

Seyir Defteri

CHIP
Millennium

Ufuk Yamanlıoğlu uyaman@chip.com.tr
Yazı İşleri Müdürü

■ Sıcak bir Ağustos ayını geride bırakırken sıcak konular ve yepyeni bir CHIP'le karşınıza çıkıyoruz. Bugüne kadar hazırlanmış en zengin içeriğe sahip CHIP sayısını elinizde tutuyorsanız 426 sayfa dergi ve iki özel ekle CHIP, bilgisayar dergiciliğinde bir ilke daha imzasını atıyor. Eylül sayımızda her seviyede kullanıcıya hitap eden yazılar yer alıyor. Deneyimli kullanıcılar da bu sayede bilgilerini tazeleyebilirler. Dergiyi elinize aldığınızda farkedeceğimiz ilk şey derginin ağırlığı olacak, sayfaları çevirmeye başladığınızda ise sayfa tasarımının tamamen yenilendiğini göreceksiniz. Daha kolay okunan ve yeni binyılın çizgilerini taşıyan bir dergi hazırlamaya çalıştık. Artık aradığınız bilgilere daha çabuk ve kolay bir şekilde ulaşabileceksiniz. CHIP böylece milenyum ve bilgi çağının taleplerine hazır.

Dergimizi düzenli olarak takip edenler, her ay yaptığımız testler ve incelemelerle özellikle donanım ve yazılım dünyasındaki yenilikleri okurlarımıza en hızlı şekilde ulaştırmaya çalıştığımızı biliyorlar. Bu ay dergimizde tam dört test birden bulacaksınız: DVD sürücüler, yeni soket işlemciler, slot AMD Athlon işlemciler için anakartlar ve yine tam tamına 40 ürünün yarıştığı ve Türkiye'de bir ilk olan kaydedilebilir CD (CD-R) testi.

14 Eylül'de piyasaya sunulacak olan Windows Me'nin (Millennium Edition) final ve en son Türkçe Beta sürümünün incelemesini de kapak konumuzda bulabilirsiniz. Windows 98'in takipçisi Me, özellikle sistemi koruyan ve kendi kendini tamir eden fonksiyonlarla daha yüksek bir çalışma güvenliği sağlıyor. Windows Millennium ekiminde ise yeni işletim sistemiyle ilgili tüm yenilikleri ve fonksiyonları bulabilirsiniz.

İkinci ekimimiz olan PC Online ise başlı başına bir internet dergisi içeriğine sahip. Bu ekte popüler internet konularının yanı sıra pratik bilgiler, yeni teknolojiler ve ilginç web adreslerini de bulabilirsiniz.

Her ay verdiğimiz klasik CHIP CD'sinin yanında ikinci CD olarak bu ay Office 2000 Öğreniyorum tam sürüm CD'sini hediye ediyoruz. Bu CD sayesinde Office programlarını daha verimli ve hızlı bir şekilde kullanmayı öğrenebilirsiniz.

Tasarımından içeriğine kadar profesyonellerle hazırlanan, yenilenmiş CHIP'le ilgili yorum ve isteklerinizi bekliyoruz. Bilgisayar dünyasını ve kültürünü CHIP'te izlemeye devam edin.

Ufuk Yamanlıoğlu

Creative'den
GeForce 2 MX

Creative Labs, DDR-RAM bellekli ilk GeForce 2 MX ekran kartını üreten firma olacak. 3D Blaster GeForce2 MX DDR henüz AGP, hem de PCI modelleriyle gelecek. Özellikle GeForce MX'in PCI modeli eski bilgisayarlara da yeni bir soluk kazandıracak gibi görünüyor.

32 MB ekran belleğine sahip 3D Blaster, Ekim ayından sonra piyasaya sürülecek. 3D Blaster GeForce2 MX DDR'ın fiyatının 150 doların altında olacağına kesin gözle bakılıyor. Böylece kullanıcılar uygun bir fiyata hızlı bir ekran kartına sahip olabilecekler. DDR RAM bellekli MX modelin bu hızlı belleklerin avantajından ne kadar yararlanabileceği ise ancak kart çıkınca belli olacak. Resmi Nvidia çevrelerinin söylediğine göre grafik chip, sadece 64 bitlik DDR belleklerini destekleyebilir, böylece 3D performansın SD-RAM ile donatılmış bir ekran kartından çok daha yüksek olması beklenemez.

IDF: Pentium 4 Geliyor

Intel Developer Forum'da (IDF), yeni Pentium 4 işlemcisi ile ilgili ayrıntılar açıklandı. Pentium 4 sonbaharda pazara çıkmadan önce Intel'in pazarlama departmanı yine sıkı bir şekilde çalışmaya başladı: Pentium 4 (kod adı Willamette) mimarisinin yeni adı "Netburst". Intel böylece yeni işlemcisini daha çok "görsel internet" alanında öne çıkarmayı düşünüyor. Pentium 4'de Arithmetical Logical Unit (ALU) yeniden yapılandırılmış, bu birime artık "Rapid Execution Engine" adı veriliyor, "rapid" dönüşümünün nedeni de artık komutların yanı sıra frekans adımlarında işlenebilmesi, yani belirlenen CPU frekansından iki kat daha hızlı.

Pentium 4 bu sonbaharda 1,4 GHz ve üzerindeki saat frekanslarında pazara sürülecek, ancak başlangıçta büyük ihtimalle sadece Rambus desteği olan anakartlarda kullanılacak. Böylece Rambus bellek fiyatları son zamanlarda ucuzladıysa da Pentium 4'lü sisteme geçmenin maliyetinin çok yüksek olacağı anada.

Read.me

Dijital Müzik Nereye...

Gökhan Sunğurtekin sgokhan@chip.com.tr
Genel Yayın Yönetmeni

« Internet üzerinden dijital müzik satışı yapan siteler hızla artıyor ve güçleniyorlar. Yakın gelecekte dijital müzik Elektronik Ticaret'in önemli kollarından biri durumuna gelecek. »

■ Napster'in kapatılma kararı ile birlikte dijital müzik tekrar gündeme geldi. Bilindiği gibi Napster kullanıcılarının MP3 arşivlerini birbirleri ile paylaşabilecekleri bir platform sunuyor. İnternet üzerinde neredeyse her albümün ve bu albümlerde yer alan tüm şarkıların MP3 formatında kolayca bulunması sağlayan bu program, bazı müzik şirketlerinin gözünü korkuttu ve Napster'a karşı yoğun bir mücadeleye giriştiler. Ancak yine "dijital" önlemler alınmadığı sürece dijital müzik korsanlığının önüne geçmek oldukça zor görünüyor.

Dijital müzik gerçekten müzik şirketlerinin geleceğini tehdit ediyor mu?

İnternet üzerinden dijital müzik satışı yapan siteler hızla artıyor ve güçleniyorlar. Yakın gelecekte dijital müzik Elektronik Ticaret'in önemli kollarından biri durumuna gelecek. Zira Elektronik Ticaret'in önündeki en önemli engellerden birisi olan dağıtım sorunu, müzik söz konusu olduğunda tamamen ortadan kalkıyor. Hatta İnternet, klasik dağıtım kanallarıyla karşılaştırıldığında önemli avantajlar sunuyor. Örneğin beğendığınız birkaç şarkı için tüm albümü satın almak zorunda değilsiniz. Albümden istediğiniz şarkıları seçip sadece onları satın almanız mümkün.

İnternet'in dağıtım kanalı olarak kullanılması müzik şirketleri için de büyük önem taşıyor. Müzik endüstrisinde maliyetin önemli bir kısmını dağıtım oluşturuyor. İnternet sayesinde dağıtım maliyetinin neredeyse sıfırlanması da tabii ki şirketlerin iştahlarını kabartıyor. Ayrıca dijital müzik CD ve kaset maliyetini de ortadan kaldırıyor.

Tüm bunlar gözönüne alındığında, dijital müziğin yaygınlaşması müzik şirketlerinin işine geliyor. Bu süreci hızlandıran gelişmelerden biri de dijital müziği bilgisayarların tekelinden çıkaran "dijital müzik çalar"lar. Yeni bir dağıtım kanalı olarak da kullanılacak bu aygıtların özellikle pazara yeni sunulmuş olanları, bir tür dijital bandrol desteği ile dijital müzik korsanlığına hizmet etmediklerini müzik şirketlerine göstermeye çalışıyorlar. Ancak buna karşın, yasal olmayan müzik dosyalarını da çalmaya devam ediyorlar.

Bu noktada, müzik şirketlerinin neden sadece yasal dijital müzik çalan aygıtların üretimi için baskı yapmadıkları sorusu geliyor akıllara. Cevap açık; Dijital müziğin yaygınlaşması için belli bir sınıra kadar korsanlığa göz yumuyorlar. Gelecekte çeşitli yasal düzenlemeler sayesinde, dijital müzik çalan aygıtların ve yazılımların sadece yasal müzik dosyalarını çalabilmeleri sağlanabilirse, müzik şirketlerinin karlılıkları kat kat artacak.

Müzik sektöründe bunlar yaşanırken, dijital müziğin standardını belirleme noktasında Microsoft'un MP3'e karşı mücadelesi de sürüyor. Şimdilik MP3 bir adım önde; ancak Microsoft'un her zaman olduğu gibi Windows'un gücünü kullanarak kendi standartlarını kabul ettirmesi kaçınılmaz. Aslında geleceğin standardı daha şimdiden belli... ■

Windows 2000

Win 2000 Ultra DMA Sevmiyor

Ucuz ve yüksek kapasiteli sabit diskleri bizlere sunan UltraDMA teknolojisi, Windows 2000'de probleme neden oluyor.

Sorun, Windows 2000 kurulumunda kendini gösteriyor. Yüksek kapasiteli UltraDMA ATA/66 sabit disklerde kurulumun hemen başında "Loading Setup Files" kısmında bilgisayarınız kilitleniyor.

Kurulumda özellikle "Registers Components" ve "Save settings" kısmında büyük bir yavaşlık hissediyorsunuz. Sebep ise basit. Sabit diskiniz pek de beklemeye gelemiyor ve Windows'a "Ben yokum" diyor.

Microsoft kanadında ise bu sorunun kabul edilmiş ve çözüm için üç seçenek sunulmuş: Daha düşük veri iletim hızlarına sahip kablolar kullanın. BIOS'unuzda UD-MA ATA/66 desteğini kapatın. ATA/66 diskleri kullanmayın.

Ama sabit diskinizi atmak için saydığınız onlarca doların bir kenara atmak isteniyorsanız, BIOS'unuzdan UDMA desteğini kaldırdıktan sonra, işte CHIP'ın size 1-2 öneri.

Sisteminizde Windows 98 kurulu ise gönül rahatlığı ile Windows 2000'e geçebilirsiniz. Çünkü önceki kurulu sistemlerde Windows 2000 rahatlıkla çalışıyor. Windows 98'iniz varsa sisteminizi kurun ve üstüne güncelleme deneyin.

Sistem güvenliğinizden biraz ödün vererek Windows 2000'i kurduğunuz sabit disk formatını FAT olarak seçin. Böylelikle sabit disk yavaşlığında ya da "yok" sinyali verdiğinde, "Tekrar Dene (Retry)" ile yazılan dosyala-

rın tekrar denenmesini sağlayabiliyorsunuz. NTFS seçtiğinizde ne yazık ki bu uyarıyı göremiyorsunuz ve makineniz kilitleniyor.

Ne olursa olsun sabırlı olun, gerekiyorsa makinenizi açık bırakıp dışarı çıkabilirsiniz. Ama döndüğünüzde hala bırakacağınız yerde ise bir reset ile baştan başlanmayı da göze alın.

Sorun çıkan Windows sürümleri:

- Microsoft Windows 2000 Advanced Server
- Microsoft Windows 2000 Datacenter Server
- Microsoft Windows 2000 Professional
- Microsoft Windows 2000 Server

Ultra DMA Windows 2000'de probleme neden oluyor.

İçindekiler

20 Bilişim 2000 Fuarı haberleri

28 Türkçe Windows Millennium'un incelenmesi

Palm 100

Palm İle Takipçisi Piyasada

Palm'ın en yeni üyesi M100 tanıtıldı. Ağustos ayında piyasaya sunulan Palm İle takipçisi, Palm'ın Vx modeli ile benzerlik gösteriyor. Ancak M100 metal bir kasa değil de siyah bir kasa içerisinde sunuluyor.

Bir düşük versiyonunda olduğu gibi, işletim sistemi için gün-

collenemeyen bir Mask-ROM hafıza ve aynı şekilde veriler ve ek uygulamalar için de 2 Mbyte'lık hafıza sunuyor. Yükseltme seçeneği ise mevcut değil. 44x44 milimetrik monochrome ekrana sahip olan Palm'da işletim sistemi olarak Palm OS 3.5 versiyonu kullanılıyor. Genel olarak bakıldı-

ğında çok az önemli yeniliğin mevcut olduğu görülüyor; M100 koruması kapatıldığı zaman dahi saatinin görülebilmesi ile kolaylık sağlıyor. Ek bir not defteri fonksiyonu ise el yazısı şeklinde not almayı mümkün hale getiriyor. Bu yeni el bilgisayarının fiyatı ise 200 dolar seviyesinde.

Dava

Napster 18 Eylül'e Kadar Açık

Napster, kullanıcılarının diğer kullanıcıların bilgisayarından istedikleri müzik dosyalarını alıp indirmelerini sağlayan programlardan biri. Böyle bir işleme imkan veren teknoloji ortaya ilk çıktığında Internet için bir dev-

rak MP3 müzik dosyalarının indirilmesini kişisel kullanım olarak nitelendirmediğini belirliyor. Ona göre kullanıcılar normalde para verip almaları gereken bu tür dosyaları ücret ödemeden elde ediyorlar, yani Napster'i ekonomik açıdan bakıldığında kâr etmek için kullanmış oluyorlar. Eğer mahkeme Patel'in fikri üzerinde birleşirse - Patel müzik endüstrisinin tanınmıyacak hasarlar alacağını iddia ediyor - Napster'i kapatma kararı alınacak.

Bu arada gösterilen bazı deliller mahkeme sırasında kayboldu. Müzik endüstrisi tarafının temsilcileri Napster yüzünden düşen albüm satışlarını gösteren bir tabloyu delil olarak mahkemeye sunacaktı. Aynı şekilde Napster'in sunacağı bazı deliller de ortadan kayboldu. Napster bu delillerde albüm satışlarında artışa sebep olduğunu iddia ediyordu. Dava 18 Eylül tarihine ertelendi ve o zaman kadar Napster açık kalacak.

Napster'in müzik piyasası ile başı derde.

rim olarak nitelendirilmişti. Ama eğlence endüstrisinin bu gelişmeden o zamanlarda da pek memnun olmadığı kesin.

Müzik endüstrisi telif hakları alınmış şarkıların ücretsiz olarak indirilmesine karşı, Napster ise bu fikre karşı geliştirdiği savunmada kullanıcıların şarkıları kişisel istekleri doğrultusunda indirmediğini, ticari amaçla kullanmadıklarını iddia ediyor.

Hakim Patel Napster kullana-

InfiniBAND

Intel Yeni Bir Bağlantı Teknolojisine Yatırım Yapıyor

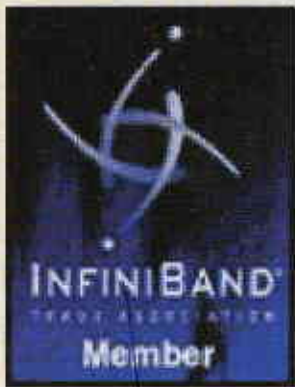
Yeni teknolojiye yatırım yapmak isteyen Intel ve diğer şirketler başlangıç için 9 milyon dolarlık bir yatırım yapıyor. InfiniBand teknolojisine sayesinde, sunucu, depolama sistemi ve network'ler arasında yüksek hızlı bağlantılara

olarak sağlayacak chip'ler üretilcek.

InfiniBand chip'leri üreten tek şirket Banderacom değil; IBM, Intel ve Hewlett Packard da InfiniBand Chip'leri satmak istediklerini belirttiler. Fakat Banderacom sadece InfiniBand'in üzerine odaklanmış durumda.

InfiniBand bu yılın sonlarına doğru bilgisayarlarda kullanılmaya başlayacak. Bu bağlantı teknolojisi aslında Intel, Sun, Dell, Compaq, HP ve diğer büyük şirketler tarafından geliştirilmiş.

InfiniBand chip'lerine 3 alanda ihtiyaç duyuluyor. Banderacom yetkililerinden Grove, bunlardan iki tanesinin üzerine yoğunlaşacaklarını belirtiyor. Şirketin chip'leri InfiniBand anahtarı için ve network kartları ya da depolama sistemlerini birbirine bağlamak için kullanılıyor.

InfiniBand birçok büyük şirketin yeni hedefi.

Made in U.S.A.
5 yıl Garanti
24 saat teknik destek

Matrix Pro

Pentium III - 800 / 1000 Mhz

128 / 256 MB - 133 Mhz ana bellek

Combo Sürücü (CD/DVD sürücü + CD writer)

20 GB - 7200 devirli hard disk

Skyvision Digital TV ve radyo uydu alıcısı

Analog TV ve radyo kartı

Digital Surround Sound ses kartı

Home Theatre hoparlör seti

Web kamera

Fax modem kartı + internet bağlantısı

64 MB üst özellikli grafik kartı

17" SONY monitör

Gamer's Pack - Joystick ve yazılım paketi

Disket sürücü, internal klavye, Intelli mouse

Orijinal çanak anten ve LNB

Kesintisiz güç kaynağı

MS Windows 98

Benzersiz ürün

Rakipsiz kampanya fiyatı

ARC

American
Research Corporation

ÜCRETSİZ DANIŞMA HATTI:

0800 211 04 04

Herkese İçin Windows Me

Windows Me 14 Eylül'de Piyasada

Windows Me özellikle ev kullanıcıları düşünülerek tasarlanmış bir işletim sistemi.

Microsoft'un kullanıcı isteklerini incelemesi ve değerlendirmesi sonucu Windows Me ortaya çıktı. Allenin bir önceki üyesi olan Windows 98 ile işletimci tarafındaki Windows

hakkında görüştüğümüz Ürün Müdürü Mustafa İçil, "Bundan kısa bir zaman önce Bill Gates'in kurduğu okullu ev hayali günümüzde gerçekleşiyor, artık evlerde cihazlar birbirlerini gö-

zün bir çeşit resmini çekiyorsunuz. Daha sonra herhangi bir problem yaşadığınızda, sisteminizi kusursuz çalıştığı zamanki haline döndürebiliyorsunuz. Eğer o zaman aralığında program yüklediyseniz siliniyor, eğer herhangi bir program bilgisayarınızdan kaldırıldıysa yeniden yükleniyor. Örneğin çocuğunuz siz isteyken bilgisayara girip bir oyun yüklediyseniz ve bu oyun da sisteminizi çökerttiyse, yapılan değişiklikleri silmeniz son derece kolay oluyor.

Sistemle beraber gelen bir diğer yenilik de "My Pictures" klasörü. Bu klasörün özelliği USB girişinden bilgisayarınıza bağlanabilen her türlü fotoğraf makinesi içindeki bilgiyi önceden görebilmeniz ve burada oynatabilmeniz. Yüzde 200'da ha performanslı görüntüleme ve düzenleme yapabilen Windows Me, cihaz ne olursa olsun tanıyor ve ön izleme gerçekleştirebiliyor. Diğer bir gelişme de Windows Me'nin içinden çıkan Windows Movie Maker. Kendi animasyonlarınızı ve filmlerinizi bu program aracılığı ile yaratabiliyorsunuz ya da üzerinde oynatabiliyorsunuz. Ancak baki de Microsoft'un en çok güvendiği yazılım, Milenium Edition'la beraber gelen Windows Media Player. Program şimdiye kadar yapılmış en gelişmiş medya izleme aygıtı olarak nitelendiriliyor. Dosyalarınızın isimlerine bakarak, Microsoft'un kendi veritabanından karşılaştırıp bütün bilgileri vermesinin yanı sıra, bilgisayarınıza bakıp burada bulunan MP3'lerinizi istediğiniz şekilde düzenleyebiliyor. Aynı zamanda video ve radyo gibi diğer medya türlerini de program aracılığıyla izleyebilirsiniz... WMA adındaki bu uzaktan son zamanlarda iyice kızzan MP3 tanışmalarını sonlandırmak için yapılmış. Kurallara sadık kalmak istemeyenler için yine olasılıklar sonsuz olmasına karşın, istendiği takdirde özel bir seçenekle bu dosya uzantılarını başka makinede dinlemeniz mümkün olmuyor. Yani birisi sizin haberinizi yokken bilgisayarınıza girip dosyalarınızı "çalma" bile, kendi makinesinde çalışması mümkün olmayacak. Full paketin fiyatı 185 dolar, Windows 98'den yükseltme paketi ise 95 dolar. Ayrıca özel promosyon paketi de bulunan Windows Me, Windows 98 Second Edition sahibi olanlar için hazırlanan paketin içinde sadece 56 dolar.

Windows Me, Windows 98 ile Windows 2000 Professional'ın bir bileşimi.

2000 Professional'ın bir bileşimi olan bu sistem, her ikisinin de kullanıcılar tarafından tutulan özelliklerini artmış. Bilgiğin 2000'de Türk kullanıcılarına lansmanı yapılacak olan Windows Millennium Edition, şimdiden birçok isme sahip. Her biri İngilizce'de değişik çağrışım yapan isimlerden bir tanesi "Windows Me" iken, bir diğeri de "Win Me". Esas çıkış tarihi tüm dünya ile birlikte 14 Eylül olan ürünün lansmanı ilk olarak Bilgişim 2000'de gerçekleştirilecek. Windows Millennium Edition

retilir bir hale geliyor, ve hareketleri uyarlı olarak geliyor" dedi. Sürekli olarak el altında bulunan bilgisayar, telefon, fotoğraf makinesi gibi cihazların yanında televizyon, çamaşır ve bulaşık makinesi gibi beyaz eşyaların da birbiriyle uyumlu olarak çalışması teknolojiye bir devrim olarak nitelendiriliyor.

Windows Me kullanıcılarına çalışma ortamında her türlü rahatlığı sağlıyor. Bunlardan bir tanesi de "System restore" özelliği. Sisteminizi sorunsuz şekilde çalışırken bilgisayarınız

Cep Telefonları Virüs Yazarlarının Yeni Hedefi

Virüs ile Çok Sayıda SMS Mesajı Yollanabiliyor

Uluslararası bir virüs yazılım şirketi olan Kaspersky Lab, cep telefonlarına zarar verebilecek güçlü bir programın keşfedildiğini açıkladı.

Virüs yazarlarının cep telefonları için yeni bir platform keşfetmesi sonucunda, cep telefonu kullanıcılarının kumruya verdiği önem de her geçen gün artıyor.

Yapılan açıklamaya göre, "HSE" takma adlı bir bilgisayarçının yazdığı bu program ile, yüksek adetlerde SMS mesajı istenilen cep telefonlarına yollanabiliyor. Yazdığı programı SMS-Flooder olarak adlandıran "HSE",

cep telefonu kullanıcılarına da virüslerden korkmaları gerektiğini öğretilmeye kararlı gibi görünüyor. Microsoft'un Visual Basic adlı yazılım geliştirme aracı ile yazılan bu program, bedava SMS mesajı gönderme hizmeti veren www.free-sms.com, sms-link.biz.tr, www.nm-info.de, www.poleam.de, www.mobidig.net, www.lycos.de gibi ünlü internet adreslerini kullanarak amacına ulaşıyor.

Kaspersky Lab uzmanları bu programı kötü niyetli olarak nitelendirmelerine rağmen, tehlikeli kabul edilemeyeceğini belirtiyorlar.

Programın verdiği zararı sadece rahatsız etme amaçlı olduğunu belirten uzmanlar, telefonun hiç bir sorun olmadan eskisi gibi çalıştığını belirtiyorlar. Tam bir vi-

rüs sıfatını taşıyamamasının en büyük sebebi ise, programın kendini kopyalayarak çoğaltamaması. Ayrıca bu program sadece Alman cep telefonu hatlarında çalışabiliyor. Bu program hakkında yapılabilecek kesin yorum ise, en az Truva atları kadar zarar verici olduğu ve bu programın etkilerinden korunmak için gerekenlerin en kısa zamanda yapılmasının gerektiği.

Web siteleri üzerinden de SMS yollamak mümkün ama tehlikeli.

Eylül'de Piyasada 1 Gigahertz'lik Pentium 4 Geliyor

Intel tarafından Wikamette kod ismi altında geliştirilen işlemci, Pentium III takipçisi olacak ve yeni bir logo ile Pentium 4 adı altında piyasaya sürülecek. Intel bu yeni chip'in 1,3 ve 1,4 Gigahertz'lik versiyonlarını 795 dolar ve 895 dolarlık fiyatlarla Eylül ayı içinde piyasaya sürecek.

Bunun sonucunda ilerleyen süreçte 1 Gigahertz'lik Pentium III fiyatı 450 dolara kadar düşecek. Pentium 4, her şeyden önce video düzenleme ve veri şifreleme işlemlerini hızlandırmak için geliştirilmiş yeni bir komut grubu (ISSE2) kullanıyor.

Virüs Star Trek Fanları İçin Kurt

Bir Star Trek hayranından kaynaklandığı açık olan bir kurt e-mail ve IRC yoluyla yayılıyor. Kurt, konusu "Hi check this..." olan bir e-mail'a eklenmiş olan DS9.VBS ve PICARD.VBS adındaki iki Visual Basic Script dosyası ile sisteme bulaşıyor.

Eğer Outlook güvenlik yaması yüklü değilse kendini listedeki tüm kişilere de gönderiyor. Chat programı MIRC'de SCRIPT.INI dosyasını değiştiriyor ve böylece bir kanala girildiğinde kopyalanması mümkün oluyor. Söz konusu VBS dosyalarını ve kayıt düzenleyicisi içerisindeki "HKEWY_LOCAL_MACHINE\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Run\Lee" anahtarını silerek bu kurtu sabit diskinizden silabilirsiniz.

Ayın Kitapları

3D Studio Max

Sadece Max'i değil, 3 boyutlu modelleme ve animasyonun tüm inceliklerini derinlemesine okuyucuya aktaran kitabın her bölümünde temel bilgiler verilir, kavramlar açıklanır; kitapla gelen CD'de yer alan Max dosyalarının da yardımı ile örnek uygulamalarla destekli bir anlatım biçimi seçilmiştir. 3D Studio'ya yeni başlayanlar, ancak bir sürümün terfi eden-

ler ya da 2 boyutlu tasarımdan 3 boyutluya geçenler, bu kitapta kolay ve çabuk çalışmaya başlamak için gereken her şeyi bulabilirler.

Bilgi için: Sistem Yayıncılık
Fiyat: 13.000.000 TL

Adım Adım Outlook 2000

Microsoft'un tümleşik iletişim, planlama ve bilgi yönetimi

programının en son sürümünü kendi başınıza öğrenmenin en kolay yolu olan Adım Adım Outlook e-posta ile iletişim, kişisel bilgilerle çalışmak, randevu ve takvimleri yöneterek toplantılar ve olaylar planlamak, dosyaları arşivlemek, almak ve göndermek, iş etkinliklerinin günlüğünü tutmak gibi bir ofiste ihtiyaç duyulan her şeyi hemen tüm uygulamaları içeren Outlook'u nasıl kullanabileceğinizi adım adım sizlere anlatacaktır.

Bilgi için: Arkadaş Yayınevi
Fiyat: 7.500.000 TL

**Pentium III 4-3-3-MHz
5 yıl Garanti
24 saat teknik destek**

Celeron 600 / Pentium III - 1000 Mhz

64 - 256 MB ana bellek

CD sürücü

10- 20 GB hard disk

8 - 64 MB grafik kartı

15" - 21" monitör

Fax modem kartı

Disket Sürücü, klavye, mouse

Hoparlör seti

MS Windows 98

**595 USD'dan
başlayan fiyatlar**

**Dilediğiniz
özellikleri
ekleyebilme ve
istediğinizde
sadece fark
ödeyerek model
yükseltme imkanı.**

Flex

ARC

**American
Research Corporation**

**ÜCRETSİZ DANIŞMA HATTI:
0800 211 04 04**

Açık Artırma

Yahoo Davası Siberalemın Sınırlarını Aşıyor

Yurtdışında iş yapan İnternet şirketleri bundan sonra çok daha dikkatli olmak zorunda. Web üzerinde bulunan şirketin sunucuları Amerika'da da olsa, yerel hükümetler kendi ülkelerindeki kanunlar dâhilıyla yaptırım uygulayabilmeye hakkına sahiptir. Bu tür bir dava son olarak Yahoo için açıldı. Yahoo sayfaları-

ülke, eyalet ya da şehir tespit edilebiliyor. Fakat bu kadar bilgini mahkeme kriterlerini karşılayıp karşılamayacağı henüz bilinmiyor.

Tüm bunlara yanı sıra, bu dava yargı organlarının İnternet şirketleri karşısında ne kadar yaptırım uygulayabileceğinin bir denemesi olarak nitelendirilebi-

lir. Sirket Haziran ayında müşterilerine yeni bir hizmet sunmaya başladı. EdgeScape olarak adlandırılan bu yeni teknoloji sonucu üzerinden nümerik kodları ya da IP numaralarını görebiliyor.

IP adresleri 32 bitlik kodları kullanıyor ve bunlar toplamda 4.26 milyar ayrı IP numarası demek. Bu numaralar ISP'lere blok halinde veriliyor. Akamai'ye göre verdikleri hizmet sayesinde herhangi bir web kullanıcısının ülke içinde bulunduğu yer ya da yine kişi Amerika ya da Kanada sınırları içindeyse yaşadığı eyalet tespit edilebiliyor. Kişilerin posta kodları tespit edilebiliyor ama IP numaralarına bakarak yaşadıkları caddeyi ismi henüz saptanamıyor.

Yahoo'nun Fransa'daki yasal sorunları Nisan ayında başladı. Yahoo Auction bölümünde Fransız vatandaşlarına Nazi hatıraları satıyordu ve LICRA adlı ırkçılık karşıtı örgüt satışların durdurulması için Yahoo'yu mahkemeye verdi. Fransız yasa ırkçılıkla ilintili eşyaların satılması ya da sergilenmesini yasaklıyor.

Bundan yaklaşık 1 ay sonra da Fransız mahkemesi Yahoo'nun Fransız vatandaşlarına Nazi eşyaları satmasını yasakladı. Yahoo mahkemeye verdiği ilâde de bu tür satışları filtrelemesinin imkansız olduğunu belirtti.

Yahoo Auctions ile kişiler kendi eşyalarını diğer Yahoo kullanıcılarına pazarlama olanağı buluyorlar. Kişiler açık artırmalar- daki başlangıç fiyatını tespit ediyorlar ve satış işlerini de kendileri organize ediyorlar.

Yahoo'dan açık artırma sitesinde Nazi hatıralarının satılması tartışıldı.

da Nazi hatıraları satılmak istendi ve bir Fransız yargıcı da portal aleyhine dava açtı. Yargıcı Jean-Jacques Guiroux önümüzdeki 2 ay içinde görevlendirilecek olan 3 uzmanın kararı Amerika'da olan web sitelerini inceleyeceğini belirtiyor. Daha sonra da bu web sitelerinin gerekirse nasıl bloke edileceği araştırılacak.

Şu anki teknoloji bu faturayı ister karşılansın ister karşılanmasın, harareti gittikçe artan tartışmada web sitelerinin sunukluğu bilgisayarların yerini tespit eden teknolojiler önemli bir rol oynayacak. Yeni teknoloji sayesinde kişilerin İnternet'e bağlanmasını sağlayan sunucuları bulunduğu

İlir, İnternet küresel bir ortamken ve web'e bağlanan herhangi bir bilgisayar aracılığıyla sitelere girilebilirken, bu dava siberaleminde hala sınırların ve yerel kanunların olduğunu kanıtıyor.

Eğer şirketler İnternet üzerinden ticaret yapmak isterlerse o zaman kanunlara uymak zorundalar" diyor hukuki danışmanlık şirketlerinden birinde çalışan Jason Epstein. Ona göre ülkeler kendi koydukları kanunlara uyulup uyulmadığı konusunda her geçen gün biraz daha bilinçli hale geliyorlar. Birçok şirket herhangi bir İnternet kullanıcısının kesin yerini tespit edilecek teknolojileri sunuyor. Örneğin Akamai Technologies adlı

Güncel Virüs Uyarıları

Son günlerde Forrester Araştırma Grubu tarafından yapılmış bir araştırma İnternet üzerinden en çok hangi ürün gruplarının satışını artırdığıyla ilgili idi. Araştırmaya göre şu anda İnternet üzerinden yapılan gıda satışlarından elde edilen ciro 0.1 milyar dolar. Bu rakam 2005 yılında tahminen 43.7 milyar dolara çıkacak. Fakat bu miktar elde edilecek cironun sadece yüzde 4'ü. Yazılım sektörüne baktığımız zaman ise, 2005 yılında web üzerinden gerçekleştirilecek satışların toplamı cironun yüzde 39'unu oluşturacağı görülüyor.

Script Porno Resimleri

"Crayon of Doom" (COD e-mail ile gönderilen PORLIST.DOC isminde bir Word dosyası. Burada geri dönüş için kullanılacak e-mail (sexygirl15@hotmail.com) yanında virüs bir GIF dosyası arkasına gizlenmiş. Üzerine iki kere tıklanıldığında çalışan Script kendini sabit diske ve ağ sürücülerine kopyalıyor. Daha sonra hazırlayıcısına konusu "I am screwed" olan bir e-mail gönderiyor. Kurt Chat nasında da ortaya çıkabilir. Bu virüsü kaldırmak için kayıt düzenleyicisi, WIN.INI ve SYSTEM.INI dosyaları içerisinde "list.vbs" benzerinden girdileri silmelisiniz. Aynı şekilde LIST.VBS, COD.COD, WINSCCK.VBS ve XPLODER.VBS dosyalarının da silinmesi gereklidir.

Medya ve İnternet

İnternet'in Etkileri

Infotest Burke ve AdLink İnternet Media AG tarafından Avrupa'da yapılan bir araştırmaya göre, İnternet kullanımı diğer medya türlerinin kullanımı üzerinde etkiye sahip. Ankete katılan kişilerin yüzde 51'i İnternet'e girmeye başladıktan sonra daha az televizyon seyretimeye başladıklarını belirtmiş. Yüzde 29'luk kısım ise, daha az gazete okuduğunu bildiriyor.

Çözüm

eM-Power Çok Yetenekli

Technomatrix Technologies, daha önce Technomatrix Sanat Fabrika adıyla piyasaya sunduğu çözümlerinin adını değiştirdi. Bundan böyle, eM-Power e-Sanat Üçüncü adıyla sunulacak bu çözüm paketi, işletmelerde elektronik üretim yapmalarını sağlıyor. eM-Power çözümleri, Web tabanlı olup üreticilerin optimal üretim süreçleri geliştirmesini sağlıyor. eM-Power

wer kullanıcıları, mühendislik ve üretim maliyetlerini, üretim hızı sürelerini azaltıyor; üretkenliği ve kaliteyi artırıyor. eM-Power, üreticilere, hem hızla yaygınlaşan elektronik iş uygulamalarına ve kısalan ürün yaşam öçirlerine uyum sağlarken, hem de değişen taleplere göre kitlesel üretim yapabilmeye yetenekleri kazandırıyor.

Sanal Gezi

İnternet'te Müze

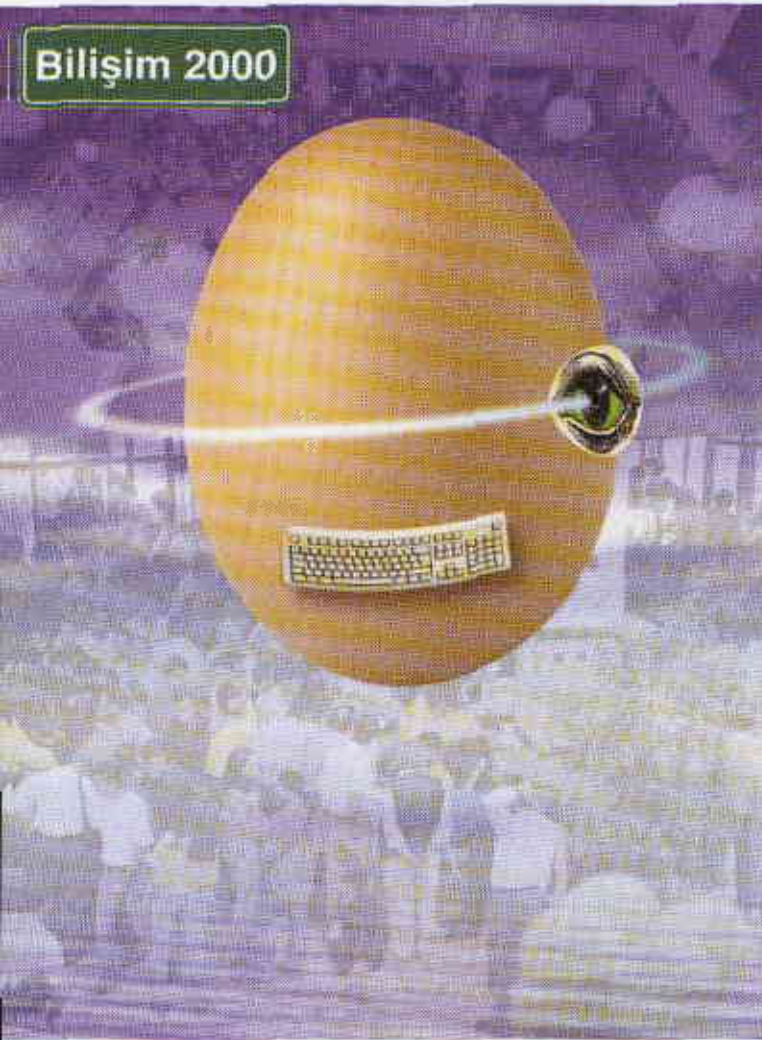
Multi medianın tarihçesini öğrenmek isterseniz... www.AnMuseum.com sayfasına gidin ve oradaki yontacıyı görün. İnter'dünyanın en büyük müze ve sergi alanları ile yaptığı işbirliği sonucunda İnternet tabanlı müzeyi açmış oldu. Böylelikle öğlen tatilinizde bir yandan yemek yemeniz ve diğer sanat eserlerini görmeniz mümkün olacak.

2000'in En Büyük Fuarı

İki Ayrı Mekanda "Biliş"eceğiz

Bilişim 2000, 6-10 Eylül tarihleri arasında Lütfi Kırdar Kongre Sarayı ve Tüyap'ta çeşitli etkinlik ve sergilerle yapılacak. Fuarın bu yılki ana konusu "e-Türkiye" etrafında odaklanıyor.

Bilişim 2000

■ Bilişim 2000 bu yıl hem Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı hem de Tüyap Uluslararası Fuar ve Kongre Merkezi'nde düzenlenmiş etkinliklerden oluşacak. Geçen yıl yaşadığımız deprem felaketi yüzünden Aralık ayına ertelenen fuar, bu yıl daha önceki senelerde de olduğu gibi Eylül ayında düzenleniyor. Bu yılki fuarın bir başka özelliği de ilk defa iki ayrı organizasyonun buluşması sonucunda gerçekleşecek olması.

Bilişim 2000, 6-10 Eylül tarihleri arasında Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı ile Tüyap Uluslararası

Fuar ve Kongre Merkezi'nde olmak üzere iki ayrı mekanda düzenlenecek. Tüyap'ta şirketler ürün ve çözümlerini sergilerken, seminer ve konferanslar Lütfi Kırdar'da yapılacak.

Bilişim 2000, bir CeBIT etkinliği olarak, Interpro A.Ş. ve Deutsche Messe AG tarafından düzenleniyor. Amaç bu birliktelik sonucunda, birçok şirket ve sektör profesyonelinin bir araya gelmek,

Bu yıl iki önemli etkinlik birleşiyor

Almanya, Hannover'de düzenlenen CeBIT'99'a 58 ülkeden 7 bin 412 şirket katıldı ve 7 gün-

de yaklaşık 700 bin ziyaretçi fuar alanını gezdi. İstanbul'da düzenlenen Bilişim'99'a ise 745 şirket katıldı, 17 bin 500 m2 alan 5 günde 113 bin ziyaretçi tarafından gezildi. Bilişim 2000 A CeBIT Event'de, iki önemli etkinliğin güçbirliğinden kaynaklanan sinerji ile çok daha fazla sayıda uluslararası yatırımcı ve ziyaretçinin bölgeye çekilmesi hedefleniyor.

Bu yılki fuarın ana teması "e-Türkiye" olarak tespit edil-

(Uluslararası Bilişim Teknolojileri Forumu) ve TOBİSAD Etkinlikleri - TOBİSAD-Sabancı Üniversitesi, Risk Sermayesi Forumu gibi bölümlerden oluştuğu görülüyor.

Bu yıl yabancı konuşmacılar da fuarda

Bu yıl uluslararası nitelikte, İngilizce hazırlanmış sunumlara ve çağrılı konuşmacılara da yer verilecek. Fuarı katılan şirketler en son ürün ve çö-

İnternetle ilgili standartlar en fazla ilgi çekenlerden.

miş. Yeni bin yılın eşliğinde, Türkiye'nin geleceğinde bilişim teknolojilerinin önemi ve uluslararası pazarda oynayacağı rol "e-Türkiye" ana teması altında kapsamlı olarak tartışılacak.

Bilişim 2000 Etkinlikleri'nin genel yapısına bakıldığında TBD 17. Bilişim Kurultayı, TBV 2000 Etkinlikleri, IFO-ICT 2000 - International Forum on Information and Communication Technologies

zümlelerini burada sergileyecek.

Bu şirketlerden biri olan Es-corr Enerji, 1. Salon 118 no'lu standda yeni ürünleri ile yer alacak.

Kritik uygulamalar, network, Internet ve telekomünikasyon sistemleri için modüler koruma sağlayan Merlin Gerin Pulsar Extreme ve Comet Extreme ile enerji kullanımının ve harmonik kirlenmenin yoğun olduğu yerlerde hassas yükler için kaliteli elektrik enerjisi su-

Fuarda bilişim sektörünün farklı dalları yer alıyor.

nan Galaxy 3000'in fuarda büyük ilgi görmesi bekleniyor.

2000 yılının ikinci yarısında da kalitesi ve ürün çeşitliliğiyle eğitim sektörünün liderleri arasında yer alan Bilden Bilgisayar fuar süresince bir kampanya yürütecek. Tüm ürün fiyatlarını Türk Lirası'na çevirip arkasından da yüzde 10 iskonto uygulayacak.

01 Eylül-31 Eylül tarihleri arası geçerli olacak kampanyada bir önceki yılın ders CD'sini getiren öğrenciler, yeni sınıfın ders CD'sini yüzde 50'lik indirimle Bilden Merkezi'nden ya da Bilişim 2000'deki Bilden standından alabilecekler. Şirket fuar boyunca Salon 6, Stand 134'de ziyaretçilerini bekliyor olacak.

Yazılım dünyasının devlerinden biri olan Microsoft ise bu yıl standını ikiye ayırmış durumda. Fiziksel olarak bu gözlenemese de, kurumsal müşteriler ve son kullanıcılar için farklı iki bölüm olduğu sergilenen ürünlerden anlaşılıyor olacak. Microsoft aynı zamanda 8 Eylül tarihinde düzenlenecek olan "e-iş günü"nin sponsorluğunu da yapıyor.

Haziran ayında düzenlediği bir toplantıda Microsoft.NET stratejisi açıklayan Microsoft, bu konudaki stratejilerini Türk IT profesyonellerine ilk defa aktarmak ve Microsoft'un genelde e-iş bakış açısını anlatmak için böyle bir günün sponsorluğunu yapıyor.

Fuaz tarafında ise Windows Me tanıtılacak. Microsoft, Platform 2000'i de tamamıyla ilk kez Bilişim 2000'de tanıtıyor olacak. Şirket 7 yıldır bu proje üzerinde çalışmakta. Windows 2000, Office 2000 Platform'un bilinen parçaları, Exchange Server 2000 ve SQL Server 2000'in Beta versiyonları ise yine Platform 2000'in parçaları ve ilk defa Bilişim 2000'de tanıtılıyor olacak. Bu ürün grubu özellikle kurumsal müşteriler açısından son derece

önemli.

Emipa ise fuarda Intel ile birlikte ilginç bir proje gerçekleştiriyor. Projenin ismi "e-home", 2 adet performance PC birbiriyle konuşacak ve ev ortamındaki bir network'den bahsedilecek. Network'ün nasıl çalıştığıyla ilgili demolar da yapılacaktır. Bu bölümde sürekli bir kişi bulunacak ve ziyaretçilerin sorularını yanıtlayacak. Gün içinde belirli saatlerde de kalabalık ziyaretçi gruplarına e-home projesi anlatılacak. Emipa aynı zamanda fuar boyunca birçok farklı ürünün tanıtımını da yapacak.

İhlas/Acer gün sponsorlarından biri

Microsoft dışında diğer bir gün sponsoru da İhlas/Acer. 5-9 Eylül 2000 tarihleri arasında yapılacak olan Bilişim Etkinlikleri'nin kapanış günü olan 9 Eylül'de "E-Birey" konusunu ele alacak. Fuarın bu yılki ana teması "E-Türkiye". Bu ana tema altında 9 Eylül gününün etkinlik sponsoru olan İhlas/Acer, değişik etkinliklerle "E-Birey" konusunu işleyecek. Şirket ayrıca, tüm etkinlik boyunca Lütfi Kırdar Kongre Merkezi Barbaros 4 Salonu'nda da farklı çözümlerini tanıtacak.

Fuara katılacak şirketlerden bir diğeri de Tekofaks Panasonic. Yeni ürünlerin ve yeni teknolojilerin bir konsült olarak

Birçok yeni ürün fuar boyunca kullanıcılara tanıtılacak.

Bilişim 2000'in ana teması "e-Türkiye" olarak belirlendi.

e-Türkiye

sunulacağı Tekofaks Panasonic standında (Salon 4, Stand No:215) geniş bir ürün gamı sergileniyor. Cep telefonları ve bilgisayarlardan, plazma TV'lere, faks ve fotokopi cihazlarından monitörlere kadar geniş ürün yelpazesinin sunulacağı fuarın ana temasını W-CDMA teknolojisi ve SD Card uygulamaları oluşturuyor.

Geçen yıl fuarda görüntülü telefonun prototipini sergile-

Bu yıl da kalabalık bir katılım kitlesi bekleniyor.

yen Tekofaks, bu yıl Bilişim A CeBIT Event'te cep telefonunda görüntü transferini gerçekleştirecek. Panasonic, ileriye dönük projelerini çok fonksiyonlu cep telefonlarına yönelik planlıyor. Türkiye'de kullanılan GSM'in yerini alması beklenen W-CDMA (Wide Band Code Division Multiple Access - Geniş Bantlı Kod Bölümlemeli Çaklı Erişim) ile telsiz iletişim teknolojisiinde 2 büyük evrim yaşanması bekleniyor.

TBV, Bilişim 2000 Etkinlikleri'nde bilişim çalışanlarına 4 günde farklı konulardan oluşan yaklaşık 50 saatlik bir eğitim programı sunuyor ve konusunun uzmanı birçok yöneticinin eğitimi vermek üzere bir araya getiriyor.

Bugüne kadar Bilişim Etkinlikleri'ne misafir olarak katılan TBV, bu yıl farklı bir anlayışla gerçekleşen etkinlikte, hem etkinliğin daha iyi olması için

Yürütme Kurulu'nda destek verirken, hem de etkinliğin bir parçası olan mesleki eğitim seminerlerinin sorumluluğunu üstlendi.

Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı'nda 6-9 Eylül 2000 tarihleri arasında geçecek TBV 2000 Etkinlikleri, toplam 18 farklı eğitimden oluşuyor. Etkinliğe giren herkes isterse bu eğitim seminerlerine katılabilecek. 25 ve 50 kişilik sınıflarda yapılacak eğitim seminerlerinde katılımcılara eğitim malzemesi de verilecek.

IBM Türk ve KoçSistem ise, Bilişim 2000 Etkinlikleri'nin açılış oturum programını birlikte düzenliyor. "Geçmişten Geleceğe e-Türkiye'm" başlığı altında, Türkiye'nin bilişim tarihinin ele alınacağı program, 6 Eylül 2000 günü, saat 10:00-12:45 arasında, 1800 kişilik Anadolu Salonu'nda gerçekleştirilecek.

Geleceğin Türkiye'si nasıl olacak...

Söz konusu programla, yeni çağı yakalama sürecinde bulunan ülkemizin geçmişten bugüne katettiği kilometre taşlarının hatırlanması ve yeni vizyonlar ışığında gelecekte nasıl bir Türkiye hayal ettiğimize ve hayal ettiğimiz Türkiye'ye nasıl ulaşabileceğimize ilişkin, ilgili tüm kesimlere mesajlar sunulması amaçlanıyor. Programın odağında ise "insan ve teknoloji" teması bulunuyor. İş ve bilişim dünyasının önde gelen isimlerinin konuşmacı olarak katılacakları programda yayınlanmak üzere, bir de film hazırlanıyor. Film, bir yandan bir belgesel olma özelliği taşıyacak, diğer yandan iş ve bilişim dünyasının temsilcilerinin anlatımlarıyla Türkiye'nin bilişim tarihine ışık tutacak.

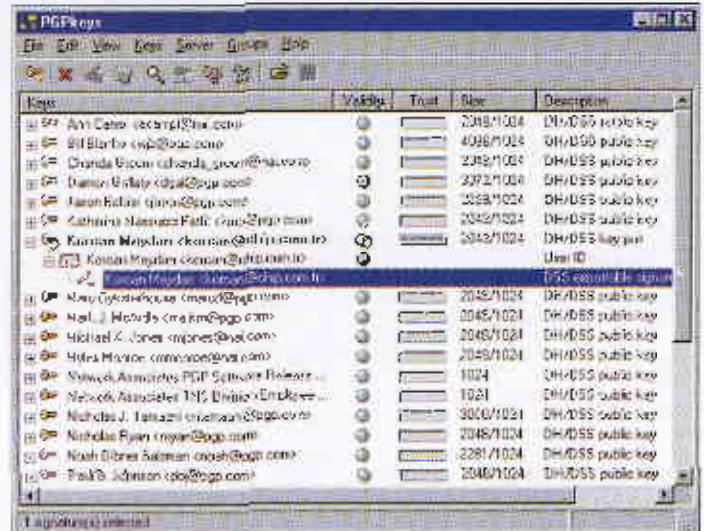
CD CH

- PGP Freeware
- CHIP CD
- Spinner Plus
- 50 Photoshop Plugin'ı
- MS GIF Animator
- Office 2000 Öğreniyorum
- Kısa Kısa...

Mailleriniz ve Dosyalarınız Güvende Olsun

PGP Freeware, Network Associates firmasının hazırladığı kolay kullanımıyla birçok bilgisayar kullanıcısına yararlı olacak bir şifreleme programı. PGP'yi e-mail'lerinizi, dosyalarınızı ve hatta network bağlanılarınızı korumak için kullanabilirsiniz. Bu programı sayesinde bilgisayarınızı başkalarıyla paylaşmaktan çekinmeyeceksiniz.

PGP'yi kullanmadan önce bir anahtar (key) oluşturmanız gerekiyor. Ancak böylece, uygun gördüğünüz diğer PGP kullanıcılarına ulaşabilirsiniz. Sizin onları public key'lerine ihtiyacınız olduğu gibi onların da sizinle ilgili ihtiyacı olacaktır. Public key bir yazı olduğu için bunu e-mail ile yollayabilirsiniz, bir dosya içine koyulabilir ve sunucuya herkesin bir kopyasını alması için koyabilirsiniz. Bir kere birinin public key'ini kopyaladıktan sonra bunu kendi genel anahtar dizinin (public keyring) arasına ekleyebilirsiniz. Daha sonra key'in başkasıyla değiştirilip değiştirilmediğine bakmalısınız ve gerçekten sahibine mi ait olduğunu öğrenmelisiniz. Bunun kişinin parmak izi ola-

PGP key ile istediğiniz PGP kullanıcılarına dosyalarınıza ve e-maillerinize ulaşması için yetki verebilirsiniz.

rak kabul edebilirsiniz. Bütün sonuçlar olumluysa anık güvenilir ve kullanıma hazır bir public key'iniz var demektir. Ayrıca kullanıcılar bir derece alayabilirsiniz ve hangi seviyedeki bilgilere ulaşması gerektiğini belirleyebilirsiniz.

PGP'nin anahtar dizisi 2 anahtardan oluşur; kişisel şifre ve genel şifre. Kişisel şifreyi sadece siz

kullanırsınız, genel şifreyi ise e-mailini kabul edeceğiniz insanlara duyurursunuz ve böylece sadece o insanların e-mailleri size gelebilir. Yeni bir amaçtar dizisi yaratmak için PGP Key Generation Wizard kullanabilirsiniz. Program size her aşamada yardımcı olacaktır. Bütün bunları yaptıktan sonra e-mail ve dosyalarınızı şifrelemeye başlayabilirsiniz.

CHIP CD

CHIP bu ay okurlarına, anık klasikleşen CHIP CD'nin yanında bir de her seviyedeki kullanıcıya hitap eden Office 2000 Öğreniyorum paketini sunuyor.

CHIP CD bu ay özel konu olarak Photoshop Plugin'leri seçti. CHIP CD içinde bu ay Photoshop Plugin'lerinin yanı sıra her bilgisayar kullanıcısının ihtiyac duyacağı,

sistemizin için gerekli temel programları da oluşan Basic Kit bilgisayar kullanıcılara arasında çok rahatlıkla görebilen kullanışlı ve ilginç programlardan oluşan Shareware bölümü; ilginç reklamları ve eğlenceli videoları kiplerden oluşan CHIP

TV; okuyucularına avantajlı fırsatlar sunmaya devam eden CHIP Club ve her ay olduğu gibi turk.net internet paketi bulunuyor. CHIP CD içindeki programları kurmak için önce üst kısımdaki ana başlıkların bulunduğu butonlara tıklamanız gerekiyor.

Daha sonra o ana başlık altında yine ara başlıklar veya program isimleri göreceksiniz. Shareware ve Basic Kit bölümlerinde aradığınızı bulamadığınız takdirde program isimlerine bakıldığında sağ tarafta programın açılması ve belirlenmesi için özelliklerini göreceksiniz. Eğer programı bilgisayarınıza kurmak isterseniz, "KUR" butonuna basmanız yeterli olacaktır. turk.net internet paketini açtıklarından st. 365'te bulabilirsiniz.

CHIP CD'nin yeni arayıcı.

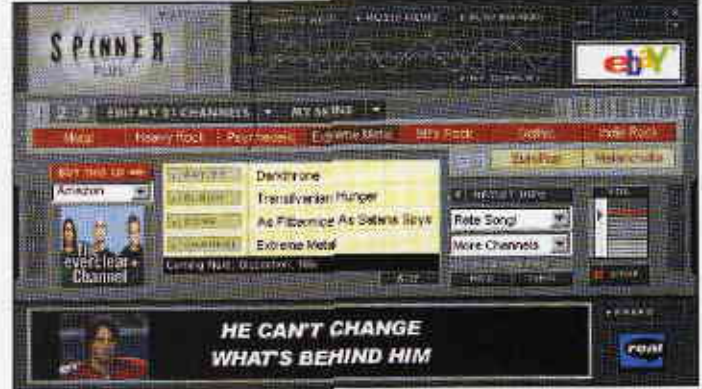
Spinner Plus

Spinner'la Online Müziğin Tadını Çıkarın

Napster hakkında verilen kapatma kararının ardından diğer MP3 arama motorlarına rağbet oldukça arttı. Spinner Plus da bunlardan biri fakat bu bir arama motoru değil. Real Player G2 tekniğini kullanarak internet üzerinden yayın yapan bir radyo. Spinner'in en önemli özelliği parçaları internet üzerinden dinlemeniz ve sahildeskinizde bu parçaları için ayrıca yeri ayırmamamız.

Programı kurduktan sonra sisteminizde Real Player yoksa program otomatik olarak internet üzerinden alıyor. (CHIP CD Basic Kit'i içinde de Real Player 8.0'ı kurabilirsiniz.) Daha sonra Spinner sunucusuna bağlanıyorsunuz ve adınızı kayıt ediyorsunuz. Programın 21 tane ayrı tarzlarla müzik kanalı bulunuyor. Bu

müzik tarzları gerçekten inanılmaz kategorilere ayrılmış. Modern Rock, Vintage Rock, Top Hits, Classical, Country/Folk, Urban, Dance, Jazz/Blues, New Age ve Eclectic sadece ana başlıklar. Bunlar da kendi aralarında ortalama 20 ayrı tarza ayrılıyor. Daha sonra istediğiniz kategorideki müzik tarzlarını kendi kanallarınıza ekliyorsunuz. Eklediğiniz kategorideki parçaları artık rahatlıkla dinleyebilirsiniz. Dinlediğiniz kategorideki parçanın hangi albümden olduğunu, hangi sanatçı tarafından yapıldığını ekranda görebiliyorsunuz. O şarkının olduğu albümü on-line olarak alma şansına da sahipsiniz. Ayrıca diğer kanallarda da hangi parçaların geldiğini de görebiliyorsunuz.

Spinner Plus ile istediğiniz 3 bölümde 21 kategoriden oluşan müzik türlerini on-line olarak dinleyebilirsiniz.

Artık hemen her programda olduğu gibi Spinner Plus'ın da skin desteği bulunuyor. Çok hızlı şekilde on-line olarak şekil değiştirebilen programın skin'leri de oldukça başarılı. Programın ara-

yüzünde çıkan banner programın bir eksisi olsa da Spinner Plus'ın tamamen bedava olması ve on-line olarak net bir şekilde dinlemeniz bütün olumsuzlukları silecektir.

50 Photoshop Plugin'i Resimlerinize Yeni Boyutlar Getirin

Photoshop, grafik programları içinde en kullanışlı olanlardan biri. İster masaüstü yayıncılık, ister animasyon, ister web dizaynı ile uğraşın mutlaka Photoshop'u kullanmanız gereken yerler olacaktır. Bu ay Adobe Photoshop 5.5 Tryout yanı sıra en kullanışlı 50 Plugin'i de sizlere sunuyoruz. Photoshop ne kadar üstün bir grafik programı olsa da her programda olduğu gibi eksikleri bulunuyor. Bu plugin'ler Photoshop'un eksiklerini kapatıyor gibi yeni kullanıcıların da bazı zor özellikleri daha kolay biçimde

kullanabilmelerini sağlıyor. CD'deki 50 plugin arasında Extensis, Ulead, Panopticum gibi firmaların en iyi plugin'lerinin yanı sıra EyeCandy, Deep Paint, ImageN, Mosaic Studio ve Xeno-Fox gibi en başarılı plugin'ler bulunuyor. Programı bilgisayarınıza kurduktan sonra "Setup" özelliği olan plugin'leri de bu programın üstüne kurabilirsiniz. Bazı plugin'leri ise ZIP dosyasını açtıktan sonra bu programın "Plug-Ins" klasörü içine kopyalamanız yeterli.

Microsoft GIF Animator Web Sayfanızı Harekettendirin

Microsoft GIF Animator sayesinde bir resim dosyasını ya da GIF uzantılı bir dosyayı animasyonun bir parçası haline getirebilirsiniz.

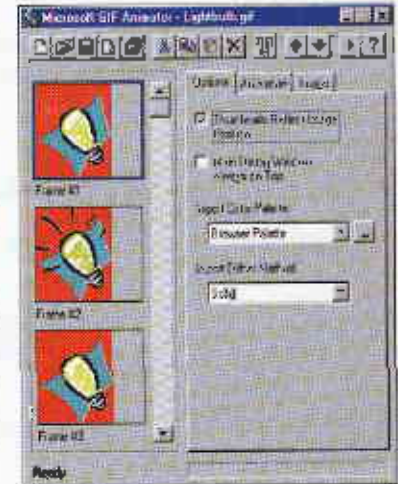
Web browser ya da diğer uygulamalarda kullanmak üzere animasyonlar yaratılabilir, animasyonlar üzerinde oynayabilirsiniz. Bilgisayarınızın hızı ne kadar hızlıysa kadar resim eklemeniz mümkün. Microsoft GIF Animator arayüzünde bir araç çubuğu, kareleri gösteren bir animasyon kolonu, kayan çubuk ve Opion, Animation ve Image'dan oluşan 3 ayrı menü seti bekliyor.

► Opion menüsü GIF animator altında dosyalarınızı kontrol etmenizi,

► Animation menüsü animasyonun karakteristiğini ayarlamanızı,

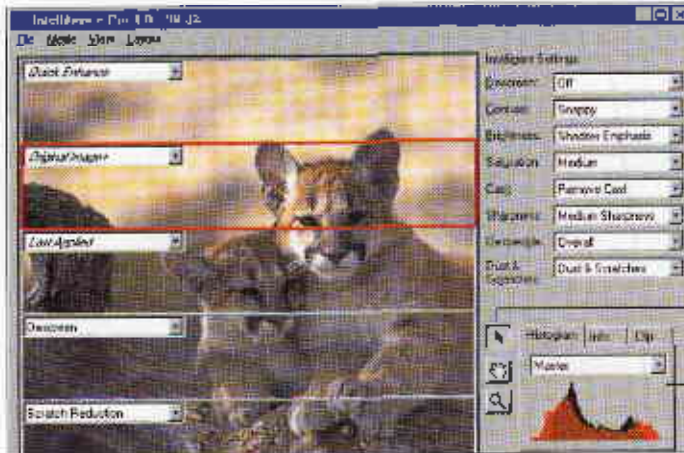
► Image menüsü ise animasyonlardaki kareleri tek tek ayarlamanızı sağlıyor.

Mouse yardımıyla tutup çakarak animasyona yeni resimler ekleyebilir, herhangi bir kareye halihazırda bir resmi koyabilirsiniz. Resimleri eklemekten önce dikkat etmeniz gereken bir nokta ise Import Color Palette seçeneğini ayarlamamız. Şöylülükle, se-

Microsoft GIF Animator ile resimleri animasyon haline getirmeniz veya animasyonları değiştirmeniz çok kolay.

çili olan kareden sonra yeni eklediğiniz resimler gelecektir. Kullandığınız browser'ın özelliğine göre GIF Animator'ın yarattığı dosyaların kalitesi değişecektir. Boyut olarak uzun dosyalar aynı boyutta zaman kayıpları demektir, çünkü bu hareketli resimleri sayfalarınıza koyduğunuzda bunların internetten yüklenmesi uzun zaman alacaktır. Ayrıca düşük hafızalı bilgisayarlarda sorun çıkarabilirler.

Photoshop için oldukça gelişmiş plugin'leri bulunan Extensis firmasının Intelligence Pro 4.0 plugin'i oldukça başarılı.

Office 2000 Öğreniyorum

Herkes İçin Office 2000 Öğrenme Fırsatı

Bu CD-ROM, güncellemelerle devam edecek ve derinleşecek olan Office 2000 Öğreniyorum serisinin ilk, CD-ROM Data özel sayısı olarak yayınlanan ve Infinity Expertis tarafından KAF Medya'ya yapılan CD, daha ziyade önceki Office kullanıcıları için kullanımların ve sistem yöneticilerinin, Office 2000'deki yenilikleri öğrenmeleri amacıyla tasarlanmıştır. Ancak, yeni Office öğrenen kullanıcılar da unutulmamış ve bir "Pratik" bölümü de CD'ye eklenmiştir. CD'yi bilgisayarınıza taktığınızda otomatik olarak ararım açılıyor. Ana sayfa açıldığında Office 2000 için Kurulum ve Yönetim, Yeni Özellikler, Gelişmiş Yeni Özellikler ve Pratik bölümleri karşınıza çıkıyor.

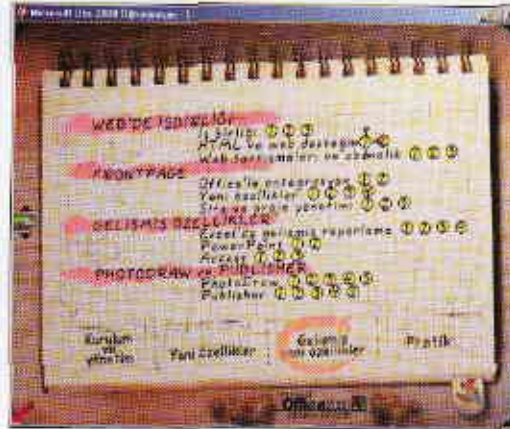
Kurulum ve yönetim bölümü

Burada Office 2000'i bilgisayarınıza nasıl kuracağınız ve kurarken karşınıza çıkacak ayarlar yer alıyor. Kurulumu esnasında bilmeniz gerekenler, Office 2000 dosya sistemi, hangi şekilde çalışmak istediğiniz, önceki Office sürümü üzerine nasıl kuracağınız, Özel kurulum sihirbazı ile özelleştirilebilir kurulumları nasıl yapacağınız, Office Profil sihirbazı ile 1500'ün üzerinde özelleştirilebilir seçeneği nasıl kullanacağınız ayrıntılı olarak anlatılıyor.

Eski Office dosyalarını nasıl kullanacağınız, Office 2000'in İnternet desteği, Outlook ve Exchange Server hakkında bilgiler, SQL Server ve Access 2000 ilişkisi gibi önemli ipuçları da bu bölümde ele alınmış. Ayrıca Programlanabilir başlığı altında VB 6.0'in Office'e entegre edilişi anlatılıyor ve herhangi bir sorun karşısında onarım için destekler ve Office'in kendini onarma sistemi anlatılıyor.

Office 2000'de yer alan yeni özellikler

Yeni Özellikler bölümünde menülerdeki değişiklikler ve menülerde yapabileceğiniz özelleştirmeler, diğer pencereler ve arabirimlerdeki özellikler geniş olarak anlatılıyor. Kullanıcı yardımı, Office

Asistanı ve e-mail entegrasyonu açıklanıyor. Word ve Excel'e ait yeniliklerin diğer Office uygulamalarıyla ortak ve ayrı yanları anlatılıyor. Tabii aynı şekilde Power Point Sunum Asistanı yenilikleri yanı sıra Access'in çalışmaya hazır genişletmeleri, form genişletmeleri ve grup denetimi gibi yeni özelliklerinden bahsediliyor. Outlook içinse görünüm, organize etme, özelleştirme ve HTML desteği ile kullanılabilirlik konuları ele alınmış.

Office 2000'in profesyonel kullanıcılara getirdikleri

Gelişmiş Yeni Özellikler bölümünde web'de işbirliği konusu altında Microsoft Netmeeting'in Office 2000 içerisine entegrasyonu, aynı belge üzerindeki web tartışmalarının farklı dillerde yapılması, Frontpage ile yapabileceğiniz ayrıntılı olarak anlatılıyor. Ayrıca Excel'de gelişmiş raporlama, Power Point'in ses ve video yayınlarını canlı veya kaydedilmiş olarak ağ üzerinden NetShow teknolojisiyle kolayca yapılabilmesi, Access'in web üzerinde yayınlanması ve SQL

Giriş sayfasındaki butonlardan istediğiniz kategoride öğrenmek istediğiniz konulara ulaşabilirsiniz.

Server'a erişim gibi gelişmiş özelliklerini de bu bölüm içerisinde bulabilirsiniz. Office paketine yeni eklenen, Power Point sunumlarında Word ve Excel belgeleri veya FrontPage ile gerçekleştirilecek Web Sayfalarında kullanabileceğiniz iş grafikleri tasarımlarınıza örnek sağlayan PhotoDraw ve 2000'in üzerinde yayın şablonu ve yüzlerce tasarımı elemanı bulunan, masaüstü yayıncılık yapabileceğiniz Publisher da geniş olarak anlatılmış.

Yeni başlayanlar için pratik bilgiler

Pratik bölümünde, Word, Excel, Power Point, Outlook ve Access için yeni başlayanlara yönelik temel bilgiler yanında birkaç da basit uygulama yer alıyor.

CD içinde Microsoft'e dosyasını çalıştırdığınızda bir flash arabirimi üzerinde Office 2000 için yenilikler ve kullanışlı ipuçlarından oluşan PDF dokümanı izleyebilirsiniz için yine aynı arabirimden Acrobat Reader'i kurmanız gerekiyor, Office 2000 sunum filmlerini ve Windows 2000 eğitim filmini bulabilirsiniz.

Müzik ve sesli anlatım eşliğinde yapılan açıklamaların grafik desteği de oldukça başarılı.

Kısa Kısa...

CHIP CD her ay PC ONLINE dergisindeki web tasarımı yazısı ile ilgili İnternet ve Photoshop kursları herkesin ilgisini çekecek.

İnternet kursunda bu ay:

► Başlangıçları günümüze kadar bilim İnternetin gelişimi,

► İnternete yön verenler ve sorumlu oldukları konular,

► İnternet üzerine temel bilgiler ve alınabilecek hizmetler... başlıklı konular yer alıyor.

Grafik kursunda ise;

► Photoshop'a genel bakış,

► Dosya işlemleri ve Seçim araçlarıyla çalışmak,

konularını bulabilirsiniz. Ayrıca Macromedia Dreamweaver 3, Fireworks 3 ve İnternet İzzatçı olarak programlar da bu bölümde yer alıyor.

Dreamweaver Ultra Dev

Web tasarımında çok başarılı programlar üreten Macromedia, tek bir görsel ortam içerisinde ASP, CFML ve JSP gibi web uygulamalarını üretmek ve aynı zamanda önizlemesini görmek isterseniz, kolayca web sitelerinizi veritabanları ile bütünleştirebilirsiniz, önizleme yapabileceğiniz, test edebileceğiniz ve çalışma alanında herşeyi değiştirebileceğiniz bir program olan Macromedia Dreamweaver Ultra-Dev'i CHIP CD'de Shareware bölümünde bulabilirsiniz.

Gnotella

Napster'in özücü ayrılığından sonra hemer hemer aynı görevi yerine getiren Gnotella ve benzer programlar oldukça başarılı görüyor. Paylaşmak istediğiniz dosyaları belirttiniz, aradığınız ve bu ağ üzerinden download yapabileceğiniz uç uca bir ağ oluşturuyorlar. Ağın yapısı itibarıyla kullanıcı sayısı, dosya miktarı ve dosya boyutu önemli değildir ancak kullanıcı arası kolaylıkla oluyor. Gnotella'nın bir clone'u olan Gnotella, gerçek zamanlı bir dosya paylaşım ve arama programı. Gnotella içerisinde; çoklu arama, gelişmiş filtreleme ve spam kurtarma, hant genişliği ayarlama penceresi, gelişmiş istatistik ekranı, skin ekleme gibi bir çok özelliği barındıran bir program.

CHIP en'ine

Windows'un Millennium Edition'u Testte

Milenyumun Windows'u

Büyük gün 14 Eylül: Microsoft, Windows 2000'den sonra bu yıl içindeki ikinci büyük işletim sistemi güncellemesini pazara sürüyor: Windows Millennium Edition; kısaca Windows Me.

Kapak konusu için hoşuna gelsin

■ Microsoft işletim sistemlerindeki isim çeşitliliği kullanıcıların kafalarını karıştırabiliyor: "98"den sonra mantıken "2000" ile yeni bir yıl sayısı gelmesi gerekiyor, yani Windows 98'i, Windows 2000'in takip etmesi gerekirdi. Ancak Microsoft, Windows 2000'i açık bir şekilde iş alanında (Business) konumlandırıyor, Windows 98 ise Consumer (ev kullanıcıları) alanı için tasarlanmış bir işletim sistemi. Gerçi NT'nin takipçisi Windows 2000'in multimedia yetenekleri oldukça geliştirilmiş, ancak oyunlar söz konusu olduğunda bu işletim sistemi oyunseverleri yeterince tatmin etmiyor. Zaten bu işletim sistemi de güvenli ve stabiliteye odaklanmış durumda. Bu yüzden de fiyatı diğer son kullanıcı işletim sistemlerine göre oldukça yüksek. Kurumsal alanda NT 4.0'dan Windows 2000'e terfi bazı avantajlar getirdi: Microsoft geliştiricileri alışıldık sağlam NT çekirdeğini geliştirilmiş bir arayüzle entegre ettiler. NT takipçisinin kullanıcıları bu kullanıcı dostu arayüze

çok seviniyorlar. Yani güncelleme hakkını veriyor. Son kullanıcı alanında ise Windows Me aynı şekilde birçok yenilik vaat ediyor ve amaç Windows 98 kullanıcılarının terfi etmesini sağlamak.

Dört omurga: Kolay kullanım, multimedia, internet ve LAN

Microsoft özellikle acemi bilgisayar kullanıcılarını düşünerek her zamankinden daha kolay kullanılabilir ve erişilebilir bir Windows hedeflemiş. "It just works" ("çalışıyor işte") sloganıyla Windows Me kendi kendini tamir etme ve sistemi gerektiğinde yeniden oluşturma (restore) fonksiyonlarına sahip, üstelik kullanıcıya bu fonksiyonlarda herhangi bir etkide bulunması gerekmiyor. Microsoft gelişmiş multimedia fonksiyonlarıyla ve daha önce hiç olmayan "Online Experience" ile yeni ve daha gelişmiş programlar sunuyor.

Bunlar büyük sözler, ama peki çalışan bir Windows sistemini bırakmaya değer mi? Buna kendiniz karar verin! CHIP

en yeni US final sürümünü ve Türkçe sürümünü test etti, Microsoft'un sözlerinin arkasında durup durmadığını ve yeni işletim sistemi ile neler sunduğunu inceledi. Windows 98 ile de kullanabileceğiniz ücretsiz alternatif çözümlere de yazımızda yer veriyoruz, böylece eski sisteminizden de "Millennium tadı" alabilirsiniz.

İçerik

- 27 Yeni Özellikler
- 27 Multimedia ve Eğlence
- 28 Hız ve Sistem Açılışı
- 30 Güvenlik ve Stabilite
- 30 Uyumluluk ve Sürücüler
- 32 İnternet ve İletişim
- 32 Yolda Windows Me
- 33 Kullanım ve Konfigürasyon
- 33 En Önemli Kurulum İpuçları
- 34 Alternatifler: Me'siz de Oluyor
- 35 Özetle
- 35 Üç Windows Sürümü Karşı Karşıya

Gelişmiş: Multimedia ve Eğlence

Microsoft, yeni Windows sürümünün kullanıcılarına "Oyuna ve eğlenceye doyma" sözü veriyor.

Movie Maker:

Kendi filmini kendin yap

Yeni Windows Multimedia araçlarından biri de Movie Maker, bu yazılımla videolarınızı düzenleyebiliyorsunuz. Program hazır video sekansları, sabitdiskteki resim ve ses dosyalarını okuyabiliyor. Video kamera sahipleri videolarını bir Firewire karta üzerinden (toplam dokuz model destekleniyor) doğrudan banttan Movie Maker'a aktarabilir ve işleyebilirler. Ses kartı üzerinden CD sample'ları da oluşturulabilir veya mikrofon üzerinden yeni Track'ler kaydedilebilir.

Video dosyaları ayrı ayrı kliplere ayrılabilir ve Storyboard'da yeniden oluşturulabilir. İki klip arasında gösterilen resimler arabашıklar veya açılmalar sağlayabiliyor. Timeline görünümünde ses sekanslarını kliplerin altına yerleştirebilirsiniz. Burada tek spektaküler özel efekt mevcut. Timeline'da iki video klip üst üste geldiğinde Movie Maker hazır videoda ilk klipi kapatıp ikincisini gösteriyor.

Videoyu kaydederken sadece özel Windows Media formatıyla yetinmek durumundasınız. Program testlerimiz sırasında özellikle büyük video dosyaları ile çalışırken sorunlar çıkardı: 65 MB boyutundaki bir AVI dosyası okunurken Movie Maker birkaç defa kilitlendi. Bir projeyi kaydettikten sonra tekrar yüklediğimizde Timeline'daki ses dosyaları birbirine girmişti veya ek-

sikti.

Movie Maker küçük video montaj işlemleri için kullanışlı bir program. Profesyoneller export formatları ve özel efektlerin eksikliği yüzünden bu programda aradıklarını pek bulamayacaklar.

Media Player 7: Skin

seçimi ve müzik kopyalama

Windows Me'de yeni görünümü ve gelişmiş fonksiyonlarıyla Windows Media Player 7 karşınıza çıkıyor. Media Player'ın yeni özelliklerinden biri programın görünümünü tamamen değiştirebileceğiniz skin desteği.

Hazır 12 tane skin mevcut. Yaratık kafasından kırmızı kalbe ve sırttan smiley'e kadar çeşitli skinler var. Başka skinleri de program doğrudan Microsoft'tan import edebiliyor. Testte ise dizayn ne kadar gelişmiş olursa işlevselliğin de o kadar kasıtlı olduğunu fark ettik.

Aynı şekilde diğer görsel matzemeleri de Internet üzerinden genişletebiliyorsunuz. Animasyonlar mesela bir ses dosyası çalınırken müziğin ritmine uygun olarak hareket ediyor.

Daha önce ayrı bir program olan CD Player da artık Media Player'a entegre edilmiş. Yeni özelliklerden biri, CD-Track'lerinin doğrudan sabitdiske veya diğer aygıtlara kopyalanabilmesi. Movie Maker'da olduğu gibi yine sadece Windows'a özgü bir format kullanılıyor, ve bu formatı bugüne kadar sadece Media Player okuyabiliyor. Günümüzde Windows CE destekleniyor, MP3

ÖZELLİKLER

Me Yenilikleri

Multimedia ve Eğlence

- Media Player'ın 7 sürümü skin desteği ve CD player ile birlikte geliyor.
- Movie Maker: Ev kullanımına uygun video montaj programı.
- Internet partileri için yeni board ve kart oyunları.
- Dijital kamera ve DV Camcorder desteği.
- Önlüme ve rotasyonlu "Resimlerin" özelliği.
- Denetim Masası üzerinden basit resim ve video transferi.

Network ve İletişim

- Baskı özizlemeli Internet Explorer 5.5.
- MSN Messenger 2.2.
- Güvenlik ve hız artıran yeni TCP/IP Stack.

Stabilite ve Hız

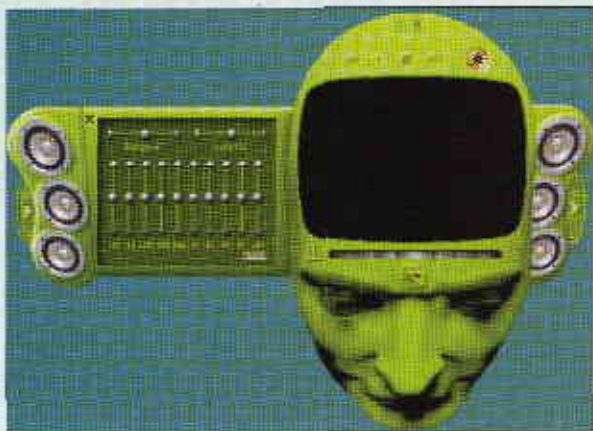
- Real Mode DOS artık yok.
- Üçü bölünmüş registry sistem açılışını hızlandırıyor.
- Kendi kendini onartma.
- System Restore, Windows çakıldıkları sonra sistemi kurtarıyor.

Kullanım

- Daha konforlu kurulum işlemi.
- HTML tabanlı yardım ve destek merkezi.
- Windows 2000'i andıran birçok özellik, mesela akıllı Başlat menüsü.
- Evde kolayca bir LAN kuran Home Networking Wizard.

Diğer

- Hibernation: "Suspend to Disk" güncel sistem durumunu denebilir.

Skin desteği Yeni Media Player 7'de 12 tane hazır skin mevcut, en ilginçlerinden biri de alien kafası.

Player'lar için bir export duyurulmuş durumda, RCA Lyra gibi.

Media Player kendi playlistlerini oluşturabiliyor ve sabitdiske otomatik olarak multimedia dosyalarını taniyor. Daha eski Player sürümlerinden tanıdığımız, internet radyosu dinlemeyi sağlayan Radio Tuner ve en yeni sinema ve video filmlerine, Internet'te müziğe linkler içeren Media Guide da yeni sürümdeki yerlerini alıyorlar. 7 sürümü ile birlikte Media Player işlevsellik ve kullanım olarak sınıfındaki diğer player'lardan hiç de aşağı kalmadığını ispatlıyor ve Winamp ve diğer prog-

DVD Player: MPEG Decoder kartı olmadan çalışmıyor

Windows Me aynı zamanda bir DVD oynatma yazılımı ile birlikte geliyor. Ancak bu program sadece MPEG çözücüsü (codec) olmayan grafiksel bir frontend olduğu için yine soft veya hardware MPEG çözücüsüne ihtiyaç duyuyor. Bu yüzden bu DVD Player'dan sadece decoder kartı ve DVD sürücüsü olan kullanıcılar faydalanabilir.

PowerDVD veya WinDVD gibi bir yazılım çözülmünü kutanlar daha performanslı, işlevsel ve kolay kullanılabilir bir DVD oynatıcısına sahip olabilirler.

Oyunlar: Internet ve network oyun partileri

İşeyken verdiğiniz küçük mofalarda sıkça oynadığınız Solitaire veya Minesweeper gibi programların yanında Windows 98 Plus paketi içindeki sevilen Pinball oyunu da Windows Me ile beraber

Küçük formatta video montajı: Yeni Movie Maker video klipler oluşturulmasını sağlıyor.

geliyor. Bağımlılık yaratan "Loose your marbles" oyunu ise Windows Me oyunları arasında yer almıyor.

Microsoft bunun yerine birkaç tane tanıdık board ve kart oyununu yeni işletim sistemine eklemiş. Bu oyunların özelliği ise şu: Bilgisayara karşı değil, zira Internet üzerindeki gerçek rakiplerle oynuyorsunuz. Bu rakipler ilgili prog-

ramı tarafından, Microsoft'un Internet oyun hizmeti olan Gaming Zone üzerinden tesadüfi (random) olarak bulunuyor. Windows Me rakip oyuncuları genelde kısa sürede buluyor.

DirectX: 8. sürüm maalesef ortada yok

Windows Me en yaygın oyun arabirimlerinden biri olan DirectX'in 8 sürümü ile birlikte gelmiyor, bunun yerine eski 7 versiyonu ile geliyor. Yaptığımız testlerde güncel oyunlarda herhangi bir problemle karşılaşmadık. HalfLife'da Unreal Tournament'e ve yeni Diablo II'ye kadar tüm oyunlar Windows 98 SE'deki kadar başarılı bir şekilde çalıştı.

Ekran kartınız için Windows Me ile birlikte bir sürücü gelmiyorsa Windows 9x sürücülerini de çoğunlukla kurup kullanabiliyorsunuz. Ancak bu sürücüler bu durumda sayısal olarak imzalanmıyor.

Biraz Hızlı: Performans ve Sistem Açılışı

Elveda DOS: Boot sırasında artık Real Mode yok

Windows Me ilk olarak Windows'un 1.0 sürümünden beri boot sırasındaki Real Mode DOS'tan vazgeçiyor. Bunun sonucu olarak Windows açılış dosyaları olan CONFIG.SYS ve AUTOEXEC.BAT dosyalarını pas geçiyor, yeni sistemde bu DOS artıklarına artık yer

yok, bu sayede artık Real Mode (gerçek kip) sürücülerini de yüklenemiyor. Ortam değişkenleri ve PATH kayıtları artık doğrudan Windows Registry kaydında bulunuyor. Yeni Windows'ta ne bir MS-DOS modu, ne de boot menüsünden komut istemini açma seçeneği var.

Yaptığımız testlerde şaşılabilecek bir şekilde Windows 98 altında DOS moduna geçen programlar, halen varolan MS-DOS komut isteminde sorunsuz çalışıyorlar. Mesela Partition Magic'in PQ Boot aracı ile bir sabitdiskin etkin bölümü (aktif partition) kolayca değiştirilebiliyor.

Doğrudan donanımı kullanan DOS programları ise artık çalışmıyorlar. Bir yazılımın kurulumu sırasında AUTOEXEC.BAT dosyasına yazdığı ortamı ve path bilgileri, Windows Me'de sistem açılış sırasında REGENV.EXE ile Registry'ye aktarılıyor.

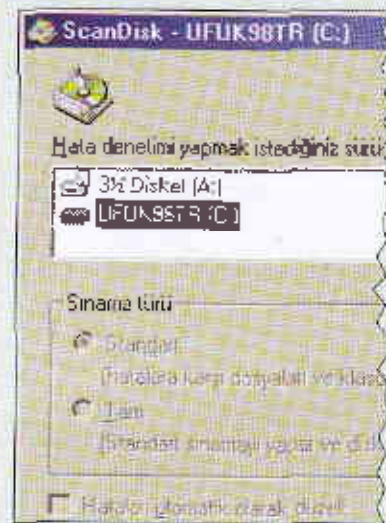
Uzun vadede Real Mode'dan vazgeçilmesinin sistem sağlamlığı üzerinde olumlu etkileri olacaktır. Ancak dezavantajlar da yok değil: Mesela Norton Antivirus, sistemi açılış sırasında Real Time Mode'una eksikliği yüzünden önemli sistem dos-

yalarının otomatik virüs taramasını yapamıyor.

Sistem kaydı: Dış kaynaklar sistem açılışını hızlandırıyor

Windows 98 sistem açılışında komple Registry veritabanını okuyor, yani SYSTEM.DAT ve USER.DAT dosyalarını. Bu da boot süresinin uzamasına neden oluyor.

Windows 98'in takipçisi Me'de ise Microsoft, HKEY_CLASSES_ROOT dahili komple CLASSES.DAT adında üçüncü bir dosyaya aktarmış, ve bu dosya da işlemleri sistemi tarafından açılış sırasında değil de daha sonra okunuyor. Bu da Windows'un kapsamlı COM bilgilerinin yanı sıra uygulamalar ve dosyalar arasındaki ilişkilendirmeler de tutuluyor. Bu bilgilere sistem açılışında ihtiyaç duyulmuyor, zira sadece bir COM nesnesi çağrıldığında bunlara ihtiyaç duyuluyor, mesela bir ActiveX kontrolü çalıştırırken. Bu yenilik sayesinde sistem açılış gerçekten de hızlanabiliyor: 256 MB RAM'i ve Pentium II işlemcisi olan bir bilgisayarda Windows 98 SE 35 saniyede açılırken, yeni Windows Me sadece 27 saniyede kullanıma hazır hale gelebiliyor.

Grafiksel arayüz: Windows Me ilüzyon olarak yapılmadığında boot sırasında ScanDisk'in GUI versiyonu açılıyor.

Gelişmiş: Güvenlik ve Stabilité

Stabil çalışma konusunda yeni Windows'un sloganı "It just runs", yani "Çalışıyor!". Denemeleri ve sistemi kurulumaya seven kullanıcıların bile Windows Me'nin düzgün çalışmasını kolay kolay sabote etmemeleri hedefleniyor. Geri yükleme (restore) ve kendi kendini iyileştirme fonksiyonlarıyla Microsoft, Windows 98 rakibinin her zaman kullanıma hazır olmasını garantiye almak istiyor, ve kullanıcı da bu sırada bu işlemlerle hiçbir şekilde uğraşmak zorunda kalmıyor.

Kendini iyileştiriyor: Sistem dosyaları bekçisi

Windows Me'deki en heyecan verici özellik işletim sisteminin kendi kendini kontrol etmesi ve gerektiğinde tamir etmesi. Bu amaçla Windows sistem açılışında PC Health servisini devreye sokuyor ve bu servis arkaplanda önemli sistem dosyalarını ve DLL'eri gözlemliyor.

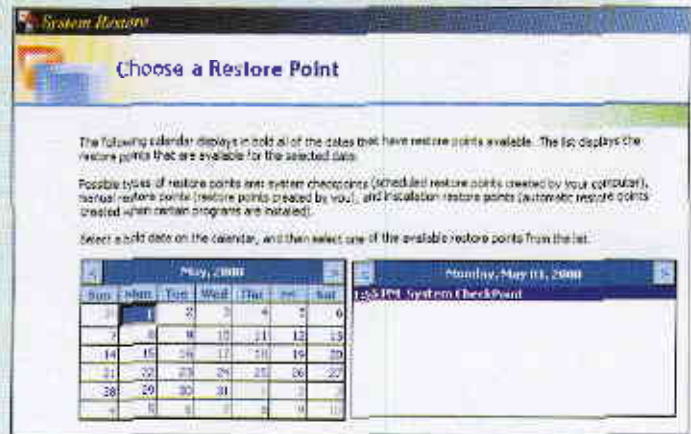
İşletim sistemi, bu dosyaların eski ve ya Microsoft tarafından onaylanmamış sürümleriyle değiştirilmesini engelliyor ve bunu kullanıcıya belli etmiyor. Bir program veya kullanıcı bir sistemi dosyasını sildiğinde bu hizmet Windows dizininden hemen ilgili dosyayı doğru dizine kopyalıyor.

Windows'un bu kendi kendini tamir etme gücünü sıkı bir şekilde test etmek için oldukça kötü programlanmış bir Windows 95 programı kurduk, bu programın kurulum rutini Windows tarafından ihtiyaç duyulan WININET.DLL ve WINSOCK.DLL dosyalarını, eski ve hatalı sürümlerle değiştiriyor. Windows 98 altında böyle bir kurulum işlemi sonunda işletim sistemi kullanılamaz ve açılmaz bir hale geliyor. Windows Me ise bu programın kurulumundan etkilenmiyor: Sistemi yeniden başlatıldıktan sonra Windows Me sorunsuz bir şekilde çalışmaya devam ediyor ve hiçbir hata mesajı vermiyor. Dosya sürümlerini kontrol ettiğimizde PC-Health servisinin sistem dosyalarının değiştirilmesini engellediğini gördük.

Windows Me'ün kendi kendini tamir etme ve koruma fonksiyonları test sırasında bizi gerçekten de etkilemeyi başardı.

Cankurtaran simidi:
System Restore
dahai eski sistem durumlarını kaydedilip gerektiğinde geri yükleyebiliyor.

System Restore: Kilitlenmeden sonraki cankurtaran simidinin

System Restore aracı da benzer bir çalışmaya prensibine sahip. Program .INI dosyalarını ve Registry'yi restore point adı verilen yerlerde yedikliyor, böylece ileride tekrar geri yüklenebiliyor. Restore Point, Windows'un her an geri getirilebildiği bir sistem durumunun snapshot'una benzetilebilir. Kullanıcı bu Restore noktalarını HTML tabanlı bir sihirbaz yardımıyla kaydediyor. Program ayrıca bu noktaların bir dizisini kendisi otomatik kaydediyor, mesela kurulum sırasında, 10 saat çalıştıktan sonra.

Windows Installer veya Install Shield 6.1 ve üzeri sürümleri ile programlar kurduğunuzda da System Restore otomatik olarak bu tip bir Restore Point kaydediyor. Böylece istediğiniz zaman programın kurulumundan önceki bir sistem durumuna geri dönebiliyorsunuz. Hiçbirşey çalışmadığında bile System Restore size yardımcı olabilir, "Güvenli Kip (safe mode)"te boot edildiğinde de bu araçla önceki bir sistem konumunu geri yükleyebiliyorsunuz.

Bir restore point oldukça çok sayılabilecek bir disk alanını işgal ettiği ve Windows Me de bunlardan bazılarını otomatik olarak kaydettiği için, System Restore'un kullanılabileceği disk alanını kısıtlayabilirsiniz (standart ayar olarak %12 seçili). İlgili ayarları Denetim Masası'nda "Sistem / Başarım / Dosya Sistemi" altında bulabilirsiniz.

System Restore'un programları ve dokümanları yediklemediğine dikkat edin, yani düzenli bir yedekleme için bu program kullanışlı değil. Windows 98

SE ile de birlikte gelen Microsoft Backup programı ise ne hikmetse Windows Me'de mevcut değil. System Restore, Windows'un kendini tamir etme fonksiyonu ile beraber Windows Me'nin stabilitesini artırıyor.

DİJİTAL İMZA

Uyumluluk ve Sürücüler

Microsoft, Windows 2000 ile beraber çıkardığı sürücü onaylanmış sistemini Windows Me'de de kullanıyor, ancak Windows Me'de bu sistem 2000'deki kadar başarılı değil. Gerçek işletim sistemi ile beraber gelen tüm sürücüler sayısız olarak imzalanmış. Ancak kullanıcı Microsoft tarafından sertifikalandırılmış bir sürücü kurmaya çalıştığında ne bir uyarı mesajı ile karşılaşılıyor, ne de sürücünün kurulumu engelleniyor. Microsoft sayısal imzaya sahip olmayan sürücülerin kurulmasını tavsiye etmiyor.

Test sırasında desteklenmeyen donanımları Windows 98 sürücülerini ile sisteme tanıttığımızda herhangi bir problemle karşılaşmadık. Bu sayede 3D kartları ve noname ses kartlarını da Windows Me altında çalıştırabildik. Ancak tüm Windows 9x sürücülerinin Windows ME altında sorunsuz çalışabileceği söylenemez.

Testlerde bazı tatsızlıklar da yaşandı: Sayısal imzaya sahip olmayan bir ses kartı sürücüsü kurduğumuzda hibrid moduna geçme imkanı da oradan kalktı.

Az Yenilik: İnternet ve İletişim

Microsoft, Windows Me için "Daha önce hiç yaşamadığınız bir Online deneyim" vaadinde bulunuyor. İnternet erişimi daha kolay olacak, yeni ve gelişmiş programlar kullanıcıların Web'den daha çok keyif almalarını sağlayacak, en azından söylenenler böyle.

İnternet Explorer: Baskı önizleme ve güçlü şifreleme

İnternet Explorer yüzde 86 ile en yaygın olarak kullanılan Web Browser (tarayıcı) olmayı sürdürüyor. Explorer fanatiklerinin büyük bir çoğunluğu ise Windows Me'deki 5.5 sürümüyle hayal kırıklığına uğrayacak gibi görünüyor. Test sırasında daha önce vaadedilen hız artışlarını gözlemleyemedik; kullanım da gerçekten de o kadar kolaylaşmış değil. Word ve Excel'den aşına olduğumuz baskı önizleme fonksiyonu ise gerçekten de Explorer için yeni ve kullanışlı bir özellik.

Yeni Explorer'da güvenli bağlantılar için de geliştirilmiş bir şifreleme mevcut. 128 bitlik (eskiden 56 bitli) yeni

anahtar uzunluğunu uzmanlar kesinlikle yeterli olarak görüyorlar. Baskı önizleme fonksiyonuna ihtiyacı olmayanlar 5 sürümünde kalabilir ve High Encryption Pack'i de manuel olarak kendileri kurabilirler (bakınız "Alternatifler" kütüsü, sayfa 34).

MSN Messenger: Mesaj ve muhabbet programı

İlk defa bir Windows sürümü ile birlikte Instant Pager yazılımı MSN Messenger 2.2 sürümüyle geliyor ve eski Microsoft Chat'ın yerini alıyor. MSN Messenger mesaj yazılımını kullanabilmek için bir Hotmail posta hesabınızın olması gerekiyor. www.hotmail.com adresinden ücretsiz olarak bir hesap açabiliyorsunuz. Bu programla kontakt listenizi oluşturabiliyor, küçük mesajlar veya e-mail'ler gönderebiliyor ve diğer MSN Messenger kullanıcılarını sohbet etmeye çağırabiliyorsunuz.

MOBİL KULLANIM

Yolda Windows Me

Hibernation: Hemen tekrar kullanıma hazır

Özel olarak Notebook sahipleri için ilginç olan bir yenilik de yeni enerji tasarruflı modu Hibernation. Bu duruma geçildiğinde Windows Me, anabellek ve register içeriklerini sabitdiske yazıyor ve bilgisayarı kapatıyor. Yeniden başlatıldığında Windows bilgileri geri okuyor ve daha önceki sistem durumunu açılan dosyalarda birlikte geri yükleyiyor.

Dikkat: Sayısal olarak imzalanmış sürücülerin kurulumundan sonra Windows, hibernation modunu iptal ediyor.

Test sırasında hibernation kipi çağrıldı, ancak sistem durumu geneli yüklenirken sürekli olarak resim gösteriminde hatalar ortaya çıktı ve sistemin yeniden başlatılması gerekli.

Evrak Çantası bildiğiniz gibi

Mobil kullanım için dosya senkronizasyonu (eşitleme) her zaman ve alışık olduğunuz gibi Evrak Çantası ile gerçekleşiyor. Burada pek bir yenilik söz konusu

değil. Sadece eşitleme sırasında ek olarak Web sayfalarını otomatik olarak internetten yükleyebiliyor ve daha sonra offline izleyebiliyorsunuz.

Evrak Çantası veri eşitleme için yeterli, ancak işlevsellik olarak Windows 2000'in Offline Folders kadar başarılı değil.

Kızılötesi arabirim:

Kablosuz iletişim

Kablosuz veri transferi için Windows Me Notebook'ların infrared (kızılötesi) arabirimlerini Infrared Data Association (IrDA) ölçülerine göre destekliyor. Saniyede 4 Mb'e (Fast IrDA) kadar büyük dosyaları transfer edebiliyor veya PDA'nızı Notebook ile eşitleyebiliyorsunuz. Yazınızı aynı zamanda bir infrared arabirimine sahipse dokümanları kablosuz olarak notebook'unuzdan yazdırabilirsiniz.

IrDA arabirimi desteği Windows Me'nin gelecekteki ev aletleri ve televizyon gibi Embedded System'lerle de iletişim kurmasını sağlayacak.

Muhabbet: Instant Messenger programı MSN Messenger, Microsoft Chat'ın yerini alıyor.

"Online" durumu dışında programın bulunduğu tek status "Offline", program hiçbir ağ aktivitesinin olmadığı ve daha önce tanımlanabilir bir süre sonunda bu duruma geçiyor. ICQ'nun desteklediği "Do not disturb (lütüfen rahatsız etmeyin)" veya "Invisible (görünmez)" gibi ayarları MSN Messenger'da boşuna aramayın. Program SOCKS4/SOCKS5 proxy'leri ile iletişim kurabiliyor, yani bu tipteki Firewall'lar arkasında kullanılmak için uygun.

Dikkat: Bu programın kullanıcıları sadece kendi aralarında iletişim kurabiliyorlar, zira Microsoft kendine ait ve açık olmayan bir protokol kullanıyor. MSN Messenger'a terfi etmek, başka programlar kullanan arkadaşlarınızla uyumsuz olmanıza neden olabilir ve uyarı alamayabilirsiniz. Hotmail kullanıcıları bu programı en azından bir defa deneyebilirler, ancak başka bir mesajlaşma yazılımını kullananların MSN Messenger'a geçmeleri için hiçbir neden yok. ICQ (www.icq.com) çok daha gelişmiş fonksiyonlar sunuyor.

TCP/IP: Daha güvenli ve kolay ayarlanabilir

Windows Me ağına kalbi Windows 2000'i temel alan yeni bir TCP/IP Stack'i. Yeni TCP/IP evlerindeki veya işyerlerindeki yerel ağları (LAN) internete bağlarken daha yüksek güvenlik ve performans sağlıyor. IP adresinin otomatik olarak atanması (DHCP sunucusu olmadan da) ağ kullanımını kolaylaştıran diğer özelliklerden biri.

Daha Konforlu: Kullanım ve Konfigürasyon

Microsoft, kendisinin söylediğine göre bilgisayara yeni başlayan kullanıcıların Windows'u öğrenmelerine ve kullanmalarını kolaylaştırmaya çok büyük önem vermiş. Ancak basitleştirilmiş kullanım Windows profesyonellerine de hitap edecek özelliklere sahip.

Out of the box experience: Windows'a kolay giriş

Windows Me yüklü bir bilgisayarı ilk defa açtığınızda karşınıza OOBE ("Out of the box experience") etkileşimli Windows tanıtımı ve öğreticisi çıkacak. Sihirbaz Merlin anime edilmiş bir çizgi kahraman olarak sizi karşılayacak ve fare ve klavye kullanımını öğretmeye başlayacak. Daha sonra sizinle birlikte bilgisayarın konfigürasyonunu tamamlayacak (ülke bilgilerinizi ve ürün anahtarını soracak). Profesyoneller sinirli bir şekilde boot disketini çıkartırken, amatör kullanıcılar ise bir şeyleri "konfigüre" etmenin huzuru ve mutluluğu içinde "arkalarına yaslanabilecekler".

Manüskel yapı: Dosya ve dizinlerin görünümü gibi bugüne kadar zor erişilebilen konfigürasyon seçenekleri artık Denetim Masası'nda bulunabiliyor.

Windows kurulumu: Daha az müdahale gerekiyor

Microsoft manuel Windows Me kurulumu sırasında kurulumun ağızını daha akıllı bir şekilde düzenlemiş. Windows 98'de sürekli olarak bilgisayarın başında durmanız gerekirken (sıra kurulum rutini sürekli olarak size birşeyler soruyordu), Windows Me isim, seri numarası ve ülke ayarı gibi verileri ku-

rumun başında soruyor ve sizi bir daha rahatsız etmiyor, kurulum otomatik bir şekilde devam ediyor.

Ancak kurulum daha uzun sürebiliyor: PIII 500 işlemcisi, 128 MB RAM ve 12 GB IDE sabitdiskli olan bir sistemde standart kurulum formatlama işlemiyle birlikte yaklaşık 23 dakika sürüyor, Windows 98 SE'de ise sadece 18 dakika. Ancak akıllıca tasarlanmış kurulum akışı sayesinde bu daha uzun süreyi kolayca sineye çekiyorsunuz.

KONFIGÜRASYON

En Önemli Kurulum İpuçları

Windows Me'nin kurulumu çoğunlukla problemsiz olarak gerçekleşiyor. Setup, bazı durumlarda problemler çıkabilir, CHIP karşılaşılabileceğiniz olası sorunları nasıl aşabileceğinizi açıklıyor.

1. C: Disk Bölümü

Windows Me'yi C: sürücüsünden başka bir sürüciye de kurarsanız burada LOG dosyaları kaydediliyor. Bu yüzden C: sürücüsünde en azından 25 Mbyte boş alan olmasına dikkat edin.

2. Virüs Koruması

Windows Me kurulum sırasında sabit diskin Master Boot Record'una IMBR yazıyor. BIOS bir virüs koruma mekanizmasına sahipse kurulum sırasında bunu iptal etmeniz gerekebilir, aksi halde kurulum tamamlanamayabilir.

3. Sabitdiskten Kurulum

Windows Me'yi CD'den kuramazsanız (mesela CD sürücünüz eski olduğu için desteklenmezse), bilgisayarınızı uygun

sürücülerini içeren eski bir DOS disketinden açın. Daha sonra kurulum dosyasını (yaklaşık 120 MB) sabitdiskteki bir dizine kopyalayın ve Windows Me'yi buradan "setup.exe" komutu ile kurun.

4. Hibernation

Bilgisayarınızda 5.0'dan düşük sürümlü bir Phoenix BIOS varsa hibernation modu FAT32 disk bölümleriyle çalışmayacaktır. "Suspend to disk" fonksiyonunu kullanmak istiyorsanız Windows'u FAT16 partitiona kurmalı veya BIOS'u güncellemelisiniz.

5. Windows NT ve FAT

Windows Me kurulum sırasında tüm FAT16 ve FAT32 disk bölümlerini hataları karşı tarar, Windows NT altında yaratılan FAT16 partitionlarda Scandisk bir hata mesajı verir ve yarıda kalır. Böyle bir durumda "setup.exe"yi "/is" parametresi ile çalıştırarak kurulumdan önce Scandisk taramasını iptal edebilirsiniz.

Windows yardımı: Basit ve HTML sayesinde hep güncel

HTML tabanlı yardım fonksiyonu "Help&Support Center" yeni Windows'un başarılı özelliklerinden biri. Bu yardım ve destek merkezinin hem kullanımı kolay, hem de Microsoft destek sayfalarına içerdiği çeşitli linklerle de sürekli olarak güncel tutuluyor, tabii bunun için bir Internet bağlantınızın olması gerekiyor.

Klavye kullanmaktan hoşlanan eski kullanıcılar ise bir Web sayfasını andıran arayüzün fare olmadan da sadece klavye girişleri ile de komple kullanılabilmesine sevinecekler. Yardım arayan kullanıcı solda [Tab] tuşu ile seçimini yapıyor ve [Enter] işnu ile de ilgili sayfaya bağlanıyor. Yeni başlayanlar ve deneyimli kullanıcılar yeni Windows yardımında hızlı ve rahat bir şekilde problemlerinin çözümlerini bulabiliyorlar.

Home Networking Wizard: Herkes için kolay LAN

Evinde küçük bir yerel ağ (LAN) kurmak isteyen Windows kullanıcıları için Windows Me'de yeni bir sihirbaz mevcut: Home Networking Wizard "Ağ Bağlantıları (Ağ Komşuları)"da ortaya çıkıyor. Birkaç fare tıklaması ile programı hemen bir peer-to-peer ağı kuruyor.

Hazır verilen değerleri olduğu gibi kabul ederseniz çalışma grubu ve paylaşım adlarıyla uğraşmanız gerekmiyor. Sihirbaz isterseniz veri alışverişi için dizinleri ve kurulu yazıcıları da paylaşma açabiliyor. Aynı işlemleri Windows 95/98 yüklü bilgisayarlarla da kolayca yapabilmeyi sağlayan disketler de hazırlayabiliyorsunuz. Ethernet kartı ve TCP/IP protokolü yapılandırılmışsa Home Networking Wizard çabucak küçük bir Windows ağını kuruyor ve kullanıma sunuyor.

Çevirmeli Ağ: Kiralık hat kadar kolay ve kullanışlı

Windows Me yeni özellikler internet erişimini basitleştiriyor. Çevirmeli Ağ'daki kayıtlardan birini standart internet erişimi bağlantısı olarak seçtiğinizde Windows, her sistem açılışında otomatik olarak ve ISP'ye hiçbir veriyi elle girmenize gerek bırakmadan bağlanıyor. Tabii bu pek de tavsiye edilmez,

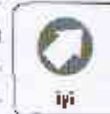
Daha düzenli: Yeni dosya görünümü 'Küçük Resimler' metin ve resim dosyalarının içeriklerini doğrudan Explorer'da bir önizleme penceresinde gösteriyor.

zira telefon ve ISP faturanız gereksiz yere kabarmabilir.

Bağlantının sadece ihtiyaç halinde kurulmasını sağlamak daha mantıklıdır, mesela bir browser veya elektronik posta istemci programı çalışırken, "Bağlantıları hiçbir zaman çevirme (Hiçbir zaman otomatik bağlanma)" seçeneğini işaretleyerek herşeyi eskisi gibi yapabilir ve internet bağlantısını kendiniz kurabilirsiniz.

Standart internet erişimi ile artık dial-on-demand mümkün. Küçük ağlar için Windows 98 SE ile de birlikte gelen Internet Bağlantı Paylaşımı (Internet Connection Sharing) mevcut (bakınız CHIP 8/2000, sayfa 44).

Windows Desktop: Windows 2000 görünümü ve kullanımı

Microsoft Windows'un masaüstünü de biraz geliştirmiş. Çoğu küçük geliştirme ise Windows 2000'den geliyor.

Mesela artık Desktop ve dizin ayarlarını Denetim Masası'ndaki bir ikon ile gerçekleştirebiliyorsunuz, daha önce olduğu gibi zor erişilen bir menü seçeneğini aramak zorunda kalmıyordunuz. Bir başka simge de scanner (tarayıcı) ve kameraların sisteme entegrasyonunu sağlıyor. "Use Wizard" ile resimleri çık kolay ve hızlı bir şekilde taratabiliyorsunuz artık, ayrıca bir tarama yazılımı kullanmanız gerekmiyor.

Dosya türlerinin ilişkilendirilmesi de (eskiden klasör seçeneklerinde gizlenmişti) artık kolayca bir dosyanın kısayol menüsünden (üzerine sağ tuşa tıklanarak) yapılabilir ve değiştirilebilir. "My pictures (Resimlerim)" dizini resim dosyaları için önizleme fonksiyonu ile birlikte zoom, rotasyon ve yazdırma işlevlerine de sahip. Explorer'da text ve resim dosyalarının içeriğini görüntüleyen "Minyatür görüntü" ise yine yeni özelliklerden biri.

Windows 2000'den gelen bir diğer yenilikse dosya ve bilgisayar (kişi) aramayı sağlayan gelişmiş arayüz. Artık tüm arama fonksiyonlarına kolayca ve tek pencereden ulaşabiliyorsunuz. "Akıllı" Başlar menüsü de artık "Programlar" altında tüm kayıtlar yerine sadece en çok kullanılanları listeliyor.

Windows 2000'ün görünüm ve kullanımını bilgisayara yeni başlayanların için Windows Me'de de oldukça kolaylaştırıyor. Ancak Windows 98'in kullanımına alışsanız iyi, yeni fonksiyonlar sinirinizi bozabilir.

ALTERNATİFLER

Windows Me'siz de Oluyor

Windows Me'deki yeniliklerin bazılarını başka yollarla da dolaylı olarak ulaşmanız mümkün ve böylece Windows 98'den yapılacak bir güncellemeden de tasarruf etmiş olursunuz. Buradaki alternatiflerden bazılarını CHIP CD'sinde bulabilirsiniz.

Windows Media Player 7: www.microsoft.com/windows/windowsmedia/en/software/Player/v7.asp Microsoft sitesinden download edilebilen Media Player'a alternatif olarak Winamp ve Real Player'i kullanabilirsiniz.

Internet Explorer 5.5: www.microsoft.com/windows/ie Microsoft sitesinden ücretsiz download edilebilir.

ICQ 2000a: Dünya üzerinde en yaygın olarak kullanılan programı ücretsiz olarak www.icq.com adresinden veya CHIP CD'sinden yükleyebilirsiniz.

MSN Messenger 2.2: Internet Pager'ın güncel sürümünü [\[ger.msn.com\]\(http://ger.msn.com\) adresinde bulabilirsiniz. IE için 128 bİt şifreleme; 4.01 sürümünden itibaren Internet Explorer için High Encryption Pack'i \[www.eur.microsoft.com/windows/ie/download\]\(http://www.eur.microsoft.com/windows/ie/download\) adresinden çekebilirsiniz.](http://messen-</p>
</div>
<div data-bbox=)

Shell Picture (minyatür görüntüme alternatif): Shell Picture (www.bux-bex.com, yaklaşık 305, 30 günlük deneme sürümünü download edebilirsiniz) değişik dosya türlerinin kısayol menüsünde önizlenmesini sağlıyor.

Main Actor (Movie Maker'a alternatif): Bu program (www.let.com.tr, yaklaşık 200 DM) birçok alanda sahip profesyonel bir video montaj yazılımı.

Second Chance (System Restore'a alternatif): Bu araç (www.powerquest.com, yaklaşık 50\$) sistemin snapshot'ını alıyor ve istenildiğinde sistemi tekrar bu konuma getirebiliyor.

Özetle

Yeniye Evet,
Terfiye Hayır

Ne yapmalı, Windows 98'de kalmalı mı, Windows 98'e terfi mi etmeli, yoksa Windows 2000'e mi geçmeli?

Sağlamlık ve güvenilirlik:
Windows 2000 rakipsiz

Sizin için kolay kolay kilitlenmeyen stabil ve güvenilir bir işletim sistemi önemliyse Windows 2000'e terfi etmeniz en mantıklısı olacaktır. Daha yüksek bir fiyat karşılığında temelinden itibaren yeni tasarlanmış ve geliştirilmiş, sağlam bir işletim sistemine sahip oluyorsunuz. System Restore, kendi kendini tamir etme ve Real Mode'u iptal etmesine rağmen Windows Me, Windows 2000'in sağlamlığına ulaşamıyor. Ancak NT takipçisinin daha karmaşık ve zor bir kullanıma sahip olduğuna da dikkat etmelisiniz.

Alışıldık kullanım, sıfır masraf:
Windows 98 İkinci Sürüm (SE)

Çalışan sisteminizden memnunsanız "Never change a running system (asla çalışan bir sistemi değiştirmel)" ilkesine sadık kalabilirsiniz. Gerçi kendi kendini tamir etme ve System Restore Windows Me'yi daha stabil yapıyor, ancak aynı sonuçta Internet'ten yükleyebileceğiniz araçlarla, sistem dosyalarını ve Registry'ye kendiniz yedekleyerek ve yeni programları yüklerken daha dikkatli olarak da sahip olabilirsiniz.

Aynı şekilde Internet Explorer ve Media Player'ın yeni sürümleri de terfi etmek için pek de yeterli sebepler değil. Zira bunları ücretsiz olarak zaten Microsoft'un web sitesinden indirebiliyorsunuz. Ayrıca alternatif olarak kullanılabileceğiniz freeware ve shareware araçlar da var (sayfa 34'deki kutuya bakınız). Profesyonel gözönlere yönelmeden önce Movie Maker'a ise bir göz atmaya değer. Üç bölünen Registry sayesinde Windows Me daha hızlı açılı-

yor, ancak elde edilen zaman tasarrufu saniyelerle sınırlı kalıyor. Herhalde herkesin kaybedecek birkaç saniyesi vardır. System Restore gibi araçları kullanmayı düşünmüyorsanız yeni Windows için fazladan para ödemenize gerek yok. Ancak maliyet sizin için önemli değilse, terfiyi düşünebilirsiniz. Zira Me'nin pek çok önemli yeniliği beraberinde getirdiği tartışılmaz.

Yeni başlayanlar Windows Me ile bilgisayara ısınabilirler

İşletim sistemi beraberinde verilen yeni bir bilgisayar satın almak istediğinizde ise ilk seçiminiz Windows Me olmalıdır. Özellikle de Windows dünyasında yeniyseniz, "Out of the box experience", yeni tasarlanmış yardım ve Home Networking Wizard gibi sihirbazlar sayesinde işiniz oldukça kolaylaşabilir. Özellikle ev kullanıcıları multimedya dünyasının kapılarını açan Windows Me'yi çok sevecekler.

MT / Uluk Yılmazoğlu'le (uyumun@zobir.com.tr)

Üç Windows Sürümü Karşı Karşıya

İşletim Sistemi	Windows 98 SE	Windows Me	Windows 2000
Fiyat	185 dolar	185 dolar	319 dolar
Donanım ihtiyaçları			
Resmi	Pentium 133, 32 MB RAM	Pentium 150, 32 MB RAM	Pentium 133, 64 MB RAM
Tavsiye edilen	Pentium II 300, 64 MB RAM	Pentium II 300, 64 MB RAM	Pentium II 300, 128 MB RAM
Stabilite			
Sistem dosyaları değişikliği	konutta yok	kendini onarma	Sadece Administrator ile
Sürücü sertifikası	-	• Uyan yok	• Uyan mesajı
Sistemi geri yükleme	sadece Backup programı	System Restore veya Backup	sadece Backup programı
Değerlendirme	kötü	orta	çok iyi
Kullanım			
Masaüstü	eski	Windows 2000 Look & Feel	geliştirilmiş
Yardım	Standart Windows yardım	Help & Support Center (HTML)	Standart Windows yardım
LAN kurulumu	manuel	Home Networking Wizard	Administrator ile manuel
Değerlendirme	orta	iyi	orta
Oyunlar ve Multimedya			
Donanım desteği	iyi	iyi	kötü
Oyun desteği	iyi	iyi	diğer oyunlar gelişmiyor
Media Player	Version 6	Version 7	Version 6
Video montaj yazılımı	-	Movie Maker	-
"Resimlerim" dizini	-	-	-
Değerlendirme	iyi	iyi	kötü
Internet			
Internet Explorer	Version 4	Version 5.5	Version 5
Chat	Microsoft Chat	MSN Messenger	Microsoft Chat
Outlook Express	Version 4	Version 5	Version 5
Değerlendirme	iyi	iyi	iyi
Sistem açılış hızı			
Bölünmüş açılış dosyaları	-	•	-
Değerlendirme	kötü	orta	kötü

• = evet - = hayır

Nomad Jukebox

150 CD Cebinize Sığar mı?

Creative tarafından sunulan Nomad Jukebox, 6 GB'lık kapasitesi ile tüm müzik arşivinizi tek bir medyada toplama imkanı sunuyor.

Creative firmasının yeni ürünü NOMAD Jukebox, 28 Temmuz tarihinde Singapur'da firmanın genel merkezinde tanıtıldı. CHIP de Creative'in Türkiye distribütörlerinden GENPA COM'un davetlisi olarak Singapur'daydı.

Jukebox hemen hemen CD-Player boyutlarında bir MP3 çalar. Süratini MP3 çalıcılardan farklı olarak, hafıza kartı yerine tam 6 GB'lık bir sabit diske sahip. Bu sayede 1500'den fazla şarkıyı, başka bir deyişle 150'den fazla müzik CD'sini Jukebox'a aktarmak mümkün olu-

Jukebox hemen hemen bir CD Player boyutlarında.

Jukebox üretim süreci, üretim başındaki birçok farklı aşamadan geçiyor.

yor. Bu inanılmaz kapasite tüm müzik koleksiyonunun sürekli olarak kullanıcısına yanında olmasını sağlıyor. Programlanabilme özelliği sayesinde Jukebox farklı "dijital müzik" formatlarını da destekleyebiliyor.

Nomad Jukebox ile birlikte Creative PlayCenter 2 yazılımı geliyor. Program müzik CD'lerindeki parçaların MP3 formatına çevrilmesini sağlıyor ve PC ile Jukebox arasında müzik dos-

yalarının transferini gerçekleştiriyor. Kullanımı oldukça kolay olan PlayCenter 2 ile Jukebox'da var olan şarkılar arasından Playlist'ler oluşturmak ve dosyaları farklı kategorilere göre gruplandırmak mümkün.

Dijital müzik MP3 çalarlarla mı dağıtılacak?

Jukebox oldukça farklı bir vizyonu da hayallerinde getiriyor: "Dijital müzik" çalarlarına dağıtım

kanalı olarak kullanılması. Creative'in kurucusu Sim Wong Hoo, ileride Jukebox üzerinde tek bir tuşa basarak, kısa bir parçasını dinleyip beğendiğiniz bir şarkıyı anında satın almanın mümkün olacağını belirtiyor. Jukebox'ın fiyatının 500 dolar civarında olacağı belirtiliyor. İlk bakışta biraz yüksek gibi görünse de, yüksek kapasitesi ve getirdiği yeniliklerle Jukebox bunu gerçekten hak ediyor.

İçindekiler

- 40 Donanım İnceleme
- 62 Donanım Testi
- 70 En yeni işlemcilerin karşılaştırmalı testi
- 80 Yeni Athlon anakartların testi
- 96 40 kaydedilebilir CD yarışıyor
- 112 DVD sürücülerin testi ve ipuçları
- 150 Donanım kursu
- 154 CHIP TOP 10 testleri

Panasonic DVD-LV55/LV75/PV56

Evrağ Çantası için DVD Sineması

Küçük boyutlarına ve 5 inch'lik (LV55/PV55) veya 7 inch'lik (LV75) ekran büyüklüğüne rağmen Panasonic'in üç yeni taşınabilir DVD Player'ı yüksek görüntü ve ses kalitesi sunuyor. Resim TFT/LCD monitör üzerinde ekrana geliyor. LV75 ve PV55 modellerinde sabit olarak bulunan Dolby Digital ve DTS çözücüler ile üç boyutlu ses elde etmek mümkün. Advanced Virtual Surround kulaklıklar ile de yüksek performans sağlıyor. Her

üç aygıtta da kullanılan Lityum ion piller 3 saate kadar kullanma imkanı sunuyor.

Bilgi için: www.panasonic.com
Fiyatları: 209 dolar (PV55), 1400 dolar (LV55), 1800 dolar (LV75)

Bu DVD Player'lar yüksek ses ve görüntü kalitesine sahip.

Yeni Kayıt Ortamları

CD'ler İçin 1.3 Gbyte'lık Yüksek Kapasite

CD-ROM'daki yeni gelişmeler ile bu ortamların saklama kapasitesi günden günde 1.3 Gbyte'a kadar çıkarılabiliyor.

Japon elektronik devi Sony, 1.3 Gbyte saklama kapasitesine sahip olan yeni bir tür CD-ROM üzerinde çalışıyor. Bu, iz aralıklarının 1,6'dan 11 mikrometreye düşürülmesiyle ve aynı zamanda Piti mesafelerinin yoğunlaştırılması sayesinde elde ediliyor.

Ancak bunun büyük bir hatası da mevcut: Şu anki CD-ROM sürücüler söz konusu CD-ROM ile çalışmıyorlar. Bu biçimi kullanmak isteyenler yeni bir CD-ROM almak zorundalar. Bu konudaki diğer rakipler ise bu arada CD-ROM kapasitesini artırmak için farklı yollar deniyorlar. Örneğin Disk4You ise son birkaç haftadır çalışma süresi 95 dakika olan disk-

Sony 'kayıt yoğunluğunu' ikiye katlayarak kapasiteyi yükseltmeyi planlıyor.

ler üzerinde çalışıyor.

Bu modeller de aynı 700 Mbyte'lık versiyonlarında olduğu gibi izlerinden birbirine göre daha yakın tutulmaları ile elde edilmiş. Yazma konusunda CD-ROM yazıcı ve yazılım ATIP (Absolute Time in Pregroove; Pregroove, polikarbonat içerisine zimbalanmış bir izdir) çerçevesinde lazerin

pozisyonu için kaydedilmiş zaman bilgilerini işaretliyor ve diske bağlı olarak farklı uzunlukta tolerans alanları kullanıyor.

Ancak bütün CD yazıcılar ve programlar bu ortamı kullanacak yapıda değiller. Firmaların ana sayfasında bunun için kullanılabilecek program ve yazılımların listesini bulabilirsiniz.

Acer Veriton Network'lere Güvenlik

Acer'in kurumsal kullanıcılara yönelik iki yeni bilgisayarı Eylül ayında Türkiye pazarına sunuluyor. Yeni tasarımı ve kullanımı kolaylığı ile dikkat çeken Acer Veriton 7100 ve Veriton 5100 modelleri, network'lerde güvenli çalışabilecek şekilde tasarlanmış. Teknik özellikleri aynı olan Veriton 7100 mini tower, Veriton 5100 ise masaüstü kasaaya sahip.

Ürünler mavi renkli kasaları, kullanımı kolaylığı, esnek ve geliştirilebilir konfigürasyon özellikleriyle dikkat çekiyor. Kasanın önüne yerleştirilmiş olan mikrofon, kulaklık bağlantı noktaları ve iki adet USB bağlantı noktası, bu tür cihazların bağlanması zorluğunu ortadan kaldırıyor. Ayrıca, ses ayar düğmesi, CD-ROM/DVD-ROM kumanda düğmeleri ve programlanabilir düğmeleri olan muhmedya klavyeye sahip olan Acer Veriton 7100 ve 5100'ün, kullanımı gayet kolay.

Bilgi için: İhtaş/Acer
Tel: (216) 317 96 50
Fiyat: Modele göre değişiyor.

Apollo-P2100U

USB Girişi ile Kolay Kurulum

EMEA Türkiye, Apollo yazıcılarının yeni modelini piyasaya sundu. USB girişi olan Apollo-P2100U modeli mürekkep püskürtmeli yazıcı, 67 dolarlık fiyatı ile ucuz ama kaliteli yazıcı arayanlar için ideal bir ürün olma özelliği taşıyor.

USB girişi sayesinde kurulumu gayet kolay hale gelen Apollo P-2100U mürekkep püskürtmeli yazıcıda, siyah ve renkli olarak 2 ayrı kaset kullanılıyor. Bu kartuşlardan biri bittiğinde çıktı alınmaya devam edilebiliyor.

Apollo P-2100U 67 dolarlık uygun fiyatı ile birçok kullanıcının tercih edeceği bir yazıcı. Yazıcı ile dakikada 6 sayfa siyah, 3 sayfa renkli çıktı almak mümkün. Hewlett-Packard'ın ColorSmart

teknolojisini içeren Apollo P-2100U da diğer modeller gibi Hewlett-Packard'ın kartuşlarını kullanabiliyor. Kullanıcı isterse foto kartuş kullanarak, fotoğraf kalitesinde çıktı alabiliyor.

100 sayfalık kağıt besleme ünitesi olan Apollo P-2100U'da, bunun dışında, 30 karı, 20 zarf, 50 şeffaf film ve 25 elkerelik baskı ünitesi de bulunuyor. Yazıcı ile siyah baskılarda, 600x600, renkli baskılarda 600x300 dpi'lık çözünürlük sağlanıyor. Teknik desteği EMEA Türkiye tarafından verilen yazıcının garanti süresi 1 yıl.

Bilgi için: EMEA Türkiye
Tel: (212) 210 08 58
Fiyat: 67 dolar + KDV

Apollo P2100U kartuşlardan biri biterse de çalışabiliyor.

Kısa Kısa

Acer, farklı tasarımı, farklı rengi ve performansı ile, standart masaüstü bilgisayarlardan çok farklı olan yeni bir sistemi Türkiye pazarına sunuyor. Ekran ve sistemi kasanın bütünlüğü olduğu Acer Veriton FP2, şık tasarımı ve farklı rengiyle dikkat çekiyor. Masa üstünde az yer kaplayan Acer Veriton FP2'de, ince bir LCD ekran, yine ince ve çok farklı tasarıma sahip bir alıncı kasa-sına bütünlüğüne sahip durumda. Veriton FP2'nin yeni bir özelliği ise, istenirse ekran ile kasanın ayrılabilmesi. Böylece, farklı bütünlükte bir LCD ekrana geçmek ya da sistemi değiştirmek mümkün oluyor.

Dakikada 42 sayfa baskı yapabilen Kyocera Mita KM-4230 ve dakikada 52 sayfa baskı yapabilen KM-5230 modelleri Bilgişar tarafından pazara sunuldu. Bu iki yazıcı aynı zamanda dijital fotokopi fonksiyonlarına da sahip. Hız, yüksek aylık çıkım kapasitesi ve 600x600 dpi çözünürlüğüyle yeni KM-4230 ve KM-5230 büyük de- parfüman ve çalışma grupları için tasarlanmış. A4 ve A3 boyutlarında baskı yapabilen KM-4230 ve KM-5230 diğer laser yazıcıları arasında yüzde 30'a yakın enerji tasarrufu sağlıyor.

HP, ABD kökenli Charitableway.com'a komple bir teknoloji altyapısı ve bir e-ticaret servisi sunacağını açıkladı. Çalışmalarında öncelikle insanlığa hizmet prensibini esas alan HP, verdiği destek ile, şirketlerin ve finansal kurumların internet yoluyla bağışlar yapmalarını kolaylaştırıyor. Charitableway.com, HP'nin teknolojik katkısı ile hayırseverlere kolay erişim ve geniş kapsamlı bir e-ticaret sitesi aracılığıyla ulaşacak bir hizmet yolu kurdu. Ayrıca, HP'nin sağladığı altyapının içeriği ve güvenli online bağış sistemleri sayesinde, şirketlerin bağış programlarını uyarlayabilmeleri ve yencimolarına yardımcı olacak ilk tüm ulu- metik iş aracı 'Workplace Giving Center' (İşyeri Bağış Merkezi) tanıtıldı.

HP Yine Ses Getirecek

HP Yeni Tarayıcı ve Yazıcılarını Tanıttı

HP duyurduğu yeni ürünlerle hem ev kullanıcılarını hem de profesyonelleri hedefliyor.

Scanner ve printer konusunda piyasanın en etkili isimlerinden biri olan Hewlett-Packard yeni ürünlerini duyurdu. Ürünler arasında Deskjet350C/CB, küçük bo-

yutlari ve tabii ki taşınabilirliğiyle dikkat çekiyor. Sahip olduğu NiMH pil ünitesiyle defalarca şarj edilerek kullanılabilen yazıcı notebook sahibi kullanıcılar için ideal. Yaklaşık olarak dakikada 2 sayfa renkli, 5 sayfa da siyah beyaz baskı yapabilen Desk-

HP Deskjet350C/CB, küçük fakat yeterli bir taşınabilir renkli inkjet yazıcı. Yazıcı NiMH pil kullanıyor.

jet350C/CB, etel çantasıyla satışa sunulmuş ve taşınabilir bir yazıcı arayan kullanıcıların dikkatini alması gereken bir seçenektir. HP'nin duyurduğu yeni ürünlerden Scanjet 5370C ise gelişmiş özellikleriyle opov ses getirecek gibi, 42bit renk derinliğinde 1200dpi tarama yapan cihaz, beraberinde gelen adaptör yardımıyla da tarayabiliyor. Scanner ile birlikte Corel Print Office 2000 geliyor. Bunun yanında kurulum programına entegre bir OCR yazılımı olması ürünün özellikleri arasında. Hem USB hem de paralel arabirimi destekleyen HP Scanjet 5370C, artırılmış tarama hızıyla oldukça kullanışlı, GIS, CAD ve mimarlık konu-

larında faaliyeti gösteren profesyonellere seslenen HP DesignJet 1055CM, Gerçek 600dpi siyah beyaz ve renkli çıkış verebilmenin yanında siyah çizgiler için adreslenebilir 1200dpi çözünürlük sunuyor. 128MB'a yükseltilebilir 32MB bellekle satışa sunulan ürün 2Gb sabitdiske sahip. En iyi baskı kalitesinde 6,5 m2/saat hızıyla çalışan yazıcı mimari projeler ve afişler için ideal. DesignJet serisinin nispeten daha uygun fiyatlı bir modeli olan DesignJet ColorPro CAD, maksimum A3+ 1483x330mm boyutlarında baskı yapabiliyor. 600dpi siyah beyaz ve renkli çıkış veren yazıcı, gerçekli CAD sürücülerıyla beraber geliyor.

Intel Express 9545

HDSL2 Standardına Uygun İlk Router

Intel Corporation, ABD Milli Standartlar Enstitüsü ANSI'nin yeni Yüksek Hızlı Dijital Abone Hatı (High-Speed Digital Subscriber Line) HDSL2 standardına uygun ilk router'ı geliştirdiğini açıkladı. Yetkililer Intel Express 9545'in hala kullanılan DSL teknolojilerinin bant genişliği kapasitesini iki katına çıkararak saniyede 1,5 megabit aktarmayı ya da bakır kablo ile T1 hızına çıkarmayı mümkün kıldığını açıklıyor. Servis sağlayıcılar ürün sayesinde şirketlerin internet erişimi ve-

ra, iki mikden daha uzak mesafelere erişebiliyor. Yetkililere göre, bu halen kullanılan DSL teknolojilerinin ulaşabildiğinin iki katına yakın bir mesafeyi ifade ediyor. Intel Express 9545 Router aynı zamanda Embedded Operation Channel (EOC) standardını kullanıyor. Ayrıca, opsiyonel uzaktan kumanda imkanları ile servis sunucular uzaktan ayar ve yönetim yapma olanakları da sunuyor.

Intel Express 9545 Router, mevcut Express 8200 ve 9500 Router serisinin devamı niteliğinde.

Bu router sayesinde servis sunucuları daha az aranacak.

ya özel network kurulumları için standartlara dayalı ve yüksek hızlı routing çözümleri sunabilme imkanına sahip oluyorlar. Standartlara dayalı olan Intel Express 9545, AccessLAN, ADG / PairGain, Adtran ve Welstel gibi üreticilerin HDSL2 Access Concentrator ve DSL Access Multiplexer (DSLAM) çözümleriyle birarada çalışmak üzere tasarlanmıştır.

Intel Express 9545 Router, bağlantı kapasitesinin iki katına çıkmasına yardımcı olmanın yanı sıra,

internet ve şube ofis bağlantı routerları olan bu ürünler, bir ya da iki WAN'a sahiptir. Ortak WAN arayüzlerini ve routing protokollerini destekleyen bu ürünler, kolayca ayarlanarak yönetilebilir ve böylece konfigürasyon süresini kısaltıp servis sunucularına daha az arınmaları sağlıyor.

Bilgi için: Intel Türkiye
Tel: (212) 262 58 48
Fiyat: Konfigürasyona göre değişiyor

Müşteriye Göre Konfigürasyon

Mitac 6120N PIII 750 ile Geliyor

Altım, 6120 N modeli Mitac notebookları PIII 750 işlemcili olarak satışa sundu. Mitac notebooklardaki bu gelişmelerin önümüzdeki dönemde de süreceğini söyleyen Altım yetkilileri; birkaç hafta içinde PIII 800 işlemcili notebookları da dağıtmaya başlayacaklarını açıkladılar. MITAC PC ve notebookların önemli özelliklerinden biri de müşterinin isteğine göre konfigürasyonun oluşturulması. Burada amaçlanan, müşterinin kullanmayacağı donanımın ücret ödememesi, böylelikle de maliyet ve kullanımı açısından avantaj sağlamasıdır.

Tüm Mitac notebookları, Celeron 533 işlemci kullanabildiği gibi, Celeron 566/600, PIII 500/550/600/ 650/700/750 işlemcileri, sabit disk olarak 4,3 GB/ 4,8GB/ 6GB/ 9GB/ 12GB seçeneklerini, bellek olarak da 32 MB ile 256 MB arasında RAM kullanabilmektedir. Ayrıca 24X CD-ROM veya 6X DVD seçeneği de mevcuttur.

Mitac 6120N 14.1" TFT ekrana sahip ve Pentium III 700/750 ile birlikte geliyor.

14.1" Aktif XGA LCD, Intel Pentium III 500/600/ 650/700/750 veya Celeron 533 işlemci desteği, 256 MB'ya kadar artırılabilen 32 MB SDRAM bellek, 256KB

cache bellek, Intel BX emegreli ana kart, 8 MB SGRAM bellek

Birkaç hafta içinde de PIII 800'ü notebook'lar dağıtmaya başlanacak

ATI Rage LT Pro AGP video, 24X CD-ROM (yazıcı seçmeli olarak 6X DVD ROM eklenebilir), 3D ses, mikrofon ve çift hoparlör, Win 95 C Türkçe veya İngilizce klavye, USB çıkışı, 2 adet PCMCIA II çıkış, Li-Ion pil, AC/DC adaptör, Touchpad notebook'un diğer özellikleri.

Bilgi için: Altım
Tel: (216) 349 33 51

Fiyat: Model ve konfigürasyona göre değişiyor.

Panasonic GD92

GD90'ın Bir Sonraki Aşaması GD92

Tekofaks Panasonic, GD serisinden GD92'yi tüketicinin beğenisi-ne sunuyor. 8 Ağustos 2000 tarihinde İstanbul'da lansmanı yapı-ları GD92, tüketiciye fayda sağla-yacak, günlük yaşamı kolaylaşu-ran özelliklere sahip. Telefon, Ağustos ayı ortasında Türkiye'de piyasaya sunulmuş olacak.

GD92'nin telefonu masaüstüne koyarak konuşma imkanı sağla-yan hands-free özelliği, birden fazla konuşma-cının da sohbete katılı-mını sağlıyor. T9 özeli-liği sayesinde önce-den programlanmış komutlar dizisi ile sık yazılan mesajla-rın kolay ve hızlı bir

mesajlarla da kolay ve hızlı olu-şum sağlıyor.

GD92'nin bir diğer özelliği de kişiye özel kaydedilebilir zil sesi. GD92 kullanıcısı kaydedilmiş kişiye özel zil sesi sayesinde kendi tele-fonunun çaldığını ayırtı etmede zorluk çekmediği gibi, kendisini kimin aradığını da rahatlıkla anla-yabiliyor. 4 renk ekran ışığı ile cep telefonu kavramını daha da kişi-selleştiren GD92 ile SIM karta ek olarak e-posta adresleriyle birlikte 100 kişilik telefon kaydı yapmak da mümkün.

Titreşim özelliğine ek olarak GD92'de mevcut olan 15'er sani-yelik iki ses kaydı alarmı, telefonda iletilen mesajların kaydedilmek suretiyle unutulmamasını sağlı-yor. Tüm bu özelliklerinin yanı-da, hesap makinesi, döviz çevir-me özelliği de kullanıcısına iş ya-şamında sağladığı kolaylıklardan birkaçı. 77 g ağırlığındaki GD92 ile 160 dakika konuşabilirsiniz. Tele-fonun bekleme süresi ise, en fazla 120 saat.

Bilgi için: Tekofaks Panasonic
Tel: (212) 210 09 00
Fiyatı: Henüz belli değil

GD92'ni bir sonraki aşaması GD92

şekilde yazıl-masına imkan veren bu yeni model, sahip olduğu 6 satırlık

geniş ekran özelliği ile e-posta

SGI Origin-Onyx 3000

Bu Ailenin Üyeleri "Bilgi İşlem" Yetenekli

SGI, modüler tasarımı ve bilgi-sayar mimarisinde kullanılmak üzere SGI 3000 sistemler ailesini duyurdu. SGI Origin 3000 serisi sunucular ve SGI Onyx 3000 serisi görsel sistemler, iş dünyasında ve bunun dışında bilim, tıp, med-ya alanlarında çalışan kullanıcılar için yüksek performans, gelecek-sel konfigürasyonlar ve esneklik-le harmanlayıp sunuyor ve yapı-lan yapıları tümüyle korumayı amaçlıyor.

SGI Origin 3000 serisi sunucu-ların ve SGI Onyx 3000 serisi gör-selleme sistemlerinin üzerinde barındırdığı SGI NUMAflex mod-ül teknolojisi sayesinde, ortak bir yapı blokları seti kullanılarak, küçükten çok büyüğe kadar çeşit-li ölçeklerde sistemler oluşturul-ması mümkün hale geliyor.

SGI Origin 3000 serisi sunucu-lar "yetenekli bilgi işlem"e olanak sağlıyor. Bu da, daha önceleri çö-

zölmemiş olan karmaşık prob-lemlerin analiz edilmesine ve çö-zülmesine olanak veriyor. Mov-out projeler ve uygulamalar için, SGI 3000 serisi sunucular daha net, daha hızlı sonuçlar ve fi-yat/performans oranında geliş-me sağlıyor.

SGI Onyx 3000 serisi görselle-me sistemleri, kullanıcılara grafik yeteneği ve bilgi işlem gücünün birleşimini sunuyor. Bu birleşim, büyük hacimli karmaşık verilerle görselleştirilmesini ve interaktif-liği sağlıyor.

SGI Origin 3000 ve SGI Onyx 3000 serisi sistemler, SGI IRIX iş-letim sistemi, bilgi işlem ve gör-selleme için UNIX işletim siste-mini kullanıyor.

Bilgi için: SGI
Tel: (216) 361 71 51
Fiyatı: Konfigürasyona göre değişiyor.

MegATec VCD Maker

MegATec VCD Maker ile mpeg1 Kodlama Yapmak Mümkün

MegATec VCD Maker, sadece VCD hazırlamak üzere tasarlan-mış bir ürün ve kullanıcılarına gerçek zamanlı donanım destekli olarak ve bundan daha da önem-lisi VCD normlarında mpeg1 kod-lama yapma imkanı veriyor. 32 Bit PCI Bus üzerinden en seri şe-kilde saniyede 25/30 kare (gerçek olarak) mpeg formatında direkt sıkıştırılabilir olarak bilgisayar sa-bit diskinde kaydeden VCD Maker, hâyetlikle yerden (normal .avi destekli kartlardan 10:1 oranda daha az yer tutuyor) da tasarruf etmenize olanak sağlıyor. Yetkililer, video akışını 1:1 zamanda VCD formunda kopyalayabilen bu sistemi sayesinde kullanıcı-ların zamandan ve paradan tasarruf edebileceklerini bildiriyor.

Video CD hazırlamak için Avi destekli TV-Video Capture kartla-rına, yüksek kapasitede sabit disklere ve Mpeg çevirici yazılım-lara da ihtiyaç kalıyor. Kaydet-miş olduğunuz video görüntüleri bilgisayar harici VCD - DVD play-er cihazları ve hatta playstation (movie kartlı) cihazlarında bile

sorunsuzca çalıştırabilirsiniz.

MegATec VCD maker ile pre-zentasyon tasarımlarınızı ya da video kasetlerinizi bilgisayar or-tamına çok kolay bir biçimde aktarabilirsiniz.

VCD maker ile hazırlanan gö-rüntüler her türlü prezentasyon-da kullanmanız mümkün olacaktır. Ürün, SCALA, Powerpoint, NETpresenter gibi multimedia sunum yazılımlarını da destekle-

Bu ürün sayesinde zaman ve paradan tasarruf edebilirsiniz.

mekte. Opsiyonel yazım desteği sayesinde grafiksel çalışmalar yapmanız da mümkün olacaktır.

Bilgi için: Megavizyon
Tel: (212) 641 33 15
Fiyatı: 399 dolar.

Acer 78C

Acer'dan 17"lik Yeni CRT Ekran

İhlas/Acer, Acer'ın yeni bir ekranı-nı daha Türkiye pazarına sundu. 17 inç'lik bir CRT ekran olan Acer 78c, fiyat/performans açısin-dan başarılı olarak nitelendirilebi-lecek bir ürün. Yüksek kontrast CRT'si bulunan Acer 78c'nin bir özelliği de enerji kullanımını yüzde 12 düzeyinde düşürüyor olma-sı. Hem PC, hem de Mac uyumlu olan Acer 78c, süper yüksek kontrastlı CRT özelliği sayesinde, ger-çekçi, net görüntü ve metinler ol-du edilmesini sağlıyor. Koyu renk cam görünüm paneli ve daha parlak fosfor özelliği sayesinde Acer 78c, görüntülerin kontrast ve renklerini çok daha kaliteli hale getiriyor. Acer 78c CRT ekranı-nın nokta aralığı 0.25 mm ve ürün aynı zamanda iScreen QDS (On Screen Display) özelliğine de sa-hip. Eğimli döner tabana bürünle-niş ergonomik tasarımıyla gelen monitör, dijital ön panel kontrol-

leri (güç, parlaklık, kontrast) di-key/yatay konumlandırabilme;

Acer 78c fiyat/perfor-mans açısından başan.

CE, FCC, UL, CSA, DHHS, TÜV, PTB, MPR II, DNSF standartlarına ve EPA "Energy Star" standardına uygunluk ekranın diğer özellikle-ri.

Çözünürlük olarak da 1600 x 1200 (69 Hz) destekleyen moni-törün fiyatı 299 dolar.

Bilgi için: İhlas/Acer
Tel: (216) 317 96 50
Fiyatı: 299 dolar + KDV

İçindekiler

DONANIM İNCELEME

- 40 Jazz DEE-005
KWorld KW-TV878
41 Acer F51
Acer Travelmate 521TE
44 Acer Palm Pro 7763P
Sony UP-DP10
45 Leadtek WinSurf V90FVD
Leadtek WinSurf V90USB
50 Creative WebCamGo
Samsung AnyCam MPC-M10
52 Philips A2.3
Leadtek WinSurf V90USB
54 Abit Hot Road 100 Pro
Truxda Mini CDRW
56 Abit BX-133 RAID
Gigabyte GA-60XM7E
56 QDI Advance 8
Soyo SY-71SM

DONANIM TESTİ

- 58 Intel Pentium III 1 GHz
60 Abit Siluro GF256 GTS
Utopia Sis 305
62 Plexor 10/12/2A
Viewsonic PF-775

NASIL TEST ETTİK

Donanım İnceleme

Donanım İnceleme bölümünde piyasaya yeni giren veya çarpıcı bir özelliği olan ürünleri inceleyip onlar hakkında genel bir yazı yazıyoruz.

Bu bölümdeki incelemeler kendi değerlerini alıyordur ve CHIP TOP 10 testleriyle bir ilgisi yok.

↑ çok iyi

Donanım Testi

Donanım İnceleme bölümünün aksine bu bölümde cihazlar daha önce testlediğimiz testlere tabi tutularak puanlandırılıyor. Elde ettiğimiz puanlar CHIP TOP 10 bölümünü etkiliyor ve bir önceki ayın CHIP TOP 10 tabloları ile karşılaştırılıyor. Doğrulandırma 10 puan üzerinden yapılıyor.

çok iyi (10,00)

Dolby Digital Decoder: Jazz DEE-005

Jazz'dan Dolby Digital ve DTS Ses Çözümü

Jazz'ın yeni ses çözütüsü DE-005, PC-DVD veya bir DVD sürücü gibi dijital ses çıkışına sahip, fakat bir ses çözütüsü barındırmayan her türlü DVD sistemine gerçek Dolby Digital ve DTS sunan bir cihaz. Cihazın bu işlevi sayesinde çok büyük masraflara girmeden sinemalardaki ses sistemlerini eve getirmek çok daha kolay hale geliyor.

Çok yönlü ve yepyeni de tasarruf emenizi sağlayan bir dijital ses çözütüsü olan DE-005, AC3 olarak da anılan Dolby Digital ve DTS 5.1 gibi en ileri ses sistemleri dışında, Dolby Pro Logic ve geleneksel 2 kanallı stereo sesi de çözebiliyor. Ayrıca Pro Logic ve Stereo modları için sinema, salon veya stadyum seçenekleri konulmuş. Böylece ses sisteminin bulunduğu yer için en kullanışlı or-

tam da hazırlanmış oluyor. Cihaz ile birlikte verilen uzaktan kumanda ile koltuktan kalkmadan istenilen ses değişikliklerini anında yapabilirsiniz. Örneğin açma-kapama, ses ayarı, sessizlik, test, ses çıkış tipi ve 5.1 ses seçenekleri gibi birçok ana özellik uzaktan kumanda ile kolayca ayarlanabiliyor.

CHIP'in yorumu

Jazz DE-005 Dolby Digital Decoder, daha çok önceden 4+1'lik bir hoparlör sistemi almış kullanıcıların işine yarayan bir ürün. Bu ürün sayesinde 4+1'lik hoparlör sisteminizi anında 5+1'e yükseltebilirsiniz mümkün. Ek bir yazılıma ihtiyas duymayan bu ürün için yapmanız gereken tek şey kulanım kılavuzunda anlatıldığı gibi hoparlörleri bağlamak. 148

Bu cihaz sisteminize Dolby Digital ve DTS özelliği katıyor.

mm x 42 mm x 200 mm boyutunda olan bu cihazın arka kısmında ise 9 pinlik bir Audio Output Jack'ı, SPDIF Optical çıkışı, SPDIF Coaxial Audio çıkışı, 3.5 mm Stereo Line2 girişi, RCA Line1 girişi ve 3.5 mm Stereo Audio çıkışı mevcut.

orta

Bilgi için: Multimedya
Tel: (212) 212 98 50
Faks: (212) 211 47 64
Fiyat: 145 \$ + KDV
www.multimedya.com

TV Kartı: KWorld KW-TV878

TV Kartlarında BT878'lere Devam

KWorld KW-TV878, BT878A işlemcisini taşıyan ve PCI arayoluyla kullanan bir FM radyolu TV kartı. PCI 2.1 uyumlu olan bu TV kartı NTSC video standardında 640x480 çözünürlükte çalışabiliyor ve aynı zamanda da RGB32/RGB24/RGB15 video formatlarını ve YUV 4:2:2 standartlarını destekliyor.

Bu TV kartının üzerinde 75 ohm coaxial TV anten girişi, FM anten girişi, Audio output, S-Video girişi, AV-IN video girişi ve uzaktan kumanda sensör girişi var. KWorld KW-TV878'i Windows'a tanıtmak çok kolay çünkü kartın Plug and Play özelliği sayesinde yapmanız gereken tek şey birlikte verilen CD'de KWorld KW-TV878 sürücüsünü yüklemek. CD'de yer alan yazılımları da yükledikten sonra KWorld KW-

TV878 hazır duruma geçecektir. Bu kart ile TV seyredebilirsiniz, Radyo dinleyebilirsiniz, Teletext'e bakabilirsiniz ve Video Capture yapabilirsiniz. Kartın Video capture özelliği ile saniyede maksimum 30 kare yakalama, kare kare oynatma ve animasyonlar yapmanız mümkün.

CHIP'in yorumu

KWorld KW-TV878'in çok fonksiyonlu uzaktan kumandası ile hem TV'yi hem de radyoyu sorunsuzca kontrol etmeniz mümkün. Genel olarak bu kartla bilgisayarınızı çok amaç-

lı bir cihaza çevirmeniz mümkün. Ayrıca Radyo ve TV yayınlarını izlemenin yanında S-Video ya da Composit girişlerini kullanarak video capture da yapabilirsiniz. Tabii aynı fonksiyonu Netmeeting gibi uygulamalarda da kullanmanız mümkün. Bu kartta beğenmediğimiz bir özellik ise yazılım desteğinin çok gelişmiş olmaması.

orta

Bilgi için: Merpa Bilgisayar
Tel: (212) 213 38 73
Faks: (212) 213 38 74
Fiyat: 60 \$ + KDV

KWorld KW-TV878, TV fonksiyonunun yanında FM radyo fonksiyonu da sunan çok yönlü bir TV kartı.

Monitör: Acer F51

Acer'dan LCD Atığı

Acer'in yeni F51 modeli, High End LCD monitörler arasında yerini sağlamlaştırmayı bildi, 160 derecelik düşey ve yatay görüş açısı ile F51 piyasada bulunan LCD monitörler arasında en iyilerden biri sayılabilir durumda. 300:1'lik kontrast ve 290cd/m²'lik bir aydınlattıma ile bu cihaz, bir monitörden beklediğiniz çeşitli özelliklerini yerine getirebilecek niteliğe sahip.

Acer F51, 0.297 mm. nokta

aralığında RGB görüntü standartlarını destekleyen dijital kontrollü bir 15 inçlik Aktif TFT (17 inç tüplü ekranlara denk geliyor) bir monitör. Oldukça sık görülen TCO99, TÜV/ergonomi, TÜV/GS, ISO 9241-3-7-8 vs.) destekliyor ve birçok işletim sistemi tarafından da tanınıyor. 17 inçlik CRT monitörlerin maksimum güç ihtiyacına 100 watt olmasına karşın Acer

F51'deki güç ihtiyacını maksimum 36 watt olmasını da, onun güç tüketimi açısından oldukça cimri olduğunu düşünebilirsiniz. 60 Hz'de 1024x768 piksel çözünürlüğüne kadar çıkabilen bu monitör için tavsiye edilen çözünürlük ise 56-75 Hz arasında değişen 800x600 piksel ekran çözünürlüğü. Acer F51'in yataydaki frekans aralığı 31.47-60.24 KHz, düşeydeki frekans aralığı da 56.2-75 Hz arasında değişiyor. Gerçek görüntü alanı 381 mm. olan monitör, 375 mm.x 353 mm.x 170 mm. boyutunda ve yaklaşık 5.8 kg ağırlığında.

CHIP'in yorumu

Monitörün i-key özelliği sayesinde, her zaman en iyi kaliteyi yakalayabilmek için, ekrana aktarılan görüntüler otomatik olarak ayarlanıyor.

Acer F51'de beğendiğimiz bu özellik, renk derinliğini otomatik olarak ayarlayabilirken, yatay ve düşey frekansları

da ayarlayabiliyor.

Acer F51'in diğer LCD monitörlerden en belirgin farkı ise, diğerlerinde 200:1 olan kontrast oranının bu monitörde 300:1 olması.

Dolayısıyla bu monitör ile daha iyi bir görüntü kalitesi elde etmeniz mümkün. Monitör, CRT monitörlerle karşılaştığımızda, onun sadece 170 mm'lik bir alana ihtiyacı olduğunu söyleyebiliriz. Bu da CRT monitörlerine göre yüzde 50'lik bir alan tasarrufu demek.

Bilgi için: İhlas/Acer

Tel: (216) 317 96 50

Faks: (216) 317 36 61

Fiyatı: 999 \$ + KDV

www.ihlasacer.com.tr

Monitörün i-key özelliği sayesinde ekrana aktarılan görüntüler otomatik olarak en iyi görüntüyü verecek şekilde ayarlanıyor.

Notebook: Acer Travelmate 521TE

Uzun Yolların Vazgeçilmez Dostu

Acer firması yeni ve çok hafif olan Travelmate 521TE modeli ile Notebook fonksiyonlarında gerçek taşınabilirliği hayata geçirdi. Travelmate 521TE, Intel Pentium III 600 işlemcisine ve 64 MB Ram'e sahip olan bir dizüstü bilgisayarı. Travel Mate 521TE kullanıcılarına tüm Multimedya fonksiyonlarını ve ergonomisini sunmakta. Bu fonksiyonların içinde 6 GB bir sabitdisk, 13.3 inçlik bir TFT ekran, altında iki tuşu olan bir touchpad, dahili bir disket sürücüsü ve dahili bir 24X CD-ROM sürücüsü var. Buna ek olarak Acer Travel Mate 521TE'de 8 MB SDRAM'li 128-Bit grafik hızlandırıcılı ve ATI Rage Mobility-M1 chipsetli bir ekran kartı var. 16.7 Milyon renkte 1024x768 dpi çözünürlüğüne çıkabilen bu ekran kartının en büyük özelliği ise

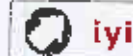
Hardware DVD desteğine sahip olması. Bu özelliklerle birlikte Acer TravelMate 521TE'da ayrıca SoundBlaster-Pro ve MS DirectSound uyumlu Ali chipsetli bir ses chip'i, hoparlörler ve prezantasyonlar için bir mikrofonu var. Notebook ile birlikte Microsoft Windows 98 Second Edition, Microsoft Works 2000 Resource Recovery CD, PC Doctor, PC-Glance 98 ve Intel Lan Desk Client Manager gibi yazılımlar da verilmektedir. 2000 yılı sorununu hal etmiş olan Acer TravelMate 521 TE 31 cm x 28.5 cm x 3.66 cm boyutunda ve 2.77 kg ağırlığında.

CHIP'in yorumu

2.77 kg ağırlığında olan bu cihaz diğer Notebook'lardan yaklaşık yarı yarıya kadar daha hafif. Travel Mate 521TE'nin

güçlü donanım bileşenleri sayesinde gittiği her yere bilgisayarını da götürmek isteyen kişiler tarafından çok beğenileceğini sanıyoruz. Bu cihaz ile her zaman ve her yerde hazır olacaksınız. Örneğin cihazın üzerindeki kızıl ötesi, USB ve 56K faks modemi sayesinde istediğiniz an E-maillerinizi okuyabilirsiniz. Bilgilerinizi yazıcıda bastırabilirsiniz veya Inter-

net'te gezebilirsiniz. Cihazın lüthium ion pilleri sayesinde bu işlemleri ortalama 2.5 saat boyunca yapabilirsiniz.

Bilgi için: İhlas/Acer

Tel: (216) 317 96 50

Faks: (216) 317 36 61

Fiyatı: 2799 \$ + KDV

www.ihlasacer.com.tr

Bu cihazın geniş donanım özellikleri sayesinde her ortamda hazır olabilirsiniz

Projektor: Acer Palm Pro 7763P

Sorunsuz ve Güçlü Sunumlara

Acer Palm Pro 7763P, ince tasarımı, hafifliği ve kolaylıkla çalıştırılması sayesinde her zaman her yerde istediğiniz projeksiyonu gerçekleştirebileceğiniz bir üründür. 150 watt'lık bir lamba, F=2.8-3.1 ile f=31-40 manuel zoom özelliğindeki bir Lens'e ve 800 Ansi-Lumen'lik bir parlaklığa sahip olan cihaz, özel bir donanım gerektirmeyen yapısı sayesinde hem PC

hem de Mac iş istasyonlarında kolayca çalışabilmekte. Yapmanız gereken tek şey, Acer Palm Pro 7763P ile verilen kabloları, kullanımı kılavuzunda anlatıldığı gibi doğru bağlamak.

Çalıştırılması için herhangi bir yazılıma ihtiyaç duymayan cihaz, böylece işletim sistemlerinden bağımsız olarak çalışabiliyor. Yani Acer Palm Pro 7763P'yi sisteminizde yer alan

ekrana kartı ile birleştirmek yeterli. Cihazın desteklediği DLP teknolojisi sayesinde, bilgisayardan gelen görüntüler otomatik olarak düzenlenebiliyor ve VESA formatında, 1280x1024 çözünürlük ve 16.7 milyon renkte projeksiyonlarınızı gerçekleştirebiliyor.

CHIP'in yorumu

Cihazın çok önemli bir özelliği, hafif kilosu ve boyutu sayesinde her yere götürebilmeniz. Öyle ki küçük boyutu ve üzerindeki tasarıma sapları ile gereken her türlü ergonomik yapı sağlamış. Acer Palm Pro 7763P'nin bir diğer önemli özelliği ise, üzerindeki soğutma sistemi sayesinde projektörlerdeki gürültü oranını minimum seviyeye indirmesi.

Buna ek olarak 1.5 ile 5 metre arasındaki bir mesafeden bir

perdeye rahatlıkla yansıtabileceğiniz görüntüleri, uzaktan kumanda ile menüler yardımı ile ayarlayabilmeniz mümkün. Cihazın bir avantajı var, o da monitör kablосunu cihaza bağlayamamanız. Dolayısıyla istediğiniz görüntüyü hem yansıttığınız perdeye hem de bilgisayarımonitöründe göremiyorsunuz. Diğer bir eksikliği ise cihaza bir Audio sinyali bağlayamamanız. Sonuç olarak Acer Palm Pro 7763P 245 mm. x 62 mm. x 198 mm. boyutunda ve 2.27 kg'lık ağırlığında olan bir cihaz.

Acer Palm Pro 7763P hafif kilosu ve ergonomik yapısı sayesinde istediğiniz yerde sunumlarınızı yapabileceğiniz bir projeksiyon cihazı.

Bilgi için: İhlâs/Acer
Tel: (216) 317 96 50
Faks: (216) 317 36 61
Fiyatı: 5200 S + KDV
www.ihlasacer.com

Foto Printer: Sony UP-DP10

Özel Foto Lab'ınızı Kurun

Bilgisayarınızdan fotoğraf kağıdına baskı

Sony UP-DP10 USB ve paralel arabirimini kullanabilen ve Dye Sublimation (profesyonel resim kalitesi için) teknolojisini kullanan renkli bir dijital photo yazıcısı.

Yani bu cihaz dijital kamera ile çektiğiniz resimleri özel fotoğraf kağıdınıza baskı yapmanızı sağlayan bir üründür. 16.7 milyon renkte ve 295x293 DPI çözünürlükte 10 x 15 cm (UPC-10S01, Photo Kağıdı), 10 x 13.4

cm (UPC-1023E, Photo kağıdı) ve 10 x 15.2 cm (UPC-10P34, Photo Stic) boyutlarındaki kağıtlara baskı yapabilen bu cihaz yaklaşık 85 saniyelik bir resim işleme hızına ulaşır.

Sony UP-DP10'ile birlikte Panorama Maker 2000, Photo Base, Photo Fantasy 2000 ve Photo Studio 2000 Se yazılımları veriliyor. Bu yazılımlar ile dijital kameradan aktardığınız

resimler üzerinde önce dilediğiniz gibi oynatıp sonra da Photo Printer'da basabilirsiniz. Windows 95, Windows 98 ve MacOS 8.6 işletim sistemlerinde sorunsuzca çalışabilen bu cihaz renkli kartuşu ile yaklaşık 25 adet resim basabilmekte.

CHIP'in yorumu

Bu cihaz ile birlikte verilen yazılımlar oldukça başarılı ve kullanımı da çok kolay. Özellikle resim üzerinde yapılabilen efektlerdeki kalite ve tasarım inceliği çarpıcı boyutta. Öyle ki bu özellikler cihazın hızlı baskısı ile birleştiğinde kullanımı da zevkli hale getiriyor. Sony UP-DP10 baskı yaptığı özel resim kağıtlarında renk ayarlamalarını ve renk geçişlerinde iyi ayarlayabilmesine karşın netlik ayarlamasında

ufak problemler yaşatabiliyor. Tabi burada kullanacağınız resmin de netlikte olduğuna iyi bir kalitede olması gerekir. Bu yüzden en az 2 Megapiksel'lik bir dijital kamera tercih etmelisiniz.

Cihazın çözünürlüğünün düşük olması sizi şaşırtmasın çünkü Sony UP-DP10'un kullandığı Dye Sublimation teknolojisi sayesinde resimlerinizden istediğiniz sonuçları alacaksınız. Neticede yatay ve dikey çalışabilen Sony UP-DP10 208x303x71 mm boyutunda ve 2.7 kg ağırlığında.

Bilgi için: Empa
Tel: (212) 599 30 50
Faks: (212) 598 53 53
Fiyatı: Firmayı arayınız
www.empa.com.tr

Bu cihaz ile dijital ortamda hazırladığınız resimleri fotoğraf kağıdına aktarmanız mümkün.

Modem: Leadtek WinSurf V90FVD

Leadtek Modem Piyasasında Sesini Duyurmaya Başladı

Leadtek WinSurf V90FVD, 56000 bps'lik harici bir fax/modem/voice cihazı, 56K ITU V90 teknolojisini tam olarak destekleyen bu modem otomatik telefon şebekesi üzerinden full duplex olarak çalışabilen bir cihaz.

Plug and Play olmasından dolayı Windows'a tanıtılması çok kolay olan bu ürün 9 pinli portları bağlantısını gerçekleştiriyor, ADPCM kodlamayı kullanan Leadtek WinSurf

V90FVD 1200-56000 BPS hızları arasında modem, 4800-24000 BPS hızları arasında fax gönderim hızına ulaşıyor. Bunun yanı sıra MNP5,V.42bis data sıkıştırması ve MNP2-4,V.4.2 hata düzeltmeleri ile bu cihaz 115.200bps lik bir DTE hızına (veri alış verişi) sahip. Modemde tam özellikli telesekreter fonksiyonu, seçmeli ses fonksiyonu ve hoparlör çıkışı var.

Ayrıca otomatik arama-ce-

vap verme, seçmeli ton-pulse arama ve otomatik hız ayarlaması da bu modemle yapılabilir. Buna ek olarak Leadtek WinSurf V90FVD ile birlikte verilen CD'de sizin birçok isteklerinize cevap verebilecek ve modemi tanıtmada yardımcı olacak çeşitli programlar veriliyor.

CHIP'in yorumu

Leadtek WinSurf V90FVD ile verilen programları yükledikten sonra faks çekebilir veya internet'te Web siteleri arasında sörf yapmanız mümkün. Buna ek olarak size gelen faks-ların kinden geldiğini kolayca görebilir, istediğinizde çekeceğiniz faks-ları otomatikçe de bağ-layabilirsiniz.

Bu cihaz ile normal telefon bağlantısını kullanarak istediğiniz biriyle telefonda görüşür

gibi sisteminizin üzerinde görüşebilirsiniz. Hatta Leadtek WinSurf V90FVD ile bu aralar çok popüler olan internet üzerinden telefon görüşmeleri yapmanız mümkün.

External modemlerde USB modemlerin çıkması ile birlikte bu tür modemlerin USB'le-re karşı pek etkili olmadığını varsayarsak, onların ancak USB veri yoluna sahip olma-yan sistemlerde tercih edilme-sini daha doğru buluyoruz. Bu cihazda beğenmediğimiz bir diğer özellik ise boyutunun ge-reğinden fazla büyük olması.

orta

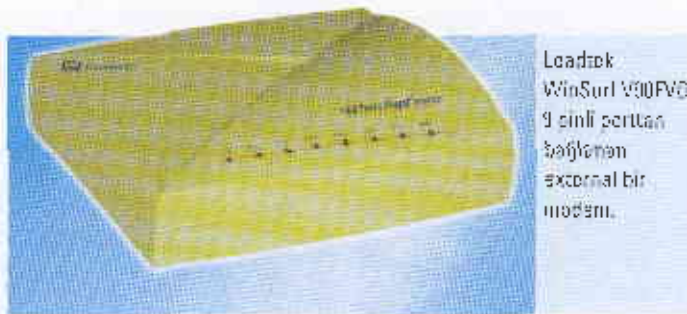
Bilgi için: Leadtek Türkiye

Tel: (212) 217 08 50

Faks: (212) 217 08 55

Fiyatı: 56 \$ + KDV

www.leadtek.com.tr

Leadtek WinSurf V90FVD 9 pinli portları bağlanan external bir modem.

Modem: Leadtek WinSurf V90USB

Leadtek'ten V.90'lık USB

Bilgisayar piyasasının tanınmış markası Leadtek V.90 ve USB destekli dahili modemi ile piyasaya hızlı girdi. Çoğu modemlerin kullandıkları chipsetinden çok farklı bir chipset ve ergonomik görünümü ile karşınıza çıkmayı başaran bu cihaz ST Microelektronik'in chipsetine sahip 56K'lık external USB fax/modem/Voice cihazı.

V90 ve V.90 standartlarını tam olarak destekleyen bu modem tak ve çalıştır özelliğinde olmasından dolayı Windows98 işletim sisteminde de tamamen uyumlu çalışıyor. Buna ek olarak ADPCM kodlamayı kullanan bu cihaz MNP5, V.42bis veri sıkıştırması ve MNP2-4,V.4.2 hata düzeltme standartlarına sahip. 115.000 bps DTE hızına (veri alış verişi) ulaşabilen Leadtek

WinSurf V90USB modem ayrıca speed buffering (tamponlama) ve veri akış kontrolü de yapabiliyor. Modemde otomatik arama-cevap verme, isteğe bağlı tonlu, darbeli arama seçeneklerinin yanında, 115.000bps'e kadar otomatik hız ayarlaması yapmak da mümkün.

Leadtek WinSurf V90USB kesme adresini (IRQ 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 15) kendisi belirlediği için Windows 98 işletim sistemlerinde sorunsuzca çalışıyor ve 33.600 bps ve altındaki bağlantılar için ITU-TSS V.34 protokolünü kullanıyor. Bunun en büyük nedeni Leadtek WinSurf V90USB'nin tak ve çalıştır özelliğine sahip olması. Bu cihazın çalışması için tavsiye edilen minimum konfigürasyon ise Pentium 200 Mhz işlemci, 16 MB Ram,

Windows98 işletim sistemi ve video konferans için gerekli olan 16-bit full-duplex ses kartı.

CHIP'in yorumu

Modemin USB 1.1 (12 megabit/s hızında) standardını tam olarak destekleyebilmesi ve 56k V.90 standardına da uygun olması verimliliğini artırıyor. Ayrıca Leadtek WinSurf V90USB Voice özelliğinin tümünü sorunsuz olarak kulla-

nabiliyor. Cihazın kolay kurulumu ve ergonomik yapısı beğenimizi kazandı. Modem piyasasına hızla giren Leadtek bu modemi ile kendine iyi bir yer edinecek gibi görünüyor.

orta

Bilgi için: Leadtek Türkiye

Tel: (212) 217 08 50

Faks: (212) 217 08 55

Fiyatı: 57 \$ + KDV

www.leadtek.com.tr

Bu cihazın piyasada bulunan diğer modemlerden en önemli farkı ise ST Microelektronik'in chipsetine sahip olması.

Kamera: Creative WebCamGo

Web ve Dijital Özellikli Kamera

Creative WebCamGo Plus, daha çok internet çılgınları için düşünülmüş olan taşınabilir bir dijital kamera. Kamera ile istediğiniz yerde anında resimlerinizi çekip daha sonra evinizdeki bilgisayarınıza aktarmanız mümkün. Creative WebCamGo'yu diğer web kameraları ile karşılaştırdığımızda, PDE (Personal Digital Entertainment) özelliklerinin çok daha gelişmiş olduğunu görebilirsiniz. Örneğin bu ürün hem web kamera hem de dijital kamera görevini gören bir ci-

haz özelliğini taşıyor. Creative'in bu son ürününi yanımızda taşıyabileceğiniz gibi çekeceğiniz resimler için kısa sesli notlar da ekleyebilirsiniz.

Sahip olduğu 8MB belleği sayesinde cihaz 16.7 milyon renkle ve 640x480 piksel çözünürlükte yaklaşık 180 resim kaydedebiliyor. Buna ek olarak bir önceki modeline nazaran kayıt kalitesi ve keskinlik ayarları da önemli ölçüde düzeltilmiş. Bu yeni modelde bir diğer yenilik ise, üzerinde bir mikrofon barındırması. Kamera ile

birlikte verilen yazılımlar; Polaroid PhotoMax, WebCamGo Control, WebCam Monitor, Internet Explorer, Microsoft Netmeeting ve Creative Media Ring Talk99... Bu yazılımları yükledikten sonra video konferans, Microsoft Netmeeting ve video e-mail uygulamalarını çalıştırabilirsiniz.

CHIP'in yorumu

Kameranın LCD ayar ekranı üzerinden; single snapshot (tekli resim), multiple snapshot (belli bir zaman aralığında çekilen birden fazla resim), time delayed snapshot (zaman ayarlı tekli resim) ve time delayed multiple snapshot (zaman ayarlı ve belli bir zaman diliminde çekilen birden fazla resim) fonksiyonlarına göre ayarlayıp resimlerinizi çekebilirsiniz.

USB veri yolunu kullanan Creative WebCamGo Plus, video görüntülerini gerçek renklerde ve saniyede 30 kare yakalama hızı ile (352x288 çözünürlükte ve CIF formatında) anında ulaştırabiliyor.

YUV4: 2:0, 16-bit RGB, 24-bit RGB Video formatlarını destekliyor, 640x480 efektif çözünürlükte çalışıyor ve video görüntülerini AVI formatında kaydediyor. Ayrıca üzerindeki bir tuş sayesinde, istediğiniz anda capture yapma olanağı da sunuyor.

Bilgi için: GenpaCOM/Enpa/
Multimedia

Tel: (212) 288 10 78

(212) 599 30 50

(212) 212 98 50

Fiyatı: 199 \$ + KDV

Creative WebCamGo Plus sahip olduğu 8 MB belleği sayesinde yaklaşık 180 resim kaydedebiliyor.

Web Kamera: Samsung AnyCam MPC-M10

Samsung'dan Alışıl gelmiş Bir Kamera

Samsung AnyCam MPC-M10 USB portunu kullanan ve oldukça şık ve kompakt bir görünüme sahip olan 1/3" image sensörlü ve 5 Lux ışıklandırmalı bir USB Kamera. Daha çok ev kullanıcıları için tasarlanmış olan Samsung AnyCam MPC-M10 ekstra bir donanım ilahtıyaç duymadan, direkt olarak USB Portuna bağlamak suretiyle, sorunsuzca çalışabiliyor.

Öyle ki bu cihaz Video görüntülerini gerçek renklerde ve saniyede 30 kare yakalama hızı ile (CIF formatında) anında ulaştırabiliyor. Samsung AnyCam 640x480 efektif çözünürlüğünde çalışıyor ve video görüntülerini AVI formatında kaydediyor.

Ayrıca üzerindeki bir tuş sayesinde istediğiniz anda Capture yapma olanağı da size

sunmuş oluyor. Samsung AnyCam'in USB konektörünü taktıktan sonra, işletim sistemi kamerayı kolayca algılıyor ve bize sadece sürücü CD'sini CD-Rom sürücüyü yerleştirmek kalıyor.

Bu kamera ile beraber verilen yazılımlar sayesinde başarılı bir Windows entegrasyonu elde edilebileceği söyleyebiliriz. Öyle ki kamera ile birlikte Netmeeting, Video Office, PC Snoop SE, Picture Draw 2000 ve Acrobat Reader 4.0 programları veriliyor. Ayrıca Samsung AnyCam'in, yazılım üzerinden parlaklık ya da renk gibi görüntü ayarlarını kontrol edebilirsiniz. Windows 98 ve Windows 2000 işletim sistemlerinde çalışabilen bu cihaz 70mm x 59 mm x 46 mm boyutunda ve 160 gram ağırlığında.

CHIP'in yorumu

Samsung AnyCam MPC-M10'un en belirgin özelliği ise alışıl gelmiş şekli ve yapısı. Kutunun içinden iki adet kamera çıkıyor.

Bu iki kamerayı birbiri ile

Samsung AnyCam MPC-M10'u bir güvenlik kamerası gibi kullanmanız mümkün.

birleştirdiğinizde uzakdığınun Ying Yang şeklini aldığını göreceksiniz. Bu sayede kameralardan biri siz diğerini ise sevdiğiniz bir kişiye kullanabilirsiniz.

Samsung AnyCam MPC-M10'un beğendiğimiz diğer bir özelliği ise birlikte verilen PC Snoop yazılımı.

Bu yazılım sayesinde Samsung AnyCam'i bir güvenlik kamerası gibi kullanabilirsiniz. Çünkü kendiliğinden hassaslığa göre kameranın önündeki hareketli görüntüleri kayıt etmeniz mümkün.

Bilgi için: Koyuncu

Tel: (212) 213 40 90

Faks: (212) 356 75 81

Fiyatı: 69 \$ + KDV

www.koyuncu.net

Hoparlör: Philips A2.3

Philips'ten Küçük Ama Yetenekli Bir Hoparlör Seti

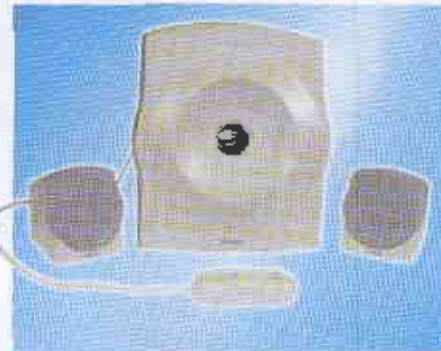
Philips A2.3, 20 watt'lık bir subwoofer, 6 watt'lık 2 adet uydu hoparlörden oluşan ve Bass Reflex Sistemi özelliğini kullanan bir hoparlör seti. PC'ler için tasarlanmış olan bu hoparlör sistemi, 400 watt'lık bir PMPO ve 32 watt'lık bir RMS çıkışına sahip. Philips'in bu sistemini oluşturan iki parçanın ilk bileşeni filtrelerin korunmalı 4"lik ve çok kaliteli bir ses çıkışına sahip olan bir subwoofer. Bu sistemin ikinci parçası olan hoparlör seti ise sadece iki kabinden oluşan bir hoparlör takımı.

Subwoofer üzerinde bulunan kontrol panelindeki aruş içine sığabilecek kadar küçük olan kablo kumandasının yardımı ile, sistemi açıp kapatabilmeniz yanı sıra ses ayarlamasını da gerçekleştirebilirsiniz. 0.35 kg. ağırlığında olan uydu

hoparlörlerin 85 mm.x95 mm.x87 mm. boyutunda olmasına karşın subwoofer 1.34 kg. ağırlığında ve 280 mm.x 229 mm.x214 mm. boyutunda. Hoparlörlerin bir özelliği estetik bir görünüme sahip olması ve diğer aygıtlar ile uyum içinde çalışabilmesi. Tüm bu özelliklerinin yanı sıra sistem manyetik korumaya da sahip. Bu çok önemli bir özellik, çünkü hoparlörler, manyetik alan nedeniyle özellikle monitörlerde ve disket sürücülerde hasara yol açabiliyorlar.

CHIP'in yorumu

Genel olarak iyi sayılabilecek bir ses sunan hoparlör setinin 3D ses fonksiyonunun olması rağmen, geniş bir frekans bandına sahip değil. Bu yüzden subwoofer'in önemi artıyor,

Kablo kumandası ile bu seti açıp kapatabilir veya ses ayarlamalarını kolayca yapabilirsiniz.

çünkü alt frekanslardaki bas seslerini tatmin edici bir şekilde verebiliyor. Böylece Philips A2.3, hoparlörlerin yanına bir tane de subwoofer ekleyerek kaliteli ve ucuz bir ses sistemi isteyen herkes için ideal bir seçenek.

Bu set içerisinde bulunan ve az yer kaplayan iki hoparlör de her tür masa üstü bilgisayarlara kolayca uyabilecek şekilde tasarlanmış bir sistem oluşturuyor. Fiyat olarak hesaplı olarak

niteleyebileceğimiz bu hoparlör sistemini, gerek bass özelliği gerekse yüksek çıkış gücü sayesinde, oyun ve multimedya meraklılarının beğeneceğini umuyoruz.

Bilgi için: Boğazici
Tel: (212) 217 29 29
Faks: (212) 217 29 24
Fiyat: 67 \$ + KDV
www.bogazici.com.tr

Dijital Kamera: Kodak PalmPix

Palm Sahiplerine Dijital Kamera

Eğer bir Palm'iniz varsa ve aynı zamanda başlangıç seviyesinde bir dijital fotoğraf makinesine de almayı düşünüyorsanız Kodak'ın ürettiği PalmPix tam size göre bir alet.

Kendi üzerinde bir ekrana sahip olmadığı için çok da pahallı olmayan bu kamera ön izleme için Palm'inizin ekranını kullanıyor. Üzerine iki adet

kalem pili yerleştirdikten sonra yapmanız gereken sadece aletli Palm'e takmak. Hemen ardından fotoğraf çekmeye başlayabiliyorsunuz. Bu şekilde iş toplantılarında ya da konferanslarda aldığınız notları fotoğraflarla da süslemeyi mümkün oluyor. Renkli ekrana sahip bir model olan Palm IIIc üzerinde denediği-

miz PalmPix, 24 bit renk derinliğinde 320x240 (76,800 pixel) ve 640x480 (307,200 pixel) olacak şekilde iki resim formatını destekliyor. Ayrıca resimleri JPEG ya da BMP olarak kaydetmek de mümkün. Bunlara ek olarak kamera kullanıcısına sadece 640x480 modunda olacak şekilde 2X dijital zoom da sunuyor.

Kamera yerine yerleştirildikten sonra ise Date Book tuşu Ön İzleme/Çekme tuşu olarak Scroll tuşu ise Zoom fonksiyonu olarak değişiyor. Ön izleme renkli ekranda dahi siyah beyaz olduğundan ve nokta büyüklüğünün de fazla olmasından dolayı çekilecek fotoğraf eğer biraz karışık ise ekranda hiçbir şey seçilemiyor. Ancak resim çekildikten sonra oluşturulan renkli görüntü ona göre nispeten daha iyi.

Ayrıca iyi bir kalite elde etmek isteniyorsa mutlaka aydınlatılmış bir yer seçilmesi gerekiyor. Çünkü PalmPix her ne kadar 1/15-1/500 sn aralıklarında çekim yapabiliyor olsa da dahili bir flaş bulunmuyor.

CHIP'in yorumu

Amatör yayıncılık ve Web için kullanılabilecek resimler çekebileceğiniz bu kamerada flaş olmaması ve kötü ön izleme kalitesi bir dezavantaj. Ancak iyi bir ışıkla oldukça kaliteli resimler elde edilebilmesi de mümkün.

Bilgi için: Robotics İletişim
Tel: (212) 233 54 03
Faks: (212) 225 133 37
Fiyat: 199 \$ + KDV
www.palmturk.com

Palm'iniz ile tam bir uyum içinde kullanılabilecek PalmPix'in ön izlemesi çok iyi olmasa da 640x480'lik gözünürlük amatör kullanıcıları tatmin edecektir.

IDE Kontrol Kartı: Abit Hot Road 100 Pro

Hem Hızlı, Hem de Güvenli

Abit'in yeni ürünü olan Hot Road 100 Pro, HPT370 chipsetine sahip ve iki adet Ultra Ata/100 IDE sürücüsünü destekleyen bir IDE Raid kontrol kartı.

Kart Ultra Ata 100'de (aynı zamanda Ultra DMA 100 olarak da biliniyor) çalışmasına rağmen Ultra Ata/66 ve Ultra Ata/33, IDE ve Fast ATA-2 sürücülerini de tanıyabiliyor. Hot Road 100 Pro, disk performansında artış ve veri güvenliğini sağlanması için EZRAID özelliğini taşıyor. Ultra ATA sürücüler arasındaki en hızlı veri transferini sunabilen bu ürünün ayırt edici bir özelliği de, RAID 0 Striping, RAID 1 yinleme ve RAID 10 Striping+yinleme fonksiyonlarının yanı sıra 4 taneye kadar ATA/66 veya ATA/100 sabit sürücülerini desteklemesi. Bu sa-

yede, cihaz her diske kaydedişte ikinci bir disk ya da disk çiftine veri yinlanması yapıyor, transparen veri kurtarımı ile geri planda verileri yeniden yapılandırıp, giriş seviyesi network'ler için hata toleranslı bir veri koruması sağlar.

Böylece Windows işletim sisteminde 128 GB'a kadar bir sanal sürücü yaratılarak videolarınızı ya da üst seviye 3D grafiklerinizi tek bir partitonda barındırabilirsiniz.

CHIP'in yorumu

Ultra ATA/66 ara yüzünü yeni kullanmaya başlayan sabit diskler, Buffer dedigimiz tampon belleklerini hoşatabileceğinden daha hızlı bir şekilde dahili verilerle doldurabilmekteler. Bu sayede, bu diskler büyük dosyaların aktarılması durumlarında aktarma oranları

Abit Hot Road 100 Pro, Ultra Ata/100 ve Raid özelliklerini üzerinde bulunduran bir kontrol kartı.

(transfer rate) ile etkilenmektedir. Bu veri oranını artırmak içinse, daha büyük (örneğin, Ultra ATA/100) arayüzlere ihtiyaç duyuluyor. Ultra DMA/100 olarak da bildiğimiz Ultra ATA/100, Ultra ATA/66 arayüzünün bir uzantısı.

Bu yeni ve yüksek hızlı arayüz sayesinde, Ultra ATA/100'un Burst veri aktarma oranını 100 Mbytes/ saniye'ye

yükseltip disk performansını maksimum seviyeye ulaştırması sağlandı.

Bilgi için: GenpacOM / Datagate

Tel: (212) 288 10 78 /

(212) 288 53 10

Fiyatı: Firmayı arayınız

www.genpacom.com.tr

www.datagate.com.tr

CD Yazıcı: Traxdata Mini CDRW

CD-Player Boyutunda Bi CD Yazıcısı

Traxdata Mini CDRW 4 hızlı yazma (600KB/saniye) 4 hızlı tekrardan yazma (600 KB/saniye) ve 24 hızlı (3600 KB/saniye) okuma hızına sahip olan harici bir USB CD kayıt cihazı. Bu cihaz, kendi özel bağlantı arabirimi sayesinde FireWire

Port'dan, Card Bus'dan, PCMCIA Slotu'ndan ve de USB Port'undan bilgisayar sistemlerine bağlantısını kolayca gerçekleştirebilen bir cihaz. Yani Traxdata Mini CDRW, veri transfer hızı 3600 KB/saniye ve veriye ulaşması için geçen süre

100 ms civarında olmasına karşın 2MB'lık belleği ile birden çok arabirimiyle rahatlıkla çalışabilen bir ürün. Traxdata CD kayıt cihazı (Audio CD, Data CD, UDF, Photo CD gibi) bilinen tüm CD formatlarında kayıt yapabiliyor ve Disk-At-Once, Track-At-Once, Multi-Session, Packer Writing gibi yazma modlarını da destekliyor. Bu CD-RW ile beraber gelen Adaptec Easy CD-Creator ve Adaptec Direct CD yazılımlarının kullanımı kolaylığı sayesinde Windows 95/98 ve Windows NT4.0 işletim sistemlerinin sürükle ve bırak özelliğini kullanarak CD'lerinizi yazdırabilirsiniz. Traxdata Mini CDRW'nin boyut ve ergonomik yapısı bir CD-Man cihazına benzemesinin yanı sıra 500 gram ağırlığı ile de dikkat çekmekte.

CHIP'in yorumu

Bu cihazda beğendiğimiz en büyük özellik geliştirdiği özel arabirimi ile tek bir CD kayıt cihazını USB Port'undan, Fire Wire (IEEE 1394) veya PCMCIA kartı ile kolaylıkla tüm bilgisayar tiplerine bağlanabilmesi ve her türlü ortamda tüm CD formatları için okuma ve yazma işlemlerinde kullanılabilmesi.

Eğer bu cihazın güç beslemesi pil ile çalışabilse idi hem taşınabilir bir CD-Player hem de bir CD kayıt cihazı olarak kullanılabilirdi.

Bilgi için: Multimedia

Tel: (212) 212 98 50

Faks: (212) 211 47 64

Fiyatı: 289 \$ + KDV

www.multimedia.com

CD-Man cihazına benzeyen bu ürün 4x24 hızında ve USB portundan CD kayıt yapabilen bir CD yazıcısı.

Anakart: Abit BX-133 RAID

Anakartlarda ATA/100 Desteği

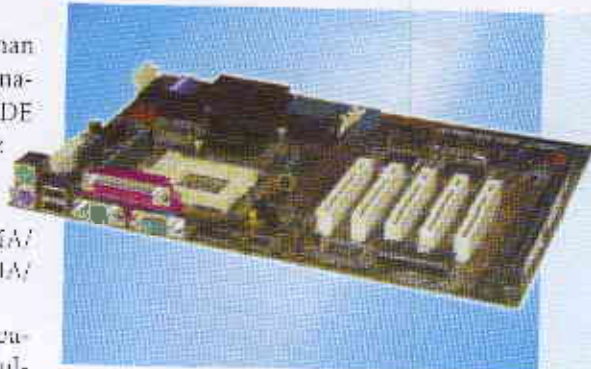
Abit BX-133 RAID, ATX yapıda olan ve Intel 82440BX Chipsetini kullanan bir anakart. Bu anakart 66MHz sistem frekansındaki Intel Celeron 300A-733 MHz işlemcilerini ve 100/133 MHz sistem frekansına sahip PIII 500MHz-1GHz işlemcileri desteklemesi ile birlikte 3 adet 168 pinlik DIMM modülü ile toplam 768MB'lık bir belleğe çıkabilmektedir.

Abit, kendi anakartına bugüne kadar BX anakartları üzerinde başka bir örneği olmayan bir özelliği ekledi. Bahsi geçen bu özellik ATA/100 IDE portu ve Raid on board kontrolörü. Raid kontrolörü ile sistem güvenliğini önemli ölçüde artırmamızın yanı sıra ATA/100 özelliği ile de saniyede teorik olarak 100 MB'lık bir hard disk bilgi transfer hızına ulaşabili-

meniz mümkün.

Anakart üzerinde bulunan iki bağımsız UDMA/100 kanalı ile ek olarak iki standart IDE portu mevcut. Böylece siz sekiz IDE sürücüsüne kadar bir kapasite ekleyebilirsiniz (dört adet UDMA/100/66/33, dört adet UDMA/33).

Abit BX-133 RAID, CPU parametrelerini belirleyen ve kullanıma kendi bilgisayarların kolay ve doğru bir şekilde kurması ve daha iyi hale getirmesi için imkanı sağlayan SoftMenu III teknolojisini kullanıyor. Buna rağmen Abit BIOS ayarlamaların eiden yapmak isteyen kullanıcıları da düşünerek anakarta bir de DIP Switch yerleştirdi. Bu anakartta 5PCI (PCI 2.1 uyumlu), 1 ISA ve 1 AGP (1x & 2x Mode, 66/133MHz) slotu mevcut.

Bu anakart geniş donanım özellikleri ile piyasada kendinden çok söz ettirecek.

CHIP'in yorumu

Abit BX-133 RAID'de Ultra DMA 100 fonksiyonunu aktif hale getirmek için anakart ile birlikte verilen CD'den Windows sürücülerini yüklemeniz gerekiyor. Yapmanız gereken tek şey yeni bir donanım yükler gibi Ultra DMA 100 sürücülerini yüklemek. Bu sürücüler kendilerini sisteminizin SCSI Controllers bölümüne yükleyolar. Yükleme tamamlandıktan

sonra Abit BX-133 RAID anakartta Ultra DMA 100 fonksiyonlarını tam olarak ve sorunsuzca çalıştırabilirsiniz.

Bilgi için: GenpaCOM / Datagate

Tel: (212) 288 10 78 /

(212) 288 53 10

Fiyatı: Firmayı arayınız.

www.genpacom.com.tr

www.datagate.com.tr

Anakart: Gigabyte GA-60XM7E

Tam Donanımlı Anakart

Intel, piyasada pek ilgi görmeyen Rimm'li i820 ve i810 chipsetli anakartları ile yakalayamadığı başarıya i815 chipseti ile ulaşmak istiyor. Intel bu işi çok iyi biliyor!

Çünkü i815 chipli anakartlar, üstün donanım özellikleri sayesinde, piyasada kendilerinden çok söz ettireceğe benziyor. Bahsi geçen anakartlardan biri Gigabyte'ın son ürünü olan GA-60XM7E modeli. Intel 82815 Host/AGP/SDRAM

Controller chipsetine sahip olan anakart, 66/100/133 MHz sistem Bus hızlarını destekliyor ve Socket 370 Intel Pentium III 100/133 MHz işlemcileri ile 100 MHz System Bus hızında çalışan Intel Celeron işlemcilerini sorunsuzca çalıştırabiliyor.

Gigabyte GA-60XM7E üzerindeki 4x168 pin DIMM soket ile maksimum 512 MB Ram'e ulaşmanızın yanı sıra Award PnP Bios, 4 Mbit Flash EEPROM, Suspend To Ram ve Wa-

ke-On-LAN desteğine sahip. Gigabyte GA-60XM7E'de 6PCI, 1CNR, 1AGP slotu olmak üzere toplam 8 adet genişleme yuvası ve tüm bunlara ek olarak da DFP/TV konektörü bulunuyor.

Gigabyte anakartlarında artık standart olan DualBIOS yeteneği, virüslere karşı sistemizi daha güvenli hale getiren ve bizim de beğenimizi kazanan bir özellik. Bu özelliğe ek olarak GA-60XM7E'de WindowsNT işletim sistemi için LDCM (LanDesk Client Manager) yazılımları ile network ortamında yönetilebilirlik özelliğini de kullanmanız mümkün.

CHIP'in yorumu

Anakart'da beğendiğimiz özelliklerden biri de, AGP slotunun çevresine takılan plastik bir parça sayesinde AGP ekran

kartını sabitleyerek, montaj sonrasında slotu, ekran kartının kaymasından dolayı oluşan hasarlardan koruması.

Diğer bir özellikse, daha yüksek bir grafik performansı için AGP 4X standartlarını desteklenmesi. Tüm bunlara ek olarak Gigabyte GA-60 XM7E, Fast Ultra ATA 33/66, kolay kullanılabilir 4 adet USB genişlemesi, Creative CT5850 ses chipi (SPDIF çıkışı var) ve Communication ve Networking Riser (CNR) donanımlarını desteğini sağlayan bir anakart olma özelliğini taşıyor.

Bilgi için: Empa

Tel: (212) 595 30 50

Faks: (212) 595 53 53

Fiyatı: 165 \$ + KDV

www.empa.com.tr

Gigabyte, yeni i815 chip'li anakartı ile piyasaya hızlı ve sağlam girmeyi hedefliyor.

Anakart: QDI Advance 9

Anakartlarda Maksimum Koruma

QDI Advance 9, VIA VT2C 693A Apollo Pro 133 MHz chipsetli bir ATX anakartı. Anakart AGP, ISA, PCI mimarisine sahip ve şu an piyasada bulabileceğiniz Intel Celeron PPGA 370 300A-633 MHz işlemcileri ile Intel Pentium III PC-PGA 500-800E3 MHz işlemcilerini destekliyor. 66 MHz PCI uygulamasına kadar çıkabilen anakart üzerinde 4 adet Ultra DMA 33/66 cihazını destekleyen iki adet IDE portu mevcut. QDI Advance 9'da 2M Flash Rom, DMI desteği, Plug and Play desteği ve ACPI destekli bir Award BIOS'u var.

Bu özelliklere ek olarak QDI Advance 9, ACPI/APM Power Management, Modern Ring Remote Wake Up, RTC Alarm Wake Up, Suspend ve Power Off (Windows 95/98) ve Wake

On Lan fonksiyonlarına da sahip.

PC 99 standardını destekleyen anakart, grafik fonksiyonlarını daha da geliştirmek amacıyla 512 MB/saniyelik (AGP 2X) bir veri transfer hızına ve 66/133 MHz'lik bir Bus frekansına çıkabiliyor.

Sistem saat frekansı 66-133 MHz arasında ayarlanabilen ve CPU voltajı ayarı da 1.5V-2.5V arasında değişebilen bu anakartta virüslere karşı BIOS koruması, CPU hızını izleyebilme ve BIOS açılışına kendi logonuzun koyuna gibi fonksiyonlar mevcut.

CHIP'in yorumu

5 PCI, 2 ISA slotu, 1 AGP slotu ve 3 adet 168 pin'lik DIMM modülüne sahip anakartın en geneli özelliği hem 66 MHz hızındaki EDO hem de 66

MHz, 100 MHz ve 133 MHz hızındaki SDRAM'leri desteklemesi. Yalnız QDI Advance 9'u piyasaya yeni çıkan PC133 uyumlu SDRAM'lerle çalıştırabilmek için Bus frekansının 133 MHz olduğuna dikkat etmelisiniz.

CPU için saat frekans ayarlaması jumper yerine BIOS setup'undan yapılan anakartta ayrıca bir Wake on Lan konektörü, bir IRDA ve iki adet USB port'u mevcut. Anakartın

en belirgin özelliği ise, birlikte verilen BIOS-Protect Easy, Recovery Easy, Manage Easy ve Logo Easy uygulamaları ile sisteminizi güvenli bir şekilde kontrol altında tutabilmesi.

Bilgi için: Atak Bilgisayar

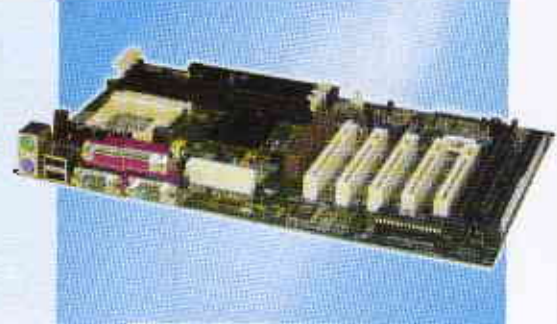
Tel: (212) 275 85 92

Faks: (212) 275 85 94

Fiyat: 91 \$ + KDV

www.atak.com.tr

Anakart ile birlikte verilen yazılımlar sayesinde sisteminizi güvenlik altında tutabilirsiniz.

Anakart: Soyo SY-71SM

Soyo i815'li Anakartı ile Atakta

Soyo SY-71SM, i815 chipsetine sahip olan ve AGP/PCI/AMR mimarilerinde çalışabilen ATX form faktörlü bir anakart. Anakartın 66-133 MHz FSB ayarı sayesinde 66 MHz FSB'li Intel Celeron 400-700 MHz, 100 MHz FSB'li Socket 370 Intel Pentium III 500E-850 MHz ve 133MHz FSB'li Socket 370 Intel Pentium III 533-933 MHz işlemciler çalıştırılabilir. Üzerinde toplam 512 MB

SDRAM'i destekleyen 2 adet 168 pin'lik DIMM modülü olan anakartta ayrıca 2Mb'lik bir Flash Rom ve PC99, ACPI destekli bir Award BIOS var. Bunların yanı sıra, 1AGP, 2PCI, 1 AMR (Audio-/Modem-Riser) slotu, PS/2 klavye, PS/2 fare, ekran girişi, Line-in/Line-out, mikrofön girişi ve bir game port da anakartta mevcut durumda. OS Directed Power Management, Modern Ring

On özelliği, Wake On Lan, sistem güç kontrolü ve CPU saatli kontrolü gibi fonksiyonlar bu anakartın diğer özellikleri arasında. Soyo SY-71SM anakartı ile birlikte Norton Anti-Virüs programının yüklenmesi ve kaldırılması sırasında Windows işletim sisteminizde oluşan anormal durumlarla karşılaşanlar için Norton Ghost ve CD-ROM'nuzun sabitdiskte sıkıştırılmış bir kopyasını yaratan Norton Virtual Drive programları veriliyor.

CHIP'in yorumu

SOYO SY-71SM'in üzerinde anakartın chipseti ile entegre olan bir görüntü işlemcisi mevcut. Bu ekran chip'inin özelliği 64 bit'lik bir 2D/3D grafik hızlandırıcı özelliğine sahip olması, frekans aralığını da otomatik olarak ayarlayabil-

mesi ve maksimum 85 Hz de 1600x1200 çözünürlüğe ulaşabilmesi. Soyo SY-71SM'in diğer bir özelliği ise ses chipseti olarak 48KHz'e kadar çıkabilen ve 85 dB'lik bir gürültü oranına sahip olan 3D Yamaha YMF732-S chip'ini kullanılması. SOYO SY-71SM'in setup'unda voltajları ayarlayabilir, işlemcinin fanını, sistem fanını ve işlemcinin ısısını kontrol edebilirsiniz. SOYO SY-71SM'nin softset özelliği sayesinde ise CPU için jumper ayarını yapmanız gerekiyor.

Bilgi için: Penta / Gold

Tel: (212) 212 62 70 /

(212) 418 11 44

Fiyat: Firmayı arayınız

www.penta.com.tr

www.goldpc.com.tr

Soyo SY-71SM'in bir özelliği üzerinde bir görüntü işlemcisi ve de bir ses chip'i barındırması.

İşlemci: Intel Pentium III 1GHz (1000 MHz)

Yeni Pentium III 1000 MHz

Intel, yeni 1GHz'lik işlemcisi ile bir performans artışına girdi. Ama uyguladığı fiyat politikası, yeni işlemcinin ev kullanıcıları tarafından kullanılabilmesi ihtimalini azaltıyor.

Pentium III işlemcilerine yeni eklenen komutlar sayesinde 3D-grafik, video, ses ve resim işleme teknolojilerini önemli ölçüde hızlandırıyor.

■ Intel'in yeni Pentium III işlemcisi, 0.18-µm teknolojisi ile üretilmiş ve 1000 MHz'e kadar bir ürün yelpazesine sahip işlemci ailesinin en son ürünü. P6 mikro mimarisine sahip olan Pentium III işlemcileri, Client-PC grubunda üç değişik kategoride değerlendirmek mümkün. Bunlardan ilki, 1000 MHz'e kadar çıkabilen ve benzersiz performans artışı ve gelişmiş multitasking uygulamalarına sahip olmasını sağlayan performans kategorisi. İkinci kategori olarak, uygulamaların daha hızlı ve sorunsuz çalışmasını sağlamak için eklenen 70 yeni komut sayabiliriz. Üçüncü ve son kategori ise, işlemcilerde eklenen seri numaraları sayesinde sisteminizin güvenliğinin sağlanması.

Pentium III işlemcilerine yeni eklenen komutların 3D-grafik, video, ses ve resim işleme teknolojilerini önemli ölçüde hızlandırması sayesinde, günlük uygulamalarınıza katılması bir an meselesi olarak görülebilir. Durumun iş açısından ele aldığımızdaysa, e-mail ve e-business uygulamaları sorunsuz ve daha hızlı olacağından ürün işlemlerinde de bir artış olacağını rahatlıkla söylemek müm-

kün. Advanced-Transfer-Cache özellikli yeni Pentium III işlemci, desktop ve mobil PC'lerde yüksek performanslı bir internet kullanımı sunar. Intel Speed Step Teknolojisi de, interneti tam güç kullanmanıza olanak tanıyor. Bu amaca yönelik Intel Desktop PC'ler için 1GHz'lik (1000 MHz) yeni Pentium III işlemcisi piyasaya sürülmeye başlandı bile. Eupia tarafından ilk olarak CHIP Test Merkezine ulaşan bu işlemciyi böylece inceleme fırsatımız oldu. Bu işlemcinin test sonuçlarına geçmeden önce yeni Pentium III işlemcilerinin bazı önemli özelliklerini saymakta fayda var.

Pentium III'ün belirgin özellikleri

Pentium III işlemcisi, polygone sayısını artırırken ışık etkileşiminde de daha etkili. Bu özellik sayesinde, web sitelerinde daha gerçekçi yüzeyler, görüntülerde daha fazla objelerin hesaplanması, yansıma ve gölgeleme etkilerinin de gerçek zamanda oluşumu sağlanabiliyor. Böylece oyun ve eğlence yazılımlarının yanı sıra sanal alışveriş sırasında da ürünlerin

daha detaylı görülebilmesi, alışverişleri daha keyifli hale getiriyor. Bu özelliklerinden ayrıca, yazılım şirketlerinin de yeni Pentium III'ün yüksek performansı sayesinde daha gerçekçi ve interaktif ürünler sunmaları mümkün.

Örneğin bir uçak simülasyon oyununda uçağın kanatlarının vereceğiniz komutlara göre oynaması, araba yarışı oyununda arabanın bir virajla girerken hafiften yavaşması veya oyun kahramanının parmaklarının bile hareket etmesi gibi bu işlemcilerle mümkün. Pentium III işlemcisi ile yüksek çözünürlük ve renk derinliklerdeki görüntülerinizi de kolayca işleyebilirsiniz. Yani büyük, kompleks resimler ile dijital fotoğraflarla bir zaman aşımı olmaksızın çalışmanız mümkün. Bu özelliğe ek olarak bu işlemciler MPEG-2 kodlarına sahip, gerçek zamanda streaming video ve internetle daha iyi bir video kalitesine ulaşabiliyorlar.

CHIP'in yorumu

Pentium III 1GHz işlemcisini 133MHz Front Side Bus'lu 733MHz Pentium III ve 100 MHz FSB'li 500 MHz Pentium III işlemcileri ile karşılaştırdık.

ÜRÜN BİLGİSİ

Intel'in yeni 1 GHz işlemcisi performansı ile göz doldurmasına rağmen fiyatı ile alınmasını zorlaştırıyor.

çok iyi (9,26)

TEST SONUÇLARI

Pentium III 1 GHz
3D Performansı: 6841
2D Performansı: 3831
Video Performansı: 1381
CHIP Toplam Puanı: 92,68

Pentium III 733 MHz
3D Performansı: 6078
2D Performansı: 3095
Video Performansı: 1121
CHIP Toplam Puanı: 84,43

Pentium III 500 MHz
3D Performansı: 4199
2D Performansı: 2132
Video Performansı: 825
CHIP Toplam Puanı: 63,26

Bilgi İçin: Empa

Tel: (212) 599 30 50

Faks: (212) 598 53 53

Fiyatı: Firmayı arayınız

www.empa.com

Bize gelen işlemci slot olduğundan, diğer işlemcilerin de slot olmasına dikkat ettik. Anakart olarak Intel'in kendi anakartı olan i820 chipsetli bir anakart kullandık.

Ram'lerde ise 128 MB RDRAM kullandık. İşlemcileri bilgisayarımızda yaptığımız günlük uygulamalara göre test ettik. Örneğin Office, audio, video, 3D ve Image Processing gibi uygulamalarda verdiği sonuçlara dikkat ettik. Yanda verdiğimiz tabloda bu üç işlemci arasındaki performans farkını görebilirsiniz.

Kısaca sonuçlardan bahsedecek olursak 733MHz işlemci ile 1 GHz işlemci arasında fiyatı dışında çok fazla bir fark olmadığını görebilirsiniz. Özellikle Office uygulamalarında bu fark çok az. 3D ve audio uygulamalarında ise test sonuçları kutusundan bu farkı çok net görebilirsiniz.

Ekran Kartı: Abit Siluro GF256 GTS

64 MB'lık GTS2'ler Piyasada

Abit Siluro GF256 GTS yüksek performanslı 256 bit nVidia GTS (Giga Texel Shading) grafik hızlandırıcısı olan bir AGP 4X ekran kartı. Kartın üzerinde 64 MB DDRAM var ve maksimum 2048x1536 çözünürlüğünde 16 milyon renkte 60 Hz çalışabilmekte.

Windows 95/98/2000 ve Windows NT4.0 işletim sistemlerinde sorunsuzca çalışan Abit Siluro GF256 GTS DirectX, Direct 3D, Direct Draw, Mpeg-1, Mpeg-2 ve Indeo uy-

gulamalarını da desteklemekte. İdeal çözünürlüğü 16.7M renkte 1024x768, çıkabildiği maksimum frekans 240 Hz ve RAMDAC hızı yaklaşık 350 MHz civarında olan Abit Siluro GF256 GTS'nin en büyük özelliği ise üzerinde bir TV-Out çıkışı olması.

Yüksek performansa ihtiyacı olan kullanıcılar için pazara sunulan bu ekran kartı gerek PC oyun meraklılarının gerekse de profesyonel 3D kullanıcılarının isteklerine cevap vere-

bilecek olan bir üründür. Bunun yanı sıra bu ürün yüksek tazeleme frekansına ihtiyacı olan büyük monitörlere verdiği yüksek çözünürlük desteği sayesinde iyi bir performans sağlıyor.

CHIP'in yorumu

Daha çok anakartları ile tanıdığımız Abit yeni Siluro GF256 GTS ekran kartı ile bu piyasaya sağlam girmeyi hedefliyor. Bu kartın üzerinde olan nVidia'nın en son grafik chip'i sayesinde geometri, Dynamic Lighting ve yansımalarının gerçekçilik hesaplamaları da çok daha yüksek değerlere ulaşabilmekte. Bu özellik sayesinde oyun üreticileri ürünlerinde gerçekçilik, hareketlendirme ve Real Time uygulamalarını da daha komplike hale sokmaları mümkün.

Abit yeni modeli olan Siluro GF256 GTS ekran kartında nVidia'nın en son chip'ini kullanıyor.

Ekran Kartı: Utopia Sis 305

Utopia'dan Uygun Fiyatlı Bir Ekran Kartı

Utopia Sis 305, üzerinde 128-bit Sis grafik chipseti ve 16MB ultra-fast SDRAM'i olan ve AGP 2x Bus teknolojisini kullanan bir grafik kartı. Bu grafik kartı maksimum 1600x1200 çözünürlükte 16.7M renkte ve 75 Hz saat frekansında çalışabilmekte. 270 MHz'lik bir RAMDAC hızına sahip olan ürünün en önemli özelliği 3D oyunlarını 32 bitlik bir kalitede destekleyebilmesi. Utopia Sis 305'nin Plug and Play olmasından dolayı, Windows 95 ve 98 işletim sistemlerinde sorun-

suz çalışabiliyor. Ekran kartını takıktan sonra yapmanız gereken tek şey, CD'den bir program yükler gibi bu kartın sürücülerini yüklemek.

Utopia Sis 305'in en dikkat çeken özelliği kuşkusuz Mpeg kartına sahip olmanız bile nispeten düşük bir CPU'yla akıcı bir DVD gösterimi sağlaması. Kartın üzerindeki işlemci CPU'nun üzerinden DVD çözümü için gereken yükün önemli bir kısmını kendi üzerine alıyor. Öte yandan oyun meraklıları bu karttan çok faz-

la şey beklemesinler, zira mevcut grafik kartları dikkate alındığında kartın 3D performansının oldukça düşük olduğunu görüyoruz. Özellikle OpenGL performansı açısından kart bizi tatmin etmekten çok uzak sonuçlar verdi.

CHIP'in yorumu

Klasik Windows uygulamalarıyla çalışıyorsanız ve arada sırada DVD filmler de izliyorsanız bu kart gerek TV çıkışı (hem S-video hem de composite arabirimi destekleniyor) gerekse DVD hızlandırması gibi özellikleri çok uygun fiyata sunması yüzünden dikkate almanız gereken bir seçenek. Fakat kartın 3D oyunlarda oldukça düşük bir performans gösterdiğinin tekrar altını çizmekte fayda var.

3D performansı oldukça düşük olan bu kart düşük fiyatıyla orta düzey kullanıcılara hitap ediyor.

ÜRÜN BİLGİSİ

Abit Siluro GF256 GTS'nin şu an piyasada bulunan diğer ekran kartlarından farkı TV Out çıkışı olması

çok iyi (8,65)

- Gelişmiş yüksek netlik video işlemcisine (HDVP) sahip
- NSR özelliğine sahip

TEST SONUÇLARI

Quake III: 83,48
Quake II: 75,12
3D Mark 2000 Pro: 84,17
Ergonomi: 85,00
CHIP Toplam: 86,55

İşlemci: Nvidia 2 GTS
Bellek: 64 MB DDR

Bilgi için: GenpaCOM / Datagate

Tel: (212) 320 10 50
(212) 288 53 10

Fiyat: Firmayı arayınız
www.genpacom.com.tr
www.datagate.com.tr

ÜRÜN BİLGİSİ

Utopia Sis 305 performans olarak çok üstün değerlere ulaşmasa bile fiyatıyla piyasada kendinden epey söz ettireceğe benziyor.

kötü (3,37)

- Hem S-video hem composite çıkış
- DVD hızlandırması var
- 3D performansı çok düşük

TEST SONUÇLARI

Quake III: 14,46
Quake II: 10,05
3D Mark 2000 Pro: 19,00
Ergonomi: 90,00
CHIP Toplam: 33,72

İşlemci: Sis 305
Bellek: 16 MB SDRam

Bilgi için: Empa
Tel: (212) 699 30 50
Faks: (212) 698 53 53
Fiyat: 55 \$ + KDV
www.empa.com.tr

CD-Yazıcı: Plextor 12/10/32A

CD-RW'de Müthiş Hız

Yazma (CD-R), tekrar kaydetme (CD-RW) ve okuma (CD-Rom) özelliklerini sunan Plextor yeni CD yazıcısı ile ev kullanıcılarını beğenisine sunuldu.

Plextor 12/10/32A, bir önceki modeline nazaran IDE arabirimini kullanan ve 12x yazma 10x tekrardan yazma ve 32x CD okuma hızlarını destekleyerek CD basım işlerinizi daha kısa sürelerde bitirilmesine olanak sağlayan bir cihaz. Plextor 12/10/32A'yi piyasada

bulunan 8x ve hatta 12x hızındaki CD yazıcılardan ayıran en belirgin özellik ise tekrar yazmadaki yüksek transfer oranı. Yani bu cihaz ile verilerinizi 10x, 8x, 6x, 2x hızlarında CD-RW'lere veya 12x, 8x, 6x, 4x veya 1x hızında CD-R'lara yazabiliyorsunuz.

Cihazın CD Rom özelliği ise CD-R ve CD-Rom medyanın 32x hızında okuyabilecek nitelikte. Böylece neredeyse aynı bir CD-Rom'a da ihtiyaç duyulmuyor. Plextor 12/10/32A

ISO9660 standardında hazırlanmış tüm CD'leri ve CD-DA formatında hazırlanmış Audio CD'leri okuyup yazabiliyor.

Cihazın okuyabildiği CD okuma ve yazma formatları CD-DA, CD-Rom, CD-Rom XA, CD-I, CD-Bridge ve Video CD şeklinde. PLEXTOR 12/10/32A'nın bir özelliği Disc-at-Once, Track-at-Once, Multisession ve Incremental Packet Writing gibi CD yazma modlarını ve CD-Extra modunu da desteklemesi.

CHIP'in yorumu

Bu CD yazıcının en belirgin ve bizim de beğendiğimiz özelliği ise Burn-Proof teknolojisine sahip olması.

Bu teknoloji sayesinde çoğu kişinin CD kayıt ederken başına gelen Buffer Underrun hatası ortadan kalkmış olacak. Böylece CD yakma işlemleri de büyük ölçüde azalacak.

Plextor, yeni kullandığı Burn-Proof teknolojisi ile CD'lerin artık yanmayacağına iddia ediyor.

Monitör: ViewSonic PF-775

Her Açıdan Net Görüntü

PC ve Macintosh uyumlu ViewSonic PF 775, çeşitli özellikleri ile eskimeden yıllarca kullanılabileceğiniz bir monitör. Öyle ki canlı renkler, yüksek çözünürlük ve yüksek bir tazelene oranı kombinasyonu ile ViewSonic, PF775 modeli ile bilgisayar kullanıcılarına diğer

monitörlerden farklı bir görüntü kalitesi sunmayı kedeflemeyi amaçlıyor.

Bu 17 inçlik monitör, yüksek kalite ve performans arayan grafik tasarımcıları, CAD/CAM operatörleri veya masaüstü yayıncılık ile uğraşan kişilerin ihtiyaçlarını karşılayabilecek türde bir cihaz. 0,25mm'lik nokta aralığı ve 77 Hz frekansında 1600x1200 çözünürlüğe kadar çıkabilen cihazı, yatayda 30-97 KHz, dikeyde ise 50-180 Hz'lik bir frekans aralığı sayesinde kendi sınıfında yüksek performansa sahip monitörlerden biri olacak adlandırmak da mümkün.

Kullanılabilen görüntü alanı yatayda 324 mm. ve dikeyde 243 mm. (gerçek görüntüsü 16 inç) olan ViewSonic PF

775'in On screen görüntü ayarı sayesinde, ekran üzerinde yapılan tüm ayarları görebilirsiniz. ViewSonic PF 775, 417mm.x 430mm.x450mm. boyutunda ve 20 kg. ağırlığında.

CHIP'in yorumu

Bu monitörün çok önemli bir özelliği de, SuperContrast görüntü perdesi sayesinde resimleri daha keskin ve parlak gösterebilmesi. ViewSonic PF775'deki ARAG görüntü sistemi sayesinde, cihazın üzerine düşen ışık kullanıcıya yansımaya izin verilmeyen temiz bir görüntü verebiliyor.

Bu özelliklere ek olarak monitörün yapısı ve tuş takımının kolay kullanımı da beğenimizi kazanan kriterlerden biri.

PerfectFlat özelliği ve rahat kullanımı ürünü uygun kılıyor.

ÜRÜN BİLGİSİ

Plextor 12/10/32A'nın en belirgin özelliklerinden biri yüksek tekrar yazma hızına sahip olması.

çok iyi (8,85)

- + Yüksek okuma hızı
- + Burn-Proof teknolojisine sahip

TEST SONUÇLARI

Ort. Veri Transfer Hızı: 1567
Ort. Erişim Süresi: 158
Hata Düzeltme Perf.: 97
Audio CD Yazma Perf.: 598
Data CD Yazma Perf.: 395
CHIP Toplam: 88,56

Yazma/RW/Okuma: 12/10/32
Bellek 2 MB
Arabirimi: IDE

Bilgi için: SKY / Mikropeta
Tel: (212) 225 68 08
(312) 467 06 35
Fiyat: 325 \$ + KDV
www.sky.com.tr
www.emikropeta.com

ÜRÜN BİLGİSİ

ViewSonic PF-775 yüksek çözünürlük arayanlar için uygun özellikte bir monitör.

çok iyi (9,16)

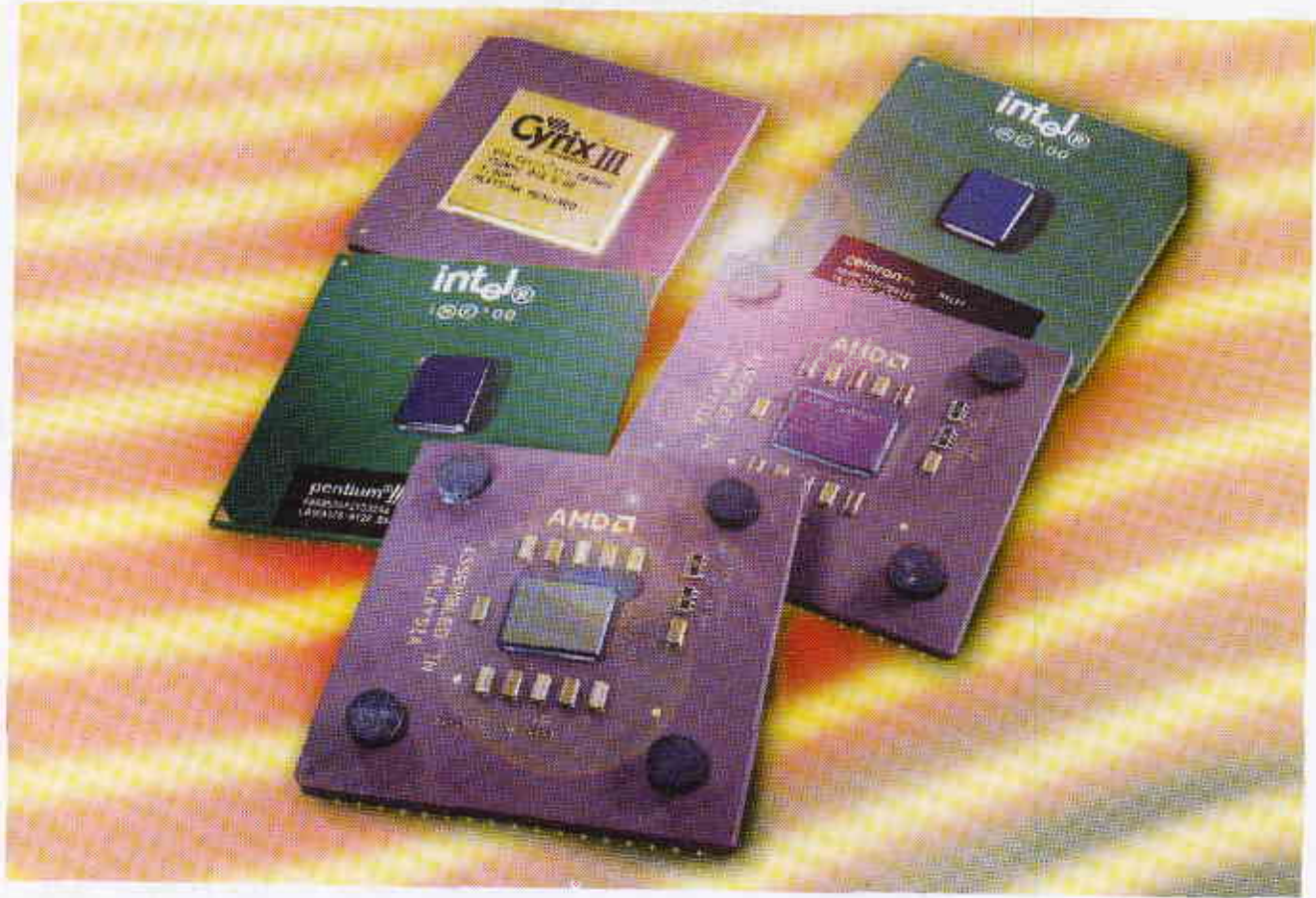
- + Yüksek bir çözünürlüğe ulaşabiliyor
- + 0,25 mm. nokta aralığında
- + Düz kare ekrana sahip

TEST SONUÇLARI

Convergence/Geometri: 75,59
Ergonomi: 75,00
CHIP Toplam: 91,68

Ekrana Diagonal Boyu: 17"
Nokta Aralığı: 0,25
Boyutu: 417x430x450 mm
Ağırlığı: 20 kg

Bilgi için: Prokom
Tel: (312) 447 69 30
Faks: (312) 447 69 31
Fiyat: Firmayı arayınız
www.prokom.com

AMD Thunderbird, AMD Duron ve VIA Cyrix III

AMD Yine Zirvede

Yeni Thunderbird-Athlon ve ucuz işlemci Duron ile AMD, rakibi Intel'e pençelerini gösteriyor. VIA ise Cyrix III ile bu bitmek bilmeyen yarışa katılıyor.

■ Intel'in rakipleri çatayı yükseltiyor: CPU alanında pazarın öncüsü olan Intel'den, sonbaharın sonlarına doğru çıkacak Pentium III takipçisi ("Willamette") ve saat frekanslarının yükseltilmesi dışında, hemen hemen hiçbir yenilik beklenmezken, AMD tüm gücüyle piyasayı sarsıyor.

Zirvedeki yeni Thunderbird-Athlon ve ucuz yelpazedeki Duron ile Intel'i iki yandan sıkıştırmaya çalışıyor. Computex'den bu yana bu ikiliye üçüncü olarak VIA da katılıyor. Tayvan'lı bu rakip, geçen yıl performansı düşük işlemci üreticileri Cyrix ve IDT/Centaur'a sandı aldıkları sonra, şimdi yeni Cyrix III işlemcisi ile sahneye çıkıyor.

"Thunderbird" Athlon: AMD'nin Yeni Kruvazörü

Athlon'a daha ilk bakışta şu respiyi yapmak mümkün: AMD de Thunder-

bird ile Slot'ın sokete geri dönüyor. Bu Level-2-Cache'in artık işlemci çekirdeğine entegrasyonu ve boyutlarıyla nihayet CPU ile aynı saat frekansına sahip olması ile olanaklı hale geliyor. Bu şimdiye kadar teknik olarak olanaksız bir şeydi.

L2-Cache en azından kısmen hızlandırılmak için, CPU ile birlikte özel bir CPU platin üzerine yerleştiriliyor. Bu durum söz konusu olmadığında, klasik Athlon 1000'de L2-Cache işlemci saat frekansının üçte biri oranında, yani 333 MHz hızında çalıştırılıyordu. Bu yüzden Athlon/600'ün Pentium III/600 karşısındaki üstünlüğünden 1000 MHz'de geriye pek bir şey kalmıyordu. Bu engeli aşmış olmak kullanıcıyı sevindireceği benziyor: Soket tekniği daha ucuz, böylelikle aynı CPU performansında anakartı fiyatları yeni- den ucuzlayabilir.

AMD gerçi L2-Cache'in dahili bağ-

lantısında Intel gibi davranmıyor: Coppermine 256 Bit genişliğinde ve 7 çevrimsizlik süresiyle arabellekten okuma yapıyor. Thunderbird'de bu değerler 64 Bit ve 7 çevrim. Ancak belirleyici olan "sonuç": bu yüzden her şeye rağmen Thunderbird puan toplamayı başarıyor. Benchmark'ların gösterdiği gibi, Thunderbird 1000 MHz'lik süper sınıfta yarışa katılabilir de olsa lehine çeviriyor ve şu sıralar "dünyanın en hızlı

AMD Thunderbird:
Güncel Athlon yeni
soket-A hem
faktörüyle piyasaya.

PC işlemcisi" olma niteliğini kazanıyor. Bu bağlamda AMD düşük maliyet giderlerini müşteriye yansıtmaktan geri kalmıyor. Yeni Athlon başından beri klasik Athlon 1000'in şimdiye kadarki fiyatının üçte biri oranında daha ucuza satılıyor.

Terfi edeceklerin ve depoları slot anakartlarla dolu üreticilerin kaygılanmasına AMD'nin Intel'i taklit ederek attığı ikinci adım neden oluyor. Slot'tan sokete dönüş (söz konusu soket "Socket A" adını taşıyor) Intel'den daha radikal olarak gerçekleştiriliyor. Thunderbird yalnızca OEM'ler için bir slot sürümünde üretilecek ve söylentilere göre bu üretimin de yılın üçüncü çeyreğinden itibaren arkası gelmeyecek.

Yeni CPU'lar için adaptörlerin varlığı henüz kesin değil

Intel işlemcilerinin tersine, AMD'de yeni soket-CPU'ları "eski" slot-anakartlar üzerine yerleştirmek için basit bir adaptör-kartı yeterli olmuyor. Yeni inşa biçimiyle AMD elektrikle ilgili spesifikasyonları da değiştirmiş. Uzmanlar adaptörlerin gerçekleştirilip gerçekleştirilemeyeceğini tartışa dursun, NMC böylesi bir adaptörü üreteceğini duyurdu bile.

Ancak kuşku duymak için yeterince neden var. CHIP'in test ettiği Slot-Thunderbird'700 farklı BIOS güncellemelerine rağmen daha önce test edilmiş olan hiçbir Athlon-anakart üze-

AMD Duron: Yeni ucuz CPU (soket A) büyük kardeşine çok benziyor.

rinde stabil çalışmadı. Şimdi AMD, VIA ve anakart üreticilerinin bir uzlaşma sağlayıp sağlayamayacaklarını beklemek gerekiyor.

"Ucuz" CPU Duron:

AMD'den Celeron katili

Celeron Pentium III'e karşı neyse, Duron da Athlon'a karşı aynı şey anlamına geliyor. Aynı işlemci çekirdeğine, ancak indirgenmiş bir L2-Cache'e sahip. Duron söz konusu olduğunda AMD'nin bıcağını daha da keskin bileceği ortaya çıkıyor. Maliyeti düşürmek için, Duron yalnızca 64 KByte L2-Cache ile donatılmış. Bu değer Athlon Thunderbird'dekinin ya da Pentium III'tekinin dörtte biri ve Celeron'dakinin yarısı kadar.

Böylelikle Duron'un L2-Cache'i L1-Cache'den daha küçük. Bu durum yalnızca ilk bakışta anlamsız: L2-Cache burada Victim-Cache olarak tasarlanmış, yani yalnızca L1-Cache tarafından bir kenara itilen verileri içine alıyor. Başka bir deyişle bellek hiyerarşisinde özel bir basamak teşkil etmiyor, aksine daha ziyade L1-Cache'in daha yavaş bir uzantısı olarak işliyor.

AMD neyse ki Duron'da büyük L1-Cache'i muhafaza etmiş L1-Cache ne de olsa Athlon'un üstün performansında anahtar faktör. Intel'den farklı olarak AMD ayrıca veriyolu frekansında da değişikliğe gitmemiş (efektif olarak 200 MHz). Benchmark değerleri AMD'nin böylelikle en iyi performansı sağlamak yolunda bir adım attığını gösteriyor: Duron neredeyse aynı saat frekansına sahip bir Pentium III'ün performansına ulaşıyor. Asıl rakibi Celeron'ı ise karşılaştırılabilir bir saat frekansında belirgin bir biçimde geride bırakıyor (yüzde 45 kadar).

AMD'nin Duron ile ucuz PC'ler sınıfına Intel'i de eklenmekten kurtar-

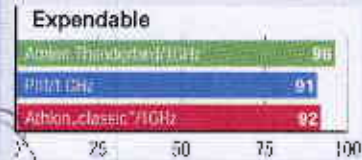
GIGAHERTZ SINIFI

Zirvede Buluşma

CHIP Test Merkezi'nde Thunderbird, Athlon "Classic" ve Pentium III karşısında özellikle hesaplama işlemi yoğun uygulamalar ve oyunlarda neler sunabileceğini göstermek zorunda kaldı. Testteki saat frekansı tabii ki 1000 MHz idi.

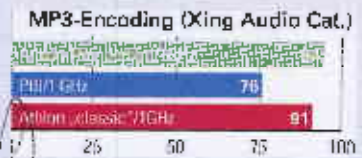
Quake 3A'da beraberlik: Her üç test sisteminde de devler aynı hıza ulaştı. Bunun nedeni grafik kartının daha hızlı çalışmamasıydı.

Expendable'da durum farklıydı: CPU'ya ağır bir yük getiren bu ünlü oyunda Thunderbird az bir farkla da olsa rakiplerini geride bırakmayı başardı.

3DMark 2000 kökenli Adventure testinde yine Quake 3A'daki sonuç tekrarlandı: Bütün sistemler aynı hıza ulaştı.

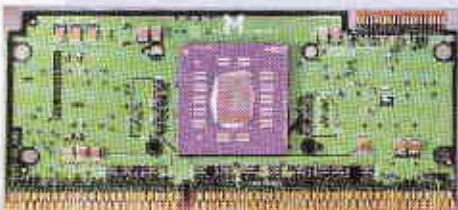

Buna karşılık MP3 şarkılarının Encoding edilmesi sırasında Thunderbird yine L2-Cache kaslarını kullanmasını bildi ve Pentium III geride kaldı.

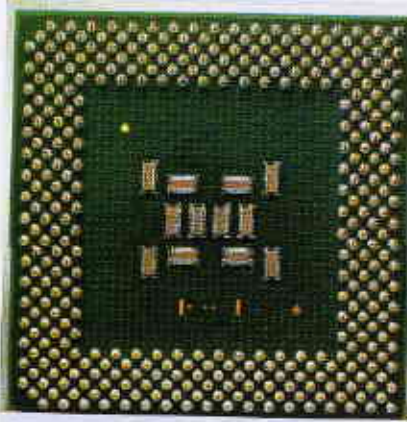
Sonuç: Farklar çok az. Yine de Thunderbird kendi öncüllerini ve Pentium III'ü kılıpayı da olsa geride bırakmayı başarıyor ve böylelikle 1000 MHz sınıfının galibi oluyor.

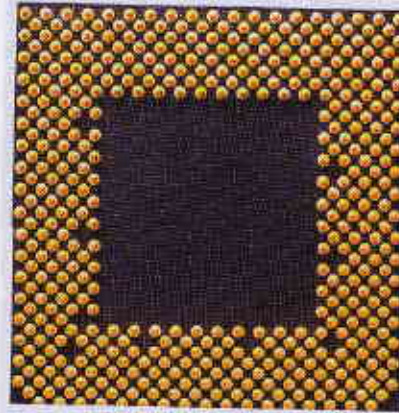
Klasik Athlon: Her iki harici L2-Cache yapılaş da belirgin bir biçimde görünüyor.

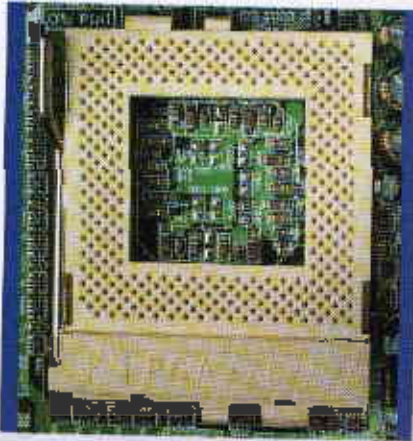
Athlon Thunderbird: Burada CPU çekirdeğinde L2-Cache'e sahip onder Slot sürümü görüldüğü.

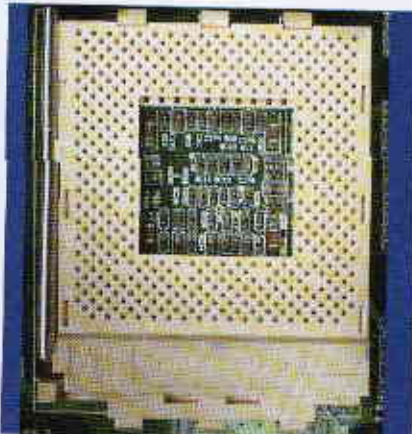
Socket 370 Pinout: Yeni başlamanın önüne geçmek için iki kâşeye Pin konmuş.

Socket A Pinout: Yeni karakteristik Pin gedikleri AMD CPU'lara damgasını vuruyor.

Socket 370: Yeni Socket 370, Celeron'ların ve FC-PGA-Pentium-III'lerin yurdu.

Socket A: "Socket 462" yazısı Athlon ve Duron'daki Pin sayısını bildiriyor.

ramayan bir hareketlilik getirdiği kuşkusuz: Ne de olsa Duron ve Celeron aynı saat frekansında aynı fiyata sahip. Duron'un başa gireceği açık: AMD yeterince üretebildiği sürece, Intel bu işlemciye pazar payından bir parça kapatacak.

Tabii ki Duron Socket-A form faktörü ve bu yüzden de Socket-A anakart ihtiyacı yüzünden tıfı CPU'su olarak elverişli değil.

Bu türdeki (tesste de kullanılan) ilk anakartlar VIA kökenli bir KT133 chipset taşıyor. Bu yılın ilkerki ayları için DDR-RAM destekli kartların üretilmesi planlanıyor. Bunlar Duron'a da ek bir hız kazandırabilecektir. Yine de Duron'un daha şimdiden hiçbir endişe duyulmaksızın satın alınabilecek kadar yüksek bir performansa sahip olduğunu belirtmek gerekir.

Gülünç gelebilir, ama bu durum AMD'nin başına bir sorun açabilir: Duron o kadar hızlı ki, kendi büyük kardeşi Athlon'a rakip olabilir. AMD bu durumun farkında ve bu yüzden de

Duron'u şimdilik yalnızca 600, 650 ve 700 MHz'lik saat frekanslarında piyasaya sürüyor. Daha fazlasını isteyenler büyük kardeş Athlon Thunderbird için gerekli ek fiyatı göze almak zorunda.

Duron ABD'de alüminyumdan inşa ediliyor

Duron'un üretimiyle ilgili bir ayrıntı daha: Yeni Thunderbird Athlon'un tersine, Duron henüz Dresden'de üretilmiyor, bu yüzden üretiminde henüz bakır teknolojisi kullanılmıyor. AMD içinde Duron "High-Performance"-CPU olarak görülmediğinden, üretimi için Austin/Teksas'taki alüminyum temelli üretim yeterli görülüyor. Duron'un Slot-A varyantı kesinlikle olmayacak.

Overclock'çular için önemli bir ayrıntı daha: Duron'un saat çarpanı Athlon'larda ve güncel Intel CPU'larda olduğu gibi sabit bir biçimde kilitlenmiş ("locked"). Gerçi bazı KT133 anakartların çarpanında değişiklik yapmaya ola-

nak lanıyacağı söyleniyor, ancak bu henüz doğrulanmış değil.

Celeron: Artık PIII çekirdeğine ve ISSE komutlarına sahip

Tabii ki Intel genel olarak AMD'nin planlarından haberdar. Kendi ucuz CPU'larını güçlendirmek ve aynı zamanda üretim maliyetlerini düşürmek için 533 MHz sınırından itibaren bir değişikliğe gidiyor: Bu frekanstan itibaren tüm yeni Celeron'lar güncel Pentium III'lerde de (Coppermine) bulunan aynı CPU çekirdeğini içerecek. Bu yeni Celeron'ların da ISSE genişletmelerinden yararlanabilmesini sağlıyor. Bu genişletmeler kendileri için optimize edilmiş programları belirgin bir biçimde hızlandırıyor. ISSE için optimize edilmiş programlara en güzel örnekler bazı Photoshop filtreleri ile Madonion'un Benchmark'ta 3DMark 2000.

Ancak Celeron'un sistem frekansı büyük bir handikap oluşturmayı sürdürüyor. Intel'in bu Low-Cost-CPU'su yalnızca 66 MHz yerine daha fazla veriyolu frekanslarını da kaldırabilecekken, Intel yapay olarak ve şimdiki ortaya çıktığı gibi akılsız bir stratejiyle 66 MHz ile sınırlandırmış bulunuyor.

Intel bununla Celeron'un performans itibarıyla Pentium III'ün yakınına sokulması ve böylelikle Pentium II'ün daha fazla olan fiyatını haksızlaştırmasını söylemek istiyordu herhalde. Kısacası Celeron'ları daha yüksek bir performans göstermekten alıkoymak veriyolu frekansı. Ancak Intel, Duron karşısında yakın bir zaman içinde en az 100 MHz sistem frekansına sahip olan yeni Celeron'ları piyasaya sürer.

Yine de şimdiki kadarki benchmark'lara bakıldığında, Duron 100 MHz'lik sistem frekansına sahip bir Celeron'dan da hızlı olmayı başaracak.

Intel Celeron: Yeni Celeron Pentium III çekirdeği ve ISSE komutlarıyla birlikte geliyor.

tır; bu yüzden Intel belki de bir kere 133 MHz'e çıkmaya cüret edecektir. O zaman gelene dek, yeni Celeron overlocking topluluğunda favori kalmayı sürdürmüştür. Bu topluluk overclocking dostu ucuz CPU'ları her şeye rağmen 100 MHz veriyolu frekansına çıkararak ve böylelikle adeta beklava yüzde 50'lik bir performans artışı sağlayacaktır. Tabii ki bunun için biraz şans ve sistemin sağlamlığına ihtiyaçları olacaktır. Overclock'çular için herhalde en büyük cazibeye 667 MHz'lik

Intel Pentium III: Hala en çok satılan işlemci referans olmayı da sürdürüyor.

model sahip. Daha büyük bir sığutucu ile bu tip 1000 MHz sınırı üstüne de gidebilecektir.

Ayrıca yeni Celeron/700'ün Sysmark-2000 değerleri 114 puanla 10.5'luk elverişsiz çarpana istinaden Celeron/667'nin 112 puanlık değerlerinden biraz daha yüksek, yani onu satın almaya değecek bir durum yok zaten.

Intel Pentium III: Hala piyasanın lideri

Rakabet gerektiriliği için Gigahertz-Pentium III'ün zamanından önce piyasaya sürülmesiyle, 866 ile 1000 MHz arasında bir boşluk kalmıştı. Geçen süre zarfında Intel 933 MHz'lik modelle bu boşluğu kapatmaya çalıştı. Ancak 1000 MHz'lik sürüm gibi bu model de piyasada bulunmak neredeyse imkansız. Yine de klasik Pentium III OEM'lerde ve distribütörlerde uzak ara en çok aranan işlemci. Hatta ona talep o kadar çok ki, Intel yeterli sayıda işlemci sunamayıp en çok da küçük müşterilerinin mağduriyetine yol açıyor.

Tek suçlu Intel değil burada: Yıllarca önce PC talebini önceden tahmin etmek gerektiğinde, neredeyse tüm analistler yanlışta uğradılar. Tüm "PC Döneminin Sonu" tahminlerine rağmen PC talebi yıldıza yıla yükselen bir

PENTIUM III DURON, CELERON VE CYRIX III'E KARŞI

667 MHz'de Buluşma

Low-Cost sınıfında bir performans karşılaştırması yapmak için, CHIP Testi Merkezi'nde referans olmayı sürdüren Pentium III'ün karşısına yeni Celeron ve Cyrix III çıkarıldı; tabii hepsi de 667 MHz frekansındaydı. Ancak Duron'un 667 MHz versiyonu olmadığı için 850 MHz'lik model yarışmaya kauldı; bu yüzden bu modelin aldığı puanlara biraz eklemeye yapmak gerekli aslında.

Sysmark 2000: Internet Creation

Sysmark 2000 disiplini "Internet Content Creation"da yarıştı Pentium III önde, Duron ve Celeron hemen arkasında larnamlağılar. Cyrix III yenilgiye uğradı.

Sysmark 2000: Office Productivity

Klasik büro uygulamaları fazla performans gerektirmiyor. Bu yüzden Cyrix III'ün eriştiği zayıf sonuç bile yeterli olmaktan daha fazla.

Sysmark 2000: Toplu Sonuçlar

Toplamda Duron esas rakibi Celeron'u yaklaşık yüzde 26 oranında geride bırakıyor. Buna karşılık referans Pentium III ile fark oldukça az.

Xing Audio Catalyst

MP3 Encode etmek isteyenler, Cyrix III'ü unutmak zorunda; Onun zayıf FPU'su rakiplerinden 6 ile 8 kat daha uzun zamana ihtiyaç duyuyor.

Platform olarak VIA Apollo Pro 133A'ya sahip; BIOS'u Cyrix III için optimize edilmiş Epox EP-3VCA kullanıldı. Duron için AMD kökenli bir KT133 referans kartı gündeme geldi. Sistemler 128 MB PC133-SDRAM, Soundblaster 128 PCI, Creative Annihilator ve Quantum-Fireball-LM 130GB ile donatıldı. Testler Win 98 SE altında yapıldı.

Expendable (fps)

Oyunlarda Duron gücünü ortaya koydu; Pentium III'ün hemen arkasındaydı. Celeron önekilere yarışmaya çalışırken, Cyrix III fona tüküzledi.

Quake 3A (fps)

Action klasiği Quake 3A'da da benzer bir tablo karşımıza çıktı; Duron Pentium III seviyelerindeyken, Celeron geride kaldı; Cyrix III ise yalnızca rakiplerinin yarı performansına ulaştı.

3DMark 2000: Adventure

3DMark 2000 kökenli Adventure testinde iyi ISSE optimizasyonu yardımıyla Pentium III fark yapmayı başardı. Bu testte Cyrix III Celeron'ı yakınına katarla galebildi.

3DMark 2000: Helicopter

Helicopter testinde yine eski ras eski namam Duron ve Pentium III birbirlerinde yakın, Celeron ve Cyrix III ise büyük farkla yarış geride tainamlağılar.

grafik çiziyor. Intel de şu sıralar müşterilerini rakiplerine kaptırmamak için hızla üretim kapasitesini genişletiyor. Bu bağlamda kısa süre içinde Leixlip/İrlanda'daki chip fabrikasını büyütmek için milyarlarca dolar yatırımda bulunuyor. Bu AMD'nin ancak düğünde görebileceği bir miktar.

VIA'dan Cyrix III: Yeni Cyrix işlemci artık Cyrix kökenli değil

VIA kökenli Cyrix III daha piyasaya sürülürken hareketli bir tarih sergiledi. Las Vegas'taki 1999 Sonbahar Comdex fuarında VIA Cyrix M-II çekirdeğini temel alan bir soket-370-CPU'nun prototiplerini tanıtmıştı.

Bunların en yeni işlemci teknolojisi ve büyük entegre Cache'ler (128 KByte L1 ve 256 KByte L2) yardımıyla zamana ayak uyduran performans değerlerine ulaşması bekleniyordu.

Ama "Joshua" kod adıyla geliştirilen işlemci CeBIT 2000 fuarı kapsamında ki sunumu sırasında bazı çocukluk hastalıkları gösterdi ve dolayısıyla benchmark sonuçları da hayal kırıklığı yarattı.

Ancak artık işletmenin kendi içinde rekabet oluşmuş bulunuyor: IDT'den devralınan Centaur geliştirme ekibi kod adı "Samuel" olan kendi soket-

VIA Cyrix III: Adına rağmen yeni VIA-CPU'da bir IDT-Winchip çekirdeği bulunuyor.

370-CPU'sunu seri üretim seviyesine kadar geliştirdi. Samuel soket-7 öncülleri olan WinChip ve C6'dan büyüklükten ve maliyetten tasarruf için çok sade olan tasarımlarını devralıyor. Samuel'e gerçi 128 KByte L1-Cache konması, ancak L2-Cache dahil edilmemesi bu durumda anlam kazanıyor.

"Cyrix III öldü, yaşasın Cyrix III" sloganıyla uyum içinde VIA Joshua yerine Samuel'i yeni Cyrix III olarak sundu, hem de 500'den 667 MHz'e kadar. CHIP Test Merkezi'ndeki ilk "seri" benchmark'larda alınan sonuçlar hiç de iç açici değildi: Cyrix III/667 kabaca bir tahminle 133 MHz'lik sistem frekansına rağmen yalnızca bir Celeron ya da bir Duron'un yarı performansına ulaşıyor.

Fiyatın ucuz olması da tercih nedeni

olmaktan uzak kalıyor. Pek yaygın olmayan ve anakart üreticileri nezdinde kesinlikle ön planda tutulmayan bir CPU yerine, müşteri rakiplerinin daha düşük frekanslı modellerini tercih edecektir. Bir başka deyişle Cyrix III Asya pazarındaki en ucuz PC'ler dışında kendisine piyasada yer bulabilmek konusunda zorlanacaktır.

CPU-Power hiç bu kadar ucuz olmamıştı, daha da ucuzlayacak

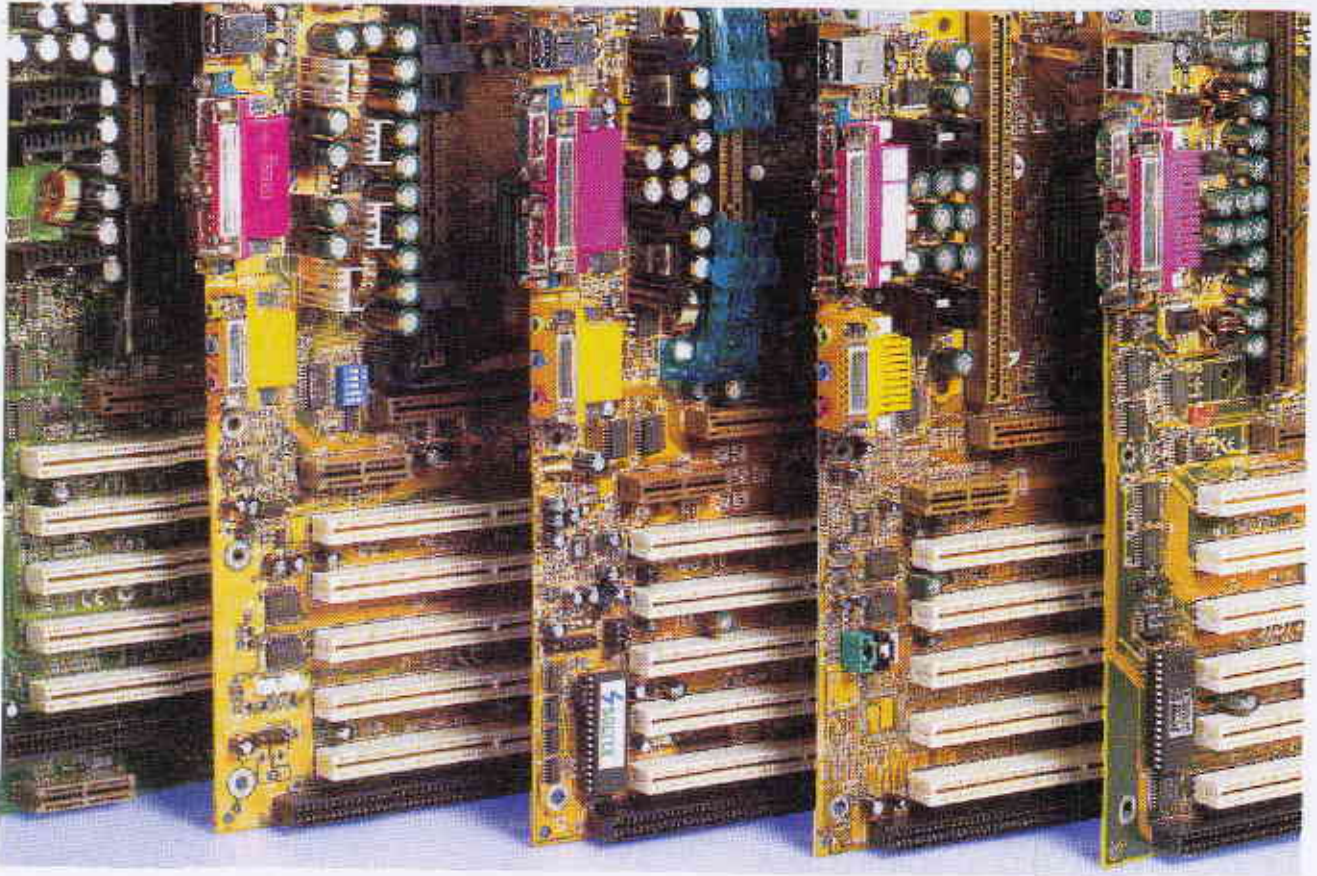
Bu yüzden VIA gelecekte de CPU pazarında öncül bir rol oynamaya aday değil. Bunun tersine AMD Thunderbird-Athlon ve Duron ile Intel'den pazar payı çalmak konusunda en iyi biçimde donanmış bulunuyor. Bu yıl için yüzde 30'lük bir dilim göze kestirilmiş durumda. Chipset ve anakart üreticilerinin yardımıyla bu hedefi gerçekleştirebilir görünüyor.

Buna karşılık Intel gücünde daha fazla internet ve e-business firması olarak işlemeye yöneliyor. Pentium III'ün ta-kipçisini sonbaharda piyasaya sürene dek ABD firması fiyatları aşağıya çekiyor; nasıl olsa yeterince parası var. Bu durum rekabeti hissedilir kıldığından son kullanıcıyı sevindiriyor: 150 dolardan ucuz bir Duron, işte fırsat! □

CHIP International Test Merkezi

Tüm Güncel CPU'ların Teknik Bilgileri

Üretici	Model	Saat Hızı Frekansları	Sistem Bus Hızı	Üretim Teknolojisi	L1-Cache	L2-Cache	L2-Cache Hızı	Yapı Faktörü	Uygun Chipset'ler
Intel	Pentium III (Katmai)	450 - 600 MHz	100 MHz	0,25	32 KByte	512 KByte	1/2 CPU-Speed	Slot 1	Intel BX, i810, i815, i820, VIA Apollo Pro (133/A)
Intel	Pentium III (Coppermine)	500 - 1.000 MHz	100 - 133 MHz	0,18	32 KByte	256 KByte	CPU-Speed	Slot 1 / Socket 370	Intel BX, i815, i815, i820, VIA Apollo Pro (133/A)
Intel	Celeron (Mendocino)	300 - 533 MHz	66 MHz	0,25	32 KByte	128 KByte	CPU-Speed	Slot 1 / Socket 370	Intel LX, BX, i810, i815, i820, VIA Apollo Pro (133/A)
Intel	Celeron (Celeron II)	533 - 700 MHz	66 MHz	0,18	32 KByte	128 KByte	CPU-Speed	Socket 370	Intel LX, BX, i810, i815, i820, VIA Apollo Pro (133/A)
AMD	Athlon (Classic)	500 - 1.000 MHz	100 MHz (efektif) 200 MHz	0,18 / 0,25	128 KByte	512 KByte	1/2, 2/5 veya 1/3 CPU-Speed	Slot A	AMD750 (Iron-gate), VIA KT133
AMD	Athlon (Thunderbird)	750 - 1.300 MHz	100 MHz (efektif) 200 MHz	0,18	128 KByte	256 KByte	CPU-Speed	Slot A / Socket A	AMD750 (Iron-gate), VIA KT133
AMD	Duron	600 - 700 MHz	100 MHz (efektif) 200 MHz	0,18	128 KByte	64 KByte	CPU-Speed	Socket A	AMD750 (Iron-gate), VIA KT133
VIA	Cyrix III	533 - 677 MHz	65 - 133 MHz	0,18	128 KByte	0 KByte	yok	Socket 370	VIA Apollo Pro (133/A)

Yeni Athlon Anakartlar CHIP Testinde

Athlon'un Farkı Fiyatı

VIA'nın KX133 chipsetiyle artık Athlon slot sistemleri de SDRAM133 ve AGP 4x ile övünebiliyorlar. CHIP yeni nesil anakartların pratikteki başarılarını test etti.

■ Athlon hayatımıza girdi. Çok az bulunan anakartların beyaz ve yazısız kartonlar içerisinde satışa sunulduğu ve üretici web sitelerinde üvey evlat gibi davranılarak pek fazla bilgiye yer verilmeyen günler geride kaldı.

Kısa zaman içerisinde neredeyse tüm üreticiler çekingenliği üzerlerinden atıp Athlon işlemciler için alt yapı sağlayan ürünlerini piyasaya sürdüler. Anakart üreticileri VIA'nın yeni ve alternatif chipseti KX133'nin de kullanıma sunulmasıyla birlikte bu fikre daha çok güvenmeye başlayıp pozitif yaklaşıyor oldular. Bunun altında yatan en önemli sebep ise sadece KX133'ün bugüne kadar verilen en üstün teknolojiyi sağlaması değil. Çoğu zaman üreticiler stratejik olarak AMD ile ortak çalışmaya girerek VIA'nın yapabileceğinden fazlasını da istiyorlar. Sonuç olarak AGP 4X, VC-SDRAM ve 133 MHz destekli SDRAM hafıza modülleri ilk

AMD anakartların akım sağlama ve AGP'nin yavaşlaması gibi sorunlarla akıllarda bıraktığı kötü izlenimi ortadan kaldırmak için çalışıyor.

AMD'nin Irongate'inden son alt yapı

AMD'nin Irongate chipseti de daha gelişmiş hale getirildi. Son değişikliklerden sonra C6 sürümü piyasaya çıktı ve bu sürüm en azından AGP-2x modunda sağlam çalışabiliyor. Bunun yanında ise BIOS'da Super Bypass olarak adlandırılan özelliğin aktif hale getirilmesiyle hafıza ve işlemci arasındaki yol kısaltılarak hafızanın gücü artırılmış oluyor.

Bu "Hafıza Kısaltma" yöntemi daha önceden de Irongate chipseti içerisinde yer alıyordu fakat C5 sürümüne kadar kullanılamıyordu yani AMD tarafından kullanım dışı bırakılmıştı. Temelde bu gerçek MSI ve Gigabyte gibi

üreticilerin bu chipsete bir şans daha tanımasını ve ikinci nesil Irongate tabanlı anakartları piyasaya sürmelerini sağladı.

CHIP International Test merkezinde 13 anakart -bunlardan 10 tanesi yeni KX133 chipsetli- dayanıklılık, güvenilirlik ve donanım yönleriyle karşılaştırıldı.

CHIP International Test Merkezi

İçindekiler

- 81 Asus K7V
- 81 MSI K7 Pro
- 82 Test Merkezinden:
CHIP'in görüşüne dayanarak
- 86 Athlon Anakartları hakkında bilinmesi gerekenler
- 88 KX133 ve AMD 750 karşılaştırması
- 90 Editör
- 90 Tablo: Tüm test değerleri
- 93 Athlon Anakartları nasıl test etdik

1. Sıra

çok iyi
(5,00)

- En yüksek sağlamlık
- Çok yüksek hız seviyesi
- Overclockçular için ideal

Bilgi için: Asus
Fiyatı: 150 \$
www.asus.com

Kullanıcı dostu: USB 3 ve 4 eklenmiş bağlantı arabirimiyle kolayca kullanılabilir.

Asus K7V

Tüm Alanlarda Başarılı

Asus K7V ile yeni anakartların nasıl görünmeleri gerektiğinin bir tanılımını yapıyor

Asus K7V'yi yararmak için çok zaman harcadı ve bir bekleme süresi karşılığında ödülünü de aldı. GA-7VX ile birlikte SDRAM 133 için en hızlı Athlon anakartı platformunu sağlıyor ve SDRAM 100 ile de başarılı bir grafik çiziyor. VC-SDRAM ile donatıldığında K7V hızına diğer hiçbir anakart yetiştiriyor. Yine de bu tür hafıza modüllerini bulmanız çok zor olacaktır, zira NEC çok büyük üretim problemleri ile halen uğraşıyor ve yeterli sayıda RAM bellek modülünü pazara sunmuyor.

K7V tüm testleri başarıyla bir kere bile çakılmadan geçti ve ne 1-GHz Athlon'da ne de 768-Mbyte hafıza modüllerinde rahatsızlık yaşamadı ve kilitlenmeden çok stabil çalıştı. Tasarım dikkatli ve öznel bir şekilde yapılmış ve bağlantılar ihtiyaç duyduğunuz yerde ve şekilde size sunuluyor. Ses ve zudio-modem rise, wake-on fonksiyonları ya da ek USB-Port'undan hiçbir

inin eksikliği hissedilmiyor. Bunun yanında Asus gelecekteki ekran kartları içinde özel elektrik akımı sağlayan AGP-Port-Slot'unu anakartında bulunduran tek üretici. Bu sayede gelecekte karşınıza çıkacak ekran kartlarını da bu anakartlar sorunsuzca kullanabileceğiniz.

Kullanım kitapçığı Asus'dan bekladığınız gibi testlerdeki en detaylı kitapçık. İnternet aracılığıyla da işiğinizde kolayca yeni BIOS güncellemelerine kolayca ulaşabiliyorsunuz. 6 ay önce bu mümkün değildi. Yine de Asus'da eleştirilecek bir yön arıyorsanız ISA-Slot'un eksikliği ya da akım regülatöründe soğutma bulunmaması dikkate alınması gerekiyor. Tüm bunların yanında K7V paranızla satın alabileceğiniz en iyi Athlon anakartı. Bu durum tüm overclock fanatiklerine önemle duyurulur. Zira K7V overclock konusunda çok zengin seçenekler sunuyor.

MSI K7 Pro

İrongate'den Tam Başarım

MSI halen İrongate chipsetine demir gibi sapasağlam tutunuyor ve K7 Pro modeliyle bazı KX133 anakartların korkusu oluyor.

Eğer VIA chipsetine güvenemiyor ve hızlı, uygun fiyatlı bir Athlon anakart arıyorsanız AGP 4x'den vazgeçerek ve eski hafıza modüllerinizi de kullanarak Athlon işlemcinizi çok iyi overclock edebilen bir anakarta sahip olabilirsiniz. MSI'nin K7 Pro modeliyle bu beklentilerinizden en iyisini elde edersiniz. Her ne kadar teknolojik olarak her alanda en yeni konumda olmasa da performans açısından 150 dolar sınırlarındaki KX-133 anakartlarla rahatlıkla baş edebilir. Hız açısından da KX133 anakartlarla karşılaştırıldığında Quake 3A oyunu altında ikinci sırada yer alıyor.

Ayrıca kartla yeni teknolojilerden kaynaklanan sorunlarla başa çıkmak zorunda kalmıyorsunuz. Test parkurlarında MSI anakartı herhangi bir sorun çıkarmadı, 768 MByte testinde ise bazı zamanlarda Windows başlatılamadı. K7 Pro 1.000-MHz engelinin de rahatlıkla

aştı. Ses ve diğer çevre bağlantılarını ise kendi yöntemlerinizle çözeniz gerekiyor. Çünkü bu tür ekran AMD chipseti tarafından onboard olarak kullanılması desteklenmiyor.

Buna karşılık BIOS mükemmel hazırlanmış. Hafıza zamanlaması ayarının (memory timing), CPU voltaj ihtiyacının ya da Front-Side-Bus'ın ne olduğu önce ve tüz bir şekilde ayarlanıyor.

Kullanım kitapçığı her ne kadar yetersiz olsa da MSI bu eksikliğini anakart üreticileri arasındaki en iyi web sayfasına sahip olarak kapatıyor. Hem iyi ve kolay anlaşılabilir bir tasarıma sahip, hem de site güncel tutuluyor.

Eğer 133-MHz çıkışına halen tam olarak kapılmadıysanız yaklaşık 120 dolara AMD işlemcinize anakart seçimi için yapabileceğiniz uygun bir tercih. Ancak daha fazla destek ve genişletilebilirlik istiyorsanız KX çözümlerine yönelmeniz kaçınılmaz.

4. Sıra

iyi
(4,18)

- Çok hızlı oyun makineleri için ideal
- Fiyat-performans oranı mükemmel
- İyi overclock edilebilir.

Bilgi için: MSI
Fiyatı: 120 \$
www.msi.com.tw

Işık uyarısı: Işık diyorlar kullanıcıya Boot durumunu bildiriyor.

Test Merkezinden: CHIP Uzmanlarının Dikkatini Çekenler

Testi başarıyla geçen ve CHIP karşılaştırmaları sonucunda birinci olmaya hak kazanan her iki anakartın da incelemeleri 81. sayfada yer alıyor. Testin diğer katılımcıları hakkında ise burada kısa bir değerlendirme bulabilirsiniz.

Athlon'lar için üretilen yeni anakartların CHIP karşılaştırma testlerinde çok değişik noktalar üzerinde duruldu. NMC ve Epos'un KX133 anakartları CeBIT fuarından bu yana mevcut olmasına rağmen rakipleri buna eşdeğer bir anakart uzun süre ortaya çıkarmadılar ya da çıkaramadılar.

Yeni anakartlar son dakikaya kadar restle kalmaya devam ederken örneğin Gigabyte'ın GA-7VX ve Chaitech'in CT-7ATA gibi bazı anakartlarının testleri tamamlanmıştı. Testlere katılan ürün sayısı zenginleştikçe birincilik koltuğu sallanmaya başladı ve Chaitech'in biraz daha basit olan türünü alt sıralara düşürdü. En son olarak benchmark'ların kurulumunda bile sorunlara neden olan bu ürün için başparmagınız aşağıyı gösteriyordu.

Aynı şekilde bir şanssızlık da Shuttle Spacewalker modelinin başına geldi. CHIP yazı işlerine gönderildikten sonra yolda yaşamını yitiren anakartın ye-

deği gönderildiğinde testler için artık çok geç olmuştu.

Abit KA7: Abit-Board'lar da her zaman farklı bir duruma karşılaşmak mümkün. KX133 anakartlarda tipik olarak bulunan KA7 ses kartı ve audio-modem bu üründe yer almıyor. Bunun yerine Abit en azından şu an için teorik olarak toplam iki GByte hafıza modülünün yerleştirilebileceği 4 hafıza slotunu anakart üzerinde lehimli bulandıran tek üretici firma. Bununla birlikte aslında VIA chipseti 3 modülü desteklemesine rağmen Abit 6 ek veri tamponuyla 4 hafıza modülünün çalışır hale gelmesini sağlayabiliyor.

Bu teknolojinin maliyete etkisi yani cebinizden çıkacak para aynı zamanda kayıp VC-SDRAM desteğinde ve performans artışında kendini gösteriyor. Anakart sağlam bir görünüm ortaya koyuyor ve overclocking taraftarlarını Soft Menu III (BIOS'dan konforlu saat çarpanı ayarı yapılabiliyor) sayesinde hem de yüksek voltajlı soğutucu imkanıyla sevindiriyor. Hatta BIOS sürümü "RM'de Athlon için ayarlanabilir Level-2-Cache (1/2, 1/3, 2/5) bölümü dahil edilmiş.

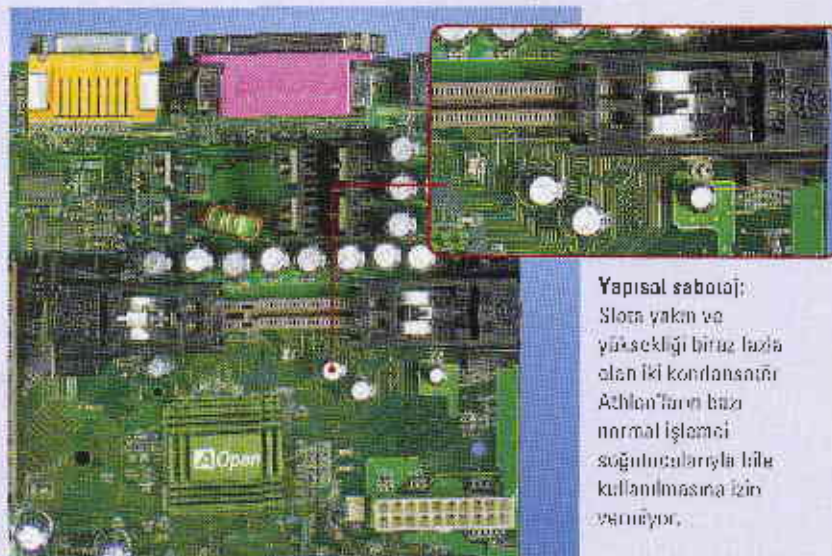
Gigabyte GA-7VX: Asus ilk testler sonunda testin birincisi olacak gibi görünüyordu. Testler gerçekten sonlandığında ve sonuçlar ortaya çıktığında

GA-7VX yazı işlerinin kapısında testin birincisi olan Asus K7V'ye göre hız kategorisinde bir adımı daha önde duruyordu. Donanım olarak da GA-7VX eksiksiz ve Creative'in PCI-128 ses chip'ini bünyesinde lehimlenmiş olarak bulandırıyor ve ses kartı olarak kaliteli bir çözüm sunuyor. Sistem saat hızının artırılması konusunda, yani overclocking'de Asus ve Abit kadar imkan tanımasa da en azından iyi bir soğutucu fanı bağlayabilmek için alt yapı bulandırıyor, montaj sırasında diğer parçalar sizi engellemiyor.

GA-7VX'in en faydalı özelliği başarısız bir BIOS-Update sonucu yedek BIOS'dan başlatılabilmeyi sağlayacak olan Dual-BIOS ile desteklenmiş olması. Anakart yazının tamamlandığı sırada yeni satışa sunulduğu için fiyat kesin belirlenmedi, belki anakart fiyat-performans üstünlüğüyle cebinize uygun gelebilir.

AOpen AK72: Yazık, yazık, yazık! Gerçekten sonuçlar çok daha farklı olabiliirdi. AK72 ilk bakışta olağanüstü bir izlenim bırakmıştı: Temiz işçilik, soğutmaya uygun bir yapı ve kutu içerisinde çıkan görkemli el kitapçığının yanında anlaşılabilir eklentiler. Fakat bunlara karşın tasarımı yapılan bir hata bizi hayal kırıklığına uğrattı. CPU-Slot'unun önünde bulunan kondansatörler çok yüksek ve 08/15 işlemci soğutucumuz üzerine oturtulduğunda Athlon işlemcisi yerine yerleştirilemiyor.

Anakartın bu hatası başımızın ağrımasına neden olacaktır, çünkü ilginçtir ki AOpen Overclock içi tasarlanmış bir anakart, 100 MHz'den 115 MHz'ye kadar 3'erli artışlarla bus hızı seçimine imkan tanıyor ve bu işlem için Athlon'unuza 3,5 Volt'a kadar gerilim verebiliyorsunuz. Bunun sonucunda odunuzun tavanındaki pahalı yanık lekelerini temizlemeniz gerekecektir. Bununla birlikte tüm eleştirilere karşı anakart ilk kez çalıştığında ve fanın uğultusunu dinlediğinizde fikriniz biraz yumuşayabilir. Test aşamasında hiç düşüş göstermeyen tek anakart olan AK72 Nobel donanımımızla da sorunsuz çalışarak en son olarak uygun bir sonuç sergiledi.

Yapısal sabotaj: Slots yakın ve yüksekliği biraz fazla olan iki kondansatör Athlon'ların bu normal işlemci soğutucularıyla bile kullanılmasına izin vermiyor.

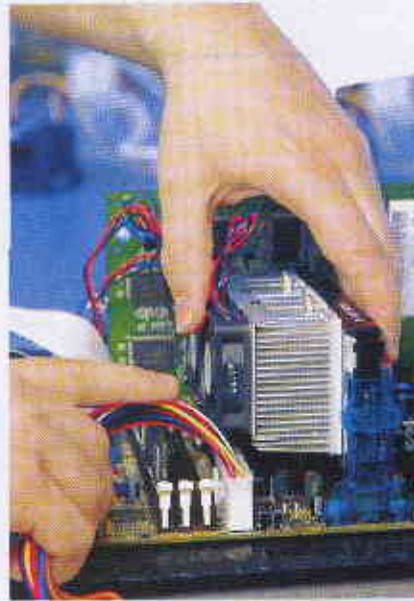
NMC 7VAX: Test laboratuvarlarında diğer üreticilerin yeni ürünleri sıcağı sıcağına teste tutuldukları sırada NMC'nin Athlon altyapısı eski sayılacak konuma gelmişti. Altıtlar için bu nedenle eski gelişim aşamalarına sahip olup olmadığı tartışılabilir de üretildi. NMC'nin satış miktarı açısından kesinlikle kötü bir etkiye neden olmadı. VIA'nın en yeni servis paketi 4.20 ve x'inci BIOS güncellemesiyle CHIP Test Merkezi'ne ulaşmış olması biraz sevindirici bir durum yarattı.

Son olarak bunlarla birlikte bir dereceye kadar sağlam çalışma ve hız değerlerinin kabul edilebilir düzeye çıkması sağlandı. Tasarım ise gerçekten ikna edici derecede başarılı. Bağlantılar ve fişler amacına uygun yerleştirilmişler ve hafıza modüllerinin ekran kartınıza yerinden sokulmadan değiştirmenize imkan sağlayacak şekilde yerleştirilmesi kullanışlılık getiriyor. Kartın üzerinde basılı bulunan açıklamalar tecrübeli bir kullanıcının kitapçıya bakmaksızın bilgisayarın pratik şekilde toplayabilmesine imkan sağlıyor. Anakart henüz testlerdeyken NMC yeni geliştirilen (0.4) sürümünü de duyurdu.

EpoX 7KXA: EpoX ve NMC birbiriyle çok yakın çalışan üreticiler ve bu durumda anakartlar da birbirinin kopyası gibiler. Bu yüzden NMC için söylediklerin hepsi EpoX için de söylenebilir. Aralarındaki tek fark ise EpoX'un BIOS'unun biraz daha zayıf olması ve kitapçığının da NMC kadar başarılı olmaması.

Gigabyte GA-71XE: 71XE modeli 71X modelinin ardından üretilmiş ve AMD'nin 750 chipseti üzerine kurulmuş. Buna karşılık eski modelin aksine bu modelde overclock biraz daha başarılı ve BIOS'dan Super Bypass aktif edilebiliyor. Hız değerleri ise MSI K7 Pro ile aynı ve uygulamalarda anakart oldukça başarılı. 150 dolar karşılığında yanlış bir seçim yapmamış olursunuz.

Soltek SL-77KV: Soltek'in Athlon altyapısına sahip bu anakartı gerçekten iyi hız değerleriyle göze çarpıyor. Fakat sıra algılamaya gelince board tüm sempatisini kaybediyor. Kutunun içinden çıkan el kitapçığında ya da anakart üzerinde beklediğimiz kadar

Sağlolu engeli: Soltek SL-77KV'de stratejik olarak uygunuz yerleştirilmiş ATX elektrik bağlantı kablosu yüksek güçteki soğutuculara engel oluyor. Bu durumda Gigahertz-PC rüyalarınız hayal oluyor.

yeterli yardım bulunmuyor.

Dokümanlarda sadece Soltek tarafından tavsiye edilenlere değiniliyor ve gerçekten çok kötü olan kitapçık toplam 8 sayfadan oluşuyor. Bu durum anakartın hız başarısını gerçekten gölgede bırakıyor.

Kartın tasarımı da şanssız bir şekilde gerçekleştirilmiş. Elektrik bağlantılarının anakarta girdiği soket ile işlemci slotu arasında 3,5 cm. açıklık bulunuyor ve adeta standart Athlon soğutucu bile kabloları sıyrıp geçiyor. Bu durumda OC havalandırmanın bağlanması imkansızlaşıyor. Gerçi 1-GHz Athlon işlemcimizi küçük görmesi haricinde SL-77V'nin çalışma tutumunu küçümsememek gerek. Acil olarak anakart tasarımının yeniden gözden geçirilmesi gerekiyor.

Soyo SY-K7AIA: Frongate'in son temsilcisi belleklerimizde geçen yılın Athlon Anakart testlerini uyandırıyor. Anakart güvenilir çalışıyor ve diğer Frongate anakartların aksine 768-MByte testimizi de sarsılmadan arlatıyor.

Yine de beraberinde gelen donanım listesinin kısıtlılığı can sıkıcı ve dokümantasyon da yeterli değil. Aynı zamanda hız değerleri de rakiplerinin yanında yüksek değil. Bu anakart sade-

ce ofis kullanımı için tavsiye edilebilir.

Bioslar M7MKE: Orta karar bir seçim olan bu anakart görevini geniş ölçüde güvenilir bir şekilde yerine getiriyor. Kuşkusuz hız değerleri yerlerde sürünüyor. Kalite ve donanımlar da beraberinde gelen dokümantasyon gibi pek yeterli değil. Her şey bu anakartın tipik bir OEM ürün olduğunu kanıtıyor. Ev kullanıcıları için tercih edilecek bir ürün değil. Daha önceki model olan M7MKA ile karşılaştırıldığında dahi, M7MKE'de ilerleme yerine gerileme gözleniyor.

Legend QDI KinetiZ 7A: Sınıfında sondan bir önce yer alan bu anakart bazı özellikleriyle tam bir orta karar seçim ama, alımı çizinde gerekir ki yeterli değil. Çalışan sistemlerde daha fazla sağlamlık aranmalı. Aksi halde 1-GHz-Athlon'da başarıya ulaşmak mümkün olmaz.

Beraberinde gelen küçük kitapçık yetersiz. İnternet sitesi biraz daha başarılı. Overclockçular sınırlarını çok çabuk görebilirler. Başlangıç ekranında ise firmanın özel logosunu görüntüleyebilirsiniz. Bu bakımdan ilginç bir OEM ürün olmasına karşın sonuç olarak başarılı değil.

Tyan S2380 Trinity K7: Trinity tam anlamıyla "Last but not least" tanımına uyuyor. Audio-modem Riser (AMR) ve aynı zamanda Northbridge için soğutucu metalden de vazgeçilmiş.

Anakart üzerindeki açıklamalar pek anlaşılmiyor ve el kitapçığı daha çok amatör baskı ya da korsan kitaplara benziyor. Anakartın tüm kusurları bununla da bitmiyor. Chaintech marka anakarta da karşılaşıldığı gibi Tyan anakart çok dayanıksız ve test sırasında sayısız takılmalara neden oldu. Özellikle 1-GHz işlemciyle başlatılmak bile mümkün olmadı. Tyan saat çarpanı imkanları ve overclock bu düşüncesini düşünmüş fakat ne yazık ki yarım kalmış. Tasarım kullanışlı hazırlanmış ve hız da saklanamayacak kadar iyi. Fakat yine de eğer anakart başarılı olmak hedefindeyse biraz daha çalışması gerekiyor. En azından güvenliğinin ve sağlamlığının artırılması gerekiyor. Ancak bu sayede Athlon işlemcilerle verimli bir şekilde çalışabilir.

1 Athlon Sistemi

300 Watt ile Sistemi Sağlamaştırmak

SORU: Athlon sistemim oldukça sağlam bir izlenim veriyor, ama yine de tam olarak nasıl emin olabiliyorum?

CEVAP: Çoğu zaman bunu kesin olarak söyleyemezsiniz. İyi bir güç kaynağı ve sağlam bir işlemciniz olduktan sonra aslında kullandığınız chipset durumu pek değiştirmez. 300 watt hızlı bir sistem için en alt değer olmuş durumda, öyle ki trend şu anda 400 watt değerini gösteriyor.

Athlon'lar gelişimleri içerisinde giderek daha fazla akım ihtiyacı duyan birer akım canavarları (tek başına 65 watt'a kadar) ve DDR-RAM'li Geforce kartlarına da yüksek amper değeri biçiliyor (30 watt'a kadar). İşin içine PCI ve RAM slotları da girdiğinde durum iyice kötüleşiyor. Çünkü her biri için +5 volt ya da +3,3 volt enerji ihtiyacı duyuluyor. Bunların üstüne bir de CPU ya da ekran kartının overclock edildiğini düşünmek bile imkansız. Düzgün işleyen bir güç kaynağı +5V için 30 amper ve +3,3V için 15 amper kullanır. Bu değerleri topladığımızda güvenli bir şekilde yaklaşık 200 watt'a karşılık geldiğini görürüz. Formül ise şu şekildedir: $5V \times 30A + 3,3V \times 15A = 199,5W$.

Bunun hoşumuza gitmeyen bir diğer yan etkisi, kasanın dışındaki soğuk havayla değiştirilmesi gereken kasanın içindeki sistem ısıdır. Kasaya takılacak ek bir fan ya da Geforce kartının yanına yerleştirilecek slot vantilatör, bu durumu göz önüne alırsak kötü bir yatırım sayılmaz.

En kuvvetli güç kaynağı: Enermax'in EG 451P güç kaynağı modeli 431 Watt gücünü evinize getiriyor.

2 Athlon Sistemi

KX133 Anakartındaki Yavaşlama Sorunu

SORU: Yeni KX133 anakartım önceki Irongate anakartıma göre daha yavaş çalışıyor. Sorunu nasıl çözebilirim?

CEVAP: Bu sorun kullanımdan kaynaklanıyor olabilir. Garip bir şekilde test merkezimizde yapılan Q3A testlerinde Irongate Board'lar da bazı durumlarda öne çıkmayı başardılar. Bazı anakartlarda iyi bir şekilde ayarlanmamış On-board-Sound-Chip'lerinin yarattığı bu sorun işlemcinin oyunlar sırasında çok fazla gereksiz kaynak kullanımına sebep oluyor. Bir diğer neden ise KX133 anakartların BIOS ayarlarından oldukça fazla etkilenmeleridir. Eğer üretici tarafından hoş olmayan bir şekilde "default" halde bırakıldıysa en azından yüzde on oranında bir kayıp olacaktır. BIOS ayarları hakkında yapmanız gerekenler 4. chipucunda anlatılmaktadır. Yine de testlerimizde de görüldüğü gibi bazı istisna hallerde KX133 Board'lar beklediğiniz kadar hızlı olmaya bilirler. Bu durumda iyi bir Irongate anakart bitkin bir KX133'den daha iyi değerler verebilmektedir.

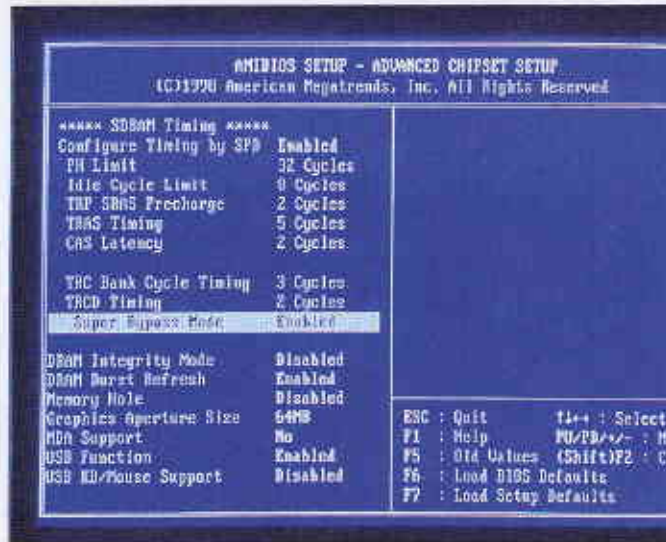
3 Athlon Sistemi

Super Bypass ile Hızlandırılmış Irongate Anakartlar

SORU: Irongate anakartlardaki Super Bypass'ın gerçek görevi nedir?

CEVAP: AMD-750-chipssetlerin Northridge'inde AGP, PCI, CPU ve hafıza arasındaki veri alışverişi, MRO (Memory Request Organizer) adındaki bir chip ile yönetilir. Bu yapı taşı ortadan kaldırıp işlemci ile hafıza arasındaki iletişimi direkt olarak sağlamak ve sistemi hızlandırmak için ek bir Super Bypass kullanılmaktadır. Herşeye rağmen bu Bypass ilk sürümde diğer özelliklerin kusursuz çalışması için AMD tarafından kısa bir süre için pasif hale getirildi.

Revision C3'de ise engel kaldırıldı ve bu fonksiyon üretici firmalar tarafından en iyi durumda açılır kapanır şekilde BIOS'a yerleştirildi (üst resim). Bu durumda alınan sonuçlar arabanıza Normal benzin yerine bir kenarlığı sü-

Super Bypass: AMD Irongate chipselli modern anakartlarda Super Bypass özelliği BIOS'da yer alan "Advance Chipset" bölümünden açılabilir.

per benzin koymanız halinde olacaklarla karşılaştırılabilir. Hızın limiti çok fazla değişim göstermeyecektir, fakat yin-

künüz hafıslayacaktır. Ölçüm tekniğine göre bu özelliğin kullanılması yüzde 2-3 arasında bir değişime neden olacaktır.

4 Athlon Sistemi

BIOS'un İnce Ayarlarıyla Performansı Arttırmak

SORU: KX133 sistemimin sistem BIOS'unu ideal şekilde ayarlamam için bir kural var mı?

CEVAP: CHIP test merkezine gelen ilk KX-BIOS'un ince ayarlarının yapılması için birkaç deneme yapıldı ve sonunda en sağlam ve en iyi performansı sağlayan şekli ortaya çıkmış oldu. Sizin için en önemli olan noktaları burada bulabilirsiniz.

Advanced BIOS Features:

CPU Internal Cache > Enabled
External Cache > Enabled
CPU L2 Cache ECC Check > Disabled
Gate A20 Option > Fast
Video BIOS Shadow > Disabled
Advanced Chipset Features:
Bank X/K DRAM Timing ve
SDRAM Cycle Length >

Burada mümkün olan seçenekler kullandığınız hafızaya bağlı olarak değişir.

denememiz gerekiyor. İdeal durumda "DRAM Timing" "Fast" ya da "Turbo" ve "SDRAM Cycle Length" de 2 olarak ayarlanabilir.

Bank Interleave > Disabled
DRAM Page-Mode > Enabled
Memory Hole > Disabled
Fast R/W Turn Around > Enabled
System BIOS Cacheable > Enabled
Video BIOS Cacheable > Enabled
Video RAM Cacheable > Disabled
AGP 4X Mode & AGP Fast Write > Enabled

Eğer sisteminiz bu değerler ile sağlam çalışmazsa Timing değerini bir alt değere düşürebilir ya da Cycle Length'i ikiden üçe yükseltebilirsiniz. (Eğer ekran kartınız tarafından destekleniyorsa, örneğin GeForce'in DDR-RAM'li).

K2 CLK_STL Select > Optimal
CPU to PCI Write Buffer > Enabled

PCI Dynamic Bursting > Enabled
(TM/DM2 grafikte Disabled)
PCI Master 0 WS Write > Enabled
PCI Delay Transaction > Enabled
PCI #2 Access #1 Retry > Enabled
AGP Master 1 WS Write > Disabled
AGP Master 1 WS Read > Disabled
Memory Parity/ECC Check > Disabled
Frequency/Voltage Control:
Spread Spectrum > Disabled
DRAM Clock SDRAM 100'de
> Host CLK veya 106MHz/133
DRAM Clock SDRAM 133'de
> Host CLK veya 133MHz/133

BIOS'lar arasında farklılık görülebilir. CHIP sisteminizin yukarıdaki ifadeler ile daha iyi performans göstereceğini garanti edemez, çünkü her sistem farklı tepki verebilmektedir, fakat şu ana kadar sistemlerimizde bununla ilgili bir sorun yaşanmamıştır.

CHIPSETLERİN ÖZELLİKLERİ

VIA'nın Chipseti AMD 750'den Teknik Olarak Daha Üstün

VIA'nın yarım yıl kadar gecikmiş KX133 chipseti, Athlon işlemciler için geliştirildiği ve sunduğu özellikler ile Intel'in geniş dünyasına meydan okuyor.

AMD'nin 750 chipsetinden sonra yeni bir temsilcisi görülmüştü. Vaktiyle geçiş çözümü olarak düşünüldüğünden, başlangıcından beri hızlı ve çok dayanıklı oluşu büyük sorunlara neden olmaması dikkat çekiyordu. Öyleyse hangi chipseti tercih etmeliyiz? Maalesef 750 chipsetinin teknolojisi, Athlon'un büyük bir imaye gelişmesine rağmen çok gerikti.

150 MHz'lık hafıza modülleri ve AGP 2x artık söz konusu bile değil. Ek olarak kısa süre önce piyasaya çıkan GeForce grafik kartları ile uyumluluk ve akım sağlama sorunları ortaya çıktı.

Kullanılan sürücüler ile piksel hızlandırması AGP 1x'in altına kadar yavaşlatılıyordu. Athlon gibi güçlü bir işlemci için bu durum hiç adil görünmüyor. Bununla birlikte şimdi ise VIA'nın Apollo KX133 chipseti durumu el koydu.

Ardından da tahmin edebileceğiniz gibi KX133 SDRAM 100 ve SDRAM 133'ün yanında NEC'in Virtual Chan-

Hafıza rivaisi: Sol yanda Kingston'un yüksek kapasiteli modülü ve sağ tarafta ise NEC'in hızlı ve bir o kadar da erişilemez Virtual-Channel hafıza modülü görülüyor.

nel-SDRAM 133 (üstteki resime) hafızalarını destekliyor. Son geliştirilen hafıza modülü türleri her ne kadar gelişmiş adresleme teknikleri sayesinde SDRAM 133'lerden taşıdığı yukarı RAM-BUS'ın hız seviyesi hızlı çalışıyor olsalar da şu an için elde etmek imkansız. Aynı zamanda artık teorik olarak 2 GByte hafıza da destekleniyor. Anakartlar üzerinde ge-

nellikle sadece üç adet hafıza yuvası bulunduğu ve şimdiki 256 MByte'lık RAM'leri taşıyabildikleri için pratikte 768 MByte sınırı takılıyorlar. Ancak daha fazlasına da kimse ihtiyaç duymaz herhalde.

Artık KX133'lerde de standart grafik modu olarak AGP 4x kullanılabilir ve Athlon sistemlerin büyük dezavantajı olan 3D yavaşlama sorunu tarihe karışmış oluyor. Overclock meraklıları da sistemlerini anakartın frekansı desteklemesi sayesinde 150 MHz Front-Side-Bus'a kadar yükseltebiliyorlar. Testlerimizde bu özelliği sadece Asus K7V ve Abit KA7 anakartları gerçekleştirebildiler.

KX133'ün Southbridge'i AMD'nin 750 chipseti tarafından tanımayan UltraDMA/66 ve dört USB portuna kadar destek veriyor. Bir diğer yenilik de üreticilerin anakartlar üzerinde sunduğu onboard sound chip'leri (bazılarında en ucuz çözüm olan AC97 kullanılıyor) ve soft-modemler (audio-modem riser).

Sonuç

Ancak Çok Azı Yeterli Değerlerde

İtiraf ediyoruz ki VIA chipsetlerindeki gibi büyük fanlar görmemiştik. Açıkçası yavaş ve gevşek chipsetlere göre Apollo adı da kulağa hoş geliyor. Fakat yine de KX133 ile beklenen devrim gerçekleşmiş değil. Test aşamalarında görülüyor ki katılan firmalar ya yavaş ve dayanıklı ya da hızlı ama güvenilir ürünler geliştirmişler. Ancak Asus ve Gigabyte yapılması gerekeni anlamış, böylece her iki alanda da başarı gösteriyorlar. Diğer tüm KX temsilcisi firmalar ise kendilerini suçlayabilirler, çünkü 33 MHz daha hızlı hafızaya sahip olmalarına rağmen performans değerleri iyi bir Irongate'in gerisinde kalıyor. Kesinlikle yeni bir sistem alırken KX133'ü tercih etmemizin bir nedeni de AGP 4x ve VC-SDRAM gibi geleceğe umutla bakan desteklerin sağlanmış olması. Eğer Athlon'unuzu upgrade edecekseniz yeni KX'leri tercih etmeniz yerinde olacaktır. Fakat kısa bir zaman içerisinde AMD 760 chipsetiyle üretime geri dönecek ve piyasaya sunacağı bu chipset 266 MHz DDR-RAM'leri destekliyor olacak. Şimdilik ise Apollo'nun (KX133) AMD'nin en yeni işlemcisi Thunderbird ile başa çıkıp çıkamayacağı merak konusu. Eğer verilen destek yerinde olursa sözünde duracaktır.

Test Sonuçları

Asus K7V ve MSI K7 Pro

Nadiren bir tavsiye kolay olmuştur. Asus'un K7V modeli teknik olarak yeterli ve mükemmel donatılmış. Aynı zamanda güvenilir destek sağlanıyor. Eğer 150 dolarınızı bir anakarta yatırmaktan çekinmezseniz bu fırsatı kaçırmayın.

Eğer ayırdığınız bütçe biraz daha düşükse MSI K7 Pro ile aynı derecede korunmuş tekniği 120 dolar gibi bir fiyata ele geçirebilirsiniz. Bahsettiğimiz anakart Irongate tarafından desteklenen en iyi model. Üstelik aynı bedeli ödeyerek alabileceğiniz KX'lere göre fiyat-performans oranı mükemmel.

Ürün	Asus K7V	Abit KA7
Genel Not	Not: 5,00	Not: 4,55
Üretici	Asus	Abit
Fiyat	150 \$	140 \$
Internet	www.asus.com.tw	www.abit.com.tw
Garanti Süresi	12 Ay	24 Ay
Donanım		
Chipset	VIA Apollo KX133	VIA Apollo KX133
Bellek Yuvası	3	4
Maksimum Bellek	1,5 GByte	2 GByte
AGP/PCI/ISA Slotları	1/5/0	1/6/1
Ser./Par./PS2/USB/IRDA	2/1/2/4/1	2/1/2/4/1
On-Board-Sound / Audio-Modem	● / ●	- / -
Wake-on-LAN / Wake-on-Modem	● / ●	● / ●
Fan Bağlantısı	4	4
Sogutucu (Akım Regülatörü/Chipset)	- / ●	- / ●
BIOS		
BIOS Üreticisi	Award	Award
BIOS Sürümü	1.004	KA7RK
Hız Ayarı / Güvenilirlik	- / ●	● / ●
CPU / Sistem Uyanma	●	●
SPD Hatırlama	●	-
Memory Timing Ayarları	●	●
Overclock Yeteneği		
Üzerindeki FSB Ayarları	BIOS / DIP-Switch	BIOS / DIP-Switch
FSB Basamakları / Bant Genişliği	24 / 90 - 155 MHz	19 / 100 - 155 MHz
Üzerindeki Vcore Ayarları	BIOS / Jumper	BIOS
Vcore Basamakları / Bant Genişliği	0,95 V / 1,3 - 2,05 V	0,05 V / 1,3 - 1,9 V
İşlemci Sogutucusunun Engeli	Bellek modülüne 6 cm	Bellek modülüne 7,5 cm
1 GigaHertz / 768 MByte	● / ●	● / ●
Hız Değerleri (Ölçülen Yazılım)	SPR 133	SDR 133
3DMark 2000	4892 3D marks	4833 3D marks
Duake 3A (640 x 480 x 16)	103,8 fps	100,8 fps
CHIP-Bench32	221,5 MByte/s	195,9 MByte/s
Değerler	Flash 0 50 100	Flash 0 50 100
Hız	99,1	93,9
Sağlamlık	100	96
Donanım	100	83
Kalite	100	100
Overclock Desteği	100	84
Dokümantasyon / Destek	93,9	100
Genel Not	99,12	92,37
Sonuç		
	K7V Athlon sistemleri için referans alabilecek bir anakart.	Bir Abit anakartı olarak beklenen hızda değil, fakat dayanıklı ve overclock dostu.
	● = evet - = hayır	

Time ürünlerin genel test alanı

Her bir ürünün test alanındaki yeri

3

4

5

6

7

8

Gigabyte GA-7VX

Not: 4,46
Gigabyte
belli değil
www.gigabyte.com.tw
12 Ay

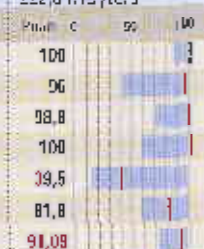
VIA Apollo KX133
3
1,5 GByte
1/5/1
2/1/2/4/1
●/●
●/●
3
-/●

AMI
F2
-/●
●
-
■

DIP-Switch
9 / 100 - 133 MHz
-
-
Bellek modülüne 7 cm
●/●

SDR 133

4890 3D marks
106,1 fps
222,8 MByte/s

Tasarlama en hızlı anakart ve ses chip'leri olarak Creative kullanılıyor.

MSI K7 Pro

Not: 4,18
MSI
120 \$
www.msi.com.tw
24 Ay

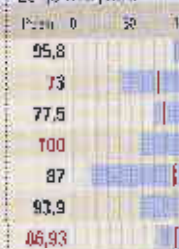
AMD 750 (Irongate)
3
768 MByte
1/6/1
2/1/2/2/1
-/●
●/●
3
●/●

AMI
Ver. 1.3
●/●
●
●
●

BIOS
21 / 90 - 150 MHz
BIOS
0,05 V / 1,5 - 1,95 V
Power fişine 5,5 cm
●/●

SDR 100

4711 3D marks
105,5 fps
204,0 MByte/s

Irongate'e rağmen seslerinden farklı. Uygun ve sağlam bir overclocking anakartı.

AOpen AK72

Not: 4,10
AOpen
110 \$
aode.aopen.com.tw
24 Ay

VIA Apollo KX133
3
1,5 GByte
1/5/1
2/1/2/4/1
●/●
●/●
2
●/●

Award
BIOS
●/●
●
-
■

BIOS
3 / 100 - 115 MHz
BIOS
0,05 V / 1,5 - 3,5 V
Power fişine 4,5 cm
●/●

SDR 133

4057 3D marks
98,5 fps
205,7 MByte/s

Tasarım ve hız konusunda rağmen sağlam bir anakart

NMC 7VAX

Not: 3,90
NMC
100 \$
www.nmc-pc.com
24 Ay

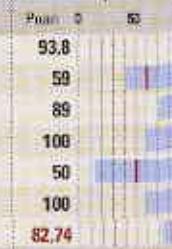
VIA Apollo KX133
3
768 MByte
1/5/1
2/1/2/4/1
●/●
●/●
3
●/●

Award
7VAX1104
●/●
●
-
■

BIOS
7 / 83 - 115 MHz
DIP-Switch
0,05 V / 1,5 - 1,8 V
Bellek modülüne 7,5 cm
-/●

SDR 133

4835 3D marks
98,0 fps
200,4 MByte/s

Örnek bir anakart tasarımı. Yeni sürümü 10.41 çıktı.

EpoX 7KXA

Not: 3,66
EpoX
120 \$
www.epox.com
24 Ay

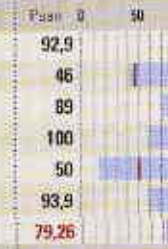
VIA Apollo KX133
3
768 MByte
1/5/1
2/1/2/4/1
●/●
●/●
3
●/●

Award
K700C417
●/●
●
-
●

BIOS
7 / 83 - 115 MHz
DIP-Switch
0,05 V / 1,5 - 1,8 V
Bellek modülüne 7,5 cm
-/●

SDR 133

4855 3D marks
97,5 fps
195,0 MByte/s

NMC 7VAX ile yapı olarak aynı yapıda. Sadece BIOS biraz genişletildi.

Gigabyte GA-7IXE

Not: 3,62
Gigabyte
120 \$
www.gigabyte.com.tw
12 Ay

AMD 750 (Irongate)
3
768 MByte
1/5/2
2/1/2/4/1
-/●
●/●
3
-/●

AMI
F3
-/●
●
-
●

DIP-Switch
7 / 90 - 115 MHz
-
-
Power fişine 5,5 cm
●/●

SDR 100

4727 3D marks
105,3 fps
204,5 MByte/s

İhli ve güvenilir. GA-7IX'in yeni temsilcisi.

9

10

11

12

13

Ürün	Soltek SL-77KV	Soyo SY-K7A1A	Biostar M7MKE	Legend QDI Kinetik 7A	Tyan S2380 Trinity K7
Genel Not	Not: 3,56	Not: 3,48	Not: 3,48	Not: 3,33	Not: 3,31
Üretici	Soltek	Soyo	Biostar	Legend QDI	Tyan
Fiyat	130 \$	130 \$	100 \$	130 \$	140 \$
İnternet	www.soltek.com.tw	www.soyo.com.tw	www.biostar.com.tw	www.qdi.nl	www.tyan.com
Garanti Süresi	12 Ay	24 Ay	24 Ay	24 Ay	36 ay
Donanım					
Chipset	VIA Apollo KX133	AMD 750 (inspire)	VIA Apollo KX133	VIA Apollo KX133	VIA Apollo KX133
Bellek Yuvası	3	3	3	3	3
Maksimum Bellek	768 MByte	768 MByte	768 MByte	1,5 GByte	768 MByte
AGP/PCI/ISA Slotları	1/5/1	1/5/2	1/5/1	1/5/1	1/6/1
Ser./Par./PS2/USB/irDA	2/1/2/4/1	2/1/2/4/1	2/1/2/4/1	2/1/2/4/1	2/1/2/4/1
On-Board-Sound / Audio-Modem	● / ●	— / —	● / ●	● / ●	● / —
Wake-on-LAN / Wake-on-Modem	● / —	● / ●	● / —	● / ●	● / ●
Fan Bağlantısı	2	2	2	2	3
Seslimiçi (Akım Regülatörü/Chipset)	— / ●	● / ●	● / —	— / ●	— / ●
BIOS					
BIOS Üreticisi	Award	Award	Award	Award	Award
BIOS Sürümü	Rev. L3	2A/A1	MXED321B	K7A_V10	V1.01
Hız Ayarı / Güvenilirlik	● / —	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●
CPU / Sistem Uyumu	●	●	●	●	●
SPD Hafıza Tanıma	—	—	●	—	—
Memory Timing Ayarları	●	●	—	●	●
Overclock Yeteneği					
Üzerindeki FSB Ayarları	BIOS / DIP-Switch	—	Jumper	BIOS	Jumper
FSB Basamakları / Band Genişliği	3 / 50 - 133 MHz	—	5 / 100 - 133 MHz	2 / 100 - 115 MHz	4 / 90 - 133 MHz
Üzerindeki Vcore Ayarları	—	—	—	—	Jumper
Vcore Basamakları / Band Genişliği	—	—	—	—	—
Isılama Soğutucusunun Engeli	Power fişine 3,5 cm	Power fişine 5,5 cm	Bellek modülüne 7 cm	Bellek modülüne 5 cm	Bellek modülüne 6 cm
1 GigaHerz / 768 MByte	● / ●	● / ●	● / ●	— / ●	● / —
Hız Değerleri (Ölçülen Yazılım)	SDR 133	SDR 100	SDR 133	SDR 133	SDR 133
3DMark 2000	4869 3D marks	4685 3D marks	4755 3D marks	4851 3D marks	4845 3D marks
Duke 3A (640 x 480 x 16)	99,2 fps	97,3 fps	90,6 fps	98,1 fps	98,1 fps
CHIP_Bench32	213,2 MByte/s	194,0 MByte/s	186,2 MByte/s	202,8 MByte/s	210,1 MByte/s
Değerler	Puan: 0 50 100	Puan: 0 50 100	Puan: 0 50 100	Puan: 0 50 100	Puan: 0 50 100
Hız	96,3	91,5	88,8	94,6	95,3
Sağlamlık	77	100	77	59	43
Donanım	86	77,5	83	89	81
Kalite	70	60	60	60	80
Overclock Desteği	32	16	34	21	47
Dokümantasyon / Destek	60,1	60,1	84,8	81,8	78,8
Genel Not	77,7	76,55	76,52	74,26	73,97
Sonuç					

● = evet — = hayır

Hız değerleri yeterli. Fakat overclock'çuların maksimum adanmaz.

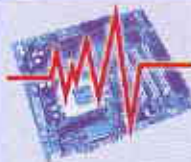
Yüksek dayanıklılığında ağırlaşmış bir anakart.

Kötü hız düzeyiyle tansız bir tabiiyet.

Eksik sağlamlık düzeyi ve kötü overclocking özellikleriyle tercih edilememeli.

Herşeye rağmen Board'un sağlam olmasına bir alt sınıya düşmesi neden alıyor.

Tüm ürünlerin genel test alanı. Her bir ürünün test alanındaki yeri.

NASIL TEST ETTİK?

Athlon Anakartlar

Athlon anakartlarda hız düzeyi ve sağlamlık gibi yargılara varmak için CHIP International Test Merkezi'nde yeni yollar denendi; Testin ilk başlarında anakartlarda Athlon 850 işlemci, 256 MByte Kingston SDRAM modülü 1133 MHz olmasına karşı Irongate'lerde 100'e düşürüldü ve Creative Annihilator Pro (DDR-RAM'li Geforce 256) ekran kartı çalıştırıldı. Olusturulan sistemin akım ihtiyacı çok sayılmazdı. Üzerinde ses chipi bulunmayan anakartlara ek olarak Terratec 128 PCI monte edildi. Akım ihtiyacını güdermek için 300 watt'lık Powerman (3,3 volt'ta 14 amper ve 5 volt'ta ise 30 amper kullanıyor) güç kaynağı tercih edildi. Dosyalar 30 GByte büyüklüğündeki UDMA66 destekli 7.200 rpm hızındaki depolandı. İşletim sistemi olarak test merkezinde DirectX 7a destekli Windows 98 SE kullanıldı ve Board tipine göre son chipset sürücülerini yükledi; VIA-Chip'ler için VIA-Service Pack 4.20 ve AMD Irongate'lere ise AGP Miniport sürücüsü 4.61 ve IDE sürücüsü 1.24 yüklendi. İkinci denemelerde ise dövr sayısı kırmızı çizgiye kadar yükseltildi. Athlon 1 GHz ile zorlanırken tüm boş slotlar doldurularak güvenirlilik testi edildi.

■ Hız

Testler her anakart için benchmark'lar ile tekrarlandı: CHIP-Bench32 (hafıza dayanıklılığı için), 3Dmark2000, Q3A ve Dish-Bench yazılımı olan Sandra ile test edildi. Bu işlem için BIOS'dan her defasında en ideal Memory Timing değeri

Test Editörü iş başında: CHIP International Test Merkezi editörü Athlon anakartları en ince ayrıntısına kadar inceliyor.

arandı. Ayrıca VIA anakartlar AGP 4x ile çalıştırılabilirken Irongate anakartlar Super Bypass'ın aktif edilmesiyle sadece AGP 2x desteği sağlayabiliyorlardı.

Tüm test adaylarının test aşamaları lüks olarak iki adet 64 MByte NEC-Virtual-Channel-SDRAM'lerin teknik olarak desteklenmesi halinde tekrar yapıldı.

■ Dayanıklılık

Athlon anakartların CPU'nun yüksek ihtiyaçlarını karşılayıp karşılayamaması da önemli yer tutuyordu. Bu şartları denemek üzere anakarta tam gaz bir Athlon 1000, üç slotla toplam 768 MByte RAM ve Geforce ekran kartının yanında bir de güç kaynağı monte edildi. Bu işlemden sonra test anakartı bir saatliğine 3Dmark2000 ve bir Ego-Shooter ile denemesiyle sonlandırıldı. Bu testte düşüş göstermeyenler tam not aldılar.

■ Donanım

Modern anakartların özellik çeşitlerinde son zamanlarda bir patlama yaşandı. Ses kullanılır duruma geldi -bazı chiplerde anakart üzerine oturtulmuş bazılarında ise direkt chipsete dahil edilmiş- ve CPU ya da havalandırmaların ısı denerimi sest yapıyor. Buradaki puanlandırmada slotların sayısı, havalandırma bağlantıları, IrDA-Port'un desteklenmesi ve wake-on özelliği değerlendirildi. Kullanışlı eklentiler (kablolar ve USB 3 ve 4 için slot metali ya da yazılım araçları) değerlendirmeye artı puan kazandırdı. Kullanışlı BIOS özelliği olan "gerçek" otomatik hafıza tanımlama (SPD) da değerlendirildi.

■ Kalite

Donanım özelliklerinin niceliklerinin değerlendirilmesiyle kalite değerleri

aşağı yukarı ortaya çıkarılmış oldu. İşlemci havalandırma kablusunun boyunun yetiyeceği kadar dışarıda yer alıyorsa CPU soğutucusu için nasıl bir bağlantı kullanılıyor? Üretici bağlantı noktaları için renkli kodlandırma kullanma ihtiyacı duymuş mu? Örneğin UDMA66 IDE bağlantısı için mavi bir slot? Bazı anakart tasarımlarında da elektriğin anakarta girdiği kablo büyük bir CPU soğutucusunun bağlanmasına engel olabiliyor. Chipset ya da gerilim regülatörünün üzerinde bulunan soğutma parçaları ise ömür açısından dikkat edilecek noktalar.

■ Overclock yeteneği

Anakart üzerinde Front Side-Bus değiştirilebiliyor mu? Eğer cevap evet ise ne kadar konforlu ve anlamlı gerçekleştiriliyor? Aynı durum işlemcinin Vcore ve akım ayarları konusunda da geçerli. Bu durumda daha büyük ve işlevli soğutucular bağlanabilmesi açısından Board'un tasarımı da önem kazanıyor.

■ Dokümantasyon/destek

İlk aşamada dikkat çeken nokta, kutudan çıkan el kitapçığına bakmadan anakart üzerinde Jumper ve DIP-Switch ayarlarının tam olarak açıklanmasının bulunması. Bununla birlikte el kitapçığının da ihtiyaca karşılık verip vermediği göz önünde bulunduruluyor. Yani anakart kurulumundan BIOS özelliklerine kadar resimli ve açıklamalı bilgi içermesi puan getiren bir nokta. Servis desteğinde ise BIOS güncellemeleriyle birlikte iyi hazırlanmış bir web sitesi ve el kitapçıklarının PDF formunda sitede yer alması değerlendiriliyor.

Test Kriterleri

CD-R'ların Pazar Payları

Yeşil hat: Yeşil CD-R'lar pazarın sahibi konumunda. Bunun sebebi üretimlerinin ucuz olması.

Kaynak: Biny

Mega Test: 40 Yazılabilir CD'nin Karşılaştırması

Markalar Üst Sıraları Paylaştı

CD yazmak bugünlerde çok popüler. CHIP, okuyucuları için 40 adet yazılabilir CD'yi büyük bir testte karşı karşıya getirdi. Sonuçlara bakınca her ne kadar fark çok fazla olmasa da tanınmış markaların ürünleri daha güvenli görünüyor.

■ Bir kere yazılabilen CD'lerin altın, yeşil, mavi veya gümüş rengi olmasına bağlı olarak ortalıkta birçok söylenti geziniyor. Müzik CD çalarların yeşil CD'leri okuyamaması ya da mavi yüzeyle CD'lerin çevreden daha çok etkilenmesi gibi. Tek tük bu tip sorunlarla karşılaşılması normal ama bunları genelleştirmek yanlış olur.

Renk: CD-R'in rengi onun parmak izi aynı zamanda

Metalik yansıtıcı yüzeyler ile boyalı tabakasının karışımı sonucu (Geniş bilgi "CD-R'in Yapısı" adlı kutuda) lazerin gezindiği yüzey üzerinde farklı renkler (Dye) oluşuyor. Endüstride üç farklı renk maddesinden oluşan boyalı tipi kullanılıyor. Bu maddelerin isimleri şöyle: Cyanin (mavimsi), Phthalocyanin (renksiz) ve Azo (koyu mavi). Yansıtıcı yüzey de altın veya gümüş rengi oluyor.

Cyanin altın renkli bir yansıtıcı yüzey üzerine kaplanırsa disk koyu yeşil görünüyor. Eğer Cyanin gümüş renkli yansıtıcı madde ile kombine bir şekilde kullanılırsa CD-R açık mavi ile yeşil arası bir renk alıyor.

Gümüş: İyi yansıtıyor, çabuk oksitleniyor

CD-R'in yüzeyi renksiz Phthalocyanin ile kaplanırsa oluşan renk altın ya da gümüş olacaktır. Gümüş altından daha iyi yansıtma özelliğine ve maliyet olarak da çok daha fazla avantajlara

sahip olmasına rağmen CD-R üreticileri uzun süre altın renkli kaplama malzemesi kullandılar. Bunun sebebi de oksitlenme sorunuymdu. Gümüş oksitlenince siyahı rene kayıyor ve yansıtma özelliğini kaybediyor. Yani kısaca özetlenirse: Uzun süre saklanan CD-R ne okunabiliyor ne de üzerine yazılabiliyor.

Önümüzdeki sayfalarda yer alan tablolarındaki 40 CD-R'i incellerseniz çoğunluğunun gümüş renkli olduğunu göreceksiniz. Üreticiler yeni üretim teknikleri ile gümüş tabakanın oksitlenmeye karşı olan dayanıklılığını kontrol etmeye çalışıyorlar. Özellikle gümüş renkli CD-R'leri satın alırken çok dikkatli olmak gerekiyor.

Parlayan her şey altın değildir kuralını unutmamak gerekiyor. Resimde de görüldüğü gibi iki farklı yüzeye sahip CD-R mevcut. Üstteki CD-R'in yüzeyi kaplaması kenarlara kadarken altındaki kenarlarda anlamsız bir boşluk bırakılmış. Burada geçerli olan şöyle bir kural var: Koruyucu tabaka kenarlara ne kadar yakınsa yansıtıcı yüzey de o kadar iyi korunmuş oluyor. Veri depolayıcı CD-R da o kadar uzun süre dayanıyor.

İmdat: CD yazıcım her CD'yi kabul etmiyor

CD kayıt işlemi ile ilgili iki önemli sorun var: Neslin bazı CD yazıcılar altın veya gümüş CD-R'ler ile anlaşıklaı kadar yeşil ya da mavi renklerle iyi an-

Kenara kadar: Koruma tabakası kenara ne kadar yakınsa CD-R o kadar uzun süre dayanıyor.

İçindekiler

- 98 Teste katılan 40 CD-R'in tüm teknik bilgileri
- 100 Özelle: 24 dakikalık CD-R'ler 60'liklerden daha iyiler
- 100 CHIP-Testi birincisi: Philips CDR-74 Professional 12x
- 100 CHIP Fiyat/Performans birincisi: Transdata CDR Gold
- 102 Yazılabilir CD'leri nasıl test enlik?
- 102 Kaydedilebilir CD'lerle ilgili en iyi CHIPuçları
- 106 Noname, markalı CD-R'lara karşı

başlamıyorlar? Ve neden bazı CD-R'lar üzerlerindeki bilgileri sadece on sene saklayabiliirken bazıları yüz yıl boyunca saklayabiliyor? Her iki sorunun cevabı da boya maddesinin özelliklerinde saklı.

Cyanin diğer boya maddelerine göre mor ötesi ışığa daha duyarlı. İyi saklanmadığı zaman hem okuma hem de yazma işlemi çok zor oluyor. Bunun sebebi yazma sırasında bu işlemin boya tabakasının eritilmesi ile yapılması. Buna karşın Cyanin lazer ışığının gücüne karşı duyarlı olduğundan hemen hemen tüm CD yazıcılar bu madde ile iyi sonuç veriyorlar.

Phthalocyanin maddesini hammadde olarak kullanan CD-R'lar için durum tamamen farklı. Yazma sırasında lazer ışığının duyarlılığı ile yazma sıcaklığı sınırı derece uyumlu olmalı. Bu da her CD yazıcıya uygun olmamalarına sebep oluyor. Bu tip CD-R'lar bugünlüklerde fiyat listelerinde görülen modern 8 veya 12 hızlı CD yazıcılar için herhangi bir sorun teşkil etmiyor. Phthalocyanin'den imal edilmiş CD-R'lar mor ve kızıl ötesi ışıklara karşı duyarlılar ve üzerlerindeki veriyi bir insan ömrü süresince muhafaza edebiliyorlar. Preslenmiş CD-ROM'lar gibi gördüklerinden ağırlıklı olarak profesyonel görünümün önemli olduğu durumlarda küçük seri üretimler için kullanılıyorlar.

CD-R'ın kapasitesini aşmak: 30 Mbyte fazlası

Her CD-R fiziksel kapasiteyi kullanmaya sunuyor aslında. Ne kadar fazla ise o kadar iyi. Bu fazlalık adına yazılabilir. Teknik olarak taşıma adı verilen bu yazma işleminin anlamı 74'lük bir CD-R'ın üzerinde yazıdan ya da yazılımın bildirildiğinden daha fazla veri depolayabilmesi. Taşıma alanı üreticiye bağlı olarak değişiyor ve 74'lük bir CD-R'da dört dakikaya kadar artabiliyor.

Taşıma alanını kullanabilmek için bunu destekleyen bir CD yazıcıya ve tabii yazılıma ihtiyacınız var. En tanınmış yazıcı programları Feurio (www.feurio.com) ve Ahead'den Nero (www.ahread.de). Bütün 8 ve 12 hızlı yazıcılar bu fazla alanı kullanabiliyorlar. Ancak taşıma alanı sadece "Disc-at-once" adı verilen yöntemle kullanılabiliyor. "Multisession-CD-R"lar ile kullanılmıyor.

1

2

3

Ürün	CD-R-74 Professional 12x	CD-R gold	CD-R XL pro
Toplam Puan	Puan: 5,00	Puan: 4,86	Puan: 4,76
Üretici	Philips	Traxdata	Maxell
İnternet (www)	philips.com	traxdata.com	maxell-data.com
Yansıtıcı Tabaka	gümüş	altın	gümüş
Boya Tabakası	Cyanin	Phthalocyanin	Azo
Ölçüm Sonuçları			
Verilen / Ölçülen Yazma Süresi	74 / 77:20	74 / 77:03	80 / 82:41
Verilen / Ölçülen Yazma Hızı	12/12	8/12	belirtilmemiş/12
Orjinal Üretici	Taiyo Yuden	Ritek (Tepco)	Hitachi Maxell
Değerlendirme	Puan: 0 50 100	Puan: 0 50 100	Puan: 0 50 100
Kalite	100	100	95
Kapasite	92	92	99
Ergonomi	80	80	80
Toplam Değerlendirme	97	95	94

11

12

13

Ürün	CD-R	DataLife+ CD-R 80	CD-Enregistrable High Quality
Toplam Puan	Puan: 4,13	Puan: 4,02	Puan: 4,02
Üretici/Satıcı	Sony	Verbatim	Imenno
İnternet (www)	sony-media.com	verbatim-europe.com	imenno.com
Yansıtıcı Tabaka	gümüş	gümüş	gümüş
Boya Tabakası	Azo	Azo	Cyanin
Ölçüm Sonuçları			
Verilen / Ölçülen Yazma Süresi	74 / 76:46	80 / 82:3	80 / 81:19
Verilen / Ölçülen Yazma Hızı	belirtilmedi / 12	belirtilmedi / 12	belirtilmedi / 2-10
Orjinal Üretici	Mitsubishi Chemical	Mitsubishi Chemical	Lead Data
Değerlendirme	Puan: 0 50 100	Puan: 0 50 100	Puan: 0 50 100
Kalite	84	79	79
Kapasite	92	98	98
Ergonomi	80	100	100
Toplam Değerlendirme	85	83	83

CHIP International Test Markacı

Tüm ürünlerde gördüğümüz durum

Her bir ürünün test alanındaki performansı

10

CDR-80

Punt: 4,31

philips.com

Cyanin

02/21/19

Taigo Yuden

20

CD-R 80

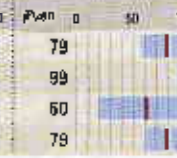
Figure 3: $\mathcal{P}_1$ and $\mathcal{P}_2$

Platinum
bell dog

Phthalocyanine

30 / 6223

belli değıl / 12
belli değıl

Sonuç

Markaların
Tören Geçişi

Testimizin sonuçları çok iyiden yeterliye kadar bir yelpazeye yayıldı. Ancak şu bir gerçek ki, gerçekten kötü bir CD-R'ı rastlamadık teste. Kalite puanlamasına göre marka üreticileri üst sıralarda yer alıyorlar.

74'lük CD-R'lar yazma işlemi sırasında ortalama 150.000 TL daha pahalı olan 80'lik CD-R'lara göre daha iyi sonuç veriyorlar. Tek istisna üçüncü sıradaki Maxell'in CDR XL pro'su.

Teste katılan hiçbir CD-R için 2, 4, 6 ve 8 hızlı yazmak sorun yaratmıyor. 1, 10 ve 12 hızlı yazma işlemlerinde ise bazı aksaklıklar olabiliyor. Bununla ilgili teknik bilgiyi 8 no'lu Chipucunda bulabilirsiniz.

CD-R üzerine eğer yedek alıyorsanız mekanik olarak kendini kanıtlamış olanlardan kullanmanız tavsiye edilir. Ayrıca artık üzerine başka yapılabilen CD-R'ların üzerleri ekstra bir koruma tabakası ile kaplanarak yazıcının mürekkebinin enulmesi de sağlanmış.

Testin birinciği

Philips CDR-74 Professional 12x
ve Traxdata CDR Gold

Philips CD-R 74 Professional 12x birinciliği fazlasıyla hak etti: En zor standart olan "Red-Book" standardına en iyi dayanan bu CD-R baldı olarak birinci çıktı. Çok iyi kalite ve üç dakikaya kadar süren taşıma alanına yazma inkamını sağlaması birincilik için yeterli kriterler oldu.

Traxdata'nın CD-R Gold'u da mükemmel sonuçlar verdi testlerimiz sırasında ama ergonomi olarak biraz zayıftı. Kutusunun üzerinde kullanımı sırasında dikkat edilmesi gereken hususlar hakkında herhangi bir açıklama bulamadık. Test edilen tüm CD-R'lar atasında fiyat-performans oranı en uygun olanı seçmek ise en zoruydu. Bunu biraz da okuyucularımıza bırakıyoruz.

21

22

23

Ürün	CD-R 80 Multispeed	CD-R80ED (yeşil)	Multispeed 74
Toplam Puan	Puan: 3,75	Puan: 3,73	Puan: 3,72
Üretici/Satıcı	Sunstar	TDK	BASF by Emtec
İnternet (www)	-	tdk-europe.com	emtec-magnetics.com
Yansıtıcı Tabaka	gümüş	gümüş	gümüş
Boya Tabakası	Az0	Az0	Cyanin
Ölçüm Sonuçları			
Verilen / Ölçülen Yazma Süresi	80 / 32:26	80 / 31:19	74 / 27:20
Verilen / Ölçülen Yazma Hızı	belli değil / 1-8	8 / 12	16 / 12
Orjinal Üretici	Format Int. Pti	TDK Corp.	Taiyo Yuden
Değerlendirme			
Kalite	Puan: 0 50 100 79	Puan: 0 50 100 74	Puan: 0 50 100 84
Kapasite	Puan: 0 50 100 99	Puan: 0 50 100 98	Puan: 0 50 100 92
Ergonomi	Puan: 0 50 100 60	Puan: 0 50 100 100	Puan: 0 50 100 20
Toplam Değerlendirme	Puan: 0 50 100 79	Puan: 0 50 100 79	Puan: 0 50 100 79

31

32

33

Ürün	CD-R HQ	CD-R ultimate	CD-R80 gümüş
Toplam Puan	Puan: 3,41	Puan: 3,35	Puan: 3,33
Üretici/Satıcı	Intenso	Kodak	Traxdata
İnternet (www)	intenso.de	kodak.com	traxdata.com
Yansıtıcı Tabaka	gümüş	gümüş	gümüş
Boya Tabakası	Cyanin	Cyanin	Cyanin
Ölçüm Sonuçları			
Verilen / Ölçülen Yazma Süresi	74 / 27:38	74 / 26:25	80 / 22:23
Verilen / Ölçülen Yazma Hızı	belli değil / 12	belli değil / 12	belli değil / 12
Orjinal Üretici	Gigastorage Corporation	Kodak	Kodak
Değerlendirme			
Kalite	Puan: 0 50 100 68	Puan: 0 50 100 74	Puan: 0 50 100 74
Kapasite	Puan: 0 50 100 93	Puan: 0 50 100 92	Puan: 0 50 100 99
Ergonomi	Puan: 0 50 100 100	Puan: 0 50 100 50	Puan: 0 50 100 40
Toplam Değerlendirme	Puan: 0 50 100 74	Puan: 0 50 100 73	Puan: 0 50 100 73

Tüm ürünlerin genel test alanı: Her bir ürünün test alanında da yeri

24

25

26

27

28

29

30

CDR XL

Puan: 3,72

Maxell

maxell-data.com

gümüş

Azo

74 / 76,3

8 / 12

Hitachi

MediaCDR
golden dye

Puan: 3,71

Mitsui

mitsuimedia.com

gümüş

Phthalocyanin

74 / 77,14

8 / 12

Mitsui Chemicals

CDR gümüş

Puan: 3,71

Traxdata

traxdata.com

gümüş

Phthalocyanin

74 / 77,2

12 / 12

Ritek

Datalife+
Metal AZO

Puan: 3,70

Verbatim

verbatim-
europe.com

gümüş

Azo

74 / 76,48

12 / 12

Mitsubishi Chemical

Datalife+

Puan: 3,69

Verbatim

verbatim-
europe.com

gümüş

Azo

74 / 76,46

8 / 12

Mitsubishi Chemical

CDR gümüş

Puan: 3,57

Traxdata

www.traxdata.com

gümüş

Cyanin

74 / 77,3

8 / 12

Ritek

SG

Puan: 3,46

Mitsui

mitsuimedia.com

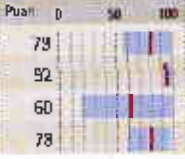
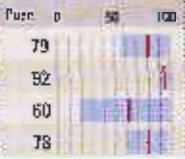
gümüş

Cyanin

80 / 81,55

8 / 12

Mitsui Chemicals

34

35

36

37

38

39

40

Gold

Puan: 3,12

Mitsui

mitsuimedia.com

gold

Phthalocyanin

74 / 75,24

belli değil / 12

Mitsui Chemicals

CONmark-80

Puan: 3,02

Conrad

conrad.com

gümüş

Azo

80 / 82,30

belli değil / 12

CMC Magnetics

CD-R 74min 10
PECES

Puan: 2,99

Platinum

belli değil

gümüş

Phthalocyanin

74 / 76,44

belli değil / 12

nicht bekannt

CONmark-74

Puan: 2,90

Conrad

conrad.com

gümüş

Azo

74 / 78,3

belli değil / 12

Mitsui

Neutral 80 Min

Puan: 2,89

Lead Data

leaddata.com.tw

gümüş

Cyanin

80 / 83,22

belli değil / 2-10

Lead Data

CERAMgard

Puan: 2,84

BASF by Emtec

emtec-
magnetics.com

gümüş

Cyanin

74 / 77,20

12 / 12

Taiyo Yuden

CDR80

Puan: 2,59

Parrot

parrot-cdr.de

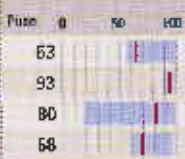
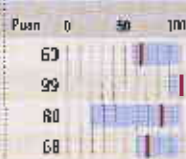
gümüş

Azo

80 / 82,9

12 / 12

Gigastorage Corporation

NASIL TEST ETTİK?

Kaydedilebilir CD'ler

Yazıcı olarak Plexor, Yamaha ve Sony kullandık. Yazılım olarak ise WinOnCD 3.7 (ses), Nero 4.0.9.1 (veri) ve Feurio 1.31 (kapasite ölçümü) kullandık.

► Kalite

Veri ve ses CD'lerini yedi seferde doldurduk. 1, 2, 4, 6, 8, 10 ve 12 hızlı olarak yedi "session" yarattık. Yani CD-R'ları yedi adet ipe böldük.

CHIP Test Merkezi olarak belirlenen hızlarda yazmayı ve daha sonra aynı hızlarda okumayı denedik. Ses CD'leri için de hata kontrol sistemi olan CDQC2'yi denedik. Değerlendirme "Red Book" standartlarına göre yapıldı. Bler (Block Error Rate), E22 (C2 2-Symbol Error), E32 (Noise Interpolat-

ion), RNS (Radial Noise), HF (HF-Signal 11/ITop) ve düzgünlüğü, Çizik ve etiket testinde tüm CD-R'lar mekanik olarak yeteneklerini ispat etmek zorundalar.

► Kapasite

Yazıcının lazeri bir yanma olayı gerçekleştiriyor. Kafanın sıçraması engellenip düzleştirilerek maksimum oynama süresi sağlanmış oluyor.

► Ergonomi

CHIP Test Merkezi olarak CD-R'ları üç farklı kalem ile işaretledik: Kurşun kalem, suya dayanıklı ve suya dayanıksız ispirtolu kalem ile. Yazının silinip silinmediğini, mürekkebin dağılıp dağılmadığını test ettik. Kutunun kolay

açılıp açılmadığı, kullanım talimatları ve yazı yazılabilecek alanların olması CD-R'a ekstra puanlar kazandırıyor.

Test Kriterleri

Ergonomi Kalite

Kapasite

1 Yedekleme

Yanlışlıkla Silinmiş Bölüm

SORU: Yedeklerimi düzenli olarak bir CD-R üzerine yeni session'lar yaratarak alıyorum. Bir önceki session'ı yanlışlıkla silersen geri alabilme şansım var mı?

CEVAP: Eğer bir önceki session'ı yanlışlıkla sildiyerseniz CD yazma programı WinOnCD ile eski verilere ulaşabilirsiniz. CD yazıcıyı CD-ROM sürücüsü olarak kullanarak öncelikle okunabilen tüm verileri sabit diske kopyalayın. Du-

ha sonra WinOnCD'yi çalıştırın ve "ISO/Joliet Project" seçeneğine girip orada bulunan "Import Session" a tıklayın.

Yazılmış olan izlerin listesi ekranda belirecektir. Bu listeden yanlışlıkla silmiş olduğunuz izleri seçin. Bunlara az önce sabit diske kopyalamış olduğunuz dizin ve verileri de ekleyip yeni bir session yarattıp CD-R'a yazın. Bu yöntem eğer CD-R kapatılmamışsa sonuç veriyor.

2 "Buffer Underrun"

Kaynaklara Daha Hızlı Erişim

SORU: 200 MHz MMX işlemciye sahip eski bilgisayarına 8 hızlı bir CD yazıcı ekledim. CD-R'ları yazıcının elverdiği en yüksek hızla yazmaya kalkıştığımda bizen işlem yarıda kesilip "Buffer Underrun" hatası ile karşılaşıyorum. Bu "Image-File" seçeneği ile çalıştığım zaman alıyor. Ne yapabilirim?

CEVAP: CD yazıcıyı kullanmaya başlamadan önce Windows'un standart araçlarından biri olan disk birleştirici ile sabit diskinizi düzenleyin. Yüksek hızlarda başarılı bir yazma için kaynak verilere hızlı ve sorunsuz bir şekilde erişmek gerekir. Eğer arka arkaya gelen veriler sabit disk üzerinde de fiziksel olarak arka arkaya dizilirlerse veri akışı aksamaz. Verileri fiziksel olarak da arka arkaya dizme işlemi disk birleştiricinin görevidir. Sadece bu şekilde sabit diskin okuma sırasında zamanı mal olan gereksiz kafa hareketlerinden kurtulmuş olursunuz. Diski birleştirme işini CD yazmanın dışında da sık sık yapmakta fayda var. Elde edeceğiniz sonuç sabit diskin ve işletim sisteminin daha hızlı çalışması olacaktır. ►

Silinmiş verilerin okunması: ISO/Joliet başlığını seçip "Import session" altı menüsü ile silinmiş veriler okunabilir.

3 Windows

CD Yazma İçin Doğru İşletim Sistemi

SORU: CD yazmak için gerçekten en uygun işletim sistemi var mı?

CEVAP: Windows 98 ile evde CD-R'leri yazabilirsiniz. Ama her zaman için de işletim sisteminin çökmesi ya da yazılımın altından kalkamayacağı bir sorunla karşılaşma olasılığını hesaba katmalısınız.

Profesyonel kullanımda bu durum önemsenmeyecek gibi değil. Çoğu zaman alın boyutunda olan zamana mal olan bu sorun Windows 2000 veya Windows NT işletim sistemleri ile engellenebilir. Her iki işletim sistemi de kararlı çalışıyor ve diğer Windows sürümlerine göre sabit disk daha etkin kullanıyor.

Ancak her yazılım da Windows 2000 veya NT altında çalışmıyor. Özellikle Windows 2000 için henüz birçok CD yazıcı ve ekran kartının sürücülere yok. Aynı yine kararlılığıyla bilinen Linux için de geçerli.

Yani pahalı olan Windows 2000'e terfi etmeden önce bilgisayarınız içindeki tüm donanım bileşenleri için Windows 2000 sürücülerini bulduğundan emin olmanız gerekiyor. Sadece uygun ve resmi sürücülerle Microsoft'un işletim sistemi düzgün çalışıyor.

4 WinOnCD

Verileri Daha Hızlı Okumak

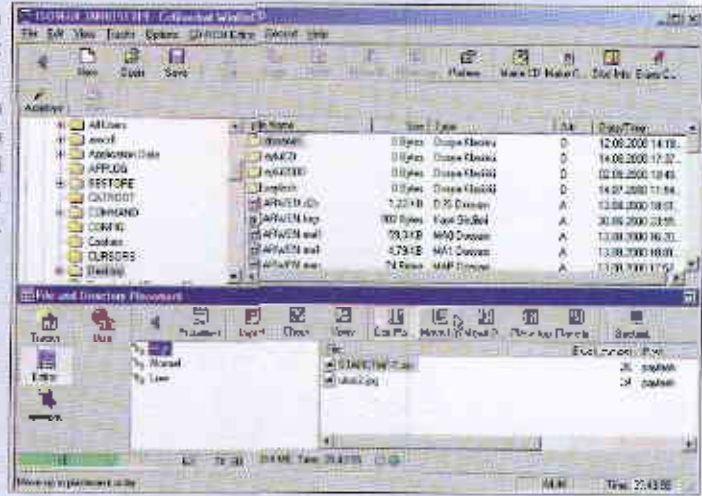
SORU: CD-R üzerinde verilerin fiziksel konumunun okuma hızına bir etkisi var mı?

CEVAP: Evet. Verilerin sıralanışı okuma temposunu etkiliyor. CD'nin merkezine yakın olan veriler "path-table" yani verilerin CD üzerindeki adreslerinin tutulduğu tabloya yakın oldukları için okuma sırasında da kısa erişim sürelerine sahip oluyorlar. Sebep, okuma kafasının fazla gezmek zorunda kalması.

WinOnCD ile çok kullandığımız verileri en hızlı erişebileceğiniz yere ya-

zabilirsiniz. "Placement" ayarlarında istediğiniz dosyalara önem derecesini "High" olarak atayıp hızlı erişimi sağlayabilirsiniz. Az kullandığınız verileri de CD'nin dışına yakın yerlere yazabilirsiniz. Bunu da yine önem derecelerini "Normal" ya da "Low" olarak belirleyerek yapabilirsiniz. Yerleştirme sırasında özellikle dikkat edilmesi gereken şey, sadece çok sık kullanılacak olan verilerin önemini yüksek tutmak. Geriğinden fazla veriye önem vermek, okuma temposuna katkıda bulunmuyor.

CD-R'leri daha hızlı okumak; Çok fazla oluşturulmuş verilerin önem derecesini WinOn CD ile artırabilirsiniz.

5 CD-R

CD-R'leri Birden Fazla Kullanma

SORU: CD-R üzerindeki verilerin silinebildiğini ve böylece aynı CD-R üzerine birkaç kere yazılabildiğini duydum. Eğer doğrudysa CD-RW'nin kullanım amacı ne olabilir?

CEVAP: Prensipte olarak bir CD-R üzerine sadece bir kere yazabilirsiniz. Yazılmış CD-R'lerin üzerindeki verileri fiziksel olarak silmek imkansızdır. Ancak yazılımlar bir hile ile CD-R'lara birkaç kere yazabiliyorlar ve daha önceden yazılmış verileri silinmiş gibi gösterebiliyorlar. Bunu sağlamak için yeni bir indeks yaratıyorlar. (TOC=Table Of Contents, içindekiler) Bu yeni indeks önceki verilerin yeri ile ilgili bir bilgi içermiyor. Tabii sorun yok değil; CD-R üzerinde silme işlemi olmu-

yor. Veriler hala yerlerindeler ama artık erişilmeleri imkansız oluyor. Her yeni yazmada 14 megabaytlık bir alan kayboluyor.

CD-R'ın aksine CD-RW'ların (Compact Disc Rewritable, yeniden yazılabilir CD) fiziksel olarak silme gerçekleştirilebiliyor. Veriler CD-RW üzerinde sektörlerde saklandığı için bu kayıt ortamı sabit disk gibi davranıyor. Sabit disklerde olduğu gibi CD yazıcı da bozuk sektörleri işaretleyip yanlışlıkla verilerin kaybolmasını engelleyebiliyor. Üreticilerin verdikleri bilgilere göre CD-RW'lar üzerine en az 1.000 defa yazılabiliyor. Ancak yaptığımız testlerde bu rakama çok yaklaşmamıza rağmen 1000 rakamına ulaşamadık.

6 CD-ROM Sürücü

Okumadan Önce "Session" Sonlandırma

SORU: Yazdığım CD-R'ı neden sadece CD yazıcıda okuyabiliyorum? CD-ROM sürücüm neden kendi yazdığım CD-R'leri okuyamıyor?

CEVAP: Bu durum eğer "session" sonlandırılmadıysa karşılaşılan bir sorun. Tüm CD yazıcılar kapatılmanmış "session"lar içindeki verileri okuyabiliyor.

Buna karşın CD-ROM sürücüler açık "session"lardaki verilere erişemiyorlar. CD-ROM sürücülerin CD'leri okuyabilmesi için kayıttan sonra kayıt işleminin bitiminin belirtilmesi gerekir. Sorunu şöyle çözebilirsiniz: CD-R'ı tekrar CD yazıcıya koyup "session"ı kapatın. Bu işlemi sona verilerinizi her CD-ROM sürücünden okuyabilirsiniz.

7 Tampon Bellek

Hatayı Önlemek: Eski PC'lerde Image Dosyası Kullanımı

SORU Benim yazılımım imaj dosyası yaratmayı destekliyor. Bunun avantajı nedir ve ne zaman kullanmalıyım?

CEVAP: İmaj dosyasını kullanmanın üç temel sebebi var: Kaynak olarak CD-ROM sürücü kullanılıyorsa ve CD sürücü sadece 16 bith çalışabiliyorsa. Ya da CD sürücü hızlıysa ama çizik CD'leri okurken kullandığı hata düzeltme protokolü yetersiz kalıyorsa. Ve son olarak da: Çok küçük dosyaları CD-R'a yazmak istiyorsanız imaj dosyasını kullanabilirsiniz. Bu yöntem ile CD-R'ın yanması (bozulması) ihtimali minimize edilmiş oluyor. Eğer "On-the-fly" yani direkt yazma yaptığınızda başarı elde edemiyorsanız imaj dosyasını kullanarak mutlaka iyi bir sonuç alırsınız.

İmaj dosyası ile çalışmanın tek şartı mümkün olduğunca hızlı bir sabit disk

İmaj yaratmak:
WinOnCD'de "On the fly" seçeneğinin işaretini kaldırın.

üzerinde yeterince boş alanın olması. Eğer doğrudan bir CD'den CD-R üzerine kayıt yapılacaksa kaynak sürücü yazma hızının en az iki katı hızla çalışmalı. Ancak bu da başarılı bir işlem için garanti değil, CD-ROM sürücülerin uzun erişim sürelerini de dikkate almak gerekiyor. İmaj dosyası kaynak CD'nin erişim süresi hariç birebir kopyası olduğu için bir sorun da olmuyor.

İmaj dosyası CD-R'a yazılacak verilerin birebir kopyası olduğu için bu dosyayı yaratmak için sabit diskünüzde en az 650 MB boş yer olması gerekiyor. Yazma sırasında kullanılacak tampon belleği de hesaba katarasak oldukça büyük bir sabit diske ihtiyacınız olacaktır. Ancak verdiği garanti bu dezavantajı dikkate almayacak kadar büyük.

TEKNİK BİLGİLER

Kalite Zamanla İlgili

Marka Üreticileri kendi ürünlerinin isimli CD-R'lardan daha iyi olduğunu söylüyor. Tabii isimsizlerin üreticileri de tam tersini. Her iki taraf da haklı. Sebepini yazımızda okuyabilirsiniz.

Marka ve isimli CD-R'lar arasında fark var mı? Marka üreticileri sürekli bunun cevabının "evet" olduğunu söylüyorlar. İsimli CD-R'ların üreticileri ise cevap olarak "hayır" veriyorlar. Her iki taraf da haklı. Sorunun sebebine inebilmek için CD-R'ın nasıl üretildiğini ve nasıl yazıldığını bilmemiz gerekiyor.

CD-R'ın yapısı

Bir CD-R dört katman oluşturuyor. Polikarbonat'tan (plastik) yapılmış taşıyıcı kat, renk veren ve yazma sırasında eriyen boya katı, yansıtıcı bir altın ya da alüminyum tabaka ve koruyucu cila katı. Lazer ışığı yazma sırasında verileri boya katında işlem yaparak kaydediyor. Yani yansıtıcının önündeki renkli kalta, işlem sırasında boya eriyerek yok oluyor ve yansıtıcı yüzey meydana çıkıyor.

Eski plaklardaki gibi CD-R'ın da üzerinde spiral şeklinde bir iz var. Bu iz "Groove" yani oluk adı veriliyor.

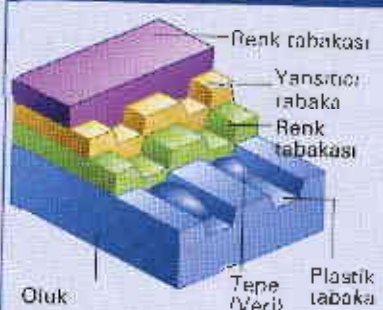
Okuma ve yazma sırasında bu oluk lazerle yolu gösteriyor. Oluğun geometrik hesaplamalarından yazma işleminin sorunsuz ya da tamamiyle sorunsuz olması sağlanıyor. Kaliteli CD'lerde oluk tüm yüzeyde aynı oluyor. Yani 200 nm derinliğinde, üst kısım ve alt kısımlarında sırasıyla 700 ve 400 nm genişliğinde ve kenarlar tabana göre 50 derecelik bir açıyla

uzanıyor. Kötü kalitede bu değerler tutturulmuyor. Oluk yüzey üzerinde farklılıklar gösteriyor. Sonuç olarak lazer yazma ve okuma sırasında yönlendirilme sorunları yaşıyor.

Sonlanma sırasında

Oluğun ve boyanın eşit dağılımının düzgün olabilmesi CD-R üretiminin son aşamasındaki otomasyona bağlı. Makineler tasarımıyla ya da uzun süre kullanılmadıkları sonra öncelikle ayarlama amacıyla çalıştırılmak zorundadır. Bunun anlamı teknik olarak kalibrasyon. İşte bu kalibrasyon sırasında binlerce isimli CD-R üretiliyor. Bundan sonra markalı CD-R'ın üretimine geçiliyor ve kalibrasyon bozulana ya da makine haftasonu için kapalıya kadar üretim sürüyor. Bu sebepten dolayı kalibrasyonun işleminin sonuna doğru üretilen isimli CD-R'ların da bazen markalı kadar iyi sonuçlar verebilmesi mümkün oluyor.

CD-R Yapısı

Kalite göstergesi: Oluk ve boya tabakası düzgün üretilmiş olmalı.

8 CD Yazıcı

İdeal Yazma Hızı 8x

SORU: *En iyi sonucu 8 hızlı yazma alındığını duyuyorum sürekli. Hem daha az hata oluyormuş hem de CD-ROM sürücüler daha kolay okuyor-muş. Bu doğru mu, doğrusa sebebi ne-dir?*

CEVAP: Yüksek hızlarda CD-R üzerine yazılmış veriler gerçekten daha kolay okunuyorlar. Yaptığımız teste de 8 hızlı yazmanın en yüksek performansı verdiğini gördük.

Bunun arkasında yatan sebep şöyle: Düşük hızlarda yazma işlemi sırasında lazer ışığı CD yüzeyi üzerinde bir noktada daha çok duruyor. Yüksek hızlara oranla renk tabakasından daha kalın bir kısım eritiliyor. Böylece lazerin hedefinin çevresindeki yerlerde hatalar oluşuyor. Yazılan bitler yüksek lazer yoğunluğu yüzünden "keskin" olami-

yorlar. CD-ROM sürücü okuma sırasında bu hataları düzeltmek zorunda kalıyor.

Moderen CD yazıcılar lazer yoğunluğunu yazma hızına göre otomatik ayarlıyorlar. Ancak üretim sonundaki toleranslardan dolayı yazma hızı ile lazer yoğunluğu optimal bir şekilde uyum sağlamıyor. Ve sonuçta CD-R üzerinde "keskin" olmayan bazı hiler oluşuyor.

8 hızlı yazmada ise lazer yoğunluğunun kaliteye etkisi fazla olmuyor. Çünkü 8 hızlı yazmada lazer ışığı yoğunluğu ile CD-R üzerindeki etki süresi en optimal değeri yakalıyor. Bu şekilde yazılan CD-R'ları okuyan CD ROM sürücüler de hata düzeltme işlemiyle fazla zaman kaybetmediklerinden kolayca veri akışını sağlıyorlar.

9 Yazma Hatası

Buffer Underrun'a Rağmen Devam

SORU: *CD-R'a yazarken "Buffer Underrun" hatası verdi. Bu CD-R'ı tekrar kullanabilir miyim yoksa artık işe yaramaz mı?*

CEVAP: Eğer CD-R üzerinde yeterli kadar yer varsa o boş alan hala kullanılabilir. Taupun belleğin boşaldığı anlamına gelen hatanın verildiği "session"ı sonlandırmayı deneyin. Çoğunlukla bu mümkün oluyor. Kapatıldıktan sonra

da arkasına yeni "session"lar yaratabilirsiniz. Ancak sorunun meydana geldiği bölündeki verilerin okunması bir daha mümkün değil. Aynı hatayla bir daha karşılaşmamak için önce sabit diskinizi disk birleştirici ile birleştirmelisiniz. Çünkü bu hata verilerin fiziksel olarak sabit disk üzerinde arka arkaya dizilmediği durumlarda ortaya çıkıyor. Bu sorunu da disk birleştirici düzeltiyor.

10 Hesap Hatası

Boş Yeri Doğru Hesaplama

SORU: *Üreticinin yazdığını göre 74 dakikalık bir CD-R 680 megabayt veri depolayabiliyormuş. Ancak WinOnCD sadece 650 megabaytını dolduruyor. Geri kalan 30 megabayt nerede, nasıl kullanılabilir?*

CEVAP: Burada dikkat edilmesi gerekiyor. Üreticiler genellikle verdikleri rakamlarla tüketicileri şaşırtıyorlar. Yazıcılar ise doğru olanı gösteriyor. Sadece WinOnCd değil, Nero (Ahead) veya Easy CD-Creator (Adaptec) da 650 MB'lık veri yazıyorlar. Basit bir hesap ile sebebi ortaya çıkarabiliriz. 74 dakik-

alık bir CD-R için hesap şöyle yapılıyor: $74 \times 60 \text{ (sn)} \times 75 \text{ (Blok/sn)} \times 2.048 \text{ (Bayt/Blok)} = 681.984.000 \text{ (Bayt)}$

Bir kilobayt 1.024 baytan oluşuyor. 681.984.000 baytın megabayta dönüşümü için sayıyı iki kere 1.024'e bölmek gerekiyor. Sonuç 650,39 megabayt çıkıyor. Yani yazılımların gösterdiği değer, 680 megabayt ise 1.024 yerine 1.000 ile bölünme sonucu ortaya çıkarılan yanlış bir sonuç. Bilindiği üzere bit'lerle ve byte'larla hesap yaparken kilo için 1.000 değeri değil 1.024 değeri kullanılır.

www.PCvitrin.com

Toplama Blg.
Markalı Blg.
anakart
backup
barkod
cd -writer
cd -rom
cpu
dvd -rom
ekran kartı
fax&modem
harddisk
hoparlör
joystick
kasa
klavye
kontrol kartı
monitör
mouse
network
printer
ram
scanner
ses kartı
software
tv radyo
ups
Sarf Miz.

11 Temizlik Fırçası

CD-R'ı Düzenli Olarak Temizleme

CHIPUCU: Eğer CD-R'ı bir bez ile temizliyorsanız kesinlikle merkezden dışarıya doğru daireler çizerek temizlemeyin. Eğer çizikler olursa bu dairesel çizikler iz ile paralel olacağı için okuma sırasında sorun büyüyecektir.

Seri veya yapışmış kirleri temizlemek içinse Interi'nin üretmiş olduğu Brilly gibi bir fırça kullanabilirsiniz. CD-R'ı

iki temizleme dudağı arasında yerleştirip şekildedeki gibi temizleyebilirsiniz. Temizlik mikro boyutlardaki lifler aracılığıyla yapıldığı için çizik oluşturmuyor. Brilly'nin Almanya'daki satış fiyatı 10 markın altında. Detaylı bilgi için www.brilly.de adresine başvurabilirsiniz. Aynı adresten sipariş de verilebilir.

Brilly: Mikro lifler sert kirleri CD-R'ı çizmeden temizliyor.

13 CD-RW: Yeniden Yazılabilirler

Yalıtılmış Yazma

SORU: CD yazıcının CD-RW'lar üzerine normalde 4 hızlı yazma yapabiliyor. Ama bazı CD-RW'ları sadece 2 hızlı yazabiliyorum. 4x seçeneği kapatılmış oluyor. Hata nerede?

CEVAP: CD-RW'ları 4 hızlı yazabilmek için diskin sertifikalı olması gerekir. CD-RW'ı CD yazıcıya koyduktan sonra yazıcı öncelikle üreticinin CD-RW üzerine kaydettiği bilgileri okuyor. Bu bilgiler arasında üreticinin CD-RW için testleri sırasında elde ettiği değerleri

değerlendirilerek en yüksek performansı sağladığı yazma hızı da yer alıyor. Kısaca üretici ürünü için bir sertifika hazırlanmış oluyor.

Eğer üretici tarafından 4 hızla izin verilmemişse yazıcı otomatik olarak 2 hızı seçiyor ve 4 hız seçeneğini gizliyor. Bazı CD-RW'ları yazıcınıza koyduktan sonra 4 hızın seçilememesi nin sebebi bu. Üreticisi tarafından izin verilen bir 4 hızlı CD-RW kullanarak sorunu aşabilirsiniz.

12 Sesleri Kopyalamak

Gürültüsüz Müzik CD'leri

SORU: Müzik CD'lerinden kopyalama yaparken gürültülerin oluşmaması için neye dikkat etmem gerekiyor?

CEVAP: Temel kural burada da geçerli: Kaynak CD'nin durumu ne kadar kötüyse verilerin de okunması o kadar yavaş yapılmalı. Aksi takdirde okuma hataları ortaya çıkabiliyor. En büyük hata da gürültülü bir ses elde edilmesi oluyor. Her ne kadar yeni bir CD sürücüyü de sahip olsanız müzik CD'lerini okurken düşük hızlarda çalışmanızda fayda var. Eğer CD yeni ise üzerinde fazla çizik olmayacağından daha yüksek hızlar sorunu çıkarmayabilir.

Veri CD'lerinde hatalar çoğu zaman hata tanıma ve düzeltme protokolleri ile düzeltilse de müzik CD'lerinde bu mekanizma çalışmıyor. Çoğunlukla kullanılan yazılım okuma hatalarını haber vermiyor ve kullanıcıyı yanıltıyor. Bu kötü süpürz ile ise müzik CD'sinin kopyasını dinlerken karşılaşıyorsunuz. Bazen gürültü okadar fazla olabiliyor ki müzik hiç duyulmuyabiliyor.

Orijinal CD ile kopya CD'nin ses kalitesi açısından aynı olduğundan emin olmak istiyorsanız CD üzerindeki müzik izlerini sadece tek hızlı bir şekilde okutun. Xing'in AudioCatalyst'i gibi iyi programlar okuma hızının ayarlanmasına izin veriyorlar.

Eğer daha yüksek hızlarla çalışmak istiyorsanız bunun da bir yolu var: Önce müzik parçalarını rip adı verilen yöntemle WAV dosyasına çevirip sabit diskinize kaydedin ve daha sonra bunları sabit diskinizde yazılımınız aracılığıyla müzik izleri olarak CD-R üzerine kaydededin.

14 Kodak Photo-CD

Photo CD'de Lisans Sorunu

SORU: Foto ile veri CD'leri arasında fark var mı? Yazılımın ile kendine bir Photo-CD yapabilir miyim?

CEVAP: Photo-CD prensip olarak aslında bir "Multisession-CD." Farklı resmin formatında yatıyor. Her fotoğraf farklı çözünürlüklerde birkaç kere kayıt ediliyor. Büyük veri kümeleri söz konusu. Ancak özel bir sıkıştırma protokolü ile

boyutları küçültülüyor.

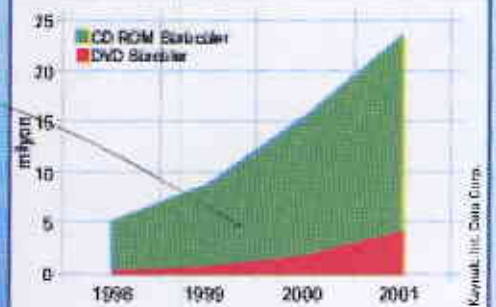
Foto-CD'ler üzerindeki resimleri görebilmek için Kodak çeşitli yazılımlar sunuyor. Örnek olarak Internet'ten www.kodak.com adresinden bedava alınabilecek Photo-CD-Acquire-Module verilebilir. Yazılım hem Windows altında hem de Macintosh'ta çalışabiliyor. Teknik olarak Foto-CD'leri

kendinizin yaratmasında bir sorun yok, ancak formatın yasal relief hakkı Kodak'a ait olduğu için ve kullanımı için de çok yüksek lisans ücreti talep ettiklerinden, bahsettiğimiz CD yazıcı programların hiçbirisiyle Kodak Foto-CD yaratamazsınız. Bazı CD yazıcılarla birlikte Kodak Photo CD yaratma yazılımını bedava olarak dağıtıyor. [E]

Kaliteli bir ürün

Dünyada DVD Pazarı

Ürün sayısı: CD ROM sürücüler hala önde. Ancak pazar araştırmacıları düşen fiyatlar sayesinde DVD sürücülerin de rekabet gücüne sahip olacağını tahmin ediyorlar.

12 DVD Sürücü Testte

Film Keyfi ve Yüksek Kapasite

Yeni DVD sürücüler yüksek kalitede film keyfini PC ekranlarına taşıırken, tüm CD formatlarını da sorunsuz şekilde okuyorlar. Ayrıca Audio Ripping'de de tartışmasız daha hızlılar. Bununla birlikte testimizin de gösterdiği gibi aralarında önemli farklar var.

■ Geçen DVD sürücü testimizden beri değişen çok fazla birşey yok aslında. DVD'ler ülkemizde hala çoğunlukla Amerikan doları üzerinden satılıyor. Büyük mağazalarda bizim para birimini satılan DVD'ler görüyoruz, fakat Türk lirası ya da değil DVD'ler hala pahalı. Öte yandan birkaç eğlenceli DVD deneyiminden sonra buna alışmamak biraz zor. Hele DVD'den alınacak zevki artırabilecek donanımınız varsa, Ekran kartınızın TV çıkışı kullanabiliyorsanız ve büyük ekran bir televizyonunuz varsa sevdiğiniz DVD filmleri ya da konserleri sizi büyüleyecek bir kalitede izleyebilirsiniz. Hele hele en azından Creative DTT2560 gibi Dolby Digital destekli bir güçlendirici-hoparlör setine sahipseniz evinizi ufak çaplı bir sinema salonuna çevirmeniz işten bile değil.

DVD sürücü mü yoksa CD sürücü mü?

Olmuşken iyisi olsun dediniz ve yeni satın aldığınız bilgisayarınıza CD sürücü yerine DVD sürücü taktınız. Bir iki DVD deneyiminin ardından siz de fark edeceksiniz ki sürücünüzün CD okuma fonksiyonunu daha fazla kullanıyorsunuz. Özellikle DVD kaydedici cihazların yaygınlaşmasıyla bu durumun değişebileceği öngörülebilir ama bunun ne zaman olabileceği konusunda tahmin yapmak çok zor. Zira DVD kaydedici cihazlarla ilgili standart sorunları hala devam ediyor ve üreticiler

bu konuda henüz uzlaşamadılar. Kaldı ki telif haklarının korunması ile ilgili sorunlar da bu süreci yavaşlatan bir diğer önemli problem. DVD sürücüler piyasaya ilk çıktığında bu cihazların CD okuma performansının CD sürücüler kadar iyi olmadığına dair bir dedikodu kulaktan kulağa yayıldı. İlk çıkan DVD sürücüler için bu pek de yanlış sayılmazdı. Fakat modern DVD sürücülerin CD performansları CD sürücüler kadar iyi. Bu konuda ilginç bir nokta da DVD sürücülerin yazılabilir CD'leri normal CD'lerden daha iyi bir performansla okuyor olmaları.

Değişmeyen sorun: Bölge kodu problemi

Test ettiğimiz 12 DVD sürücü arasında bölge kodu koruması olmayan sadece 1 sürücü vardı. Diğer sürücüler için bu kilidi kaldırmanın çeşitli yolları var. Deneyimli bir kullanıcı değilseniz ülkemizi de içine alan 2. bölge DVD'leri tercih etmenizde fayda var. Ya da firmware denen ve DVD sürücünün BIOS'u olarak açıklayabileceğimiz sürücü içindeki yazılımı değiştirerek bölge kodunu kaldırabilirsiniz. Fakat firmware'i güncellerken yüklediğiniz versiyonun tam anlamıyla sizin sürücünüz için hazırlandığından emin olmanız gerekiyor. Bu bağlamda bazı sürücüler için bölge kodunu kaldırma firmware'leri internet üzerindeki "bazi" sitelerden kolayca bulunurken bazıları için bu arayış nasıl bir çaba olabiliyor. Firmware

DVD yüksek kalitede film seyirme keyfini PC'lerinizin ekranına taşıyor.

güncellemesi ile ilgili en popüler sürücüler tabii ki Pioneer markasını taşıyor. Özellikle Fekete İstvan adlı kişinin adresinde bu konuyla ilgili epey çalışma var. Hatta Pioneer sürücüler için yazılmış firmware'lerin başka hangi sürücüler için işe yarayacağı da burada belirtilmiş. Bazı DVD'lerde görülen bir bölge kodu uygulaması ise Multiregion denen aynı anda birden fazla bölge kodunun desteklenmesi. Özellikle konser kayıtları içeren DVD'lerde bu uygulamaya sıkça rastlamak mümkün.

Emre Bütün (icart@chip.com.tr)
Şahin Ekşoğlu (asahin@chip.com.tr)

İçindekiler

- 114 DVD sürücüler
- 126 Test sonuçları
- 128 Teknik veriler
- 130 Nasıl test ettik?

1. Sıra

çok iyi
(8.98)

- Genel olarak yüksek performans
- Beraberinde DVD oyunları geliyor

Bilgi için: Multimedia

Tel: (212) 212 98 50

Tel: (212) 211 47 64

Fiyat: 145 \$ + KDV

http://www.pioneerelectronics.com

Pioneer DVD-A05SZ

Yine Pioneer...

Geçen DVD sürücü testimizde olduğu gibi bu testimizde de Pioneer, genel toplamda testi en önde tamamlıyor. Öte yandan ikinci olan AOpen bunun farkıyla Pioneer'ın arkasında. Pioneer DVD-A05SZ, her şeyden önce DVD üzerinde iki adet oyuna gelmesi açısından dikkat çekiyor. Performans testlerine bakınca Pioneer ve AOpen arasında başa baş bir mücadele olduğunu görüyoruz. Öte yandan Pioneer beraberinde gelen yazılımlar açısından öndeyken, AOpen buna başarılı hata düzeltme performansı ile cevap veriyor. Sürücüyle beraber CPU'ya az yük-

lenmesiyle ünlü olan CinemaMaster motoru kullanan ELSA Movie 2000 adlı DVD izleme yazılımı geliyor. Pioneer DVD-A05SZ'ın, oldukça başarılı DVD okuma hızına sahip olması bir yana, erişim süresi olarak da iyi değerlere imza attığını belirtmekte fayda var.

Teknik Veriler

DVD Performansı	82.45
CD Performansı	57.90
Audio Ripping	60.00
Hata Düzeltme	25.80
Beraberinde Gelenler	90.00
CHIP Toplam Puanı	89.89

2. Sıra

çok iyi
(8.88)

- Genel olarak yüksek performans
- Yüksek fiyat

Bilgi için: İhlas-Acer

Tel: (216) 317 96 50

Tel: (216) 317 96 61

Fiyat: 149 \$ + KDV

http://www.aopen.com

Aopen DVD-1640PRO

En Yüksek CD Okuma Performansı

16x DVD okuma 40x de CD okuma hızına sahip olan Aopen DVD-1640PRO, slot yapısı destekliyor. Fiyat açısından biraz avantajlı olsaydı bu ürün Editör'ün seçimi ödülünü alabilirdi. Zira sürücü performans olarak oldukça iyi değerlere imza attığı için testi birincisi Pioneer'a iyi bir alternatif. Sürücü çok az bir farkla DVD performansında testimizin birincisi Pioneer'a geçilse de CD performansı açısından açık farkla testin en başarılı katılımcısı oldu. DVD erişim süresi vasat olan sürücünün CD erişim süresi nispeten iyi sayılabilecek bir değerde. Beraberinde PowerDVD adlı

DVD izleme yazılımıyla satışa sunulmuş olan Aopen DVD-1640PRO, hata düzeltme testinde testteki en iyi üçüncü değeri elde etti. Genel olarak bu sürücü testimizin birincisi Pioneer'ın piyasada bulunmadığı durumlarda dikkate alınması gereken bir seçenek.

Teknik Veriler

DVD Performansı	57.25
CD Performansı	61.43
Audio Ripping	58.40
Hata Düzeltme	45.37
Beraberinde Gelenler	75.00
CHIP Toplam Puanı	88.80

3. Sıra

iyi
(7.96)

- Genel olarak yüksek sayılabilecek performans
- DVD erişim süresi daha iyi olabiliyor

Bilgi için: İhlas-Acer

Tel: (216) 317 96 50

Tel: (216) 317 96 61

Fiyat: 140 \$ + KDV

http://www.acer.com.tw

Acer DVP1640A

Zirvenin Son Ayağı

Çekmece arabirimini kullanan bu sürücü 16x DVD 40x de CD okuma hızına sahip. PowerDVD adlı DVD izleme programının 5.55 sürümüyle satışa sunulan Acer DVP1640A, hata düzeltme performansı testinde pek başarılı olmadı.

Fakat en azından testi tamamlayabildi. CD erişim süresi oldukça iyi olan sürücü, söz konusu DVD erişim süresi olunca sonlarda yer aldı. DVD okuma testlerinde en iyi üçüncü değeri veren Acer DVP1640A, CD okuma testlerinde daha iyi bir performans göstererek en iyi ikinci değeri elde etti. Audio Rip-

ping testinde de başa girence sürücünün ilk üç girmesi zaten kaçınılmazdı. Genel olarak testimizin ilk üç katılımcısı toplam CHIP puanı itibarıyla açık farkla ön plana çıkan sonuçlar aldı. Acer da bu üçlemenin son ayağı olduğu için dikkate alınmayı hak ediyor.

Teknik Veriler

DVD Performansı	54.77
CD Performansı	57.80
Audio Ripping	58.80
Hata Düzeltme	09.60
Beraberinde Gelenler	70.00
CHIP Toplam Puanı	79.63

4. Sıra

iyi
(6.74)

- Hızlı Audio ripping
- Yüksek fiyat

Bilgi için: Boğaziçi Bilgisayar / Karma
Tel: (212) 217 29 29 /
Tel: (212) 233 30 30
Fiyatı: 144 \$ + KDV
<http://www.pcstuff.philips.com>

Philips PCDV104R

Hızlı Audio Ripping

Özellikle sıralamadaki yeri dikkate alınca yüksek fiyatlı olarak niteleyebileceğimiz Philips PCDV104R, 10x DVD ve 40x CD okuma hızında bir sürücü. DVD okuma performansı olarak vasat bir tablo çizen sürücünün CD okuma performansı test ortalamasının altında kalarak sürücünün toplam puanını negatif yönde etkiledi. Bunun dışında ürün ilginç bir şekilde Audio ripping testinde tüm testin en iyi ikinci derecesini elde etti.

Hata düzeltme testindeyse ortalamanın üzeri bir performansa imza atan sürücünün bizde bıraktığı izlenim

olumlu oldu. Fakat söyledığımız gibi fiyat avantajı olmadığı dikkate alınca testimizde daha iyi fiyat/performans oranına sahip katılımcıların olduğu su götürmez bir gerçek. Çekmece arabirimi kullanan sürücü, PowerDVD yazılımıyla geliyor.

Teknik Veriler

DVD Performansı	42.95
CD Performansı	42.10
Audio Ripping	60.00
Hata Düzeltme	21.80
Beraberinde Gelenler	70.00
CHIP Toplam Puanı	67.49

5. Sıra

iyi
(6.50)

- DVD izleme yazılımı yok

Bilgi için: GenpaCom / Empa / Multimedya
Tel: (212) 288 10 78 /
Tel: (212) 599 30 50 /
Tel: (212) 212 98 50
Fiyatı: 136 \$ + KDV
<http://www.soundblaster.com>

Creative DVD1242E

Düşük DVD Okuma Performansı

Creative gibi bir devin ürettiği DVD sürücülere DVD izleme yazılımı koymamasını anlamak çok zor. Test merkezimize ulaşan bu modelin kurusundan ne yazık ki DVD izleme yazılımı çıkmıyor. 12x DVD 40x de CD okuma hızına sahip olan Creative DVD 1242E'yi satın alan kullanıcılar "bir şekilde" gerekli yazılımı da bulmak zorundalar yoksa bir DVD sürücü satın almanın pek bir anlamı olmayacaktır. Tuhaf bir şekilde DVD performansında 8x Creative'e geçilen sürücü, CD okuma performansı söz konusu olunca daha iyi bir performans gösterdi. Ürün

test merkezimize piyasaya sürülmeden önce ulaştı ve fiyatı yeni belli olmuştu. Genel olarak testimizde daha iyi fiyat/performans oranına sahip sürücüler olduğunu söylemek mümkün. Aşağıdaki Creative 8x bu sürücülere iyi bir örnek teşkil ediyor.

Teknik Veriler

DVD Performansı	33.42
CD Performansı	44.36
Audio Ripping	31.20
Hata Düzeltme	55.49
Beraberinde Gelenler	70.00
CHIP Toplam Puanı	65.01

6. Sıra

iyi
(6.49)

- Oldukça iyi fiyat/performans oranı
DVD performansı düşük

Bilgi için: GenpaCom / Empa / Multimedya
Tel: (212) 288 10 78 /
Tel: (212) 599 30 50 /
Tel: (212) 212 98 50
Fiyatı: 99 \$ + KDV
<http://www.soundblaster.com>

Creative DVD8400E

En Hızlı Audio Ripping

8x DVD okuma ve 40x CD okuma hızına sahip olan Creative DVD8400E, verdiği test sonuçları açısından 12x Creative'den daha tutarlı bir tablo çizdi. Her şeyden önce bu sürücü tüm 100 doların altındaki fiyatıyla tüm testin en uygun fiyatlı katılımcısı olma özelliğini taşıyor. Sürücünün 8x olması sizi yanıltmasın. Ürün testteki diğer 8x sürücülerin yanında bir adet 10x bir adet de 12x DVD sürücüyü geride bırakmayı başardı.

Beraberinde WinDVD adlı DVD izleme yazılımıyla gelen ürünün DVD okuma performansı hiç de fena değil.

Sürücü Audio ripping testinde çok yüksek bir performans gösterdi. Ayrıca testin en iyi ikinci hata düzeltme performansına sahip olması sempari topluyor. Sonuçta uygun fiyatlı bir DVD sürücü satın almak isteyen kullanıcılar bu ürünü sevecekler.

Teknik Veriler

DVD Performansı	39.35
CD Performansı	32.70
Audio Ripping	67.20
Hata Düzeltme	35.40
Beraberinde Gelenler	75.00
CHIP Toplam Puanı	64.96

7. Sıra

iyi
(6.40)

- Beraberinde DVD izleme yazılımı gelmiyor
- Fiyat/performans oranı kötü

Bilgi için: Ufotek
Tel: (212) 274 56 60
Faks: (212) 336 81 12
Fiyat: 143 \$ + KDV
<http://www.samsung.com>

Samsung SD-612

DVD İzleme Yazılımı Aramaya Başlayın

İşte beraberinde DVD izleme yazılımı gelmeyen bir başka DVD sürücü daha. DVD izlemek için bir sürücü alıyorsanız fakat sağdan soldan bulduğunuz Trial versiyonlarla idare etmek zorunda kalıyorsunuz. Oldukça saçma bir durum. 12x olduğu belirtilen sürücünün CD okuma hızı 40x. Slot yapıyı destekleyen Samsung SD-612'nin CD okuma performansı ortalamamız üzerindeyse de toplam DVD performansı kategorisinde ürün pek başarılı olamadı. Erişim süresi testlerine baktığımızda hem DVD hem de CD için ürünün ortalama değerlere imza attığını görüyoruz.

Hepsi bir yana sürücünün fiyatı oldukça yüksek. Üstelik bu fiyatın karşılığında elde edeceğimiz performans öyle parmak ısırtan cinsten olmayacak. Kısaca fiyat/performans oranı açısından baktığımızda ürün testimizin alt sıralarında yer alıyor.

Teknik Veriler

DVD Performansı	34.80
CD Performansı	46.56
Audio Ripping	31.20
Hata Düzeltme	57.30
Beraberinde Gelenler	65.00
CHIP Toplam Puanı	64.06

8. Sıra

iyi
(6.23)

- CD erişim süresi iyi
- DVD erişim süresi kötü

Bilgi için: Ufotek
Tel: (212) 274 56 60
Faks: (212) 336 81 12
Fiyat: 124 \$ + KDV
<http://www.lg.co.kr>

LG DRD8080B

Yüksek DVD erişim Süresi

8x DVD ve 40x CD okuma hızı olan bu sürücü DVD erişim süresi testinde tüm testin en kötü değerini elde ettiyse de DVD Tach ile gerçekleştirdiğimiz okuma testlerinde DVD veri transferi açısından, genel toplamda kendisini geçen Samsung'dan daha iyi bir performans gösterdi. Fakat CD okuma ve hata düzeltme performansı pek parlak olmayınca sürücü genel toplamda ancak 8. olabildi. 8x DVD ve 40x CD okuma hızı etiketiyle satılan ürün, çekmece arabirimini kullanıyor. LG DRD 8080B'nin test sonuçlarına bakınca en dikkat çekici sonucun CD erişim süresi

olduğunu görüyoruz. Zira ürün bu kategoride testin en iyi derecelerinden birini elde etti. Sürücü PowerDVD adlı DVD izleme yazılımıyla satışa sunulmuş. LG DRD 8080B fiyat olarak çok yüksek değilse de pek uygun fiyatlı da sayılmaz.

Teknik Veriler

DVD Performansı	37.50
CD Performansı	42.46
Audio Ripping	49.60
Hata Düzeltme	13.99
Beraberinde Gelenler	75.00
CHIP Toplam Puanı	62.38

9. Sıra

iyi
(6.10)

- Testin en iyi CD erişim süresi
- En hızlı Audio ripping
- DVD performansı düşük

Bilgi için: EMEAA
Tel: (212) 210 08 58 /
Tel: (212) 210 90 76
Fiyat: ???? \$ + KDV
<http://www.nec.de>

NEC DV-5700

CD Okuma Özellikleri İyi Fakat...

12x bir DVD sürücü olmasına rağmen genel toplamda 8x sürücülerin arasındayken yer alan NEC DV-5700'u satın alırsanız DVD izlemek için ayrıca bir yazılım ihtiyacınız olacak. Zira DVD izleme yazılımı ürünün paketinde dahil edilmemiş.

Çekmece arabirimini kullanan sürücünün sahip olduğu önbellek miktarı 256Kb. Sürücünün hem DVD hem de CD erişim süresi hiç de fena değil. Hatta CD erişim süresi açısından tüm testin en iyi değerini bu ürünün elde ettiğini söyleyebiliriz. Kuşkusuz bu sürücünün Creative 8400B ile beraber testin

en iyi Audio ripping performansını göstermiş olması dikkate değer bir başka nokta. Bir DVD sürücünün her şeyden önce DVD performansı iyi olmalıdır. NEC DV-5700, iyi sayılabilecek özelliklerine rağmen bu konuda başarılı değil.

Teknik Veriler

DVD Performansı	31.62
CD Performansı	41.96
Audio Ripping	67.20
Hata Düzeltme	13.47
Beraberinde Gelenler	65.00
CHIP Toplam Puanı	61.05

10. Sıra

orta
(5.81)

- Uygun fiyat
- Bölge kodu koruması yok
- CD Performansı düşük

Bilgi için: Albim / Boğaziçi
Tel: (216) 369 33 51 /
Tel: (212) 217 29 29
Fiyatı: 107 \$ + KDV
<http://www.btc.com.tw>

BTC BDB108A

Bölge Kodu Koruması Olmayan Sürücü

Slot arabirimini kullanan bu sürücü, 8x DVD okuma hızına sahipken, CD okuma hızı 32x olarak belirtilmiş. Beraberinde DVD izleme yazılımı verilmeyen sürücüde bölge kodu koruması bulunmuyor. Bu şekilde her bölge DVD'leri sorunsuzca izleyebilirsiniz. Sürücü aslında DVD performansı açısından başa gürşen katılımcıların, Fakat diğer test kriterlerinde başarılı olamaması ve kötü sonuçlar alması ürünün son sıralara kadar düşmesine sebep oldu. Sürücünün toplam CD performansının kötü olması bir yana Audio ripping testinde açık farkla testin en kötü perfor-

mansını göstermesi, toplam puanın olumsuz etkiledi. Ürünle ilgili ilginç bir diğer nokta, sürücünün DVD erişim süresi açısından testin en iyi değerini vermesi oldu. Tabii toplam CD performansı kategorisinde başarılı olamaması başı başına bir handikap.

Teknik Veriler

DVD Performansı	42.87
CD Performansı	37.00
Audio Ripping	24.80
Hata Düzeltme	15.00
Beraberinde Gelenler	70.00
CHIP Toplam Puanı	58.12

11. Sıra

orta
(5.45)

- Uygun fiyat
- DVD izleme yazılımı yok
- Düşük hata düzeltme performansı

Bilgi için: Çizgi Elektronik / Boğaziçi
Tel: (212) 273 14 81 /
Tel: (212) 217 29 29
Fiyatı: 105 \$ + KDV
<http://www.asus.com.tw>

Asus DVD-E608

Uygun Fiyatlı DVD Sürücü

256Kb önbellekle satışa sunulan bu sürücü çekmece arabirimini kullanıyor. 8x DVD ve 40x CD okuma hızı etiketiyle üretilen Asus DVD-E608, testimizin en uygun fiyatlı katılımcıları arasında. Öte yandan sürücüyle beraber gelen CD speed suite programı medya hızını değiştiren bir utility'den başka bir şey değil ve DVD izlemek isteyen kullanıcılar bunun için gerekli yazılımı kendi imkanlarıyla bulmak zorundalar. Gerek CD gerekse DVD veri transferi testlerinde son sıralarda yer alan sürücü hata düzeltme testini tamamlayılsaydı genel toplamda daha iyi bir

derece elde edebilirdi. Audio ripping performansı için ortalamamız altı diyebileceğimiz bu sürücünün genel olarak baktığımızda fiyatından başka avantajlı yanı olmadığını söyleyebiliriz. Fakat ürünün fiyat/performans oranı iyi değil.

Teknik Veriler

DVD Performansı	31.92
CD Performansı	38.70
Audio Ripping	49.60
Hata Düzeltme	00.00
Beraberinde Gelenler	70.00
CHIP Toplam Puanı	54.51

12. Sıra

orta
(4.93)

- Genel olarak düşük performans

Bilgi için: Koyuncu
Tel: (212) 213 40 90
Faks: (212) 266 82 90
Fiyatı: 121 \$ + KDV
<http://www.afreey.com.tw>

Afreey DD-4010E

10x'e rağmen Sonuncu

10x DVD okuma hızı ibaresiyle satışa sunulan bu sürücü ilginçtir ki testimizde böyle bulunan 8x sürücülere bile geçilerek sonuncu oldu. Çekmece arabirimini kullanan sürücü 512Kb önbelleğe sahip.

Afreey DD-4010E, 12 DVD sürücünün katıldığı testimizde hata düzeltme testini tamamlayamayan iki katılımcıdan biri oldu ki bu katılımcıların son sıralarda yer alması tabii ki tesadüf değil. DVD performansının düşük olması bir yana sürücünün CD performansı da çok düşüktü. Beraberinde WinDVD2000 yazılımı gelmesi iyiyse de bu

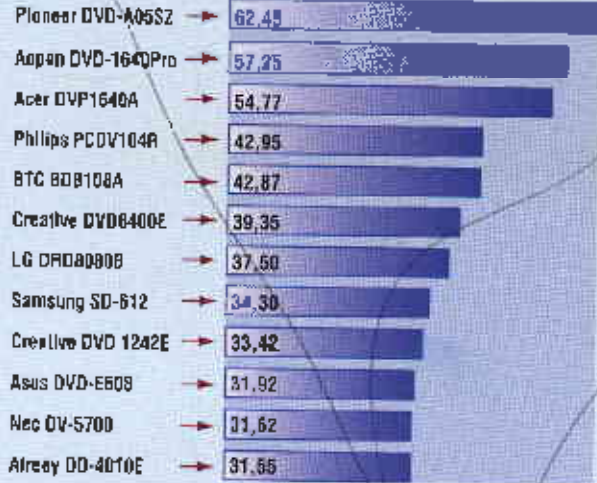
zaten olmalıydı zira sürücü pek de uygun fiyatta sayılmaz. Sonuçta genel toplamda sonuncu olan Afreey DD-4010E, 12 sürücü arasında ilk 10'a hile giremedi ve tüm testlerde sonlarda yer alarak CHIP Top 10'un üyeleri arasına katılamadı.

Teknik Veriler

DVD Performansı	31.55
CD Performansı	32.00
Audio Ripping	31.60
Hata Düzeltme	00.00
Beraberinde Gelenler	75.00
CHIP Toplam Puanı	49.33

DVD Sürücülerin Test Sonuçları

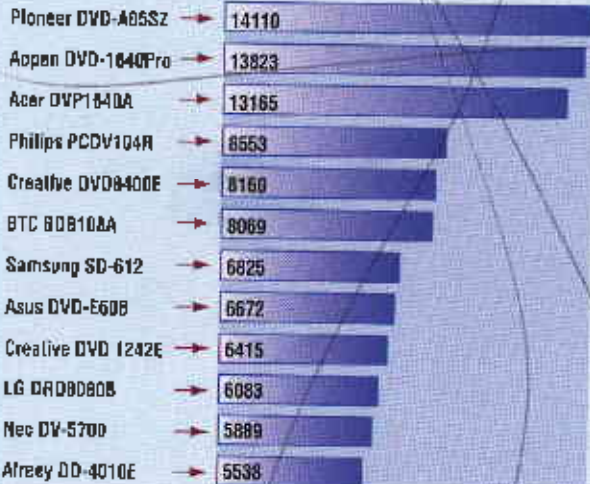
Toplam DVD Performans Puanı

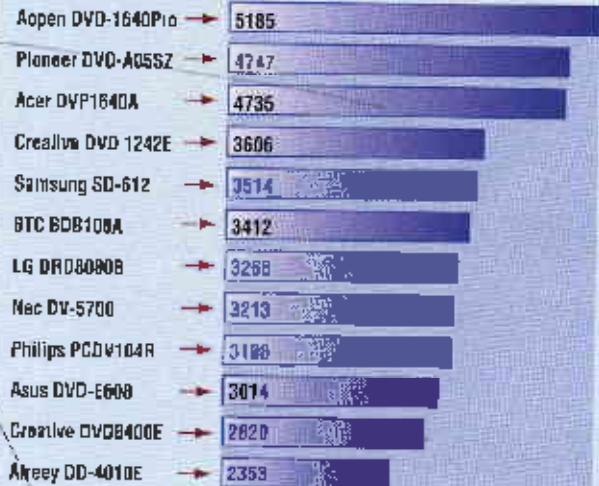
Toplam CD Performansı Puanı

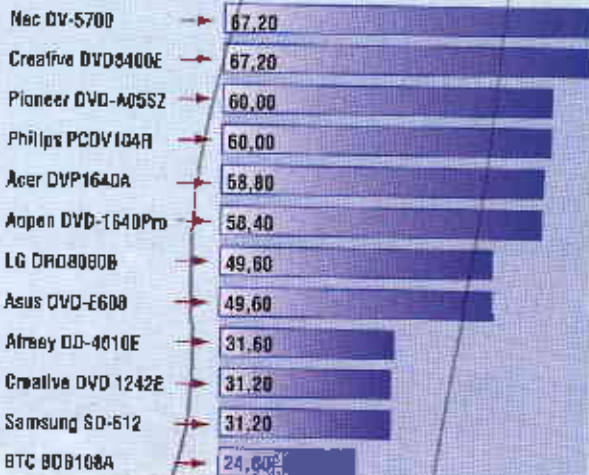
Ortalama Transfer Oranı (DVD)

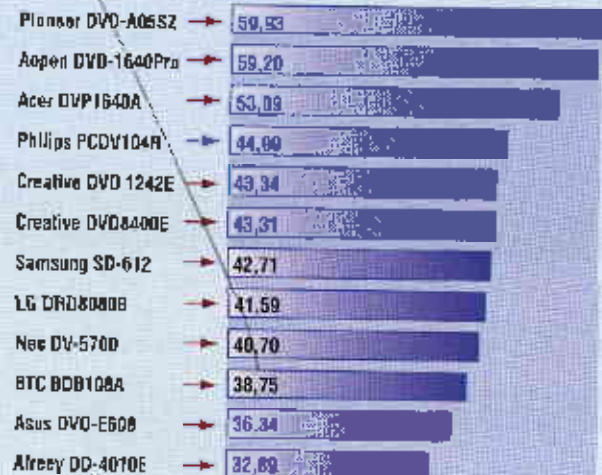
Ortalama Transfer Oranı (CD)

Audio Ripping Puanı

CHIP Toplam Puanı

SPECIAL: DVD

Dağıtık

1

2

3

4

5

Model / Marka	Pioneer DVD-AD5SZ	Aopen DVD-1640PRO	Acer DVP1640A	Philips PCDVI04R	Creative DVD1242E
Firma	Multimedia	İniles Aopen	İniles Acer	Beyazıtçı Bilgisayar	GenpaCom, Empa, Multimedia
Tel	(212) 212 98 50	(216) 317 96 50	(216) 317 96 50	(212) 217 29 29	(212) 288 10 78, (212) 599 30 50, (212) 212 98 50
Faks	(212) 211 47 54	(216) 317 96 61	(216) 317 96 61	(212) 217 29 24	(212) 2753897, (212) 598 53 53, (212) 211 47 64
İnternet Adresi [www]	pioneer-electronics.com	aopen.com	acer.com.tw	postoff.philips.com	soundblaster.com
Fiyatı	1465+KDV	1496+KDV	149+KDV	1445+KDV	1385+KDV
Teknik Veriler					
Arabirim	ATAPI	ATAPI	ATAPI	ATAPI	ATAPI
DVD Hızı	16X	16X	16X	16X	12X
CD Hızı	40X	40X	40X	40X	40X
Belirtilen DVD Erişim süresi	95 ms	100 ms	95 ms	110 ms	130 ms
Belirtilen CD Erişim Süresi	80 ms	90 ms	80 ms	80 ms	110 ms
CD Yerleşimi	Slot	Slot	Tray	Tray	Tray
Tampon Bellek	512 kb	512 kb	512 kb	512 kb	512 kb
Dijital Audio	var	var	yok	yok	var
Analog Audio	var	var	var	var	var
Kulaklık girişi	var	var	var	var	var
Ses Ayarı	var	var	var	var	var
Ülke Kodu Uygulaması	var	var	var	var	var
Birlikte Verilecek Yazılımı	ELSA Movie 2000, X-Files, Baller's Gate	PowerDVD 2.55	Power DVD 2.55	Power DVD	MediaRing Talk LA-VA Player 2.01
Test Sonuçları					
Maksimum Transfer Oranı DVD (Kbytes/s)	19136	19601	16406	11949	7923
Minimum Transfer Oranı DVD	8033	8944	8913	5513	4103
Ortalama Transfer Oranı DVD (Kbytes/s)	14110	13823	13155	6553	6415
DVD Erişim süresi (ms)	80	111	127	95	104
Maksimum Transfer Oranı CD (Kbytes/s)	6539	6907	6221	3904	4454
Minimum Transfer Oranı CD (ms)	2757	3004	2746	1977	2330
Ortalama Transfer Oranı CD	4747	5165	4736	3198	3606
CD Erişim süresi	73	77	70	86	39
Değerlendirme					
DVD Performansı Puanı	62.45	57.55	54.77	42.95	33.42
CD Performansı Puanı	57.90	61.43	57.30	42.10	44.36
Audio Ripping Puanı	60.10	58.40	58.30	50.00	31.20
Hata Düzeltme Performans Puanı	25.80	45.27	09.60	21.30	55.49
Beraberinde gelenler Puanı	90.00	75.00	70.00	70.00	70.00
CHIP Toplam Puanı	80.80	33.60	70.93	67.48	65.01

↓ KODAK için bantlı girildi-
128 | CHIP EYLÜL 2000

↓ Grafikler eklenmedi

SPECIAL: DVD

6

7

8

9

10

11

12

**Creative
DVD8400E**

GemnaCom, Empe,
Multimedia
(212) 238 10 78,
(212) 589 30 50,
(212) 212 98 50
(212) 215 58 50, (212)
588 53 53, (212) 211
47 64

soundblaster.com

90S+KDV

ATAPI

8X

40X

125 ms

90 ms

Tray

512 kb

var

var

var

var

var

Win DVD

**Samsung
SD-612**

Ufotek

(212) 274 56 60

(212) 336 61 12

samsung.com

143S+KDV

ATAPI

12X

40X

110 ms

90 ms

Slot

512 kb

var

var

var

var

var

--

9186

3820

6025

106

4688

2076

3514

65

34.30

45.56

31.20

57.00

65.00

64.06

**LG
DHD 6060B**

Ufotek

(212) 274 56 60

(212) 266 46 30

lge.cn.kr

124S+KDV

ATAPI

8X

40X

120 ms

100 ms

Tray

512 kb

var

var

var

var

var

Power DVD

8230

3607

5080

131

4632

1311

3296

77

37.50

42.46

49.60

13.99

75.00

62.38

**Nec
DV-5700**

EMEA

(212) 210 08 58

(212) 210 90 76

nec.de

135S+KDV

ATAPI

12X

40X

120 ms

100 ms

Tray

256 kb

var

var

var

var

var

--

7699

3380

5880

102

3860

2003

2213

72

31.62

44.96

67.20

13.47

65.00

61.05

**BTC
BOB108A**

Albin,
Bogazici

(216) 340 33 51,
(212) 217 29 29

(216) 347 59 51,
(212) 217 29 24

btc.com.tr

107H+KDV

ATAPI

8X

32X

100 ms

90 ms

Slot

512 kb

var

var

var

var

var

--

10661

4516

8006

77

4456

2175

3412

190

42.87

37.00

24.60

15.00

20.00

52.12

**Asus
DVD-E608**

Çizgi Elektronik,
Boğaziçi Bilgisayar

(212) 273 14 81,
(212) 217 29 29

(212) 272 58 86,
(212) 2117 29 24

asus.com.tr

105S+KDV

ATAPI

8X

40X

110 ms

85 ms

Tray

256 kb

var

var

var

var

var

CD Speed Suite

9123

3714

6672

127

3808

1935

3014

104

31.52

38.70

49.60

00.00

76.00

54.51

**Afreey
DD-4010E**

Koyuncu

(212) 213 40 90

(212) 286 62 90

afreey.com.tr

121S+KDV

ATAPI

10X

40X

100 ms

90 ms

Tray

512 kb

var

var

var

var

var

Win DVD 2000

7991

3604

5536

104

3287

1795

2353

143

31.55

32.00

31.60

00.00

75.00

49.33

Nasıl Test Ettik?

Şahin Ekşioglu
CHIP Test Merkezi
Editörü

Ecevit Baktım
CHIP Test Merkezi
Editörü

DVD sürücülerini test ederken bu konuda kendini ispatlamış yazılımlar olan DVD Tach 98 ve CD Tach 98 adlı yazılımları kullandık. Bu iki yazılımı da üretici şirketin Web sayfası olan www.tedlabs.com adresinden indirebilirsiniz. Ayrıca bu adreste sabit disk testlerinde kullanılan HD Tach98 adlı Benchmark programını da bulabilirsiniz. Sağlıklı bir ölçüm için programların kullanma şartnamesinin gerektirdiği işlemleri yerine getirdikten sonra testlerinize başladık.

Sürücülerin DVD performansını nasıl ölçtük?

Bu test için kullandığımız DVD Tach98 adlı programa ait verileri seçerek yüzde olarak teker teker toplam puana dahil ettik. Maksimum, minimum ve ortalama veri transfer oranının yanında DVD erişim süresi puanları %10'luk ağırlıkla toplam puana etki eder. Bu durumda DVD performansının toplam CHIP puanına etkisi %40 oldu. Karşılaştırmayı kolaylaştırmak için DVD testi kriterlerine ait sonuçları birleştirerek genel bir DVD performans puanı çıkardık. Bu puan teste direkt etkiniyor. Sadece size fikir vermesi için hazırlandı.

Sürücülerin CD performansını nasıl ölçtük?

CD performansını ölçmekte kullandığımız CD Tach98 programı da tıpkı DVD Tach98'e benzer test kriterleriyle sahip. Dolayısıyla erişim süresi, ortalama, maksimum ve minimum veri transfer oranları kriterlerini aynı fakat bu sefer %7.5'lik bir ağırlıkla toplam puana katık. CD performansını ölçmede kullandığımız tek program CD Tach98 değil. Audio CD'lerin bilgisayar ortamı-

na taşınması anlamına gelen Audio ripping işlemi de testimize dahil ettik. Bunun için WinDac adlı programı kullandık. Audio ripping'in toplam puan üzerindeki ağırlığı %10 oldu. Çizik CD'lerin okunması her zaman sürücüler için problem olmuştur. Bazı sürücüler testi için özel olarak hazırladığımız çizik CD'yi okurken başarılı sonuçlar alırken bazıları testi tamamlayamadılar bile. Bu test için CD Err adlı CHIP Test Merkezi için hazırlanan özel bir programı kullandık. Bu test sonucunun toplam puana etkisi %10 oldu.

Ergonomi puanı ve CD performansı

Bazı DVD sürücülerden DVD izleme yazılımı çıkmaması gerçekten tuhaf. DVD izlemek için bir sürücü alıp eve geliyoruz, gerekli montaj işleminden sonra sıra yeni aldığımız DVD filmleri izlemeye geliyor. Derken bunu yapamıyoruz çünkü gerekli program elinizde yok! Eğer testimizdeki sürücüler arasında beraberinde DVD izleme yazılımı olmayan bir katılımcıda karar kılarırsanız gerekli yazılımı önceden tedarik etmenizle fayda var. Ergonomi puanını hesaplarken sürücüyle gelen yazılımlar, Digital Audio çıkışı olup olmaması gibi ek özellikleri dikkate aldık. Bu puanın toplam CHIP puanı üzerindeki ağırlığı da %10 oldu. Genel olarak hak ettiğimizde DVD sürücü sahibi bir kullanıcının DVD'den çok CD kullanacağı aşikar. En azından şimdilik. Bu aşamada bir DVD sürücüsünü CD performansı çok önemli taşıyor. Yapığımız testlerde görebildiğimiz kadarıyla mevcut DVD sürücülerin CD performansları CD sürücülerden aşağı kalmadığı gibi daha iyi bile olabiliyor. DVD sürücülerin bu aşamada tek dezavantajı fiyatları. En uygun fiyatlı DVD sürücü ortalama bir CD sürücüsünün 2 katından pahalı. Bu aşamada yaklaşık 50\$ fazladan ödeyebilirsiniz daha iyi CD performansında DVD film izleme gibi bir olanağa da kavuşmuş olacaksınız. □

Test Platformu

PIII 500 işlemci
128 MB SDRAM
Agus P2 B Anakartı
NEC FP950 monitör

Görüntü yok, ses yok, yavaş...

DVD Sorunlarına Çözümler

DVD'ler sundukları yeniliklerin yanında, kullanım sırasında yaşanan bazı problemleri de beraberlerinde getiriyorlar. CHIP sizin için bu problemlere çözümler üretti.

■ Normalde DVD'ler diğer veri taşıyabilen medyalar gibi komplike olmayan ve kolay kullanılabilen yapıya sahiptir. Sürücülere medyalarınızı takıyorsunuz ve Windows Explorer ekranından veya diğer programlardan onlara ulaşıyorsunuz. Bu tabii en çok program ve oyun CD'leri için geçerli bir özellik. Çünkü özellikle DVD filmlerinde bazen ciddi sorunlar yaşamamız mümkün. Bunlar görüntünün kayması, kalitede düşüklük veya en kötüsü sistemin hiçbir şekilde harekete geçmemesi şeklinde sıralanabilir. Böyle bir olay gerçekleştiğinde maalesef sorunun nerede olduğunu bulmak pek de kolay ol-

mayabiliyor. Genelde bu tür sorunlar yanlış bir Windows konfigürasyonundan veya yazılım ile donanımlar arası uyumsuzluktan kaynaklanıyor olabilir. İleriki zamanlarda oluşabilecek sorunları çözümleniz için size en sık görülen hatalar ile ilgili bazı ipuçları ve yardım konularını bu yazıda sunmaya çalışacağız.

Bölge kodu problemi: İthal filmler çalışmıyor

İnternet veya büyük markelerde satış sunulan ucuz DVD filmlerine dikkat. Bu tür yerlerde bazen sizin DVD sürücünüzün tanıyamadığı farklı bölge ko-

duna sahip filmler satışa sunuluyor. Sürücünüzün bölge kilidi ile aldığınız DVD filmin bölge kilidi uyuşmadığından onu çalıştırmak da imkansız hale gelir. Bu yüzden bir DVD satın almadan önce onun bölge kilidinin sizin sürücünüzün ile uyumlu olduğuna emin olun.

MPEG kartına rağmen resim kalitesi kötü

Pentium II 350 MHz'in altındaki eski PC'ler bir desteğe sahip olmadan DVD-Filmlerini oynatmada zorlanırlar. Bunun nedeni ise Video verilerindeki birden çok hesaplamalar sayılabilir. Eski PC'ler bu tür işlemler için fazla güçsüzlük. Bu yüzden filmleri sürekli ve takılmadan oynatamıyorlar. Ama bunun da bir çözümü var. Özel MPEG-2 Decoder kartları veri hesaplama işlemlerini üzerlerine alarak teorik olarak DVD filmlerini daha düşük performanslı bir PC'de oynanmasını mümkün kılmaktalar. Teorik dedik çünkü buna rağmen görüntüde netsizlik ve bozulmalar meydana gelebiliyor. Bunun sebebi ise görüntü sinyalinin yeni bir kartta işlendiği için PC içinde daha uzun bir yol kat ederek kaliteden ödün vermesi. Bu sorunun giderilmesi genelde ekran kartı ile Decoder kartı arasındaki veri iletişimini sağlayan kablounun değiştirilmesi ya da ekran kartını daha yeni sürücülerle güncelleştirilerek mümkün olabilir. Buna rağmen sorun devam ediyorsa tek bir seçeneğiniz kalır. O da monitörünüzü değiştirmek. Fiyat yüzünden genelde bu seçenek pek tavsiye edilmez. Buna karşın MPEG-2 Decoder kartını televizyona bağlamak seçeneği daha yaygın olarak tavsiye edilir. Çünkü en son çıkan Decoder kartlarının üzerlerinde bir TV çıkışı mevcut. Gerçekten kabloları ise her türlü elektronik malzeme satan yerlerde temin etmeniz olmalıdır.

Ekran belleği görüntüyü aktarmak için yetersiz

DVD filmlerini seyrederken sadece işlemci değil aynı zamanda da ekran kar-

tı önemli ölçüde etki altında kalmaktadır. Hatta bazen bu etki ekran kartının işlevini doğru yapmamasına kadar uzanabilmektedir. Böyle bir durumda ekran belleği yetersiz veya Overlay açılmıyor gibi hatalarla karşılaşmanız çok normal. Bunun genel olarak iki sebebi var. DVD yazılımının yanında başka programlar da çalışmasından dolayı ekran belleği onlara da harcayacağından yetersiz kalması. Bu sorunun giderilmesi için diğer programları kapatıp ve Windows'u tekrardan başlatmak en mantıklı yöntem. Adı geçen sebeplerden ikincisi ise ekran çözünürlüğü ile ilgili. Renk derinliği ve çözünürlüğün çok yüksek olması da görüntünün gelmesine sebep olabilir. Bunu ortadan kaldırmak içinse renk derinliğini ve ekran çözünürlüğünü düşürmekte fayda var.

1- Masaüstünde herhangi boş bir yere mouse'un sağ tuşuna tıklayarak özellikler bölümünü seçin.

2- Ayarlar kısmında çözünürlüğü ve de renk derinliği adım adım düşürebilirsiniz. Bu ayarları en düşük değerlerine getirmeye gerek yok. Deneyerek bilgisayarı için en iyi çözünürlüğü ve renk derinliğini ayarlamak en iyi çözümü teşkil etmekte.

Problemlerle karşılaşmamak için en doğru temel ayarlamalar

Bilgisayarınızın temel ayarlarında da bazen görüntü ile ilgili sorunlar yaşanabiliyor. Film oynatmada sorun yaşamak istemiyorsanız ilk olarak DMA özelliğini açmalısınız. Böylece işlemciye binen yükü önemli ölçüde azaltmış olursunuz. Çünkü DVD'den gelen veriler ilk olarak sistem belleğine aktarılacaktır. IDE denetleyicisi ise veri iletiminin kontrolünü elinde tutarak işlemciyi bu konu ile yormamaktadır. DMA'nın ayarlanması için aşağıda anlatılan işlemleri uygulayın.

1- Başlat menüsünden Ayarlar seçeneğine girip Denetim Masası başlığından da Sistem ikonuna tıklayın.

2- Aygıt yöneticisi seçeneğinde ise sisteminizde yer alan tüm donatıların bileşenlerini görebilirsiniz. DVD sürücünüzü ise CD-Rom başlığı altında bulabilirsiniz.

3- DVD sürücüsüne mouse'un sağ tuşu ile tıklayarak Özellikler seçeneğini seçin

4- Ayarlar bölümünde DMA kutucu-

SÖZLÜK

Overlay: Yeni ekran kartlarında olan bir özellik. Bu özellik ile animasyon ve videolarda ön planda ekranda görüntüyü gördüğünüz sırada arka planda bir sonraki görüntüler işleniyor.

IDE-Controller: Integrated Device Equipment. Bu Controller, teknik özelliği sayesinde sabit disklerin, CD-Rom sürücülerinin ve de CD yazıcılarına veri transferlerini işlemci ve sistem belleğine yönlendirip kontrol ediyor.

CPU: Central Processing Unit. PC'nizde tüm temel hesaplamaları yapan işlemci.

SCSI: SCSI cihazlarının (CD-Rom ve bazı DVD-Rom'lar gibi) kullanılması için sağlayan bir aralıdır.

ğünü görebilirsiniz. Bunu işaretleyip Uygula seçeneği ile bu pencereden çıkabilirsiniz. Değişiklik Windows'u yeniden başlatılışınızda gerçekleştirecektir. **Chipset:** DMA modunu açmak IDE sabit diskler ile CD-Rom sürücüler için de geçerli. Bu sayede sisteminizin veri transfer performansını önemli ölçüde artırabilirsiniz.

Filmlerin gösterilmesi sırasında resim kaymalarını engellemek

DVD sürücüsünün doğru bağlanması, yazılımın hatasız kurulmasına ve de donanımlarının bu işe uygun seçilmesine rağmen hümker yine de akıcı olmayabilir, aksine görüntünün kayması gibi sorunlar yaşanabilir. Bahsi geçen tüm ayarlamaları doğru yaptıysanız, DMA özelliğini açtıysanız ve de yazılı olan işlemcinizi bir Denetim kartı ile

Renk derinliğinin ve çözünürlüğünün düşürülmesi bazı DVD'lerin daha iyi çalışmasına neden olabilir.

**Heseli Kılıflarla
Monitörlerinizi Koruyun**

SADECE 10\$

**Okidoki
Bilgisayar Sistemleri**

232 - 463 30 83

232 - 464 67 73

okidoki@mylaptop.com

güçlendirmenize karşı hala sorun varsa DVD-Player yazılımının yetersiz olduğunu söyleyebilirsiniz. Bu durumda bu yazılımı değiştirmenizde fayda var. Sorunsuz bir görüntü kalitesi siman ve en iyi sonuç veren yazılım ise Power DVD 2.5.5. DVD yazılımlarının karşılaştırma testinde bu yazılım birinci sırayı almıştı. İnternet'te <http://www.digital-digest.com> sitesinde diğer DVD yazılımlarını Download etmeniz mümkün. Böylece sisteminiz için en uygun yazılımı da kendiniz seçebilirsiniz.

Her Software Player bu iş için uygun değil

DVD sürücünüz ile birlikte bir yazılım gelmemiş ise veya gelen yazılımdan memnun değilseniz ve o yüzden başka arayışlar içindeyseniz, dikkat etmeniz gereken bazı noktalar var. Çalıştığınız sistemde bir SCSI aygıtı var ise o zaman Koch Media'nın DVD Max yazılımından uzak durmanızda fayda var. Bu program SCSI aygıtlarla uyumlu bir şekilde çalışmıyor. Hikelerle bu yazılımı kurmaya başarsanız bile filmlerinizi oynatmak olanaksız. Bu aynı zamanda sisteminize sonradan takacağınız bir SCSI aygıtı için de geçerli.

<http://www.dvd.com> sitesinde DVD ile ilgili en son haberleri ve çeşitli teknik sorunların çözümlerini bulabilirsiniz.

DVD sürücülerin artmasına rağmen içerik yeterli değil

Bazı mağazalarda çok eski filmlerin DVD versiyonlarını görmek mümkün. DVD'lerin VHS kasetlere nazaran daha sağlam olmaları ve bozulmamaları film koleksiyonu yapan kişilerce yavaş yavaş

tercih edilmeye başlanmasını sağladı. Ama bazı durumlarda müşteriler bu eski filmlerin fiyatları uygun olduğundan tercih ettikleri için hayal kırıklığı yaşıyor. Bunun sebeplerini DVD filminde Making-of-Sequenze veya film bilgisinin yer almaması olarak saymak mümkün. Bu teknik bir sorun değil. Tam tersi maliyeti düşürmek için üreticiler DVD filmlerine ek özellikleri koymuyorlar. Bu durumda aradığınız özellikleri bulamadığınız için ya filmi geri vereceksiniz ya da satın alacağınız filmin fiyatı çok uygun olduğu için sevineceksiniz.

TEMEL BİLGİLER

DVD Nasıl Çalışır?

Tek bir DVD'ye 17 GigaByte'a kadar veri sığdırılmak mümkün. Bu kapasite tam 27 CD'ye karşılık geliyor. Buna karşılık bu yeni medya teoride CD-ROM'larla pek farklı değil ve hemen hemen aynı teknolojiyi kullanıyor. Her iki durumda da bilgiler, olukça hassas olan yüzeye lazer ışınıyla tek tek bit'ler halinde "yazılıyor".

DVD ve CD-ROM teknolojilerinin

Veri depolama medyanın iki yüzünün de veri yazmak için kullanılması sayesinde bu kapasite iki katına çıkıyor. Bilindiği gibi CD'nin sadece bir yüzüne veri yazmak mümkün olabiliyor.

Depolama kapasitesini bu defa daha iki katına çıkaran diğer bir özellik de, DVD'lerin veri yazılabilen çih kaçıma sahip olmaları. DVD'nin en üst veri

arasındaki en temel fark kullanılan lazer ışınının dalga boyu. CD lazeri 780 nanometrelik bir dalga boyuna sahip. Buna karşılık DVD lazeri 650 ile 635 nanometre arasında bir dalga boyu ile çalışıyor. Böylece aynı büyüklükteki yüzeye dört buçuk kat daha fazla miktarda veri depolanmak mümkün oluyor.

DVD'nin düşük dalga boyuna sahip lazeri, veri depolanan yüzey üzerindeki veri yoğunluğunu CD'ye oranla dört katından daha fazla artırıyor.

kaumani yarı şeffaf biçimde tasarlanmış; böylece her iki katman da birbirlerinden bağımsız olarak veri yazılmasına ve okunmasına olanak tanıyorlar. Bu durumda DVD sürücünün, verileri okumak için lazer ışını her defasında istenen verilerin yer aldığı katmanı üzerinde kullanması gerekiyor.

Aygıt yöneticisinde bir DVD bölümü yok. DVD sürücüsü CD-Rom bölümünün altında yer alıyor.

Profesyoneller İçin DVD İpuçları

PC'nizi Video'ya Dönüştürün

DVD'lerinizi kendiniz yapabilirsiniz. Bu yazıda size bir DVD profesyoneli olarak, videolarınızı daha düşük bir boyuta getirip, 800 MB'lık üç adet CD'ye yazmanın yöntemlerini anlatıyoruz.

■ DVD'lerin başarısı durmak bilmiyor. Çünkü 1996'da piyasaya sürülmelerinden beri DVD'ler "Dijital Versatile Disk" liderliği ellerinde bulunduyorlar. Günümüzde DVD sürücüler, aynı zaman dilimi içinde zamanın audio CD çabalarından çok daha fazla bir satış başarısı elde ettiler.

Ama yine de bu teknolojinin birçok engeli var. Bu engellerden biri hem DVD sürücüsüne hem de yazımlara konulan ülke kodları kısıtlaması. Böylece yabancı filmleri seyretneniz de zorlaşıyor. Buna ek olarak kendi DVD'nizi kayıt etmeniz de neredeyse imkansız. Çünkü bu teknolojiye henüz belli bir standarda geçilemediğinden, DVD'ler farklı şekillerde piyasaya sürülüyor. Piyasaya sürülen bu cihazların çok pahalı olmasının yanı sıra film endüstrisi de yapabilen DVD'lerin yasaklanmasından yana.

Ama artık kimse bu gelişmenin nereye varacağını beklemek zorunda değil. Çünkü DVD kalitesindeki videoları ar-

uk bilgisayarınızdan bildiğimiz CD'lerle izlemek mümkün.

Siz de bilgisayarda DVD keyfini yaşayabilirsiniz

CHIP bu yazıda size, PC'nizi TV kartı ve MPEG yazılımları sayesinde nasıl bir dijital video kaydediciye dönüştürebileceğinizi anlatıyor. Öyle ki yaratacağınız VCD'ler her DVD cihazında çalışabilecek. Ayrıca DVD kalitesinde nasıl normal videoları izleyebileceğinizi de görebileceksiniz. Böylece yarattığınız "Super Video CD'ye (SVCD) DVD formatındaki Mpeg2 özelliğinin yanı sıra, iki ses kanalı ve dört altyazı desteğine de sahip olacaksınız.

Asya'dan gelen birçok DVD cihazı kullanım kılavuzlarında belirtmemelerine rağmen SVCD'leri oynatabiliyorlar. Bu yüzden CHIP, nezd DVD sürücülerini de inceleme fırsatı buldu. Bu cihazları inceleyen, bize çok ilginç gelen birkaç özellik fark ettik. Bu cihazların içlerinde PC parçalarının yer alma-

sının yanı sıra ülke kodları uzaktan kumanda yardımıyla iptal edilebiliyor.

Son model birçok DVD oynatıcısında ülke kodu uygulaması çok yaygın olarak kullanılıyor.

Bu sizi korkutmasın, çünkü internete bu sürücülerin ülke kodu kilidini ortadan kaldıran yeni Firmware'ler bulmak mümkün. Bunun yanı sıra keyifle filmleri seyretnmek için DVD yazılımlarını içerenizi sağlayacak programlar da bulmanız mümkün. En son film kopya koruması olan CSS ise hacker'lar tarafından uzun süre önce çözüldü.

Hatta filmleri internet üzerinden MPEG4 formatı altında bulmak bile mümkün. Bunun sebebi ise toplam 3 saatlik bir filmin MP3 formatındaki soundtrack'i ile birlikte tam olarak bir CD'ye sığabilmesi. Ve bu işin en ilginç yanı ise çalışması için gerekli olan yazılımın Microsoft tarafından bedava dağıtılması. Bu yazıda adı geçen programlardan bazılarını CHIP CD'de bulabilirsiniz.

Ülke Alan Kodu Uygulaması: Bazı Hilelerle Global Özgürlük

Paylaşılmış dünyası: Avrupa'da sadece ülke kodu 2'ye sahip olan DVD'lerin oynatılmasına izin var.

ABD, Avustralya ya da Asya'ya seyahat eden birisi sadece Palmiyeler altındaki cenneti yaşamakla kalmaz. Avrupa sinemalarında sonbaharda gösterime girecek olan filmlerin bu ülkelerde DVD versiyonlarını bulmak mümkün. Böyle bir fırsatı da kaçırmayı kimse istemez. Ancak çok güzel geçen bir seyahatin ardından bazı sürprizlerle karşılaşabilirsiniz: PC'nizdeki DVD sürücüsü ısrarla DVD'yi açmamakta direniyor. Zamanınızı alan uğraşlardan sonra DVD sürücüsünü çalıştırmayı başardysanız bile bu sefer de yazılımı size zorluk çıkarmaya başlayacaktır. Çünkü sizin ısrarlı denemelerinize karşın DVD yazılımı yanlış girilen ülke kodları uyarısı sayesinde size cevap veremeyecektir.

Film endüstrisinin başvurduğu bu hileye, PC üreticileri de mecburen ayak uydurmak zorunda.

Bundan dolayı 1 Ocak 2000'den bu ya-

na sadece RPC2'ler, yani sabit ülke kodlu DVD'ler piyasaya sürülüyor. Ülke kodu açık olan RPC1'ler ise sadece bir jumper ayarıyla global özgürlüğü sağlanası yüzünden artık neredeyse üretilmiyor. Bu kısıtlamalardan dolayı da hacker'lar da işe koyuldular. Amaçları DVD sürücülerini tüm ülke kodlarına açık bir hale getirmek.

Hacklenen sürücü firmware'leri ile sınırlardan kurtulun

Neredeyse hemen her gün, birçok üreticinin hacklenen sürücü firmware'leri çıkıyor. Bunların nasıl ve hangi yollarla hacklendiğini internetteki sayfalardan öğrenmek mümkün. Ancak hacker'ın da hata yapabileceğini hesaba katarsak kendi sürücünüzü hacklemek isterken bir daha tamiri mümkün olmayan bir arızayla karşılaşabileceğinizi gözde almalısınız. Çünkü burada modifikasyona uğramış bir firmware'den bahsedilmekte ve bu da garantisi olmayan bir işlem. RPC2 sürücüsüne sahip olup olmadığınızı ise küçük bir program olan Drive Info ile anında görebilirsiniz. Bu engelleri aşmanın daha kolay bir yolunu ise, ekrana görüntünün gitmesini sağlayan DVD yazılımlarında görebilirsiniz. Gencide kullandığınız DVD yazılımları size 5 kere ülke kodunu değiştirme olanağı sunar ve son seçilen kodda kendini sabitler.

Yazılımlarının Ülke Kodu korumasını kaldırın

Bu işin üstesinden gelmenin en kolay ve rahat yolu DVD Genie adındaki ufak programı kullanmak. Bu program popüler olan Cinemaster, WinDVD ve PowerDVD yazılımlarla birlikte baş edebiliyor.

KOPYA KORUMASI

Macrovision'dan Görüntü Parlamaları

Global film özgürlüğünün bir diğer engelini ise Macrovision kopya koruması. Macrovision senelerdir orijinal VHS kasetlerinin analog kopyalamasını engellemek için kullanılan bir teknik. Bu teknikle amaç resim parlaklığını birden erutup azaltmak. Bu sayede Macrovision günümüze kadar gelebildi. Hatta bazı ekran kartlarında bulunan TV çıkışları hala Macrovision sinyali taşıyorlar. Bazen DVD yazılımı TV çıkışından görüntüyü aktarmak istediğinde, ekran kartının sürücüsü bu özelliğe göre çalışmaktadır.

Bu yüzden öğrenme bu özelliği ortadan kaldırmak için çeşitli programlar bulunabilir. Örneğin masum bir görüntüye sahip olan TVTool veya Normace başlıklar altında TV dünyası için gerekli olan programlara rahatlıkla ulaşabilirsiniz. Bu programların en önemli özellikleri ise orijinal sürücülerinin hatalarını algılayarak ekrana görüntüyü yanda siyah bir çerçeve olmadan tam olarak verebilmeleri.

Çünkü bu program sayesinde seçtiğiniz kodu geri alabilir ya da başlangıçlarda istediğiniz kodu tekrardan girebilirsiniz. Ama bızlar yazılımın yapabildiklerinin sadece küçük bir kısmı. DVD-Genie, DVD oynatıcı yazılımlarının kontrol panellerinde görünmeyen gizli ayarlamalarını da yapmanızı sağlar.

Örneğin PowerDVD'nin yeni sürümü olan 2.5'de bunu görebilirsiniz. Çünkü bu sürümde GeForce kartlarının donanım hızlandırma ayarı kapalı. Ama DVD Genie sayesinde bu ayarı etkili hale getirerek film kalitesini arttırabilirsiniz.

DVD-Genie, DVD sürücülerini ile birlikte verilen ve üzerindeki bazı değişiklikler sayesinde sadece bazı özelliklerini kullanabileceğiniz Cinemaster programı için birebir bir çözüm teşkil ediyor. Öyle ki DVD-Genie tipik bir DVD oynatıcı yazılımı olan bu Cinemaster sürümünü, DVD'nizi tam anlamıyla donanımsal olarak destekleyen bir program haline getirebiliyor.

Küçük modüller gerçekleştiren Program: DVD-Genie software-playerleri optimize ederek ülke kodlarını değiştirebilir.

Video-CD'ler: Yakmadan 800 MB'ı Kaydedin

DVD sürücüsü olmadan da olur: Televizyonundaki veya VHS kasetlerinizdeki görüntüleri fazla bir çaba sarf etmeden VCD'ye kaydedebilirsiniz. VCD'ye kayıt etmedeki en büyük avantaj ise neredeyse tüm DVD sürücülerinde izlenebilmesi ve düşük hata oranı ile maksimum 800 MB'a yakın bir bilgi kayıtlı edilebilmesi.

1. ADIM: VCD'yi oluşturacak görüntülerin yakalanması

VCD'nin ayarlanması sırasında size en çok gerekli olan cihaz bir sabit disk. İhtiyacınız olan diğer bir donanımı ise üzerinde anten girişi veya bir SVHS girişi olan bir TV kartı. Capture programı olarak tavsiyemiz ise, VirtualDub adındaki Freeware programı.

Virtual Dub'da ilk yapmanız gereken, programı çalıştırarak File menüsünden Option Capture AVI seçeneğini etkinleştirmek. Bu işlem sayesinde TV kartınızın capture sürücüsü de etkinleştiriliyor. Daha sonra yapmanız gereken ise video bölümüne girip format kısmından çözünürlüğü 352x288 RGB24'e ayarlamak. Audio-Stream işlemi ise sıkıştırılmadan Wave formatında kayıt ediliyor.

Ancak görüntüyü sıkıştırmamız şart, yoksa daha ilk dakika dolmadan siz 150MB'ı doldurmuş olursunuz. Bu işlemler için PieVideo-MPEG-Codec'i kullanmalısınız. Bahsettiğimiz AVI filmisini üretici firma Pegasus'un web sayfasında bulabilirsiniz (www.jpig.com). Fakat bu yöntemi kullanmaya karar verdiğinizde kayıtlı bir kullanıcı olmanız gerekiyor. Bizim size tavsiyemiz MPEG'de kalite ayarını 16'da tutmanız, böylece 80 dakikalık görüntü ve ses

Keskin görüntüler JPEG olarak kaydedilip sonra MPEG olarak dönüşüm işlemi VHS kalitesinden çok daha iyi bir kalite sunuyor.

kayıtları sorunsuz gerçekleştirmenin yanı sıra, AVI dosyalarının 4Gb'lık sınırı da aşmamış olursunuz.

2. ADIM: MPEG 1'e dönüştürme işlemi

MPEG 1'e çevirme işlemi en çok zamanınızı alacak olan bölüm. Çünkü VCD'lerin özellikleri sayesinde kısıtlı sınırlara sahip olacaksınız. Öyle ki Video Stream, bir MPEG-1 videoyu 352x288 çözünürlükte 1,155kbir ve saniyede 25 kare resim ile PAL standardında göre işleyebiliyor. Audio Stream'de ise bu standart, saniyede 44,2KHz ses çözünürlüğü, 324 kbiti Bitrate ve MPEG-Layer-2 sıkıştırması şeklinde gerçekleşiyor.

Bunların üstüne bir de "packsize" denen CD'deki sektör büyüklüğünü belirleyen ölçü birimi ekleniyor. Bu ölçü birimi CD'de 2,048 bit, VCD'de ise 2,324bit. Streams'deki packsize'lar birbiriyle uyumadığı zaman ise sesin ve görüntünün senkronize çalışmadığını ya da video görüntüsün ekrana aktarılmadığını görebilirsiniz.

Packsize'ların birbirleriyle uyumaması

halinde, 700 MB'lık boş bir CD'de yaklaşık 800 MB'lık video verisini kaydedebilmeniz mümkün. Yalnız, Video formatında neredeyse 800 MB kayıt ettiğinizde bir hata mesajıyla karşılaşacaksınız, fakat bu sizin video izlemenize bir engel değil.

Bahsettiğimiz bunca ayarla uğraşmak istemiyorsanız internette bedava olarak dağıtılan TMPEG encoder'ını ya da paranıza kıyıp Panasonic'in MPEG-1 encoder'ını kullanabilirsiniz. Bu programları elde ettiğinizde yapmanız gereken tek şey, Video CD Profil'ini yükleyip Capture dosyasını belirlemek.

3. ADIM : İlk video CD'nizi kaydedin

Bütün ayarlamalar yapıldıysa ve MPEG streams'lerin kopyalanması da sizin için bir bebek oyuncuysa ise dikkat etmeniz gereken bir konu kalır. CD başına düşen zamanın 80 dakikayı aşmamasına dikkat etmelisiniz. En kolay CD kopyalamayı Nero yazılımı ile gerçekleştirebilirsiniz (www.nero.com). Nero, streaming uygulamasını otomatik olarak algılayarak gerekli cihazlar için (VCD'yi tanımları için) ayarlamaları yapıyor. Hazırladığınız VCD'nizi izlemek için yapmanız gereken tek şey DAT'ları tanımlayarak Windows Media Player'ı kullanmak olacak.

VIDEO CAPTURE

Resim Kalitesinden Ödün Vermeden Kayıt

Performansı düşük PC'ler kayıt esnasında görüntü kalitesini düşürmeleri yüzünden videolarda bozukluklar meydana gelebiliyorlar. Bunu engellemek için bazı yöntemlere başvurulabilir. Bunlardan biri sabit diskinizi Defrag işleminden geçirmek. İkinci yöntem ise bütün capture programlarını kapatmak. Son seçenek ise TV kartının Overlay Mod'una etkinleştirmek. PC video recorder gibi kullanılabilen WinVCR programı ise bir alternatif değildir. WinVCR'ı bir VHS kaydedici gibi programlamak mümkün, hatta gerçek zamanda capture yapma olanağınız da var. Ama bu programı çalıştırmak için, en az bir Pentium III ya da Athlon 550 işlemcisine sahip olmalısınız.

Kötü Bağlantılar:

TV sinyalinin bozuk olması MPEG encoder'ını çarşılar hale getiriyor. Bunun sonucunda iki katlı VCD çözünürlüğünde bile kötü resimler ve bulanık noktalar meydana gelebiliyor.

CD'de DVD Kalitesi: XVCD ve SVCD Bunları Gerçekleştirebiliyor

Video CD'ler uzun film gecelezi için tam aradığınız eğlence. Ama bu eğlencenin kalitesi nasıl daha çok artırılabilir? Ne de olsa bu standart iki hızlı CD-Rom'ların piyasaya girmesinden beri var. Buna ek olarak CD'lerin kapasiteleri sayesinde 3 saatlik bir film iki adet CD'ye sığdırılmakta. Oysa kısa filmler bellek kapasitelerini çok daha iyi doldurabilmekte.

Video-CD: Daha iyi görüntü, daha iyi ses

XVCD formatındaki "X" extended anlamına geliyor. Bunun anlamı modern DVD cihazların, bitrate ve çözünürlüğü yüksek olan video CD'leri rahatlıkla oynatabilmesi. XVCD hiçbir zaman uluslararası çapta kullanılamamasına rağmen çalışıyor. Buna karşın Super Video CD olarak tanıdığımız SVCD standartlaşmanın yolunda. SVCD DVD kalitesinde sesi ve görüntüyü tutabiliyor, MPEG 2 formatında çalışıyor ve bunun yanı sıra 2 ses kanalı ve çeşitli alt yazı imkanları sunuyor.

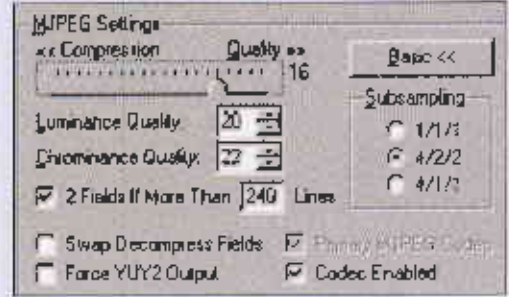
Ev kullanımı içinse XVCD ilk sırada yer alıyor. Capture ve dönüştürme işlemi video CD'deki gibi yapılıyor. Bitrate ve çözünürlük ise bu işleme de en-

tegre ediliyor. Virtual Dub yardımcı ile capture süreçleriniz doğru çalışmadığı zaman size gerekli olan çözünürlük sağlanabiliyor. Siz yine de ne olur olmaz Virtual Dub'in Overlay fonksiyonunu kapatın. Bunun nedeni video sinyallerinin kendilerini ekran kartının video belleğine yazmaları.

Overlay fonksiyonunu kapatmanızda 352x576 ya da 480x576 çözünürlükte capture yapabilirsiniz. Bu yüksek çözünürlüklerde formatınızı YUV12 olarak belirleyin. Böylece, görüntüde bozukluk yaratan ve oldukça rahatsız edici çizgilerden kurtulmuş olursunuz. Bu capture ettiğiniz görüntünün tek dezavantajı ise çok az cihaz ile birlikte Software DVD Player'larda çalışması.

Kayıt için kullanacağınız CD'yi sonuna kadar doldurun

Kayıt edilecek olan dosyaların dönüştürülmesi için TMPEG ya da başka bir MPEG 1 encoder'ı kullanabilirsiniz. Önemli olan saniyede 25 resme göre MPEG-1 formatını ayarlamak. Böylece 800 MB'ı doldurmak için audio ve video bitrate'lerini istediğiniz gibi seçebilirsiniz. Bu işlemin boyutunu hesap-

Kayıt esnasında dönüştürme işlemi. Encoder YUV video formatı sayesinde DVD çözümleri ile baş edilebiliyor.

lamak için internette Bir-Rate Calculator programlarından yararlanabilirsiniz. Önemli olan yapılması gereken ayarların doğru olması. CHIP sizin için aşağıdaki tabloyu yaptı. Buradan her türlü CD için doğru ayarı bulabilirsiniz. Hazırladığımız MPEG dosyalarını Nero ile kayıt edebilirsiniz. Sonra yapmanız gereken ise standardı işaretlemek ve CD'nizi sorunsuz olarak kayıt etmek. Nero yazılımını internet üzerinde www.nero.com adresinde bulmanız mümkün.

Tam olarak oturmamış: SVCD oluşturmak için tek yol var

SVCD yapımıyla sadece Nero baş edilebiliyor. En azından bu olay teorik olarak öyle. Çünkü profesyonel bir araç olan i-Auther (www.enreach.com) dışında hiçbir encoder gerçek SVCD stream'ler oluşturamıyor. Ama i-Auther de sadece Easy CD Creator için CD imajları hazırlayabilen bir program.

Nero'nun yapımcısı Ahead bu yüzden bimeg Freeware Encoder programını tavsiye ediyor. Bu program 480x576 nokta çözünürlükte MPEG-2 oluşturabilmesine karşın bitrate ayarlarında bazen karışıklıklar meydana getirebiliyor. Öyle ki 90 dakikalık bir filmin dönüştürülmesi haftalar sürebiliyor. TMPEG bu işi daha hızlı gerçekleştiriyor ama onda da bazen bitrate sorunları ile karşılaşılıyor. Size tavsiyemiz bunun için internet sitelerini biraz karıştırmamız. Çünkü bazı kişiler bu programlara TMPEG profilleri ile ilgili değişiklikler yaparak Nero'nun bu stream'leri kabullenmesini sağlamışlar.

Freeware-Encoder: TMPEG. Super Video CD için gerekli olan DVD formatını destekliyor. Bu da iyi bir bitrate oranı ve yüksek bir çözünürlük anlamına geliyor.

VCD Çözünürlük

Format	Stream	Çözünürlük	Video-Bitrate (değişken= VBR, sabit= CBR)	Audio Bitrate
VCD	MPEG 1	352 x 288	1,152 KBit/s CBR	224 KBit/s
XVCD	MPEG 1	352 x 576	mind. 1,600 KBit/s CBR	mind. 128 KBit/s
XVCD	MPEG 1	480 x 576	mind. 1,600 KBit/s CBR	mind. 128 KBit/s
SVCD	MPEG 2	480 x 576	max. 2,176 KBit/s VBR	224 KBit/s

Hacker'ların Sevdığı: Microsoft MPEG4 ve MP3

Film şirketleri DVD'leri nasıl internet siteleri üzerinde satıp ve karaborsada kopyalanmalarına nasıl engel olacaklarını düşünme dursunlar, film korsanları çoktan çözümünü bulup bir adım öne geçtiler bile. Buna en büyük etken ise Microsoft. Çünkü Gigabyte boyutlarındaki DVD filmlerini dönüştüren programı internet sayfalarından rahatlıkla indirmeniz mümkün. Bahsi geçen web sayfası Microsoft'un Homepage'inden başkası değil. Aslında Video-Compression-Codes'leri Media Tool'un değişken daha çok düşük bir veri erişim hızı ile streaming videolar oluşturmak için düşünülmüştü (www.microsoft.com/windows/windowsmedia/en/download/default.asp). Kullanıcı veri akışına almaya başladığı en video çalışmaya başlıyor. Bunun en güzel özelliği ise bağlantı kalitesi ne olursa olsun bu işlemin gerçekleşmesi.

High-End-Compression: CD başına 3 saatlik filmler

Hacker'lar, Media Tool'un içinde olan ve yüksek bir performans gösteren MPEG-4 Codec'in, DVD dönüştürme için ideal bir araç olduğunu hemen anladılar. En düşük bitrate'deki (800 kbit) resim kalitesi bile video streaming uygulamasında harika sonuçlar elde etti. Böylece 3 saatlik bir filmi tek bir CD'de yer alması da mümkün oldu.

Microsoft V1, V2 ve V3 olmak üzere tam üç adet Codec'e sahip. V3-Codec'e kadar MPEG-4 filtrelemesi bütün programlarda çalışabiliyor. En azından şimdiye kadar bu böyle idi.

Senkronizasyon becerileri: Capture ve resim işleme programı olan Virtual Dub Video ile MP3'leri mikslıyor. Sesin senkron olabilmesi için Fraunhofer-Codes'ın bir bug'u da dâhil edilmektedir.

Çünkü Virtual Dub'ın yapımcısı Microsoft'un isteği üzerine Codec desteğini bıraktı. Değişik bitrate'ler oluşturabilen V3-Codec, şimdiki bir kopya kurtulması ile desteklendi.

V3-Codec günümüzde sadece Media Tool'lar çalıştırıldığında çalışırken, başka bir program kullanıldığında kendiliğinden kapanmaktadır. Ama hacker'lar bunun için hemen bir çözüm yolu ürettiler. DIVX adında hacklenmiş bir MPEG-4-V3 filtresi internete olay yarattı. Tüm fonksiyonlara sahip olan programı DVD hacker'larının dönüştürme programlarında veya başka encoder programlarına entegre şekilde bulunabiliyor.

DIVX: Video Plug-in olarak kullanacağımız hacker encoder'ı

Bu araçlardan biri Flask-MPEG olarak adlandırılıyor. Flask Encoder, Panasonic Encoder'ın Plug-in versiyonları yardımı ile DVD videolarını okuyup

Video-CD olarak dönüştürmenize ya da verileri okuyup doğrudan DivX'e dönüştürmenize sağlar. Ses ilk olarak Wav verisi olarak kaydediliyor. Sonra ise Virtual Dub yardımı ile videonun içine miksleniyor.

MP3'de problem: Resim ve ses birbirinden bağımsız çalışıyor

Virtual Dub ile çalışmak çok önemli. Çünkü bu program bir MP3-Codec yardımı ile Wav verilerini video ile birleştirmenin yanı sıra MP3 ses senkronizasyonu da yapabiliyor. MP3 Audio'ya direkt dönüştürme işlemi bir işe yaramaz. Çünkü Fraunhofer-MP3-Codec bitrate'lerin hepsini işlemiyor. Yapılan iş ise bazı audio verilerini filmi oynatmadan önce belleğe almaktır. Virtual Dub ise bu sorunu çözüyor. Böylece saatlerce senkronize bir ses ile filmlerinizi seyredebilirsiniz.

Her iki sıkıştırma işlemi ancak DivX-Codec kullanıldığında çalışabilirler. E-mail ile yollanan küçük videolar için en doğrusu Media Tool'ları kullanmak. Çünkü böylece, ayarlamaların daha kolay olmasının yanı sıra, sesi de Microsoft'un kendi WMA formatına göre hazırlamak mümkün. DivX kullanılan verilerde ise aynı zaman dilimine sahip orijinal videodan yüzde 30 daha düşük bir yer kapladığını söyleyebiliriz.

Bunun sebebi çok basit. Microsoft V3-Codec'de sadece internet üzerinde streaming yapılabilmek için ASF verilerinin export'una izin veriyor. Amaç ise Real Video'nun uygulamalarını suya düşürmek. [E]

İnce çizgili bitrate: MPEG-4 DVD'den 10 kat daha küçük olmasına rağmen çok keskin bir görüntüye sahip olabiliyor.

DVD Sürücü Montajı

DVD Sürücüye Terfi

Bazı donanımları bilgisayara monte etmek oldukça kolaydır. DVD sürücü de sunlardan bir tanesidir.

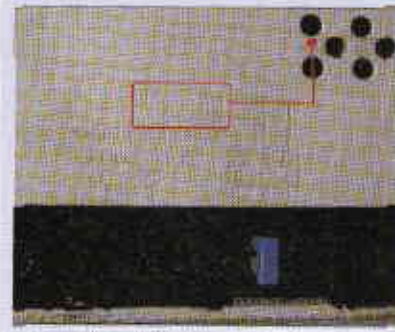
Testimizden faydalananarak satın aldığınız DVD sürücüyü çok kısa bir sürede kendiniz monte edebilirsiniz. CHIP DVD sürücü montajını adım adım anlatıyor.

DVD sürücüler yavaş yavaş PC'lerde standart donanımlar arasında yer almaya başladılar. Yeni bir bilgisayar alıyorsanız büyük bir ihtimalle DVD sürücü standart olarak gelecektir. CD sürücü yerine artık DVD sürücüye terfi etmeye karar verdiğinizde ise, DVD sürücüyü kendiniz kolayca monte edebilirsiniz. Yapmanız gereken tek şey aşağıda anlatılanları adım adım uygulamak.

1-Bilgisayarın DVD sürücü montajına hazırlanması

Yeni DVD sürücüsünün PC'izde yerini bulabilmesi için PC kasesini açmalı ve 3,5 inç sürücü kapaklarından birini çıkarmalısınız. Yeterince yeriniz varsa DVD sürücü için sabitdisk veya CD yazıcı gibi 1st üreten diğer sürücülerden mümkün olduğunca uzak bir yer seçin. Kapaklar genelde iki defa kapatılmıştır içerden ince bir metal plakayla ve dışarıdan da plastik bir kaplamayla. Öncelikle ince bir düz tornavida kullanarak plastik kapığı sökün.

Daha sonra yuvanın önündeki metal plakayı sökebilirsiniz. Sökmek için biraz kaba kuvvet uygulamak gerekebilir. Bunun için birkaç defa metal plakayı

2- DVD sürücüyü yuvaya yerleştirmeden önce Master/Slave ayarlarını yapmalısınız.

bağlantı noktaları kurdana kadar ileri geri bükün. Söktüğünüz metal parçayı çöpe atabilirsiniz, plastik kapığı ise sakladığınızda fayda var.

2- DVD sürücü için Master ve Slave ayarları

ATAPI DVD sürücüsünün montajı için öncelikle jumper ayarlarını doğru yapmalısınız, ancak bu sayede sürücü düzgün olarak bilgisayar tarafından tanınabilir. Sürücüyü sabitdiskle aynı IDE yuvasında kullanmak istiyorsanız DVD sürücüyü "Slave" olarak ayarlamalısınız. Aynı bir port'a tek başına bağlayacaksanız da "Master" olarak jumper ayarı yapılmalıdır. Jumper'in nasıl yerleştirileceğini ya sürücünün üzerindeki bir etikette, ya da sürücüyle beraber verilen kitapçıkta bulabilirsiniz.

Burada aynı zamanda IDE'nin ilk günlerinden kalma "Cable select" ayarı da bulunur. DVD sürücüler gibi modern aygıtlar için bu seçeneğin artık pek bir önemi yok.

3- Sürücünün IDE kablolarına bağlanması

IDE kabloları çoğunlukla bir kutup korumasına sahiptir, böylece kabloyu ters bağlama gibi bir tehlike söz konusu olmaz. Ancak zor zorlayarak kabloyu sürücüye bağlayabilirsiniz. Kablounuzda bu tip bir koruma yoksa sürücünün üzerine basılmış numaralardan 1 numaralı pini bulun. Kabloyu kırmızı işaretli tarafı Pin 1'e gelecek şekilde sürücüye bağlayın.

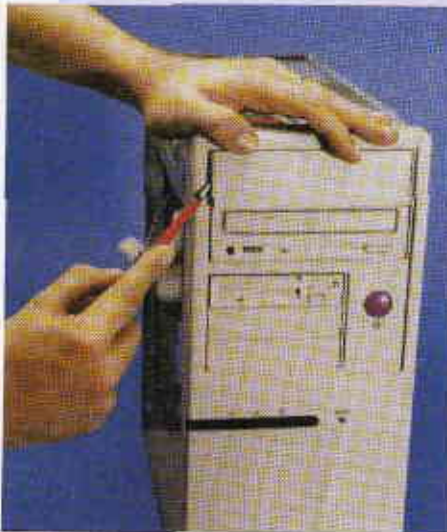
4- DVD sürücüyü gerekli kabloların bağlanması

DVD sürücülerde güç beslemesi ve ses transferi işlerinde problemler çıkmaz genelde. Çoğunlukla bilgisayarla değişik aygıtlar bir Y kablosu üzerinden gelen gücü paylaşırlar. En iyisi DVD sürücüsüne bağlayacağımız power kablusunun diğer ucunun disket sürücüsüne giden kablo olmasıdır.

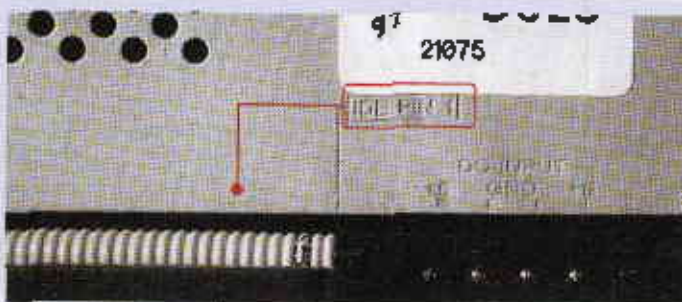
Audio kablusunu ise sadece DVD sürücünüzle müzik CD'leri de dinlemek istiyorsanız bağlayın. Kablo zaten CD sürücüsüne bağlarsa böyle hıtrakabilirsiniz. DVD sürücüsü ileride CD-ROM sürücüsünün bu görevini üstlenecekse kabloyu CD sürücüsünden söküp DVD'ye bağlamanız daha doğru olacaktır.

5- Sürücünün kasa içerisinde doğru şekilde sabitlenmesi

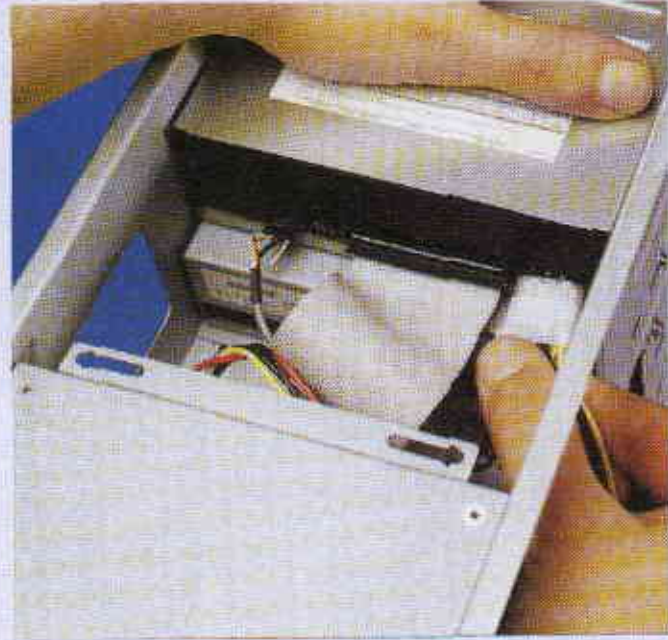
Şimdi DVD sürücüyü nihai olarak kasa içindeki yuvasına sabitleyebilirsiniz. Bu sırada vida tasarrufunda bulunmayın,

1- PC'nizin kasesini açtıktan sonra sürücü yuvasının önündeki kapığı çıkarılmalıdır.

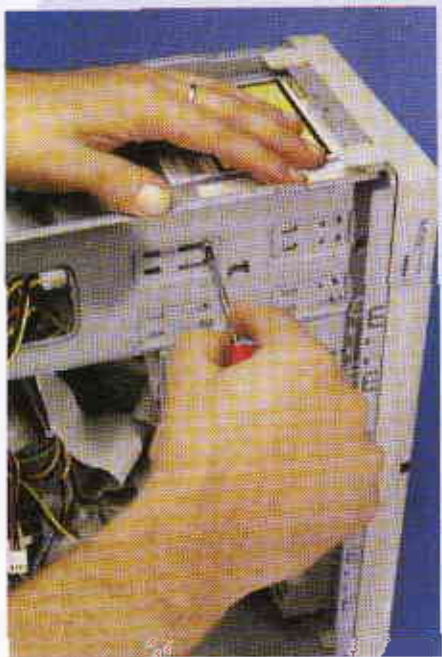

3- DVD sürücünün montajı sırasında veri kablosunu DVD sürücüye bağlamanız gerekiyor.

4- Güç kablusunun ve PC'nizde müzik CD'lerini dinleyebilenizi sağlayan ses kablusunun DVD sürücüsüne bağlanmaları gerekiyor.

ne kadar gırtlı vidalarsanız, DVD sürücü çalışırken o kadar az ses çıkaracaktır. Zira DVD sürücüler yüksek hızlara ulaşabilirler, özellikle de CD-ROM modunda çalıştıklarında. Aynı şekilde iyi vidalanmamış bir sürücünün neden olduğu rahatsız edici sesler de DVD keyfini kurtarmazda bırakabilir. Ayrıca tam sabitlememeniz nedeniyle oluşan sarsıntı, DVD sürücünüz için pek sağlıklı değil. Sürücüyü düzgün bir şekilde vidaladıktan sonra PC'nin kasaını da vidalayarak kapatabilirsiniz.

5- DVD sürücüsünün gürültülü çalışmasını engellemek için iyice sabitleyin.

6- Windows'un ilgili bölümlerinde DVD sürücünüzle ilgili ayarları yapabilirsiniz.

6- Windows'ta DVD sürücü için önemli ayarların yapılması

Bir sonraki açılışta Windows kendiliğinden yeni aygıtı tanıyacak, DVD sürücüsü için gerekli olan aygıt sürücülerini kuracak ve bir sürücü harfi atayacaktır. Eğer verilen harfi beğenmediyseniz bunu kolayca değiştirebilirsiniz. "Bağlat / Ayarlar / Denetim Masası / Sistem / Aygıt Yöneticisi" bölümünde CD-ROM'a çift tıklayın ve burada DVD sürücünüzü seçin. Ayarlar sekmesinde yer alan "Ayrılmış sürücü harfleri" alanında DVD sürücünüze istediğiniz bir harfi verebilirsiniz. Windows'u yeniden başlattıktan sonra DVD sürücünüz ilk kullanımı için hazır. DVD keyfini artık siz de doyasıya yaşatabilirsiniz.

Uluk Yamanlıçoğlu (uyman@icbim.com.tr)

ÇOK GEÇ OLMADAN YAZILIMINIZI KORUYUN !

HYPER-LOCK™

TEKNİK ÖZELLİKLERİ

- Mikro-splendit tabanlı tasarım
- Çift yönlü haberleşme desteği
- Değiştirilebilir dongle enjeksiyon kodu
- 240 byte yazılabilir/okunabilir hafıza
- Güçlü yapıyı tandem üretici
- Programlama için özel cihaz ihtiyacı yoktur
- Kontrol/okuma/yazma işlemleri çok hızlıdır

YAZILIM ÖZELLİKLERİ

- Koruma .EXE ve .COM dosyalarına uygulanır
- Overlay formatındaki dosyalar korunabilir
- Bütün yaygın programların dilen için hazırlanmış Linkable Protection Modülleri ile program içersinden kontrol/okuma/yazma işlemleri yapılabilir
- Birbirleriyle değişken cevapla şifreli haberleşme kullanılır
- Kendisi ve fonksiyonları simüle edilemez

DESTEKLENEN BİLGİSAYARLAR

- Bütün PC uyumlu bilgisayarlar

DESTEKLENEN İŞLETİM SİSTEMLERİ

- DOS, WINDOWS ve NETWORK ortamında

NETWORK DESTEĞİ

- Bir tarafsızın herhangi bir terminale veya server'a taşıma işlemi, tüm network sisteminde koruma için yeterlidir

UYGUN FİYATLAR

- Yüksek kalite uygun fiyat
- Ücretsiz Development Kit

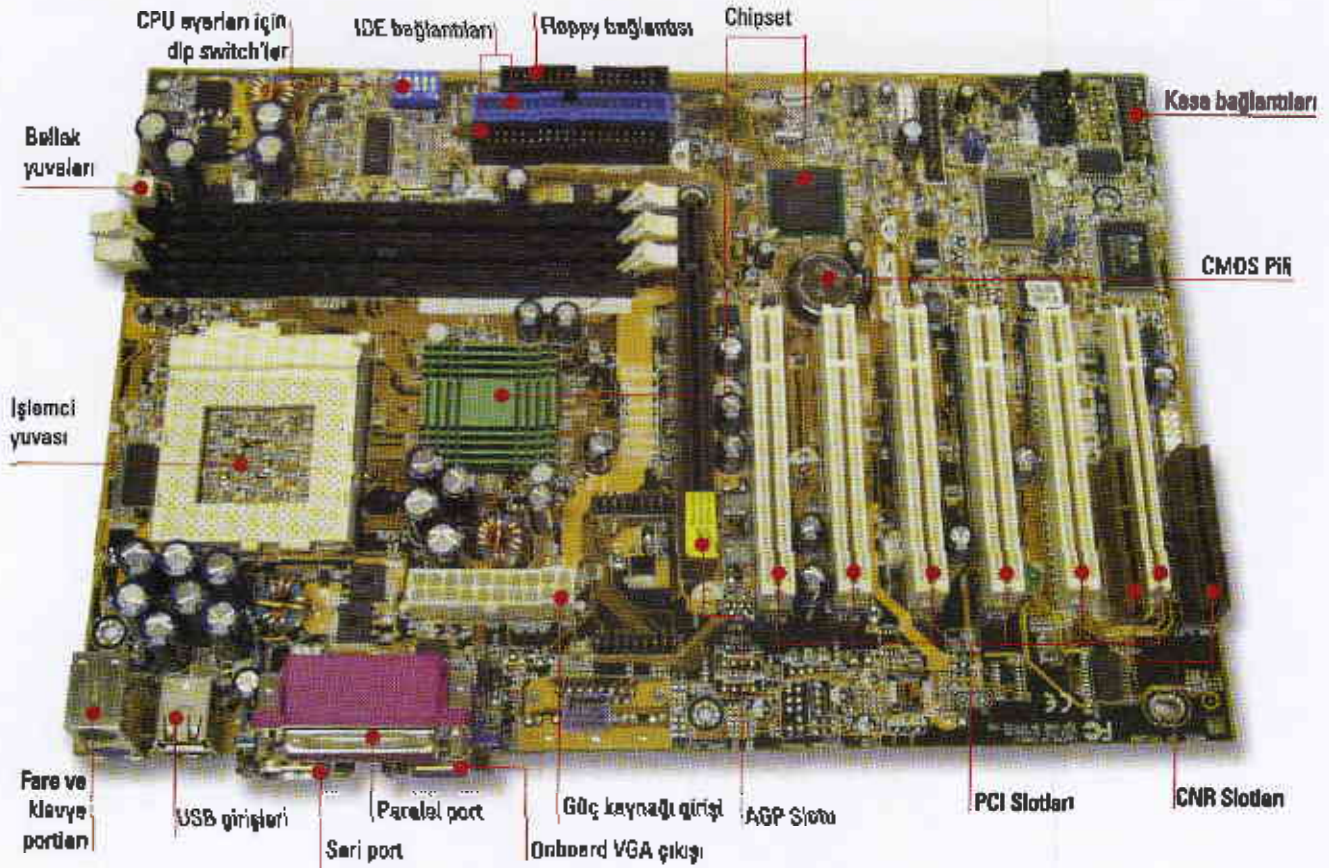

www.hyper-lock.com

GÜVEN

BİLGİSAYAR LTD.

Spor Cad. Telenor Sok. 7/3
80680 Maçka-İstanbul
Tel : 212-236 10 07
Fax : 212-260 36 46

Anakartlar Hakkında Herşey

PC'nizin Kalbini Tanıyın

Bilgisayarınızın içindeki tüm veri akışını düzenleyen ve diğer bileşenler arasındaki koordinasyonu sağlayan anakartları iyi tanımak donanım bilgisinin temelini oluşturur.

■ Bir PC satın almayı ya da toplamayı düşünüyorsunuz. Karar vermeniz gerek, ilk bileşen ne olmalı? Bu soruya kimsenin CD sürücü ya da sabitdisk gibi cevaplar vereceğini sanmıyoruz. Genellikle ilk dikkat edilen bileşen CPU'dur. Bu bazı istisnalar dışında pek yanlış da sayılmaz. Sisteminizi hangi CPU'nun üzerine kuracağınıza karar verdikten sonra parçaları toplamaya başlayabilirsiniz. Aslında bu cümle teknik açıdan doğru bir anlama değil. Zira CPU'ya karar verdikten sonra anakartla ilgili seçenekler otomatik olarak belirecektir zaten. Dolayısıyla sisteminizi CPU'nun değil uygun anakartın üzerine kurmak durumundasınız.

Eğer CPU'ya karar verdikten sonra "herhangi bir" anakart alırsanız ya da satıcının size satmaya çalıştığı anakartı incelemeyen, özelliklerine bakmadan "ne farkedir?" dersiniz daha sonra herhangi bir terfi sırasında sorun yaşayabi-

lirsiniz. Sonuçta anakart (adı üzerinde) bilgisayarın en temel bileşenidir. İhtiyaçlara göre doğru seçilirse terfi adımlarınızda size büyük kolaylık ve esneklik sağlar.

Nedir şu BIOS dedikleri? Hangi işlevlere sahiptir?

BIOS (Basic Input Output System), genel olarak bilgisayarın açılması için gerekli küçük bir yazılımdır. Bu yazılım BIOS chip'i içinde tutulur. BIOS, bilgisayarın disket sürücü ya da sabit disk gibi kaynaklardan açılabilmesini sağlaması dışında POST (Power On Self Test), yani açılışa bilgisayarın kendini test etmesi işleminde de sorumludur.

BIOS görevini yerine getirebilmek için, bazı donanım bilgilerine ihtiyaç duyar. Bu bilgiler, bilgisayar kapalı da olsa silinmemelidir. İşte bu işi CMOS (Complementary Metal Oxide Semiconductor) üstlenir. 64byte'lık kapasite

tesinde BIOS için gerekli bilgileri saklayabilmek için minik bir pil kullanan CMOS, çok az elektrik harcadığı için normal şartlarda bu küçük pille bile en az 2-3 yıl ikare edebilir. Açılışa şifre konması ve daha sonra bu şifrenin unutulması durumunda bu pili birkaç saniye için çıkarıp tekrar yerine tak-

Donanım Kursu Planı

- 09/00 Anakart
- 10/00 İşlemci ve RAM
- 11/00 Sabitdisk
- 12/00 Ekran Kartı ve Monitör
- 01/01 CD-Sürücü, CD-Yazıcı ve DVD
- 02/01 Ses Kartı ve Modem
- 03/01 Yazıcılar ve Tarayıcılar
- 04/01 Network Donanımı
- 05/01 Oyun Donanımları
- 06/01 Web kameralar ve TV Kartları
- 07/01 Veri Depolama Donanımı
- 08/01 Diğer Bileşenler

makla bilgisayarınızı açılabilir hale getirebilirsiniz. Çünkü pil çıkarılınca BIOS chip'i içindeki bilgiler de unutulacak ve şifre silinecektir.

BIOS güncellemesi nedir ve ne işe yarar?

BIOS sadece anakartlarda değil ekran kartı gibi bileşenlerde de bulunur. Genel olarak üzerindeki donanımın teknik özelliklerine ait bilgileri barındıran BIOS, sonuçta bir yazılım olduğu için istenirse silinebilir ve tekrar yüklenebilir. BIOS, ilgili donanımın beyanı ya da bilinci olarak nitelendirilebilir. BIOS'u zarar gören bir anakart işe yaramaz. Ta ki BIOS chip'i değiştirilene ya da yenisinden yazılana kadar.

Sahip olduğunuz anakartın bazı kartlarla uyumsuzluğu mu var? Ya da anakartınız yeni çıkan işlemcileri desteklemiyor mu? Bu durumda anakartınızın üreticisi olan şirketin web sitesini ya da izlemenizde fayda var. Zira üreticiler ürünleri piyasaya sürüldüğünde sahip olduğu bazı problemleri sonradan çıkarılırlar. BIOS güncellemeleriyle düzelebiliyorlar. Anakart üreticileri BIOS güncellemelerinin hangi üründe hangi problemleri düzelttiğini belirtirler. Eğer burada belirtilen şartlardan muzdaripseniz o BIOS güncellemesini indirmeniz ve yüklemeniz gerekir. Bunun için sahip olduğunuz gereken 2 adet dosya var. Bunlardan birincisi BIOS bilgilerini güncellemeye yarayan exe dosyası (AWDFLASH.exe gibi bir dosya) diğeri de yeni BIOS bilgilerini içeren .bin uzantılı bir dosyadır. Exe dosyası kullanılarak bu .bin uzantılı dosya BIOS chip'ine yüklenir.

Bios güncellemesi yapılmadan önce ilgili "read me" dosyası dikkatle okunmalı ve yönergeler takip edilmelidir. Ayrıca eğer BIOS güncellemesi sırasında elektrikler kesilirse ya da bir şekilde süreç kesintiye uğrarsa BIOS chip'iniz donanımsal olarak olmasa da yazılımsal olarak zarar görecektir.

Bozuk BIOS chip'lerini tamir edebilirsiniz!

Yanmış ya da bir şekilde donanımsal olarak zarar görmüş bir BIOS chip'ini yenisıyla değiştirmekten başka çare yoktur. Fakat BIOS bilgileri yazılımsal olarak da zarar görebilir ve bu çözümsüz değildir.

Bazı virüsler ya da güncelleme sıra-

AMD
şirketinin
Grengei soket
yapısı
destekleyen
Duron
işlemcisi
Intel'in
Celeron
işlemcisine
iyi bir
alternatif.

sındaki aksilikler BIOS bilgilerine zarar verebilir. Bu durumda yapılması gereken zarar görmüş BIOS'a sahip anakartın ayarlarını bulmaktır. Basitçe açıklamak gerekirse, sağlam anakarta DOS modunda açıldıktan sonra çok dikkatli bir şekilde (bilgisayar açıkken) üzerindeki sağlam BIOS chip'ini sökün. Bu işlemin ardından elinizdeki zarar görmüş BIOS chip'ini çalışan sağlam anakarta yerleştirin ve daha önceden web'den indirerek diske kaydettiğiniz en son BIOS'u kullanarak güncelleme yapın. BIOS chip'inizi tekrar yerine takabilirsiniz. Aruk daha önce sizi siyah ekranla karşılayan anakartınızın sorunsuzca açıldığını göreceksiniz.

Dikkat edilmesi gereken, chip'in sökülme ve takılma işlemi sırasında takılış yönünün çok önemli olduğudur. Eğer ters takarsanız chip yanarak kullanılmaz hale gelir. Genellikle chip'in soketi yanında takılış şeklini belli eden bir çama bulunur. Eğer yoksa takılış yönünü mutlaka çıkarmadan önce aklınızda tutun ya da bir yerlere not alın.

Socket PIII ve Celeron işlemcileri bir adaptör yardımıyla slot anakartlarda kullanılabilmektedir.

Teknik açıdan bir anakartın yapısı

Bir anakartta neler önemlidir? Herşeyden önce stabilite, yani kararlı bir çalışma, kaliteli bir anakart için en önemli kriterlerdir.

Üzerinde taşıdığı bileşenlerle uyumlu ve sorunsuz bir şekilde çalışan anakart, stabil bir anakarttır. Bu olmazsa ne kadar gelişmiş özelliği olursa olsun o anakart işe yaramaz. Başka bir anakart üzerinde sorunsuz çalışan bir kartı temiz bir sistem yüklü olan bilgisayarınıza taktığınızda mavi ekrana karşılaşıyorsanız anakartınızın başka sorumlulardan biri olması mümkündür. Tabii bunun yanında farklı sebepler de olabilir. Özellikle kalitesiz bellek modüllerinin bazı anakartlarla görülmemesi ya da yanlış görülmesi de sıkça karşılaşılan problemlerden biridir.

CPU'lar slot ve soket olarak iki farklı tipte üretiliyorlar. Popüler CPU markalarından Intel ve AMD'nin hem soket hem de slot mimaride işlemcileri mevcut. Fakat bu mimariler birbirleriyle uyumlu değil. Örneğin Hem Intel hem de AMD slot mimaride işlemciler üretiliyorlar. Intel'in slot line'ine karşı

AMD slot A ile cevap veriyor.

Bu slot'lar benzer görünümlerine karşı tamamen farklı yapıları sahiplerdir. Dolayısıyla alacağınız işlemci sisteminizin temel bileşeni olan anakartı belirliyor.

Satın almayı düşündüğünüz anakart ve CPU, slot veya soket yapısını destekle-

yebilir. Fakat slot olmasının önemli bir avantajı vardır. Slot yapıyı destekleyen bir anakartla yaklaşık 15 dolara satın alabileceğiniz bir adaptör yardımıyla soket işlemcileri de kullanabilirsiniz. Oysa soket anakartlarda slot işlemcileri kullanmak mümkün değil. Tabii bu bahsettiğimiz durum tüm soket/slot işlemciler için geçerlidir denemez. Slotket denen bu adaptörlerden bazılarının üzerinde hiç jumper yokken bazıları CPU ayarları için kullanılan jumper'larla geliyor. Bu jumper'lar sayesinde CPU voltajını değiştirmek bile mümkün. Bu daha çok overclock yapan kullanıcılar için önem taşıyor. Bu konuda ayrıntılı bilgiyi overclock başlığı altında bu yazıda bulabilirsiniz.

Anakart üzerindeki slotlar ve kart mimarileri

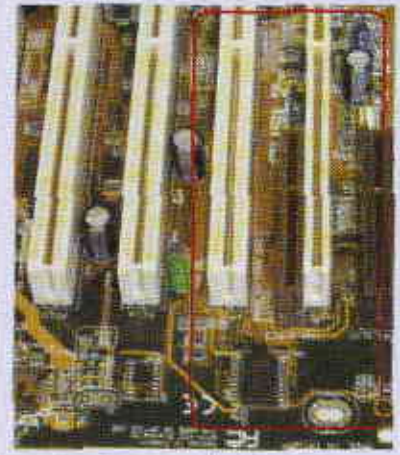
Anakart, üzerine yerleştireceğiniz kartlar için yuvalara (slot) sahiptir. Bu slotlar farklı tiplerdedir. Slotların farklı olması aynı zamanda o donanımın kullandığı veriyolu mimarisinin de farklı olduğu anlamına gelir.

Günümüzde en çok kullanılan slot tipi PCI'dır. PCI slot'lar beyaz renklidir ve modern anakartlarda 3-6 adet bulunur. Ses kartı, modem, TV kartı vs. bi-

leşenler genellikle PCI yapıdadır. PCI'dan önce kullanılan ISA (Industry Standard Architecture) ise artık terk edilmeye başlanan bir mimari'dir. Hatta bazı anakartlarda ISA slot bulunmaması da bunun göstergesi. AGP ise (Accelerated Graphics Port) PCI'dan daha hızlı veri aktarımına imkan sağlayan özel bir veriyolu mimarisidir. AGP adı üzerinde grafik kartları için tasarlanmıştır. 2x, 4x ya da AGP Pro gibi tipleri vardır.

Sistemden AGP 4x performansı alabilmek için grafik kartının AGP 4x olması yetmez. Anakartın da üzerindeki chipset ve slot yapısıyla bu mimariyi desteklemesi şarttır. Eğer bu bileşenlerden biri AGP 2x diğerleri 4x ise, sistem geriye uyumluluk sayesinde AGP 2x olarak çalışır. AGP 2x ile 4x arasında teorik olarak performans farkı varsa da pratikteki darboğazlar yüzünden ortaya ciddi bir fark çıkmıyor. En azından şimdilik.

Anakartlar üzerinde bulabileceğiniz iki farklı slot yapısı da AMR ve CNR'dir. Her iki mimarinin de başını Intel çekiyor. AMR (Audio Modem Riser) uygun fiyatlı ses/modem çözümü için ortaya atılmış bir fikirdi fakat pek ilgi görmedi. CNR (Communicati-

CNR Intel'in tasarladığı uygun fiyatlı modem/network mimarisidir.

ons/Network Riser) ise yeni yeni kendini gösteren uygun fiyatlı bir network/modem çözümü.

Tabii ki anakarttaki bellek yuvası sayısı önemli konulardan biri. Anakartlarda genellikle 3 adet DIMM yuvasına rastlıyoruz. Fakat 2 ya da 4 adet DIMM yuvalı anakartlar da mevcut. SDRAM hala çok popüler. Intel'in diğer zorlamalarına karşın RDRAM yaygınlaşmadı ve fiyatı düşmedi. SDRAM bir süre daha bellek konusunda tek otorite gibi görünüyor.

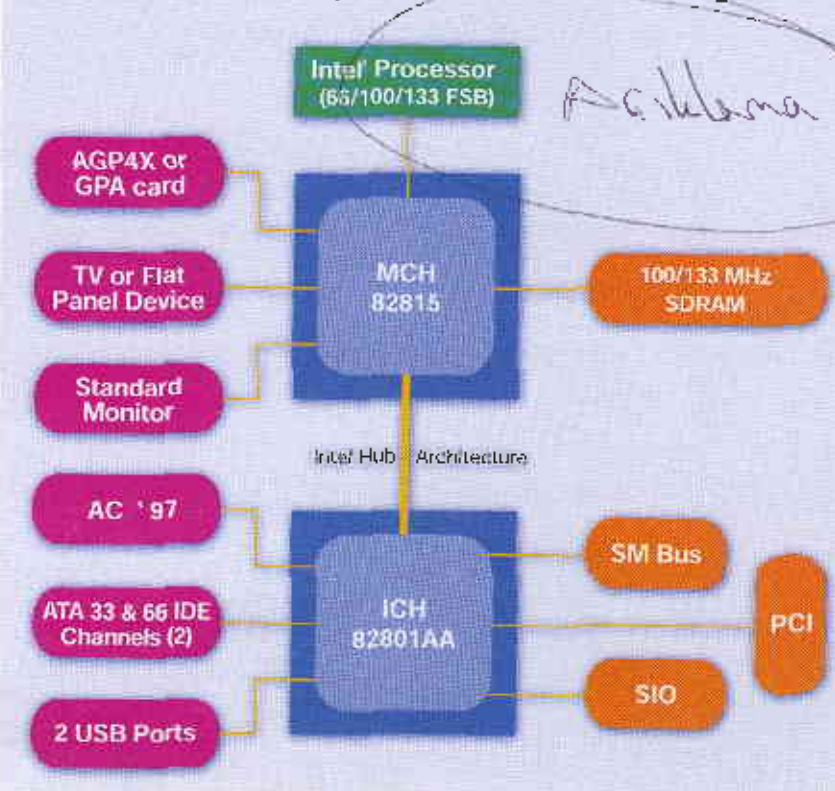
Nedir şu Overclocking dedikleri?

Overclock basitçe ek hızlamaya anlamına gelir. Tüm bilgisayar donanımının tasarlandığı bir çalışma hızı vardır. Üreticiler çevresel faktörleri aşağı yukarı tahmin ederek ideal bir çalışma hızı belirlemiştir. Bu çevresel faktörlerin başında ısı ve standart soğutma olanakları gelir.

Bir kullanıcı, standardın üzerinde soğutma olanakları yaratırsa (daha büyük fanlar, başarılı bir kasa içi hava dolaşımı gibi) belirtilen çalışma hızının üzerine çıkarak daha yüksek bir performans elde edebilir. Genel olarak işlemciyle bellek arasındaki haberleşme hattına FSB (Front Side Bus) denir. FSB hızı Celeron'larda 66Mhz'ken PII ve bazı PIII işlemciler 100Mhz FSB hızına sahiptir.

Yeni üretilen bazı PIII işlemciler ise 133Mhz'lik FSB hızıyla dikkat çekiyor. Bu yeni 133Mhz PIII'ler için doğal olarak 133Mhz'lik bellek modülleri kullanılması tavsiye ediliyor. Diyelim siz 100Mhz FSB hızında çalışan bir sisteme sahipsiniz. Eğer FSB hızını 100Mhz'in üzerine çıkarırsanız sistem hızını artır-

Intel'in En Yeni Chipseti Olan i815'in Blok Şeması

muş olursunuz, ve ek performans elde edersiniz. Fakat bu durumun bilinçsizce yapılması bazı problemlere yol açabilir. Deneyimli bir kullanıcı değilseniz overclock'tan uzak durmanızda fayda var. Zira her işlemci tipi ve anakart kombinasyonunun overclock performansı farklıdır. Bellek modüllerinin de bu konudaki etkisi azımsanamaz. Overclock başlı başına bir konu olduğu ve daha önce birkaç defa dergimizde ayrıntılı bir şekilde ele alındığı için bu konuya daha fazla girmeyeceğiz.

Anakart üzerindeki bağlantı kapıları (portlar)

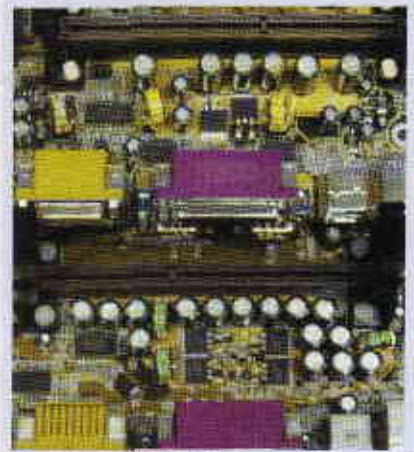
Anakartlar dışarıdan bağlanan bileşenler konusunda birkaç gelişme dışında aynı gibi. Hala seri ve paralel portlar mevcut. Bunun dışında artık klavye ve fare için daha esterik olan PS/2 arabirimi

çok olis ortamları için tasarlanmışlar ve bazıları üzerinde görüntü belleği bile bulunmuyor. Her halükarda bu tip bir anakartın üzerindeki VGA ve ses çıkışı, uygun fiyatlı bir bilgisayar arayan kullanıcıları sevindirecektir.

Anakart'ta kullanılan Chipsetin önemi

Anakartların teknik olanaklarını büyük ölçüde sahip oldukları chipset belirler. Chipset bir dizi işlemci setidir ve donanımın her türlü başarımından birinci derecede sorumludur. Sadece CPU değil IDE kanallarındaki veri aktarım hızı bile chipset ile ilgili olabilir. Örneğin yakın zamana kadar ULTRA DMA66 adlı disk veri aktarım protokolünü destekleyen chipsetler yokken şimdilerde bu özellik standart olmak üzere,

Öyle ki bu standardı desteklemeyen

AMD Athlon ve Intel PIII slot yapıyı destekleyen popüler işlemciler. Fakat bu iko mimari birbirinden çok farklı.

Eğer genişletilebilirlik sizin için önemli değilse ve uzun bir süre ertfi düşünmüyorsanız ses ve görüntü birimi üzerinde bir anakart, kullanmaya çağınız özellikler için para ödemenize engel olur. Anakart üzerindeki slot sayısı ve kullanmayı düşündüğünüz kartların sayısı ve tipi de uyumlu olmalıdır. Mutlaka kullanmak istediğiniz haliha-zırda bir ISA kartınız varsa üzerinde ISA slot olmayan bir anakart almayın.

Benzer şekilde en yenisi olsun deyip ULTRA DMA 100 uyumlu bir sabit disk almışsanız BX chipsetli bir anakartla diskte daha iyi bir performans gözlemleyemezsiniz. Sakın 10 dolar daha ucuz olsun diye adı sanı duyulmamış bir anakart almayın. Kaliteli anakartlarda kullanılan kondansatörler ve dirençler düşük toleranslı olduğu için daha kesin değerlere sahiptir. Bu da kararlı bir çalışmayı beraberinde getirir. Ayrıca piyasada bulunmuş markaların üretim sonrası hata arama prosesi de daha itinalıdır.

Eğer server olarak kullanmayı düşündüğünüz bir makine tasarlıyorsanız aynı anda birkaç işlemi yapabilmesi açısından daha avantajlı olan SCSI bir sistem tercih edebilirsiniz. SCSI birimi üzerinde olan anakartlar bu konuda iyi bir alternatif. Intel chipset'leri için gereken sürücüler (Bus Master) Windows'la standart olarak gelirken örneğin VIA chipset'li bir anakart için bu sürücüler ayrıca yüklemek gerekebileceğini unutmayın. Kurulum sırasında anakartınızla gelen kılavuzu dikkatle okumanızda fayda var. Zira AGP içinde çeşitli yamalar kurmanız gerekebilir. □

Yakın zamana kadar iki adet USB girişi standartken artık dört USB girişi anakartlar kendini göstermeye başladı.

mi kullanılıyor.

Bunun dışında USB arabirimin artık iyice yaygınlaşmasıyla mevcut birçok anakartta 2 adet bulunan USB girişi yetersiz kalmaya başladı. Bunun için yeni chipset'lerde 4 adet USB desteği var. Dolayısıyla yeni bazı anakartlarda 4 adet USB girişine rastlamak mümkün. Artık monitörlere bile USB hub konduğuna göre fazladan 2 USB girişi hiç de fena olmaz doğrusu.

Özellikle Intel'in i810 chipsetiyle yogan bir şekilde gündeme gelen anakart üzerinde ses ve görüntü birimi ev kullanıcıları ve power-user dediğimiz üst düzey kullanıcı kitlesi için çekici olmaktan uzak. Bu tip anakartlar daha

BX chipsetli anakartlara ek bir kontrolör işlemcisi yardımıyla bu özellik katılıyor. ULTRA DMA 100 ise yeni i815 chipseti ile kendini gösteren daha hızlı bir protokol. Ayrıca yeni chipsetlerde daha hızlı FSB, yeni işlemcilere destek, zengin genişletilebilirlik olanakları gibi özellikler bulunuyor.

Satın alırken nelere dikkat etmeli?

Herşeyden önce AMD mi, yoksa Intel mi diye sormak gerekiyor. Athlon ve PIII arasında yapacağınız bir tercih anakartınızın chipsetini de belirleyecek. Tabii Duron ya da Celeron gibi bir işlemci de tercih edebilirsiniz.

Anakart üzerindeki entegre ses chipi sayesinde ses kartı masrafindan kurtulursunuz. Fakat bu çözümden gelişmiş özellikler beklemeyin.

Yahin Elgöçlü (yehin@chp.com.tr)

Sarık

CHIP TOP 10 Testleri

Eylül Ayındaki En iyi Donanımlar

CHIP pazardaki ürünler hakkında en güncel ve en doğru bilgileri okurlarına sunuyor. Donanım ürünü satın almak isteyenlerin ilk başvuracakları kaynak CHIP TOP 10 listeleri.

■ CHIP Test Merkezi olarak en sık karıştığımız sorular genellikle "hangi ekran kartı daha iyi?" ya da "X sabit diski hızlı mı?" türünde oluyor. Her ay gerçekleştirdiğimiz testler sizi aydınlatıyorsa da örneğin 4 ay önce gerçekleştirdiğimiz bir ekran kartı testindeki ürünler şu an için güncel olmayabiliyor doğal olarak. Bunun üzerine CHIP TOP 10 testlerini yapmaya karar verdik. Bu testler kendi içinde her ay güncellenerek size en aktüel donanım bilgilerini vermeyi amaçlıyor.

CHIP TOP 10 tablolarındaki ürünler PC pazarındaki en iyi ürünlere genel bir bakış sağlıyor. En önemli donanım kategorilerinde her ay güncellenmiş olarak CHIP testlerinin en iyi 10 aygıtını bu tablolarla bulabileceksiniz. Ötümümüzdeki aylarda bu kategorilere yenileri eklenecek. Her değerlendirmeyi şeffaf bir şekilde tablolarla göstermeye çalıştık, yani CHIP TOP 10 sizlere sadece tablolar sunmakla kalmıyor, aynı zamanda her kategorinin nasıl test edildiğini de açıklıyor.

Tablolar size satın alma kararınızda yardımcı olacak tüm bilgileri içeriyor

İçindekiler

- 158 Sabit diskler
- 160 Ekran kartları
- 162 Monitörler
- 164 CD sürücüler
- 166 DVD sürücüler
- 168 Yazıcılar
- 170 Terayıcılar
- 172 CD yazıcılar

(soldaki açıklamaya bakabilirsiniz): teknik bilgiler, performans değerleri, fiyatlar. Bir aygıtın listedeki sıralaması sadece teknik performansa dayanan toplam değerlendirilmeye bağlı, fiyatın burada hiçbir etkisi yok. Ancak sizin için bazı özellikler çok daha önemliyse, her

bir ölçüm değeri ve fiyat verilerinden kendiniz için en uygun aygıtı tespit edebilirsiniz.

CHIP TOP 10 tabloları sayesinde gerek terli gerekse sıfırdan bilgisayar satın alma sırasında size en uygun seçenekleri kolayca seçmeniz mümkün.

TOP 10 Tablolarından Nasıl Faydalanabilirsiniz?

Burada üreticinin ismini, ürün açını modelini ve distribütörlerin telefon numaralarını bulabilirsiniz.

Her aygıt farklı kategoriler için test sonucuna göre puanlandırılıyor.

Farklı kategorilerin ağırlıklarına bağlı olarak toplam puan hesaplanıyor.

Sütundaki en iyi değer farklı rankte gösteriliyor.

Fiyatlar üreticiler veya distribütörler tarafından güncellenmiş olarak bildiriliyor.

IDE Sabit Diskler

Sıra	Marka Model	Özellikler / Format	Alan	Kapasite	Ort. Okuma	Ort. Yazma	Yat. Okuma	CPU	CPU	Fiyat	Ort. Değer
			Format	Test	Test	Test	Test	Test	Test	Test	Test
1	Quantum Fireball Plus 1M	ESATA	1000	1000	20000.0 kb	12000.0 kb	11.8	8.2	18.75	225	0.012
2	IBM Deskstar 7750	ESATA	1000	1000	20000.0 kb	12000.0 kb	11.8	8.2	18.75	225	0.012
3	Western Digital Caviar 205AA	ESATA	1000	1000	20000.0 kb	12000.0 kb	11.8	8.2	18.75	225	0.012
4	Western Digital Caviar 205AA	ESATA	1000	1000	20000.0 kb	12000.0 kb	11.8	8.2	18.75	225	0.012
5	Seagate ST32000A	ESATA	1000	1000	20000.0 kb	12000.0 kb	11.8	8.2	18.75	225	0.012
6	Maxtor Diamond Max 6000	ESATA	1000	1000	20000.0 kb	12000.0 kb	11.8	8.2	18.75	225	0.012
7	Maxtor Diamond Max 6000	ESATA	1000	1000	20000.0 kb	12000.0 kb	11.8	8.2	18.75	225	0.012
8	Quantum Fireball LCT 10	ESATA	1000	1000	20000.0 kb	12000.0 kb	11.8	8.2	18.75	225	0.012
9	Quantum Fireball LCT 10	ESATA	1000	1000	20000.0 kb	12000.0 kb	11.8	8.2	18.75	225	0.012
10	Seagate ST32000A	ESATA	1000	1000	20000.0 kb	12000.0 kb	11.8	8.2	18.75	225	0.012

Sıralama ürünlerin fiyatından bağımsız olarak gerçekleşiyor ve toplam puana dayanıyor.

Tablolarda her aygıt için en önemli teknik ve deneysel veriler sunuluyor.

Sabit Diskleri Nasıl Test Ettik

SCSI ile IDE arasındaki alışlagelmiş performans farkı gittikçe kapanıyor. IDE kapasite bakımından da hızla gelişiyor.

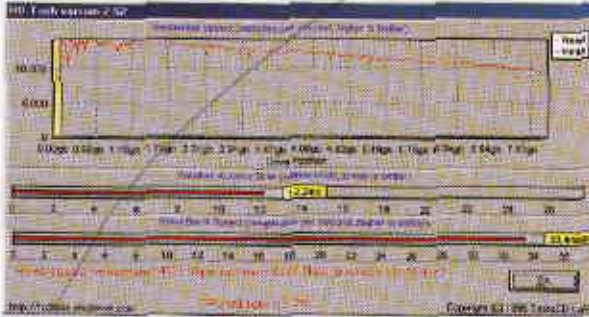
Sabitdiskleri test ederken HD Tach 5.2 adlı programı kullandık. Bu programın deneme versiyonunu www.tcd-labs.com adresinden indirebilirsiniz. Deneme versiyonundaki tek sınırlama yazma testi yapamaması. HD Tach maksimum/minimum ve ortalama okuma/yazma oranları dışında, ortalama erişim süresini de veriyor. Ortalama erişim süresi, disk kafasının plaka üzerindeki rastgele bir sektöre ulaşması için gereken zamana deniyor ve mi-

lisaniye (ms) ile ölçülüyor.

Okuma ve yazma testleri ise üçer kategoride gerçekleşiyor. Maksimum değer ile minimum değerler diskin okuma/yazma kararlılığını gösterirken belli bir zaman dilimi içinde hesaplanan ortalama okuma/yazma hızı gerçek anlamda toplam performansı yansıtan en önemli kriter olarak düşünülebilir. HD Tach ile testin ardından disklerin kararlılığını ve yoğun çalışma sırasında ne kadar ısındığını ölçmek

için her disk için yarım saat süren diskten diske kopyalama işlemleri gerçekleştirirdik. Fiyat/MB oranı sabitdiskler için oldukça önemli bir konuya da testlerimiz performans ölçümü üzerine olduğu için ekonomik şartlar puanlamamıza katılmadı.

Testlerimizde kullandığımız TCD Labs'in HD Tach adlı programı oldukça başarılı bir biçimde yazılmış.

Test Platformu

Asus P2B BX Anakart
P II 450 işlemci
128 MB SDRAM
8.4 GB IBM IDE disk
40x Pioneer CD sürücü

158

Eski meyhanelerin tadını bulacağınız gizli mekan

VICTORIA
RESTAURANT

"gündüz yemekleri... gece mezeleri"

Canlı Müzik
Cuma- Cumartesi Fasil
Çarşamba Rönesans Müziği

IDE Sabit Diskler

	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	Ara birimi	Kapasite	Ort. Okuma Trans. Hızı	Ort. Yazma Trans. Hızı	Veri Erişim Hızı (ms)	CPU Kullanımı (%)	CHIP Toplam Puanı	Fiyatı (\$ + KDV)	MB Başına Düşen Fiyat
1	Quantum Fireball Plus LM	Empa, (212) 599 30 50	Ultra DMA 66	15 GB	25804,5 kb	51703,6 kb	11,6	6,2	80,55	179	0,013
2	IBM Deskstar DPTA-372050	Çizgi Elektronik, (212) 273 14 91	Ultra DMA 66	20,5 GB	22287,9 kb	44677,3 kb	11,8	7,3	72,07	240	0,013
3	Western Digital Caviar 20SAA	İhlas Acar, (216) 317 96 50	Ultra DMA 66	20,5 GB	21896,1 kb	45608,3 kb	12,6	7,0	71,32	187	0,010
4	Western Digital Expen 102BA	İhlas Acar, (216) 317 96 50	Ultra DMA 66	10,2 GB	20670,2 kb	45025,4 kb	12,6	6,8	70,08	119	0,013
5	Seagate ST328040A	İhlas A. (216) 317 96 50, Datagate (212) 288 53 11	Ultra DMA 66	28,5 GB	21320,4 kb	24619,3 kb	9,8	5,5	84,71	327	0,015
6	Maxtor Diamond Max 6800	4K, (216) 317 96 50	Ultra DMA 66	27,2 GB	18110,9 kb	37869 kb	14,3	5,8	82,47	273	0,011
7	Maxtor Diamond Max VL20	4K, (216) 317 96 50	Ultra DMA 66	20,4 GB	24321,9 kb	23951,9 kb	14,5	5,7	59,65	182	0,010
8	Quantum Fireball LCT 10	Empa, (212) 599 30 50	Ultra DMA 66	15 GB	20938 kb	23867,9 kb	16,6	5,5	59,19	149	0,011
9	Quantum Fireball LCT 0.8	Empa, (212) 599 30 50	Ultra DMA 66	13 GB	17480,1 kb	20774,3 kb	14,8	4,5	53,34	145	0,013
10	Seagate UB ST317221A	İhlas A. (216) 317 96 50, Datagate (212) 288 53 11	Ultra DMA 66	17,2 GB	21734 kb	14705,9 kb	14,4	5,9	50,16	103	0,008

SCSI Sabit Diskler

	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	Ara birimi	Kapasite	Ort. Okuma Trans. Hızı	Ort. Yazma Trans. Hızı	Veri Erişim Hızı (ms)	CPU Kullanımı (%)	CHIP Toplam Puanı	Fiyatı (\$ + KDV)	MB Başına Düşen Fiyat
1	Seagate Cheetah ST318404LW	İhlas A. (216) 317 96 50, Datagate (212) 288 53 11	Ultra160m SCSI	18,4 GB	34740,3 kb	60280,3 kb	7,4	11,3	92,26	725	0,046
2	Quantum Atlas V	Empa (212) 599 30 50	Ultra160m SCSI	18,2 GB	26416,9 kb	59609,9 kb	8,5	9,4	78,54	529	0,033
3	IBM DMVS 18 LZX	Çizgi Elektronik (212) 273 14 91	Ultra160m SCSI	18,2 GB	26182,5 kb	4439,9 kb	7,1	2,1	64,36	880	0,034
4	Seagate Baracuda ST39133LW	İhlas A. (216) 317 96 50, Datagate (212) 288 53 11	Ultra2 SCSI	9,1 GB	23524,1 kb	21131 kb	6,7	6,4	51,58	470	0,060
5	Seagate Cheetah ST39103LW	İhlas A. (216) 317 96 50, Datagate (212) 288 53 11	Ultra2 SCSI	9,1 GB	23449,3 kb	27037,3 kb	8,8	6,4	61,15	594	0,064
6	Fujitsu MAG3091LP	Ufoteck (212) 274 56 50	Ultra2 SCSI	9,1 GB	25621 kb	4427,3 kb	7,9	2,1	60,64	500	0,069
7	Seagate Baracuda ST150176LW	İhlas A. (216) 317 96 50, Datagate (212) 288 53 11	Ultra2 SCSI	5,0 GB	23254,8 kb	23809,7 kb	6,7	6,1	60,00	1332	0,031
8	Seagate Baracuda ST136475W	İhlas A. (216) 317 96 50, Datagate (212) 288 53 11	Ultra2 SCSI	36,4 GB	19510,3 kb	20502,5 kb	9	5,2	54,64	1056	0,033
9	IBM DMES-318350	Çizgi Elektronik (212) 273 14 91	Ultra2 SCSI	18,2 GB	18147,8 kb	20142,8 kb	9,7	4,8	51,58	650	0,041
10	Seagate Baracuda ST318235LW	İhlas A. (216) 317 96 50, Datagate (212) 288 53 11	Ultra2 SCSI	18,2 GB	18972,2 kb	20171 kb	9,3	4,9	43,62	526	0,035

Ekran Kartlarını Nasıl Test Ettik?

Ekran kartları en hızlı gelişen donanımlar arasında. CHIP Test Merkezi en yeni Benchmark programlarını kullanarak farklı kriterlere göre ekran kartlarını test etti.

Yeni bazı ekran kartlarında bulunan T&L (Transform&Lighting) motorunun desteklemesi açısından Quake 3 testimizin önemli kriterlerinden biriydi. OpenGL arabirimini kullanan oyunda Demo001 adlı demoyu 5 ayrı modda kullandık. Bu modları Fast, Normal, High, High (1024*768) ve High (1280*1024-Maximum Texture Quality) oldu. Tüm testlerde Vertical Sync kapalı tutuldu. Test için kullandığımız bir diğer yazılım da Quake 2 oldu. Quake 2'yi 800x600 ve 1024x768 çözünürlüklerde ve 16 bit renk derinliğinde teste katk. OpenGL konusunda bu alanda en çok kabuğu gören test paketlerinden biri olan Viewperf 6.1'i kullandık.

Bazı kartlarda Video çıkışı bile yokken bazılarında Video girişinden tutun da 3D gözüğe kadar bir dolu özellik bulunabiliyor. Bu aşamada eğer sizin için önemli olan spesifik özellik varsa CHIP TOP 10 tablosundaki kriterleri

tek tek değerlendirmenizde fayda var. Zira olağanüstü donanım özelliklerine sahip bir kart, performans olarak az farkla geçildiği daha az ek özelliklere sahip bir başka kartı genel toplamda geride bırakabiliyor. Dolayısıyla puan kriterlerini ve kriterleri izlerseniz sizin için en uygun fiyat/performans oranına sahip kartı satın alabilirsiniz. 3D Mark 2000 herşeyden önce T&L desteğine sahip bir Benchmark programı. 3 farklı poligon sayısı ile test edilen 2 oyun Direct3D performansını ölçüyor. Bunun dışında Fill Rate, High Poligon Count ve Texture rendering Speed gibi testler de programın alt başlıkları arasında. Testleri 800x600 16 bit renk ve 1024x768 32bit renk modlarında gerçekleştirdik. Toplam puanı elde ederken Quake 3 %25'lik ağırlığa sahipken Quake 2'nin ağırlığı %5 oldu. 3D Mark 2000 Pro içindeki kriterleri dikkate alarak oluşturduğumuz CHIP 3D Mark 2000 puanı %45'lik

ağırlıkla testimizin belkemiğini oluştururken, VIVO özellikleri birlikte gelen yazılım ve ek donanım gibi özelliklerin puanlandığı ergonomi kategorisinin toplam puana etkisi %20'yd.

Test Platformu

Asus P2B BX Anakartı
P III 500 işlemci
128 MB SDRAM
8.4 GB IBM IDE disk
17" Sony E200 monitör

Ekran Kartları

	Marka Model	Distribütör Telefon	Chipseti	Mimari	RAM	Quake III	Quake II	3D Mark Pro 2000	Viewperf OpenGL	Ergonomi	CHIP Top. Puanı	Fiyat \$+KDV
1	Leadtek Winfast GeForce2 GTS	Leadtek Türkiye (212) 217 08 50	Nvidia GeForce2 GTS	AGP 4x	64MB DDR	83.10	79.00	85.20	68.10	95	88.92	406
2	Abit Siluro GF256 GTS	GonproCom (212) 288 10 78 Datagate (212) 288 53 15	Nvidia GeForce2 GTS	AGP 4x	64MB DDR	80.48	75.12	84.17	67.12	85	88.55	F.A.
3	Leadtek Winfast GeForce2 GTS	Leadtek Türkiye (212) 217 08 50	Nvidia GeForce2 GTS	AGP 4x	32MB DDR	71.2	77.85	75.72	65.54	95	85.83	349
4	Elsa Gladius	TET (212) 256 35 32	Nvidia GeForce2 GTS	AGP 4x	32MB DDR	79.08	77.77	80.4	65.1	70	84.75	F.A.
5	Leadtek Winfast GeForce256	Leadtek Türkiye (212) 217 08 50	Nvidia GeForce256	AGP 4x	64MB DDR	69.34	74.32	66.36	66.81	95	81.55	305
6	Creative 3D Blaster GeForce2 GTS	GonproCom (212) 288 10 78 Empo, Multimedyas*	Nvidia GeForce2 GTS	AGP 4x	32MB DDR	70.05	77.02	78.22	64.9	70	81.29	365
7	Leadtek Winfast GeForce256 Pro	Leadtek Türkiye (212) 217 08 50	Nvidia GeForce256	AGP 4x	32MB DDR	68.10	72.15	69.9	64.3	95	81.03	280
8	Leadtek Winfast GeForce 256	Leadtek Türkiye (212) 217 08 50	Nvidia GeForce256	AGP 4x	32MB DDR	66.44	66.92	63.75	64.90	85	80.79	210
9	Asus Geforce V3800 Deluxe	Çizgi Elektronik (216) 273 14 91	Nvidia GeForce256	AGP 4x	32MB DDR	63.48	66.77	60.46	64.06	100	76.56	390
10	Leadtek Winfast GeForce2 MX	Leadtek Türkiye (212) 217 08 50	Nvidia GeForce2 MX	AGP 4x	32MB DDR	60.38	71.80	57.60	67.61	90	75.55	180

* Emgo tel: (212) 589 30 50, Multimedyas tel: (212) 212 88 50

F.A.: Firmayı arayınız.

Monitörleri Nasıl Test Ettik?

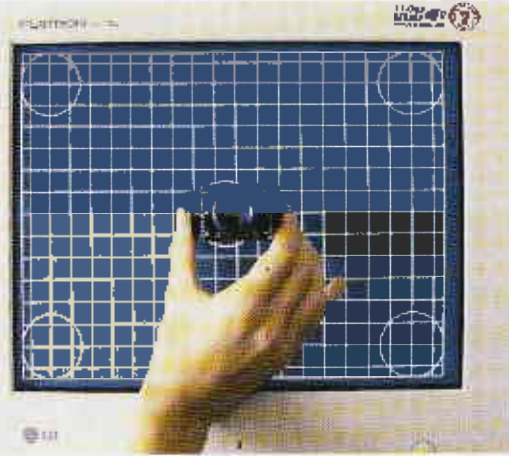
Monitörler hem test kriterleri, hem de bu kriterlerin puanlanması sırasında bizi epey yordu. Sağlıklı bir test için oldukça ayrıntılı bir test prosedürü kullandık.

Teste katılan ürünler öncelikle doğru-batı çizgisinde konumlandırılarak yerin manyetik alanının etkileri ortadan kaldırıldı. Ölçümden önce monitörü bir saat boyunca açık tuttuk. Bu bir saat boyunca çeşitli uygulamalar (genel Windows uygulamaları, oyunlar v.s.) çalıştırdık. Test sırasında 85 Hz ekran tazeleme hızında ve 1024 x 768 çözünürlüğünde çalıştık.

Nokta birleşimi (Convergence) ölçümünde Klein şirkerinin CM7AG ölçüm aygıtını kullandık. Bu cihazla ekranın ortasında, dört köşede ve kenarların ortalarında olmak üzere ekranın dokuz farklı yerinde ölçümler gerçekleştirildi. Her ölçümü hem X hem de Y ekseninde yaptık. Dolayısıyla monitör başına 18 nokta birleşimi testi söz konusu. 0,1 mm'den daha düşük sapmalar çok iyi bir monitörün söz konusu olduğunu ifade ediyor. 0,15 milimetreden daha büyük sapmalar ise belirgin bir şekilde çıplak gözle bile farkedilir ve rahatsız edicidir. Ekran keskinliğinin değerlendirilmesi için yatay ve dikey çizgilerden oluşan tek piksellik bir örneği gözlerimizle değerlendirdik.

Çizgi ne kadar belirgin ve yüksek parlaklıkla gösterilebiliyorsa, monitör de o kadar çok puan alabili. Geometri ve doğrusalılıkta ayar düğmeleriyle temiz bir resim ayarlanıp ayarlanamadığını, bu sırada eğik çizgilerin ve dairelerin oluşup oluşmadığını kontrol ettik. Bir dizi test görüntüsünden oluşan Geometri testinde, genel olarak test görüntülerindeki şekillerin düzgünlüğünün yanında, tekstile dolu bir ekranda yazıların monitörün çeşitli bölgelerinde

Kullandığımız cihaz yardımıyla her bölge için ideal durumdaki ne kadar sapıcılığı ölçtük. Bu şekilde monitörün dokuz ayrı yerinde X ve Y eksenlerindeki nokta birleşimi ölçümleri yaptık.

okunabilirliğini yitirip yitirmediği gibi çeşitli kategoriler vardı. Karmaşık geometri reslerinin içinde Flickering başlığı altında ayrı bir test de var.

Bu testte özel bir programı, belli test görüntüleriyle çözünürlüğü belirli aralıklarla değiştiriyor. Çözünürlük değişimleri sırasında monitörün ses çıkartıp çıkartmadığı, yeni çözünürlüğe olan adaptasyonu ve geometriyi koruyup koruyamadığı gibi kriter başlıkları, Flickering testinin toplam puanını oluşturdu. Flickering ve test görüntülerinden çıkardığımız puan toplamı ile nokta birleşimi ölçümlerinden elde ettiğimiz puanları %50'şerlik ağırlıkla toplayarak genel bir geometri puanı oluşturduk. Bu toplam geometri puanı monitörün genel görüntü kalitesini yansıtan bir puan oldu.

Ergonomi: Görüntü kalitesi herşey demek değil

Monitör seçiminde görüntü kalitesinin önemini kimse yadsıyamaz. Fakat ilk başta dikkatinizi çekmeyen ama pratikte oldukça önemli olabilecek bir sürü farklı kriter daha var. Desteklenen çözünürlük ve tazeleme frekansları, nokta atılışı boyutu ve maksimum görülebilir alan gibi kriterleri teker teker puanlayarak Ergonomi başlığı altında topladık.

Ergonomi başlığı altındaki kriterler sadece yukarıda saydıklarımız değil. Monitör üzerinde bulunan hoparlör ya da mikrofon gibi bileşenlerin yanında desteklenen TCO standardı ve menü/tuş kullanımı kolaylığı gibi kriterleri de Ergonomi puanına dahil ettik. Yaygınlaşan USB arabirimi günümüz monitörlerinin çoğu tarafından farklı kombinasyonlarla destekleniyor. Dolayısıyla USB ve klasik D-Sub arayüzüne bir alternatif olan BNC desteği de Ergonomi puanını etkileyen kriterler oldu. Ayrıca bu kategoriye yansımaz görüntü, iyi yalıtılmış ekran örtüsü, kolay kullanımı, düğmelerin mantıklı bir şekilde sıralanmış olması, monitörün masafüstünde az yer kaplaması ve kolay kolay masanın üzerinde yerinden oynamamasını da dahil ettik. Toplam CHIP puanını oluştururken geometri puanı %60, Ergonomi puanı ise %40 oranında etkili oldu.

Monitör başına gerçekleştirdiğimiz toplam 18 adet nokta birleşimi ölçümü, testimizdeki ana kriterlerden biriydi.

17" Monitörler

	Marka Model	Dağıtıcı Telefon	Boyutları GxYxD* (mm)	Max. Görüntü	Tüp Tipi	Nokta Aralığı	Yatay Frekans	Düsey Frekans	Convergen- ce + Geo. P.	Ergo- nomi	CHIP T. Puanı	Fiyatı (\$+KDV)
1	ViewSonic PF775	Pekcan (212) 447 69 50	417x430x458	16" (40,6 cm)	Perleci Flat	0,25 mm	30-87 kHz	50-180 kHz	75,59	75,00	91,68	477
2	Nec E250	GenpaCom (212) 325 10 50	403 x 422 x 388	16" (40,6 cm)	Cinema E. CRT	0,25 mm	31-92 kHz	55-160 kHz	76,70	65,49	90,26	471
3	Sony E200	Empa (212) 599 30 50	404 x 413,5 x 419,5	16" (40,6 cm)	Trinitron CRT	0,24 mm	30-85 kHz	48-120 kHz	82,48	73,12	83,4	379
4	ADI Microscan G156	Harmony (212) 227 17 56	439x441x441	16" (40,6 cm)	Trinitron CRT	0,25 mm	30-95 kHz	50-160 kHz	61,27	74,00	82,95	515
5	Sony CPD-G200	Empa (212) 599 30 50	404x413,5x419,5	16" (40,6 cm)	Trinitron CRT	0,24 mm	30-96 kHz	48-120 kHz	50,07	70,02	70,00	496
6	Philips 107 MP	Bogaziçi (212) 217 29 29	442x433x500	16" (40,6 cm)	Dot Pitch	0,22 mm	30-95 kHz	50-160 kHz	50,43	82,00	76,91	383
7	LG Studioworks 795FT Plus	Uftek (212) 336 61 00	415x439x438	16" (40,6 cm)	Flat Square T.	0,24 mm	30-96 kHz	50-160 kHz	66,36	55,96	77,76	395
8	Mitsubishi Diamond Plus 71	Uftek (212) 336 61 00	410x406x425	16" (40,6 cm)	Diamond CRT Flat	0,25 mm	30-89 kHz	50-130 kHz	67,29	50,04	75,48	361
9	LG Studioworks 775N	Uftek (212) 336 61 00	410x432x440	16,1" (40,8 cm)	Dot Pitch	0,27 mm	30-70 kHz	50-160 kHz	50,08	57,36	73,75	261
10	Sony CPD-200GST	Empa (212) 599 30 50	406x432x420	16" (40,6 cm)	Trinitron CRT	0,25 mm	30-85 kHz	50-120 kHz	53,42	62,97	72,05	476

* GxYxD: GenişlikxYükseklikxDerinlik

19" Monitörler

	Marka Model	Dağıtıcı Telefon	Boyutları GxYxD* (mm)	Max. Görüntü	Tüp Tipi	Nokta Aralığı	Yatay Frekans	Düsey Frekans	Convergen- ce + Geo. P.	Ergo- nomi	CHIP T. Puanı	Fiyatı (\$+KDV)
1	Nec FP950	GenpaCom (212) 325 10 50	442x456x447	18" (45,8 cm)	Grill Pitch	0,25 mm	31-110 kHz	55-160 kHz	67,57	83,29	91,97	855\$
2	Mitsubishi Diamond Pro 900U	Uftek (212) 336 61 00	454x458x456	18" (46 cm)	Diamond CRT Flat	0,25 mm	30-95 kHz	50-132 kHz	59,42	81,09	85,11	716\$
3	Eizo FlexScan F 67	Rumar (212) 252 08 09	452x455x478	17,8" (45,3 cm)	Flat Square T.	0,26 mm	30-96 kHz	50-160 kHz	58,66	73,99	80,98	567.000 TL
4	ADI Microscan G66	Harmony (212) 227 17 56	470x433x425	18" (45,7 cm)	ShortLength CRT	0,26 mm	30-95 kHz	50-160 kHz	52,07	69,49	73,50	640\$
5	Philips 109B	Bogaziçi (212) 217 29 29	452x462x420	18" (45,7 cm)	Dot Pitch	0,22 mm	30-95 kHz	50-160 kHz	56,22	61,53	72,94	711\$
6	Acer 99SL	İhlas Acer (212) 317 86 50	484x406x428	18" (45,7 cm)	ShortLength CRT	0,26 mm	30-98 kHz	50-160 kHz	56,13	61,32	72,75	459\$
7	AOC Spectrum Series 96LRS4	Pampa (212) 256 88 80	460x503x420	18" (45,7 cm)	Dot Pitch	0,26 mm	30-95 kHz	50-160 kHz	62,15	49,97	71,50	432\$
8	Belinea 19" "10 60 20"	Koyuncu (212) 213 40 90	505x487x480	18" (45,7 cm)	Dot Pitch	0,26 mm	30-95 kHz	50-150 kHz	50,15	48,92	69,56	440\$
9	ADI Microscan 6P	Harmony (212) 227 17 56	475x483x480,3	18" (45,7 cm)	Flat Square T.	0,26 mm	30-95 kHz	50-160 kHz	60,08	42,55	60,38	585\$
10	Likom K9033LO	Rumar (212) 252 08 09	425x456x464	18" (45,7 cm)	Flat Square T.	0,25 mm	30-95 kHz	50-160 kHz	53,52	50,22	65,39	187.97\$ 600 TL

* GxYxD: GenişlikxYükseklikxDerinlik

CD Sürücülerini Nasıl Test Ettik?

Test sırasında okuma, rasgele erişim süresi, hata düzeltme oranı, Audio Ripping ve ergonomi olmak üzere pek çok kategoride testler yapıp teker teker puanladık.

CD sürücülerini test ederken kullandığımız ilk program CD Tach adını taşıyor. <http://www.tcdlabs.com> adresinden indirebileceğiniz program oldukça becerikli bir test yazılımı. Programa ait olan ve CD okuma performansını ölçmek için kullandığımız kriterlerden ilki okuma sırasında ortalama ulaşabileceği maksimum transfer oranı oldu. Bu konudaki bir diğer test kriteri de okuma sırasındaki minimum transfer oranıydı.

Tabii ki pratikteki en önemli kriterlerden biri de ortalama veri transferidir. Bu değer belli bir zaman dilimi ve okuma süresi boyunca gerçekleşen veri transfer oranının zamana bölünmesi sonucunda elde edilen birim zamanındaki ortalama veri transferini anlatıyor. CD Tach programından elde ettiğimiz son kriterse rasgele erişim süresi oldu.

Hata düzeltme performansını ölçebilmek için özel olarak hazırladığımız çizikle dolu bir CD'yi kullandık. Bu

CD'yi CHIP Test Merkezi için yazılmış bir program altında okuma testine tabi tuttuk. Program CD'yi belli bölgelere ayırarak teker teker bu bölgelerdeki okuma hızını ölçüyor. Daha sonra tüm CD'nin okunması için geçen zamanı rapor eden program sayesinde ortaya çıkan sonuçun mümkün olduğu kadar düşük olması arzu edilir doğal olarak. Sürücünün çizik CD'yi okuma süresi ve karşılaştığı hatalarla başa çıkabilme oranı testimizin hata düzeltme süresi puanını oluşturdular.

Audio CD'lerin geçitli amaçlarla bilgisayar ortamına taşınması sık sık gündeme geldiği için WinLac programı ile Audio ripping yaparak sürücülerin bu konudaki performansını da değerlendirdik.

CD sürücülerle gelen kablo, vida ya da yazılımlar gibi özellikleri Ergonomi başlığı altında toplayarak puanlamaya dahil ettik. Ayrıca sürücülerle gelen yazılımlar ya da ek donanımsal özellikler de bu kategoride puanlanan

özellikler oldu. Toplam CHIP puanını hesaplamak için CD Tach programından elde ettiğimiz maksimum, minimum ve ortalama transfer oranları ve rasgele erişim süresi %12,5'şer ağırlıkla sonucu etkiledi. Audio ripping ve hata düzeltme testi %20'şer ağırlıkla toplam puana erkirken ergonomi puanının nihai puan üzerindeki ağırlığı %10 oldu.

Test Platformu:

PIII500 işlemci
128MB RAM
Leadtek GeForce 32MB DDR
Asus P2B anakart

CD Sürücüler

	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	Arayışım	Hız	Ön Bellek (Cache)	CD Tach Perform.	Audio Ripping	Hata Düzelt. Performansı	Ergonomi	CHIP Toplam P.	Fiyat (€ + KDV)
1	Kenwood UCR-421	Vega (212) 347 01 47	IDE Ultra DMA 33	72X	2 MB	57.86	12.4 X	277.80	80	83.88	160
2	Aopen CD-948E	İhlas Acar (216) 317 36 50	IDE Ultra DMA 33	48X	128	30.76	20 X	125.40	65	75.67	39
3	Asus CD-5550	Çıragi Elektronik (212) 273 14 91	IDE Ultra DMA 33	50X	128	35.88	13.8 X	158.10	65	66.99	47
4	Creative CD5220E	GempaCom (212) 320 10 50 Multimadya, Empa*	IDE Ultra DMA 33	52X	256	30.02	7.8 X	81.40	70	63.03	50
5	Samsung SC-152	Ufotek (212) 274 56 60	IDE Ultra DMA 33	52X	128	27.37	7.9 X	70.20	80	62.70	42
6	Sony CDU4811	Emcaz (212) 210 08 58, Pampa, Empa*	IDE Ultra DMA 33	48X	128	31.52	7.8 X	82.30	60	62.56	44
7	Sony CDU4821	Emcaz (212) 210 08 58, Pampa, Empa*	IDE Ultra DMA 33	48X	512	29.04	7.8 X	99.10	60	57.76	42
8	LG CRD-842B	Ufotek (212) 274 56 60	IDE Ultra DMA 33	48X	128	25.54	7.9 X	90.30	60	56.61	44
9	Pegasus 50X	Gold Bilgisayar (216) 418 71 44	IDE Ultra DMA 33	50X	128	27.35	7.8 X	143.10	70	53.18	38
10	Creative Intra 52X CD5220E	GempaCom (212) 320 10 50 Multimadya, Empa*	IDE Ultra DMA 33	52X	128	23.76	7.9 X	0.00	90	47.67	52

* Empa tel: (212) 500 30 50, Multimadya tel: (212) 212 98 50, Pampa tel: (212) 250 55 00

DVD Sürücülerini Nasıl Test Ettik?

DVD sürücüler DVD'nin yanı sıra her türlü CD medyasını da hızlı ve sorunsuz bir şekilde okuyabiliyorlar. Fiyatları da giderek düşüyor...

DVD sürücülerini test ederken bu konuda kendini ispatlamış yazılımlar olan DVD Tach 98 ve CD Tach 98 adlı yazılımları kullandık. Sağlıklı bir ölçütü için programların kullanım şartnamesinin gerektirdiği işlemleri yerine getirdikten sonra testlerimize başladık.

Sürücülerin DVD performansını nasıl ölçtük?

Bu test için kullandığımız DVD Tach98 adlı programa ait verileri seçerek yüzde olarak teker teker toplam puana dahil ettik. Maksimum, minimum ve ortalama veri transfer oranının yanında DVD erişim süresi puanları %10'arlık ağırlıkla toplam puana etki ettiler. Bu durumda DVD performansının toplam CHIP puanına etkisi %40 oldu. Karşılaştırmayı kolaylaştırmak için DVD testi kriterlerine ait sonuçları birleştirerek genel bir DVD performans puanı çıkardık. Bu puan teste direkt etkimiyor. Sadece size fikir vermesi için

hazırladık.

CD performansını ölçmekte kullandığımız CD Tach98 programı da tıpkı DVD Tach98'e benzer test kriterlerine sahip. Dolayısıyla erişim süresi, ortalama, maksimum ve minimum veri transfer oranları kriterlerini aynı fakat bu sefer %7.5'arlık bir ağırlıkla toplam puana kattık. CD performansını ölçmede kullandığımız tek program CD Tach98 değildi. Audio CD'lerin bilgisayar ortamına taşınması anlamına gelen Audio ripping işlemini de testimize dahil ettik. Bunun için WinDac adlı programı kullandık. Audio ripping'in toplam puan üzerindeki ağırlığı %10 oldu. Çizik CD'lerin okunması her zaman sürücüler için problem olmuyor. Bazı sürücüler test için özel olarak hazırladığımız çizik CD'yi okurken başarılı sonuçlar alırken bazıları testi tamamlayamadılar bile. Bu test için CD Err adlı CHIP Test Merkezi için hazırlanan özel bir program kul-

landık. Bu test sonucunun toplam puana etkisi %10 oldu.

Ergonomi puanını hesaplarken sürücüyle gelen yazılımlar, Digital Audio çıkışı olup olmaması gibi ek özellikleri dikkate aldık. Bu puanın toplam CHIP puanı üzerindeki ağırlığı da %10 oldu.

Test Platformu

PIII 500 işlemci
128 MB SDRAM
Asus P2 3 Anakart
NEC FP950 monitör

DVD Sürücüler

	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	DVD Hızı	CD Hızı	CD Yükleme	DVD Performansı	CD Performansı	Audio Ripping	Hata Düz. Performansı	Barebirinde Gelenler	CHIP Toplam P.	Fiyat (\$+KDV)
1	Pioneer DVD-A05S2	Multimedya (212) 212 98 50	16X	40X	Slot	62.45	57.80	60	25.30	90	89.89	145
2	Apcon DVD-1640PRD	İhlas Acer (216) 317 96 52	16X	40X	Slot	57.25	61.43	58.40	45.37	75	88.80	149
3	Acer DVP1640A	İhlas Acer (216) 317 96 50	16X	40X	Tray	54.77	57.80	58.80	9.60	70	79.63	140
4	Philips PCDV104B	Bogazici Bilgisayar (212) 217 29 29	10X	40X	Tray	42.95	42.10	60.00	21.30	70	67.48	144
5	Creative DVD1242E	Empa (212) 599 30 50, Multimedya, GenpaCom	12X	40X	Tray	33.42	44.26	31.20	55.49	70	65.01	138
6	Creative DVD8400E	Empa (212) 599 30 50, Multimedya, GenpaCom	8X	40X	Tray	39.35	32.70	67.20	35.40	75	64.95	99
7	Samsung SD-612	Ufotek (212) 274 56 80	12X	40X	Tray	34.30	45.36	31.20	57.00	65	64.36	140
8	LG DRO 8080B	Ufotek (212) 274 56 80	8X	40X	Tray	37.50	42.46	49.50	13.89	75	62.38	124
9	NEC DV-5700	Emaza (212) 210 08 38	12X	40X	Tray	31.82	44.96	67.20	13.47	65	61.05	135
10	BTC BDB108A	Ahım (216) 349 33 51, Bogazici (212) 217 29 29	8X	32X	Tray	42.97	37.00	24.80	15.00	70	58.12	107

* Empa tel: (212) 599 30 50, Multimedya tel: (212) 212 98 50, GenpaCom tel: (212) 320 10 50

MM

Donanım

Top 10 Testleri

Yazıcıları Nasıl Test Ettik?

Mürekkep püskürtmeli ve lazer yazıcıları farklı kriterlerle test ettik. Hazırladığımız CHIP Test dokümanları, yazıcıları gerçekten zorladı.

Renkli mürekkep püskürtmeli yazıcılar için toplam sonuç 4 kriterimiz olan metin ve grafik baskı hızı, baskı kalitesi, ayrıca dokümantasyondan aldıkları sonuçlarla hesaplandı. Ağırlıklı yüzde-ler sırasıyla %25, %25, %40 ve %10. Test için Windows 98, Star Office 5.0 ve Imaging kullanıldı.

Hız: Yazıcılar metin, grafik ve fotoğraf değerlendirme için üç test dokümanı yazdırıyorlar. Metin hızı, çeşitli yazı tiplerine ve bir de firma logosuna sahip beş sayfalık bir iş mektubu ile ölçüldü.

Mürekkep püskürtmeli yazıcılarda, yazdırma parametrelerinin ayarı, birçok seçenek olduğu için, biraz problemli. Doğrudan bir karşılaştırma yapabilmek için metin baskısında standart kalite için normal kağıt kullandık. Hız ve kalite arasındaki ikilem için en uygun orta yolu bu şekilde bulmaya çalıştık.

Hız ölçümü için StarWriter'da yazdırma görevinin başlatılmasıyla beşinci kağıdın çıkış tepsisinden tamamen çıkması arasındaki süre alındı.

İkinci değerlendirmede hem grafik, hem metin, hem de fotoğraflar içeren bir kombi doküman kullandık. Bu çıktı en yüksek kaliteyle yazdırıldı. Mürekkep püskürtmeli yazıcılarda tabakalı özel kağıt kullandık.

Üçüncü test dokümanı olarak tam sayfalık bir fotoğraf söz konusu. Tüm yazıcılarda metin baskı hızı değerlendirme için beş sayfalık dokümanın

yazdırma stresi kullanıldı. Grafik çıktı hızı, kombi dokümanın ve fotoğrafın baskı süreleriyle ölçüldü.

Baskı Kalitesi: Baskı kalitesi de metin ve grafik baskı kalitesi olmak üzere iki ayrıldı. Metinde hem beş sayfalık mektuptaki hem de kombi sayfasındaki harfler dikkate alındı.

CHIP, kombi dokümanın yanı sıra tam sayfalık maksimum kalitedeki bir fotoğraf baskısını da grafik değerlendirme için kullandı. Fotoğraftaki renk geçişleri, keskinlik gibi kriterlere tek tek not verilerek toplam bir puan ortaya çıkarıldı.

Lazer Yazıcılarda Test Kriterleri

Lazer yazıcılarda yeni ve mürekkep püskürtmeli yazıcılardan farklı bir test yöntemi söz konusu. 10 sayfalık bir iş mektubu (Word) ve tek sayfalık bir korulu doküman (Corel Draw) kullanılıyor. Bunlarla baskı hızı ve kalitesi ölçülüyor.

Testi platformu

PII450 Asus P2B BX anakart
128MB RAM
3.4Gb IBM EIDE disk
Diamond Viper550 ekran kartı
17" Hitachi CM611ET
36x Pioneer Cd Sürücü

Baskı hızı yazıcı seçiminde oldukça önemli bir rol oynuyor.

VOGEL

Mürekkep Püskürtmeli Yazıcılar

	Marka Model	Distribütör Telefon	Baskı Hızı S/B (say/dk)	Baskı Hızı R. (say/dk)	Çözünürlük (dpi)	Kartuş sayısı	Office Baskı H. (s)	Resim Baskı H. (s)	Resim Kalitesi	Doküman-tasyon	CHIP Toplarn P.	Fiyat (+KDV)
1	HP 970 CXI	HP (212) 224 59 25	12	10	600x600	2	180	120	75	85	80.53	340\$
2	Epson Stylus Color 640	Remar (212) 252 08 00	8	4	1440x720	2	152	144	72	85	78.21	75.250 000TL
3	Epson Stylus Color 440	Remar (212) 252 08 00	6	2.5	720x720	2	266	131	85	85	78.06	56.750 000TL
3	HP 950 C	HP (212) 224 59 25	11	8.5	600x600	2	138	150	80	85	77.49	325\$
4	Lexmark Z51	Para (212) 221 12 82	10	5	1200x1200	2	148	152	75	70	77.37	195\$
5	HP 815C	HP (212) 224 59 25	8	5	600x600	2	150	157	71	85	76.40	295\$
6	Lexmark Color Jetprint 3200	Para (212) 221 12 82	6	2.5	1200x1200	2	193	158	78	80	74.76	105\$
7	Xerox Docuprint KJ8C	Xerox (212) 274 93 54	8	4	1200x1200	2	146	292	82	70	72.92	219\$
8	Olivetti Artjet 20	Ufotek (212) 274 56 50	10	6	1200x1200	2	229	156	66	60	65.26	365\$
9	Canon BJC-6000	Hesmak Bilg. (216) 391 88 00	8	5	1440x720	4	199	325	70	60	59.74	340\$

1500\$'in Altındaki Lazer Yazıcılar

	Marka Model	Distribütör Telefon	Baskı Hızı (say/dk)	Çözünürlük (dpi)	RAM (MB)	Çalışması için G. süre	Office Baskı H. (s)	Resim Baskı H. (s)	Resim Kalitesi	Doküman-tasyon	CHIP Toplarn P.	Fiyat (+KDV)
1	Xerox Docuprint N2125	Xerox (212) 274 93 54	20	1200	32	14 sn	43	25	85	70	81.21	1550
2	Canon LBP-1760	Hesmak (216) 391 88 00	17	1200	4	25 sn	47	17	73	78	80.85	1319
3	Brother 1660c	GanpaCom (212) 320 10 50	16	1200	8	18 sn	48	16	73	75	79.50	1267
3	Xerox Docuprint N17	Xerox (212) 274 93 54	12	1200	16	12 sn	53	27	85	70	77.55	1250
4	Lexmark Optra M410	Para (212) 221 12 82	12	600	4	17 sn	65	30	80	80	72.42	709
5	Epson EPC-5700	Remar (212) 252 08 00	8	1200	4	19 sn	85	27	82	85	72.37	246.000 000 TL
6	Brother 1250	GanpaCom (212) 320 10 50	12	1200	4	15 sn	90	25	80	70	71.01	515
7	Brother 1270	GanpaCom (212) 320 10 50	12	1200	4	15 sn	75	23	78	60	70.45	640
8	Oki 10es	Bilgişis (212) 275 00 20	10	1200	2	12 sn	70	19	64	75	68.96	784 DM
9	Brother 1050	GanpaCom (212) 320 10 50	10	1200	4	15 sn	75	24	72	70	68.05	555

Tarayıcıları Nasıl Test Ettik?

Masaüstü yayıncılığın gelişmesi ve yaygınlaşmasıyla tarayıcılar ev kullanıcıları için önemli donanımlar arasında yerini aldı.

Tarayıcıları test ederken hız, tarama kalitesi ve dokümantasyon olmak üzere 3 ayrı kriter kullandık. Hız testinde 300dpi ve 600dpi renkli taramanın yanında 600dpi'lik siyah beyaz tarama hızını ölçtük.

Tarama kalitesi için de benzer şekilde 300dpi ve 600dpi renkli taramanın yanında 600dpi'lik siyah beyaz tarama işlemleri gerçekleştirdik ve tarama sonucunda elde edilen resimleri karşılaştırarak puanladık. Bu kriterlerin hepsi toplam puanı %15'erlik oranlarda etkilerken, dokümantasyonun da %10'luk katkısıyla toplam CHIP puanını elde etmiş olduk.

Tarama kalitesini puanlarken kullandığımız fotoğraflar, özel olarak çekilmiş, kaliteli ve farklı renk geçişlerine sahiptir. Renk geçişlerindeki farklılıklar ya da dağılmalar tarama kalitesini puanlarken dikkat ettiğimiz kriterler arasında.

Tarayıcıları test ederken hız, tarama

kalitesi ve dokümantasyon olmak üzere 3 ayrı kriter kullandık. Hız testinde 300dpi ve 600dpi renkli taramanın yanında 600dpi'lik siyah beyaz tarama hızını ölçtük.

Tarama kalitesi için de benzer şekilde 300dpi ve 600dpi renkli taramanın yanında 600dpi'lik siyah beyaz tarama işlemleri gerçekleştirdik ve tarama sonucunda elde edilen resimleri karşılaştırarak puanladık.

Tüm kriterlerin puanlarına bağlı olarak CHIP puanı hesaplandı

Bu test kriterlerinin hepsi toplam puanı %15'erlik oranlarda etkilerken, dokümantasyonun da %10'luk katkısıyla CHIP puanını elde etmiş olduk. Tarayıcıların tarama kalitesini puanlarken kullandığımız fotoğraflar, özel olarak çekilmiş, kaliteli ve farklı renk geçişlerine sahiptir. Renk geçişlerindeki farklılıklar ya da dağılmalar tarayıcı testi sırasında tarama kalitesini puan-

larken dikkat ettiğimiz kriterler arasındadır.

Tabloda sunduğumuz tarayıcıların ev kullanıcılarına yönelik olabilmesi için, 300 \$'ın altındaki tarayıcıları test ettik.

Test Platformu:

PIII 500
128MB SDRAM
Asus P2B BX anakart
8.4 GB IBM IDE sabit disk
Diamond Viper550 ekran kartı

Tarayıcılar

	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	Çözünürlük	Renk Derinliği (bit)	Bağlantı tipi	300 dpi R. başla hızı	300 dpi R. başla kalite	Dokümantasyon	CHIP Toplam P.	Fiyatı (\$ + KDV)
1	HP Scanjet 5300 C	HP (212) 224 59 25	600x1200	36	USB, Paralel	35 sn	80	60	90.85	300
2	HP Scanjet 3200 C	HP (212) 224 59 25	600x1200	30	Paralel	44 sn	74	80	89.97	131
3	HP Scanjet 4200 C	HP (212) 224 59 25	600x1200	36	USB	20 sn	70	60	88.71	252
4	Mustek 1200CU	Mascom (212) 212 1366 Muhimedya, Ufotek*	600x1200	36	USB	39 sn	79	70	82.53	89
5	Microtek Phantom 136 CX	Ölçen (212) 280 97 61	300x600	36	USB	69 sn	65	80	82.00	99
6	Microtek Scanmaker X6	Ölçen (212) 280 97 61	600x1200	36	USB	40 sn	75	85	80.23	192
7	Plustek OpticPro U12	Albim (216) 349 33 51	600x1200	36	USB	42 sn	76	80	79.54	95
8	IBM IdeaScan2000	Bilgiş (212) 275 00 20	600x1200	36	USB	55 sn	74	85	78.58	125
9	Mustek BearPaw 1200	Mascom (212) 212 1366 Muhimedya, Ufotek*	600x1200	48	USB	40 sn	72	70	78.45	116
10	Mustek 600CU	Mascom (212) 212 1366 Muhimedya, Ufotek*	300x600	30	USB	44 sn	74	70	78.24	92

* Cmpa tel: (212) 599 30 50, Muhimedya tel: (212) 212 98 50, Pampa tel: (212) 256 65 90

CD Yazıcıları Nasıl Test Ettik?

Başarılı bir kayıt işlemi için CD Writer'ın bireysel başarımı dışında, genel olarak CD yazarken kullandığınız sisteminizin hızlı ve stabil olması şart.

Test sırasında okuma hızı için ortalama veri transferi, maksimum değer ve minimum değer olmak üzere üç ayrı kriter kullandık.

Maksimum değer, okuma sırasında çıkan tepe noktasını yansıtırken, minimum değer de CD okunurken yazıcının düşüştüğü en küçük okuma değerini gösteriyor. Bu aşamada belirtmemiz gereken önemli bir konu, ortalama veri transferinin bu iki değer arasında olması alınarak oluşturulmadığı.

Çünkü her iki değer de belli bir süreden bağımsız üç değerler. Yani 10 dakikalık bir okuma testinde, yazıcı 10 saniye boyunca 700Kb/sn veri aktarmı yaparken, 9 dakika 50saniye boyunca 1200Kb/sn ya da üzeri veri aktarmı yapmış olabilir.

Bu aşamada, bu değerlerin ortalama, ortalama veri transferini yansıtmış olmaz. Maksimum ve minimum değerlerin verilmesi, daha çok CD'nin okunması sırasında yazıcının CD'ye

gösterdiği reaksiyonu anlatmak amacıyla taşı.

Ortalama veri transferi ise, adından da anlaşılacağı üzere yazıcının zamana bağımlı olarak gösterdiği veri aktarım performansını yansıtır. Buradaki her üç kriterin sayısal olarak büyük olması arzu edilir.

Test sırasında Audio ve Data kayıtları yapıldı

Yazıcıların kaydetme başarımını ölçmek için Audio ve Data olmak üzere iki ayrı format kullandık. Kayıt/kopyalama testi için Audio ve Data CD'lerini kopyaladık ve çıkan süreyi puan olarak resre dahil ettik. Bu testlerde çıkan sürenin mümkün olduğu kadar az olması istenir.

Veri erişimi ve CPU kullanımı ise, isimleri üzerinde kriterler. Her iki değer de küçük olması, performansın da yüksek olması anlamına geliyor. Toplam Chip puanını hesaplamak

kullandığımız ağırlıklı notlama sistemi, yüzde 25 veri kaydı, yüzde 25 Audio kaydı, yüzde 20 ortalama transfer oranı, yüzde 10 dokümantasyon, yüzde 15 veri erişim süresi ve yüzde 5 işlemci kullanımı şeklinde oldu.

Test Platformu:

PII 450 128MB SORAM
Asus P2B BX anakartı
8.4 GB IBM IDE sabit disk
Diamond Viper550 ekran kartı
40x Pioneer CD sürücü

CD Yazıcılar

	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	Arayışın	Yazma/Okuma	Ön bellek	Ort. Veri Tran. Hızı	Erişim Süresi	Hata Düzelt.	Audio CD	Data CD	Doküman.	CHIP Toplam P.	Fiyat (9 + KDV)
1	Plextor PX-W1210TA	Sky (212) 225 68 08 Microbita (312) 467 06 35	IDE	12/10/32	2	1557 kb/s	158 ms	97ms	568 sn	395 sn	75	59.04	325
2	Plextor PX-WB432T	Sky (212) 225 68 08 Microbita (312) 467 06 35	SCSI-2	12/4/32	4	1433 kb/s	171 ms	83.7ms	603 sn	405 sn	75	51.16	380
3	LG CED-8080B	Ufotek (212) 274 56 60	IDE	8/4/32	2	3532 kb/s	84 ms	136.8ms	907 sn	539 sn	75	49.32	274
4	Ricoh MP 7060A-DP	Ufotek (212) 274 56 60	IDE	6/4/24	2	2486 kb/s	96 ms	98.6ms	800 sn	636 sn	75	48.43	268
5	Acer 8432-A	Sky (212) 225 68 08 İhlas Acer (216) 317 96 50	IDE	8/4/32	8	2431 kb/s	134 ms	82.4ms	1030 sn	568 sn	70	47.02	308
6	Yamaha 8024E	Multimedia (212) 212 98 50 Sky (212) 225 68 08	IDE	8/4/24	4	2370 kb/s	133 ms	131.8ms	1020 sn	518 sn	75	46.77	293
7	Sony CRX-140S-RP	Pempa (212) 256 65 93 Empa (212) 599 30 50	SCSI-2	8/4/32	4	2654 kb/s	69 ms	149ms	1110 sn	554 sn	80	46.24	422
8	HP Plus 9210i	HP (212) 224 59 25	SCSI-2	8/4/32	4	2566 kb/s	105 ms	107.6ms	1111 sn	510 sn	80	45.68	459
9	Acer CRW5432-A	Sky (212) 225 68 08 İhlas Acer (216) 317 96 50	IDE	6/4/32	2	2540 kb/s	82 ms	92.8ms	1009 sn	689 sn	70	45.29	205
10	Creative CDRAW Blaster 8432	GenpaCom (212) 320 10 50 Empa, Multimedia	IDE	8/4/32	2	1488 kb/s	185 ms	78.3ms	880 sn	730 sn	90	43.84	340

* Empa tel: (212) 599 30 50, Multimedia tel: (212) 212 98 50

YAZILIM

Macromedia 5

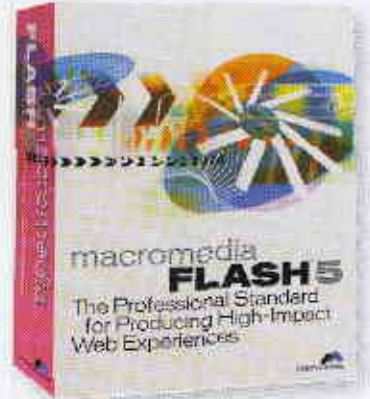
Mükemmel Web Animasyonları

Macromedia Flash 5, web uygulamalarında authoring (derleme) sürecini kolaylaştırıyor ve daha kapsamlı özellikler sunuyor.

Yeni "Bezier" aracı (örünü seçimsel çizim araçlarına ekleniyor ve geleneksel illüstratörlerin teknik çizim araçlarına kolayca uyum sağlayarak derleyici ortamında çalışabilmelerine olanak veriyor). Macromedia Freehand kullanıcıları Native Freehand dosyalarını dosyanın tasarım bütünlüğünü bozmadan doğrudan Flash'a aktarma imkanına kavuşuyorlar.

Derleme ortamına eklenen bir başka faydalı araç da "Smart Clips". Bu araç sayesinde kullanıcı diyalog kutuları veya çoklu seçim formları gibi karmaşık etkileşimi içeren uygulamalar oluşturabiliyor, bu uygulamalar paylaşılabiliyor, tekrar tekrar kullanılabilir, Flash 5'deki yayıncılık (publishing) özellikleri ile geliştiriciler kolayca Flash Player'ın geniş kullanıcı tabanına içerik oluşturabiliyorlar ve aynı zamanda RealNetworks, RealPlayer ortamında playback için gerekli içerik akışlarını gerçekleştirebiliyorlar. Yeni ActionScript Editing ortamı, geliştirim zamanında önemli tasarruf getiriyor, "Shared Symbol Libraries", kullanıcı gruplarının bir proje üzerinde organize olmasını ve proje bütününde medya varlıklarını paylaşmış olarak kullanabilmelerini sağlıyor.

labiliyor, tekrar tekrar kullanılabilir ve özelleştirilebiliyor. Flash 5'deki yayıncılık (publishing) özellikleri ile geliştiriciler kolayca Flash Player'ın geniş kullanıcı tabanına içerik oluşturabiliyorlar ve aynı zamanda RealNetworks, RealPlayer ortamında playback için gerekli içerik akışlarını gerçekleştirebiliyorlar. Yeni ActionScript Editing ortamı, geliştirim zamanında önemli tasarruf getiriyor, "Shared Symbol Libraries", kullanıcı gruplarının bir proje üzerinde organize olmasını ve proje bütününde medya varlıklarını paylaşmış olarak kullanabilmelerini sağlıyor.

Sunularda yayımlanacak olan Macromedia Flash 5 Plug-in'leri de aynı zamanda ücretsiz olarak Download edilebilecek.

COOL:Plex 4.5

Computer Associates COOL:PLEX 4.5'i Duyurdu

Computer Associates, AS/400, Windows 2000, Windows NT ve Netfinity platformları için tasarlanmış, e-ticaret uygulama geliştirme aracının son sürümünü olan COOL:Plex 4.5'in kullanıma sunulduğunu açıkladı. COOL:Plex 4.5, paket uygulamaların pazarlama hızı yüksek avantajlarını ve özel kodlanmış bir sistemin kullanıcının ihtiyaçlarına göre tam uyarlanmış şekli BT kuruluşlarına sağlıyor.

COOL:Plex'in bu son sürümü, geliştiricilerin karmaşık ve güvenli Java uygulamaları sunmasını mümkün kılıyor. COOL:Plex 4.5, Java uygulamalarının toplam kapasitesini azaltıyor ve Güvenli Soket Katmanı (Secure Sockets Layer - SSL) güvenliğini kullanı-

yor. Yetkililer böylelikle Java uygulamalarının müşteri ve işletmeler arası ortamlarda hızlı, güvenli bir şekilde kullanılmasına olanak tanımış olduğunu bildiriyor. Ayrıca, bir adet kullanıcının tek bir Windows 2000 sunucusuna bağlanmasına da imkan tanıyan COOL:Plex 4.5 uygulamaları, ölçeklenebilirlik alanında büyük bir adım atıyor. Bu ölçeklenebilirlik düzeyi, COOL:Plex'in Windows 2000 çevresinde tasarlanmış yeni uygulama sunucu mimarisi aracılığıyla sağlanmakta.

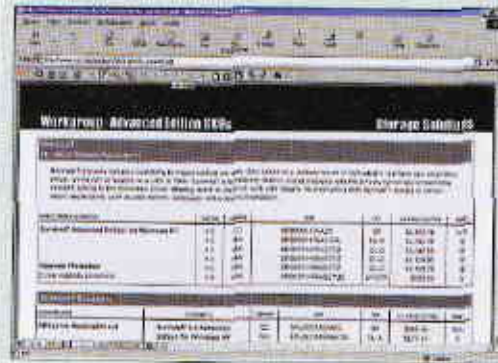
COOL:Plex 4.5, güçlü e-ticaret çözümleri oluşturulması için kapsamlı bir özellik seti sunuyor. Bu özellikler arasında bulunan Java güvenliği sayesinde, COOL:Plex Java e-Ticaret uygulamaları, gu-

venli işlemler yapmak için güvenli soket katmanı (Secure Sockets Layer - SSL) teknolojisini kullanabiliyor. İsteğe bağlı Java indirme özelliği ile de bundan böyle Java appletlerini bir Web sunucusundan ayrı olarak indirmek için birden fazla dosyaya ayırmanız mümkün olacak. Bu özelliği kullanarak Java istemci uygulamaları için indirme süresini azaltmanız olası.

Windows GUI/Java GUI eşitliği sayesinde de, Java istemcilerinde Java Bean GUI bileşenlerinin kullanılması, COOL:Plex uygulamaları kapsamındaki panellerin tasarımını için çok daha fazla esneklik sağlıyor.

AS/400 Firewall desteği ile de şirketler, e-ticaret uygulamalarını kurumsal ateş duvarıyla kullanmak için gereken bağlantı noktalarını yapılandırabiliyor. Harici uygulamalar, olayları bir COOL:Plex uygulaması kapsamından başlatmak, te mantığını yönlendirmek için kullanılabilir.

COOL:Plex iş mantığı sunucusu da bundan böyle Windows 2000 platformu üzerinde bin kullanıcı bağlantısına kadar, daha güvenilir ve ölçeklenebilir performans sağlamak amacıyla geliştirilmiş durumda.

COOL:Plex 4.5 computer Associates'in son e-ticaret uygulama geliştirme aracı.

İçindekiler

- 178 Shareware'lar
- 186 Yazılım Testi
- 190 A'dan Z'ye MP3
- 222 Palm ve PC arasındaki Veri Senkronizasyonu
- 234 Norton System Works, Ontrack SystemSuite'e karşı
- 240 CD kopyalamaya karşı yasal önlemler
- 244 Scripting Host ile Windows'ta programlama
- 250 Word'de resim
- 260 Silinen dosyaları kurtarmak
- 264 Yüksek performans için Windows ayarları
- 274 Office2000 Service Pack
- 276 Programların tamamen kaldırılması
- 284 Verimli çalışma için ipuçları
- 308 Linux bölümü
- 314 PC'de müzik

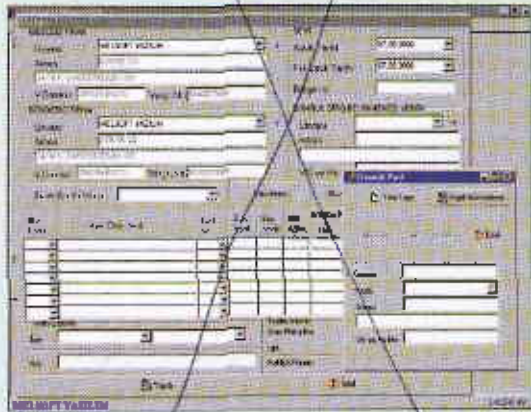
İrsaliye Takip Programı
Melsoft'tan Depo Bazlı
İrsaliye Takip Programı

İhale ve ihracata yönelik olarak çalışan şirketlerin en büyük sorunlarından biri olan depo bazlı irsaliye takip programı Melsoft tarafından hazırlanarak piyasaya sunuldu.

Şirketlerin daha çok ambar bülünlerinde kullanılan bu program, depolarda çalışan elemanların bilgisayar bilgi düzeyi de göz önüne alınarak kolay kullanılabilir.

ram tarafından uyarılıyor. İnteraktif olarak düzenlenen program sayesinde hata yapma ihtimali ortadan kaldırılmış oluyor. Böylelikle ileri aşamalarda hatalardan kaynaklanan sorunların yaşanmasına da engel olunmuş oluyor.

Programla birlikte verilen veri yonetimi sistemi sayesinde de verilerle ilgili birçok işlem kullanıcı tarafından yapılabiliyor. Prog-

Depo bazlı
insanîye tekis
programına
çözüm
Molise'tan

şekilde tasarlanmıştır. Her bölümde bulunan balon yardımıyla sayesinde kullanıcı nerede ne yapması gerektiğini herhangi bir eğitime gerek kalmadan öğrenip uygulayabiliyor. Yapılabilecek olası yanlışlara karşı otomatik kontrolörlerin de kullanıldığı programda Windows'un tüm özelliklerinden yararlanılabiliyor. Kullanıcı herhangi bir bölümde yapmayı unuttuğu bir işlemlle ilgili olarak prog-

ramdaki rapor ve listelemeler istenirse Excel'e aktarılarak grafiksel bazda raporlamalar da yapılabilir. Kullanıcı istediği zaman hesap makinesini ekrana çağırıp işlem yapabileceği gibi, programa eklenen küçük bir kelime işlem modülü ile çeşitli yazdırma ve teklif dokümantasyonunu program içinden hazırlayabilir. Program Borland ünlü Delphi ile hazırlanmış.

Progres Lider

Gömülü Veritabanı Pazarı Lideri Progress

Progress Software Corporation, Gartner Group/Dataquest tarafından yapılan bir araştırmanın sonuçlarına dayanarak, gömülü veritabanı pazarının liderliğini üst üste üç yıldır elinde tuttuğunu açıkladı. Gartner Group'un bir bölümü olan Dataquest, Temmuz 2000 analizinde Progress Software'in, yaklaşık 450 milyon dolarlık hacme sahip olduğu tahmin edilen gömülü veritabanı pazarının yüzde 21'ini elinde tuttuğunu açıkladı.

Araştırma sonuçlarına göre, Progress Software 1998'de yüz-

de 19,6 olan pazar payını 1999'da yüzde 21,3'e çıkardı. İkinci sırada yer alan Sybase yüzde 15,9 pazar payına sahipken, diğer üreticiler arasında Oracle yüzde 2,2 ile yedinci sırada bulunuyor.

Raporu göre, Progress RDBMS uzun süreden beri ISV'lerin itibarsız yazılım üreticileri listesini çekmekte; kolay kullanım, veri güvenliği ve endüstrinin en düşük toplam sahip olma maliyetine (TCO) sahip olması sayesinde gün geçtikçe daha çok ISV tarafından tercih edildiği belirtiliyor.

RAKS®

12x

The logo for the MOSS (Mars Orbiter Soil Science) experiment. It features the word "MOSS" in a stylized, metallic, 3D font. The letter "O" is replaced by a circular image of a CD or DVD, showing its characteristic rainbow-colored reflective surface. The background is a dark, textured blue with some lighter blue and white highlights, suggesting a space or technological theme.

© 2001

Manyetik Optik Saklama Sistemleri Tic. Ltd. Sti.
Perpa İş Merkezi B Blok Kat: 10/11 No:1755
Okmeydanı - İstanbul/TÜRKİYE
Tel: (0212) 320 12 00/2 hat
Fax: (0212) 320 12 05

e-mail: moss-tr@superonline.com

İzmir'li Tester

Microsoft'a Bir Beta Tester da İzmir'den

Yakın zamanda piyasaya çıkacak olan Windows Me'nin (Millennium) tüm dünyadaki "beta tester"leri arasında bir de Türk test-

Önder Köktürk en yüksek desteği veren Tester'lardan.

handis bulunuyor. İki üniversite mezunu olan 1965 İzmir doğumlu E. Önder Köktürk'ün ismi, Microsoft işletim sisteminin en son sürümü olan Windows ME'nin beta testlerine en yüksek desteği veren 100 tester arasında anılıyor.

Müşterilere yönelik perakende satışına Eylül ayında başlanacak olan Microsoft Windows

Millennium Edition, PC sağlığı, dijital ortam hizmetleri, bireysel ağ ve çevrimiçi kullanım alanlarında yenilikler sunmanın yanı sıra, bireysel bilgisayar kullanımını da geliştiriyor.

Eğitimciler, geliştiriciler, son kullanıcılar ve şirket çalışanları gibi birbirinden epvy farklı özgeçmişe sahip kişilerden oluşan her s.ınayıcılar arasında yer alan Önder Köktürk, ise Windows ME'nin tüm bu özelliklerini sınavan kişiler arasında.

Kurduğu internet sitesiyle Türkiye'deki beta sınavıcılar için de destek verdiğini belirten Önder Köktürk: "Microsoft ürün testlerini yaklaşık 5 yıldır yapıyorum. Sinema izleme, sevgi ve özveri gerektiren bir çalışma. Milyonlarca kişinin kullandığı Windows işletim sistemi sınavlarında en iyiler arasında olmam, hem şahsım, hem de ülkem adına çok büyük bir mutluluk.

Yurt dışına karşı iyi bir prestij kazandığımı düşünüyorum" diyor. Köktürk'ün test ettiği Microsoft ürünlerinden bazıları, Windows 95/98/2000, MS Office 95/97/2000 ve Internet Explorer 4 ve 5'in çeşitli sürümleri.

Beta sınavıcılar Microsoft yetkilileri tarafından seçiliyor. Böyle bir sınavın amacı ise, ürün satışa sunulmadan önce yazılımdaki hataları bulmak ve ürünün daha tutarlı, kullanımı kolay olmasını sağlamak.

En İyi Proje Nebim'den

Nebim Yazılım 2000'in Ödüllüsü

Nebim Yazılım, Winner mağazacılık otomasyonu ile katıldığı Microsoft Türkiye'nin düzenlediği Hedef 2001 toplantısında "Satış Artırıcı Fildi Yarışması"nda "En İyi Proje" dalında birincilik ödülünü aldı. Ödül Microsoft/Türkiye Genel Müdürü Sü-

Gülray Coşkun ödülü Süreyya Ciliz'den aldı.

reyya Ciliz tarafından Nebim Yazılım Pazarlama Müdürü Gülray Coşkun'a verildi.

SOL üzerinde geliştirilen ve toptan satış yapan işletmeler, mağazalar ve mağaza zincirlerine çözüm sunan Winner mağazacılık yazılımı ile işletme bünyesinde bilgiye hızlı ve istenen formatta ulaşarak stratejik kararların alınmasında çok önemli bir rol oynadığını belirten Gülray Coşkun, Nebim'in teknolojiyi yakından takip ettiğini çünkü son kullanıcı grubu için en iyi çözümü hedeflediklerini söyledi. Coşkun'a göre, teknolojiyi ve doğru çözümü başarılı bir şekilde uygulayarak bilgiyi en iyi şekilde değerlendiren işletmeler rekabet avantajını elde edecekler.

Winner mağazacılık otomasyonu Nebim Yazılım'ın hale danışmanlık hizmeti verdiği Polo, Park Bravo, Resbok, Hatemoğlu, Dese, Chicco gibi şirketlerde kullanılıyor.

Kısa Kısa

Symantec üstünlük alıncı kez gelir rekoru kırdı. Kurumsal pazarlardaki artan gelirleri ve uluslararası satışlarındaki artış sonucunda Symantec 2001 yılı birinci üç aylık dönem (1 Nisan - 30 Haziran 2000) geliri 191.4 milyon dolar olarak gerçekleşti. Bu tutarlar bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 18 oranında gelirlerde artış olduğunu göstermektedir.

IBM, önümüzdeki dört yıl içerisinde, "Linux merkezleri"ne toplam 200 milyon dolar yatıracağını duyurdu. IBM, uygulamaların Linux platformuna daha hızlı dönüştürülebilmesi için, 600 danışman ile donanım, yazılım ve servis alanlarında çeşitli uzmanları görevlendirecek.

Gerçek bir Windows arayüzü ile yüzde 20 daha fazla çözüm alanı, tek bir tıklamayla 5 katı fazla komut, yüksek kullanım konforu sunan, Nemelschek tarafından geliştirilmiş Allplan FT Versiyon 16 CAD sistemi kullanıcıları için daha birçok yenilik sunuyor. 3D'nin üzerinde yeni komut ve özellikleriyle mimar ve tasarımcılar için vazgeçilmez bir çizim aracı olarak nitelendirilen Allplan FT Versiyon 16, 16 Ağustos 2000'den beri piyasadaki yerini almış durumda.

Computer Associates, e-ticaret ihtiyaçlarını gerçek zamanlı olarak tahmin eden ve bir ihtiyaçlara yine gerçek zamanlı olarak uyarlanıp yanıt verilen Neugent-sii'yi piyasaya sundu. İşletmelerin akıllı bileşenleri hızla oluşturmalarını ve uygulamasını sağlayan Neugent-sii, iş süreçlerini takip ediyor, ilişkileri tespit ediyor, modelleri belirliyor ve e-ticaret'in temelini oluşturan ana ilkeleri öğretiyor. Böylece, değişimin ilerideki iş sonuçları üzerindeki etkisini de tahmin etmiş oluyor.

PCANYWHERE Plus for Tivoli

Uzaktan Destek Yetenekleri Gelişiyor

Symantec firması, Tivoli sistem yöneticilerinin ve yardım masası personelinin uzaktan destek yeteneklerini geliştirmek için pcANYWHERE plus for Tivoli Enterprise ürününe duyurdu. pcANYWHERE bilgi işlem profesyonellerinin uzaktan problem çözme ve yardım masası desteğinde tercih ettikleri ürünlerden biri konumunda.

pcANYWHERE plus for Tivoli Enterprise sayesinde hızlı ve güvenilir performansının yanı sıra, sistem yöneticileri ve yardım masası personeli, Tivoli konsol-

larından güvenliği artırıcı kurallar girebilecekler. Örneğin kullanıcılarından pcANYWHERE'i güvenliksiz bir ortamda çalıştırmak isteyenler tespit edilerek ana sistem otomatik olarak kapanması Tivoli tarafından sağlanabilecektir.

Ağ ve düşük bant genişliği ve RAS bağlantıları üzerinden Tivoli Enterprise'in yerel ve uzakta sistemlere destek vermesi mümkün olacaktır.

Service Desk konsolu üzerinden Windows desktop'lar yönetilip desteklenebilecektir.

SHAREWARE

EN FAZLA İNDİRİLEN TOP 10 PROGRAM

1. İcq 2000a
2. Scour Exchange
3. Webshots Desktop
4. WinZip (32 bit)
5. Download Accelerator
6. CNET Catchup
7. iMesh
8. Soniquo
9. Napster
10. MS Windows Media Player

GÜNCEL SHAREWARE'LER İÇİN

www.winfiles.com
www.download.com
www.davecentral.com

RiffShare Network Müzik Kutusu

Aynı ağ üzerinde bulunan bilgisayarların tümünü dijital ağ müzik kutularına çeviren bu program bilgisayarlar arası müzik

paylaşımına izin veriyor. Böylece her RiffShare kullanıcısı diğer kullanıcıların müzik listelerine ulaşabiliyor ve akırtır, şarkı ya da türe göre kendi hazırladığı listeyi kendi bilgisayarında dinlediği gibi yine bu listeyi kullanarak diğer bilgisayarlarıdaki şarkıları da dinleyebiliyor. İlk sürümünü aşağıdaki adresten indirebilirsiniz.

Download: [ftp://ftp.riffshare.com/pub/riffshare/RiffInstall.exe](http://ftp.riffshare.com/pub/riffshare/RiffInstall.exe)

Net Tic Tac Toe Bilinen En Eski Oyunun Sanal Sürümü

Ofisteki iş yoğunluğundan bunaldıysanız kısa bir oyun arası vermeye ne dersiniz. Eğer bir de internete bağlıysanız bu oyunların alması olarak ötelendirilecek oyun ilginizi çekecektir. İnternet üzerinden gerçek zamanlı olarak oynanabilen ilk tic-tac-toe oyunu olan bu oyun benzerleri gibi yavaş oynanır web tabanlı bir oyun değil. Aksine kendi başına çalışan bu uygulama internet üzerinden UDP protokolünü kul-

lanarak iletişim sağlıyor. Birçok ses ve gelişmiş görsel efektle süslenmiş oyunun tepki süreleri de inanılmaz iyi. Üç farklı seviyeye sahip oyun, bu şekilde tüm yaştan oyunculara da hitap edebiliyor. AOL Instant Messenger tarzı dahili bir program ise karşıda oyun oynadığınız kişiyle sohbet etme imkânını da size sunuyor.

Download: http://hometown.aol.com/davidbagnio/net_tic.zip

Hotdog Pro 6.1 Notepad'e Son

Net'in meşhur sosisi yeni özellikleri ile karşınızda. HTML, CSS, ASP, VBScript ve JavaScript'e destek sağlayan program, HTML dosyalarını da daha anlaşılır bir yapıda kullanıcıya sunabiliyor. Cascading Style Sheets (CSS) arabirimi sayesinde CSS'lerin

yağınılması, yaratılması ve düzenlenmesi de artık daha kolaylaşıyor. Yeni HotDog ScriptBis iso teknik bilgiye sahip olmasanız da JavaScript'in gücünü size sunuyor. W3C uyumlu web sitelerinin hazırlanması için HotDogs yeni yazı kontrolü desteği de sağlıyor.

Download: [ftp://ftp.sausage.com/pub/hotdog/hotdog6/hotdog6install.exe](http://ftp.sausage.com/pub/hotdog/hotdog6/hotdog6install.exe)

Bilgisayarınızdan Maksimum Hız Alın

İşletim Sistemi Optimizasyonu İçin En İyi Araçlar

Eğer son zamanlarda bilgisayarınızın geç tepki vermesinden ve anlam veremediğiniz çökme-lerden şikayetçiyseniz, onu bakırma sokmanın zamanı gelmiş demektir. Baştan sistem kurmak her zaman çözüm olmayabilir. Bu yüzden sistem üzerinde bazı ince ayarlar yapmak sizi daha kalıcı bir sonuca ulaştıracaktır. Bunun içinse çeşitli konulardaki shareware programlardan yararlanabilirsiniz.

Performansın artırılması doğru- dan sabit disk, hafıza ve ince Windows ayarlarına bağlı oldu- ğu için bu konulardaki yardım programlarını seçmek daha doğru olacaktır. Yazının devamında yer alan tüm yazılımları ayrı ayrı kullanmanız tüm bu konularda problemlerinizi çözecektir. Ancak ilk bir tanesini kullanırsanız bile fark edilebilir bir hız artışına ulaşabilirsiniz.

► **Cacheman 3.8:** Yetersiz hafıza, PC'lerin yavaşlamasına neden olan problemlerin başında gelir. Bunu biraz da olsa engellemek için kullanılabilecek programlardan biri olan Cacheman ise ön bellek limitlerini ayarlayarak Cache'in gereksiz yere hafızayı şişirmesini ve bitirmesini engelliyor. Özellikle hafıza konusunda hassas uygulamalar ile çalışıyorsanız ve oyunlar ile

aranız iyiye bu programı mutlaka kullanın. Böylelikle aşırı yüklü çoklu ortam uygulamaları Vcache'i gereksiz yere meşgul ederek sistem performansını etkilemeyecektir. Programın tek eksigi yetersiz yardım dosyaları.

Kayıt Tipi: Freeware
 Download: www3.cybercities.com/a/outertech/files/cacheman.zip

► PowerUp 98 Deluxe:

Windows ile ilgili oluşan diğer problemler ise genellikle ya donanımlardan ya da Windows ayarlarından ortaya çıkar. Engellemek için ise PowerUp 98 adındaki bu program rahatlıkla kullanılabilir. Kullanıcıya 100'e yakın Windows aracı sağlayarak sistem performansı üzerinde ince ayar ya-

ptabilmesine olanak tanıyan program ile erişilmesi zor genel Windows sistem ve donanım ayarlarına ulaşıp istenilen değişiklikler yapılabilir. Eğer kayıtlı kullanıcı değilseniz her seferinde farklı ayarlar otomatik olarak kapatılacaktır. Bu durumda programı tekrar çalıştırıp istediğiniz ayara aktif duruma gelmesini sağlayabilirsiniz. Çeşitli standart ayarlar için kullandığınız Windows Denetim Masası'nın yeterli olmadığı durumlarda kullanılabileceğiniz program ile en derin sistem araçlarına ulaşabilirsiniz. Windows'un saklı ayarlarının da bulunduğu tüm ayarları tek bir arabirim ile sunan program bu özelliği ile de acemi kullanıcılar için birebir.

Kayıt Tipi: Shareware
 Download: [ftp://sunsite.doc.ic.ac.uk/packages/simtelnet/win95/utl/powerup.zip](http://sunsite.doc.ic.ac.uk/packages/simtelnet/win95/utl/powerup.zip)

ROGER WILCO

Sesli Network Oyunları

Bu ufak ve bağımsız program, multiplayer oyunlar sırasında oyuna dahil olan oyuncuların birbirleri ile konuşmalarına olanak tanıyor. Half-Life, Quake II, Diablo, Tribes, Unreal Tournament ve StarCraft gibi birçok oyunu destekleyen program teknolojisini bu şekilde üretilen benzer oyunlar için de kullanılabilecek. Oyunlara ek olarak, Roger Wilco'nun en çarpıcı özelliği ise bu sesli görüşmeyi ICQ için de sağlayabilmesi. Bu şekilde artık oyunlarla ilgili olmayan ICQ listesindeki arkadaşlarınız ile sesli görüşmeniz mümkün oluyor. Diğer oyuncular ile görüşme yapmak için tek bir tuşa basmak yeterli olurken istenirse ses her zaman aktif de olabiliyor. Üstelik bunun için ikinci bir ses kartına da gerek duyulmuyor. Sadece ses kartınızın full-duplex özelliğine sahip olması yeterli. Roger Wilco,

özel ayrılmış bir sunucuya ihtiyaç duymadan bir kanalda binlerce kullanıcıyı destekliyor ve oyuncular da sadece 28.8 kbps'lik modemlerle bile bu özellikten rahatlıkla yararlanabiliyorlar. En son sürümü GameSpy için de tam destek sağlayan yeni sürüm tam anlamıyla

ile oyuncular için bir connet sayılabilir. Zaten oldukça heyecanlı olan multiplayer oyunları daha canlı bir hale getirecek bu programı kaçırmayın. Üstelik tamamen ücretsiz. Download: http://ftp.cdrom.com/pub/cnet/win95/games/ToolsEditors/rw_mk1c.exe

Paint ShopPro 7.0 Beta
Photoshop'a
Ucuz Rakip

Photoshop'un shareware rakibi yeni sürümü takibi sürdürüyor. Yeni otomatik renk, parlaklık ve saturation ayarları ile daha profesyonel işler üreten program buna ek olarak yanlış ışık ayarlarından dolayı fotoğrafla oluşan kırmızı göz ya da çizik, toz ve diğer fiziksel etkenlerden ortalayıcı bozulmaları da tek bir tıkla ile ortadan kaldırabiliyor. Bunlara ek olarak yeni sürümde ayarlanabilir Histogram ve daha birçok özellik var alıyor. Download: <http://www5.jasc.com/pub/psp7b3.exe>

Güncelleyin

WinZip 8.0

Yeni hızlı e-mail özelliği ile seçilen dosyaların sıkıştırıldıktan sonra otomatik olarak boş bir mesaja eklenip gönderilmesi kolaylaştırılıyor. Ayrıca geliştirilmiş şifreli yazın da Windows arabirimine benzetilmiş yeni klasik arayüzü de kullanımı kolaylaştırıyor. Diğer ilginç bir yenilik ise artık Winzip, Windows masaüstü temalarını ve ekran koruyucularını da açıldığı gibi otomatik olarak kurabiliyor. www.winzip.com/download

ICQ 2000a Beta

Birbirinden kesin çizgiler ile ayrılmış basit ve gelişmiş arabirimler arası ile yeni kullanıcılara en basitini, profesyonellere ise istediklerini fazlasıyla veriyor. ICQ Mesaj arşivi özelliği artık sadece isteye bağlı olarak ayrıca kuruluyor. Yeni ICQ Tool Tips adındaki özellik ise herhangi bir kullanıcının üzerine gelindiğinde özelliklerini bir Pop-up olarak size sunuyor. Geliştirilmiş IP adresi güvenliği sayesinde artık kullanıcılar IP adreslerini daha güvenle saklayabilecekler. www.icq.com/download

MediaPlayer 7.0

Eğer Windows 9x ya da NT 4.0 kullanıyorsanız yüklemeyin. Aslında bize sorarsanız yavaş bir sistemmiş varsa hiç yüklemeyin. Eski 6.4x sürümü halen yeniden daha problemliz. RealMedia dosyalarını desteklemeyen ve MP3 formatında kayı da yapamayan 7. sürümde gelişen tek özellik Skin desteği ile eklenmiş arayüz. Ancak program MP3'den daha kaliteli ve az yer kaplayan kayda imkan tanıyor. Bunu göz ardı etmek de yanlış olur. Ne demisler yigirdi öldür ama hakkını ver. www.mediaplayer.com

► **Sandra 2000:** Daha çok bilgisayarcınız içinde neler olduğunu size söyleyecek türde bir program olan Sandra aynı za-

man PC'nin sabit disk istatistikleri ve görüntü kartı ayarları üzerinde detaylı bilgiler sağlayan program maalesef performans üzerine tavsiyelerde bulunurken aynı detayı sergilemiyor. Yalnızca dosyaları ise yetersiz sayılabilir. Kullanım olarak biraz karışık olması da yeni kullanıcılar için bir dezavantaj.

Yine de Sandra içerdiği 30'n yakın bilgi toplama aracı ile tam anlamıyla PC'nizin bir haritasını gözler önüne sermektedir. Eğer bilgisayarda aranız iyi değilse PowerUp size daha uygun olacaktır.

Kayıp Tipi: Shareware
Download: <http://ftp.demon.net/pub/simtelnet/win95/util/sand600.zip>

► **MemTurbo 1.5:** PC'lerde işleri sistemi kaynaklı çözümler halihazırda kaynaklı olarak uluslararası optimizasyon için bu türdeki programlara ağırlık vermek daha iyi olacaktır. MemTurbo adındaki bu program da işte bu yönde işleyerek daha bilgisayar çalışırken sistem halihazırda optimize olmaya çalışıyor. Böylece bilgisayarınız sabit diskinizi kullanarak oluşturacağı sanal hafızaya olabildiğince az ihtiyaç duyacaktır. Eğer aynı anda birden fazla uygulama ile çalışıyorsanız mutlaka MemTurbo'yu da bunlar arasına dahil edin. Program ile Cache-tuning yapmak için kayıtlı kullanıcı olmak gerekiyor. Ancak bunun için ücretsiz bir program olan Cacheman kullanılabılır.

Kayıp Tipi: 30 gün deneme
Download: www.memturbo.com/downloads/memturbo.exe

maninde sistem için çeşitli iyileştirme tavsiyelerinde de bulunabiliyor. Tavsiyelerde bulunmasına rağmen kendi içinden bunların gerçekleştirilmesi ise pek mümkün olmuyor. Ancak bir önceki program olan PowerUp ile birlikte kullanarak iyi sonuçlar alınması mümkün oluyor.

myCaster

Kendi Radyonu Kendin Kur

Bu tamamen ücretsiz ve üstelik ücretsiz program ile, siz de rahatlıkla internet üzerinde dijital müzik yayını yapan bir radyo kurabilirsiniz.

Program Winamp'ın arabirimine benzer bir görülmeye ve kullanımı kolaylığına sahip.

niz. Üstelik bunun için komplike ses sunucuları ve DJ yazılımları ile uğraşmaya da gerek kalmıyor. myCaster'ın kullanımı kolay; sürükledikçe destegine sahip arabirimi sayesinde MP3 dosyalarını kullanarak dosyaları program üzerine sürükleyip bırakıp internet üzerinde anında yayın yapmaya başlayabiliyorsunuz. Bir kere bağlantı sağlandıktan sonra, 56 kbps hız ile yayın başlayacaktır. Şifre koruması ile de güvenliğini sağlayabileceğiniz radyoda Wi-

nampe'nin MP3 playlist'lerini de kullanabiliyorsunuz ve aynı zamanda internet üzerinde çeşitli ses dosyalarını da aratabiliyorsunuz.

Bilgisayarınıza bağlı bir mikrofonun kullanılması ile de aynen DJ'ler gibi şarkılar arasında ya da üzerlerine konuşmanız da mümkün oluyor. myCaster radyo istasyonunuzu ilerde çeşitli ses efektleri ve dingiller ile renklendirmeniz de mümkün oluyor. Program içindeki Winamp DSP Plug-in'i ses ayarlarını yapmanızda yardımcı olacaktır.

Download: <http://ftp.download.com/pub/win95/multimedia/mcSetup.exe>

Office Yardımcıları

İşlerinizi Kolaylaştıracak

MS Access 2000 için yazılmış olan 4Tops Chart Wizard adındaki bu chart sihirbazı Excel içindeki MS Access veritabanları ile hızlı bir şekilde chart'lar oluşturmaya ve analizler yapmaya imkan tanıyor.

www.4tops.com/4tchart9.exe

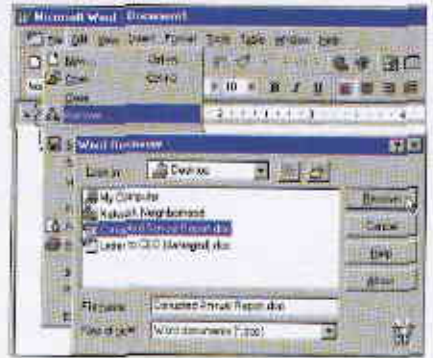
Sitede 2000'in yanında aynı programın 97 sürümü de bulunuyor. Ayrıca Access ile ilgili daha birçok yardımcı programı da burada bulabilirsiniz.

www.4tops.com

OfficeRecovery adındaki bu diğer yardımcı program ise MS Office uygulamalarından veri kurtarmak için yazılmış bir programlar topluluğu.

Eğer sıkça bu tür problemler ile karşılaşlıyorsanız mutlaka edin.

Download: www.officerecovery.com/office/index.htm
12. sürümü piyasada olan bir

Kendini Word içine ekleyen program menüler yardımı ile kurulum yapabiliyor.

başka 3. parti Office aracı ise SOS Office Helpers adını taşıyor. Tüm Office araçları için küçük ama kullanımı kolaylaştıran programcılar içeren paketin yeni sürümünde hızlı resim seçimi ve hiyerarşik klasör listeleme özelliklerine grafik kataloglama özelliği de dahil edilmiş. Ayrıca hiyerarşik klasör listeleme özelliğinde de hissedilir bir hız artışı sağlanmış.

www.compuserm.ab.ca/market/files/soffhelp.exe

Müziksiz Kalmayın

Napster'a En İyi Alternatifler

Napster'ın geleceği karanlık. Yazının hazırlandığı sırada bir kapatılıp bir açılan Napster sunucuları ümit ederiz hep açık kalır. Yine de siz işi şansa bırakmayın ve sizler için seçtiğimiz bu 5 Napster alternatiflerine bir göz atın. Ondan daha iyi ve daha fazla seçenek üzerinde arama yapabilen ve daha güvenilir programlar da olduğunu göreceksiniz. Eee necekin, olan olur kalan sağlar bizimdi?

İnternet üzerinde sadece çok da yasal olmayan MP3'lerin paylaşımı için ortaya çıkmış bir sunucu olan Napster bunun bedelini ağır ödüyor. Bu yüzden daha genel amaçlı olması ve MP3'ün dışında eğlenceli olarak başka türden dosya paylaşımlarına da olanak tanıması ile Gnutella, www.iflarcnucj-havardotube-taz/gnutella950a.exe alternatifler arasında yasal yoldan daha

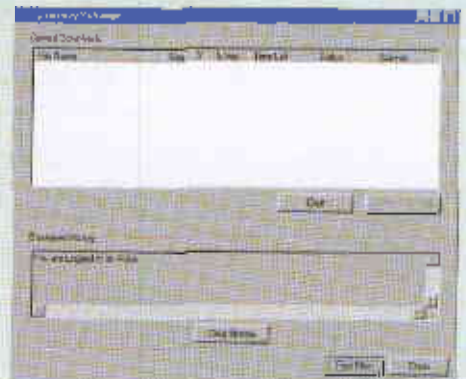
şanslı görünüyor. Hatta gitikçe popüler hale gelmeye başlayan Gnutella'nın Gnutella, Mytella, Bodotella, Gnutella ve Opennap gibi bir çok klonu da piyasada gözükmeye başladı. Bu klonlardan Gnutella'yi bu ayki Chip CD'sinde bulabilirsiniz.

Napster'dan çok kısa bir süre sonra piyasaya çıkmasına rağmen Napster kadar ilgi göremeyen bir başka program ise iMesh www.imesh.com/download/DownloadiMeshV1.exe. MP3 ol-

duğu kadar resim ve film dosyaları gibi diğer medyada içeriğin de aratabildiği program ol-

dukça da kullanışlı. Ancak siz ile de sadece MP3 arayancağınız bir program arıyorsanız o zaman MP3 Voyeur tam size göre. Aslında bir MP3 arama aracı olan program lokal ağlar üzerinde MP3 dosyalarını arıyor. Ancak diğer web tabanlı arama motorlarından farklı olarak

kapanmış bağlantıları değil, sadece gerçekten o an erişilebilecek olan dosyaları listeliyor. Daha serbest ve sansür korkusu olmadan her türden bilgiyi paylaşılabileceğiniz doğrudan iki ağ arasında bağlantı gerçekleştirilen Freenet download.sourceforge.net/freenet-0.1beta.zip adındaki programı da kullanabilirsiniz. Spinfrenzy Xchange

<http://www.spinfrenzy.com/stuff/sfshare.exe> ise Napster'ın web tabanlı bir sürümü olarak nitelendirilebilir. Ancak ondan daha da gelişmiş olarak MP3'ün yanında, video klipler, resimler ve sevdiğiniz insanları da aratabiliyorsunuz. Bu şekilde bir sürü büyük bağlantı ile de saatlerce zaman kaybetmemiş oluyorsunuz.

EliteTyping 2000 Artık Daha Çok Parmakla Yazın

Bilgisayar başında yazı yazarken hala 2 parmağını kullananlardan mısınız? Bu hızlı klavye kullanmayı öğreten programa bir göz atmaya ne dersiniz? EliteTyping genç yaşlı herkese klavye kullanmayı hızlı bir şekilde öğretirken büyük zamanlar kazandıracaktır.

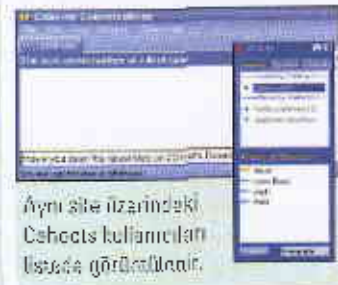
Kullanıcının öğrenim durumunu ve puanlarını da raporlar şeklinde sunabilen program her tuş için kullanıcının sık hatalarını da belirleyebiliyor. Hatta bu istatistikler gelişmiş grafik özellikleri ile 3 boyutlu olarak da sunulabiliyor. Klavye kullanmayı bilerseniz dahi stilinizi geliştirmek, daha hızlı ve yanlışsız yazmak için bu yazılımı mutlaka edinin.

Kişisel gelişiminize bağlı olarak alışmaların dozajını adım adım artırmanız da mümkün oluyor. Aynı zamanda çok değişik kategorilerdeki alıştırmalara ek olarak kendinizin de özel alıştırmalar geliştirmesi mümkün oluyor. EliteTyping, eğlenirken öğrenen programın araklığını ise grafiksel olarak oldukça iyi tasarlanmış. Bu yüzden de sıkılmak pek mümkün değil.

Download: <http://www.casys.com/e-type41.exe>

Cahoots 1.5 Bakalım Bu Siteyi Kimler Geziyor?

Web için tasarlanmış yeni bir iletişim ağı olan bu yazılım, Voice-over IP, karşılıklı yazışma ve diğer mesajlaşma teknolojileri de dahil olmak üzere bir dizi gerçek zamanlı iletişim özelliğini kullanımı oldukça kolay tek bir arabirim altında topluyor. Üstelik en önemlisi Cahoots kullanıcıları tüm bu özelliklere web üzerinde sörf yaparken ziyaret ettikleri her sitenin her sayfasında da ulaşabiliyorlar. Bu şekilde tamamen etkileşimli bir ağ halini alan web'de kullanıcılar sörf, arama ya da alışveriş yaparken ziyaret ettikleri siteyi aynı anda ziyaret eden diğer Cahoots kullanıcıları ile istedikleri gibi bilgi alışverişi de yapabiliyorlar. Kullanıcılar diğerleri ile tamamen özel görüşebildikleri gibi, gruplar oluşturmak da mümkün oluyor. Böylece web turları gibi ilginç aktiviteler bile düzenlenebili-

Aynı site üzerindeki Cahoots kullanıcıları listede görülmektedir.

yor. Aradığınız şeye daha kolay ulaşmak için en iyi yol, bu tür bir fikir paylaşımından geçiyor. Programı mutlaka bir deneyin.

Download: [ftp://ftp.download.com/pub/ppd/infell_cahoots_1_51.exe](http://ftp.download.com/pub/ppd/infell_cahoots_1_51.exe)

PalTalk 3.0 Ücretsiz Telefon Görüşmeleri

Yurtdışı telefon görüşmelerini tedavaya getirmeyi kim istemez. İşte size bunun için gerekcek bir program. İnternet üzerinden ücretsiz sesli görüşmeye olanak tanıyan PalTalk'ın ses kalitesi de gerçekten kabul edilebilir sınırlarda.

Bunun yanında tam anlamıyla bir iletişim makinesi olarak nitelendirilebilecek program ile canlı Webcam video görüşmeleri yapılması da mümkün oluyor.

Sesli sohbet odalarına bağlanarak da sınırsız sesli posta gönderilebilirken, bunun yanı sıra her türden dosya ve resim de transfer edilebiliyor. Tamamen ücretsiz olan program diğerlerinin aksine herhangi bir arkadaşınıza ya da akrabamıza internete bağlandığı zaman sizi uyandırabiliyor. Download: [ftp://ftp.download.com/pub/ppd/pat_vmail.exe](http://ftp.download.com/pub/ppd/pat_vmail.exe)

Güncelleyin

Cheat Engine 1.3

O anda çalışan aktif oyunu hafızada bulmanız ve işlemcinize yardımcı olan program bu hafıza bölümleri içinde oyunda geçen belirli değerleri, dizileri ya da isimleri aramanıza da olmanak sağlıyor. Bu şekilde bir şeyin nerden, enerji, zırh, hak sayınızı ya da oyuna bağlı diğer değişkenleri buldurup rahatlıkla değiştirerek ya da döndürerek oyunlarda şimdiye kadar hiç geçemediğiniz yerlere geçme şansınız da olacaktır.

http://members.brahan.chello.nl/~p.heijen/Cheat_Engine/CheatEngine13.rar

Eudora 2.0Betas

Eudora'nın bu yeni ancak henüz beta olan 5. sürümü ile birlikte gelen yeni özellikler ise Eudora Sharing Protocol (ESP), MoodWatch, ve tekrar düzenlenebilir elektronik imza şeklinde sıralanıyor. Eudora Sharing Protocol kolaylıkla belgelerinizi diğer Eudora kullanıcıları arasında paylaşmanıza olanak tanıyor. MoodWatch ise bir mail içinde istenmeyen kelimelere karşı kullanıcıyı uyarıyor.

www.eudora.com/download/eudora/windows/5.0/betas/e500b11.exe

RealPlayer 8.0

Yeni nesil teknoloji ise düşük bant genişliklerinde dahi gerçek zamanlı olarak daha kaliteli videonun daha akıcı bir şekilde oynatılması olanak tanıyor. Müziğe bağlı olarak çalışan senkronize görsel efektler ise programa renk katıyor. Son olarak program 2,500 İnternet radyo kanalı da kullanıma sunuluyor.

<http://www.real.com/player/>

Download Accelerator Download Hızınızı Maksimuma Çıkarın

Getright benzeri bir başka dosya indirme yöneticisi olan Download Accelerator diğerlerinden farklı olarak yorine göre indirme hızında yüzde 300'e varan bir artış sağlayabiliyor. Bunun yanında çoklu sunucu desteği ile de

performansı en üst düzeye taşıyor.

Bilgisayrının kapanması, elektrik kesilmesi ve bunun gibi çeşitli nedenlerden dolayı yavaşalmış dosyaları da kurtarmak için bir seçenek içeren Download Accelerator Mirror siteleri de araştırarak en hızlısını tespit ediyor. Böylece performansınız bir miktar daha artmış oluyor. Kendini tamamiyle Netscape ve İnternet Explorer içine adapte olan yazılım, Proxy sunuculara da tam

destek veriyor. Download işleminin bitmesinin ardından bilgisayarı otomatik kapatabilen Download Accelerator bu şekilde hem bağlantıyı kesmiş oluyor hem de bilgisayarın bozuna açık kalmasını engelliyor. Programın en dikkat çeken özelliği ise yavaşalmış Download'ları devam ettirmeyi destekleyen sunucularda bile bu özelliği kullanabilmesi.

Download: <http://download1.speedbit.com/dap4.exe>

BU AY CHIP CD'DE

Nel Tic Tac Too
RiftShare
Ranger Wilco
War FTP Daemon
Gnutella

İçindekiler

En yeni ürünlerle ilgili ilk izlenimlerimiz

- 186 **ScreenReader 4**
Bırakın gözleriniz dinlensin
- 188 **NetObjects 5.0**
Profesyonel yardımcı
- 190 **Wave Corrector 1.24**
İlk adınızda LP'den CD'ye kayıt
- 190 **Speednet 4.0**
İnternet erişiminizi hızlandırın
- 192 **File Geneie 2000**
Riskli dosya yedekleme
- 194 **Image Optimizer 3 Standard Edition**
Kaliteli ve az yer kaplayan Web grafikleri
- 194 **Hunt For The Red Baron**
Uçuşunuz, siz ve makinenin tuluğunuz

NASIL TEST ETTİK?

Yazılım

CHIP editörleri yeni yazılımları hemen test edip yorumlarını not formunda da belirtiyorlar:

 çok iyi

CHIP yazılımların kalitesini şu üç alanda değerlendiriyor:

İşlevsellik: Bu kısım şu ana soruya cevap arıyor: Program, yerine getirilmek üzere geliştirildiği işleri ne kadar iyi bir şekilde yerine getiriyor? Burada özellikle fonksiyon kapsamı ve hatasız bir koda önem veriliyor.

Ergonomi: CHIP, dokümantasyonun kalitesini ve kolay kullanımı bu başlık altında inceliyor. Programla birlikte gelen kitapçık ne kadar kapsamlı ve anlaşılır, online yardım yollarınca iyi mi, sihirbazlar ve diğer yardımcı araçlar var mı?

Kaynaklar: Bu başlık altında da iki alan değerlendiriliyor: Programın fiyat/performans oranı nasıl ve sistem gereksinimleri (bellek ihtiyacı, işlemci gücü gibi) ne kadar yüksek?

ScreenReader 4

Bırakın Gözleriniz Biraz Dinlensin

İşler siz de, filmlerde sıkça karşılaştığınız gibi sizinle konuşan bir bilgisayar istiyorsanız bu program tam size göre. Ekran-da olan ve içinde metin bulunan her tür Windows 95, 98, NT4 ve 2000 ögesini okuyabilen program, kurulum sihirbazı sayesinde bilgisayarınıza çok kolay bir biçimde kurulabiliyor. Üstelik bir sürü farklı sistem konfigürasyonu üzerine değişiklik yapmasına rağmen bilgisayarınızı baştan başlatmayı da gerektirmiyor.

ScreenReader üç değişik modda çalışabiliyor. İlk tuod size "Artık yerler" dedirtebilecek türden. Çünkü program bu modda Windows ekranı üzerindeki pencere başlıkları, araç çubuğu tuşları, menü seçenekleri ve hatta "Kapat", "Tam ekran", "Simge boyutuna küçült" gibi pencerelerin sağ üst tarafında bulunan isimlendirilmemiş öğeleri bile okuyacaktır. Buada tek yapmanız gereken, imleci bu öğelerin üzerine getirmek. Gerisini program halledecektir. Daha az geveze bir bilgisayar istiyorsanız da programın neyi konuşup konuşmaya-acağını da ayarlayabiliyorsunuz. Bu ilk tuod belki pencere başlıklarını okumak için değil ama anlaşılması zor araç çubuğu simgelerinin okunmasında oldukça yararlı olacaktır. Aynı şekilde gözleri üzeri derece bozuk kullanıcılar ya da okumaya yeni başlayan çocuklar için de bu seçenek iyi bir seçim olacaktır. Sese bir kere alıştıktan sonra

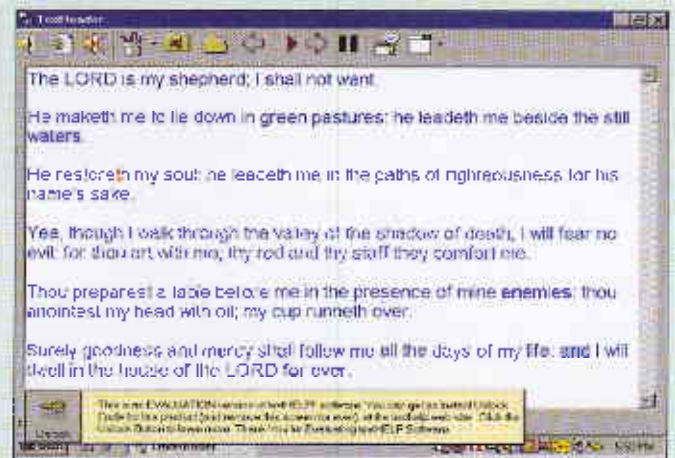
söylenen her şey rahatlıkla anlaşılabilir.

Anlaşılabilirlik için size en hoş gelen tarzı seçin

ScreenReader, daha önceden sentezlenmiş sese alışık olan kullanıcılar için çok da yabancı gelmeyecek bir tonlamaya sa-

modda ise ScreenReader sadece saf metinden oluşan metin dosyalarını okuyabiliyor. Bu son iki modda bilgisayar size yazıları okurken başka işler yapma şansınız da olabiliyor. Bu da size epey fazla zaman kazandıracaktır.

Ancak aralırımla ilgili ilginç

ScreenReader:ScreenReader bir metni okurken her kalimeyi tek tek işaretleyip kullanıcıya gösteriyor.

hip. Ancak bunun yanında 16 farklı ses tonundan biri de seçilebiliyor. Bunların içinde "Adult Female 1, US English," yine de en iyisi sayılabilir. Normal seslerin yanında favori seslerinizi, hisli ve monoton bir tonlamada dinlemeniz ve ses inceliği, yüksekliği ve hızı gibi ayarlar üzerinde oynamanız da mümkün oluyor. Hatta isterseniz ekranda belirecek bir çizim karakter de bu yazıları size okuyabiliyor.

İkinci modda ise sadece işaretlediğiniz metinler ScreenReader tarafından okunacaktır.

Bu mod özellikle e-mail'lerin okunması ya da uzun belgelerde oldukça işe yarıyor. Üçüncü

bir problem de gözden kaçmıyor. ScreenReader'ı başlattığınız zaman bir araç çubuğu üzerinde ekrana bes adet tuş geliyor ve maalesef "Loudspeaker", "Loudspeaker with document", "Crossed-out loudspeaker", "Open file" ve "Window with loudspeaker" olarak adlandırılan seçeneklerin ilk bakışta ne olduklarını anlamak için dahi olmanız gerekiyor. Çünkü bu tuşların üstünde herhangi bir açıklayıcı Pop-Up bulunmuyor. Hatta daha ilginç program kendi tuşlarını ve yardım için açtığımız Help'i bile okumuyor. Bu da programın hedef kütlesi içinde yer alan gözleri görmeyenler için oldukça büyük bir problem.

Farklı ses tonlarının yanında sesin hızı ve pitch değeri ile oynayarak da kendinize has sesler yaratabilirsiniz.

Bilgi için: Texthelp

Fiyatı: 29 \$

Web: <http://www.texthelp.com>

E-mail: <http://www.texthelp.com>

NetObjects 5.0

Profesyonel Yardımcı

Bundan 4-5 yıl önce piyasada iyi diye nitelendirilebilecek görsel web sayfası tasarımı programı bulmak gerçekten oldukça zordu. O zamanlar ilklerden sayılabilecek NetObjects Fusion ise hiçbir koda gerek duymadan baskı düzenine yakın web sayfaları tasarlanmaya izin veriyordu. Şimdi ise 5. sürümü ile Fusion çok daha fazlasını sunuyor. Ancak bu özellik kalabalığı programın gücü arabirimine rağmen yeni başlayanlar için kullanımı biraz karıştırıyor.

Daha önceki kullanıcılar için Fusion'un beşinci sürümüne alışmak hiç de zor olmayacaktır. Arabirimi çok az değişen programın öğrenme süreci daha önce başka yazılımlar ile çalışmış kullanıcılar için uzun sürse de buna değecektir. Zarif bir tasarıma sahip bu arabirimin genel görünüşüne bir kere alıştıktan sonra kullanımı hızla da oldukça artıyor. Bir sayfanın tasarımına araç çubuğundan herhangi bir araç seçerek başlıyorsunuz.

Daha sonra bu öğenin oluşturulması uzun sayfaya sürüklenmesi kadar kolay bir şekilde gerçekleşiyor. Tabloları, grafikleri ve metin kutularını bu şekilde sayfaya ekledikten sonra ise her öğenin kendine has bağınız ayar penceresi ile özelliklerini değiştirmek de mümkün.

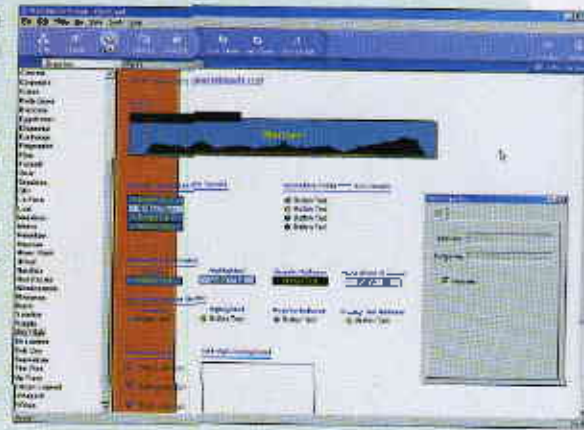
kün oluyor. Örneğin metin ayarlarından karakter stili değiştirilebiliyor ve ona Link atayabiliyorsunuz. Dolayısıyla tüm elemanlar üzerinde istediğiniz zaman tekrar değişiklik yapabiliyorsunuz.

Yeni sürümün getirdikleri

Daha önceki sürümlerde olduğu gibi Fusion'un site yöneticisi yine çok başarılı. Programın düzenleme modunda herhangi bir değişiklik yaptığınız zaman Fusion zekice ilgili tüm diğer bağlantıları da otomatik olarak güncelleyebiliyor. Böylece daha sonradan kullanıcıların bulumantayan sayfa hataları ile karşılaşmaları da önlenmiş oluyor. Bunun yanı sıra tüm sayfanın tasarımı bitmiş olsa bile tek bir fare tıklaması ile temayı değiştirip tüm sitenin görünüşünü değiştirmek de mümkün oluyor. Program birbirine uyumlu grafikler, karakter tipleri ve renklerden oluşan 50'nin üzerinde site başlığı ile birlikte geliyor. Bu tip bir mantıkla diğer programlara da öncü olan Fusion onlar arasında da yine en iyi görülen tasarımları kullanmaya sunuyor.

Bu yeni sürüm ile birlikte programa eklenen özelleştirilebilir Navigation çubuğu ile artık illa da sabit tasarımlar-

Programın 50'nin üzerindeki site teması tüm genel görünüşü tek tıklama ile değiştirebilirsiniz.

dan birini seçmek zorunda kalmıyorsunuz. Daha önceden sizi kısıtlayan bu özelliğin yerine artık rahatlıkla otomatik bağlantıya sahip tuşları sayfaya ekleyebiliyorsunuz. Beşinci sürümünde yer alan diğer bir yeni özellik ile dosyalar karşı sunucuya arka planda yollanıyor. Böylece siz aynı zamanda çalışmaya devam da edebiliyorsunuz.

Tekrar düzenlenmesi zor kodlar

Hızı artıran bir etken olan bu özelliğin yanında sitenin ön izlenmesi için de ayrı bir browser'a gerek kalmıyor. Ashında daha önceki sürümlerden itibaren programda olması gereken bu özellik maalesef ancak yeni eklenmiş. Bu kadar başarılı özelliğin yanında Fusion içindeki kaynak kodlarının görüntülediği bölüm ise biraz göze batıyor. Çünkü bu modda iken yaradılan HTML kodları ancak çok az bir bölümünü düzenleyebilirsiniz mümkün oluyor. Programcıyı kısıtlayan bu modda sadece ufak kod parçalarını Fusion'un yaratıklarını etrafına serpiştirebiliyorsunuz.

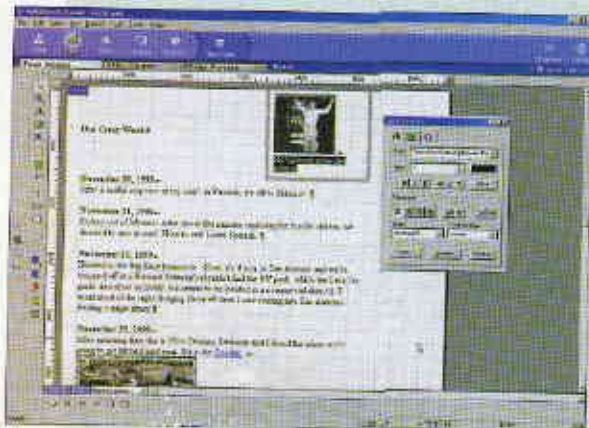
ramın yavaş yavaş asıl hedefi olan orta seviye kullanıcıyı uzaklaştıran bir karışıklığa sahip olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Hızlı bir şekilde homepage tarzı küçük çaplı siteler hazırlayacak ya da sadece güncellemeler yapacak olanlardan çok daha karışık ve derin siteler hazırlamak için kullanılacak olan bu programın arabiriminde de halen ufak tefek acayiplikler de yok değil. Örneğin, site görünümünde bir sayfaya çift tıklamak alışıldığı üzere o sayfayı düzenlemek için açmıyor. Ayrıca Publish tuşu da tahminlerin aksine sayfayı yayınlamıyor. Sadece Publish sayfasını görünüyor ve ancak oradan yayınlama yapılabiliyor. Bu bizce kullanıcıya ekstra tuş hareketinden fazla bir şey getirmiyor.

Eğer grafiksel anlamda hoş bir site tasarlamak istiyorsanız NetObjects Fusion 5 sizin için biçilmiş kaftan. Ancak daha basit kişisel ve orta düzeyli firma siteleri için basit ve hızlı tasarıma yönelik Frontpage tarzı başka bir program bulabilirsiniz.

Bilgi için: Net Objects

Fiyatı: 300 \$

Web: <http://www.netobjects.com/>E-mail: eurosales@netobjects.com

Fusion'un sayfa görünüm modunda web elemanlarını sayfada istediğiniz gibi yerleştirebiliyorsunuz.

Kullanıcı profilindeki hızlı değişim

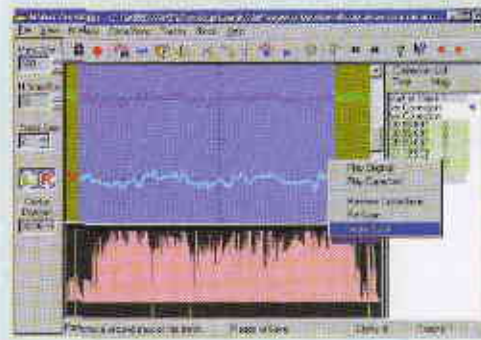
Zaman içinde tüm Fusion sürümlerine bakıldığında prog-

Wave Corrector 1.24

İki Adımda LP'den CD'ye Kayıt

Her müzik hastasına da bileceği gibi CD-R sürücüler, elimizdeki eski plak koleksiyonunuzdan yeni CD'ler yapmak için oldukça iyi bir alternatiftir. Ancak eski plakların yüzeylerinin dayanıksız bir malzeme olan vinyl'den yapıldığından dolayı zamanla toz, çizilmeler ve iyi bakılmama gibi problemlerden oluşan takılmalar ya da atlamalar gibi istenmeyen sonuçlara yol açabilmektedir.

İşte bu noktada devreye giren Wave Corrector ise, siz daha CD'yi yazmadan devreye girerek bu tür problemlerin üstesinden gelmeye çalışıyor. Program, doğrudan WAV dosyası formatındaki dosyalar üzerinde ya da PC'nizin Audio-in girişinden gelecek sesi kayıttıktan sonra onun üzer-

Wavecorrector: Arabirim, ağır hasarlı plakları bile temizleyen programa yakışacak kadar iyi bir görünüme sahip değil.

inde filtreleme yapabiliyor. Filtreleme parçalar arasındaki boşlukları tanımlayarak onları değişik dosyalar altında kaydedebildiği gibi arka plandaki müzik ya da konuşmalara dokunmadan fiziksel bozukluktan oluşmuş ses kirliliklerini de temizleyebiliyor.

Denemelerimiz sırasında eski Zeki Müren plakları ya da kötü kaydedilmiş Abba kaset-

leri üzerinde kayda değer bir iş başaran program, tüm çizik ve tümsekten oluşan etkileri ilk geçişte temizledi.

Ancak yine de daha fazla problemlili plaklar için programın en kötüsü 5 kere olacak şekilde birkaç geçiş daha yapılması gerekebiliyor. Program sadece belli bir bölüm üzerinde de çalışabiliyor. Böylece sadece problemlili parça üzerinde

çalışıp işlem süresi minimuma indirilmiş oluyor. Herhangi bir parça seçildiği zaman Wave Corrector, bunu normal ve süper olacak şekilde iki farklı seviyede tarayabiliyor. Bu da gerçekten çok fazla yıpranmış plaklar üzerinde etkili oluyor.

Fiyatı benzerlerine göre fazla olmasına rağmen makine gürtülü, vinil gibi eski kasetlerde olan problemlere karşı maalesef pek etkili olamıyor. Tüm hasara uğramış ses dosyalarımız için mükemmel bir çözüm olmasa da işinizi hızlı ve otomatik olarak problemsiz ve eksiksiz yapıyor.

Bilgi için: Ganymede

Fiyat: 45 \$

Web: <http://www.ganymede.hemiscott.net/wavecor.htm>

E-mail: ganymede@hemiscott.net

Speednet 4.0

İnternet Erişiminizi %100 Hızlandırın

Windows'un içinde 95 sürümünden bu yana süre gelen ve çok fazla kimsenin bilmediği bir sır saklıdır. Geçtiğimiz birkaç yıl içinde önemli bir farklılık yaratmayacak olan bu sır, günümüzde artık çok büyük önem taşıyor. Eğer internete bir modem ile Çevirmeli Ağ kullanarak bağlanıyorsanız bu sır sizin en hızlı ve en iyi bağlantıyı elde etmenizi engelle-

yecektir.

Windows, içinde iletişim ve paket boyutları ile ilgili bir çok içsel parametre ayarı ile gelir ve bunlar eğer internete LAN üzerinden bağlanıyorsanız optimize edilmiş bir konumdadır. Ancak eğer standart bir modem, ISDN modem ve hatta DSL ya da kablo modem kullanıyorsanız maalesef hiçbir şekilde tam anlamı ile doğ-

ru çalışmazlar. Bu ayarları düzeltmek için üretilmiş Tweak DUN gibi ücretsiz yazılımlar ise birçok soruna çözümler de kullanılmaları oldukça karışık ve zordur.

Ancak kullanımı da kolay olan yazılımlardan biri olan Speednet'in 4. sürümü Windows'un hızla ilgili bu sorun ortaya çıkarıyor ve tüm ayarları düzeltiyor. Sadece saniyeler içinde kurulan program açıldığı zaman en temel seçeneklerin yer aldığı menü ile karşınıza geliyor. Program içinde yer alan 8 ayrı hazır ayarından herhangi birini seçtiğinizde, Speednet Windows 95, 98, NT4.0 ya da Windows 2000 için gerekli ayarları yapıyor ve PC'niz tekrar başlatıldığı zaman yüzde 100'lere varan performans artışı elde edilebiliyor.

Program zaman zaman ya-

rum dakikaya varan süreler ile donabiliyor. Diğer programların çalışmasını engellemese de eğer programı içinden bir ayarı değiştirmek istediyseniz beklemek zorunda kalabiliyorsunuz. Buna ek olarak program, rakibi Modem Booster kadar iyi bir iş çıkaramıyor. Ancak bu programın iki saate varan önce ayar ve test süreleri göz önüne alındığında 25 dolar daha ucuza yüzde 90'lara varan hız artışları sağlayan Speednet hala daha hızlı ve iyi bir seçenek gibi duruyor. Bunun yanı sıra yarım kalan download'ları devam ettirme ve düşen bağlantıları tekrar kurma gibi artı özellikleri de bulunuyor.

Bilgi için: Paramagnus

Fiyat: 25 \$

Web: <http://www.paramagnus-development.com/products/speednet/>

E-mail: info@paramagnus-development.com

Herhangi bir Speednet seçeneğine tıklandıktan sonra program gelişimi otomatik olarak halledilebilir.

File Genie 2000 v2.0

Risksiz Dosya Yedekleme

Çoğu zaman dosyaların yedeklenmesi size tüm bir hafta sonu mesaiye kalmak yerine tatil yapma olanağı sunabilir. Eğer aranızda üzerinde uzun süredir çalıştığı bir işi yedeğini almachığı için kaybetmiş kullanıcılar varsa ne demek istediğimizi çok iyi anlayacaklardır. Bunun gibi sorunlar için Dairim firmasının piyasaya sürdüğü File Genie 2000 yazılımının bu en son 2. sürümü, siz unutsanız dahi sabit aralıklarla önemli dosyaların yedeğini alarak kullanıcıları veri kaybetme riskine karşı koruyabiliyor.

File Genie kurulumunun ardından ana ayarların adım

lüm de bulunuyor.

Eğer sadece birkaç dosya tipini devre dışı bırakmak istiyorsanız tümünü seçip daha sonradan programın kurulumu sırasında Exclude File seçeneğinde elle bu dosya tiplerini de ayıklayabilirsiniz. Son olarak da program size dosyalarda en fazla kaç değişikliğe kadar saklama yapılacağını soracaktır. Burada 1'den 100'e kadar olan bir rakamı seçebilirsiniz.

Kurulumdan sonra hemen korumaya başlanıyor

Sihirbazın işleminin sona ermesinin ardından File Genie hemen harekete geçerek belirt-

Programın kurulumu hiçbir bilgiye sahip olmasanız da, sadece fareyle tıklayarak bile yapılabilir.

kadar az yer kaplıyorlar. Ancak eğer tek bir dosya için saklanacak değişiklik sayısını az tutarsanız ve çok fazla da kayıt yapıyorsanız, belli bir süre sonra ilk orijinal dosyalara ulaşmanın da imkansızlaşacağını unutmayın.

Eğer sisteminiz çoktüyse ya da izlediğiniz bir dosyayı kaybettiyse program aynı kurulumdaki sihirbazı benzeyen bir kurtarma sihirbazını kullanarak dosyayı kurtaracaktır. Program içindeki ilgi çeken özelliklerden bir tanesi de şifre koruması.

Bu şekilde yanlışlıkla bir dosyanın eski sürümüne dönüşmesinin de önüne geçilmiş oluyor. Geriye dönüşlerde program size daha önceden belirttiğimiz şifreyi soracak. Ancak daha sonra geriye dönüşülecektir. File Genie sadece değişiklik yapılan dosyaların yedeğini alıyor. İstenirse programın System Tray'deki simgesini kullanarak manuel ola-

rak yedek alınması da mümkün oluyor. Bu işlem 1000'e yakın dosya içeren bir klasör için bile 5 dakikadan kısa sürüyor. Bu hız gerçekten iyi sayılır.

Kayıt seçeneğini sıkça kullanmayı unutmayın

Ancak tabi ki program içinde bazı ufak eksikler de yok değil. Örneğin File Genie her ne kadar yedeklemeyi otomatik olarak yapsa da siz Dosya menüsünden Kaydet komutunu kullanmadığınız takdirde hiçbir işlem yapılmıyor ve belgeniz henüz daha hafızadayken herhangi bir şekilde yedeklenmiyor. Yani program sadece kayıtan kayıta belgeleri koruyor ve Autosave gibi bir özelliği bulunmuyor.

File Genie, backup kartuşları ve CD-R sürücüler ile uyumlu değil bunun için de hedef klasörü mutlaka CD-RW sürücü ya da bir sabit disk olarak belirlemenizde fayda olacaktır. Sonuç olarak düşük fiyatı ve kabul edilir yedekleme kapasiteleri yazılımı herkes için çok iyi bir çözüm haline getiriyor.

çok iyi

Bilgi için: Camo,

Fiyatı: 30 \$

Tel. (0301) 390 48 50,

E-mail: sales@dairim.com

adım yapılabilceği bir sihirbaz başlatıyor.

Burada ilk önce izlenecek sürücüler ya da klasörleri ve yedeklerin kaydedileceği klasörün belirlenmesi bekleniyor. Ancak maalesef program içinden klasör yaratma işlemi bazen problemli olabiliyor. Bu yüzden işlemi Windows içinden elle yapmanız gerekebilir. Bilgiler bir kere girildikten sonra program sizden üzerinde değişiklikleri izleyeceği bir ya da daha fazla dosya tipini seçmenizi bekleyecektir.

Burada tüm dosyaları bir anda seçebileceğiniz gibi 200'ü aşan dosya tipi arasından tek tek seçim de yapılabiliyorsunuz. Bu bölümde yeni dosya tiplerini tanımlamanız için bir böl-

tiğiniz dosyaları izlemeye başlıyor. Dosyalar ile çalışıp değişiklik yapmaya başladığınızda ise aynı şekilde program da yine sizin belirttiğiniz klasöre yedekleri almaya başlıyor. Burada dosyalar sıkıştırılarak arşivlendiği için sabit disk üzerinde ya da yedeklemek için seçtiğiniz medyada _e varan oranlara

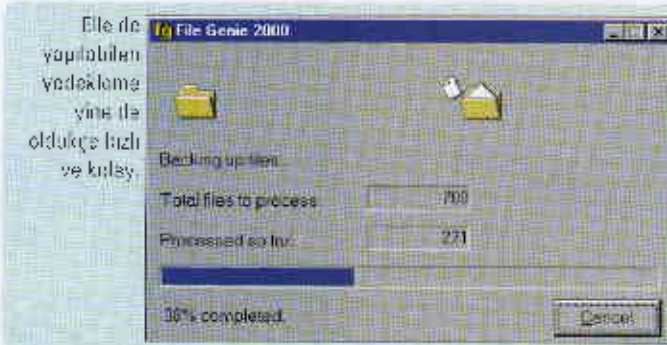

Image Optimizer 3 Standart Edition

Kaliteli ve Az Yer Kaplayan Web Grafikleri

Web için olabilecek en küçük boyutta ve iyi kalitede JPEG, GIF ve PNG resim dosyaları oluşturmak için hazırlanmış olan program, dosya boyutlarında yüzde 50'lerden çok daha fazla azalma sağlayabiliyor. Bu şekilde hazırladığımız sayfalar sabit diskte çok az yer kaplıyor. Yükleme süreleri aşağı çekilirken sunucuya düşen yük de azalıyor ve buna genişliği rahatlamış oluyor. Programın Standart sürümünde tekrar boyutlandırma, DigiMare Watermark, resim kırpma, görüntü nerleştirme gibi özellikler ve e-mail, tarayıcı ve dijital kamera arabirimleri ile bir de çoklu dosyaları sıkıştırabilmek için Batch silüvü bulunuyor.

Tamamıyla JPEG Optimizer teknolojisine dayalı olan programın bölgelemin optimizasyon

Ekrandaki kalabalığı azaltmak için araç çubuğunda yer alan bazı seçenekleri kapatarak bunlara ait pencerelerin de kapanmasını sağlayabilirsiniz.

yonu ile GIF ve PNG'ler üzerinde de tam bir kontrol sağlayabiliyor. Optimizasyon ise tüm resim üzerinde ya da sadece belirli bir bölgede olacak şekilde iki ayrı modda yapılabiliyor. Tüm resim üzerinde çalışılan mod, kullanıcıya çok kısa bir sürede kompakt ve kaliteli resimler ulaştırdığı için amatör

kullanıcılar için daha kullanışlı bir seçenek. Daha profesyonel kullanıcılar ise belirli bir bölge üzerinde çalışılan modu kullanarak optimizasyon üzerinde daha fazla ince ayar yapma şansına ulaşabiliyorlar. Bu şekilde daha fazla sıkıştırma sağlanmasının yanında sıkıştırma işlemi dolaylı olarak hızlanıyor ve yer al-

dığı bölümler de korunabilir. Üçüncü bir mod olarak sayılabilecek Batch silüvü ise kullanıcıların çok sayıda dosyaları otomatik olarak optimize etmesine olanak tanıyor.

Kullanıcıya optimizasyon işlemi üzerine geniş bir etkileşimli kontrol yelpazesi sunan Image Optimizer ile herhangi bir resmin değişik bölgelerine birbirinden farklı sıkıştırma oranları uygulanabiliyor. DigiMare ile de Web resimlerinin içine gizli imzalarını saklayıp başkalarının sizden habersiz resimlerinizi kullanmasını da engelleyebilirsiniz. Programın içinde yine aynı firmaya ait JPEG Optimizer programının da bir kopyası da bulunuyor.

Bilgi için: XAT Technologies
Fiyatı: 39 \$ (standart sürüm)
Web: www.xat.com
E-mail: iusupport@xat.com

Hunt For The Red Baron

Uçağınız, Siz ve Makineli Tüfeğiniz

Eğer şimdiye kadar hep bir 1. Dünya Savaşı uçağı ile uçamak istediyseniz işte size şans. Hunt for the Red Baron sizi alıp o zamanın savasta yıpranmış Avrupa topraklarına, Kaiser'in en iyisi ile savaşmadan az önceki günlere geri götürecektir. Oyun dünyasındaki bir çok simülasyonun aksine kontrolleri oldukça kolay olan Red Baron'da ne hatırlanması gereken özel hareket tuşları, ne kanal raketleri, ne HUD, ne arka silahlar ne de kalkanlar

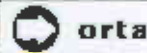
bulunuyor. Sadece siz ve makineli tüfeğiniz, ağaç ve kanvaştan yapılmış uçağınız ve tabii ki atmanız gereken birkaç bombanın haricinde oyunda karmaşık hiçbir şey yok.

Oyun sizi doğrudan birçok düşman uçağı ve yer hedefinin bulunduğu sıcak savaşın içine taşıyor. Oyun içinde hedefinize ulaşmak için onu önünüzde görmeniz gerekiyor. Her ne kadar bir ok tuşu size ekranda hedefin ne tarafa olduğunu gösterse de aynı 1.

Dünya Savaşında olduğu gibi hedefinizi kaybetmeniz de zor olmuyor. Oyun çok fazla nefes kesen 3D grafiklere sahip değil ancak yine de çoğu uçuş simülasyonunda bulunan 2D dokümlere göre daha iyi. Örneğin binalar sadece çizilmiş birer resim değil ve belli bir boyuta sahip. Yeni sonuç olarak oyun içinde bir ağaca çarpıp düşerseniz de mümkün. En iyi yanlarından biri de Hunt for the Red Baron'un oynanması için illa da bir joystick'in gerekmemesi. Çoğu kullanıcının joystick'den daha fazla alışık olduğu fare ile oyun oldukça rahat bir biçimde oynanabiliyor. Ancak klavye de iyi bir seçim olabilir.

Eğer sıkıldığınız zamanlarda eğlenceli ve basitçe hava savaşları yapabileceğiniz bir uçuş simülasyonu arıyorsanız, düzenlerce kontrolünü öğrenmek için saatlerce kullanma

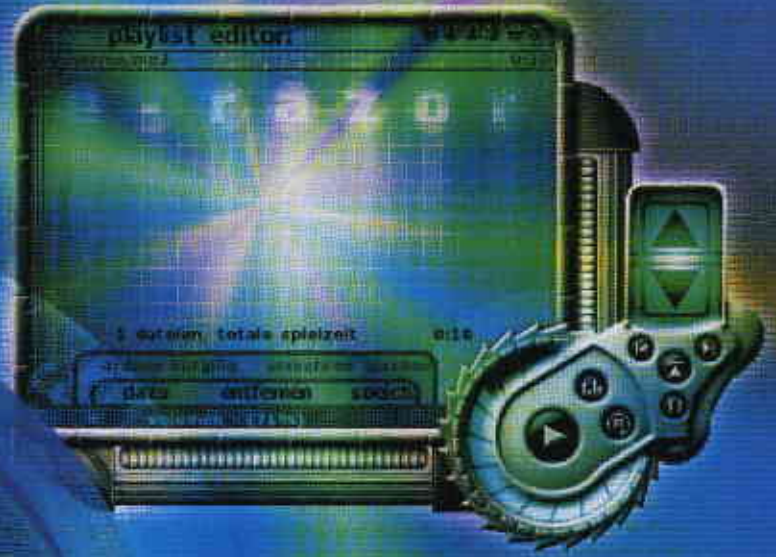
klavuzunu okumanıza gerek kalmıyacak bir oyun olan Hunt for the Red Baron'u tercih edebilirsiniz. Oyunun içinde 25 adet görev ve bu görevleri yerine getirebilmek için uçabileceğiniz 4 farklı uçak bulunuyor. 5 değişik kamera açısından oynanabilen oyun içindeki 3 farklı harita için de yine aynı ortamı uygun 3 dramatik müzik kullanılmış. Oyun minimum Pentium II 233 işlemci, 32 Mb Ram ve en az 4Mb hafızaya sahip hızlı bir grafik kartına ve Sound Blaster ya da DirectSound uyumlu bir ses kartına ihtiyaç duyuyor.

Bilgi için: Fiendish Games
Fiyatı: 15 \$
Web: www.fiendishgames.com
E-mail: marketing@fiendishgames.com

Diğer bir çok uçuş simülasyonundan farklı olarak yer hedefleri sadece 2D çizim değil gerçek 3 boyutlu objelerden oluşuyor.

Anket: MP3 Kullanıyor musunuz?

- Hayır, asla.
- Yakınlarımdan/arkadaşımdan gelen MP3'leri dinliyorum.
- MP3'leri internete arayıp kendime yüklüyorum.
- Kendi MP3'lerimi müzik CD'lerimden yapıyorum.

Kaynak: CHIP Online

CHIP Avrupa on-line anketinde neredeyse katılımcıların dörtte üçü MP3 dinliyor. Ve kullanıcıların üçte biri ise ses dosyalarını MP3'e çeviriyor.

Yeni çalıcılar, dikkat çekici siteler ve ilginç ipuçları

MP3 Fırtınası Durdurulamıyor

Ne diğer sıkıştırma biçimleri, ne de yasal adımlar MP3'ün liderliğini elinden alamıyor. Bununla birlikte yeni araçlar ve yazılımlar bu ses formatını her zaman güncel tutuyor. CHIP, MP3 Özel Dosyası'nda MP3'ü enine boyuna inceliyor.

■ MP3'e bir rakip var mı? Görünüşe göre şu an için yok. MP3 adeta ses sıkıştırma formatı olma standartlarını belirliyor ve uzun süre bu rolü taşıyacağına benziyor.

Buna karşı diğer rakip formatlar MP3'ün yerini alabilecek pek bir şey yapamıyorlar (sf. 208). Örneğin CD yazma programı Nero'nun yeni sürümü 5.0'a VQF-Encoder dahil edilmiş. Ama herşeye rağmen bu yeni gelişmelerin ilerde MP3'ün zaferini ağır ağır elinden alma ihtimali var.

Daha güçlü bir sıkıştırma için eldeki potansiyel kullanılmıyor

Formatın mucitlerinin bulunduğu Fraunhofer enstitüsünde çalışmalar devam ediyor. Fakat bu doğrultuda halen hareket serbestliği bulunmasına karşın enerjilerini daha güçlü bir sıkıştırma geliştirmek için kullanmıyorlar. Çünkü insan beyni MP3 sıkıştırılmış dosyalarının çalınması sırasında ses bilgilerinin sadece bir kısmını işleyebilecek düzeyde bulunuyor. Araştırmacılar da şu an için farklı bir konuda, MP3 dosyalarının kopyalama güvenliği için çalışıyorlar.

Bu konuda ilk hareket buki alandan geldi. Sıkıştırma formatı şarkıların internet yoluyla yasa dışı olarak yayılmasına imkân tanıyordu ve müzik endüstrisinde yazar haklarını ve de sanatçıları zor durumda bırakıyordu (sf. 216).

Buna karşı müzik severlerin ve paza-

rı oluşturanların baskısı oldukça büyük. MP3 çalan aygıtların satış rakamları akıl almaz seviyelere ulaştı. Ve üreticiler de çıkardıkları egzotik aygıtlara MP3 çalıcıları dahil etmeye başladılar. Tüm bu gelişmelerin sonuçları ise arabadan cep aygıtlarına ve kol saatlerine kadar uzanıyor (sf. 210).

Yazılım alanında da MP3 çalıcıları olarak büyük bir çeşidiliğin oluştuğunu görüyoruz. Programlar büyük reklamlar yapıp kullanıcılar toplayarak çok farklı özellikler ve görünümlerle günlük yaşamımıza girmiş durumdadır (sf. 198). Tabii ki bu nedenlerin arasındaki en belirleyici etken ise, birçok MP3 yazılımının freeware yani ücretsiz olması.

Kısa süredir Fraunhofer-Encoder'ı farklı Bitrate'ler için internet'ten ücretsiz olarak edinmek mümkün. Örneğin MusicMatch Jukebox'ın yeni sürümü 5.0'da Audio-CD'lerinizi kolaylıkla MP3 dosyalarına çevirerek kullanabilirsiniz (sf. 204).

Yine de eğer rahat olmak istiyorsanız her çeşitte MP3'ü internetten indirebilirsiniz. Bedirgikli bir şekilde ilerlediginiz takdirde en sevdiğiniz şarkıları bulmanız mümkün. Aynı şekilde birçok bilgi de içererek ücretsiz MP3 şarkılarını indirebileceğiniz iyi sitelere ulaşmanız da mümkün (sf. 214). Ayrıca MP3 koleksiyonlu olan arkadaşlarımızla da MP3 alışverişinde bulunabilirsiniz.

MM-SW-İS / Murat Karşoğlu (murat@bideki.net)

MP3 ve daha fazlası: Samsung'un yeni çalıcısı YP-ND64 U ses kayıt aracı olarak da kullanılıyor.

İçindekiler

- 198 Software player'lar: MP3 müzik ve daha fazlası
- 200 Winamp için eklentiler
- 200 Windows için en iyi software player'lar
- 202 Linux altında MP3 yazılımları
- 204 Adım Adım: Müzik CD'sinden MP3'e
- 206 MP3'ten Audio CD'ye
- 208 Pratikte: Ses sıkıştırma, MP3 ve alternatifleri
- 210 En yeni MP3 modası
- 214 İnternetten ücretsiz şarkılar
- 214 En iyi MP3 siteleri
- 216 Arkın Planı: Ses'kimden geliyor?
- 218 Yasal Durum
- 220 Kablo ve TV-Kart üzerinden MP3 radyo

Software Player'lar: MP3 Müzik ve Daha Fazlası

■ MP3 software player'lar için bir şey önermek şu an için oldukça karmaşık bir konu: İnternet üzerinde yüzlerce ücretsiz yazılıma rastlamak mümkün. CHIP bir ayırım yapmanıza yardımcı olacak. Bu sayfalarda MP3 yazılımlarının öncüsü Winamp'ın tüm diğer imkanlarının yanında diğer programların da ek özelliklerini bulacaksınız. Sayfa 200'deki tabloda Windows için en iyi çalıcılar sıralanıyor. Sayfa 202'de ise bu sıralama Linux üzerinde çalışan MP3 çalıcılarıyla devam ediyor.

Winamp 2.64: Değişimin öncüsü ve esnek yapısı

Nullsoft'un Winamp yazılımı MP3 çalıcıları arasında bir klasik olmuştur. İnternet üzerinde birçok farklı shareware ve freeware MP3 çalıcıları bulunmasına rağmen Winamp birçok kullanışlı özelliği sayesinde, halen kullanıcıların ve MP3 hayranlarının en çok tercih ettiği yazımlardan biridir.

Bu ise iki sebebe dayanmaktadır. Bunlardan ilki Winamp'ın en kullanışlı ilk çalıcı olmasıdır. Diğer bir sebebi ise hem görünüm hem de özellik kap-samı olarak rasgele değiştirilebilen bir yapıya sahip olmasıdır. Böylelikle kişi-

sel beğeniye ve isteğe cevap verebilmektedir.

Deri değiştirme: Winamp Skin teknolojisinin öncülerinden

Winamp'ın kullanıcı arayüzünü skin dosyaları yardımıyla değiştirmek, çok sevilen bir özellik konumundadır. Bu- nu gerçekleştirmek oldukça kolaydır, çünkü çalıcının tüm görünür eleman-ları kolay değiştirilmesi için bitmap dosyalarından ve yazılardan oluşmak-tadır.

İnternette bu tür binlerce arayüz zip dosyası olarak sıkıştırılmış halde bilgisayarınıza yüklemenize olanak tanı-maktadır. Örneğin bu konuda çalıcı-nın web sitesi olan www.winamp.com ve birçok skin'in bulunduğu www.1001winampskins.com'dan yardım alabilirsiniz. Winamp'ın 2.30 sürü-

Yeni yüzüyle Winamp:

Program görünümünü değiştirebileceğiniz binlerce deri (skin) bulmanız, hatta yaratmanız mümkün.

ÜCRETSİZ PLUG-IN'LER

Winamp için Ekstralar: Şov ve Müzik

Birçok programcı geliştirdikleri eklentiler ile ya anlamlı ya da eğlenceli bir konu için Winamp'ı tamamladılar. Bu eklentileri İnternet üzerinde Winamp çalıcısının ana sitesi olan www.winamp.com adresinde bulabilirsiniz. Eklentiler genel olarak üç gruba ayrılıyorlar:

Görsel Plug-in'ler

Eklentilerin birçoğunu ses ile görün-tüyü birleştiren bu tür yazılımlar oluş-turuyor. Temel olarak Winamp'ın içe-risinde yer alan görüntülerin değiş-i-mine dayanıyorlar.

Örneğin dalga gösteriminin ya da Spectral Analiz farklı yöntemlerini yaratabiliyorlar. Bunden sonra ise örneğin yatay çizgiler ve sütunlar ek-randa dans etmeye başlıyor ya da rit-me göre ve farklı renklerden oluştu-rulan bir hayal dünyası oluşturabili-yor. 2.6 sürümünde bu yana ise Winamp AVS 2.0 eklentisini (Advan-ced Visualization Studio) kendinde bu-lunduruyor ve açılan ayrı bir pencere-de müzik ile uyumlu görüntü oluş-turuluyor. Görsel Plug-in'leri ayrı-gruplara ayırarak değerlendirmiş

gerekliyor.

► **In Window:** Grafik sunumları Winamp'a ait bir alt pencerede görünü-lenir.

► **Windowed:** Plug-in ayrı ve çoğu zaman taşınabilir bir pencerede çalış-untır.

► **Fullscreen:** Grafik sunum tüm ek-ranı kaplayacak bir hal alır.

Audio-Plug-in'ler

Büyük bir kullanım alanı direkt olarak dosyaların ses spektrumunda efekt filtreleridir. Yelpaze yarıktan salon efektine ve tinn ayarından tempo de-ğiştirilmeye kadar uzanır. Bazı eklenti-ler ise seçime bağlı olarak istenme-yen frekans aralığını filtre edebilmek-tedirler.

Decoder-Plug-in'ler

Winamp sadece sıradan bir MP3 çalı-cı olarak algılanmamalıdır. Decoder yazılımlarıyla birlikte diğer ses for-matlarını da çalışabilmektedir. Örneğin Yamaha-VQF-Plug-in ile VQF şeklin-de sıkıştırılmış ses dosyalarını da din-leyebilirsiniz. Winamp, Windows'taki standart ses çalıcısı olabilir.

Standart Winamp: Arabirim yukarıdan aşağıya doğru çalıcı, equalizer ve çalıcı listesi pencerelerinden oluşmaktadır.

münden bu yana zip dosyalarını kolaylıkla sabit diskinizdeki WINAMP'ın altında yer alan SKINS klasörüne kopyalayabilirsiniz ve kullanmanız mümkündür.

Winamp'da kullanıcı arayüzünün değiştirilebilmesi gibi birçok özellik de modüller yapıdadır. İlk kurulumunda bulunmayan fonksiyonları dışarıdan (Plug-in) ekleyebilirsiniz (196. sayfa)daki tabloyu inceleyin.)

Bu çoğullukla diğer MP3 çalıcılardan farklılaşırken üstünlük sağlayan oldukça kullanışlı bir özelliktir. Arabirimi birbirine bağlı dört ayrı parçadan oluşur. MP3'lerinizi ve diğer ses formatlarının dosyalarını çalabileceğiniz ana pencerenin yanında bir equalizer, müzik dosyalarının sırasını (playlist) oluşturmak için bir derleyici ve MP3 yayınlayan web sitelerinin linkleri için bir de mini-browser penceresi vardır. İlk kurulumda tüm pencereler açık olarak görüntülenir ve kullanmadığınız pencereyi kapatabilirsiniz.

EarJam IMP 1.0: Sadece çalıcı değil, aynı zamanda yazıcı

Gösterişsiz bir düğme büyük bir değer taşıyabiliyor. Earjam.com'un freeware çalıcısı ile sadece MP3'leri dinlemekle kalmaz aynı zamanda da CD'lere yazabilirsiniz.

EarJam IMP (Internet Music Player) yazılımını tam olarak kullanmanız için önceden biraz çalışma yapmanız gerekebilir. Program, geleceğin görün-

EarJam: Beğenilen bir arabirime sahip olmasına karşın anlaşılması kullanıcı dostu olacak kadar basit değil.

üsünü yansıtan bir arabirime sahip. Buna karşılık program sadece MP3'leri, Windows Media dosyalarını, audio CD'leri ve diğer formatları okumakla kalmıyor, aynı zamanda CD yazıcınızın desteklediği en yüksek hızda standard CD'ler oluşturmanıza olanak tanıyor. Fonksiyon kapsamında EarJam daha çok Microsoft'un Media Player'ını anımsatıyor ve buna ek olarak CD yazma fonksiyonu içeriyor. EarJam'e dahil edilmiş bir diğer konforlu imkan ise müzikleri internetten aratabilmeniz. Hangi tür müzikten hoşlandığınızı yazılıma girdikten sonra, webde kısa bir aramayla, ilgili bağlantıyı masafüstünüze yerleştirebilirsiniz.

Yazılımın diğer özellikleri olarak

streaming audio, skin ve görsel efektleri saymak mümkün. Müzik severlerin dikkatini çekecek bir diğer kolaylık ise MP3 dosyalarının, taşıyabilir MP3 çalıcılara sorunsuz yüklenmesini sağlayan bir özelliğe sahip olması.

Freeware sürümü ile sadece 20 MP3 dosyası oluşturabilirsiniz. Deluxe sürüm ise (güncelleme ücreti yaklaşık 30 dolar) buna karşılık saniyede 320 Kbit Bitrate'e kadar MP3 sıkıştırmanıza olanak tanıyor.

PCDJ PHAT: Şarkıları otomatik mix'leyin

Bu yazılımdaki en önemli değişiklik: PCDJ PHAT ile sadece MP3 dosyalarını çalmakla kalmaz aynı zamanda bir-

Windows için En İyi Software Player'lar

Player	Weblink	Göze Çarpan Özellik
EarJam	www.earjam.com	Tüm özellikler yani MS Media Player'a benziyor, buna ek olarak CD yazıcı özelliği içeriyor.
EJay FreePlayer	www.ejay.com	Müzik arşivi, dahili animalör, internet-radyo
Juke	www.walsoft.com	Tüm çoklu ortam dosyalarını çalabiliyor ve playlist oluşturulabiliyor.
LCARS Player	www.toriansoft.de	MS Media Player üzerine bir yazılım. Arabirim Star-Trek-LCARS-Design tarafından geliştirilmiş
MP3-MusicStation	www.mp3-musicstation.com	Ağ bağlantısı, Access veri tabanı ve ses analizi
MusicMatch Jukebox	www.musicmatch.com	Sınırsız MP3 Encoder, CDDB desteği, MP3, video ve daha birçok dosya çalabilme
PCDJ	www.pcdj.com	MP3 parçalarını mix yapma, iki çalma modülü ve otomatik geçişler yapılabilir.
Sonique	www.sonique.com	Gelişmiş bir tasarım, Lycos üzerinden ses dosyalarının aranması, scratching ve equalizer
Sonixong	www.sonixong.com	Farklı ses formatlarını da çalabilme (VQF dahil), Müzik Yöneticisi ve ses efektleri
Sound-Explosion Musicbox	www.tuningshware.com	MS Media Player gerekiren bir çeşit MP3-Musicbox/Jukebox
Soundarrier	www.kittech.com	MP3'leri ve playlist'leri yönetmek için profesyonel bir çözüm
Ultraplayer	www.ultraplayer.com	Farklı ses formatlarını çalabilme, internet-radyo, MP3 dosyalarını WAV haline çevirebilme.

Bu MP3 Player'ların birçoğunu bu ayki CD'mizde bulabilirsiniz

birine geçiş, yani mix yapabilirsiniz. Shuffle modunda yazılım bu görevi otomatik olarak gerçekleştirir. Yazılım iki ayrı çalma modülüne sahip olduğu için MP3 listenizdeki parçaların bir şarkıdan diğerine geçişini kendi karıştırır. Diğer rakiplerinin bu tür özellikleri için para vermeniz gerekirken PCDJ PHAT'ın bir avantajı da freeware olması.

Bu yazılım aynı zamanda çok farklı bir dizi ilginç ayrıcalık da sunmaktadır. PHAT, CD'lerinizin sanatçı, albüm adı ve bilgilerini internetten alabilen bir CD veritabanına sahiptir. MP3 dosyalarınızı dinlerken aynı anda farklı bir pencerede video da seyredebilirsiniz.

Ultraplaser:

Winamp gibi diğer çalıcılar da skin teknolojisini kullanıyorlar.

PCDJ PHAT:

Bu çalıcıda sorunsuz olarak parçalar arası geçiş yapabilmemiz için iki çalıcı bulunuyor.

SADECE WINDOWS İÇİN DEĞİL

Linux Altında Çalışan MP3 Yazılımları da Ücretsiz

Decoder kodu ücretsiz dağıtıldığı için Linux altında çalışan MP3 Player'ların gelişliği de sayılmakla bitmiyor. MP3 sıkıştırılarda dört farklı algoritma bulunuyor. Bazı Linux dağıtımlarında ise MP3 yazılımı dahil edilmiş.

Mpg123 için Frontend: Grafik ortamda Linux Player

Linux için komut satırında işlem gören fakat dikkat çekici özelliklere sahip eski ve gelişmiş MP3 decoder'lardan biri Mpg123'tür.

Diğer çoğu grafik çalıcılar Mpg123 üzerine kullanıcı arayüzü ekleyerek çalışır ve bu şekilde aynı kaliteye ulaşırlar. Ayrıca playlist yönetimine ve MP3-radio desteğine de dikkat çekmek gerekiyor. Birdiğer kriter de analizör ya da osiloskop gibi sinyal aralığını ve dalgaları gösteren analiz araçlarıdır. Bazı çalıcılar da MP3 içerisinden saklanan küçük MP3 notlarının yarı aklı ID3-Tag'lerini düzenleyecek editörler içerirler. KDE multimedya paketlerinin bir bileşeni olan Kmp3 çalıcısı Mpg123 arayüzlerine çok iyi bir örnektir. Mpg123 ve bazı

Linux çalıcıları Open-Source'a dahildirler.

FreeAmp, Xmms, Gqmpeg: Winamp'ın yolundalar

FreeAmp, Kmp3 ve benzerlerine göre MP3-Stream'ları seçtiye edip aynı zamanda işleyebildiği için ilahı kuvvetlidir. Günden söz etiren diğer bir çalıcı da Xmms'dir (The X Multimedia Systems). Yazılım ekranda görünüşü ve teknik açıdan güçlü bir şekilde Winamp'a benziyor ve MP3 dosyalarının yanında MPEG ve WAV dosyalarını da çalma özelliğine sahip. Winamp'da da olduğu gibi Xmms üzerine Plug-in'ler ekleyerek Graphix-equalizer ve 3D OpenGL analyzer'ınızı genişletebilirsiniz. GQmpeg-Player ile görünümü oldukça farklı bir şekle dönüştürebilirsiniz. Tüm üç çalıcı da koudinden Playlist düzenlemesine sahip.

Ripper ve Encoder:

Ses dosyalarını MP3'e çevirmek

Linux altında bu ihtiyacınızı en iyi Fraunhofer firmasının Opticom Mp3Enc (yaklaşık 200 Dolar) yazılımını www.opticom.de adresinden ya da XingMP3-Encoder'ı

(yaklaşık 20 dolar) www.xingtech.com adresinden edinerek girebilirsiniz. İnternet üzerinde 30 saniyelik sınırlı kayıt yapan bir Mp3Enc deneme sürümünü bulabilirsiniz.

Sadece Fraunhofer firmasının ISO-Reference kodunu taktir eden ve kaynak kodu olarak dağıtılan Bladeenc-Encoder yazılımına ücretsiz olarak ulaşabilirsiniz. Tüm yazılımlar komut satırından çalıştırılmaktadır. Fakat olağanüstü sonuçlar verdiklerini ve iyi dokümana sahip olduklarına dikkat çekmek gerekir. Geliştiricilerin üzerinde "sadece" gün-cullernelere izin verdikleri ücretsiz ISO-Code'ı kullanan Bladeenc-Encoder'ın lisans hakları problemi üzerinde Lame proje dedikoduları tartışmaktadır. Çünkü temelde bu bir encoder olmaz. Lame ise "Lame isn't an MP3-Encoder" cümlesinin kısaltılması halidir.

Audio-CD'leri dijital ortamda okumak için Cdpreader ve Cdda2wav gibi Ripper yazılımlarına ihtiyaç duyulur. Bunların her ikisi de komut satır araçlarıdır fakat sonuç olarak oldukça başarılıdır.

Adım Adım: Müzik CD'sinden MP3'e

■ MP3 şarkıları sadece internetten gelmek zorunda değildir. Freeware bir yazılım olan Musicmatch Jukebox 5.0 ile kendi tercihinizde müzik CD'lerinizi yine CD kalitesinde bir biçimde sabit diskinizdeki alana dönüştirebilirsiniz.

Bugüne kadar shareware ve freeware araçlarla müzik CD'lerini okuma sırasında sadece yazılımın lisanslı olarak satın alınmasından sonra kaldırılan sınırlamalar bulunuyordu. Aynı durum Musicmatch Jukebox'ın 4.2 sürümüne kadar geçerli. Yazılım satın alınmadan önce kullanılan MP3 dosyalarını en fazla sadece CD kalitesinin oldukça altında bulunan saniyede 96 KBit Birrate ile kayıt yapabiliyordu.

Buna karşın Musicmatch Jukebox'ın son sürümü 5.0 ile oldukça yüksek bir kalite olan saniyede 320 KBit hızında kayıt gerçekleştirmek mümkün. Burada da isteginize bağlı olarak 30 dolarlık bir ödeme karşılığında Professional sürümüne geçmeniz söz konusu. Üreticiler müzik CD'lerinin okunmasında ve ek bir müzik veritabanı yardımıyla MP3'e dönüştürülmesinde daha iyi performans sözü veriyorlar. 5 sürümüne ait ayrıntılı bilgiyi www.musicmatch.com adresinden edinebilirsiniz.

Musicmatch Jukebox CD-Grabber ve MP3 sıkıştırıcıdan çok daha fazlasını veriyor. Yazılım aynı zamanda WAV ses kaydı, CD ve MP3 çalıcı görevlerini de üstleniyor. Yazılım ilerleyen bölümlerinde audio-CD'leri dijital olarak

okuyup tek bir parça ya da tüm albüm olarak MP3 dosyası şekline dönüştürülmesini bulabilirsiniz.

1. Audio-CD'leri player modunda çalmak

Yazılımın ana hatları, tıbbi ses dosyalarını (WAV, MP3, WMA vb.) çalabilen bir çalıcı modülüne dayanıyor. Her-

okur. Bunun içerisinde başlık (title) sayısı ve çalma süresi de bulunduurulmaktadır. Veriler sürücünüzde CD ile karşılaştırılır. Kısa bir bağlantı ile albüm ve parçaların tanımlamaları bilgisayarınıza kopyalanır. Herhangi iki CD'nin başlık sayısı ve içerdiği parçaların uzunluklarına eşit olması çok düşük bir ihtimal olduğu için CD'lerin

CDDB-Sorgulama: Doğru parça ve albüm adı internet üzerinden alınıyor. Musicmatch ayrıca MP3 kullaması da yapabiliyor.

hangi bir CD'yi sürücüye yerleştirdiğinizde sağda yer alan Player penceresinde "Track01" ile başlayan parçaların listesi görünür. Solda ise bir CD çalıcıda bulunması gereken "Start", "Stop" ve "Skip" gibi ana elemanlar yer alır.

Eğer bilgisayarınızda birden fazla CD sürücü bulunuyorsa (örneğin bir CD yazıcı) bunların arasından ses kartlarla bağlantısı bulunan ve Windows denetim masasından (Çoklu ortam'daki Müzik-CD) standart audio sürücüsü olarak tanımlanmış sürücüye kullanmanız gerekmektedir.

Yazılım içerisinde "Options / Settings / Player" menüsü altından sürücüye yerleştirilen bir audio-CD'nin otomatik olarak çalınıp çalınmaması gerektiği ayarlanabilir. Bunun için "Start playing CD automatically" seçeneğini işaretlemelisiniz.

1. Parçalar için doğru adların bulunması

CD'lerinizin MP3 dosyalarına dönüştürülmesi sırasında "Trackxx" olarak adlandırılması dosya adı olarak yeterli bir tanımlama değildir. En azından bir diğer CD ile çıkışmalar ortaya çıkacaktır. Bunun için gerçek şarkı adlarının tanımlanmasını iki şekilde gerçekleştirebilirsiniz. Kendiniz yazarak ya da internetten otomatik olarak.

Son seçenek 600.000'in üzerinde CD içeren CDDB veritabanı ile mümkün

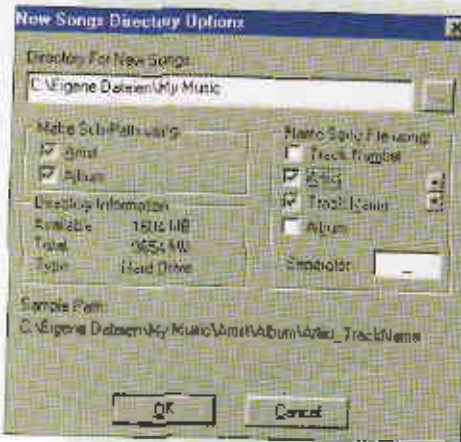
tanınmasında bir karmaşa ortaya çıkmaz. Sorgulama otomatik olarak çok kısa bir sürede ve her CD için sadece bir kere kendiliğinden yapılır. Musicmatch verileri kendi içerisinde saklar ve CD'nin sürücüye bir sonraki yerleştirilmesi sırasında görüntülenir.

Yazılım, tanımlanmamış yeni bir CD sürücüye yerleştirildiğinde CDDB sorgulamasını otomatik olarak yapar. (Windows alandaki internet bağlantı ayarları doğru yapıldığı takdirde.) Bu ayarları "Options / CDDB/Connectivity" bölümünden yapabilir ve farklı bir CDDB sunucusunu, internet çıkışınızı bir Proxy sunucu ya da Firewall üzerinden yapıldığını belirtirsiniz. Eğer internet üzerinden sorgulamayı hiçbir zaman kullanmayı tercih etmiyorsanız geriye sadece adları el ile girmek kalıyor. Bu seçenek, yereci olarak saklanacak olan verilerin her CD için sadece bir kez girilmesini gerektirecektir.

Recorder penceresinde (CD-Player penceresinde değil) parça adına tıklayın ve buradaki tanım alanına doğru adı girin. Bu işlemi tüm diğer parçalar içinde tek tek yaptığınızda girdiğiniz veriler saklanacaktır.

2. Hedef klasörün ve genel adlandırmanın belirlenmesi

Sıradaki adımda MP3 dosyalarınız için genel adlandırılmasını belirlenmesi yer ►

Dosya adı: Yaratılan MP3 dosyaları için hedef klasörün seçimi ve isim ayarlarının yapılması oldukça önemli.

alıyor. "Options | Settings | Recorder" ayarlarından "Songs Directory" seçeneğine tıklayın. Açılan penceredeki en önemli ayar Musicmatch Jukebox tarafından yaratılan dosyaların saklanacağı hedef klasörün belirlenmesidir. "Directory For New Songs"un tüm path'ini taşıyın ya da sağda bulunan "..." butonuyla istediğiniz klasörü seçin.

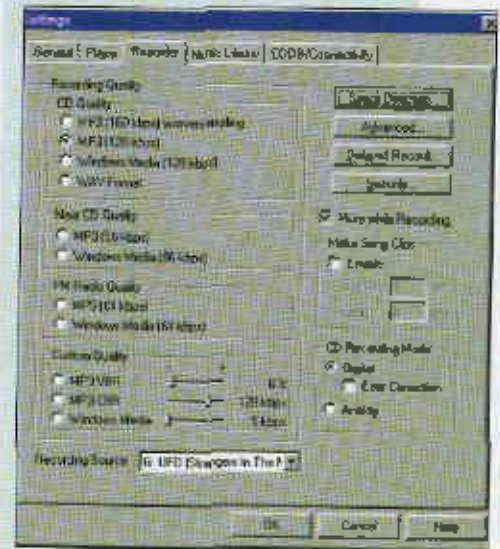
"Make Sub-Path using:" standart ayarlarının içerisinde klasörün dışında dosya adının, sanatçı veya albüm adıyla birlikte dosyalara verilmesini sağlayabilirsiniz.

Sağ tarafta yer alan kutucukta dosya adının hangi parçalardan (şarkı numarası, şarkıcı, şarkı adı ve albüm adı) oluşacağı belirtiliyor. "Separator" alanında ise dosya adında yer alan tanımlar arasında kullanılacak ayracı "_" ya da "-" olarak belirtiyorsunuz.

3. Musicmatch Jukebox'ta MP3 ayarlarının yapılması

Şimdi ise "Options | Settings" bölümünden dönüştürme ve sıkıştırma işlemi için hedef formatı belirlemelisiniz. "Recorder" ayarlarına geçin. En anlamlı ayarlar yaklaşık olarak dakikada bir Mbyte'a karşılık gelen "MP3 (128kbps)", "Mute while Recording" (çevirme sırasında sesin kapatılması) ve "CD Recording Mode" altında ise "Digital" ayarlarıdır.

Eğer MP3'leri farklı bir kalitede oluşturmak istiyorsanız istediğiniz değerleri "Custom Quality" bölümüne girebilirsiniz. "MP3 VBR" bu durumlar için "Variable Bitrate" anlamına gelir. Kayıt sırasında sıkıştırma faktörü her defasında bazı değişkenlere göre ayarlanır. Kolay adınlarla tanımlanan değerler (örneğin solo çalgılar) bu şekilde diğerlerine göre en az kayıpla ka-

MP3 ayarları: Bu pencerede sıkıştırma değeri ve ses kalitesini belirleyebilirsiniz.

CD KAYIT YAZILIMLARI

MP3'ten Audio CD'ye

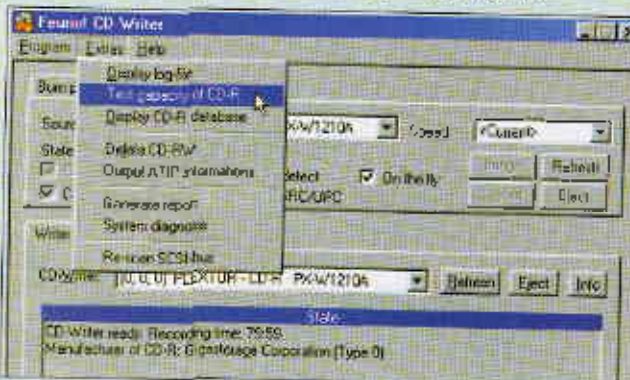
MP3 dosyalarının bir dezavantajı parçaları dinlemek için bilgisayara bağlı kalmanız ya da ayrı bir hardware player almayı gerektirmesidir. Eğer bir CD yazıcınız bulunuyorsa MP3 dosyalarınızı müzik setinizde de dinleyebileceğiniz audio-CD'lere dönüştürmek mümkün olacaktır.

Tanınmış CD yazma programlarının son sürümlerinde Easy CD Creator, WinOnCD, Nero ve CD-Wizard MP3 dosyalarını sıkıştırılmış halden normal haldeki WAV dosyalarına çevirerek CD üzerine yazmanıza olanak tanımaktadır.

Yazma işleminden önce WAV dosyaları üzerinde bir düzenleme programıyla değişiklik de yapabilirsiniz. MP3'den WAV'a çevirme sırasında

doğal olarak dosyaların boyutu eski boyutlarına çıkacak ve şişecektir. Bu yüzden bir audio-CD üzerinde 74 dakikalık müzik bulundurabilirken MP3 dosyalarıyla dolu başka bir veri CD'si 12 saatlik çalma süresine ulaşabilmektedir.

CHIPucu: Bir audio-CD sadece 650 MByte değil, hata düzeltmeler ile 700 MByte'a kadar dosya saklayabilmektedir. Bu yazma işlemi için daha önceden deneme yapan Feurio Software yazılımı kullanılabilir. Aslında Feurio beraberinde MP3-Decoder bulundurmuyor. Eğer PC'nizde çalıcı bulunmuyorsa Internet Explorer 4 sürümünün tam kurulumunda yer alan Microsoft'un MP3-Decoder'ını kullanabilirsiniz.

Overburn: Feurio ile CD-R'nin kapasitesini önceden test edebilirsiniz.

yı edilir. Yine de bu durum ilk adımda Streaming yani müziğin eş zamanlı on-line iletilmesinde ilgi çekicidir. Arşiv yapmak ve garantili bir kayıt kalitesi elde etmek için CBR (Constant Bitrate) seçimi yapılmıştır. Böylelikle 128 kbps dosya boyu ve ses kalitesi olarak en iyi sıkıştırma elde edilir. Düşük değerler çok kötü ses kalitesine, yüksek değerler ise kulakların algılayamadığı seslerin kayda ve dolayısıyla fazladan sahip disk alanı kullanımına neden olur.

Tüm ayarları "OK"i tıklayarak kapatın. Artık yazılım ileriki adımlara hazır.

4. Ses dosyalarını okumak ve MP3 kaydetmek

Müzik CD'sinden ilk okuma işleminden sonra (Grabbing) sürücünün okuma yeteneği denetlenmiş oluyor.

Recorder penceresinde yer alan "Rec" tuşuna (solda) bastığınızda Recorder listesinde yer alan ve işaretleme yapılmış parçalar MP3 formatına dönüştürülür. Okuma ve sıkıştırma sırasında soldaki Status Display alanında o anki hızını (okuma + sıkıştırma) görebilirsiniz. Parça adının yanında, sağda bir durum sütunu bulunur. Burada ise işlemin ilerleme durumu gösterilir.

Dönüştürme işlemi devam ederken PC'nizde herhangi bir işlem yapamazsınız ve mümkünse paralel başka uygulamalar kullanmamalısınız. Sistem çok yüklenen birkaç işlem bilgisayarın çok yavaşlamasına neden olur. ►

Pratikte: Ses Sıkıştırma, MP3 ve Alternatifleri

■ WAV formatındaki standart müzik dosyaları çok büyük sabit disk alanı kaplarlar. Kaydedilen bilgilerin büyük bir çoğunluğunun insan duyarları tarafından alınmaması büyük bir kazanç potansiyeli oluşturur. Örneğin aynı zamanda bazı özel sesler duyulamaz.

WAV-formatı tüm bu bilgileri bulundurmaya ve dosya içerisinde saklar. Analog müziğin CD kalitesinde saklanması için 44.1 kHz Sampling Rate yeterli olur. Standart olarak 16 Bit kayıt yapılırken bunun için 2 Byte kullanılır. Ve stereo ses kaydı için WAV formatında $2 \times 2 \times 44.100 \text{ Byte} = 176.400 \text{ Byte}$ yani yaklaşık 172 KByte kullanılır.

Bugünün sabit disk kapasite sınırları için büyük WAV dosyaları artık sorun değil. Yeni PC'ler ve donanımları saniyede 172 KByte çalışmasını kolaylıkla gerçekleştirirler. Fakat internet üzerinden verilerin iletmesi için bu kadar büyük veriler sorun yaratır. Çünkü günümüzün modemleri ya da ISDN kartları 172 KByte'dan daha az transfer değerlerine sahiptirler.

MP3: MPEG formatının artık bir ürünü

MPEG 1 Audio Layer 3'ün kısaltması MP3'dür. Çoklu ortam dosyalarının Moving Pictures Expert Group'a (MPEG) göre sıkıştırılması buluşu ile taatır. MP3 başlangıçta MPEG olarak sıkıştırılmış görüntülerin ses izi (Audio Layer) olarak kullanılıyordu. MP3'de az kayıplı bir dosya sıkıştırma işlemi görülür.

Başlangıç noktası ise ses dosyalarının insan kulağını duyabileceği aralıkta ses nüksüne dayanır. MP3 kodla-

maları dijital ses dosyalarının (örneğin WAV dosyaları) algılanan detaylarının ayıklanacağı ve gereksizlerin atılacağı bir analizdir. Sonuç ise orijinal WAV dosyalarıyla karşılaştırıldığında daha basit ve dolayısıyla daha küçük boyutlardaki dijital verilerdir. Sıkıştırma ölçüsü olarak MP3 dosyalarının transfer hızlarından söz edilir. Standart durumda CD kalitesine en yakın ve elverişli mod olan saniyede 128 KBit kullanılır. Karşılaştırma yaparsak WAV dosyaları saniyede 172 KByte taşırlar ve bu da yaklaşık 1,400 Kbit anlamına gelir. MP3 dosyaları ise 1:11 faktörüyle sıkıştırılmıştır.

VQF: Japonya'dan uyumsuz bir alternatif

Japonya'da bulunan geliştirici firma NTT'nin yeni teknolojisi TwinVQ ses dosyalarının uzantısı yani kısaca VQF olarak tanınıyorlar.

VQF de MP3 gibi ses dosyalarında yer alan bilgileri küçültmekle ilgilidir. Fakat her iki sıkıştırma formatı da birbiriyle uyum göstermiyor. VQF dosyalarını çalmak için her ikisini de www.vqf.com adresinde bulabileceğiniz aynı bir VQF çalıcısına ya da Winamp için VQF Plug-in'ine ihtiyacınız olacak. Aynı sayfa üzerinden oldukça yavaş ve güçlü bir işlemci gücüne ihtiyaç duyan Encoder yazılımını da ücretsiz olarak indirebilirsiniz.

Ms Audio: Microsoft ses sıkıştırmada sert kayaya çarptı

Ms Audio Microsoft'un çoklu ortam formatlarına dokunan Media Technologies 4.0'ın bir parçası. Ms Audio formatındaki dosyaların uzantıları ise

Yamaha SoundVQ: VQF Player oldukça gösterişsiz bir görünüme sahip.

WMA.

Dosyalar MP3 ile neredeyse aynı yöntem kullanılarak sıkıştırılıyor. Yine de Ms Audio ses kalitesi olarak MP3 ve VQF'nin gerisinde kalıyor.

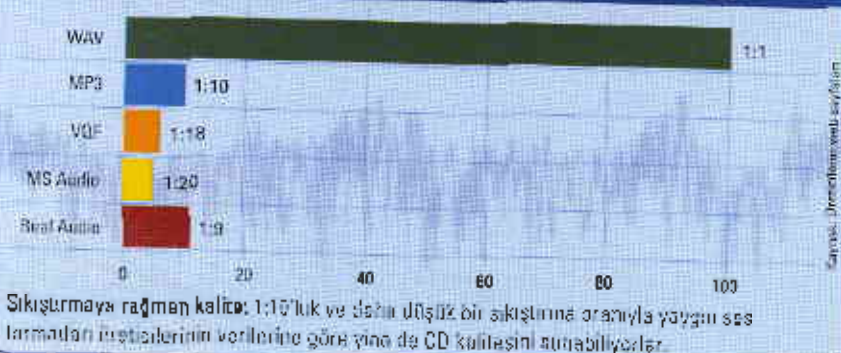
WMA dosyalarını ise örneğin www.microsoft.com/windows/windowsmedia/download adresinde yer alan standart Windows Media Player ile dinleyebilirsiniz. Bu adreste aynı zamanda Encoder yazılımı da bulunuyor.

Real Audio: Bağlantı zorluklarında öncü

Real Networks ses dosyalarının internet üzerinden taşınması için kullanılan sıkıştırma yöntemlerinin öncüsüdür. İlk olarak Real Audio formatı sadece insan konuşmaları için düşünülmüş bu arada da gelişim devam ettirilmiştir. Real Video ile birlikte şu anda internet üzerinde canlı müzik ve görüntünün (streaming) iletimi için standart olarak kabul edilmektedir.

Saniyede 96 Kbit iletim yapan Real Audio dosyaları neredeyse saniyede 128 Kbit hızındaki MP3 dosyalarına yakın ses kalitesi veriyor. Yine de format MP3 kadar başarılı değil çünkü kodlama biraz bilgi istiyor. Güncel çalıcı ve araçları www.real.com adresinden ücretsiz olarak indirebilirsiniz. ►

Sıkıştırma: On Kat Küçük Dosya Boyutu ve CD Kalitesi

Tasarım ve Teknoloji: En Yeni M3 Modası

Pontis SP504

Pontis'in üzerinde yer alan beş tuş ile standart özelliklerin yanında bas ve rit ayarı da yapılabilir.

Fiyatı: Yaklaşık 200 dolar

Bilgi için: www.pontis.de

Artvoice RDS

Kesin olarak dünyanın en küçük MP3 çalıcısı olan bu aygıt 30 gram ağırlığında. Pilleri ise dört saat boyunca çalışma imkanı tanıyor.

Fiyatı: Yaklaşık 100 dolar

Bilgi için: www.artvoice.de

YP-NE32 P

Samsung'un yeni Yepp modeli saydam moda renklerdeki dış kabının yanı sıra CD kalitesinde 60 dakikaya yükseltilebilen 30 dakikalık müzik saklayabiliyor.

Fiyatı: Yaklaşık 150 dolar

Bilgi için: www.samsung.com

Sony MP3-Stick

Oldukça ilginç tasarımıyla dikkat çekiyor, fakat hafıza eklenememesi ve radyo eksikliği ürüne puan kaybettiriyor.

Fiyatı: Yaklaşık 300 dolar

Bilgi için: www.sony.com

C@MP CP-UF32/64

Bu taşınabilir MP3 çalıcı leyp kaseti büyüklüğünde ve örneğin araba radyosu gibi kaset çalıcılarında kullanılabilir.

Fiyatı: Yaklaşık 200 dolar

Bilgi için: www.mp3player.co.tr

Casio WMP-1V

Kulaklık bağlantısı bulunan bu saat bilgisayardan USB bağlantısı ile CD kalitesinde 33 dakikalık müzik saklayabiliyor.

Fiyatı: Yaklaşık 250 dolar

Bilgi için: www.casio.com

MP3-Siteleri: İnternet'ten Ücretsiz Müzikler

■ MP3 şarkılarını nereden alıyorsunuz? Bu yollardan biri sayfa 204'te de anlatıldığı gibi audio-CD'lerinizden dönüştürmektir. Diğer bir yol da kaynak olarak İnternet'i almaktır. Neredeyse (daha çok güncel) -yasal ya yasadışı- aradığınız tüm şarkılar MP3 formatında İnternet üzerinde bir yerlerde bulunmaktadır.

Software MP3 player'ların (200. sayfadaki tablolarla) web sitelerinde birçok başlık altında yer alan müziklere ulaşabilirsiniz. Fakat buradaki öneriler oldukça sınırlıdır ve zevkinize uymayabilir. Çok önemli bir soru da şu: İnter-

net üzerinde belirli bir MP3 şarkısına nasıl ulaşabiliriz?

Bir ihtimal sadece bu iş için hayata geçirilmiş web siteleri ve indirmeniz için sunulan bir grup MP3 parçalarıdır (alttaki tablolara bakınız). Bunun yararı sunulanların tamamen yasal olmasıdır. Şimdi de doğal olarak, akıllarda bir başka soru oluşuyor: Burada favori parçaları bulmak mümkün olur mu?

Hemen web'e açılın ve MP3 parçalarını nişan alın

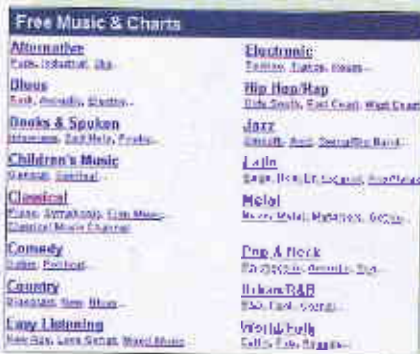
Bu yüzden web'de MP3 konusunda da özel aramalar yapabileceğiniz arama makineleri yer alır. Fakat burada adı geçen çoğu site üzerinde vakit kaybetmeye değmez, çünkü genel olarak çoğunluğu oldukça kısa ömürlüdürler. Bu durum tabii ki şans değil. Bu tür arama makineleri web'in en ücra köşelerindeki yasa dışı olarak bilinen MP3 şarkılarını kural gereği hızlı bir şekilde uyarırlar.

Bu tür işlemlerin ve arama işlemlerinin yapıldığı yerler örneğin www.altavista.com, www.yahoo.com, www.hotbot.com ve www.lycos.com dur. Yine de bazı durumlarda eğer istediğiniz parçayı mümkün olduğunca iyi bir şekilde ararsanız ulaşma ihtimaliniz artacaktır. Kural olarak "+MP3 +Şarkıcı +Parça adı" şeklinde yapılan aramalar sonuç-

verir.

İnternet MP3 parçaları için gerçek bir pazar oluşturur. Tabii ki yasal ve yasa dışı haller de bu duruma dahildir. Çoğu müziksever değişik tokuş içine girmiştir. Bu işlemler bir arama makinesi üzerinden ve bir ya da iki parça gönderdikten sonra parça almanıza hak tanıyan FTP sunucuları (bunlar ratio-server olarak tanınır) aracılığıyla yürütülür. FTP sunucularına bağlantı yapabilmemiz için FTP yazılımları kullanmamız gerekir. Eğer bundan hoşlanmadıysanız ve aradığınız parçalara hızla ulaşmak için aramalarınıza HTTP sayfaları ile sınırlanmak istiyorsanız arama kavramlarınıza ftp tanınımı da eklemeyi unutmayın.

Bu kurallara uygun bir değişik tokuş alanı da www.mnpsite.com'dur. Geçtiğimiz günler zor günler geçirerek kapatılma cezası alan yazılımın kullandığı yöntem oldukça basit. İnternete bağlı birçok kullanıcının sabit diskindeki MP3'leri inceleyip aradığınız parçaları buluyor ve kendinize indiriyorsunuz. Böylelikle popüler tüm şarkılar elinizin altında bulunuyor. Tüm bunların yanında bir konuya da özen göstermek gerekiyor. Web'deki neşeli MP3 kovalamacının yasal yönlerini incelemelisiniz. Bunun için sayfa 216'daki yazıyı gözden geçirin.

www.mp3.com: Mp3 siteleri arasında zengin içeriği ve oldukça iyi bir düzene sahip olmasıyla bir numara.

En İyi MP3 Siteleri

Web sitesi	İçerik	Farklılıklar/İlaçlar	Not
1 www.mp3.com	Geniş bir arşivden arama imkanı, şarkıcılar hakkında ayrıntılı bilgiler, mükemmel yardım.	Anatör müzisyenler için Upload imkanı, Software-Download bölümü, MP3-Radio.	5,0
2 www.audiogalaxy.com	Geniş kapsamlı arşiv, indik çeşitlerine göre düzenleme ve arama.	Kolay anlaşılabilir, MP3 alimindeki son gelişmeler ve haberler.	4,7
3 www.emusic.com	Mevcut başlıklar ile oldukça geniş bir koleksiyon, açık bir tasarım ve yeni başlayanlar için yardım.	MP3 şarkılarının yüklenmesine izin vermeyen tek ve küçük site. Mp3 yazılımı bulunuyor.	4,3
4 www.besonic.com	Türlerin göre arama yapılabilen birçok müzik parçası. İlke olarak MP3 edinilmiş, yardım konusunda ihmal edilmiyor.	Düzensiz üretime sahip; fakat haberler, düşünceler, iyi yazılımlar ve MP3-Radio yer alıyor.	4,0
5 www.listen.com	Sıradan parçaları yanı sıra tanınmış müzik yorumlarına ve şarkıcılar hakkında bilgiler var.	Ziyaretçilerin kolisini karıştırabilecek kadar yavaş bir site. MP3 donanımları hakkında yorumlar var.	3,7
6 www.launch.com	İyi bir MP3 önerisi. Önceden sile göre seçim yapılmıyor. Yeni başlayanlar için yeterli bilgi içeriyor.	Müzik indirmek biraz sorunlu, bazı parçalar için ücret talep ediyor.	3,5
7 www.tuna.com	Özellikle şarkılardan biri. Oldukça iyi bir tavsiye ve diğer şarkıcılar da yer alıyor.	Tam anlamıyla açık bir tasarım değil. Yazılım indirme imkanı ya da donanım bilgileri bulunmuyor.	3,3
8 www.vitaminic.de	Sadece açılmış sayılı MP3 bulunduyor. Yeni başlayanlar için yeterli bilgi veriyor.	Kullanışsız tasarım. Fakat hem yazılım hem de donanım hakkında özel bilgi veriyor.	3,0
9 www.rollingstone.com	Aynı ismdeki müzik dergisinin kişisel sayfası. Bir takım bilgiler ve yükleyebileceğiniz parçalar içeriyor.	Gercekten zahmet verisi bir kullanıma sahip. Mp3-Radio istasyonları için seçim yapılabiliyor.	2,9
10 www.audiosurga.com	Çok az sayıda yüklenmiş parça. Yardım özelliği biraz daha genişletilebilir.	Yüklenme tamamlandığında sizi hayal kırıklığına uğratabilecek bir site. Yazılımları indirmek de oldukça zor.	2,7

CHIP değerlendirme şu kriterleri dikkate alır: MP3 arşivinin genişliği, yardım kapsamı, arama imkanı, şarkıcılar ilgili bilgiler, Download süresi, sayfanın tasarımı.

Ses Kimden Geliyor?

MP3, birçok kıyılı ve kuruluşu rahatsız etse de müzik medyasının dikkatlerini çekiyor. Plak endüstrisi ise kopyacı hırsızlar yüzünden oldukça zor günler yaşıyor.

■ İnternet platformu MP3.com kullanıcıları için farklı bir servis düşünmüş: Orijinal CD'nin sahibi bilgisayar kullanıcısı bu CD'yi bilgisayarına bir kez yerleştirdikten sonra aynı şarkıların dönüştürülmüş formunu bilgisayarına indirebiliyor.

Böylelikle Audio CD'lerin can sıkıcı dönüştürme işleminden uzak durulmuş oluyor. Ve orijinal albümün sahibi olduğunu kanıtladıktan sonra her zaman bu MP3 dosyalarına ulaşabiliyor. Bu kolaylık sayesinde bir şifre ile kaydı tutulan tüketici dünyanın istediği yerinden müzik arşivine ulaşabiliyor.

Ses dosyalarını indirmek ya da sadece dinlemek ise kendi isteğinize kalmış. MP3.com'un veritabanında toplam 45.000 şarkı dinlenmek üzere saklanıyor.

MP3.com yargı karşısında: Başarı ya da yenilgi

Amerikan Plak Endüstrisi Recording Industry Association of America (RIAA) davacı oluyor. New York bölge mahkemesinin verdiği karar şöyle: Bu servis Amerikan yazar hakları yönetmeliklerini yapıyor. Artık konserler bile gerçek sanatçılar tarafından değil albümlerinden geliyor.

MP3.com'un genel müdürü Michael Robertson müzik endüstrisinin bu konuda gerçekten zafere ulaşacağına inanıyor. Bu girişim sonucu CD satışı gerçekleşiyor ve plak endüstrisinin satış miktarlarını artırıyor.

Sony Music ve International Federation of the Phonographic Industry (IFPI) konuya farklı bir açıdan bakıyor: IFPI'nin Almanya'daki temsilci grubunun yetkilisi Clemens Rasch konuya çok ciddi bir şekilde yaklaşılması gerektiğini savunuyor. Yasa dışı MP3'lerin değiş tokuşuyla Alman mü-

zik endüstrisi 1999 yılında lisans ihlalden 140 milyon mark zarara uğradı. Sony müziğin konserlerinde elde edilen gelir sadece 28 milyon mark.

Her gün ağlarda korunan bir çok müzik parçası dolaşıyor. Geçen yıl içerisinde Almanya'da yasa dışı MP3 bulunduran 800 web adresi, servis sağlayıcılar tarafından durduruldu. Rasch: "Arama takımımız servis sunuculara uyarı yazısı gönderiyor ve servis sağlayıcıları sorunsuz bir şekilde yayınları durduruyorlar." Bundan sonra IFPI sorumlulara gerekli cezayı veriyor. Fakat sorun ülke dışındaki web adreslerinden kaynaklanıyor. IFPI 70 farklı ülkede temsilcilikler ile destekleniyor ve "to" (Tonga) ile sonlanan internet adreslerinin kapatılması için oldukça zorlanıyorlar.

Bu yüzden IFPI Rights Protection System üzerinde çalışıyor. Bu sunucu

servis sağlayıcılar tarafından kuruluyor ve MP3 adreslerinin bulunduğu bir kara liste içeriyor. Sonuç: Herhangi biri yasa dışı bir adrese ulaşmak istediğinde engellemeyle karşılaşılıyor.

Bu sunucunun koruma ve engelleme özelliğinin sınırlı olacağı kesinlikle ortadadır. Her seferinde engellenen bir site adresini değiştirerek tekrar tanınır konuma gelebilir. IFPI'nin umudu tüm çalışmaların sonunda en azından sadece "Hardcore-progessyoneler" ya da hacker'ların yasa dışı MP3 isteğinde bulunup, dinleme imkanlarının kalması. Müzik endüstrisi ve mekanik çoğaltma hakları (GEMA) dernekleri bu eklentinin yapılmasını destekliyorlar. GEMA halkla ilişkiler sorumlusu Hans Herwig Geyer

„İçin sonunda kim, neyi neden yasakladığını bilmeyecek, eredeği ne?“

Smudo, „Die Fantastischen Vier“

"Bazı hakları ayaklar altına alarak milyonların zarara uğratılmasına neden olanlar için güvenlik sunucuları sanadır değil, aksine bir zorunluluktur."

Hans-Herwig Geyer, GEMA Kommunikation İletişim Sorumlusu

"MP3, tüm müzikler ağda dolaşabildiği için müzik alanını genişletiyor."

Luci van Drg (Önceden Lucielecurie), Şarkıcı

konu hakkında şunları söylüyor: "Bazı hakları ayaklar altına alarak milyonların zarara uğratılmasına neden olanlar için güvenlik sunucusu sansür değil aksine bir zorunluluktur." Yine de RPS-Sunucusu'nun "Bilginin engellenmesi" olduğunu değil ve çizin-

mün daha çok Secure Digital Music Initiative (SDMI) olduğunu düşünüyor. Bu şekilde dünya çapında yüzlerce temsilci ekonomi, politika ve endüstri alanında bu organizasyonu desteklemeli ve daha iyi bir telif hakları kurması sağlanmalı.

"Die Fantastischen Vier" grubundan Smudo'da da korsanların önüne geçilmesini istiyor. Yine de güvenlik sunucusunun gerekli olmadığını düşünüyor. Bu işlemlerin finansal yönünün yanında daha çok sanatçıların ve müzisyenlerin hakları da savunulmalı.

İnternetteki MP3 şarkıları canlı konserlerin yerini alıyor

Gerçek grupların kendi şarkılarını internete taşıması gibi bir durum da mümkün. "Die Fantastischen Vier" müzik grubu yeni şarkılarının bir parçasını ve en iyi remix'lerini hayranlarına www.smudo.com adresinden dağı-

HUKUKİ DURUM

„Mağazalarda Alabileceğiniz Her şey, İnternet'te Yasadışı Olarak Mevcut

CHIP: Bir kişinin satın aldığı audio-CD'sinden MP3 dosyaları oluşturma ve bunları arkadaşlarına dağıtması cezayı gerektirecek bir durum mu?

Czirnich: Satın alınan bir müzik CD'sinden en fazla yedi adet MP3 ve CD kopyası yapabilirsiniz. Arkadaşınızdan gelen MP3'leri bir Audio-CD'ye yazıp daha sonra da bu dosyaları silmeniz gerekiyor. Daha sonra bu CD'leri ailenize ya da arkadaşlarınıza ücretsiz olarak verebilirsiniz, fakat sonradan yapılacak kopyalar cezalara neden olacaktır. Şarkıların internet üzerindeki kişisel sayfalarda ya da Napster gibi müzik veritabanlarında sunulması ise kesinlikle yasaklanmıştır.

CHIP: Yasal haklar açısından MP3 sunan sitenin ".com" ya da ".de" olması fark ediyor mu?

Czirnich: Hayır. Önemli olan eylemin yapıldığı yer. Almanya sınırları içerisinde yapılan Almanya'nın telif hakları yasası çerçevesinde doğ-

Avukat Christian Czirnich CHIP için MP3'ün hukuki durumunu anlatıyor.

landırılmaktadır. Fakat sunucu farklı bir ülkede bulunabilir. Bu durumda yasal olarak uyarılırlar.

CHIP: MP3'lerin internet'ten sabit diske indirilmesi ve CD olarak basılması yasaklanıyor mu?

Czirnich: Sanatçılar tarafından ücretsiz olarak dağıtılan şarkılar bilgisayara yüklenbilir, fakat kural olarak tekrar internet üzerinden dağıtılamaz. Fakat korunan şarkılar için sorunun çözümü: Almanya'da şu ana kadar telif olarak çözülmüş değil. Eğer tamamen güvenli bir tarafta yer almak istiyorsanız arkadaşınızdan audio-CD'sini alın ve kopyasını çıkarın. Korunan MP3'lerin internetten bilgisayara indirilmesi ve dosyaların bilgisayarda saklanması ya

da audio-CD haline dönüştürülmesi ise yasaklanmıştır. Aksi takdirde para cezasına çarptırılırsınız. Yine de özel olarak kullanıcılara karşı sadece Amerika'da bu üp davalar açıldı bugüne kadar.

CHIP: Kullanıcı internetten alacağı dosyaların telif hakları yasasına aykırı olduğunu sepmek zorunda mıdır?

Czirnich: Kesinlikle evet. Sanatçıların şarkılarını kopyalayıp yayınlamanın yasaklanması konusunda tüm haklarını bilmeniz gerekmektedir. Genel kural: Müzik marketlerde satılan tüm albümlerin herhangi bir şekilde ağlarda yer alması yasa dışıdır.

CHIP: Bir kişisel sayfa üzerinde MP3 içeren diğer sitelere bağlantılar bulunması da yasa dışı mıdır?

Czirnich: Kişisel sitesinde MP3 siteleri gibi yasa dışı bağlantılar içeren bir kişi yasa dışı bu MP3 parçalarını doğrudan kendi sitesinden yayınlamış kadar suçludur.

"Satılıp bitmiş kayıtları ağ üzerinde sunarak yeni müşteriler kazanabiliriz."

Joel Berger, New Media Genel Müdürü, Sony Music

"İnternet'ta müzik sanatçıları, korsanların saldırılarına uğruyor ve emekleri gasp ediliyor."

Clemens Rasch, Uluslararası Fonografik Endüstrisi Birliği

tırıyorlar. Tabii ki tamamlanmış bir grup oldukları için sayfaları üzerinde de oldukça yoğun bir trafik yaşanıyor. Sadece MP3'ler ile internet üzerinde büyük sorunlarla karşılaşamayacağını düşünüyorlar. Tanınmış grupların internet yardımıyla yeni pazarlara açılabilceği de doğru bir düşünce. Yeni albümler için geniş bir taban oluştursa da canlı konserlerin etkisi halen daha fazla.

MP3 ile amatörler için yeni bir şans ortaya çıktı

Şarkıcı Luci van Org'un farklı bir düşüncesi var. Yılın başında bu yana plak firması www.virtual-volume.com tarafından internet üzerinde temsil edilmiş ve MP3'leri sayesinde birçok ülkeye yayılmış. Çünkü radyoların ya da firmasının herhangi bir ön çalışma yapmasına gerek kalmadan ağı yayılmış. Aynı başarıyı Amerika'dan da "Lord of Acid" grubu yakalamış.

GEMA-Kommunikation'ın sözcüsü sıkıştırma buluşunun konuşulmaması gerektiğini ve yeni teknikler üzerinde durulması gerektiğine dikkat çekiyor: "MP3 besteciler için oldukça büyük bir şans anlamına geliyor. Eserler hiçbir zaman bu kadar kolay bir şekilde tüm dünyanın emrinde olamamıştı. Yeni teknikler müzik severlere demokratik bir ortam sağlıyor." Örneğin www.callasong.de amatör şarkıcılara eserlerini tüm dünyaya yayabilmeleri için büyük bir imkan veriyor. Bu durumda teknik ilerleme yazarların yükünü bir olsun azalıyor ve sonunda emeklerinin karşılığını tam ola-

rak alabiliyorlar. Luci van Org gelecek bir gün müzik işinin bu şekilde yasal bir televizyon gibi işleyeceğini hayal ediyor. Finansal ihtiyaçlar reklamlar aracılığıyla karşılanacak. Bu da müzisyenlere şarkılarını daha kolay sunmak için imkan oluşturacak. Son olarak Luci fikrini belirtiyor: "MP3 geleceğin bir parçası"

Fakat gerçekler Sony Music'e bağlı New Media yönetici Joel Berger'e göre çok farklı: "Kesinlikle her yolu kullanarak müşterilerimiz için yasal bir platformda internete ulaşmalıyız." Sony bu konuda daha çok download formatı üzerinde ve Real Audio'da da olduğu gibi Copyright Management System konusuyla ilgileniyor. MP3 ise kopya kurumu içermiyor.

Plak endüstrisinin internete ihtiyacı var, MP3'lere değil

Albüm konserlerinin tamamen satışa ve kazanca yönelik olduğu bir gerçek. Girişimcilerin bu açıdan hayranlarına ulaşması için internetten de duyurular yapmaya ihtiyacı oluyor.

Örneğin on-line olarak albüme bulunmayan ek şarkılar sunulabilir. Berger hayati boyunca CD-Shop'lara ayak basmamış insanlara ulaşabildiği için de mutluluk duyuyor. 35 yaş üzerindeki geleneksel ticaret yöntemlerinden uzaklaşmış müşterileri de halen altında yüksek potansiyele sahip oldukları için hedef grup olarak görüyor. Sony Music'in internetten yaptığı hesaplara göre son beş yıl içerisinde CD'ler en üstün müzik taşıyıcı olarak kullanılmaktadır. Bunlara ek olarak DVD, Super-Audio-

CD ve Mini-Disc'ler gibi diğer ses taşıyıcılar pazarı zenginleştiriyorlar. Son olarak Joel Berger MP3 ticaretinin en geç birkaç yıl içerisinde zararsız bir fenomene olacağına inanıyor. □

RADIO.MP3

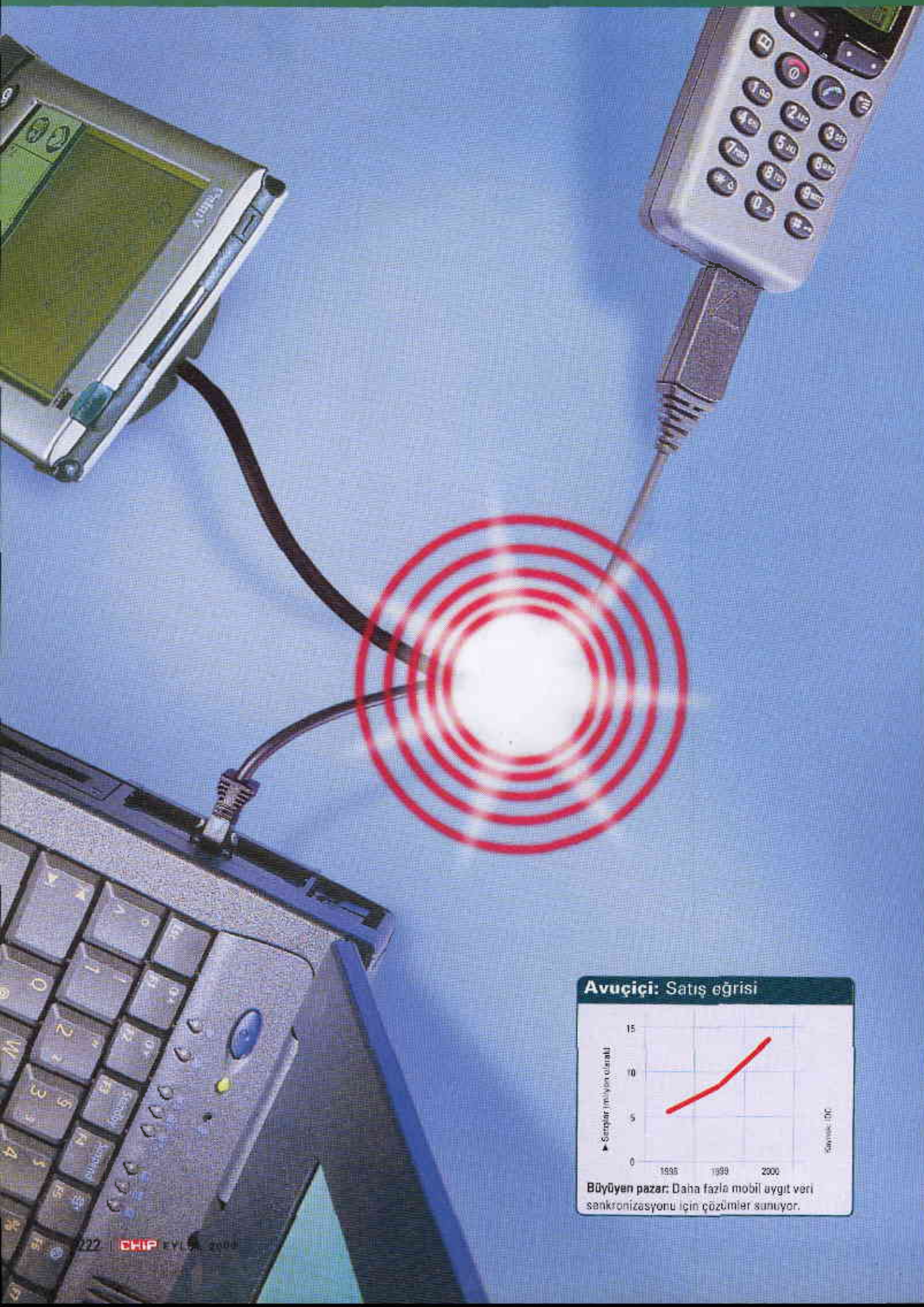
Kablo ve TV Kartı Üzerinden MP3 Radyo

MusicPI@y firması yılın mart ayından bu yana MP3 müzik ile tam anlamıyla radyo programı yayınlıyor. Radio vericisi ise NBC Avrupa'nın r@dio.mp3'ünü kullanıyor.

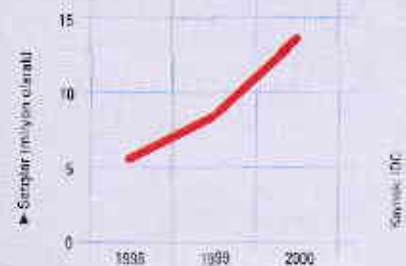
[R@dio.mp3](mailto:r@dio.mp3)'ü yakalamak için ihtiyacınız olan şeyler ise bir kablo bağlantısı, bt8x8 chip'li televizyon kartı (örneğin WinTV) ve www.musicplay.de adresinden ücretsiz olarak indirebileceğiniz radyo kontrol yazılımı.

Böylelikle on-line bağlantı kurmadan gönderilen MP3 şarkılarını sabit diskinizde saklayabilirsiniz. Bu işlem tamamen yasalıdır, çünkü r@dio.mp3 bir radyo kanalı ve GEMA vergisini yani telif haklarını tamamen karşılamaktadır.

Haftanın tüm günlerinde r@dio.mp3 normal yayın akışının yanında iki tane tam albüm yayınlamaktadır (saat 16 ve 23'de). Aynı zamanda internet üzerinde de (www.radiomp3.de) araçlar ve r@dio.mp3'de olduğu gibi [harvester.mp3](http://www.harvester.mp3) için de yayının otomatik olarak sabit diske indirilmesini sağlayan yazılımları bulabilirsiniz.

Ayruçici: Satış eğrisi

Büyüyen pazar: Daha fazla mobil aygıt veri senkronizasyonu için çözümler sunuyor.

PDA, Notebook, Cep Telefonu, Modem

Akıllı veri senkronizasyonu

Aslında mobil aygıtlar dosyaları, adresleri ve takvimi işyerinde, büroda veya yolda aynı içerikte tutmak için kullanılan yazılımlar ile geliyorlar. Ancak veri eşitleme konusunda çok daha fazla seçenek ve ipucu mevcut, CHIP neler olduğunu anlatıyor.

■ Eğer bir iş randevusu için yoldayken kullanamayacaksınız, bin bir uğraşla hazırlanan adres veritabanı ne işe yarar? PC'de hazırlanan bir randevu defteri, müşterilerle olan yeni randevularınızı, şayet sekreteriniz de aynı zamanda büroda girdiği için sorun yaşanabileceğinden dolayı kağıda not almak zorundaysanız, ne kazandırır? Yolda veya evde çalışmak zorunda olanlar yeni bir sorunda daha yüz yüze: Aniden aynı dakümanın bir çok versiyonu meydana geliyor. Bir tane büroda, bir tane evde ve bir de notebook'ta. Bunun sonucunda yanlışlıkla gerekli olan dosya sürümünü silinebilir ve ardından büyük bir çalışma yok olabilir.

Mobil işçiler için birçok küçük yardımcı

CHIP veri karmaşasında bir çıkar yol aradı. Takip eden sayılarda verilerinizi iş yerinde, yolda notebook'ta veya PDA ve ev bilgisayarınızda nasıl güncelleyebileceğinizi tutabileceğinizi göreceksiniz. Bunun için kullanılan anahtar kelime "Veri Senkronizasyonu".

Bu konuda özellikle ya ürün ile bütünleşik olarak gelen veya olabildiğince düşük yatırım ve özellikle düşük ücretlerle yerine getirilebilecek çözümler üzerinde çalıştık. Bunun haricinde veri eşitleme konusunda Remote Access çözümlerine kadar varan bir grup ticari ürün mevcut.

Örneğin laptop'u ile bir çok ortamda, uzaktan ağ yapısı ile çalışanlar, yer değiştirme sonunda bazı ayarları en baştan yapmak zorundalar: Ağ adresleri, NT domain isimleri, gateway'ler, sürücü kısayolları, proxy ayarları ve varsayılan yazıcılar. Okdukça zahmetli bu işlemin yerine getirilmesi için sistemin de bir iki kere yeniden başlatılması gereklidir.

Bu tür bir durumda karşı karşıya kaldığınızda ticari bir programın kullanılması tavsiye edilebilir. Örneğin bu tür, her seferinde baştan yapılması gereken konfigürasyon işlemleri için Symantec'in Tool Mobile Essentials (şağı yukarı 50 dolar) arzum kullanabilirsiniz. Araç farklı ortamlara göre profil oluşturmaya ve bilgisayarın açılması esnasında uygun olan profili seçmesine izin veriyor. Bu sayede kullanılan tüm ağ ayarları doğru olduğu için direkt olarak çalışmaya başlayabilirsiniz. Symantech Mobile Essentials ile NT ortamından problemsiz olarak Novell ağına geçmek de mümkün. Symantech Mobile Essentials'ın, sadece iki profile sınırlandırılmış bir test versiyonu da mevcut.

Sorunsuz bir veri değişimi için normalde ürün ile beraber sunulan yazılımları veya Internet'e Shareware olarak bulunan uygun programları yükleyebilirsiniz. Ancak bazı haberleşme yöntemlerinin de donanımınız tarafından desteklenmesi gereklidir.

MS / Kadir Turtay (kurtay@supnet.com.tr)

InfraRed bağlantısı: Modern cep telefonları üzerlerinde hazır bir IrDA bağlantı noktası sunuyorlar.

İçindekiler

- 224 Palm Organizer ile Veri Transferi
- 228 Windows CE Organizer ile Veri Transferi
- 229 Notebook'lar ile Veri Transferi
- 232 Ağ Hizmetleri Üzerinden Senkronizasyon
- 226 Intellisync: PIM ve Organizer'lar ile Veri Eşitleme
- 228 InfraRed Modülü: Kablosuz Temel Bağlantı
- 230 Windows 2000: Offline Dizinler
- 232 Office Online: PC'den Bağımsız, Starportal

Palm Organizer ile Veri Transferi

Pazar araştırma firması IDC'nin açıkladığı bir araştırmaya göre Palm 1999 yılında el bilgisayarları pazarının yüzde 68'ini eline geçirdi. Bu, aşağı yukarı altı milyon aygıtın satıldığı anlamına geliyor. Bu küçük bilgisayar ilk başlarda başarısını her yerden önce ABD'de kutladı. Daha sonra Avrupa'ya geçen aygıt son zamanlarla ülkemizde de ilgi görmeye başladı. Küçük ve ince olan Palm'ın başarısına şaşmamak lazım. Eski modelleri kompakt yapısı ile modern CE sistemler ile boy ölçüşebiliyor. Palm, bu sayede en uygun büro olmak üzere yol alıyor.

Palm Desktop veya MS Outlook üzerinden eşitleme

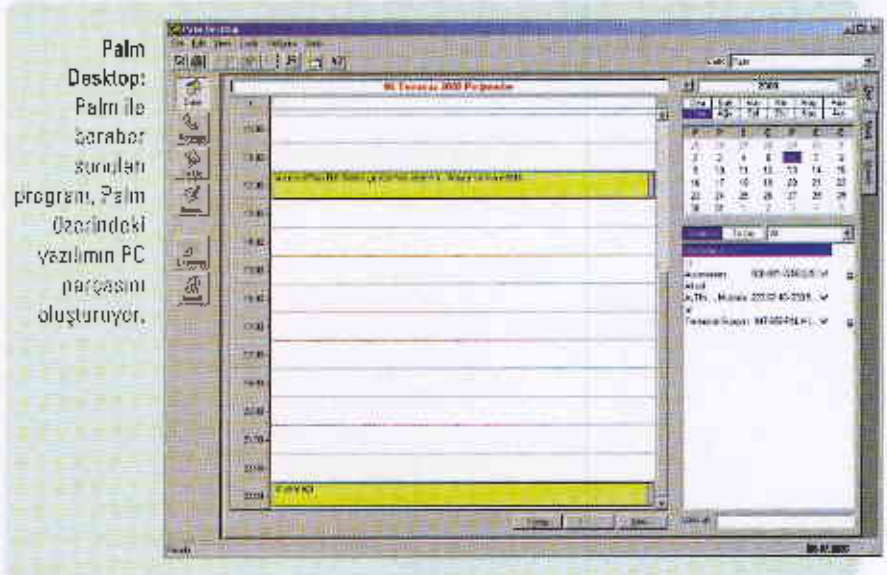
Palm üzerinde klavye bulunmadığı için veri denetimi yerine, çıkartı veri kullanımı için uygun bir araç haline almış durumda. Adres girmek, randevuları planlamak veya görev listesi kullanmak isteyenler, bu işlemleri PC'de rahatlıkla yerine getirebilirler. Büyük monitörü ve rahat klavyesi ile küçük Palm'e göre PC'nin kullanımı daha rahat. Aslında elektronik kalem ve yazı tanıma fonksiyonu. Graffiti ile karmaşık değil ancak normalde ve özellikle çok fazla bilginin girileceği durumlarda bu işlem sıkıcı oluyor.

Bu nedenlerden dolayı bu küçük aygıt yolda adreslere bakmak veya randevuları kontrol etmek için ideal. Yolda mutlaka bilgi girmek isteyenler aşağı yukarı 100 dolar'ı gözden çıkartarak özel bir klavye satın alabilirler. Palm üreticileri PC ile veri eşitleme işlemi için iki ayrı seçenek sunuyorlar. Bun-

lardan birisi güncel modeller ile beraber sunulan ve Palm üzerindeki yazılımın PC parçası olan Palm Desktop programı. Palm, bunun haricinde bilgileri Outlook kullanarak da eşitleyebilir. Bu durum iyi çünkü, Palm Desktop modern ve kullanışlı olan PIM'den (Personal Information Manager) tamamen farklı. Program sadece eski değil, aynı zamanda örneğin

ması gereklidir. Bu durumda hangi dosyanın üzerine yazılacağını kararını nesnelerin değiştirilme tarihleri verir.

Örneğin Masaüstü bilgisayarınızda bir sonraki gün saat 14 işaretlenmiş durumda. Daha sonra yoldayken, söz konusunun randevunun bir saat ileri kaydığı haberini alırsınız. Ardından Palm üzerindeki bilgiyi yeni plana gö-

Outlook'un sunduğu bir çok kullanışlı fonksiyona da sahip değil. Özellikle programda bir e-posta istemcisinin eksikliği göze batıyor. Çünkü PC kullandıkları internet üzerinden alınan ileriler, Palm'e aktarılabilir, hareket halindeyken okunabilir, cevaplanabilir ve cevaplar daha sonra tekrar PC kullanılarak gönderilebilir.

Hot-Sync veri senkronizasyonunu düzenliyor

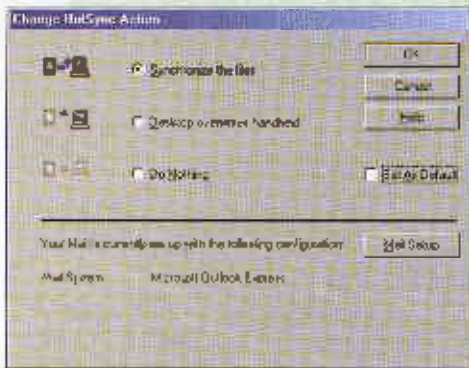
Outlook'u birincil veri yönetimi programı olarak kullananlar Palm Desktop'ın kurulumu sırasında hiç zorlanmayacaklardır. Çünkü bu program içerisinde düzenli veri alışverişini sağlayan, senkronizasyon programı Hot-Sync bulunur.

Hot Sync veri eşitleme işlemi denetlemek için bir çok seçenek sunar. Örneğin PC verilerinin her seferinde Palm verileri üzerine yazması ya da yazma işleminin tam ters yönde gerçekleşmesi sağlanabilir. Ancak kural olarak her seferinde "Tideiien Synchronisieren" seçeneğinin işaretlenmiş ol-

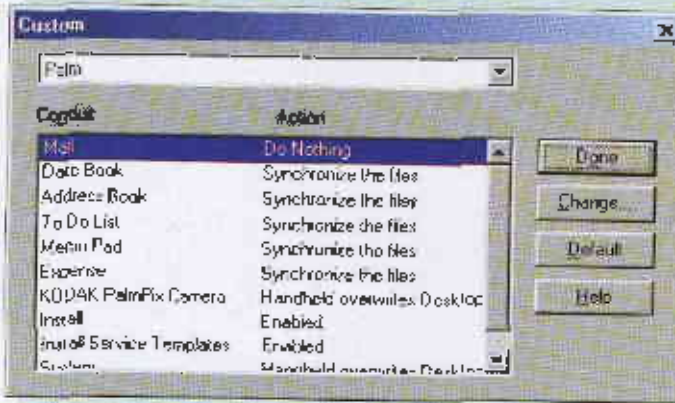
re değiştirdiniz. Büroya geldiniz, Palm'i bilgisayarınıza bağladınız ve Palm Docking Station üzerinde bulunan "Hot Sync" düğmesine basarak senkronizasyon işlemi başlatırsınız. Bunun sonucunda yazılım, Palm üzerinde randevunun değiştirildiğini dikkate alacak ve PC üzerindeki bilgiyi uygun olarak değiştirecektir.

Örneğin eğer yokluğunuzda sizin randevu defterinizi sekreter tutuyorsa, bu işlem biraz karmaşık bir hal alacaktır. Büroyuzda bir müşteri adres bilgisi kaydındaki not alanında müşterinin XY ürünü hakkında bir teklif istediğini bildiren bir değişiklik yapılabilir.

Tesadüfî olarak siz de yoldayken aynı bilgiyi ancak PC'dekine göre daha sonraki bir zamanda aynı not alanında benzer şekilde bir değişiklik yapabilirsiniz. Bu durumda Palm'de yapılan değişiklik daha yeni olduğu için PC'deki bilginin üzerine yazılacaktır. Burada hangi versiyonu saklamak istediğinize karar vermelisiniz. Maalesef Hot Sync programı belli veri gruplarının ayrılması gibi özel bir seçenek sunmaz. Bu

HotSync: Yazılım, Palm ve masaüstü PC arasında veri transferi için kullanılıyor.

Bölünmüş eşitleme: İsteye bağlı olarak Adres Defteri veya Takvim gibi program parçalarını birbirinden bağımsız olarak eşitleyebilirsiniz.

programında sadece, örneğin adresler veya randevular gibi program parçalarını birbirlerinden bağımsız olarak eşitleme seçeneği sunulur.

Palm ile iki bilgisayarı birbiriyle eşitlemek

Outlook kullanıcıları, eğer iki farklı bilgisayar üzerinde aynı bilgileri saklamak istiyorlarsa sorun yaşayabilirler. Örneğin hem evde hem de büroda. Nedeni Outlook kendini senkronize edemez. Bu durumdaki tek çıkış yolu, sadece PST dosyası olarak bilinen dosyanın manuel olarak birbirleri arasında kopyalanmasıdır. Temiz bir senkronizasyon için kötü bir alternatif.

Palm, Hot-Sync ile pratik bir çözümü sunuyor: Ev gitmeden önce işyerinde kullandığınız bilgisayarı Palm ile eşitleyin. Evde ise cep bilgisayarınızı ev PC'nize bağlayın ve senkronizasyon işlemini tekrar başlatın. Artık evde ve işyerinizde aynı bilgilere sahipsiniz. Ev bilgisayarı ile çalışmanız sona erdiğinde Palm ile tekrar eşitleyin ve bu şekilde yeni bilgileri işyerinize taşıyın. Masrafı oldukça düşük bir işlem: Tek bir tıpa basmak yeterli oluyor.

Bu yöntem özellikle ikinci bir Docking Station ile çok daha rahat bir şekilde kullanılabilir. Eski Palm'ler için fiyatı 66 mark civarında olan bu parça Palm V Modelleri ve aynı şekilde yeni III'ler için de fiyatı 119 mark civarında.

InfraRed üzerinden kartvizit değişimi

Palm sahibi iki kişi yolda karşılaşırlarsa ne yaparlar? Kendi kartvizitlerini değiştirirler. Bu işlem gerçekte sanal olarak gerçekleştirilir. Her biri kendi Palm'ini çalıştırır, adres alanında kendi adresini seçer ve daha sonra kart taşı komutunu çalıştırır. Seçili olan

bilgi InfraRed üzerinden bir Palm'den diğerine gönderilir. Bu fonksiyon sadece adresler için değil, aynı şekilde diğer bileşenler için de kullanılabilir. InfraRed üzerinden bu sayede randevuları veya görevleri de değiştirmek mümkün olur. İsteyenler Palm üzerinde tuttukları tüm verilerini bu şekilde aktarabilirler.

Palm'lerde kullanılan InfraRed bağlantı noktası IrDA standartları ile uyumlu olduğu için tüm IrDA aygıtlar ile haberleşmede kullanılabilir. Örneğin bir notebook üzerindeki verilerin senkronizasyonu için, Hot Sync yazılımı da bu yolu destekler.

InfraRed bağlantı noktasının bir diğer pratik kullanımı alım da cep telefonundan bilgi akışı ve telefona bilgi gönderme. Örneğin bu sayede telefon numaraları Palm'den cep telefonuna aktarılabilir.

İnternet ve telefon ile veri aktarımı

Palm her yöne açıktır. Bu sayede Palm ile İnternet'e girmek için bir çok seçenek bulunur. Bunun için en kolay yol modemi fonksiyonu olan modemli bir cep telefonu ve InfraRed bağlantı noktasıdır. Örneğin Siemens, Ericsson, Nokia veya Motorola'nın uygun modelleri mevcut.

Burada ki problem, Palm ile birleşer resmi olarak verilmeyen uygun yazılımı almaktır. Buna rağmen, Palm Homepage'de (www.palm.com) bu konu ile ilgili Shareware bulabilirsiniz. Kısa bir süredir, Palm'in kendisi tarafından sunulan Smartcode Software de (www.smartcodesoft.com) bulunuyor. Maalesef firma, 18 Mart 2000 tarihinden itibaren Palm ürünleri üretmeyi sona erdirmiş durumda. Bunun sonucunda IrDA bağlantısı olmayan cep te-

lefonlarına uygun yazılım ve aktarma kablosu sunan tek firma da görevini bitirmiş oldu.

Yani geriye sadece 369 mark'lık pahalı bir Palm modemi kaldı. Bunu kullanarak telefon hattı üzerinden İnternete bağlanabilir ve Hot Sync ile Büro PC ve Palm arasında senkronizasyon işlemini yerine getirebilirsiniz. Bu yatırımı yapmaya değip değmeyeceği ise kendi içerisinde saklı. Herşeye rağmen e-posta gönderme ve alma işlemleri sırasında modem iyi tepki veriyor. İnternet'te gezinmek ise pek mümkün değil. Bu durumda küçük ekran bir engel olarak karşınıza çıkıyor ve hepsinden önemlisi kullanışlı bir browser mevcut değil.

Mükemmellik konusunda konuşmanın zamanı ise geldi. Amerika'da bulunan Palm VII, bir GSM parçası ile donatılmış, direkt ve mobil olarak veri aktarımını mümkün kılıyor. Bir çok teknik değişiklikler gerekli olduğu için henüz Avrupa ve Türkiye için bu tür bir hizmet planlanmıyor. ABD GSM ağı, Avrupa'dakilerden farklı bir frekansta çalışıyor.

INTELLISYNC

PIM ve Organizer'lar ile Veri Eşitleme

Ne Palm Desktop ne de Outlook ile çalışmak istemeyenler özel bir senkronizasyon yazılımı kullanmalılar. Intellisync adındaki bu yazılım Amerikalı üretici Puma Technologies (www.pumattech.com) geliştirmiş ve güncel versiyonu 3.1'in fiyatı 150 Mark civarında. Bu programı Örneğin Online satış yapan Primus Tronix (www.primustronix.de) sayfasından satın alabilirsiniz.

Güncel Palm modellerinin, önceki versiyonlarından sorun alıntılarını çözülmesini gerektirecek bir durum yok çünkü daha önceleri Palm bilgisayarlar ile beraber dağıtılıyordu. Intellisync, Palm'i bir senkronizasyon cihazına dönüştürüyor. Program tüm PIM'ler ve Organizer programları ile veri eşitlemesine izin veriyor. MS Outlook yanında kullanılabileceğiniz diğer programları: Microsoft Exchange, Microsoft Schedule, Act'in tüm versiyonları, Lotus Organizer 2.12'den 5.0'a kadar olan versiyonlar, Novell Groupwise

Windows CE Organizer ile Veri Transferi

Windows CE, Microsoft'un masaüstü işletim sistemine büyük benzerlik gösterdiği için organizier olarak Outlook kullanıldığı sürece veri eşitlemede büyük bir sorun olmayacaktır. Takvim, Görevler, Kişiler ve hatta e-posta'lar da bağlanılan bilgisayarla eşitlenebilir. Güncel destek yazılımı Active Sync 3.0 ile dosyaların senkronizasyonunu sağlamak da mümkün. "Belgelerim" klasörü içerisindeki tüm dosyalar PDA

ile haberleşemiyorlar.

Mobil online bağlantısı yerine getirilmesi gereken bir diğer şart da telefonun modem fonksiyonunun olması. PDA sadece istenen verileri gönderiyor, telefonun daha sonra bu verileri uygun elektrik sinyallerine çevirmesi gereklidir. Ancak bu şekilde, modem karşı taraftaki herşeyi doğru olarak anlayabilir.

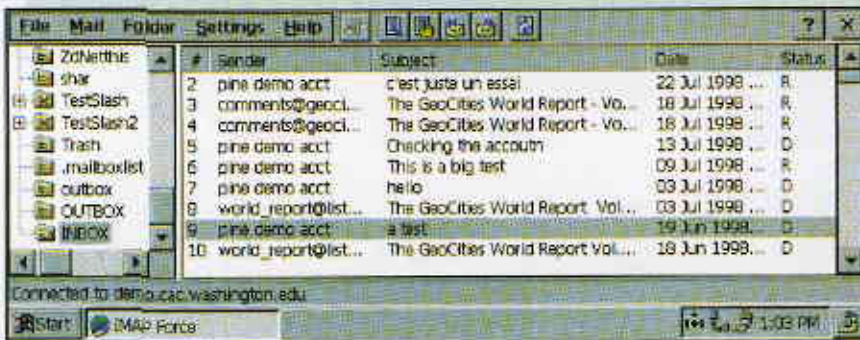
Yani cep telefonu alırken IrDA bağ-

"www.mobilenet.de/windoswce/ir-da.html" adresinde bulabilirsiniz.

IrDA bağlantısı olmayan telefonları kullanmak

Eğer PDA ve mobil telefon InfraRed üzerinden anlaşmıyorsa ve telefonun kendi içerisinde modemi bulunmuyorsa, yazılım ve bağlantı kablolarından oluşan bir çözüm yolu size yardımcı olabilir. Kablo kullanılarak mini bilgisayar ve mobil telefon arasında bir seri bağlantısı oluşturulur. Modem kısmını PDA'nın kullandığı bir yazılım kendi üzerine atacaktır. Bu yazılım dijital verileri GSM'e uygun olan sinyallere dönüştürür. Windows CE bilgisayarlarda kullanılan RISC işlemcileri, yüksek performans ihtiyacı duyulan bu işlemin üstesinden gelebilir. Ancak aynı zamanda başka uygulamalarla beraber çalıştırılmamalıdır.

Seri bağlantı notebook'larda da Softmodem tekniğinin kullanılmasına imkan tanır. Intel uyumlu işlemci kullanan Windows CE bilgisayarlar ise başka bir yazılım kullanmak zorundalar. Option ve TDK (sadece Nokia telefonlar için) firmalarının sundukları Softmodem çözümleri bulunur. Uc-

IMAP Force: Bu araç ile e-posta protokolünü IMAP Windows CE bilgisayarlarda kullanabilirsiniz.

üzerinde aynı konumda, aynı isimdeki klasör içerisinde saklanabilir. Yazılımın son versiyonu olan 3.1'i Microsoft'un sayfasından yükleyebilirsiniz.

Microsoft Outlook olmadan senkronizasyon

İşyerindeki bilgisayarında organizasyon için Outlook'dan farklı bir yazılım kullananların ek programlar ile uğraşmasına gerek yoktur. Puma Technology'nin Intellisync'i oldukça esnek ve kullanışlı. Araç bilinen hemen tüm PIM ve Organizer'lar (Bakınız INTEL-LISYNC

PIM ve Organizer'lar ile Veri Eşitleme ile senkronizasyonu sağlayabiliyor.

Cep telefonlarıyla mobil veri senkronizasyonu

Windows CE kullanan ve bir InfraRed bağlantı noktasına sahip olan PDA'lar IrDA standartlarını kullandıkları için en iyi refakatçileri IrDA uyumlu cep telefonlarıdır. Ancak yetersiz olduğu durumlar bulunuyor: Bir taraftan InfraRed bağlantısı olan tüm telefonlar IrDA uyumlu değildir. Örneğin 6150 modeli gibi ilk Nokia telefonları, InfraRed üzerinden Windows CE aygıta-

ları noktasının yanında aynı zamanda bütünleşik modemlerin bulunmasına da dikkat etmelisiniz. Bu özelliklere sahip olan cep telefonları arasında Motorola'nın L serisi, Siemens S25, Ericsson SH888 veya Nokia modelleri 7110, 8210, 8810, 8850, 9000 ve 9110 sayılabilir.

İnatçı CE bilgisayarların haberleşmesi

Bir çok PDA henüz Online bağlantı için InfraRed ile donatılmamıştır. İçerisinde bulunan "Dial Up Networking" sadece seri bağlantı için kullanılır. PDA üreticilerinin web sayfalarında bunun için uygun bir yama bulunabilir.

Eğer mini bilgisayarınız için bu tür bir çözüm mevcut değilse bunu kendiniz manuel olarak yerine getirebilirsiniz. Bunun için Windows CE'de çalışabilen bir Registry editörüne ihtiyacınız olacak. Bedava olarak dağıtılan Tascal RegEdit uygulamasını "http://www2r.biglobe.ne.jp/~tascal/index_e.html" adresinden elde edebilirsiniz.

Registry içerisinde hangi seçeneklerin değiştirilmesi gerektiği bilgisini

INFRARED MODÜLÜ

Kablosuz Temel Bağlantı

Docking Station ve seri bağlantı noktası yanında InfraRed de, verileri mobil aygıtlar ve masaüstü PC arasında taşımak için uygun bir araç. Ancak şu an çok az büro PC'si bu alanın teknolojisini kullanabiliyor. Eğer istenirse IrDA dış bir InfraRed modülü ile sorunsuz olarak çalışabiliyor.

Seri bağlantı noktasına bağlanabilen ve farklı olarak kendi kartına sahip olan modelleri mevcut. Heri iki türdeki ürünü ilgili mağazalarda rahatlıkla bulabilirsiniz.

InfraRed'i kullanmak için en kolay yol ise anakart üzerinde InfraRed'in bağlanmak zorunda olduğu bir Pin grubunun bulunmasıdır. Eğer bilgisayarınız bunu destekliyorsa, anakartınızın kılavuzunda yer almalı. Asus yeni anakartlarında InfraRed için kullanılacak Pin'ler mevcut.

retleri ise 100 ile 150 dolar arasında değişiklik gösteriyor. Desteklenen GSM telefonlarının listesini "www.option.com/handsets.htm" ve "www.tdksys.com/Products/soft/mob/index-cc" adreslerinden elde edebilirsiniz.

Yüksek aktarım hızı:

PDA telefon ağına giriyor

Bir CE bilgisayarı telefon ağına bağlamak için alışlagelmiş bir dış modem, Docking Station'ın seri çıkışı modem uyumlu yapan basit bir dönüştürücü yeterlidir. Bu dönüştürücü "Nullmodem Cable" veya "Nullmodem Adapter" adı altında bulabilirsiniz. Modem'i PDA içerisinde yerleşik olarak kullanmak için Compact Card biçiminde bir modeme gerek duyacaklardır. Ancak bu durumda mini bilgisayarın çalışma zamanı azalacaktır.

ActiveSync 3.0:

Windows CE

desteği olan

yazılımı

kullanarak

sadece Outlook

nesnelerini

masaüstü PC ile

eşitlemekle

kalmaz, bu

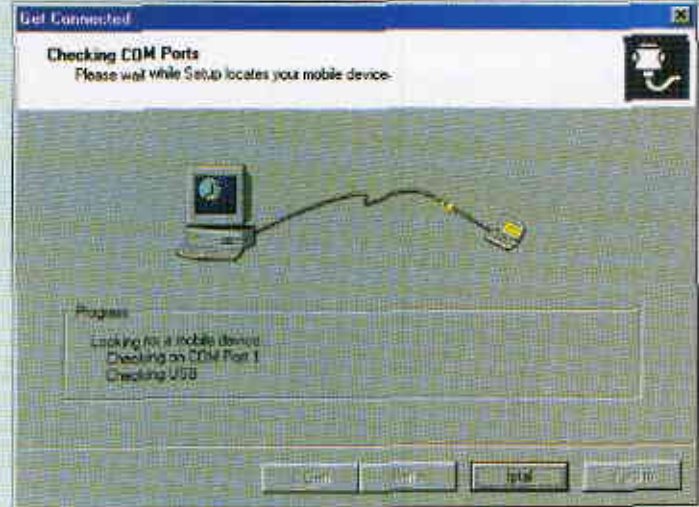
esnada otomatik

olarak

dönüştürülen

dosyaları da

eşitleyebilirsiniz.

Tüm bağlantı türleri için evrensel modem

CE bilgisayarlar için özel olarak geliştirilen hem GSM hem de sabit tele-

fon ağı modem standartlarını kullanan ilave kartlar bulunur. Örneğin bu çok işlevli kart üreticilerinden Option'ın fiyatı 500 mark civarında.

Notebook'lar ile Veri Transferi

Tüm veri senkronizasyon işlemleri eğer yolda değilseniz Laptop'tan, üzerinde dokümanlarınızın bulunduğu masaüstü PC'ye fonksiyonel erişimine gerek duyarlar. Örneğin taşınabilir bilgisayarda bulunan bir ağ kartı, firma ağına girme imkanı sunar.

Ağa bağlanamayanlar için basit bir varyasyon da Windows 95'den beri tüm işletim sistemlerinin bir parçası olan "Doğrudan Kablo Bağlantısı" fonksiyonudur. Şayet bu araç Program/Donatılar/İletişim menüsü altında bulunmuyorsa, Windows Kur yardımıyla yüklemelisiniz.

Doğrudan bağlantının çalışabilmesi için bir aktarım ortamına ihtiyaç duyulur. Bu ortam seri transfer kablosu veya daha yüksek aktarım hızı sunan paralel kablo olabileceği gibi InfraRed bağlantısı da kullanılabilir. Fiziksel bağlantı aktif hale getirildikten sonra her iki bilgisayar üzerinde de Doğrudan Kablo Bağlantısı aracını çalıştırın. Sonra bir bilgisayar Host (Konuk) ve diğerini de Guest (Ana Bilgisayar) olarak tanımlayın. Guest, Host üzerinde paylaşılan tüm klasörlere erişim hakkına sahiptir. Bu durumun ters yönündeki erişim ise mümkün değil.

Bağlantı programı şimdi transfer için hangi ortamın kullanılacağını belirlemek isteyecektir. Paralel veya seri kab-

lonun kullanıldığı durumlarda, kullanılan COM veya LPT portunda "Nullmodemcable" seçeneğini kullanın. InfraRed aygıtlarda ise InfraRed yazılımın kurulum esnasında kullandığı COM portunu kullanmalısınız. Normalde dört numaralı COM portu kullanılır. Daha sonra bu ayarı "Denetim Masası/Kızıl Ötesi/Seçenekler" üzerinden istediğiniz zaman görebilirsiniz.

Windows Evrak Çantası ile çalışmak

Evrak Çantası, Windows 95/98 ve NT 4.0'da dosya senkronizasyonu için kullanılan, temel Windows araçlarından biri. Bu fonksiyona en başından beri pek hoş bakılmamasının nedeni belki de, gerçek hayata dayanan pek alışılmamış bir yapısı olmasıdır. Bir "Doküman Çantası" açıyor, yolda ihtiyacınız olacak dosyaları içerisine yerleştiriyor, çantası yolculuğunuz esnasından yanınızda taşıyor, bu esnada dokümanlar üzerinde çalışıyor ve işyerinizdeki bilgisayarınıza geri döndüğünüzde önemli tüm değişiklikleri okuyabiliyorsunuz.

Veri senkronizasyonu için Evrak Çantası'nın kullanılması

Windows masaüstünde bulunan Evrak Çantası simgesine iki kere tıklaya-

rak açın. Eğer daha önceden sildiyseniz masaüstünde boş bir alana farenin sağ düğmesi ile tıklanması sonucunda açılan nesne menüsündeki "Yeni/Evrak Çantası" komutunu kullanarak her seferinde tekrar çalıştırabilirsiniz. Bu şekilde sorunsuz bir şekilde birden fazla evrak çantası da oluşturabilirsiniz.

Yolda ihtiyaç duyacağınız dosya ve klasörleri Windows Gezgin penceresinden kendi oluşturduğunuz Evrak Çantası üzerine taşıyın.

Doldurmuş olduğunuz Evrak Çantası'nın gezgin penceresinde Notebook üzerine taşıyın. Evrak Çantası bu durumda normal dosyalardan farklı olarak tüm içeriği ile beraber taşınacaktır. Kaynak dosyalar bu işlemde kesinlikle etkilenmeyeceklerdir.

Notebook üzerinde bulunan Evrak Çantasını açabilir ve taşınabilir bilgisayarınızdaki normal bir klasörmüş gibi içeriğini düzenleyebilirsiniz.

Geri döndüğünüz zaman laptop'ı masaüstü bilgisayarınıza bağlayın ve Evrak Çantası'nı PC'nize geri taşıyın.

Şayet açık olan Evrak Çantası penceresindeki "Tümünü Güncelleştir" düğmesine tıklayacak olursanız, kaynak dosyalar ve Evrak Çantası versiyonları en son değişme tarihi temel alınarak eşitleneceklerdir.

Şimdi Evrak Çantası mantığı ayrılan

dosyalarla en iyisini yapmaya çalışacaktır. Yeni, kaynak dosyası değiştirilmemiş olanlar güncellenecek ve silinmiş dosyalar için de, kaynak dosyalarının da silinip silinmemesi gerektiği sorulacaktır. Bir dosyanın her iki versiyonu da en son güncelleme işleminden sonra değiştirildilerse, güncelleme fonksiyonu hiçbir şey yapmayacaktır. Çünkü bu durumda hangi versiyonun gerekli olduğuna siz karar vermenizdir.

Bu sırada her iki bilgisayarın da aynı zaman diliminde bulunduğundan emin olun. Aksi takdirde görüntüde daha yeni olan dosya, güncel olanın disk üzerinden silinmesine neden olabilir. Evrak Çantası sanki normal bir dosyaymış gibi işlem gördüğü için, isterseniz başka bir bilgisayar yerine, örneğin disket gibi belirli bir ortam üzerine kaydedebilirsiniz. Bunun için önemli olan gerekli kayıt alanının bulunmasıdır.

Pratik bir araç olan Evrak Çantası'nın bir çok dezavantajı da bulunur. Ana yapı içerisinde bir hata mevcut: Her iki bilgisayarda simültane şekilde çalışma desteği bulunmuyor ve sadece istenildiğinde senkronizasyon gerçekleşiyor. Şayet Evrak Çantası tekrar masaüstü bilgisayara taşınacak olursa, veriler laptop üzerinde fiziksel olarak bulunamıyorlar. Bu nedenle veri gruplarının bağlanması problem oluyor. Çünkü Evrak Çantası içerisinde devamlı olarak güncellenecek veya güncellenmeyecek olan yüklü dosyalar taşınır.

Evrak Çantası'nın en iyi kullanımı amacı seçili olan dokümanların hafta sonu evde üzerinde çalışmak üzere alınması ve daha sonra pazartesi günü tekrar aynı dosya yapısı içerisinde işyerine geri getirilmesidir.

Insync 3.0: Bir dosyada paralel çalışmak

Insync gibi senkronizasyon araçları Evrak Çantası'ndan farklı olarak de-ği-

Evrak Çantası:

Windows 95/98/NT'nin ana bileşeni dosya senkronizasyonu konusunda basit görevleri yerine getiriyor. Eşitleme işlemi başlatılmadan önce görülebilir ve değiştirilebilir.

şik fonksiyonları desteklerler. Burada, iki bilgisayar üzerinde dosyalar aynı klasör içerisinde tutulabilir ve tek bir düğmeye basılarak eşitlenebilir. Bir hatırlatma uyarısına kadar eksiksiz bir şekilde çalışan kullanışlı shareware program (www.dillobits.com, kayıt ücreti 20 dolar) Evrak Çantası çalışma mantığından ayrılıyor. Program kaynak dosyanın bir yedeğini almakla uğraşmıyor. Bu nedenle her iki versiyon değiştirildiği gibi bir durum tanımlı değil.

Insync bunun yerine Master Slaver prensibini kullanıyor. Bir kaynak klasör, uygun bir hedef ve kopya seçeneğinden oluşan "Sync-Job" olarak adlandırılan bir görev tanımlıyorsunuz.

Insync prensip olarak bir problemi çözemiyor. Eğer senkronizasyon sonrasında her iki taraftan da birer dosya çalıştırılacak olursanız, bir sonraki güncelleme değiştirilme tarihi eski olan dosyadaki çalışma kaybolacaktır.

Power Sync 4.5: Sürüm çakışmalarının çözümü

Eğer Insync'in yetenekleri sizin için yeterli gelmediyse, takibi Power Sync (www.linkpro.com, takribi 90 dolar) sizi mutlu edebilir. Araç sürüm çakışmalarını da ortadan kaldırabiliyor.

Şayet bir dosya için senkronizasyon

işlemi başarılı olduysa, Power Sync her iki dosya için de zamanları dikkate alacaktır. Bir sonraki çalışmada bir sürüm çakışması ortaya çıkacak olursa, araç isteğe bağlı olarak her iki versiyonu da genişletebilir. Power Sync özel bir fonksiyon olarak otomatik senkronizasyon işlemini sunar. Bu fonksiyonda senkronizasyon işlemi belirlenen zamanlarda otomatik olarak yerine getirilebilir veya belirli olaylara bağlanabilir.

Laplink 2000: Internet üzerinden de bağlantı

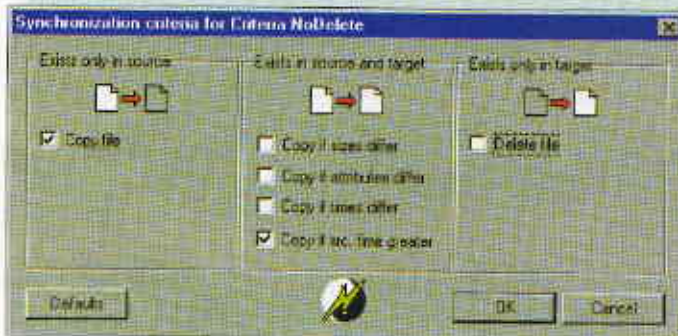
Laplink, PC ve Notebook (www.laplink.com) arasındaki karmaşık olmayan veri senkronizasyonu için kullanılan en ünlü yazılımdır. 2000 sürümü paralel ve seri bağlantı haricinde USB bağlantı noktasını da destekliyor ve internet üzerinden de bağlantı kurabiliyor.

WINDOWS 2000

Offline Dizinler

Evrak Çantasına ek olarak Windows 2000'de yeni bir kurulum mevcut: Offline Folder, paylaşılan bir ağ kaynağı üzerinde bulunan dizinlerdir. Eğer laptop'un ağ bağlantısı varsa bu klasörlerle diğer normal klasörlerle olduğu gibi çalışabilirsiniz. Yolda üzerinde çalışabileceğiniz, bu dizinlerin yerel bir kopyası oluşturulabilir.

Portable bilgisayarınızı tekrar taktığınız zaman otomatik olarak yerel ve kaynak dosyaların senkronizasyonu için çalışılır. Burada kullanılan ayırt edici kriter ise son değiştirilme tarihidir. Sürüm çakışmaları esnasında, kaynak klasör içerisinde soruntu olan dosyanın bir yedeği oluşturulur.

Insync: Bu Shareware araç iki bilgisayar üzerindeki aynı klasör yapılarının yönetimi için kullanılır.

Ağ Hizmetleri Üzerinden Senkronizasyon

Günümüz çalışma dünyasında hemen tüm bilgisayarlar internete bağlanabildikleri için ısmarlama bir internet hizmeti ile verilerin bir merkezde toplanması ve daha sonra buradan ulaştırılması mümkün olabilir. Bu konuda hizmet veren aşağıdaki servisleri kullanarak verilerinizi istediğiniz yerden ulaşabilirsiniz.

Visto.com: Browser'dan kişisel verilere

Amerikan sayfası www.visto.com, bookmark, randevu defteri, kişiler, iletiler ve hatıra dosyalarını dahi saklanabileceği sanal bir bürodan oluşuyor. Bir

lamdan 15 MB'lık alan hizmetini Visto.com ücretsiz olarak sunuyor. 25 Mbyte'lık ek alanın ücreti ise yıllık 25 dolar civarında.

Daybyday: Yerel bilgilerle yüksek değer

İngilizce servislerle kıyaslanabilir Almanca hizmetlerden biri henüz kurulum aşamasında olan Daybyday'dir. Örneğin henüz çalışmayan Daybyday ve bir Organizer programı veya PDA arasındaki senkronizasyon işlemi, Veri eşitleme işi bu ilkbaharda online olarak faaliyete geçecek.

Bu türdeki diğer internet hizmetle-

biliyorlar. Sadece bir adres tanımlaması ile çalışmadığı için aynı adresten birkaç tane olma ihtimali oldukça yüksek. Bunun tam tersi de mümkün. Yani online adres defteri uygun bir biçimde Download edilebilir ve bilgisayarınızda kullandığınız yazılımın Import fonksiyonunu kullanarak, yazılımın okuması sağlanabilir.

True Sync: Tüm aygıtları ve programları eşitlemek

Starfish firması, TrueSync ile tam bir ek yarattı. Amaç: Tüm uygun aygıtları aralarında ve yazılım uygulamaları ile senkronize etmek ve Web arayüzü ile devamlı ulaşılabilir kılmak. Bu çevreye uyumunu sağlamak için modüller kurabileceğiniz bir merkezi masaüstü oluşturuyor. Modüllerin gelişimi ise devamlı olarak devam ediyor; Windows CE için uygun eklenti kısa bir süre önce tamamlandı. ☐

Visto.com: Amerikalı sunucu bir organizatörün tüm fonksiyonlarını browser ile kullanılabılır hale getirmiş. Bunun için programlar ile eşilemede kullanılacak bir yazılım sunuyor.

Browser üzerinden kişisel bilgilerinizi kullanıyorsunuz.

Ancak kim almış olduğu organizatör yazılımı Outlook'u bırakıp, e-postalarına bakmak veya kişiler bilgileri ile çalışmak için bir Browser'a geçiş yapar ki, Visto.com özel bir senkronizasyon yazılımını ücretsiz olarak sunuyor. Kullanmış olduğumuz program ile Visto.com üzerindeki bilgileri eşitleyebilirsiniz. Şu anda Outlook 97, 2000'e kadar, Symantec Act ve Lotus Organizer programları destekleniyor.

Bir Palm PDA kullanıcısı adres defterini ve takvimini Visto.com üzerinde tutabilir ve gerekirse buradan yükleyebilir. Henüz Palm ve Visto.com arasında bir senkronizasyon aracı mevcut değil.

Tüm Office fonksiyonları ve dosya saklamak veya veri alış-verişi için kul-

landan farklı olarak Daybyday yerel olarak yapılandırılmış durumda. Böylece yaşadığınız ülkenin kutlama günleri ve tatilleri direkt olarak takvim içerisine eklenebiliyor veya açılış sayfası yerel hava durumu bilgisi ile doldurulabiliyor.

Yahoo: Posta hizmeti ile adresleri değiştirmek

Yahoo dünya çapında arama hizmetinin yanına bir de ücretsiz posta servisi sunuyor.

Bedava posta hizmeti veren diğer sitelerden farklı olarak Yahoo'ya kendi Outlook, Outlook Express, Palm yazılımı veya Netscape kişiler denetimini taşıyabilirsiniz. Ancak "Senkronizasyon" ifadesi biraz abartılmış durumda, çünkü sadece ihraç edilen adresler Windows uygulamalarından yüklene-

OFFICE ONLINE

PC'den Bağımsız: Starportal

Sun'un Star Divisioni teknoloji ile gerçekleştirmek istediği bir sonraki "Büyük Şey" Starportal. Buradan ulaşılabilecek Web Portal fonksiyonları yanında kendi içerisinde tam bir Office uygulamasının da bulunduğunu düşüncesi de çıkarılabilir. Firmanın açıklamasına göre browser'ını çalıştırıyor ve daha sonra dokümanı da yine web içerisinde kaydediyoruz. Bunun en büyük avantajı belirli bir bilgisayardan tamamen bağımsız olması. Londra'da, suhabe öğleden sonra Macintosh'unuzda bir not hazırlamaya başlayabilir ve akşam eve gittiğinizde PC'nizi kullanarak kaydığınız yere çalışmaya devam edebilirsiniz. Office paketinin düşük grafikli adres defteri veya takvim gibi parçalarını bir cep telefonundan veya PDA üzerinden kullanabilirsiniz. Günümüzdeki oklarını hız ve ticaretler gözönüne alındığında henüz gelecekteki gelen bir müzik gibi. Sonuçta ilerde devamlı olarak online çalışacak.

Info: www.sun.com/products/staroffice/starportal/index.html

Norton System Works, Ontrack System Suite'e Karşı

Sistem Araçlarının Düellosu

Ontrack'ın yeni araçlar paketi yılların Norton Utilities'i ile aşık atmaya çalışıyor. İncelememizde SystemSuite 2000'in eski usta karşısında puan alma şansı olup olmadığını göreceksiniz.

■ Mavi ekran, olmayan donanım testi ve virüs taraması, başarısız bir program ekleme-kaldırma aracı. Kara listeyi daha da uzatmak mümkün. Tüm kullanıcıların ihtiyacı olan bazı araçlar Windows 98'de eksik ya da yetersiz. Eksikliklerin yansırı emek sarfedilerek yaratılan verilerin kaybolması bir kullanıcı için oldukça üzücü. Bu durumda yardımcı olacak Windows 98'in eksik yanlarını kapatacak birkaç araca ihtiyaç var.

İstatistiklerin gösterdiğine göre (yandaki grafiğe bakınız) yazılım hataları tüm sorunların sadece küçük bir yüzdesini oluşturuyor. Donanım ve kullanıcı hataları veri kayıplarının sebebi olabiliyor. Fiziksel olanaklar çerçevesinde bazı araçların da bu gibi durumlarda faydası olabiliyor.

Tabii Windows'u hızlandıran ve özelleştiren birtakım araçlar da herkesi cezbeder.

Kısacası Araçlar paketine ihtiyaç var. Bugüne kadar pratikte sadece Norton'un adı geçiyordu. Symantec firması Norton Utilities 2000'i Norton Antivirus 2000, CrashGuard 2000, CleanSweep 2000 ve Norton Web-Services ile beraber bir kutuda toplayarak Norton SystemWorks adı altında piyasaya sundu. Kendini kanıtlamış bir paket. Ve şimdi de Ontrack ringe çıkıyor.

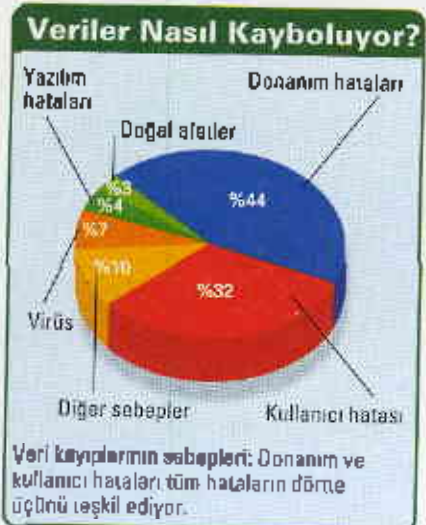
Ontrack: Norton'a meydan okuyor

Ontracks SystemSuite 2000 iddialı bir araç paketi olarak karşınıza çıkıyor. Symantec'inkine göre daha fazla özelliği ile hemen dikkat çekiyor ve hepsi bir arayüzte alanda toplanmış. Ancak "Backup" ve "Recover" bölümlerini yazanlar Norton'un SystemWorks'üne rakip olabilmek için büyük bir çaba göstermişler.

CHIP yazının ilerleyen bölümlerinde

hangi ürünün daha iyi olduğunu inceledi. Test editörleri özellikle programların kararlılığını ve kaynak kullanımına dikkat etti. Bu disiplinlerde sonuçlar fena değildi.

TH-JK / Güçlü Aydoğan (guc@turk.net)

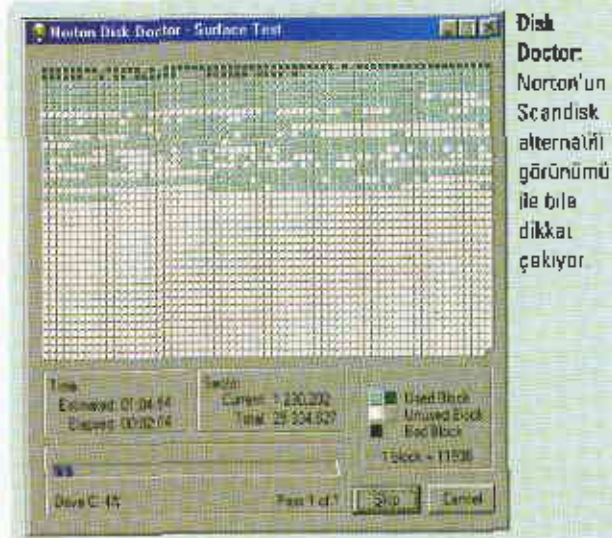
1. Sistem İnceleme Araçları

Symantec: Norton diyagnoz araçları hataların bulunmasında hiçbirşeyi kaçırmıyor. Ama çözüm sunmada yetersiz.

SystemWorks Norton Disk Doctor ile Microsoft'un sunduğu Scandisk'e alternatif sunuyor. Görünümünün güzelliği yanında durum bilgileri de oldukça iyi sunulmuş. Norton Diagnostics donanımın iyi kontrol ediyor. Analizden sonra başarılı ve başarısız testlerle ilgili bir sonuç raporu sunuyor. WinDoctor Windows'un kurulumu ile ilgili bilgileri ekrana getiriyor ve işlenirse sorunları gideriyor. Registry hatalarının yanında artık geçerli olmayan kısayolları da bulup düzeltebiliyor.

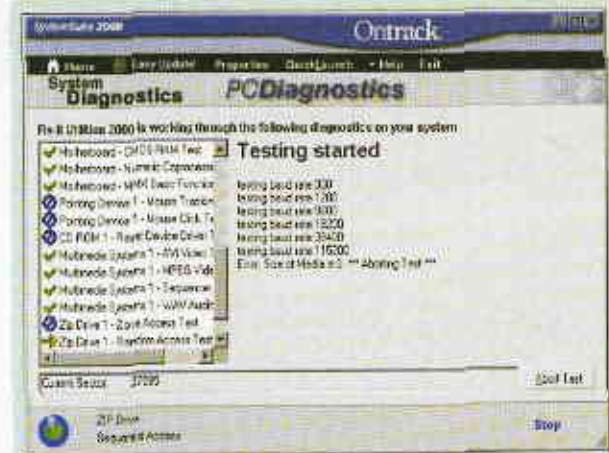
System Information bilgisayarın özellikleri ile ilgili detaylı bilgiler veriyor ve bilgisayara performans artışı sağlıyor. Bilgisayarının durumunu, ne kadar yüklendiğini ve Windows'u ile ilgili çeşitli verileri sürekli bir kenarda görmek isteyenler SystemMonitor ile bunu yapabilir. Ancak makinedeki bellek miktarı az ise sistemle beraber otomatik kapatılması tavsiye edilmez; çünkü 6 megabayı kadar bir yer kaplıyor ve çalışması sırasında kullandığı kaynaklar yüzünden diğer programların çalışmasını yavaşlatıyor.

Disk Doctor: Norton'un Scandisk alternatifi görünümü ile bile dikkat çekiyor.

Ontrack: Fonksiyonlar rakibine benziyor. Ancak Ontrack programcılar kendi fikirleriyle de başarı sağlamışlar.

Boyut yöneticisi: Anlaşılması kolay diyagnozlar ile kullanıcı sabit disk canavarlarını rahatça seçebiliyor.

Scandisk'in yerini alarak DiskFixer luzh çalışıyor ve sonuç olarak kısa bir durum raporu sunuyor. PC-Diagnose sistemdeki donanım bileşenlerini test ediyor. Test sırasında hata ile karşılaşırsa sorunu bertaraf etmek için tavsiyelerde kullanıyor. System-Explorer bilgisayarın içindeki donanım ve yazılım bileşenlerinin arasında ajan gibi çalışıyor. Özellikle çalışan programların bellek kullanımları ile ilgili bilgiler veriyor. Birkaç küçük fare hareketiyle bilgisayarı ağırlaştıran hafıza canavarları kapatılabilir. Boyut Yöneticisi ile sabit disk üzerindeki dizinlerin kullandıkları alan görüntüleniyor. Kolay anlaşılır grafik görüntüler ile sabit diske çok fazla yer kaplayan klasörler hemen göze çarpacak şekilde kullanıcıya sunuluyor.

Ontrack'ın System Monitor'u örnek olarak işlemcinin yükünü, sürücülerdeki boş alanı ve modemlerin transfer hızlarını gösteriyor. Ontrack'ın ayrıca bir havyası. Açılışta otomatik yükleme opsiyonu seçili olmasına rağmen bir sonraki açılışta System Monitor yüklenmedi.

2. Sistem Koruma Araçları

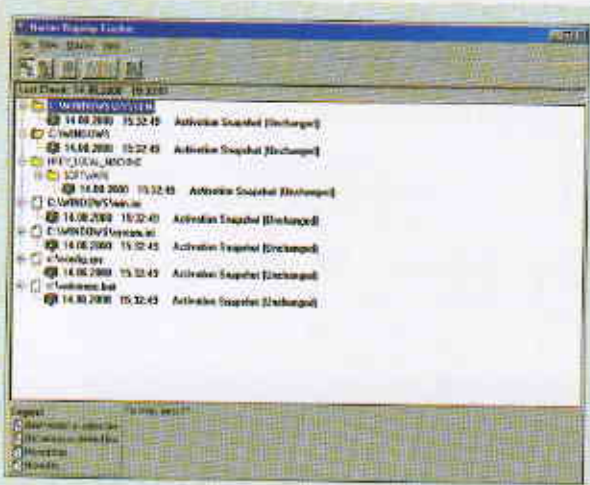
Symantec: Registry Tracker'a kadar tüm korumalar güvenli çalışıyor. Virüs koruma çok kaynak kullanıyor.

Norton CrashGuard Windows uygulamalarında bir sorun sezdiği zaman hemen müdahale ediyor. Testler sırasında hemen hemen olası bütün sorunları yaratan bir yazılıma karşı sistemi kurtarma başarısını sağlıyor. Daha

Ontrack: Programların arkasındaki fikirler çok iyi ancak araçlar pratikte çok büyük eksiklikler gösteriyor.

Windows kullanırken sistem çökmeleri ve koruma hataları ile boğuşanlar CrashProof ile bunları engellemeyi başarabilirler. Symantec'in CrashGuard'ı gibi CrashProof da birçok çökme durumunda yakalamayı ba-

Registry Tracker: Araç ile Windows'un registry'si içinde değişiklikler yapıp daha sonra da bunları geri almak mümkün.

ağır hatalarda ise aynı başarıyı gösteremedi. Registry Tracker arka planda çalışarak registry'de yapılan değişiklikleri kaydediyor ve yapılan değişikliğin basit bir hareketle geri alınmasını sağlıyor. Test sırasında çok küçük bazı sorunların yanında çok iyi sonuçlar elde ettik. SystemWorks sahipleri silinen dosyalarını pakete dâhil edilmiş olan ve kullanımı kolaylığı ile ön plana çıkan UnErase Wizard ile kurtarabiliyorlar. En iyi sonuç kullanıcıların dosyaların isimini ya da içeriğini hatırladığı ve dosyanın içinde bulunduğu dizinin henüz silinmediği durumlarla alınıyor. Ama aludizinlerle beraber silinmiş bir dizin için "Wizard" havlu atıyor.

Norton Rescue için yeni kurtarma diskleri için 7 adet 3,5"lik disket ya da bir adet Zip diske ihtiyaç var. Norton Antivirus da arka planda virüslü dosya olup olmadığını araştırıyor ancak bunun için yarım megabayt kadar yer harcıyor.

şartıyor ama çok az durumda programı kurtarabiliyor. CrashPruf'un Windows ile beraber otomatik başlatılması yüksek kayrak kullanıttından dolayı tavsiye edilmiyor.

Yanlışlıkla silinmiş dosyaların Norton'daki gibi Ontrack'in FileUndelete ile kurtarılması dosyanın içinde bulunduğu dizinin silinmemiş olması şartıyla mümkün. DOS kipindeyken silinmiş dosyaların da geri alınması mümkün. Dosyanın adının hatırlanması bir filtre yaratılıp geri alma işleminin hızlandırılmasını mümkün kılıyor.

Ontrack's SystemSuite kurtarma disketi seçeneğini de sunuyor. Eğer PC sorun çıkartırsa ve güvenli kipte bile Windows'u kurtarmak mümkün olmazsa disketi kullanarak bilgisayar açılabilir. CD-ROM sürücüsünün çalışması için gerekli olan sürücü otomatik olarak yükleniyor. Kurtarma disketi Caldera'nın DR-DOS'umu çalıştırıyor.

Bellek yöneticisi EMM386 maalesef Pentium III sistemlerde sorun çıkartıyor ve bir sürü hata mesajı veriyor. Bu durumda da kurtarma disketinin yardımı yermiyor. Sorunu anlatmamız üzerine üretici firma bizi doğruladı ve telefonda bize çözümü iletti. Birazcak uğraşarak da olsa şu satırları disketin içindeki CONFIG.SYS'de düzeltince sorun gideriliyor. EMM386.EXE'yi çağırın satır şöyle düzeltilmeli: "DEVICE=A:\EMM386.EXE/FRAME=NONE /DPMI=OFF /INCLUDE=b000-1000"

Opsiyonel olarak kurtarma disketi virüs koruma ile güçlendirilebiliyor. Bu durumda ihtiyacımız olan disket sayısı üçe çıkıyor. Tarayıcı Trend Micro'nun geliştirdiği teknolojiye dayanıyor. En son virüs tanımları "EasyUpdate" ile Internet'ten alınabiliyor. EasyUpdate oldukça işinize yarayacak cinsten bir araç. Sürekli yeni virüsler çıktığından ve firmalarda sürekli yeni yöntemler geliştirdiğinden antivirüs tanımlarının sürekli güncel olması şart. Beraber gelen tanımlar 1999 yılının Aralık ayına ait ve ILOVEYOU virüsüne karşı şansı yok.

3. Windows'u Özelleştirmek İçin Araçlar

Symantec: SystemWorks bu kategoride kaybediyor. İhtiyacı olanlar başka yazılımlarda çare arıyor.

UYUMLULUK

Windows 2000 ve Me Altında Uyum Testi

Norton'un SystemWorks'u Windows 95 ve 98 altında çalışıyor. Test sonuçlarına göre Ontrack Windows Me altında da görevlerini yerine getiriyor. Ancak Windows 2000'e terfi edenler için tek şans Ontrack SystemSuite, Defrag Plus ve Disk Fixer gibi işletim sisteminin en derinlerine erişen araçlar bile sorunsuz çalışıyor. Tabii Windows 2000'in dosya sisteminde yapılacak değişiklikler için yönetici haklarına sahip olmak gerekiyor.

Ontrack: WinCustomizer Tweak UI gibi bir ayar aracı. PowerTools 98 de Windows masaüstünü zenginleştiriyor.

WinCustomizer Windows'un davranışlarını ve görünümünü zevke göre değiştirme olanaklarını sunuyor. Yaptıkları hemen hemen Windows 98 CD'sinde bulunan Microsoft'un Tweak UI'si ile aynı. Örneğin Windows açılırken yüklenen programlar isteğe göre kaldırılabilir. Bunun için sadece Başlangıç Menüsü'nde değil Registry içinde de değişiklikler yapılmasına imkan sunuyor. Windows başlarken gösterilen logo ekranının kapatılması ya da başka bir resim gösterilebilmesi gibi değişiklikler yapılabilir.

Ontrack'ın paketi içinden PowerTools 98 de çıkıyor. İlginç bir masaüstü eklentilerinin yanında istekler doğrultusunda ayarlanabilen Windows gezginine benzer bir dosya yöneticisine de sahip oluyorsunuz. Windows ile gelen standart dosya yöneticisinin yerine kullanılabilen bu eklenti görünümünde çok cazip.

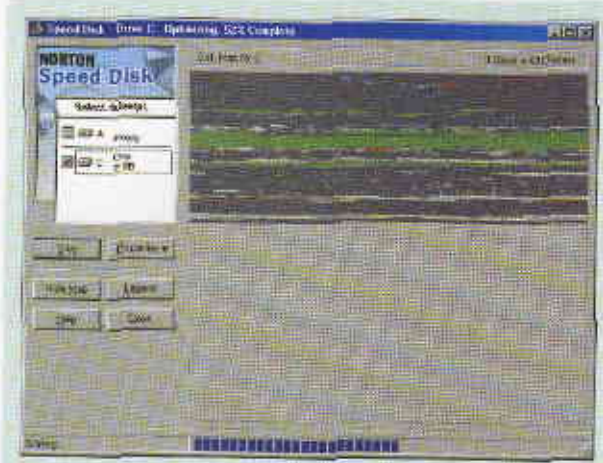
4. Sistem Bakım Araçları

Symantec: Symantec sistem bakımı için kendini kanıtlamış araçlarını sunuyor; ancak çok az ek programı var.

Program kaldırma aracı CleanSweep kullanılmayan yazılımları ve artık ihtiyaç duyulmayan dosyaları silmeye yardımcı oluyor. Aynı zamanda Windows Registry'den kullanılmayan ve hatalı girişleri silme işini de otomatik yapıyor. Yukarıdaki kurulum izleme monitörü bir kurulum başladığında (Ontrack'inkinden farklı olarak) anlıyor ve sistemdeki değişiklikleri bir bir kaydediyor.

Kurulum sırasında monitör açık olmasa bile CleanSweep programları kaldırmaı deniyor ve çoğu zaman da bu-

Speed Disk: Norton'un klasiği kullanıcıya sabit disk üzerindeki dosyalar üzerine detaylı bilgiler sunuyor.

nu başarıyor. Monitör kullanıcının Registry üzerinde yaptığı oynamaları da takip edip geri alma şansını tanıyor. Böylece değişikliklerin bu uygulamalar üzerindeki etkilerini izlemek mümkün oluyor. Ayrıca bu temizlik aracı kurulu uygulamaları yedekleme ya da kurulu başka bir Windows'a aktarmak için arşivlemeyi de sağlıyor. Arşivlenmiş dosyaları başka bir Windows üzerinde aynı şekilde açmak mümkün.

Bir Norton klasiği olan SpeedDisk sabit diskleri birleştirme amacıyla birçok seçenek sunuyor. Birleştirme sırasında seçilen klasör ve dosyalar sabit disk üzerinde istenilen yere yerleştirilebiliyor. SpeedDisk'in çalışması sırasında kullanıcı bir fare tıklamasıyla dosyaların sabit diskin neresinde olduğunu görebiliyor. Ya da seçtiği bölgede hangi dosyanın bulunduğunu görebiliyor.

Norton SystemWorks'te yer alan Norton Registry Editor rahat kullanımı arama fonksiyonları ve INI dosyaları düzenlenmeye yarayan editörü ile testler sırasında dikkat çekti. Bu uygulamanın içerisinde çağrılabilen Norton File Compare ile iki dosyanın örneğin iki INI dosyasının içeriklerini karşılaştırmak mümkün.

Registry-Editor Norton Registry Tracker ile beraber çalıştığından Windows'un registry'si içinde değişiklik yapan uygulamalar kontrol edilebiliyor. İstenmeyen ya da sorun yaratan değişiklikler hemen engellenebiliyor ve değişikliklere müdahale edilebiliyor.

Ontrack: SystemSuite 2000'in seçenek zenginliği maalesef hataları yüzünden gölgeleniyor.

EasyUninstall uygulamaları kaldırmaaya yarıyor. Başarılı bir sonuç için önceden kurulum monitörünün kurulum sırasında çalışmış olması gerekiyor. Aksi takdirde EasyUninstall programları ile kütüphaneler ve registry anahtarları arasında ilişkiler kurmaya çalışıyor. Maalesef SETUP.EXE veya INSTALL.EXE çalıştığı zaman kurulum monitörü otomatik olarak başlamıyor. Buna kullanıcının yapması gerekiyor.

EasyUninstall faydalı bir fonksiyon daha sunuyor: Uygulamayı herseyiyle (registry kayıtları dahil) sıkıştırıp Windows'la temizliyor. Lazım olduğunda da aynı şekilde açarak kullanılır hale getiriyor. Bu şekilde Symantec'in CleanSweep'i gibi uygulamaları başka bir bilgisayara taşımak mümkün oluyor.

Defrag Plus verileri dağılmış sabit diskleri optimize etti. IntelliCluster isimli fonksiyon ile çok kullanılan uygulamaları sabit diskin başlarına yerleştirmek ve böylece açılış hızlandırmak mümkün. Symantec'in rakibine elle müdahale mümkün değil maalesef...

ZipMagic "zip"lenmiş dosyaları açıyor ve zip uzantılı sıkıştırılmış dosyalar yaratabiliyor. Yaratılan arşivler kendi kendine açılabilir şekilde de oluşturulabiliyor. ZipRepair ise bozulmuş ve açılmayan zip uzantılı dosyaları düzeliyor. Ancak testimiz sırasında sadece ilk baytım değiştirildiğimiz dosya üzerinde ZipMagic başarısız oldu. Registry'nin bakımı için Ontrack SystemSuite dört ayrı araç sunuyor.

Bunlar eski Windows kurulumları için oldukça faydalı olarak nitelendirilebilecek dört araç. Registry editörü RegistryMagic ile registry üzerinde elle değişiklikler yapılabilmesinin yanında RegistryDefrag ile Windows'un registry'sini düzenlemek mümkün oluyor. Aynı amaçlar doğrultusunda pakete dahil edilmiş olan Registry-Fixer ve RegistryCleaner bakım ve optimizasyon işlerini otomatik olarak hallediyor.

EasyUninstall: Eğer kurulum sırasında monitör programı çalıştırılrsa araç görevini başarıyla yerine getiriyor. Ancak monitör otomatik başlamıyor.

Üretici	Norton SystemWorks 2000	Ontrack SystemSuite 2000
Fiyatı (yaklaşık)	60 dolar	60 dolar
Upgrade	40 dolar	30 dolar
Üretici	Symantec	Ontrack
İnternet	www.symantec.com	www.ontrack.com
Kılavuz (Sayfa/Dil)	200 Sayfa, İngilizce	360 Sayfa, İngilizce
Bellek Kullanım Yüzdesi*	%6	%5
İnternet üzerinden güncelleme	Evet	Evet

* Virüs ve kilitlenme koruması aktifken

Sonuç

Her ikisi de Rahatlatmıyor

Eğer işletim sistemi için yardımcı araçlar söz konusu ise, aklı ilk önce Norton geliyor. Eski şampiyon SystemWorks 2000 ile efanesini sürdürüyor. Virüs koruma, program kaldırma ve kilitlenme koruması ile Norton Utilities oldukça iyi çalışıyor ve İnternet üzerinden güncellenebiliyor. Ancak teknik anlamda geliştirici, diskal çekici özelliklere rastlanmıyor. Paketin görünümü ise insanı etkiliyor.

Bellinlenin aksine Windows 2000 işletim sistemi altında çalışmıyor, ancak testlerimizde gördük ki Windows Me altında görevlerini sorun çıkarmadan yerine getiriyor.

Dikkat çeken asıl yenilik Ontrack'in çıkardığı araçlar paketi. Bir arayüz altınla düzenli bir görünüm, Windows 2000 ve Windows Me desteği ile yeni olması SystemSuite için ilk bakışta pozitif puanlar kazandırıyor.

Birçok küçük eklentisi ve ekstra araçları Ontrack'in araçlar paketine daha da artı puanlar kazandırıyor. Özellikle zip uzantılı dosyalar ve Windows'u kendi ihtiyaçlarınıza göre biçimlendirmeye yarayan araçlar en çok ilgi çekenler.

Ancak anlamsız göçmeler paketin

imajını zedeliyor. Yazılımların satışa sürülmeden önceki test aşaması anlamına gelen beta aşaması biraz daha uzun tutulsa da, kesinlikle paket için çok daha iyi olacaktı. Özellikle sistemi yakından ilgilendiren araçların düzensiz çalışması ve kararsızlıkları kullanıcıların canını epey sıkıyor. Sistem bakımı ve onarımı için tasarlanmış sistem araçları sistemin sorunlarını çözmeli ve bunu yaparken de yenilerini yaratmamalı. Bu sorunları üreticiye ilettiğimizde İnternet üzerinden güncellemesi sağlayan EasyUpdate fonksiyonunu ile sorunların giderileceğini söylediler. Tabii tarihi belli değil...

En iyi çözüm:

Yeni sürümleri beklemek

Açıl olarak işletim sistemi için araçlar paketine ihtiyaç duyanlar varsa kararlarını Symantec'in SystemWorks 2000'i doğrultusunda vermelerini tavsiye ederiz. Windows 2000 kullanıcıları bu tavsiyenin dışına tabii...

Ancak acil durum yoksa yeni sürümleri beklemek en iyisi. Temennimiz Symantec'in de rakibi gibi gelişmesini biraz daha genişletmesi ve yeniliklerle kendini biraz daha süslemesi. Ontrack'in de hatalarını düzeltmesi ve tecrübeli rakibi karşısında daha güçlü bir konuma gelmesi.

UZMANLIK ALANIMIZ MONİTÖR ve PRINTER TAMİRİ

Görüntü ve baskı sistemindeki sorunlarınıza uzman desteği...

ALANINDAKİ İLK VE TEK ...
ERPA, Türkiye'de ilk kez üstün donanımlı bir monitör ve printer laboratuvarı oluşturdu. Endüstriyel medikal monitörlerden, EGA, MAC, VGA, SVGA, LCD okranlara kadar görüntü sistemindeki tüm sorunlarınıza ve her türlü printer onarımı ihtiyacınıza ERPA güvencesiyle çözüm üreliyoruz. Hiçbir dökümana ve devre şemasına ihtiyaç duymadan, karta enerji uygulamaksızın arızayı kısa sürede saplayabilecek teknoloji yanbaşıımızda...

- ✓ Test ve kontrol laboratuvarında üstün donanım
- ✓ Marka gözetmeksizin her türlü monitör ve printer onarımı
- ✓ Gezici servisler
- ✓ Yedek malzeme temini
- ✓ Anlaşılabilir kullanıcılara özel fiyat
- ✓ Uzman kadro

Bilişim 2000
Stand No
9 - 123

**Monitör ve Printer
Laboratuvarı**

Yüksekaldırım Caddesi Yunus Boy İşhanı
No : 66 Karaköy / İstanbul
Tel: 0 (212) 293 58 26 (4 hat)
Fax: 0 (212) 293 47 69

Koruma Mekanizmaları ve Yasal Durum

Problemsiz CD Kopyalama

Kopyalama hiç bu kadar kolay olmamıştı. Günümüzde CD yazıcılar pek çok özel bilgisayar kullanıcısının zorunlu donanımlar listesinde yer alıyor. Ancak teknik olarak mümkün olan her şey her zaman yasal olmuyor. Bu yazıda koruma mekanizmalarını açıklıyoruz.

■ Yazılım üreticileri ürünlerini istenmeyen kopyalara karşı korumak için sürekli değişik yöntemler deniyor. Özellikle eğlence yazılımlarında ve bilgisayar oyunlarında kopyalanmaya karşı koruma için oldukça fazla yöntem geliştirilmiş. Ancak zirve ürünlerde milyonlarca doları döndüğü ve gelecek vaat eden yeni bir firmanın tamamen yükselmesi veya batması anlamına geldiğinden buna şaşırılmamak gerek. Ancak rakip karşısında bir adın ileride olabilmek her zaman kolay olmuyor.

CD kopyalamaya karşı koruma mekanizmaları

İkili sistemde kaydedilen bilgiler kayıpsız olarak kopyalanabildiklerinden işe yarar kopya üretmenin çok masraflı

ve zor hale getirilmesi koruma için önemlidir. Şu sıralar CD yazıcılar oldukça ucuz fiyatlara satıldıklarından bazı kullanıcılar audio-CD arşivlerini geniş tutma ve yazılım koleksiyonu oluşturma eğiliminde. Müzik CD'lerinde çok kolayca yapılan bu iş, bilgi içeren CD'lerde oldukça uzun ve pahalı olabilir.

CD kapasitesini büyütme artık pek işe yaramıyor

Bazen CD üzerindeki uygulamalar 660 Mbyte'tan daha büyüktürler, ancak bunun mutlaka gerekli programı kodu ile olması gerekmez. CD yazıcılar alışılmış 74 dakikalık standart bir CD-R'ına 659 Mbyte'tan daha fazla veri yazamazlar. 80 dakikalık CD'ler piyasaya çıkıncaya

kadar "kapasite büyütme (oversizing)" ucuz ve oldukça verimli bir kopyalama korumasıydı. Bugün bu koruma yöntemi eskidi çünkü en amatör kullanıcılar için bile kolay lokma oldular.

Yanlış TOC kaydı ile bid diske GB'larca kayıtlı

Kopyalamayı engellemek için sevilen bir yöntem olarak CD-TOC'una (Table of Content) geçerli olmayan bir kayıt konur. Bu TOC örneğin veri adresleri hakkında bilgiler ve kayıtların başlangıç ve bitiş noktalarını içerir. Kolay bir manipülasyon ile veri boyutlarını değiştirmek mümkün oluyor. Bu CD üzerinde birkaç GB veri kaybedilebilmesini sağlıyor. Var olan bir veri ve audio track'e bir veri track'i ekleyerek de geçerli bir

kopyalama koruması oluşur. Kısa bir süre öncesine kadar pek çok CD yazma programında bu kopyalamanın sonu anlamına geliyordu. Bugünse bu tip yazılım paketlerindeki "Yasal olmayan TCC kayıtlarını göz ardı et" seçeneği ile kopyalama koruması aşılmış oluyor.

Guard Modul ile kopyalama koruması

Modern CD yazma programları yanlış kayıt ve yüksek boyutlarla çoğunlukla sorunsuz olarak başa çıkabildiklerinden kopya koruması için yeni yöntemler talep ediliyor.

Program işleyişi için gerekli olmayan ancak izinsiz kopyalamayı engelleyen koruma programları özellikle sevilir. Bu tarzdeki bir koruma programı (Guard Modul) farklı koruma kriterleri kombinasyonu veya tek bir özelliği sorgulayarak program başlamadan önce yerleştirilen CD'nin orijinal olup olmadığını kontrol eder. Böylece örneğin CD üzerindeki özel fiziksel kriterler -sub channel'deki tanımlı hata veya veriler gibi- denetlenebilir. Diğer bir seçenek yazılım içinde gizlenmiş bir fonksiyonu çağırma veya şifrelemeye ait bir kodu tanınamaz hale getirmek. Bunun için koruma modülü debug erişimleri engellemeli, aksi takdirde Cracker'lar koruma mekanizmalarını sorunsuz geçebilir.

SecuROM yaygın bir koruma mekanizması

SecuROM Sony tarafından geliştirildi ve özellikle iletişim sektöründe kopyalama koruması olarak benimsendi. SecuROM ile korunmuş bir CD'yi iç tarafındaki küçük logodan -DAIC tanımlaması- tanıyabilirsiniz. Çoğunlukla CMS_16.DLL, CMS_NT.DLL veya CMS_95.DLL dosyalarını CD üzerinde bulmak mümkün. Koruma, Master CD üzerinde bulunan elektronik parmak izi kombinasyonundan ve ona uygun şifre-

Web sayfasına girmeden önce belirtilen koşulları dikkatlice okumak gerekir. Buradan oyun CD'lerinizi yedeklemek için kabaca sınırlanmış sayısız bilgi bulabilirsiniz.

lemelerden oluşur. Sub kanallara (kontrol byte'ları) kaydedilen veriler, yerleştirilen bir CD'nin tanımlama (authentication) testinde kullanılır.

Laserlock koruması, çıplak gözle de görülüyor

Laserlock ile korunan bir CD çoğu zaman çıplak gözle görülür. CD üzerinde okunamayan sektörlerin bulunduğu belirgin izler (track'ler) var. Bu izler CD'nin mastering sürecinde yaratılır. Bozuk sektörlerin olduğu boşluk pek çok CD yazıcı ve yazma programlarında zor okunur, çoğunlukla veri transferinin kesilmesiyle sonuçlanır. Okunamayan dosyalar laserlock ismiyle gizlenmiş bir klasörde tutulur ve CD'nin fonksiyonlarına göre kullanılır. Laserlock'ta da kombine hata korumasıyla çalışan farklı dosyaların performanslı şifrelemesinden vazgeçilmiyor.

Safe Disc ile CD'nin dijital imzasının kontrolü

Safe Disc bir CD'yi üç farklı şekilde korur. Birinci yöntemde CD'nin dijital imzası test edilir -burada dijital CD'nin verilerle eşleşmesi gerekir. İkinci şekilde

şifreleme bir programın çağrılmasından önce başlatılan belli verileri korur. Son olarak çalıştırılan programın bir kısmı tüm hacker denemelerine karşı en azından teorik olarak korunurlar. Bu koruma için CD'nin mastering'inde lazer ile dijital imza gündeme gelir. Geleneksel

SORULAR

Microsoft ve Korsan CD Kopyaları

Dr. Thomas Urek, Microsoft GmbH Şirket Avukatı

SORU: Neden oyunlar teknik kopyalama korumasıyla korunurken ofis programları için de böyle bir uygulamanız yok?

CEVAP: "Microsoft ofis ürünlerinin yüzde 80'ini iş alanına satıyor. Ve burada tek tek paketterden değil lisans formlarından bahsedildiğinden kopyalama koruması sınırlı bir çözüm sağlardı. Ofis ürünlerinin ikinci büyük sorunu ise kaçak kopyalarının profesyonelce hazırlanması. Bu durumda da kopyalama koruması zaten en etkili yöntem değil."

SORU: Microsoft'un ve yazılım endüstrisinin kopya yazılımla uğradığı zararın boyutu nedir?

CEVAP: "Business Software Alliance'ın (BSA) 1999 yılında Alman yazılım endüstrisi için yaptığı araştırmada toplam zarar 1.25 milyar mark. Ancak biz bunun buz dağının sadece şu yüzeyindeki kısmı olduğunu düşünüyoruz."

CDRWIN detaylı bilgiler veriyor ve oldukça kapsamlı bir kurulum seçeneği sunuyor.

programlarla kopyalanması oldukça zordur ve program başlatılırken her seferinde CD'yi sorgularlar. Safe Disc ile korunan bir CD'yi 00000001.tmp, cled16.dll veya cled32.dll'den tanımak mümkün.

Protect CD, CD Cops ve DiscGuard

Farklı firmalar kopyalanmaya karşı koruma için değişik yöntemler sunarlar. Çoğunlukla belli koruma kriterlerinden oluşan kombinasyonlar kullanılır. Bunlar ISO standardına uygun olarak düzenlenmiş olan veri ve audio trackleri, sub kanallaki gizli bilgiler veya belli CD mastering yöntemleriyle serbest kodlu sorgulama olabilir. Ayrıca, özel fiziksel CD imzalarıyla sorgulanarak kullanılan daha önemli ve geçerli veriler de kullanılır.

Müşteri tarafı ve kopyalama gereksinimleri

Endüstrinin haklarını korumak için kullandığı yöntemler oldukça etkileyici. Ancak kullanıcı satın aldığı yazılımın bir güvenlik kopyasını çıkarmaya eğiliminde. Çünkü CD farklı nedenlerle zaman içinde zarar görebilir, örneğin köpeğiniz CD'nizi kemirebilir -artık CD'yi çöpe atmaktan başka çare yoktur. Veya CD'nizi oldukça sıcak bir havada arabada unutmuşuz. Akşam döndüğünüzde karşılaştığınız şey artık işinize yaramayacaktır. Üreticiden zarar gören programlarınız için herhangi bir şey talep etmek için lisansınız olsa bile çoğu zaman fazladan sabır ve zamana da ihtiyacınız olacak.

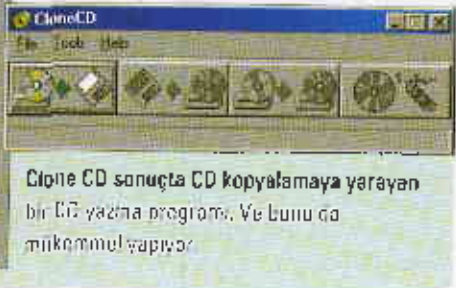
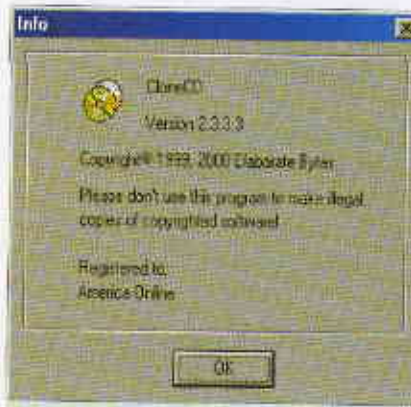
Yararlı CD kayıt araçları ve Clone CD

Nero Yazılım Paketi (www.nahad.de - şu an 5.5x sürümünü güncel ve şimdi S-VCD formatını da destekliyor) ve Golden Hawk Technology'nin (www.goldenhawk.de) CDRWIN 3.8'i çok iyi performansla sahipler ve aynı zamanda bu ikisi çok yönlü CD yazma programlarıdır. Ancak burada biraz daha yoğun olarak malzeme ile ilgilenmek gerekir, çünkü her şey başa uşlarla çalışmıyor. Ancak buna karşın programın sunduğu sonuçlar oldukça etkileyici. Bu yazılımın avantajı pazardaki tüm güncel CD yazıcılarla uyumlu olması. CD yazma programları arasında yıldız parlayan şu an için Clone CD (www.elby.de). Bu prog-

ram ile hemen hemen bütün korunan CD'leri kopyalamak mümkün. Yazılımın kolay kullanılıyor olmasının yanı sıra oldukça hızlı. Clone CD'de sorunlu olan programın kullanılabileceği donanım desteğinin sınırlı olması. Clone CD'nin harika özelliklerinden yararlanmak için yeni donanım olarak başa çıkmaya çalışmak çok zor.

Sonuç: Korsan kopya etmek hırsızlıktır

CD kopyalama seçenekleri ile ilgili karar vermeden önce bir şeyi düşünmek gerekir. Bugün artık Atari ve Amiga'nın olmamasının nedeni sınırsız kopyalamaydı. Piyasada dolaşan 100 bin yazılım paketinin sadece yüzde 10'u dükkanlardan alınıyorsa bu üretici şirketin yazılım ge-

lişirmek için zaman ve para ayırmadan önce uzun uzun düşünmesi gereken bir sorundur. Ancak bir sistem için çok az program samırsa o sisteme ölü. Şunu düşünün: Kopyalama ile bir firmanın malzemelerini kullanmış oluruz.

Suç, ama dünyadaki en büyüğü değil

Yazılım kopyalama için çok fazla neden vardır ancak, bunlardan hiçbirini kopyalamayı yasal hale getirmeyiz. Programların kopyalanması çok yaygın olduğunda kullanıcıların çoğu hukuki olarak tehlikeli şeyler yaptıklarını farkında bile olmayabilirler. 1993'ten beri yazılım hakkı veri tescilci üzerinde olursa olsun telif hakları kapsamında bulunuyor. O nedenle bilgisayar programları da sadece hak sahibinin -genellikle program yazarı olur- izni ile çoğaltılıp yayılır. Bu hakları ihlal edenler para cezası veya üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bunlar arasında daha üst boyutta olaylara karışanlar beş yıla kadar hapis cezası alabilirler.

Tartışmalı kopyalar: Yedek alma hakkı

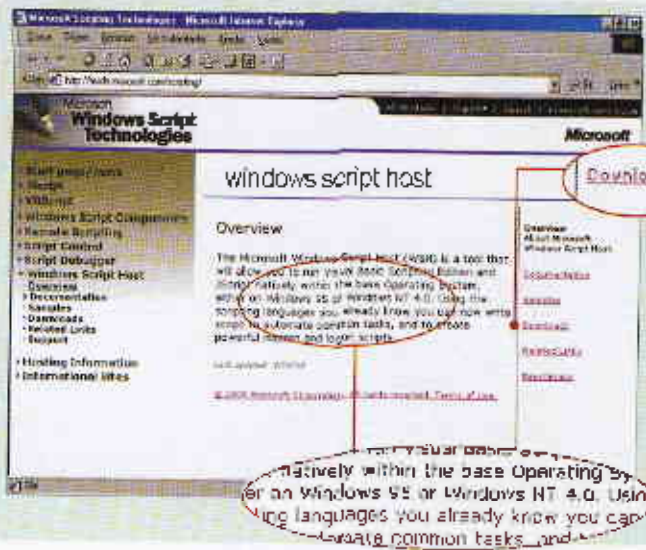
Telif hakları yasasıyla korunan film veya müzik parçaları gibi eserlere karşı kopyalama yasasının bir istisnası var: Özel kullanım için en fazla 7 kopya çıkarmak mümkün. Ancak bilgisayar programları için özel kullanım alanında böyle bir kopyalama izni yok. Yazılım için sadece bir güvenlik kopyasına izin var, ancak bunu da çalışma kopyası olarak değil, satın alınan programın kullanılabilirliğini garantilemek amacıyla kullanmak şartı var. Bazı malikemeler bu uygulamayı bile eleştiriyorlar. Çoğu kez disketlerin kopyalanmasına izin verirken CD'lere verilmiyor. Disketler manyetik alanla etkilenip bozulabilirler, ancak CD'ler değil. Bu nedenle CD'lerin programın kullanılabilirliğini garantilemek amacıyla yedeklenmesi gerekiyor ve aynı zamanda da yasak. Hukuki yönden ele alınan

başka bir görüşe göre farklı bir yorum daha var: Eğer yazılım üreticisi lisans sözleşmesinde hasarlı CD'yi sorunsuz değiştirme garantisini veriyorsa CD kopyalamaya gerek kalmaz. Eğer durum böyle değilse CD sahibi güvenlik kopyasını alabilir. Çünkü CD'ler de dış etkenlere karşı tamamen dayanıklı değil: çizildikleri anda programı bir daha kullanmayı unutabilirsiniz.

Kopyalama koruması ve aldatılan CD yazıcılar

CD'lerin bazıları güvenlik kopyası çıkarmayı engelleyen kopyalama korumasına sahiptirler. Örneğin CD yazıcı yazılımını yanlış bilgilerle şaşırtan koruma fonksiyonları gibi. Kopyalama korumasını CD yazıcıyı yine doğru yöle yönlendirerek devre dışı bırakan programlarla hukuki sorunlar yaşamadan kullanabilirsiniz. Çünkü korumuş bir koduna ulaşmayı denemek yerine CD yazıcının doğru çalışmasını sağlıyorlar. ☐

Ali Sirmecyan (asirmec@yahoo.com)

Windows Scripting Host sadece Windows 98 altında değil, Windows 95 ve Windows NT altında da çalışabiliyor.

Araç Java Script ve VBA dillerinin basitleştirilmiş biçimlerini kullanabiliyor. Microsoft'un sayfasında indirmek üzere çeşitli örnekler bulabilirsiniz.

Script'ler ancak JS veya VBS uzantısı ile kaydedilirse çalıştırılabilir. Script'ler için diğer bir kullanım alanı da sistemi uyarılandır. Bunun için Windows Scripting Host ve bu dillerde bir çok yol vardır. VB-Script kullanarak günün tarihini ve tam zamanını ekrana getiren kod aşağıdaki gibidir.

zaman = "Günün tarihi " &

TEMEL BİLGİLER

Windows Scripting Host Sözlüğü

Active-X-Control; Üzerinden, belirlenen bağları noktaları ile haberleşebilecek küçük bir program. Active X kontrolleri genelde internetteki yönetim görevlerini üstüne almış küçük araçlardır.

Host; Host, kendi dijital ortamını diğer programların kullanımına sunar. Bunlar özellikle bir işletim sistemi veya veritabanı üzerindeki komutlar olabilir.

IF-THEN Yapısı; Bir programda kullanılan Eğer-Sonra sorgusu. Eğer şart sağlanıyorsa programın belirli bir kısmı yürütülür, eğer şart sağlanmıyorsa başka bir parçası işlem görür.

J-Script ve Java Script; J-Script, Netscape'in Java Script'inin Microsoft versiyonudur. Her iki dil de birbirini ve hemen hemen aynıdır ve birbirleri ile uyumludurlar.

Pop-up Metodu; Bir uyarı penceresinin ekrana gelmesini sağlayan bir Windows Scripting Host metodu.

Run Metodu; Yabancı programların çağırılması ve çalıştırdıktan sonra kaynak programa dönmeyi sağlayan Windows Scripting Host metodu.

Script; Normalde basit görevleri yerine getiren küçük programları belirtmek için kullanılan bir ifade.

VB-Script ve Visual Basic; VB-Script, Microsoft programlama dili Visual Basic'in bir alt grubudur. Açık bir Interpreter dil olarak küçük görevlerle denetlenmiştir. Dosya işlemlerini ve işletim sistemine erişimi desteklemez.

içerisinde bulunan değişkenleri birbirlerinden ayırt etmek için Değişken(1), Değişken(2) ve bu şekilde kullanılacak değişken sayısına kadar devam eden sayılar kullanılarak numaralandırılır. J-Script ve VB-Script programları IF sorgularını da kullanabilirler. Bu sorgudan elde edilen sonuçta bağlı olarak programın bir kısmından başka bir kısmına atlanabilir. Her iki Script dilinde de dosyaların kullanımı ile ilgili komutlar bulunmuyor. Windows Script Host altında J-Script ve VB-Script ile dosyaların ve klasörlerin ne silinmesi ne de kopyalanması işlemleri kullanılabiliyor. Buradaki araç host'da değil, kullanılan dillerde. Çünkü aslında internet için geliştirilen bu diller ile yerel bir bilgisayar üzerindeki dosyaların üzerinde değişiklik yapılabilecek bir script yazılamıyor. Ancak bu sizi kısıtlamıyor. Kullanılan DOS komutları üzerinden Windows Script Host ile dosyalar kopyalanabilir, taşınabilir ve silinebilir.

Windows Scripting Host'u doğru çalıştırmak

Windows Scripting Host JS ve VBS uzantısına sahip bütün dosyaları tanıya-

biliyor. JS, J-Script Code ve VBS de VB-Script programları için kullanılıyorlar. Bu türdeki dosyalardan birine iki kere tıklanması ile Windows versiyonun WSCRIPT.EXE Script ile beraber otomatik olarak çalışacaktır. Alternatif olarak derleyicinin MS-DOS komut satırı versiyonu CSCRYPT.EXE adı altında bulunur. Avantajımız: Burada, komut satırı penceresi terk edilmek zorunda kalmadan script, DOS Batch dosyalarından da tamıyla çağrılabilir.

Script programcılarını ilk olarak Başlat/Çalıştır altından WSCRIPT.EXE programını tek başına bir kez çalıştırmalıdır. Bunun sonucunda üzerinde iki seçenek bulunan bir pencere ekrana gelecektir: "Belirtilen süre dolduktan sonra komut dosyasını durdur" seçeneği ile bütün script'ler saniye cinsinden belirlenen süre sonunda, o an için ne işlem gördüğüne dikkat edilmeksizin durdurulur. Dikkatsiz bir şekilde programlanan sonsuz bir döngü ile sistemleri kilitlemeler için bu seçenek büyük anlam taşır. İkinci seçenek de DOS sürümü ile ilgilidir. Eğer "Komut Dosyası, MS-DOS ortamında çalıştırıldığında ambikem görüntülensin" seçeneğinin yanındaki kutu boş bırakılırsa, CSCRYPT Microsoft Copyright uyarısının ekrana gelmesini engelleyecektir. Bu Scripting Host Script'leri içerisinde kullanılan batch dosyalarının dikkat çekmekten çalışmasını sağlar.

Windows 98 ile WSH programlamadaki ilk adım

J-Script veya VB-Script altında programlama için Windows'un Not Defteri gibi basit bir metin editörü yeterlidir.

Windows Script Host'un DOS versiyonunun ismi CSCRYPT.EXE. Bu sayede DOS altında da basit döngüler kullanılabilir.


```
date & " . Saat" & time  
msgbox zaman, 64
```

Script "zaman" değişkenine uyarı penceresinin üzerindeki mesaj atar. Tarih ve saat bilgilerini de "date" ve "time" fonksiyonlarını kullanarak ekler. Kullanılan "msgbox" VBA komutu ise ekrana bir Windows uyarısı gelmesini ve "64" sayısı da pencerenin üzerinde Info simgesinin bulunmasını sağlar.

Windows Scripting Host temelli uygulamalar arası bir metod da WshShell'dur. Bu, bulunduğunuz ortama göre, yani Windows veya DOS, tepki verir. Bu metod grafik ortamda bir uyarı penceresi ekrana getirirken, DOS altında komut satırı üzerinde bir metin görünecektir:

```
Wscript.echo zaman
```

Gerçek Windows gücü ise Pop-up metodunu getiriyor. Bu sayede programcı, pencerenin ekranı terk edeceği süreyi belirleyebiliyor. Ancak programda bir eksik bulunuyor. Çünkü Pop-up'dan önce bir Shell nesnesinin tanımlanması gereklidir. Bu da Wscript.CreateObject metodu ile gerçekleştirilir.

```
Set WshShell = Wscript.Create  
Object("Wscript.Shell")  
Zaman = "Günün tarihi" &  
date & " . Saat" & time  
WshShell.Popup zaman, 10,  
"Tarih ve Zaman", 64
```

WshShell.Popup ile başlayan satırda ekrana gelen uyarının on saniye ekranda kaldıktan sonra silineceğini bildiren bir ifade, uyarı penceresi için bir başlık

ismi ve daha önce de olduğu gibi "64" sayısına karşılık gelen bilgi simgesi bulunur.

Windows Scripting Host üzerinden dolaylı dosya erişimi

Wscript-Shell'deki en ilginç metod Run'dır. Bu sayede parantez içerisindeki program belirlenen tüm parametrelere uygun olarak çalıştırılır. Burada kullanılan örnek kod, Windows Scripting Host altında DOS komutları ile nasıl çalıştırılabileceğini ve bu şekilde batch dosyalarının bulunduğu tüm özelliklere nasıl ulaşılabileceğini gösteriyor.

Kullanılan örnekte ilk olarak MS-DOS komut satırı açılıyor ve Copy komutu kullanıma sunuluyor. Command ifadesi sonrasında kullanılan "/C" parametresi ile komutun çalışması sona erdikten sonra komut satırı penceresinin kapatılması sağlanır. En son komut "cdtemp\copyprot.txt" sadece kısa bir süre ekranda görünebilen bir aksiyon olan bir dosya içerisinde bir protokol yazdır. Bir sonraki Run metodu ise Not Defteri penceresinde biraz önceki protokol dosyasını çağırır. Bir sonraki adımla son bir DOS komutu ile bu protokol tekrar silinir.

```
Set WshShell = Wscript.Create  
Object("Wscript.Shell")  
WshShell.Run("command /c  
copy c:\windows\*.ini c:\temp  
>c:\temp\copyprot.txt")  
WshShell.Run("notepad  
c:\temp\copyprot.txt")  
WshShell.Run("command /c del  
c:\temp\copyprot.txt")
```

Görünmeyen script'ler tehlikeli olabilirler

En fazla etkiye programlar arası bağlantı için kullanılan script'ler sahiptirler. Bu script'ler ekran üzerinde görünmek zorunda değildir, bunun yerine gizli olarak aralarda da çalışabilir. Burada kullanılan örnek script aralarda Word'u başlatır, küçük bir metin yazar ve daha sonra masaüstüne kaydedilir.

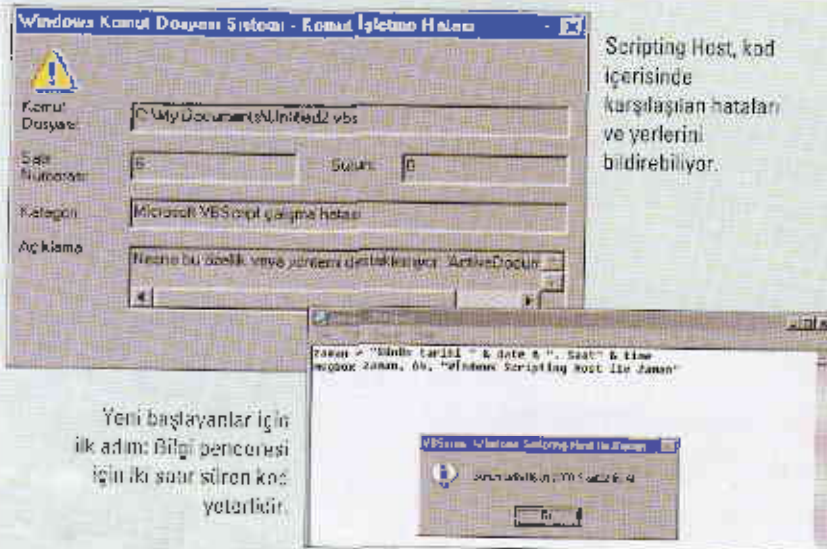
```
dim WWord  
set WWord = Wscript.Create  
Object("Word.Application")  
WWord.Visible=FALSE  
WWord.Documents.add  
WWord.Selection.TypeText("Bu  
artalan için bir gösteridir...")  
WWord.ActiveDocument.Saveas  
"c:\windows\desktop\  
Testinv.doc"  
WWord.Quit
```

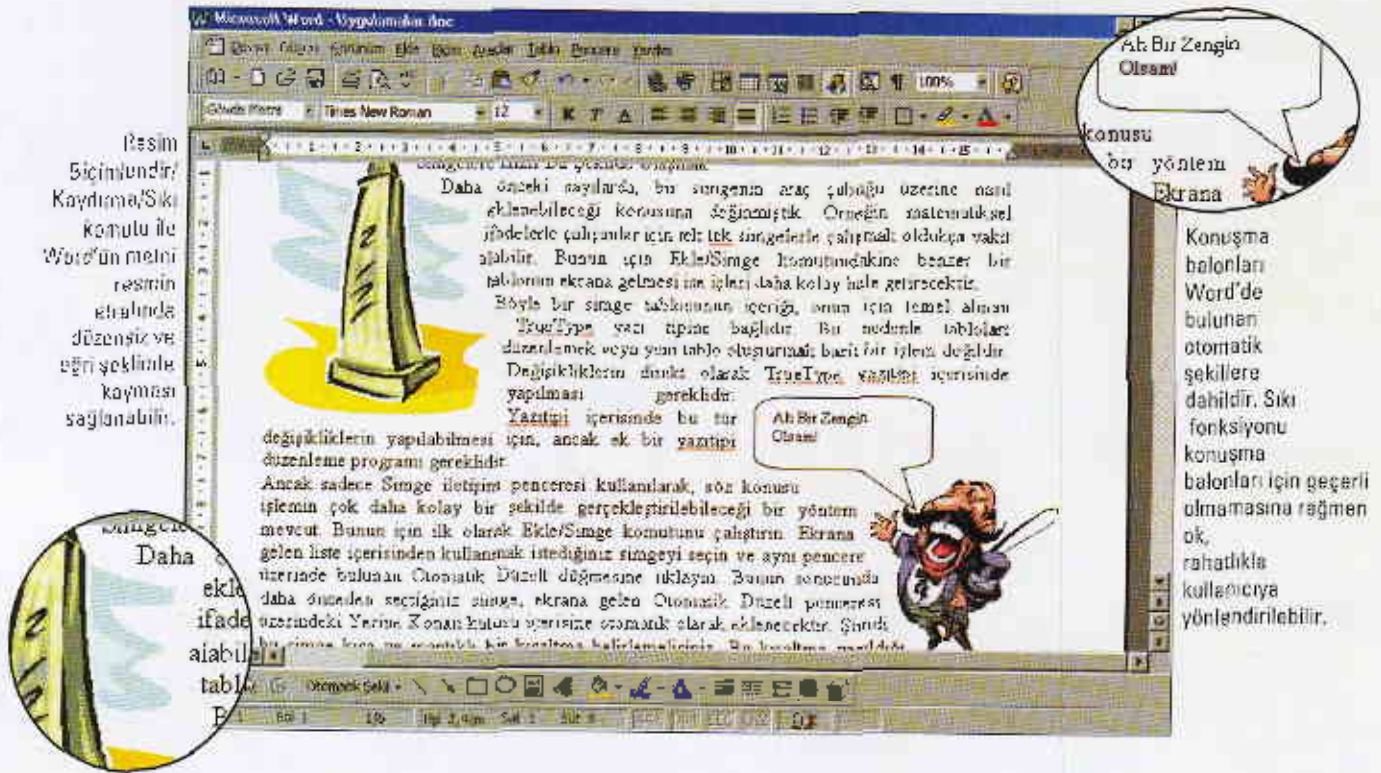
Script ilk olarak Word.Application türünde yeni bir nesne tanımlar. İstenirse burada "Excel.Application" kullanılarak manuel olarak bir Excel nesnesi de oluşturulabilir. Yeni nesne WWord ismini alıyor ve WWord.Visible=FALSE ifadesi ile görünmezlik özelliğini kazanıyor. Bu özelliğe programlama ve test aşamasında TRUE değeri verilerek Script'in uygulama içerisinde ne yaptığı takip edilebilir. WWord.Documents.add komutu ile yeni bir Word belgesi oluşturulur ve WWord.Selection.TypeText komutu kullanılarak da daha önceden oluşturulan belge içerisine metin girilir. Script daha sonra belgeyi kaydetmek için WWord.ActiveDocument.Saveas komutunu kullanır. Son olarak Word penceresinin kapatılması için WWord.Quit komutu kullanılır. Eğer WWord.Visible özelliğine değer olarak FALSE atanırsa tüm işlemler aralarda gerçekleşir. Sadece sabit diskteki küçük birim ve kum saatine dönüşen fare imleci aralarda gizli bir şeyler gerçekleştiğini belirtir.

Script'lerde kullanılacak program komutları

VBA'daki makro-komutları ile denetim komutları aynı değildir. Hangi metodların kullanılabileceğini görmek için Word altındaki Visual Basic Düzenleyicisi'ni ve ardından View/Object Browser komutunu çalıştırıp ilk sırada bulunan açılır liste içerisinde belirli uygulamaların nesnelerini seçebilirsiniz.

Kadir Turgut kuznetas@chp.com.tr

Her Yönüyle Word'de Resim

Resim ve Yazının Harmonisi

Word sadece karakterleri ve paragrafları biçimlendirmiyor. Uygun ipuçları ile yazılardan oluşan bir çöl, resim ve yazının birlikteliğinden renkli ve etkili bir görünüme sahip olabilir.

Bu yazıda gerekli olan her şeyi bulabilirsiniz.

■ Word 97 içerisindeki ek fonksiyonlar ve 95'e göre daha güçlü olduğu yanlar ilk bakışta kolaylıkla göze çarpmıyor. Resim ve metni harmonik olarak bir araya getirme yeteneği de bu paketin ikinci planda kalan özelliklerinden biri. Ancak Word bunun için başka bir grafik programına ihtiyaç duyacaktır. Bir Paint Shop Pro kullanıcısı olarak endişe etmeniz gereken bir şey yok. Eğer Corel Draw kullanıyorsanız gerekenden çok daha fazlasına sahipsiniz demektir.

Word dokümanlarına resim eklemek için kullanılabilecek üç ayrı yol mevcut. Bunlardan ilki Pano (Clipboard): Sadece basit ve küçük resimler güvenilirdir bir şekilde pano üzerinden alınabilirler. İkinci yol Dosya Al (File Import): Bu yöntemde özel çalışmalar veya yüksek çözünürlüklü fotoğraflar kullanılabilir. Üçüncü yol kendi arşivi: Word istediğiniz şekilde biçimlendirebileceğiniz veya konuşma balonları ekleyebileceğiniz geniş bir arşive sahiptir.

Panoda yaşanan sorunlar:

Paint'ten alma engeli

Windows Donatıları arasında yer alan ve yazılı bir grafik programı olan Paint, resim düzenleme işlemleri için fazla tavsiye edilmez. Bunun bir nedeni sorun yaşanan resim transferidir. Eğer Windows 3.1'den miras kalan bu programı Windows 95 altında kullanıyor ve panodan resim almak için kullanıyorsanız, üzerinde dağılmış renk lekeleri bulunan siyah alanlar ile karşılaşabilirsiniz. Windows 98'de bu tür bir sorun yaşanmamasına rağmen, panodan veya Paint'in çok fonksiyonlu olmamasından kaynaklanan sorunlar yaşanabilir. Eğer Paintshop Pro, Picture Publisher, Photo Paint veya Fractal Painter gibi grafik programlarının güncel versiyonlarını kullanıyorsanız, bu tür basit ve gereksiz sorunlarla karşılaşmayacaksınız demektir. Ancak eğer bu grafik programlarından hiç birini kullanmıyorsanız, resmi BMP biçiminde kaydedebilir ve daha sonra Word dokü-

manına eklemek için Ekle/Resim/Dosyadan komutunu kullanabilirsiniz.

Hazırlık Bilgileri:

Eksik resim parçaları

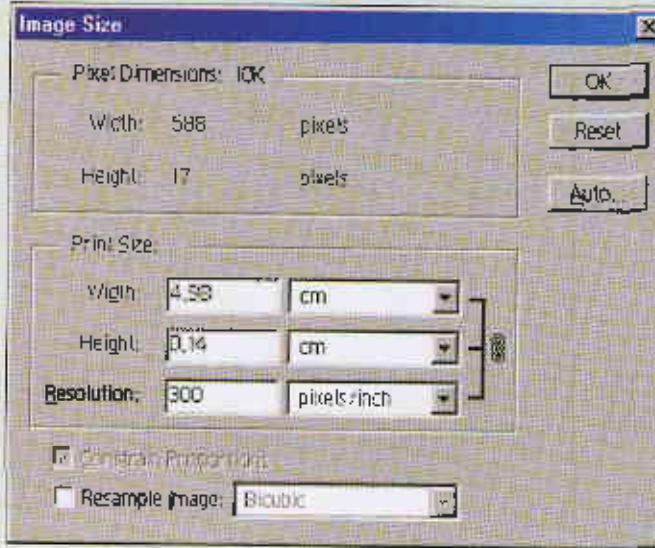
Kullanılan grafik programının işletim sistemi ile uyumlu olması, ekleme işleminin başarılı olması için yüzde yüz bir garanti sunmıyor. Corel Draw veya Designer gibi vektörel grafik programlarından resim alma işlemleri genelde sorunlara neden olabiliyor. Bunun için probleme neden olan iki noktayı göz önünde bulundurmalısınız. Eğer resmin parçaları eksikse veya alanların biçimleri birbirlerini tutmuyorlarsa, resim parçalarının çiziminde çok fazla düğüm ve yönlendirme noktası bulunduğu yorumu yapabilir. Bu noktalara bir vektör programında bir alanın biçimini belirlemek için ihtiyaç duyulur. Eğer bir formun dış muhafazası ne kadar düzgün değilse tanımlama için o kadar fazla düğüm noktasına ihtiyaç duyulacaktır. Eğer Corel Draw'ın pers-

pekiif, kapla veya interaktif büyüme gibi fonksiyonları bir nesne üzerinde kullanacak olursanız veya bir ya da daha fazla nesneyi birleştirecek, karıştırarak ya da kesecek olursanız ek düğüm noktaları da oluşacaktır. Eğer birçok bileşen için her defasında 512'den fazla düğüm noktası atanacak olursa, kritik bir durum çıkabilir. Böyle bir resmi Word dokümanına ekleyebilmek için, söz konusu alanları düğüm aracını kullanarak seçin ve daha sonra otomatik azaltı fonksiyonunu kullanarak düğüm noktası sayısını en uygunu çekin. Genellikle nesne biçimini belirtmek için tek bir düğüm noktası kullanıldığı için bu işlem uygun bir dereceye kadar nesne biçimini üzerinde değişikliğe neden olmayacaktır.

Karşılaşılabilecek muhtemel ikinci bir sorun da doldurmaların kullanıldıkları alana uymamaları, saydam yüzeylerin Word'e eklendikten sonra gri olarak görünmeleri veya belirli aralıkları renk taşınmaları sayılabilir. Bu fenomenler ise sadece Corel Draw ve Designer'ın 7'ye kadar olan versiyonlarında yaşanıyorlar. Vektörel grafik programlarının soruna olan bu sürümlerini kullananlar, bu sayfa içerisinde yer alan "Mükemmel Vektör Resimleri" başlığı altındaki yazıdan yardım alabilirler.

Corel dosyalarının eklenmesi yeterli değil

Corel Draw dosyaları panoya alternatif olarak doğrudan Ekle/Resim/Dosyadan komutu kullanılarak da alınabilir. Ancak bu durumda ağırlaşan kısıtlamalar bulunur. Bunlardan birisi Corel

Çözünürlük ve dpi: Bu ayar ile resim büyüklüğünün Word ve Photoshop altında aynı olması sağlanır.

Draw 8'ya kadar olan biçimlerin desteklenmesi, diğerlerinin eksik olmasıdır. Bir Postscript yazıcının eksikliğinden dolayı Corel Draw'ın Postscript biçimindeki Export fonksiyonunu kullanmak istemeyenler, gerekirse resmi Corel altında File/Export komutunu kullanarak TIFF veya diskte daha az yer kaplayan JPEG biçiminde saklayabilir ve daha sonra bu söz konusu biçimlerdeki resmi Word içerisine ekleyebilirler.

Bir Postscript dosyasının konfigürasyonu için zaten sürücünün kurulması ve sonraki yazdırma işlemlerinin dosyaya dönüştürülmesi yeterlidir. Bir Postscript yazıcı gerekli değildir.

Metin kaymasını engellemek: 1:1 ölçek uygun

Resim beklenenden daha büyük bağlandığı zaman metnin kayması gibi bir durumla karşılaşılabilir. Bu fenomen her şeyden önce eklenen taramalarda ortaya çıkar.

Grafik programı Photoshop kullanıcılarının bu problemi çözmek için bir şansları var. Photoshop altında Image/Image Size komutunu çalıştırın ve

Eklenen resmin metin içerisinde en iyi şekilde görünmesi ve bozulmaması için gerekli ayarların Boyut kartı üzerinden yapılması gereklidir.

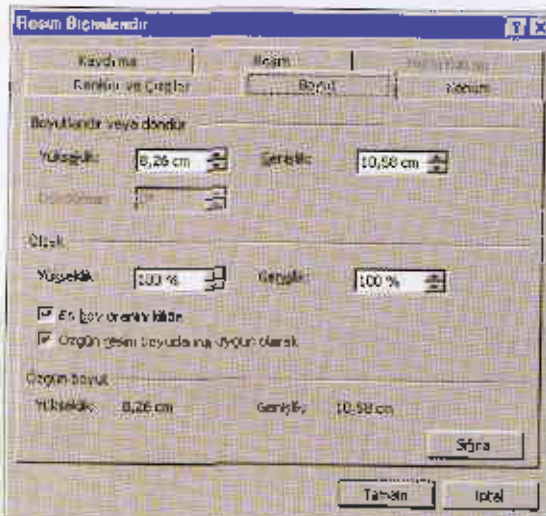
ekrana gelen pencere üzerindeki Resample Image seçeneğindeki işareti kaldırın. Daha sonra Print Size başlığı altında yer alan Resolution (Çözünürlük) değerini 300 dpi olarak değiştirin. Artık, değişim sonrasında pano üzerinde Word belgesine eklenen, resmin yükseklik ve genişlik değerleri girilebilir.

Bu yöntem aklında eğer dosyanın pano üzerinde değiştirilmesinde değil, Word'de Ekle/Resim/Dosyadan komutu kullanıldığında başımsız olacaktır.

Bu yöntem çözünürlüğün ayarlanması için kullanılan benzer seçeneklerin "dpi" olarak kullanıldıkları Picture Publisher ve diğer Bitmap programlarında da çalışmayacaktır. Corel ve Designer dosyalarının pano üzerinden Word'e aktarılmaları esnasında ise, Word penceresinde orijinal dosya büyüklüğü ve görünen büyüklük arasında yüzde ikinin altında bir sapma olabilir ve bu sapma yüzeyi çok az etkiler.

Tam ölçüyü tutturmak: Büyüklüğü ayarlamak

Sadece ölçekin önemli olduğu çizimlerde değil aynı zamanda Word'e aktarma esnasında değişen resim büyüklüklerini de düzeltmek zorundasınız. Bu işlem, ek aracı kullanılarak resmin kenarındaki noktaların hareket ettirilmesi ile belirli kademelerle yeringe getirilebilir. Ancak büyüklük değerini tam olarak elde etmek için nesne üzerine faremin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve açılan menü üzerindeki Resim Biçimlendir komutunu çalıştırın. Ekranı gelen pencere üzerindeki Boyut

rinden isterseniz Yükseklik ve Genişlik değerlerini santimetre cinsinden girebilirsiniz. Eğer burada bulunan "Özgün resim boyutlarına uygun olarak" seçeneği işaretliyse, Yükseklik veya Genişliğin girilmesi yeterli olacaktır. Word eksik olan değeri resmin yüksekliği veya genişliği kapatacak şekilde otomatik olarak yerine koyacaktır.

Postscript ekleme:

Mükemmel vektörel resimler

Microsoft Windows 3.0 altında WMF (Windows Meta File) ile vektörel resimler için belirli bir değiş tokuş biçimi yerleştirmeye çalışır. Ancak seçenekleri oldukça sınırlı olan bu biçim

resmi iki kere kaydetmekdir. Bunu bir Windows tarafından resmi ekranda görüntülenmek için kullanılan Bitmap görüntüyü ve bir diğeri de yazıcıya gönderilecek olan Postscript bilgileri kullanılarak saklanırdı.

Corel Draw altında vektörel bir resmin EPS kopyasını almak için File/Export komutunu çalıştırın ve dosya türü (File Type) olarak da Encapsulated Postscript'i seçmelisiniz. Bunun sonucunda ekrana üzerinde bir çok seçenek bulunan bir iletişim penceresi gelecektir. Burada bulunan "Export Text As Text" seçeneğini işaretleyin. Son olarak yazı tipleri de yazı tipi bilgisi olarak resim dosyasına alınacaktır. Bu nedenle

bir görüntü için yerini belirleyecek olan bir önizleme yeterliyse kaliteyi 20 dpi'ya kadar indirebilirsiniz. Postscript uyumlu değil de normal bir yazıcıda tekrar yapılandırmak ve en az kayıpla en uygun kaliteyi elde etmek için 150 ile 300 dpi arasında bir değer seçebilirsiniz. Kullanılan resmin çözünürlüğü yükseltildiği sürece dosyanın büyüklüğü de artacaktır. Örneğin A5 boyutlarındaki bir resmin görüntülenmesi için Postscript verileri KiloByte'lar mertebesinde yer kaplarken 300 dpi'lık bir önizleme esnasında gerekli olan alan 16 Mbyte civarındadır.

Bu şekilde hazırlanan resmi Word altında Ekle/Resim/Dosyadan komutunu kullanarak doküman içerisine ekleyebilirsiniz. Resmin kalitesi ilk olarak Postscript uyumlu bir yazıcıdan çıktı alındığında görülecektir. Alternatif olarak Postscript verilerini alışageldiğimiz tüm yazıcılarda kullanılabilecek hale getirmek için Ghostscript veya Adobe Distiller gibi programları kullanabilirsiniz.

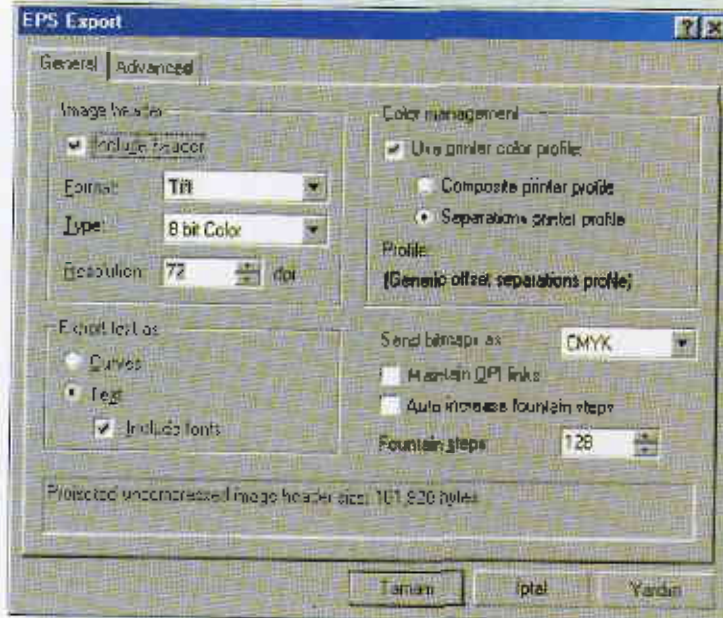
Şayet Word sayfaları bir stüdyoda, matbaa baskısına şablon olarak hazırlanmak üzere film üzerine aktarılacaksa, filme aktarımı yapan ışık makinesi verileri bu biçimde beklediği için Postscript biçiminden başka şans zaten yoktur.

Yerden tasarruf 1:

Harici resimler

Çok sayıda ve büyük resimlerin kullanıldığı Layout çalışmalarında Word, eğer yüz Mbyte'lar civarında bir resim bilgisi metin ile beraber kaydedilmek zorundaydı çalışma temposunu düşürebilir. Bunun için resim dosyası sabit diskte ve Word dokümanı içerisine bağlı olan kopyası ile beraber iki kat daha fazla yer kaplayacaktır. Ancak resmin dokümana eklenmesi esnasında bu durum engellenebilir. Ekle/Resim/Dosyadan komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencerenin sağında "Belgeyle Kaydet" seçeneği bulunur. Buradaki işaret kaldırıldığında resim dosyasına eklenmeyecek sadece aktif sayfa üzerine yüklenecektir.

Bu yöntemin bir avantajı bir dezavantajı bulunur. Dezavantajı Burada kullanılan resimler başka bir klasöre taşınmamalıdır. Bu yöntemin avantajı ise gerekirse daha sonra resim üzerinde rahatlıkla değişiklik yapılabilmesi-

Corel Draw, EPS Export penceresi üzerindeki bu ayarları kullanarak, Word altında kullanılabilen Postscript resimler elde edebilirsiniz.

modern vektörel programların bir çok ara renk arasında geçiş, saydam efektler veya oldukça yer kaplayan Bitmap artalan gibi efekt tekniklerine cevap veremedi. Bu nedenle söz konusu biçim sadece basit çizimler ve çok şematik görüntüler için kullanılır. Word resmin genelde sadece dosya içerisindeki kırıntı noktalarını açığa çıkardığı ve görüntüleyemediği için kompleks resimlerin kaydedilmesindeki kayıpları önceden tahmin etmek maalesef mümkün değil.

Bu problem asıl kendi bilgisayarınızda bulunmayan vektörel resimleri eklemeye çalıştığınızda ortaya çıkıyor. Bu durumda daha önceden de olduğu gibi, sadece bir çok vektörel grafik programının oluşturabildiği EPS (Encapsulated Postscript) yardımcı olabilir. Bu dosya biçiminin kullandığı yöntem ise

kullanılan her yazı tipi 50 Kbyte'lık yer kaplayacaktır. Direkt olarak Word içerisinde sayfa üzerine eklenen benzer metinlerde değil ama yazı kalitesinde değişiklikler fark edilecektir.

Image Header başlığı altındaki Include Header seçeneğini işaretleyerek resmin Word altında görüntülenebilmesi için gerekli olan Bitmap verilerinin, yazıcı için kullanılan Postscript verilerinin sonunda dosya içerisine eklenmesini sağlayabilirsiniz. Format olarak TIFF seçin. Type olarak da siyah beyaz resimler için benzer şekilde 8 Bit gri derinleştirme ve renkli resimler için de 8 Bit renkli derinleştirme seçeneklerini işaretleyin.

Çözünürlüğe karar verme aşamasında ise resmin Word penceresinde ne kadar belirgin görünmesi gerektiğini göz önünde bulundurmamızdır. Kağıt

Dikkat çekici: İlk harfleri sabitlemek ve kaydırmak

Word altında yazı başlarında büyük harfler kullanabilmek için ilk olarak, kullanacağınız harfi bir grafik programda hazırlamalı ve daha sonra Word içerisinde eklemelisiniz.

Eklenecek bu harfi paragraf sabitleme konusunda anlatıldığı şekilde sabitleyin. Son olarak Resim Biçimlendir penceresinde bulunan Kaydırma kartı üzerinden Kaydırma Biçimi olarak Sıkı seçeneğini ve Kaydırılacak Yer başlığı altından da İki taraf seçeneklerini işaretleyin. Artık eğer hazırladığınız bu süs harfini metnin başına ekleyecek olursanız, metin harfinin bulunduğu alandaki satırları etkilemeyecek şekilde düzenlenecektir.

Harfleri uzaklaştırmak: Metin kaydırma tanımlaması

Word, metnin resmi etkilemeden kullanılması için bir çok seçenek sunar: resmin sağından veya sağından akmak, resmin etrafından veya üzerinden akmak gibi. Bu seçeneklere ulaşmak için istediğiniz resim üzerine fare'nin sağ tuşunu kullanarak tıklamalı

ve açılan nesne menüsü üzerindeki Resim Biçimlendir komutunun çalıştırılması ile ekrana gelen pencere üzerindeki Kaydırma kartını aktif hale getirmelisiniz. Burada özellikle ilginç olan seçenek, metnin resim etrafında farklı şekillerde kaymasını sağlayan Sıkı'dır. Ashında bu teknik sadece vektörel resimlerde kullanılabilir. Metin fotoğrafların etrafından kaydırılmaz. Ancak BMP resimlerde küçük bir hile ile uygulanabilir:

Resmi herhangi bir vektörel grafik programında açın ve etrafına bir kenar çizgisi çizin. Daha sonra alanı ve kenarını beyazla renklendirin ve bu vektör kenar çizimini Word altında yükleyin. Buradan Sıkı ve İki Taraf seçeneklerini işaretleyerek metnin resmi engellemesini önleyin. Daha sonra resmi ekleyin ve bunun için herhangi bir metin kaydırma seçeneği kullanmayın. Eklendiğiniz resmi, biraz önce metin kaydırma özelliklerini belirlediğiniz beyaz kenar çizgisi üzerine taşıyın. Böylece resim için Sıkı seçeneği kullanılarak metnin kaydırılması sağlanabilir. Alternatif olarak geniş eğrilere sahip olan fotoğrafları direkt olarak Word altında çağı-

rabilirsiniz. Bunun için Resim Çubuğu üzerinde bulunan sağdan dördüncü sıradaki Çizgi Biçimi düğmesine tıklayın. Artık otomatik olarak oluşan dörtgen çerçeveyi düzenleyebilirsiniz. Bunun için resmin kenarlarında bulunan seçimi noktalarını taşıyın veya çizgilerin taşıması ile yeni noktalar ekleyin. Bu yöntemin dezavantajı iki tanım noktası arasında sadece doğru kullanılabilmesidir.

Özel karakterler:

Konuşmak ve göstermek

Ekle/Resim/Otomatik Şekil komutunu kullanarak bir grup oka, akış çizelgesi-ne, temel şekillere ve konuşma balonlarına ulaşabilirsiniz. Sonuncusu için özel bir durum geçerlidir.

Ok simgesinin ucunda sarı bir nokta bulunur. Bu nokta sayesinde konuşma balonunun yerini değiştirmeden, oku rahatlıkla konuşmacıya yönlendirebilirsiniz. Ancak burada da bir sınırlama mevcut. Eğer Kaydırma olarak Sıkı seçeneği işaretlenecek olursa, metin konuşma balonunun etrafından kaymayacaktır.

Kadir Fuzuş (kadir@ozel.com.tr)

257

Passworld.

Yeni ekonominin anahtarı Smau 2000.

19-23 Ekim 2000, Milano Fuarı, İtalya

Smau 2000'de olmak demek, bilgi ve iletişim teknolojisi ile yeni ekonomiye açılan dünyanın anahtarına sahip olmak demektir. Bu dünya gittikçe daha karmaşık hale gelen, dinamik ve sürekli değişim halinde olan bir dünya. Şimdi, bu dünyanın bir üyesi olmak her zamankinden çok daha gerekli ve önemli.

Geçen yıl 35 milyon adet lüt sonucunda, dünya çapında 3000 katılımcı, 490 bin ziyaretçi, 2200 gazeteci ve bir grup potansiyel müşteri ile Smau'da karşı karşıya geldik. Bu da organizasyonun Akdeniz bölgesindeki en önemli ICT organizasyonu olduğu konusunda gerçek bir kanıt. Bu yüzden de Smau 2000 küresel yenilikleri ve kaynaklarından öğrenmek isteyenler için vazgeçilmez olarak nitelendirilebilir. Hadi katılın.

For further information

info@smau2000.it

ph. +39 02 2811.1111 or fax +39 02 2811.1111

www.smau.it

MEMBER OF:

EUROPEAN EXHIBITION

ASSOCIATION

OF

EXHIBITION

AND CONGRESS

MANAGEMENT

smau

International exhibition of information & communications technology

Smau. Where the future is present.

Yanlışlıkla Silinen Dosyalar Artık Sorun Değil

Kayıp Dosyalara Son!

Yanlışlıkla da olsa bazen önemli dosyalarınızın silindiğini ve onlara artık ulaşamadığınızı görürsünüz. Her şey için artık çok geç olduğunu düşünüyorsanız yanılıyorsunuz. Basit birkaç CHIPucu ve küçük yardımcı araçlarla silinen dosyaları kurtarabilirsiniz.

■ "Hayati önem taşıyan bir dosyayı yanlışlıkla silmek." Bu kullanıcıların en az karşılaşmak isteyeceği durumlardan biri. "Autoexec.bak" ve "Autoexec.bat" gibi benzer isimler taşıyan dosyaların dijital çöp kutusuna gönderilmesi aslında sanıldığından daha sık gerçekleşen bir durum. Hata kısa sürede fark edildiğinde sorun yok. Çünkü Windows sizi bu durumdan kurtaracak özelliklere sahip. Ama birkaç gün sonra eksikliği fark ettiğiniz dosya, bir sistem dosyası veya daha da vahimi bitirme ödeviye o zaman paniklemede haklısınız. Ne yazık ki işletim sistemlerinin güvenlik mekanizmaları ancak kısa süreler zarfında etkili olabiliyor.

Aslında işletim sistemlerindeki bu boşluğu sistem yazılımı üreten firmalar uzun süre önce doldurdular: Symantec'in Norton Utilities'i, Ontrack'in Fixit programları ve McAfee, silinen dosyaları kurtarabilmek için oldukça etkili araçlar sunuyorlar.

Ayrıca yazılımların yetersiz kaldığı durumlarda son bir çıkış yolu daha var: Veri kurtarma firmaları. Söz konusu kuruluşlar sabit diskler ve diğer taşınabilir sürücüler üzerine yoğunlaşmış teknisyenlere sahip ve konu gerçekten değerli olan verileri kurtarmaksa profesyonel yardım sunabiliyorlar. Bu yazıda, sizi yukarıda sözü edilen tüm metotlar üzerinde bilgilendirmeyi hedefliyoruz.

Windows Gezgin'iyle silinen dosyaları geri almak

Sabit diskteki dosyaları düzenlerken, kopyalarırken, taşıırken veya silerken, yanlış belgeleri dijital çöp kutusuna göndermiş olabilirsiniz. Bu ihtimale karşılık işletim sistemi geliştiricileri sürücüdeki son işlemleri geri almaya yarayan bir güvenlik sistemi sunuyorlar:

1- Fare yardımıyla Başlat/Programlar menüsünden Windows Gezgin'i'ni çalıştırın.

2- Sol kısımdan Belgelerim dizinine ge-

çin.

3- Sağ pencereden herhangi bir dosyayı seçin ve Dosya menüsündeki Sil seçeneğiyle veya [Delete] tuşuyla bu dosyayı silin. İşlemi Evet düğmesiyle onaylayın.

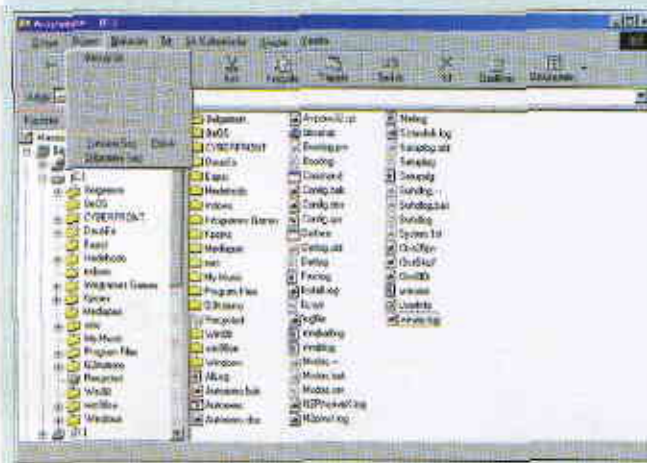
4- İki dosya daha seçin. Bu yeni dosyaları da üçüncü adımda belirtilen yöntemle çöp kutusuna yollayın.

Üç dosya da kayboldu. Şu anda tümü Belgelerim klasörü yerine Geri Dönüşüm Kutusu'nda bulunuyorlar. Dilediğiniz zaman silme işlemlerini geri alabilirsiniz.

1- Windows Gezgin'i'nde Düzen menüsünü açın. Listenin en üstünde Geri Al komutunu göreceksiniz. Geri Al komutunun yanında en son yapılan işlemin türü yer alır. En son verilen komut sil olduğundan burada Geri Al Sil komutu var.

2- Geri Al Sil'i seçin. Eğer kurtarılan dosyalar hala listelenmiyorsa Görünüm'den Yenile'ye tıklayın.

Bu sayede Windows Gezgin'i iki dosyayı silmek olan son işlemi yok saydı. Bir ve ikinci adımlar yinelenildiğinde bir önceki silme işlemi de iptal edilecek ve dosya Belgelerim klasöründeki yerini geri alacaktır.

Microsoft Gezgin'i'ndeki Geri Al komutu, yanlışlıkla silinen dosyaları kurtarmada yardımcı olacaktır.

bayt'lar dokunulmadan kavrılır. Sistem programcılarını basit bir mekanizmayla eski verileri yeniden kullanabilen yazılımlar geliştirdiler. Symantec, Ontrack ve McAfee'nin yazılımlarının hareket mantığı silindi işaretini kaldırmak ve bu bölgeleri yeniden dolu olarak göstermek.

Sözde kaybolan dosyaların Norton Unerase ile nasıl geri kazanılabileceğini yine bu sayfalarda ayrıntılarıyla bulabilirsiniz. Kaybolan verileri kurtarmaya yönelik programların yüksek fiyatları ilk başta ürktüğü gözükabilir. Ama örneğin Norton Utilities'de, sistemin daha hızlı çalışması ve önemli dosyaları koruma konularında yardımcı olabilecek ek fonksiyonlar var.

Norton System Check, sistemin genel performans testini yürütürken, diğer yandan da Symantec firmasının dijital yardım kutusu sürütçilerde problem olup olmadığını ve sistem kayıtlarında tüm ayarların doğruluğunu kontrol ediyor. Bu kayıtlardaki herhangi bir pürüz sistemin sorun çıkarmasına hatta Windows'un başlatılamamasına yol açabilir.

Performans ölçümü dışındaki işler için Norton System Doctor, sistemi devamlı kontrol ediyor ve alışılmadık bir durumla karşılaşılması halinde uyarı raporu vererek vahim durumların önüne geçiyor. Bu tip bir çok yardımcı ve faydalı yazılım içeren Norton'un bizi şu anda konumuz olan yazılımıyla dosyaların nasıl kurtarılabileceğine, sayfamız sağındaki rehberde yer verdik.

Windows'un kendi fonksiyonları veya Norton Utilities'in Unerase Wizard'ı gibi yazılımların yetersiz kaldığı durumlar da var. Örneğin sabit diskiniz bir düşmeyle zarar gördüyse, Melissa, I Love You gibi tehditkari virüsler belgele-

ADIM ADIM

Norton Unerase'le Dosyaları Kurtarmak

Geri Dönüşüm Kutusu'ndan alınan dosyaları kurtarma işlemi kullanılan yöntem itibarıyla bütün yazılımlarda aynı. Bu örnekte size Norton Unerase'le uygulamasını göstereceğiz.

- 1- Windows Gezgini'ni kullanarak herhangi bir dosyayı, örneğin en dış dizindeki "bootlog.txt" dosyasını silin, [Delete] tuşu yerine bu kez [Shift] + [Delete] tuş kombinasyonunu kullanın ve güvenlik sorusunu Eyle'ye tıklayarak geçin. Dosya bu şekilde Geri Dönüşüm Kutusu'na gönderilmeden doğrudan silinecek. Geri Dönüşüm Kutusu'nu açmayı denediğinizde az önce silinen dosyanın olmadığını göreceksiniz.
- 2- Başlat düğmesiyle Programlar/Norton Utilities menüsünden Unerase Wizard yazılımını başlatın.
- 3- "Bootlog.txt" dosyası kısa süre önce silindiğinden en son silinen dosyaların arasına bakın.
- 4- Unerase Wizard, sistemdeki bütün

Unerase, kısa süre önce sildiğiniz dosyaların tümünün listesini gösteriyor.

sürücülerini tarayacak ve son günlerde silinen dosyaların tümünü kronolojik sıradada listelleyecek. En üstte "bootlog.txt" yer alıyor. İsmine tıklayın ve Restore seçeneğini kullanın. Dosyayı silinmeden önceki yeri olan en dış dizinde bulacaksınız.

► 5- Asistanı Finish'le kapatın. Sözde silinen dosya yeniden eski yerine gelecek.

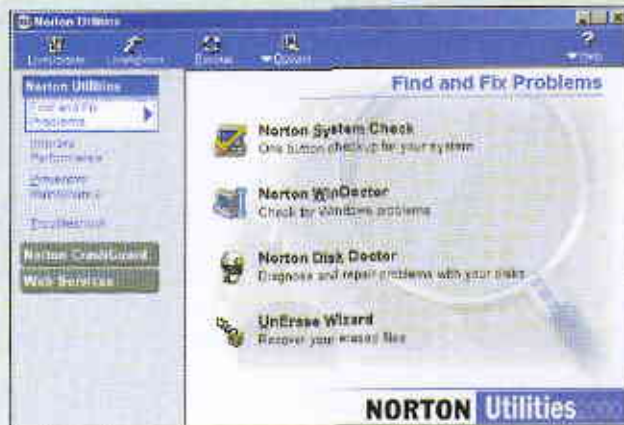
Dosyayı kesin olarak silmeden önce bir güvenlik sorusu sorulur.

rinizi ortadan kaldırırsa veya kendi dikkatsizliğiniz müdahale edemediğiniz bir veri kaybına yol açırsa, profesyonel yardım almanın zamanı gelmiş demektir. Ontrack firması bu konuda öncü isimlerden ve geniş bir servis hizmeti sunuyor. Yardım, verilerin kayıtlı olduğu ortamda, istenilen bilgiyi arayıp bulabilen ve yeniden kullanılabilir hale getiren Easy Recovery yazılımıyla başlıyor. Easy Recovery, yeni formatlanmış veya partititon oluşturulmuş sa-

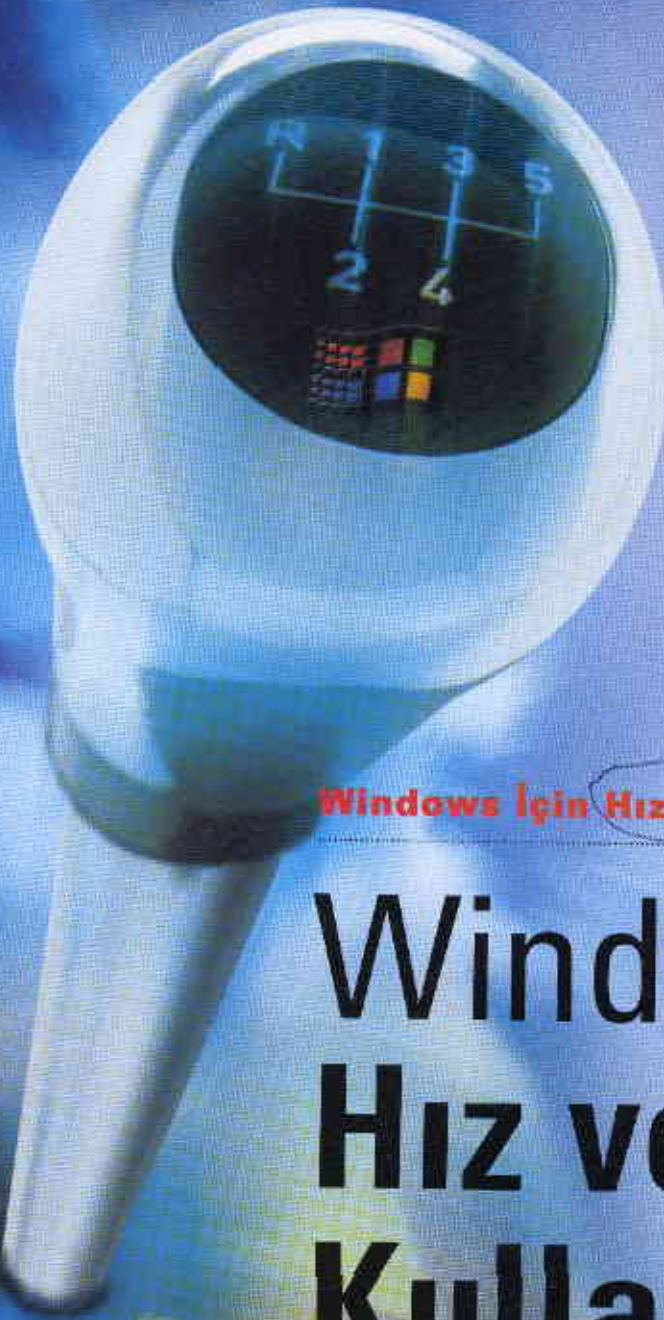
bir disklerde sonuca ulaşabiliyor.

Yazılımın, freeware, light ve profesyonel sürümleri aynı anda üzerinde çalıştırılacak dosya adı, dosya sayısı gibi işlevlerde birbirinden ayrılıyor. Ücretsiz sürüm 5, Light 50 ve profesyonel tüm gerekli dosyaları aynı anda geri kazanabiliyor. Ayrıca ücretsiz programı kullanırken kurtarma işleminin süresi uzuyor. Diğer profesyonel servislerden telefon bağlantısı ile veya sürücüyü Ontrack firmasına yollayarak faydalanabilirsiniz. Sözde edilen ilk yöntemin adı Remote Data Recovery. Firmayla modern bağlantısı kurdugumuzda firmamızın teknikleri özel bir yazılım kullanarak bilgisayarın kontrolünü alıyor ve çoğu durumda bilgisayar ümüyle eski haline dönüyor. Eğer sürücü çalışmıyorsa tek bir alternatifiniz kalıyor. Sürücüyü firmaya göndermek. Bu oldukça pahalı bir yol. Sadece testler 240 mark gibi bir fiyata çıkarken, veri kurtarma işlemi zararını hüyükluğuna ve yapılan işlemlere göre 800 veya 30 bin mark arasında maliyete sahip. □

İlg / Ozan Ali Dönmez (ozan@norton.com.tr)

Norton, diğer gereçler dışında silinen dosyaların geri kazanılabilmesi için Unerase programıyla birliktir geliyor.

Windows İçin Hızlı ve Pratik Ayarlar

Windows'ta Hız ve Kolay Kullanım

Daha hızlı çalışan bir Windows her kullanıcının hayalidir. Ayrıca küçük, ince ayarlarla ve Windows Tuning araçlarıyla etkili ve çabuk sonuçlar alabilirsiniz.

■ Hangi kullanıcı, olması gerekenden daha yavaş çalışan bir işletim sisteminin veya ancak sürünerek başlayabilen bir programdan şikayetçi olmamıştır ki? Çoğu zaman ekrandaki hareketliliğin yeniden gerçekleşmesi öncesinde, bitmeyecekmiş gibi görünen bir bekleyiş vardır. Üstelik sorunun kaynağı genelde donanım değil hatalı veya uygun olmayan Windows ayarlarıdır. Bu yazımızda sisteminizin çalışmasını düzene koyacak, en azından ondan bir nebze olsun daha iyi verim almanızı sağlayacak ayarları bulacağız.

Windows 98, aslında yalın haldeyken bile çok sayıda optimizasyon mekanizması içeriyor. Bunlar kullanıcıların ince ayarlamalar yapmasına gerek kalmadan bilgisayarın mümkün olan en hızlı ve sağlıklı şekilde çalışmasını sağlamaya yönelik. Dilerseniz çok sayıda menüyle, kendi tercihlerinizi ayrıca belirtip sistemi daha verimli kullanabilirsiniz.

Windows'u kullanmaya başladıktan bir süre sonra ilk halinden daha yavaş ve hatta hatalı çalışabileceği bir çok kullanıcı tarafından bilinir. Sisteme yeniden ilk işlevliğini kazandırmak için birkaç adımla oluşan bir bakım gereklidir. Sistem yavaşlaşıyorsa bu network ayarlarındaki yanlışlıktan kaynaklanabilir. Masaüstünün yavaş tepki verdiği kanaatindeyseniz, zaten nadiren işe yarayan Active Desktop özelliğini kapatmak yeterli olacaktır. Birden fazla yazılım aynı anda başvuruyorsa, belleği daha düzenli kullanmalısınız. Bu iş için daha az gerekli programları çalıştırabilir veya sanal bellek boyutunu ihtiyaçlarınıza göre yeniden ayarlayabilirsiniz.

CEHP bu yazıda Windows'tan nasıl da-

Sistem kaynaklarını tüketen bir resim yerine Windows'un standardı arka planını kullanın.

ha iyi performans elde edebileceğiniz ve nasıl hedefinize en hızlı şekilde ulaşabileceğiniz konusunda yol gösteriyor. Tüm editörlerimiz tarafından test edilen ipuçları günlük kullanımınıza yön verecek ve taze kan getirecek nitelikte.

Gereksiz otomatik başlatma kayıtlarından kurtulmak

Bir çok uygulama kendisini çalışmaları için o kadar önemli zannediyor ki, kurulumu sırasında ismini doğrudan Başlatıcı klasörüne kaydediyor. Bu tarz uygulamalara örnek olarak Microsoft Office'in hızlı başlat çubuğu gösterilebilir. Elbette bazı çok gerekli programların bu klasöre eklenmesi sayesinde her zaman kolaylıkla ulaşılabilir hale geliyor. Ama bilgisayarınız açılırken Başlatıcı klasöründeki tüm programlar işletim sistemi tarafından yükleniyor. Bu işlemin oturumun açılış zamanını uzatlığı yelmezmiş gibi, bellek de boş yere işgal edilmiş oluyor.

Problem oluşturan bu durum her zaman böyle kalmak zorunda değil. Söz konusu programların çoğu ihtiyaç duyulduğunda manuel olarak da başlatılabilir. Yani Başlatıcı dizimindeki kayıtların bir kısmını kaldırabilirsiniz. Kayı duymayın, bu işlem sonucunda söz konusu programları silmiş olmayacaksınız.

Sag fare tuşuyla görev çubuğu üzerindeki boşluğa tıklayın ve Özellikler'i seçin. 1. Buradan Başlatıcı Menü Programları kartını aktif hale getirin. Ardından Kaldır düğmesine tıklayın.

2. Başlatıcı menüsündeki kayıtlar Windows Gezgini tarzı bir pencerede görüntülenecektir. Burada listelenen programların tümü her Windows oturumu

başlatıldığında otomatik olarak yüklenirler. Başlatıcı klasöründen çıkarmak istediğiniz programları seçin ve Kaldır düğmesine tıklayın.

Windows altında Desktop resminin kaldırılması

Büyük dosyalarla, örneğin taranmış resimlerle çalıştığınız varsayalım. O halde belleğin tamamına yakınına ihtiyacınız var. Bu ve benzeri durumlarda yüksek çözünürlükteki arkaplan resimlerinden kaçınmalısınız. Güzel bir grafik işinize daha iyi motive olmanızı sağlayabilir, ama bu göz ziyafeti belleğin gereksiz yere işgal edilmesine sebep olur. Yüksek çözünürlükteki bir resim üç megabayt kadar bir belleği işgal edebilir. Bu, diğer programların kullanamayacağı kadar büyük bir miktardır aslında.

1. Sag fare tuşuyla Windows masaüstünün herhangi bir noktasına tıklayın. Özellikler'i seçin.

2. Açılan pencerede Arkaplan kartındaki HTML-Belgesi veya Resim Seç penceresinden Yok yazısını seçin ve seçimizi Tamam düğmesiyle onaylayın.

Tak&Kullan aygıtlarının hatalı tanınması

Verim kaybına sebep olabilecek bir diğer neden: Tak&Kullan Aygıt Tanıtımı. Windows başlatılırken en son kullandıktan bu yana aradan geçen zaman zarfında sisteme yeni donanım eklenip eklenmediğini kontrol eder. Bu işlem hatalı tanıma gibi problemlere sonuçlanabilir. Çoğunlukla, Windows'a bağlı olmayan donanımlar için bir sürücü yüklenmiştir. Aygıt Yöneticisi'ndeki sarı

Windows yanlış sürücüler kurarsa, söz konusu donanım sürücüsünü kapatmalısınız.

Başlatıcı menüsündeki gereksiz kayıtları uzaklaştırın.

ünlemi işaretleri söz konusu donanım ile ilgili hataya işaret eder. Bu rahatsız edici hız kesiciyi durdurabilmek için bahsedilen donanım bileşenini kaldırmanızdır.

1- Sırasıyla, Başlat/Ayarlar/Denetim Masası menülerini kullanın. Sistem simgesine iki kez tıklayın. Açılan pencereden Aygıt Yöneticisi kartını seçin. Ekranında o an yüklü olan tüm sistem bileşenlerini göreceksiniz.

2- Hatalı tanımlanmış donanımı seçin. Özellikler düğmesine tıklayınca yeni bir pencere açılacak.

3- Genel Kartında Aygıt Kullanımı bölümünü yer alıyor. "Bu donanımınızda devreden çıkar" seçeneğini aktif hale getirin. Söz konusu sürücü hala duruyor ama Windows, bundan böyle yeniden başlatıldığında onu yüklemeyecek.

Takas dosyasının boyutunu doğru belirlemek

Fiziksel belleğin, büyük bir program çalıştırmaya yetmediği durumlarda sanal bellek kullanımı gündeme gelecektir. Windows, belleğin bir kısmını sabit disk üzerindeki bir dosyaya depolar ve bu sayede program için gerekli boş yer yaratır. Yazılım, depolanmış hafıza bölümüne yeniden ulaşmak istediğinde o

bölüm belleğe yüklenir. Diğer yandan da o anda gerekmeyen kısım, takas dosyasındaki yerini alır. Normalde Windows, sanal bellek boyutunu otomatik olarak belirlemeye programlanmıştır.

Sanal bellek dosyasının boyutuyla ilgili ayarlamaları Windows en güvenli şekilde yapar ama bu her zaman en hızlı yol olmayacaktır. PC'den daha fazla performans bekleyen kullanıcıların dosya boyutunu kendince düzenlemesi verimli olacaktır. Sisteminde birden fazla sabit diske sahip olanların takas dosyasını daha hızlı çalışan disk üzerinde konumlandırmaları doğru olacaktır. Gerekli boyut bilgisayardan bilgisayara değişir. Uygun değeri en sağlıklı Sistem Monitörü'nün yardımıyla bulabilirsiniz. Bunu Sistem Monitörünü Windows kurulumu sırasında es geçmediğinizi varsayarak söyleyebiliriz. Monitörün sonradan işletim sistemine ilavesi her zaman mümkündür.

1- Sırasıyla Başlat/Programlar/Donanılar/Sistem Araçları/Sistem Monitörü seçeneklerini kullanın.

2- Düzen menüsünden Bellek Yöneticisi komutunu seçin ve ardından "Takas Dosyası Boyutu"nu işaretleyerek Tamam'a tıklayın. Artık tüm yazılımların toplam ne kadar belleğe ihtiyaç duyduğunu ekranda görebilirsiniz.

TEMEL BİLGİLER

Windows 98: Ayarlama Programları

Microsoft, bir çok faydalı ayarlama programını Windows 98'e entegre olarak kullanıcıya sundu. Bunlar Word ve Excel gibi yazılımlardan farklı olarak yalnızca sistemin hatasız çalışması üzerinde yoğunlaşıyor ve ufak problemleri ortadan kaldırıp bilgisayarın istenilen performansla çalışmasını sağlıyor. Disk Birleştiricisi, Sıkıştırma Aracı, Scandisk ve Sistem Bilgisi programları bunların en önemlileri.

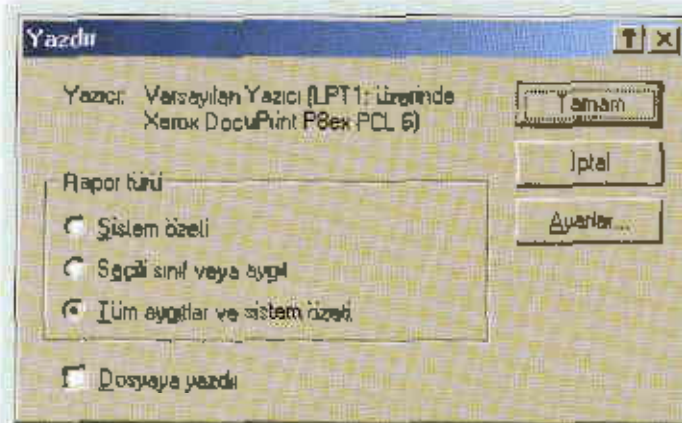

Çöplerden kurtulunt Gereksiz dosyalar silinerek sistem hızlandırılır.

İleri. Disk Temizleyicisi dosya çöplüğünü sabit diskten uzaklaştırır. Drivespace ise diski sıkıştırma görevini üstlenmiş. Sistem monitörü kayıtlardan ne kadar yüklendiğini ölçüyor. Sürücü Dönüştürücüsü sistemi daha hızlı bir dosya sistemi olan FAT32'ye dönüştürüyor. Bakım Sihirbazı, arka planda Görev Zamanlayıcısıyla birlikte diğer gereçlerin çalışma düzenini kontrol ediyor. Başlat/Programlar/Donanılar/Sistem Araçları menülerinden ulaştığınız Sistem Bilgisi ile PC'nizle ilgili detaylı bilgileri alabilirsiniz. Araçlar menüsünden Güncelleştirme Sihirbazı ve Sürüm Çıkarma Yöneticisi gibi ekstra bir grup programa ulaşabilirsiniz.

Scandisk sabit diskin kontrol edilebilmesi için faydalı bir program.

Tüm Aygıtlar ve Sistem Özeli seçeneğiyle tüm sistem bileşenlerinin doğru listelenmesini yazdırabilirsiniz.

Ön belleği sınırlandırarak diğer programlara daha fazla bellek sağlayın.

Araçlar/Sistem Bilgisi seçeneklerini takip ederek Microsoft Sistem Bilgisi programını çalıştırın.

2- Araçlar menüsünden Sistem Dosyası Denetleyicisini çalıştırın.

3- Açılan pencereyle "Değiştirilmiş Dosyaları bulmak için ara"yı seçin ve Başlat'a tıklayarak işlemi başlatın. Bu yardım programı, sistem dosyalarını değişiklikler açısından sırayla denetler. Herhangi bir değişiklik gerektiğinde program sizden Windows 98 CD'sini takmanızı ister ve hatalı dosya orijinaliyle değiştirilir.

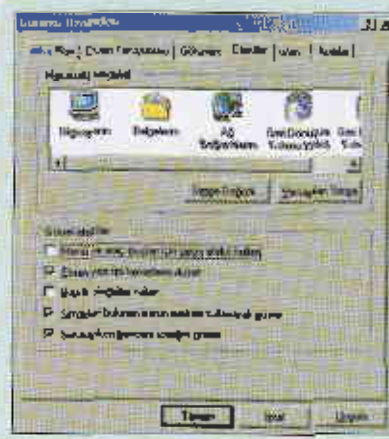
4- Mevcut dosyalar yeniden yazılmadan önce, yedikleme yapmak için herhangi bir klasör belirleyerek sistem dosyalarını önceki haliyle saklayabilirsiniz.

Font sayısını azaltarak sistemin hızlandırılması

Windows'ta kurulu her font bellekte yer kaplar, yani sistem kaynaklarını kullanır. Hiç kullanılmadığı halde, bilgisayarınıza gereksiz yere yüklenmiş yüzlerce font, sistemi yavaşlatan gereksiz bellek israfına yol açar. Ne kadar fazla sayıda font yüklemişseniz o kadar fazla miktarda bellek, onların yönetimine ayrılacaktır. Bu durumdan kurtulmak için önerimiz kendinizi en sık kullandığınız birkaç yazı tipiyle sınırlandırmak ve diğer tüm fontları sabit diskinizden silmek:

1- Başlat menüsü üzerinden Ayarlar ve Denetim Masası pencerelerini açın. Yazı Tipleri simgesine iki kez tıklayın.

2- Daha iyi bir ön izleme için Görünüm ve Liste seçeneklerini kullanabilirsiniz.

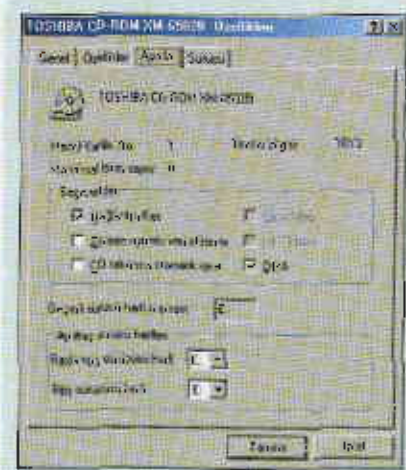

Kaynak çarşavını multimedya özelliklerini kapayın.

3- Silmek istediğiniz yazı tipini işaretleyin ve Dosya'dan Sil'i seçin. {Control}+E basılı tutarak birden fazla öğeyi aynı anda işaretleyebilirsiniz. Bu esnada sadece mavi-ğri ve çift T sembolü yani .ttf ve .otf uzantılı dosyaları silmeye dikkat etmelisiniz. Dikkat: Arial, Times New Roman, Helvetica TT-yazı tipleri; Internet Explorer ve Excel tarafından kullanılır ve her zaman gereklidirler. A sembolü ve .fon dosya uzantılı yazı tipleri ise Windows'un ihtiyaç duyduğu fontlardır. Bu fontları silmek hatalara yol açabileceği gibi onları değiştirmenizde Windows CD'sinden geri yüklemek mümkün.

Hızlı veri transferi için DMA'yı aktif hale getirmek

Yeni CD sürücülerin hepsi DMA özelliğini destekliyor. Sürücü bu şekilde daha

Daha hızlı erişim için DMA desteğini açın.

hızlı çalışmaya da gerekli durumlarda işlemcinin üzerindeki yük hafifliyor. Windows birçok uygulamayı paralel olarak yürüttüğünde bu destek, sistemin genel performansına mutlaka olumlu etki yapacaktır.

Windows 98, bazen DMA modunu otomatik olarak açacak konumda değildir ve sürücüyü doğru tanıyamaz. Bu durumda bu erişim hızını artırıcı desteği manuel olarak devreye sokabilirsiniz.

1- Başlat/Ayarlar/Denetim masası/Sistem komutlarıyla Aygıt Yöneticisi'ni çalıştırın.

2- İstenilen CD-ROM sürücüyü işaretleyin ve Özellikler düğmesine tıklayın.

3- Açılan pencereden Ayarlar kartını seçin. Buradan DMA seçeneğini aktif hale getirin. Windows yeniden başlatıldığında ayarlar geçerli olacaktır.

Multimedya etkilerini kapatarak daha az kaynak tüketin

Hareketli pencere ve simgelerin görünüşü hoş olabilir, ama bunların gerçekte hiçbir işlevi yoktur. Hareketli menüler açılma ve taşınmaları sırasında daha fazla kaynağa ihtiyaç duyar ve gereksiz yere kullanıcıların dikkatini dağıtır. Bu yüzden özellikle yavaş bilgisayarlarda devre dışı bırakılmalıdır.

1- Fareyle masanın üstündeki herhangi bir boşluğa sağ tıklayın ve Özellikler komutunu seçin.

2- Açılan pencereden Etkiler kartını açın. "Büyük simgeleri kullan", "Simgeleri kullanabildiğin bütün renkleri kullanarak göster", "Pencere, menü ve listeleri hareketlendir", "Sürüklerken pencere içeriğini göster" gibi özelliklerin önlerindeki kutucukları boş bırakın. Değişiklikleri Tamam'a tıklayarak onaylayın. ▶

TEMEL BİLGİLER

Programların Başaramadıkları

Windows, tüm multimedya bileşenlerini bir arada yürütüğünde, sistemi hızı bundan olumsuz etkilenir. İhtiyaç duyulmayan efektler kapatırsanız, Windows ayarlarını optimize etmeniz bile her zaman istenilen tempo arzusuna ulaşamayabilirsiniz. PC'nin gücünde işlemci gücünün yanında bellek miktarının da büyük etkisi var. Uygun bellekle dosya erişimi hızlanır ve diskte, fakas dosyasının yol açacağı yer kaybı engellenir. RAM ile vesileyle elde edilebilecek neticelere sadece sistem ayarlarıyla asla ulaşamazsınız.

Yeterli bellek miktarı dosyaların daha kısa zamanda yüklenmesini ve programların paralel çalışmasını sağlar.

Ses tanıma ve resim işleme gibi programların çok fazla bellek kullanımı, sistem ayarlarıyla engellenemez.

Bu durumu şu şekilde örneklendirelim: A4 boyutunda bir sayfanın 300 dpi 16.7 milyon renkle taranması sonucunda 10 megabayt'tan daha büyük bir dosya oluşur. Resmi görüntüleyebilmek için bir resim işleme programının yüklenmesi gereklidir. Değişiklikler yapılırken oluşacak hataların geri alınabilmesi için resmin bir kopyası hâzırda saklı tutulur. Program diğer işlemler için de bir miktar belleğe ihtiyaç duyacaktır. Görünen o ki istenilen düzeyde sistem performansı elde edebilmek için, yeterli bellek miktarı temel oluşturmuyor.

Sistemi daha hızlı başlatabilmek için ince ayarlar

Windows'u açılış bazı bilgisayarlarda diğerlerine göre belirgin bir şekilde daha uzun sürebiliyor. Bu sistemlerin çoğunda sabit disk lambalarının bir süreliğine hareketsiz kaldığı ve sistemin durduğu gözlenir. Söz konusu durumun sebebi TCP/IP protokollerinin özelliklerinde saklı.

İşlenleri arasında TCP/IP kaydını görceksiniz. Onu işaretleyerek Özelliklere tıklayın. IP adresi karımdan Bir IP adresi belirt seçeneğini seçin ve boş alana 192.168.0.1 adresini girin. Tamam'a tıklayarak pencereyi kapatın.

3- Değişikliklerin uygulamaya konabilmesi için Windows'u yeniden başlatmamız.

4- Ağa bağlı her bilgisayarın belli bir IP

mak için;

1- Başlat/Programlar/Donatılar/Sistem Araçları sırasına takip ederek Bakım Sihirbazı'nı çalıştırın.

2- Sihirbaz, kurulumun her adımında size eşlik edecek. Standart ayarlar her kullanıcı için en iyi alternatif olmayacağından özel kurulumu tercih etmelisiniz.

3- İlk olarak bakım zamanını seçmelisiniz. Bilgisayar gece çalışıyorsa veya enerji tasarrufu fonksiyonu sistemi bekleme konumundan uyandırabiliyorsa Gece veya Gündüz'den birini seçin ve İleriye tıklayın.

4- Windows'un başlatılma süresini kısaltmak isterseniz Windows'u Daha Hızlı Başlat penceresinden her seferinde açılıştan yüklenen programlardan bir veya birkaçını devre dışı bırakabilirsiniz. Bunun için isimlerin yanındaki kutucukları boşaltmak yeterli. Yeniden İleriye tıklayın.

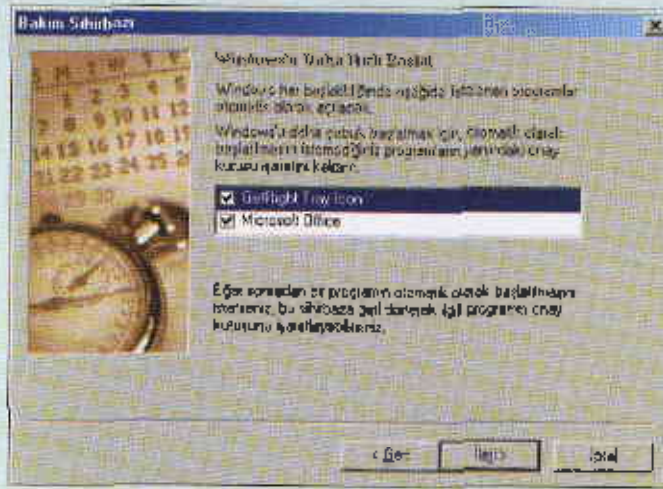
5- Sabit diskin yerden birleştirilmesi için bir aralık belirleyin. Programların düzenlenmesiyle sabit diskteki yükleme zamanı kısıllacaktır. Tam bir sabit disk düzenlemesinin çalışma alışkanlıklarını göz önüne almadan, en az haftada bir kez yapılması önerilir.

6- Aynı şekilde sabit diskteki hataların da haftada bir kez düzenli olarak taranması gerekir.

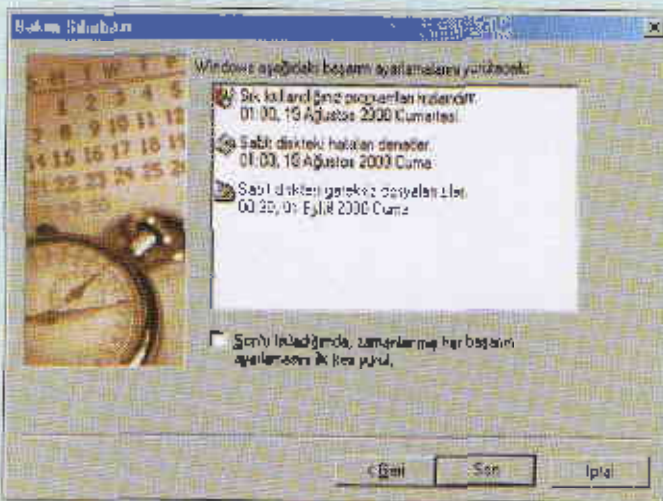
7- Gerek duyulmayan dosyaların diskten silinip silinmeyeceğini ve silinecekse bunun ne zaman yapılacağını sıradaki pencereden belirleyin. Söz konusu gereksiz dosyalar; Geri Dönüşüm Kutusuna atılan dosyaları, ve önceden ziyaret edilen internet sayfalarını kapsıyor. Ayarlar'a tıklayarak geçici kurulum dosyalarını da bu kapsama alabilirsiniz. Tamam ve İleri düğmelerine tıklayın. Bakım sihirbazı yapacağı işlerin takvimi'nin yer aldığı pencereyi ekrana getirecek.

8- Sonu tıklayarak Bakım Sihirbazını kapayın. Bakım sihirbazı yardım programlarının başlatılması görevini tek başına yürütmez ve Görev Zamanlayıcısı'na devreder. Windows 98'e entegre edilmiş bu araç, tekrarlanan faaliyetleri önceden sıralar. Windows başlatılırken yüklenir ve arka planda görevine devam eder. Görev çubuğunda saatın yanındaki ufak simge görev Zamanlayıcısı'nın aktif olduğunu belirtir. Programı simgeye çift tıklayarak açabilirsiniz.

MW / Cansu Ali Dönmez (cansu@yalniz.com.tr)

Gereksiz programların açılmasını engelleyerek Windows'u daha hızlı çalışır hale getirin.

Bakım, alt kısımdaki kutucuk doldurulurak hemen başlatılabilir.

Network kartına sahip bilgisayarlar TCP/IP ağ protokolü kuruluysa sistem yüklenirken IP adresi talep ederler. Problem bilgisayarınız bir ağa bağlı olduğunda durumlarda ortaya çıkar. Adres tahsis edecek ağ sunucusu olmayınca geri bildirim için 30 saniyelik süre dalana dek beklenir.

Network kartı sahibiyse bu zorunluluğu önceden adres atayarak önleyebilirsiniz.

1- İlk olarak Başlat/Ayarlar/Denetim Masası seçeneklerini kullanın. Açılan pencereyi Ağ simboleğine çift tıklayın.

2- Yapılandırma karımdaki yüklü ağ li-

adresli olmalıdır. İkinci bilgisayar için 192.168.0.2, üçüncü bilgisayar için 192.168.0.3 adresleri atanabilir.

Windows'un düzenli bakımını sağlamak

Windows düzenli araçlarla sistemi denetleyecek bir bakım sihirbazına sahip. Program, önceden oluşturulan zaman çizelgesi doğrultusunda istenilen yardım programlarını başlatabiliyor. Bakım Sihirbazı, denetimlerle sabit disk üzerinde daha fazla boş alanın kullanılabilmesini ve programların daha hızlı çalışmasını hedefliyor. Programı kullan-

Microsoft Office 2000 İçin İlk Service Release

Office 2000 Güncellemesi

Yeni işlevler ve hataların bertaraf edilmesi için ilk servis paketi bedava indirilmek üzere Internet'te Microsoft'un sitesinde sizi bekliyor.

■ Word'de birden fazla sözlük, tüm uygulamalar için iyileştirilmiş güvenlik mekanizmaları ve her şeyden önce de sayısız hatanın bertaraf edilmesi: Tüm bunlar Internet'te Office kullanıcıları tarafından indirilmeyi bekliyor. 13 Haziran'dan beri sözkonusu Service Release tüm dünyada kullanıcıların erişimine amade.

Microsoft ilk kez Office ürünlerinin güncellenmesinde Windows Installer'a güveniyor; bu Office'in hangi öğelerinin bir yenilenmeye ihtiyaç duyduğuna kendi başına ortaya çıkaran bir program. Dezavantajı ise şu: Bu programın 1.1 sürümüne ihtiyaç duyulduğundan, her şeyden önce Windows Installer 1.1 sürümünü Internet'ten indirmek gerekiyor. En azından Windows 95, Windows 98 ya da NT-4 ile çalışıyorsanız bu durum geçerli. Windows 2000'de ise Installer zaten mevcut.

1. Hemen hemen 1,5 MB büyüklüğündeki Setup dosyasını Internet'te <http://www.download.microsoft.com/download/platformsdk/wininst/1.1/W9X/EN-US/InstMsi.exe> adresinde bulacaksınız. Bu programı indirin ve masaüstüne yerleştirin. Sözkonusu olan Windows Installer'ın İngilizce varyantı; ancak bu Türkçe servis paketini de kurabiliyor.

2. Dosyayı bilgisayarınıza yükledikten sonra, Installer'ı çift kez tıklayarak sistemize yerleştirin. Sisteminizi yeniden başlattığınızda Installer işletilmeye hazır olacaktır.

Service Release Installer'ı yüklenmesi

3. Bir sonraki aşamada ihtiyacınız olan şey Service Release Installer. Bunun

için www.officeupdate.com/turkiye/2000/download/Details/O2kSR1DIDL.asp adresli Internet sayfasına geçin.

Burada sol tarafta "Şimdi Yükle!" yazılı gri bir kutunun durduğunu göreceksiniz. Bunun üzerine tıklayın ve "o2ksrc1a.exe" dosyasını sabit diskinize yükleyin. Bu dosya yalnızca 129KB büyüklüğündedir. Sözkonusu olan sizin güncellenmeniz kapsamını hesaplayan küçük bir araçtır.

4. İndirme işleminden sonra "o2ksrc1a.exe" dosyasını çift tıklayarak başlatın. Program Office 2000'in hangi öğelerinin bilgisayarınıza kurulu olduğunu ortaya çıkaracaktır. Bunun sonu-

cunda hangi güncellemelerin Internet'ten indirilmesi gerektiği açıklık kazanacaktır. En elverişli durumda 21 MB, kurulumu istinaden ise 40 MB'a kadar indirilmek zorunda kalınacaktır.

5. "İleri" düğmesine tıkladığınızda Sihirbaz sizi kurulum süreci boyunca yönlendirecektir. Bilgisayara ve bağlantıya göre bu işlem beş saate kadar uzayabilir. Bu arada Office CD'lerinizi de hazır bulundurun. Bunlara kurulum sırasında ihtiyacınız olacak.

6. Sihirbaz Service Release'i kurduktan sonra yalnızca bir yeniden başlatmaya ihtiyaç duyacaktır. Artık Office'iniz en güncel haliyle karşınızda. □

Ufuk Yamanlıoğlu (uyaman@comp.com.tr)

YENİLİKLER

Microsoft Office 2000 Service Release

Güncelleme 600'un üzerinde düzeltme içeriyor. Bunların tümü www.microsoft.com/office/ork/2000/download/SR1Changes.xls belgesinde biraraya getirilmiş. Ancak acaba Office yenilemeye gerçekten ihtiyacınız var mı? En önemli iyileştirmeleri sizler için biraraya topladık.

Word

- Birden fazla sözlük kullanabilme olanağı.
- Birden fazla dilde yazılmış metinleri dilbilgisi yanlışlarına karşı inceleme olanağı.
- Word for Macintosh 5.1 ve Word 95 formatındaki dosyaların importu için iyileştirme.
- Hızlı kaydetmenin artık düzgün çalışması.
- Via-Voice bağlantısında iyileştirme
- Word'de oluşturulan tabloların artık diğer Office uygulamalarında da düzgün gösterilmesi.

Excel

- Her bir çalışma kitabı için 10000'den fazla hyperlink olanağı
- Otomatik kaydetme işlevinin düzgün çalışması.
- İki çalışma evrağı arasında hücre içeriklerinin formatı da devralınması (dahil olmak üzere hatasız kopyalanması)

- Yabancı formlara export sırasında oluşan hataların düzeltilmesi.
- Anılag yazıcıları üstünde de sorun çıkarmadan yazdırma.
- İyileştirilmiş güvenlik.
- Ella hesaplamasının artık beklendiği gibi işlemesi.
- VBA programlama dilinde iyileştirmeler ve standardizasyonlar.

Access

- Euro sembolünü yazdırma olanağı.
- "Tümünü Seç" ve "Sil" komutlarının kısıpı belirlendiği şekilde işlemesi.
- Windows 2000 altında elektronik posta gönderiminin düzgün çalışması.

Clipart

- Tutucu Amerikalıların rahatsız eden bazı Clipart'ların silinmesi.
- Clipart'lardaki bazı tarihsel yapıların nitelendirilmelerinin düzeltilmesi.
- Kayıt veritabanındaki kayıtların optimizasyonu.

Outlook

- Seri fakslar için faks bağlantısının gözden geçirilmesi.
- MMF-Format, Eudora ve Schedule gibi çeşitli programlardan Import etmenin düzeltilmesi.
- Saf metinden ibaret E-Mail'lerin yazdırılmasında satır değişiminin iyileştirilmesi.

seniz seçin karşınıza çıkan pencerelemlerde yazılanları dikkatle okumak, düzeltilmesi güç hataların önüne geçmek için şart. Raporlarda çoğu zaman kesin ifadeler yer alıyor ama bu sayede daha az kesin ifadeler nedeniyle aldanmazız zorlaşır.

İpucu: Nadiren karşılaşılan Tamir seçeneği, silme işleminden çok, hatalı kurulumun düzeltilmesinde görevlidir. Yeni kurulumdan farklı olarak kullanım süresince sınırlanmış değiştirilen dosyalar yeniden yazılmaz.

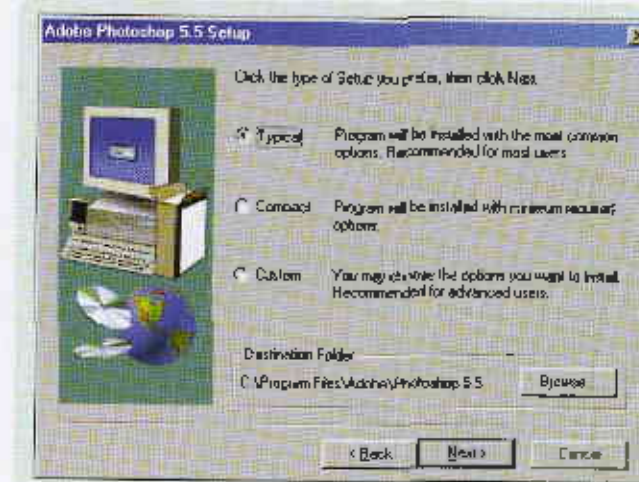
5- Kaldırma işlemini başlatmak için İleri düğmesine basın ve direktifleri takip edin.

Penceredekileri anlamak:

Kalamlı mı silmeli mi?

Windows 95, 98 Kaldırma özelliğinin diyalog kutuları kullanıcıya bir taraftan yardım ederken diğer taraftan da uyarıcı olabilir. Bu, yeni kullanıcılar için ilk bakışta anlaşılabilir ifadelerin, ner olmaayan düğme yazılarının sonucu. Raporlar temelde bir dosyanın silinip silinmeyeceği veya yeni bir versiyonunda değiştirilip değiştirilmediği üzerine. Burada dört farklı seçenek var:

1. Evet: Bu fonksiyon bu sırada ekrana adı yansıyan tek bir dosyanın silinip silinmeyeceği ile ilgili. Yanlış bir karar vermemek için dosya adının önündeki

Sadece uzmanlar için: Özel kaldırma işleminde bazı dosyaları silmeden de programı kaldırabilirsiniz.

yer ifadesine dikkat etmelisiniz. Burada örneğin C:\Windows\System\ ifadesi yer alıyorsa söz konusu dosya önemli bir sistem dosyasını işaret ediyor olabilir. Tabii bu tarz bir dosyayı silmek uygun olmayacaktır. Fakat işaret edilen dizin programın kurulduğu klasörse, ki bu çoğu örnekte C:\Program Files\... dir- dosyanın silinmesinin sistemin geneline etki edecek büyük bir etki si olması düşünülemez.

2. Tümüne Evet: Tek bir kılavuzla Windows'a adı belirtilen dosya ile aynı türdeki tüm diğer dosyaları silme izni vermiş olursunuz. Bu onaylama biraz daha riskli olduğundan onaylamadan sonra ekrana işlemin riskli olabileceğine

dair ikinci bir uyarı raporu daha gelir. Tümüne Evet komutu önerdiğimiz bir işlem değil.

3. Hayır: Ekrana adı yansıyan dosyayı korumak istiyorsanız hayır düğmesine basmalısınız.

4. Tümüne Hayır: Yeni bilgisayar kullanıcıları bu seçeneği tercih etmelidir. Bu sayede sistem dosyalarının silinmesinin önüne geçilir. Ama C:\Windows\System dizinin boyutu giderek büyür.

Uninstall işlemi sırasındaki hata mesajlarından korkmayın

Silme işlemi sona erdikten sonra hata mesajıyla karşılaşmanız olası. Bu raporlar bazı izin ve bileşenlerin silinemedi-

CHİPUÇU

Programları Tam Olarak Silebilmenin Temel Şartı Düzgün Kurulum

Programları tam olarak silip silmeyeceğiniz esnada kurulum aşamasında belirlenmiş olur. Sabit diske ne kadar çok dosya kopyalanırsa o kadar çok dosya da sonradan kaldırılmak zorunda olacaktır. Burada oluşabilecek hatalar kurulumun nasıl yapıldığına bakar. Bu yüzden sonradan oluşabilecek problemlerden sakınabilmek için kurulum sırasında aşağıdaki adımlarda dikkat etmelisiniz.

Setup'nın çalıştırılmasının ardından kurulan yazılıma göre Compact, Full ve Custom seçeneklerini içeren bir pencere yüklenir. Hangi seçenekte karar kılacağınızı iki faktör belirler: Kurulan programın çeşidi ve sabit diskteki yer gereksiniminiz. Corel Draw gibi bir grafik paketi hiçbir zaman tamamen kurulmamalıdır. Bu sistem kaynaklarının gereksiz yere yüklenmesine yol açar. Fakat Microsoft Office 2000 gibi her zaman ihtiyaç duyulan programları minimum düzeyde kurmanın da anlamı

yok. Kaldırma işlemini zorlaştıracak bazı dosyaların sisteme kopyalanması şarttır. Her yazılan kendi sistem dosyalarını tutar ve bunları çoğunlukla C:\Windows\System dizinine kopyalar. Her ne kadar deneyimli kullanıcılara önerildiği söylenirse de en uygun çözüm Custom seçeneğidir. Avantajı ise, kurulacak bileşenlerin ta-

mamı üzerinde kontrolünüzün olması. Çiğerleri, yazı türleri ve örnek dokümanları istemediğiniz sürece kurmak zorunda değilsiniz. Bu konudaki bir diğer zorluk farklı dil ve dosya sürümlerinden kaynaklanıyor. Bazı kullanıcılar İstisnasız Türkçe programlar kursalar bile sistem dosyalarının azımsanama-

yacak bir kısmının standart olarak İngilizce programlandığını görecektir. Kurulum işlemi sırasında varolan dosyayı koruyup korumamak istediğiniz sorulduğunda diski ki dosyanın korunmasını seçmelisiniz.

Kurulum sırasında doğru seçeneğin seçilmesi, program kaldırma işlemini kolaylaştırır.

gini gösterir. Benzer bir rapor asla başarsız bir denemeye işaret etmez. Rapor üç nedenden kaynaklanabilir:

1- Sildiğiniz yazılım sadece kendi dosyalarını değil aynı zamanda Windows'un standart sistem dosyalarını da kullanıyordu. Bunlar işletim sisteminin parçaları olduğundan onları silmezsiniz. Bu durumda kaldırma rutini silme işlemini reddeder.

2- Silinecek programlar Windows tarafından kullanılmaktadır ve o anda sabit diskten kaldırılamazlar. Bu engeli aşmak için Windows oturumunu yeniden başlatmak yeterli. Program bileşenleri artık ilgili dosyaları kullanan olmadıkları için otomatik olarak yüklenmezler ve silinmelerine izin verilir. Bazı silme rutinleri bu engeli kendinden aşabilir.

3- Yazılımı çalıştırdığınız sırada kendi dosyalarınızı yazılım tarafından belirlenen dizine sakladınız. Kurulum listesinde adları geçmediğinden bu dosyalar gibi program klasörü de kaldırılmaz. Sorunu aşmak için Windows Gezgini'yle dizine ulaşp gereksiz verileri Geri Dönüşüm Kutusu'na taşıyabilirsiniz.

Tereddütte kaldığınızda programa özgü rutini kullanın

Her programcı yazılımını Windows uyumlu geliştirmek zorunda olsa da bazı geliştiriciler buna önem vermezler. Bu kullanıcı dostu olmayan seçim gereksiz bir programın diskinizde yer işgal etmesine izin vereceğiniz anlamına gelmez. Zaten bir çok durumda program

kendi kaldırma rutini de içerir. Bu rutine ulaşmak için:

1- Başlat ve Programlar menülerini kullanın ve kaldırmak istediğiniz programın kaydına ulaşın.

2- Burada Program ... unistall benzeri bir seçenek aramalısınız.

3- Bu seçenek mevcutsa tıklamak silme işlemini başlatacaktır. İşlem genellikle az önce tarif edilen şekillerde devam eder.

Son çare: Programlar silinmekte ısrar ederse

Bazı inatçı yazılımlar, Windows denetim masasından kaldıramadıkları gibi kendi kendilerini de silmezler. Bu durumlarda bile yazılımı diskten tütuyle uzaklaştırmak ufak da olsa ihtimal dahilinde. Bilmeniz gereken Windows'un yazılım kaldırma özelliğinin gerçek bir unistall programı olmak yerine geliştiriciler tarafından eklenmiş silme fonksiyonlarına göre yönettirildiği. Bu, genelde programı kendi dizininde olan bir komutla sağlandığına göre Windows Gezgini yardımıyla klasörlerde "unwise.exe", "unwise32.exe", "uninstal.exe" gibi dosyalar aranmalıdır.

1- Windows Gezgini'ni başlatın ve silmek istediğiniz programın bulunduğu dizini açın. Görünüm menüsünden Klasör seçenekleri komutunu uygulayın.

2- Görünüm kartını açın. Gelişmiş Ayarlar penceresindeki Dosyalar ve Klasörler başlığı altında "Bilinen dosya tür-

leri için dosya uzantılarını gizle"yi devre dışı bırakın ve Tanım'la pencereyi kapatın.

3- Silinecek programların yer aldığı dizinde yukarıda adı geçen üç dosya ismin-den birini arayın. Dosyaya iki kez tıklayın ve kaldırma işlemini başlatın. Bu yolla neredeyse tüm programları sorunsuz olarak kaldırmanız mümkün.

AK / Ömer Ali Dönmez (ozand@yalova.com.tr)

TEMEL BİLGİLER

Dosya Türleri

Pusuda yatan en büyük tehlike, yazılımların kaldırılması sırasında önemli dosyaların silinmesidir. Bu hataya engel olmak için dosya türlerini iyi tanımalısınız.

.exe, .bat, .com çalıştırılabilir dosyalar ve .sys, .ini, .ini gibi konfigürasyon dosyaları dışındaki .dll uzantılı dosyalar Windows'a işlerlik kazandırır. Neredeyse programların tümü çok sayıda DLL-dosyasını beraberinde getirir, hatta mevcut dosyalara da başvurur. Sebep programcının terkeği her seferinde yeniden icat etmeye gerek görmemeleri ve hazır olan dosyaları kullanmak istememesidir. Dynamic Link Libraries (program kütüphaneleri) diye adlandırılan dosyalar kurulan her program tarafından çağrılabilir. Örneğin "mscorlib.dll" dosyasındaki semboller birçok program tarafından paylaşılır. Bu tarz bir dosya silindiğinde diğer programlar ona ulaşamayacağından hata mesajı oluşur.

Windows'un ve Windows uygulamalarının kullandığı farklı dosya türleriyle ilgili detaylı bilgiyi 1. sayfamızda bulabilirsiniz.

Sistem dosyalarını yeniden oluşturmak

Sistem dosyalarından bir veya birkaçını silmiş Windows 98 kullanıcıları bunun yeniden oluşturabilir. Yardım için Başlat/Programlar/Donanılar/Sistem Araçları/Microsoft Sistem Bilgisi sırasını izleyin. Araçlar menüsünden Sistem Dosyası Denetleyicisi'ni çalıştırın ve Windows 98 CD'sini sürücüye yerleştirin. Seçiminize sunulan her iki seçenek de Windows'un ihtiyaç duyduğu dosyalara olup olmadığını kontrol eder, gerektiğinde sistem dosyalarını yeniden oluşturur.

Her Durum İçin İpuçları

Daha Hızlı ve Verimli Çalışma İçin İpuçları

Uzamların seçtiği en iyi CHIPuçları günlük Windows problemlerini çözmenizde yardımcı olacak. CHIPuçlarımız Word, Excel, Powerpoint ve Internet programlarınızı en yüksek verimle kullanmanızı sağlayacak.

Windows ►

Özelleştirmek
Hızlı Çalışmak
Gizli Ayarlar
Gelişmiş Genel
Görünüm

Office ►

Word
Excel
Powerpoint

Online ►

Outlook Express
Internet Explorer
Mail
Netscape

Donanım ►

Yazıcı
Ekran Kartları
Monitör
Tarayıcı

■ Windows sürücü kartlarıyla durmadan oynamaaya başlamışsa, artık e-mail-leriniz size ulaşmıyorsa, Word'deki me-tin düzenlemeleri normalden uzun sü-nüyorsa bunun sebebi çoğu zaman göz-den kaçan ufak ayarlamalardır. Yazıcının baskı kalitesi düştüğünde veya Scanner yeterli sistem kaynaklarına rağmen bil-gisayarı yavaşlattığında, sadece yazım-lar için değil aynı zamanda donanım problemleri için de çözümün aynı yerde aranması gerektiğini göreceksiniz. Han-gi adımları atması gerektiğini bilen biri

için bu tarz problemlerle baş etmek el-bette güç değil. Bir çok kullanıcı yazı-larının karışık görünce menü yapı-ları karşısında tereddütte kalır. Benzer durumlarda bazılarımızın problemlerini çözecek doğru komuta veya gizli fonksi-yonlara yenik düşmesi son derece nor-mal. Oysa Excel'de ulaşamadığınız bir özileme veya monitördeki türemeler basit araçlarla çözülebilir. Tabii eğer ne yapılması gerektiğini biliyorsanız.

CHIP, bu sayfalarda Windows'a, diğer önemli yazılımlara ve hatta donanım

problemlerine hükmedebilecek için ge-rekli olabilecek profesyoneller tarafın-dan seçilmiş çok sayıda ipucu sunacak.

Bu ipuçları dört ana başlık altında toplanıyor: Windows 95/98, rehberi, Word, Excel ve Powerpoint'teki günlük çalışmalarınızda sıkça başvurulabilecek pratik çözümler, internet yazılımlarıyla ilgili yardım ve şayet probleminiz dona-nım ile ilgiliyse yazıcı, monitör ve scan-ner'la ilgili ipuçları. Yeni sorunlarla yüz-leşmemeniz için adım adım ve son dere-ce detaylı bir anlatımı tercih ediyor.

Windows

Windows'ta doğabilecek çoğu problem temel ayarlamaların günlük gereksinimlere cevap verecek şekilde yapılmamış olmasından ileri gelir. Aslında ince ayarlamalar için gereken araçlar da çoğu kez iyi gizlenmiştir. Burada pratik kullanımlarla nasıl çözüm üretilebileceğini göstereceğiz.

Windows 95/98:

Daha konforlu dosya arama

Sayıları binlerle ifade edilebilecek dos-ya ve klasörler içinde aradığım bilgiye ulaşmakta güçlük çekiyorum. Hepsini teker teker gözden geçirmektense belli dosya gruplarına göre rahatça arama yapabilir miyim?

Bul penceresi belli dosya türlerine veya klasörlerle göre arama yapmak ge-rektiğinde beklentilerinize fazlasıyla cevap verecektir.

- 1 Bir den fazla veri türü için eş zaman-lı arama yapmak niyetindeyseniz Baş-lat düğmesinden Bul penceresini açar-ak Dosya ve Klasörler'i seçin
- 2 Dosya uzantılarını Ad satırına arala-rında noktalı virgül ve boşluk olacak şekilde yazmalısınız.

Örneğin metin dosyalarını araştırmak istiyorsanız *.doc; *.dot; *.txt; *.rtf yazmak uygun olacaktır

- 3 Konum boşluğuna nerede arama ya-pılması gerektiğini girin.
- 4 Alt Klasörlerle Birlikte seçeneğine ihtiyaç duyuyorsanız solundaki kutu-cuğa tıklayın.
- 5 Son adımda Şimdi Bul seçeneğiyle aramayı gerçekleştirin. Oluşan listele-ki dosya isimlerini çift tıklayarak açabi-lirsiniz

Windows 95/98:

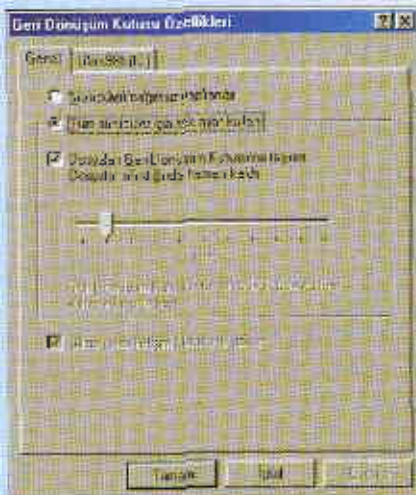
Dosyaları hemen silmek

Bir dosya için Sil komutu verildiğinde, söz konusu dosya ilk olarak Geri Dönüşüm Kutusuna atılıyor. Bu sayede ge-rektiğinde silme işlemini geri alabiliyo-

rum. Peki Geri Dönüşüm Kutusu'nu kullanım dışı bırakabilir miyim?

Geri Dönüşüm kutusundan kurtul-mak için bir çok alternatif var.

- 1 Eğer sildiğiniz dosyalara sonradan bir daha ihtiyacınız olmayacağından eminseniz dosyayı Windows Gezgi-ni'nde seçin ve [Shift] tuşuyla birlikte [Delete]'e basın.
- 2 Bir diğer alternatif, dosyayı Geri Dö-nüşüm Kutusuna taşıırken [Shift]'e ba-sılı tutmak.
- 3 Dosya ve klasörleri silme sırasında Geri Dönüşüm kutusunu tamamen devre dışı bırakmak istiyorsanız, bu simgeye sağ tuşla tıklayarak Özellikler'i seçin.
- 4 Genel menüsünde Dosyaları Geri Dönüşüm kutusuna taşıma. Dosyalar si-

"Sildiğinde dosyaları hemen kaldır" seçeneğiyle Geri Dönüşüm Kutusuna devre dışı bırakabilirsiniz.

Kalabalık sistem bileşenleri içerisinde Ayrıntılar'la kurulum özelleştirilebilir.

TEMEL BİLGİLER

Dosya Uzantısı: Windows'un han-gi dosyaların hangi programa ait olduğunu anlayabilmesi için her yeni dosya kaydedilirken esas adı-nın yanında bir uzatma ismi daha alır.

Örneğin Word belgeleri için dos-yalara *.doc* uzantısı eklenir.

Update Sürümü: Windows 98'in Windows 95'in yerine güncelleştiri-lmesini sağlayan fiyatça ekono-mik Windows sürümü.

Windows Kur: Windows bileşen-lerinin kurulması veya kaldırılabil-mesi için gerekli özel kurulum programı.

İndiğinde hemen kaldır ibaresine tıklayıp Tamam diyerek Özellikler'i kapatın.

Her iki yolla da Geri dönüşüm Kuvveti aradan çıkarmanın yüzde yüz bir koruma olmadığını unutmayın. Sözde silinen ve ulaşılmaması istenmediğiniz gizli bilgilere sahip dosyalar özel yarıdan programlarıyla geri çağırılabilir.

Windows 98 Update:

Kurulumu sonradan özelleştirme

Windows 95 işletim sistemini Windows 98'in ekonomik bir update sürümüyle güncelleştirdim. Kurulu bileşenleri sonradan nasıl değiştirebilirim?

Windows 95'i, Windows 98 update sürümüyle güncellerken Sistem bileşenlerini belirleyebileceğiniz bir seçenek yok. Bu yüzden kurulum programı sadece önceden belirlenmiş sistem bileşenlerini diske kaydediyor. Yine de kendi isteğinize göre Windows programlarını sonradan ayarlayabilirsiniz.

❶ Denetim Masası'nı Başlat Düğmesi ve Ayarlar seçeneği vasıtasıyla açın. Daha sonra Program Ekle/Kaldır'dan Windows Kur'a gelin. Windows bir süre yüklü bileşenlerin tespiti edilmesi için uğraşacak.

❷ Bu işlemden sonra kurmak veya kaldırmak istediğiniz programları listede yanındaki kutucuklardan işaretleyebilirsiniz.

❸ Windows 98 CD-ROM'unu sürücünüze yerleştirin. CD sürücüsünün harfini secuktan sonra değişiklikleri iki kez Tamam'a tıklayarak kabul edin. Ardından Windows istenilen bileşenleri kurup ihtiyaç duymadıklarınıza geçilecektir.

SendTo dizini içinde programlar için kısayol oluşturup, nesnelere sağ tuşla tıklayınca çıkan gönder seçeneğine yeni programlar atayabilirsiniz.

Windows 95/98:

Sürücü harfini değiştirmek

Zip sürücüsünü bağladığınızda CD sürücüsünün harfi değişiyor. CD sürücüsü için sürekli geçerli olacak başka bir harf atanması mümkün mü?

Zip sürücüsü gibi aygıtların bağlanması neticesinde daha önce CD sürücüsü tarafından kullanılan bir harfe Zip sürücüsünün atanması ile karşılaşılabilir. Bu durumda CD okuyucunuz başka bir harfle gösteriliyor. Bu aygıt yöneticisi sayesinde aşılabılır.

- ❶ Başlat menüsüne girin. Ayarlar-Denetim Masası'nı seçin.
- ❷ Aygıt yöneticisini başlatmak için Sistem'e çift tıklayın. Aygıt Yöneticisini seçin.
- ❸ CD-ROM'un önündeki arı işaretine tıklayın ve ardından CD sürücüsünü seçin.

❶ Ayarlar alt menüsünde Ayrılmış Sürücü Harfleri başlığı altındaki Başlangıç ve Bitiş sürücüsünün harflerini her ikisi de aynı olacak şekilde istediğiniz gibi belirleyin. Tamam'a tıklayarak değişiklikleri onaylayın ve sistemi yeniden başlatın.

❷ Aygıt İşletme Zip sürücüsüne de harf atayabilirsiniz.

Windows 95/98:

Semboller için daha fazla yer

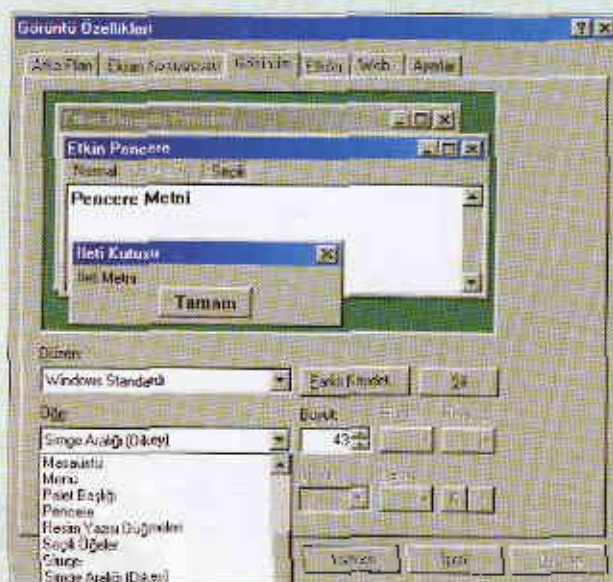
Bazı Word dosyalarını masaüstüne yerleştirdim. Uzun isimlere sahip dosyaların kısmen de olsa simgelerin altında kalması beni rahatsız ediyor.

Windows masaüstündeki simgeleri görünmeyen bir yatay ve dikey harlar sistemine göre yerleştirir. Bu sayede simgelerin birbirleri üzerinde kurmak-karışık bir şekilde yer alınması garanti altına alınabilir. Oysa bu görünmeyen harlar uzun dosya isimlerinin görünmesini engelleyebilecek şekilde oldukça yakın yerleştirilmiştir. Sonuçta uzun dosya adlarında rahatsız edici karışıklıklar oluşabilir. Simgeler aralıkları iyi saklanmış bir fonksiyonla değiştirilebilir.

TEMEL BİLGİLER

Aygıt Yöneticisi: Windows'un donanımı kontrol merkezi. PC'nizin donanımını tüm ayrıntılarıyla gösterir. Buradan gerekli sürücüler kurulabileceği gibi bazı donanımlar da kaldırılabilir.

Evrak Çantası: Masaüstü ve dizüstü bilgisayarlarımızdaki yeni ve değiştirilmiş dosyaların gerekli durumlarında aynı olmasını sağlar.

İyi saklanmış Görünüm seçeneği masaüstünü baştan aşağıya yenileyebilecek ayarlara sahip. Öge alanında bileşenlerin görünümü değiştirilebilir.

lir:

- 1 Windows arka planındaki herhangi bir noktaya sağ tuşa tıklayın ve Özel-likler'i seçin.
- 2 Bu listede Görüntüm'den Öge menü-sünü açtığınızda karşınıza uzunca bir liste çıkıyor.
- 3 İlk önce Simge Aralığı (yatay)'ı seçin. Henen yandaki boyut penceresi aradı-ğınız ayarları içeriyor. Buraya girilen sayı, yatay hatlar arasındaki mesafeyi piksel olarak ifade eder. Değeri 5-8 pik-

me işlemini Gönder menüsüne ekleyip pratikleştirebilirsiniz.

- 1 Denemek için sağ tuşa tıklayarak herhangi bir dosyayı örneğin bir metin dosyasını seçin.
- 2 Karşınıza çıkacak menüden Gönder'le Fax'ı seçebilirsiniz.

Windows 95/98: Evrak

Çantası'nı aktif hale getirmek

Evrak Çantası'nı masaüstünden silmiş-tim. Şimdiyse kendine bir notebook sa-

dakmanıyla online ulaşmak istio-ru. Bu mümkün mü?

Windows'un dosya ve dizin arama fonksiyonu az dikkat çeken bir imkan sunuyor. Sık kullanılan aramaları kay-derme ve tekrar için masaüstünde sem-bol olarak kaydetme.

- 1 Başlat menüsünde Bul ve Dosya ve Klasörleri seçin. Ad boşluğuna aradığı-nız dosyanın adının bir kısmını veya uzantısını girin. Tarih seçeneğiyle ara-mayı daha da özelleştirebilirsiniz. Me-sela son 7 gün içinde değiştirilmiş dos-yalar.

- 2 Bir sonraki aşamada Dosya menü-sünden Aramayı Kaydet'i seçin. Masa-üstünde yeni bir simge belirecektir. Simge aradığınız isme göre adlandırılır.
- 3 Bu dosyaya farklı bir isim vermek için [F2]'yi tuşlayabilirsiniz. Dosyanın uzantısı olan ".ind"yi değiştiremezsiniz.
- 4 Kaydedilen kriterlerdeki aramayı ye-niden yapmak istiyorsanız masaüstün-deki simgeye çift tıklayınız yeterli ola-caktır.

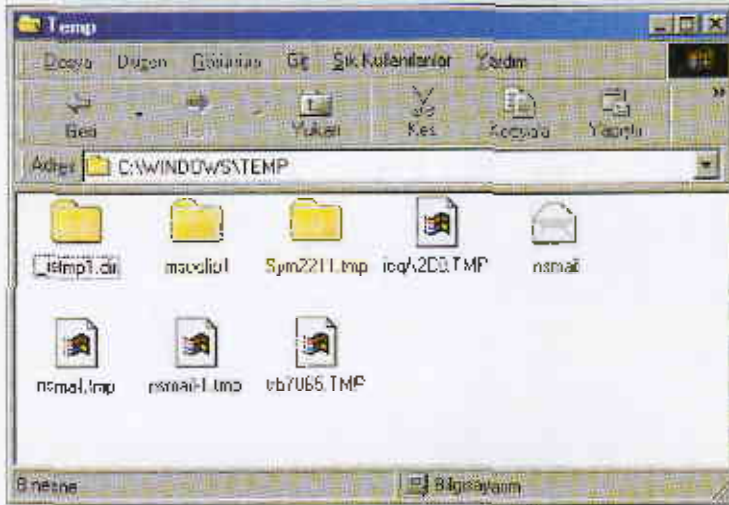
Windows 95/98:

Büyük/Küçük harfler

Yazı yazarken sık sık [Caps Lock] tuşu-na yanlışlıkla basıyorsanız ve bir süre sonra yazdıklarınızın hepsinin büyük harflerle olduğunu görüyorsanız. Bunun bir çözümü var mı?

Fark etmeden [Caps Lock]'ı açmak tekrarılandığında can sıkıcı olabilir. Bu konudaki yardım Windows'un engelli bilgisayar kullanıcıları için bir çok fay-dalı işleve sahip Erişilebilirlik Seçenek-leri sağlıyor. Ama benzer durumlarda engelli olmayan kullanıcılar için de pratik çözümler sunulabiliyor.

- 1 Eğer erişilebilirlik seçenekleri bilgi-sayarınızda kurulu değilse bunu sonra-dan da yapabilirsiniz. Bunun için Baş-

Windows'un Temp dizinindeki dosya çöplüğü kurulum hatalarının oluşmasında başlıca etken.

sel arttırın.

- 1 Bu kez Simge Aralığı (dikey)'i seçin. Aynı şekilde buradaki değeri de 5-8 piksel arttırın. Değişiklikleri Tamam'la onaylayın.

Windows 95/98:

Faks Programına yollamak

Faks yazılımının önceden başlatılmadın bir dosyayı nasıl faks yazılımına gönde-rebilirsiniz?

Windows farklı yazıcı ve faks sürücü-leriyle ilişkilendirilmek üzere hazırlan-mıştır. Eksik olan tek şey kaydedilen dosyaların Explorer tarafından direkt kağıda basılması veya faks olarak gön-derilmesidir. Bu fonksiyon boşluğunu kolayca doldurabilirsiniz.

- 1 Başlat menüsünden hareketle Ayar-lardan Yazıcıları seçin.
- 2 Daha sonra Windows Gezgini'nden "C:\windows\Send'fo"ya geçin.
- 3 Her iki pencereyi de aynı anda ek-randa görülebilecek boyutlara getirin.
- 4 Faks yazılımınızın simgesini işaretleyin. Sağ tuşa basılı tutarak Send'fo diz-i-nine kadar taşıyın.
- 5 Çıkış menüsünden Burada Kısır Oluştur'u seçin. Bu sayede faks gönder-

tin alının ve onu kullanmak istiyorum. Simgeyi nasıl yeniden görüntü hale ge-tirebilirsiniz?

Normalde Evrak Çantası masaüstün-de görünür haldedir -tabii eğer kuru-lum işlemi sırasında listeden çıkarılma-dıysa- Bilgisayarım simgesi gibi bazı kalıcı simgelerden farklı olarak kolayca Geri Dönüşüm Kutusu'na taşınabilir. Evrak Çantası simgesini geri çağırmak için uygulayacağınız yöntem şöyle:

- 1 Start menüsünde Çalıştır'ı seçin.
- 2 Vermeniz gereken komut "rundll32.exe syscdll.dll,Briefcase_Create %d C:\windows\Desktop\Briefcase". Burada her işaretli dikkatle ve büyük küçük harf ayırımına dikkat ederek girmeli-siniz.
- 3 Tamam'a tıkladığınızda Evrak Çan-tası masaüstünde yeniden belirecektir.
- 4 Tek tıklamayla Evrak Çantası simge-sini seçin. Sol tuşa basılı tutarak masa-üstünde istediğiniz noktaya taşıyın.

Windows 95/98: Yapılan arama-ları kaydetmek

Dosyalar arasında hızlı arama yapmak için daha önce yapılan aramaları kay-detmek ve dilediğinde tek bir mouse

TEMEL BİLGİLER

Geçici Dosyalar: Herhangi bir program tarafından kısa bir süreli-gire ihtiyaç duyulan ve sonradan silinen dosyalar. Programların pek çoğu bu iş için "C:\Win-dows\Temp" dizinini kullanır.

Kayıt Düzenleyicisi: Bu düzenleyi-ci bütün önemli programı ve sis-tem bilgilerini barındırır. Sağlam olmayan sistem kayıtları varsa Windows'ta sorunlar baş gösterir.

lat menüsünde sırasıyla Ayarlar-Denetim Masası-Program Ekle/Kaldır-Windows Kur'u seçin ve Erişilebilirlik bileşenini Windows CD'sini sürücüye yerleştirip yükleyin.

2 Başlat düğmesinden Ayarlar-Denetim Masası'nı seçin. Erişilebilirlik Seçenekleri simgesine çift tıklayın.

3 Daha sonra Geçiş Tuşları'nu Kullan kutucuğuna tıklayın.

4 Bu sayede Scroll-, Num- ve Caps Lock tuşlarına her basışınızda PC speaker aracılığıyla uyarılıp benzer hataların farkına varacaksınız.

Windows 95/98: Yeni bir programın kurulumu bir türü başlamıyor
Yeni bir yazılımı kurmaya çalışıyorum ama setup programını başlattıktan hemen sonra hata uyarısıyla işlem duruyor. Yanlış olan nedir?

Kurulum programı sıkıştırılmış dosyaların açılması veya kopyalanması sırasında hata veriyorsa çoğu zaman geçici dosyalar buna sebep oluyordur. Kurulum için gerekli dosyaların açılması sırasında Windows çok sayıda çalışma dosyasını sabit diskinizde Windows dizinindeki Geçici Dosyalar'a kopyalar. Kurulum dosyaları ancak bu kopyalama işleminden sonra gerçek hedef dosyalara taşınır. Bu sırada başka bir program tarafından kullanılmakta olan geçici dizin içerisindeki aynı isimli bir dosya kurulum için de gerekiyorsa çakışmaya neden olabilir. Bu durumlarda kurulum programı dosyayı açamaz çünkü diğer program tarafından da kullanılan bir dosya değiştirilemez.

1 Arka planda çalışan diğer programların tümünü kapatın.

2 Windows Gezgin'i çalıştırın ve "C:\Windows\Temp" dosyasına geçin.

3 Bu geçici klasörde oluşturulmuş tüm dosyaları seçin ve onları çöp kutusuna taşıyın.

4 Windows oturumunu kapatın ve bilgisayarınızı yeniden başlatın. Artık gerekli kurulum sorunsuz devam edecektir.

Windows 98:

Sürücülere daha çabuk ulaşmak
Sabit diskinde gezinmek için Windows Gezgin'i kullanıyorum. Acaba dosya ve klavyelere ulaşmak için daha hızlı bir yol var mı?

Windows'un Görev Çubuğu (Taskbar) sayesinde aktif uygulamaların yanı sıra sürücülere de direkt olarak ulaşabilirsiniz.

1 Sağ mouse tuşuyla Görev Çubuğu üzerindeki herhangi bir boşluğa tıklayın.

2 Araç Çubukları'ndan Yeni Araç Çubuğu'nu seçin.

3 Açılan yeni pencerede dilediğiniz sürücüyü seçerek onu görev çubuğu üzerine alın ve Tamam'ı seçin.

4 Yeni bir araç çubuğu oluşacak ve Görev Çubuğu üzerindeki boş yeri tamamen kaplayacak.

5 Bu çubuğun en solundaki gri çizgiyi tüm klasörler görünmez olacak şekilde sağa doğru mouse yardımıyla taşıyın.

6 Sürücü isminizin sağındaki siyah çift oka tıkladığınızda yeni bir menü açılacak. Buradan seçti sürücünün tüm klasör ve dosya yapısına ulaşabilirsiniz.

Windows 98: Silinen programların isimlerinden de kurtulmak

Denetim Masasındaki "Program Ekle/Kaldır" da çok önceden silmiş bazı programların isimleri var. Bunlardan nasıl kurtulabiliriz?

Usulüne uygun olarak kaldırırsanız da bazı programların isimleri silinmeyebilir. Gerçekten uninstall işlemi sırasında programı kaldırılmıştır ama söz konusu isim "Program Ekle/Kaldır"da yer tutmaya devam edebilir. Yine de programın adını manuel olarak silebilirsiniz.

Başlat çubuğuyla dosya ve dizinleri de seçebilirsiniz.

1.

1 Bu iş için ilk olarak Windows'un Kayıt Düzenleyicisini çalıştırın. Bunun için Start düğmesinden Çalıştır'ı seçin.

2 Boşluğa "regedit" yazın ve Tamam'ı tıklayın.

3 Bu sayede Windows'ın Kayıt Düzenleyicisi açılacaktır. Sol pencereden HKEY_LOCAL_MACHINE'e çift tıklayın.

4 Buradaki alt klasörleri kullanarak da-ima çift tıklayarak Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Uninstall'u açın.

5 Uninstall klasörü sayısız alt dizin içeriyor. Her bir klasör Programı Kaldır menüsündeki programlardan birinin ismine karşılık geliyor.

6 Sağ tıklayarak dilediğiniz programları seçin ve Sil seçeneğini kullanın.

7 Gerekli işlemlerden sonra Kayıt Düzenleyicisi'ni kapattığınızda işlem geçerlilik kazanacak.

Windows 95/98:

Başlat Menüsünü düzenlemek

Yeni bir program kurduğumda Başlat menüsündeki programlar yeniden sıralanıyor. Bu düzenlemeyi kendim yapabilir miyim?

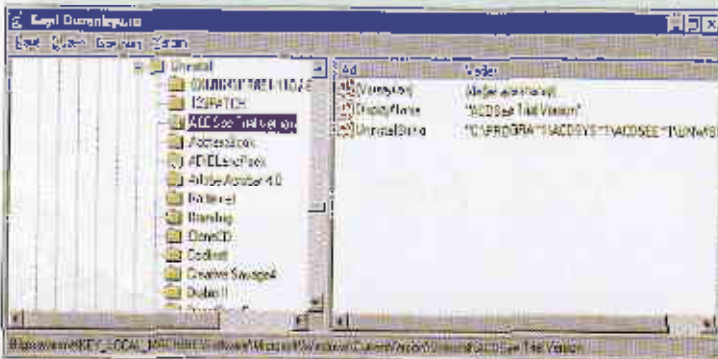
Başlat düğmesi bilgisayarda kurulu programlara ulaşılmasını sağlar. Yeni bir program kurduğumuzda isimler programlar menüsünün en alt kısmına yerleştirilir. Bu da doğal olarak gerekli yazılımı bulmanızı zorlaştırır. Benzer durumlarda yazılımları yeniden alfabetik sıraya göre düzenleyebilirsiniz.

1 Başlat düğmesine tıklayın ve Programlar'ı seçin. Hemen sağda, kurulu programların listesi belircektir.

2 Herhangi bir programın üzerine gelin ve sağ tıklayın.

3 Yeni bir menü açılacak. Burada Ada Göre Sırala'yı seçin.

4 Şimdi Başlat menünüz alfabetik olarak sıralandırılacak. Ama yine de Windows bu isteğinizi kaydetmiyor. Her yeni kurulum, eklenen programa listenin sonuna geçmesine yol açıyor. Siz de işlemi tekrar etmek düşüyorsunuz.

Windows'un Kayıt Düzenleyicisi programıyla, kaldırıldığı halde hala adı geçen eski programların kayıtları silinebilir.

Office

Word, Excel veya Powerpoint. Çoğu kez ufak gibi gözükken bazı problemlerle yüzleşirsiniz. Oysa bunlar işinizi haddinden fazla zorlaştırabilir. Bu üç Office programıyla ilgili en sık karşılaşılan sorunlara çözümler içeren ipuçlarımızı mutlaka okuyun.

Word 97/2000: Çok sayıda dosyayı aynı anda açmak

Sıklıkla fazla sayıda belgeyle birlikte çalışmak zorunda olduğunuzdan, gerekli dosyaları bir kerede yüklemek istiyorsanız, Bunun için bir komut var mı?

Word aç penceresinde çok sayıda dosyayı birlikte yüklemeyi sağlayan uz bilinen bir özelliğe sahiptir. Yani her dosya için tek tek aynı menü yollarını aşındırmak zorunda değilsiniz. Birden fazla dosyayı aynı anda açmanın yolu: Dosya'da Aç'ı seçin.

1 Daha sonra erişmek istediğiniz dosyalardan herhangi birine tıklayın. Diğer dosyaları da onunla beraber seçebilirsiniz. [Control]'e basılı tutun ve işaredeyin.

2 Dosyalar alt alta ise işlem daha da kolaylaşır. [Shift]'e basılı tutarken önce ilk sonra son dosyaya tıklayın. Aradaki dosyalar otomatik olarak işaretlenecektir.

3 Tamam'ı seçtiğinizde tümü tek komutla açılır.

Word 97/2000: Simge çerçevelerini fare yardımıyla düzenlemek

Word belki çok sayıda simbol kutucuğuna sahip ama ben yine de bu çerçeveleri

daha kullanışlı hale getirmek istiyorum. Bunu en hızlı nasıl yaparım?

Word'un simge çerçevelerini Araçlar ve Ayarlar seçenekleriyle değiştirebilirsiniz. Buradaki kullanımı biraz karışık. Fare ve birkaç tuş yardımıyla bu iş kolaylaştırılabilir.

1 Fare okunu Simge Çerçevesi üzerindeki resimlerin birine getirin ve [Alt] tuşuna basın.

2 Tuşu basılı tutun ve simgeyi fareyle dilediğiniz yere taşıyın. Fare oku bu sırada şekil değiştirecektir.

Word 97/2000:

Kaldığınız yerden devam etme

Şayet uzun bir belge üzerinde çalışıyorsanız, dosyayı yeniden açtığınızda kaldığınız yerden devam etmek için doğru yere gitmek zor oluyor. Bunun daha kolay bir yolu var mı?

1 Üzerinde çalışılacak dosyayı Dosya ve Aç seçeneklerini kullanarak yükleyin.

2 Dosya yüklendikten sonra [Shift] + F5 tuşlarına aynı anda basın.

3 Word imleci otomatik olarak en son üzerinde çalışılan yere taşır.

4 Aynı tuş kombinasyonunu ikinci denemede daha da önce çalışılan yere geçirir. En son üzerinde çalışılan 3 noktaya bu şekilde ulaşabilirsiniz.

Word 97/2000:

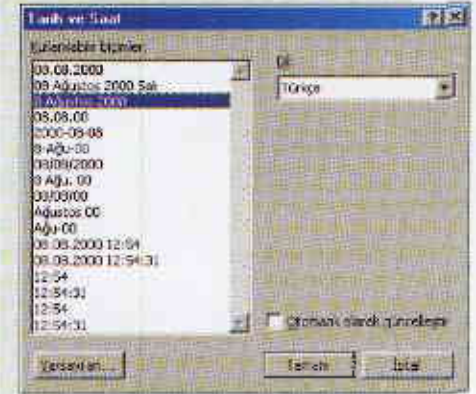
Tarih biçimini düzenleme

Bir tuş kombinasyonu sayesinde metne tarih ekleme fonksiyonu pratik. Peki bu standart tarih biçimini değiştirme şansın var mı?

Günün tarihini ekleyebilmek için menülerden Ekle-Tarih ve Saat seçeneklerine tıklanmanın dışında [Alt] + [Shift] + "d" tuş kombinasyonu da aynı işi görür. Bu sayede zamanı standart şekilde yani gün-ay-yl formatında, mesela 24.12.00 şeklinde eklersiniz. Windows'un önceden belirlediği bu tarih biçimi kolayca değiştirilebilir.

1 Önce Ekle ardından Tarih ve Saat'e tıklayın.

2 Ekranda beliren pencerenin sol kısmı, kullanılabilir biçimleri içeriyor.

Standart düğmesiyle tarih gösterimi yeni bir biçim alın.

Bunlardan dilediğinizi seçin ve Varsayılan düğmesine tıklayın.

3 Ekrana tıkladıktan sonra yeni standardı atanmış olursunuz. Artık [Alt] + [Shift] + "d" tuşlarına bastığınızda tarih yeni şekliyle metne eklenecek.

Word 97/2000:

Paragrafları kolayca taşıma

Bazen bir paragrafın altında başka bir yere ait olduğunun farkına varıyorsunuz. Benzer durumlarda paragrafın yerini nasıl kolayca değiştirebilirsiniz?

Normalde sözü edilen paragrafı ilk kelimesinden son kelimesine kadar işaretleyip Düzen'den kesersiniz. Daha sonra imleci dilediğiniz yere getirip paragrafı Düzen ve Yapıştır seçenekleriyle taşımış olursunuz. Ama bunu daha pratik bir şekilde yapmanın yolları var.

1 Fare yardımıyla yerini değiştirmek istediğiniz paragrafın tümünü işaretleyin.

2 Daha sonra [Alt] + [Shift] + Yukarı ok veya [Alt] + [Shift] + Aşağı ok kombinasyonlarını kullanın. Her seferinde paragraf biraz daha aşağı veya biraz daha yukarı hareket edecektir.

Tok bir uykula ve sayfanız ilk sayfaya sıçacak şekilde.

TEMEL BİLGİLER

İletişim penceresi: Windows uygulamalarında menü komutlarını çağırdığınızda çoğunlukla bir iletişim (diyalog) penceresi açılır. Bu pencerede, bir komutu istediğinize göre çalıştırmak için programa gerekli bilgileri verebilirsiniz, mesela çıkışın türü gibi.

İkon: Bir ikon, bir programı, pencere, dokümanı veya komut için grafiksel bir simge. Fare ile ikona tıkladığınızda programı açar veya komutu çalıştırırsınız.

Taşınan metinler: Belirli bir doküman veya text alanı için fazla olan metinleri ifade eder. Uygun komutlarla artan kısmı bir sayfaya sığdırabilirsiniz.

Word 97/2000: Belgeyi istenilen boyutlara getirmek

Yazdığım mektup fazla uzun oldu ve birkaç satır yüzünden tek sayfaya sığmadı. Ne yapabiliriz?

Bu da sıkça karşılaşılan bir durum. Metin hacmi istenilenden fazla olduğunda onu tekrar bir sayfaya sığacak hale getirebilirsiniz. İkinci sayfanın üzerindeki satırların kaybolması için boş satırları silin, metni kısaltın ve paragraflar arasındaki uzaklıkları kısaltın. Aslında bu işlem Word'un yazı büyütüklerini tüm metni bir sayfaya sığacak şekilde kısaltmaya yönelik özelliği sayesinde kolayca yapılabilir ve program bir belgeyi istenilen boyuta huzla getirebilir.

- 1 Dosya menüsünden Baskı Önizleme'yi seçin.
- 2 Buradan da Sığdırmak için Küçült'ü seçin. Word düzenlenen sayfanın boyutunu tek bir sayfaya basılabilecek şekilde düzenliyor.
- 3 Son olarak Kapat seçeneğiyle Baskı Önizleme ekranını kapatın. Eğer dosyanın son halinden memnun değilseniz Düzen'den değişiklikleri geri alabilirsiniz.

Word: Gizli ve önemli

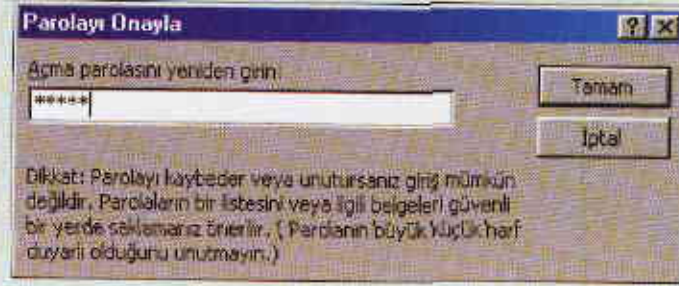
dokümanlar için parola belirleme

İş arkadaşlarımdan birkaçına büyük uğraşla hazırladığım belgelerden birini yollamak istiyorum. Bu dosyanın onlar tarafından değiştirilmesini nasıl engelleyim?

Word'de belgeleri parolalarla koruyabilirsiniz. Burada iki farklı güvenlik kademesi mevcut. Okuma parolası sayesinde belge sadece doğru parolaya sahip kişilerce açıp okunabilir. Bu koruma metodu yanlış ellere geçmemesi gereken dosyalar için. Oysa yazma koruması parolası belgeye farklı kişilerin erişmesine mani olmaz, sadece metindeki değişikliklerin saklanabilmesi için parola gereklidir.

Bir diğer deyişle metinde değişiklik yapılmasını engellemek isterseniz aktif hale getirilmelidir. Her iki koruma mekanizması da birlikte kullanılabilir. Bir tanesi metnin açılması ve diğeri değişikliklerin kaydedilebilmesi için girilecek iki farklı parola aynı dosya için belirlenebilir.

- 1 Belgeyi açın ve Dosya'dan Farklı Kaydet'i seçin. Daha sonra Seçenekler'e tıklayın.

Belgelerinizi korumak için parolayı iki kez girmelisiniz.

- 2 Belgenin tek bir parolayla açılabilmesini istiyorsanız Açma veya Değiştirme Parolası kutularından sadece birine parolanızı girin. Burada küçük büyük harf ayırma dikkat etmelisiniz. Şifre sayı ve rakamlarla birlikte en fazla 15 karakterden oluşabilir. Güvenlik için girdiğiniz karakterler ekrana sadece '****' şeklinde yansır.
- 3 Yeni bir pencere açılacak. Buraya parolayı güvenlik nedeniyle yeniden yazdıktan sonra Tamam'a tıklayın.
- 4 Dosyanızı sadece değişikliklerden

korumak istiyorsanız parolayı bu defa Değiştirme Parolası kutusuna girin ve bir önceki adımda yapılanları tekrar edin.

- 5 Bu andan sonra belge açılırken parola sorulacaktır. Şifreyi girerken ekrana güvenlik nedeniyle yine '****' işaretleri çıkar.

- 6 Parola korumasını kaldırmak için Dosya menüsünde Farklı Kaydet'e tıklayın. Şifre boşluklarındaki yazıları silin ve dosyayı kaydedin.

Word 97/2000:

Konforlu arama yapma

Bir belgede Arial 10 biçiminde yazılmış tüm metnin kalınlaştırılması gerekiyor. Word bunu otomatik olarak yapabilir mi?

Amaç belgedeki bazı öğeleri değiştirmekse, Word son derece etkili Bul ve Değiştir fonksiyonlarına sahip. Bu sayede sadece kelimeler düzeltilmiyor aynı zamanda bazı biçim ve özel işaretler de değiştirilebiliyor.

- 1 Dosya ve Aç komutlarını kullanarak bir belge yükleyin.

- 2 Düzen menüsünden Değiştir'e tıklayın.

- 3 Word ilk başta sınırlayıcı bir pencereyle karşınıza çıkacaktır. Tüm Seçenekler'e giderseniz diğer özelleştirme ayarları da görünür olacak.

- 4 Biçim düğmesinden Yazı Tipi'ni seçin.

- 5 Buradan aradığınız Yazı Tipi Biçim'i metindeki düzeltilerek yazılarınkiyle aynı olacak şekilde ayarlayın. Daha sonra Tamam'a tıklayın.

- 6 Ardından Yeni Değer kutucuğunu seçin ve Biçim-Yazı Tipi'ne gelin.

- 7 Kontrol için Aranan kutucuğunun altında değiştirilecek, Yeni Değer kutucuğunun altındaki hedeflenen biçimleri gözden geçirebilirsiniz.

- 8 Değiştir başlangıçta ilk metin biçimlendirmesini yapacaktır. Tümünü Değiştir ile belgede aranan tüm bölümler yeniden düzenlenecek.

TUŞ KOMBİNASYONLARI

Kaydetmek, işaretlemek veya eklemek. Çoğu kez fare tıklamaları olmadan da kolayca uygulanabilir komutlar bunlar. Aşağıda en önemli tuş kombinasyonlarını bulacaksınız:

		Dosya aç
		Yeni dosya
		İşaretili metni kopyala
		İşaretili metni kes
		Metin ekle
		Son işlemi geri al
		Geri alınan işlemi yinle
		Dosyanın herhangi bir kısmının aranması ve değiştirilmesi
		Metin penceresini kapat
		Belgeyi yazdır
		Belgeyi kaydet
		Uygulamayı kapat
		Uygulamayı simge durumuna küçült
		Aktif durumdaki uygulamalar arasında geçiş sağla

Excel 2000: Tablo metnini çevirmek ve eğik yerleştirmek
Bir süre önce eğik metinlere sahip bir tablo gördüm. Bunun nasıl hazırlandığını merak ediyorum.

Tabloların içinde hücrelerin içeriklerini çevrilebilir. Burada +90 ile -90 derece aralığında açılarla yazıları döndürebilirsiniz.

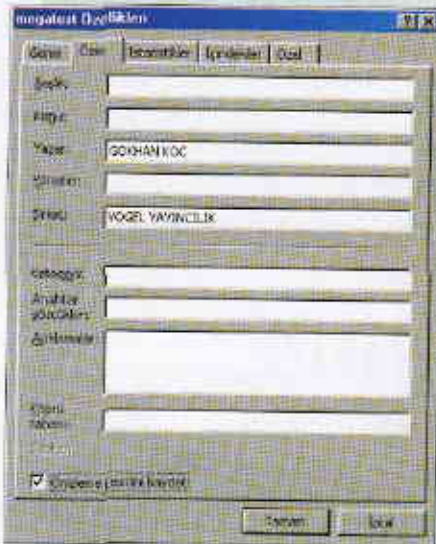
- Döndürmek istediğiniz verinin bulunduğu hücreyi işaretleyin.
- Biçim menüsünde Hücre'yi seçin. Kapsamlı ayarlar içeren bir pencere açılacak.
- Düzenleme menüsü yardımıyla içeriği çevirebilirsiniz. Bunun için ya Aç boşluğuna istenen değeri girin ya da fare yardımıyla açı göstergesini istenen pozisyona itin.
- Çapraz konulmuş metnin hücrenin ortasında taşınması için Metin Düzenleme kutusunda Dikey'in yanındaki oka tıklayın ve listeden Ortala'yı seçin. Tamam'a tıklayarak pencereyi kapatın.

Excel 2000: Tekrarlanan ifadeleri defalarca yazmaktan kurtulun

Tablolarda karmaşık ifadeleri çoğu kez farklı yerlere tekrar tekrar girmek zorunda kalıyorsunuz ve bu arada sıkça hata yapıyorsunuz. Tekrarlanan verileri hücrelere eklemeyi herhangi bir şekilde otomatikleştirebilir miyim?

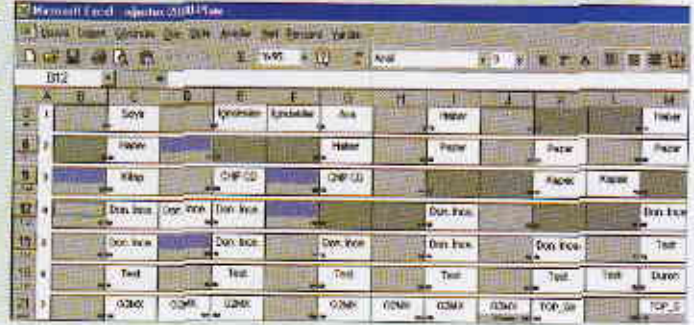
Aynı tabula içerisinde aynı veriyi sıkça kullanıyorsanız bu ifadeye bir isim verebilirsiniz. Bu sayede sık tekrarlardan tasarruf edebilirsiniz.

- Sonradan tekrar çağırmanız gereken

Önizleme resmini kaydet'i seçin ve Excel dosyalarını bulmanız kolaylaşsın.

Çok sayıda hücreyi birlikte seçmek. Sorun değil. Tıklarken [Control]'e basılı tutun

bilecek bir veriyi herhangi bir hücreye girin ve daha sonra bu hücreyi seçin.

- Ekle seçeneğinden İsim ve Tanımla komutlarını uygulayın.
- Yeni bir pencere açılacak. Buraya daha sonra çağırmak istediğiniz veriyle ilgili bir kısaltma girin
- Ekle'ye tıklayın ve pencereyi Tamam'la kapatın.
- Bu veriye sonradan ihtiyaç duyduğunuzda hücreye "=" ve hemen ardına uygun kısaltmayı girin. İstenen veri hücreye eklenecek.

Excel 97/2000:

Önizlemeyle tabula arama

Excel'de bir tablo açmak istediğinde belgenin ismi bana içerikle ilgili yeterli bilgiyi her zaman vermiyor. Tabloyu açmadan ön izlemesini görmenin imkanı var mı?

Dosya aramada Excel dosya içeriklerini küçültülmüş bir şekilde gösteren bir önizleme fonksiyonu sunuyor. Yani kitapların içeriği hakkında bilgi edinmek için onların her birini teker teker açmanız gerekmiyor. Ancak bu ön izleme sadece tabloların kaydı sırasında aktive edeceğimiz saklı bir fonksiyon sayesinde gerçekleşebilir. Aksi takdirde işe yaramaz bir "ön izleme hazır değil" uyarısıyla muhatap olursunuz.

- Dosyayı kaydetmeden önce Dosya - Özellikler'i tıklayın.
- Bir çok boş kutucuğa sahip pencere açılacak. Bu pencerenin en altındaki Önizleme Resmini Kaydet'i seçin.
- Dosya - Kaydet'ten tabloyu kaydettikten sonra Dosya - Aç'tan Araçlar'ın solunda bulacağımız Görünüm simgesinin yanındaki oka tıklayıp Önizleme'yi seçin.

Excel 2000: Otomatik girişleri listeden seçebilmek

Yazılanların otomatik olarak girilebilmesi çok hoş ama benzer terimler de bazen sorun yaratabiliyor. Çözümü var

mi?

Bir hücreyi doldurmaya başladığınızda Excel ilgili boşlukta o ana kadar ki verilerle kendi verilerini karşılaştırmaya başlar. Eğer yazdıklarınız kendi verilerine uyarsa metnin sonunu tahmin edebilir. Bu sayede veri ekleme işi kolaylaşacaktır. Ama yazışları birbirine yakın sözcüklerde listeden seçim yapmanız bazen daha akılcı olabilir.

- Veri girmek istediğiniz hücreye sağ fare tuşuyla tıklayın.
- Açılacak menüden Listedeki Al'a tıklayın.
- Hücrenin hemen altında bir liste belirecek. Bu liste mevcut sütuna uygun alternatifleri içeriyor.
- Gerekli olana tıklayarak hücreye dahil edin.

Excel 97/2000:

Standart fontu değiştirmek

Excel'in yeni bir tablo oluşturduğunda Arial fontunda ve 10 büyüklüğündeki harfleri kullanması beni fuzlasıyla rahatsız ediyor. Dilediğin fontu nasıl seçebiliriz?

Excel önceden belirlenmiş standart bir fontla açılır. Tabii ki bu font ve harf büyüklüğü kolayca değiştirilebilir.

- Excel'i başlatın ve Araçlar menüsünde Seçenekler ve Genel'i tıklayın.
- Diyalog kutucuğunun alt yarısından hoşunuza giden fontu istenilen boyutla birlikte yandaki oklar yardımıyla seçin.

Excel 97/2000:

Tablo alanlarını işaretlemek

Tablom tek bir monitör ekranına sığmıyor ve bu yüzden fareyle işaretlemem mümkün değil. Bu konuda bir kolaylık var mı?

Fare sayesinde tablonun dilediğiniz hücrelerini hızlı ve kolay bir şekilde işaretleyebilirsiniz, tabii eğer sözü edilen bölüm tümüyle ekrandaysa. Satırların uzayıp gittiği kapsamlı tablolarda; ki bu tablolar tek bir monitör ekranında gö-

rüntülenemeyecekler; fare yardımıyla işaretlemek daha zor. Çünkü tablo çok hızlı hareket eder. Ama tabii büyük tablolarda da değişik hücreleri fareyle rahatlıkla seçebilirsiniz. Bunun için şu kolaylığı deneyin.

● Varsayalım B8:D56'yı işaretlemek niyetindeyiz. Bunun için oku ilk önce B8 hücresinin üzerine getirin. Problem D56'nın şu anda görülemiyor olması.

● Şimdi de ekranın sol tarafından ekran D56 görünür hale gelinceye kadar kaydırın. İşaretilenen B8 alanı yukarıda kaldığından görüntülenemiyor.

● Şimdi [Shift]'le birlikte D56'ya tıklayın. Bu sayede tüm alanı işaretlediniz.

● Şayet birbirine bağlı bu hücrelerin yerine tablonun çeşitli yerlerine dağılmış birkaç bağımsız hücreyi işaretlemek istiyorsanız, o zaman ilk hücreyi seçin diğer hücreleri seçerken bu kez elinizi [Control] tuşundan ayırmayın.

Excel 97/2000:

Bir kitabın içeriğini kopyalamak

Her seferinde tablo veya diyagramlarını yeniden oluşturmuyorsunuz. Bunun yerine farklı bir isim altında kaydettiğinizi ve daha sonra üzerinde çalıştığınız kitapları kullanıyorsunuz. Bunun daha kolay bir yolu var mı?

Bir çalışma kitabını kopyalamaya ihtiyaç duyuyorsanız istenen kitabı Excel'de açıp farklı bir ad altında kaydedebileceğiniz gibi Windows Gezgini'nde kopyalayıp yeni bir isim de verebilirsiniz. Tabii Excel'in özel bir komutuyla tablo ve diyagramları çok daha

hızlı kopyalayıp zamandan kazanmak da tercihiniz olabilir.

● Dosya ve Aç komutlarıyla istenilen çalışma kitabını açın.

● Pencere menüsünden Yeni Pencere'yi seçin.

● Excel mevcut dosya ile aynı özellikte yeni bir çalışma kitabı açacak. Dosya ve Kaydet seçenekleriyle tabloyu farklı bir dosya adıyla kaydedebilirsiniz.

Powerpoint: Folye tasarımlarını sonradan değiştirebilmek

Daha önce seçtiğin slayt tasarımı artık hoşuma gitmiyor. Tüm metni tekrar yazmak zorunda kalmadan onu değiştirebilir miyim?

Metin girilmiş bile olsa slayt tasarımını birkaç tıklamayla değiştirebilirsiniz. Yani metni tekrar girmek zorunda değilsiniz.

● Powerpoint dosyanızı yükleyin ve yeni bir görüntüm vermek istediğiniz slaytı açın.

● Biçim menüsüne gelin ve Tasarım Şablonu Uygula'yı seçin.

● Yeni bir pencere açılacak. Burada kullanıma hazır tasarımlar var.

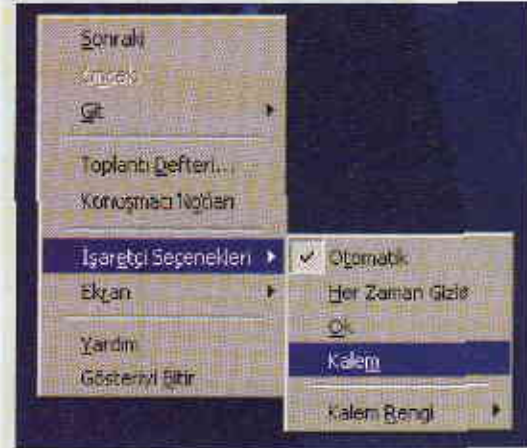
● Sol tuşla içlerinden en uygun olanı işaretlerseniz, ön izleme görüntülenebilir.

● Seçilen slaytın dizaynı için uygunsanız Tamam'ı tıklayın.

Powerpoint:

Sunuma yorumlar eklemek

Düzenlenecek konferansta sunumum sırasında bazı yerlere özellikle dikkat

Kalem özelliği sayesinde sunumlarda insanların dikkatini dilediğiniz noktada toplayın.

çekmek istiyorum. Bu mümkün mü?

Ekran sunumunda slaytın belli yerlerini vurgulamayı düşünüyorsanız Powerpoint'in işaret kalem tam bunun için.

● Slayt Gösterisi menüsünden Gösteriyi Görüntüle'yi seçin veya F5 kısayolunu kullanın.

● Sağ mouse tuşuyla slayta tıklayıp İşaretçi Seçenekleri - Kalem menüsünü açın.

● Özel bir kalem rengi seçmek istiyorsanız bunu İşaretçi Seçenekleri - Kalem Rengi'yle yapacaksınız.

● Slaytın özellikle göstermek istediğiniz yerine gelince, çizim için farenin sol tuşuna basılı tutmalısınız.

● Bu kalem sağ tıklayınca veya ilgili menüden kapatılınca kadar görünür kalacaktır.

İnternet

Outlook Express veya Netscape'i kullanarak mektuplaşıyorsanız aşağıda yardımcı olabileceğine inandığımız bir takım ipuçları yer alıyor. Bunun yanında konforlu sörf için de öneriler var.

Outlook Express 5:

Mail hesabının ayarlanması

Outlook Express 5, yeni bilgisayarınıza birlikte kurulu olarak geldi. E-mail hesabını bu programa nasıl girerim?

Outlook Express, e-posta programlarının içinde en tanınmış olanlarından ve pek çok PC'de kurulu olarak geliyor. E-mail almak ve yollamak istiyorsanız bunun için bir mail adresine, bir kullanıcı adına ve tabii bir de şifreye ihtiyacınız var.

Ayrıca İnternet servis sağlayıcınızın

postaları almak için POP3 Server, e-mail gönderebilmek için SMTP server adreslerini bilmelisiniz. Tüm bu verileri servis sağlayıcısından veya ücretsiz e-mail adresi veren kuruluşlardan temin edebilirsiniz.

● Yazılımı Başlat menüsündeki Programlar'dan veya masaüstündeki Outlook Express simgesinden çalıştırın.

● Programın e-mail hesabınızı kullanılır hale getirecek kurulum sihirbazı tüm gerekli yerlerde yol gösterici olacaktır.

● İsminizi girin ve Devam tuşuna tıklayın.

● En üstteki boşluğa e-posta adresinizi yazın. Buradaki @ işareti [Alt Gr]+Q tuş kombinasyonuyla giriliyor. Sonra tekrar Devam'a tıklayın.

● Şimdi mail server'ın verilerini girin. İlk iki boşluğa gelen ve giden mail server'larını yazın. Bunları hizmeti sağlayan kuruluştan öğrenebilirsiniz. Bir kez daha Devam'a tıklayın.

● Kullanıcı adını ve şifreyi girin ve devam edin. Bu işlemler sonrasında ►

e-maillerinizi Outlook Express'te alabilirsiniz.

Outlook Express 5: Sadece metin gönderme

Akdaşlarım benim maillerimi okuyamamaktan şikayetçiler. Bunun sebebi ne olabilir?

Outlook Express standart ayarları çerçevesinde mail'leri html formatında yolluyor. Bu sayede mektup kağıdı, değişik fontlar ve paragraf biçimleri kullanılabilir. Belki hoş görünüyor ama karşı taraf bu formatları gösteremeyen başka bir e-mail yazılımına sahipse o zaman problem çıkıyor ve alının mektubu okuması güçleşiyor. Karşı tarafa bu problemin oluşmasını engellemek için:

- 1 Outlook Express'i başlatın ve Araç-

ve hangi alt klasöre ekleyeceğinizi sonra da ayarlarını diyorsanız, şunları yapmalısınız:

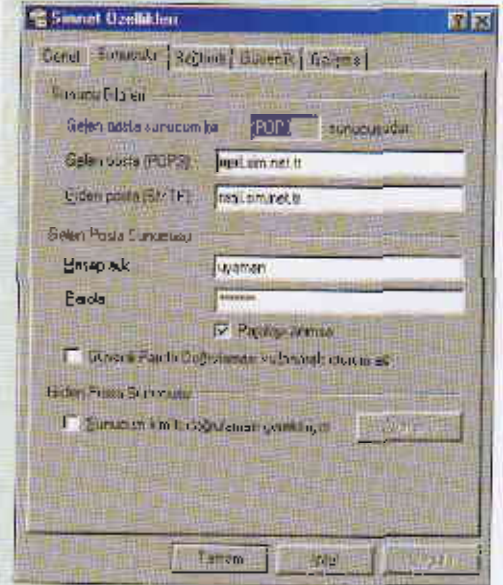
- 1 Internet Explorer'ı kullanarak istenilen sayfaya gidin.
- 2 [Control]+D ile sayfayı sık kullanılanlara ekleyin.
- 3 Web adresleriniz daha sonra da düzenlenebilir. Bunun için Sık Kullanılanlar'dan Sık Kullanılanları Düzenle seçeneğine ulaşmanız yeterli.

Internet Explorer 5:

Başlangıç sayfasını değiştirmek

İnternette arama motoru olarak Yahoo'yu sıkça kullanıyorum. Yahoo'yu Internet Explorer'ın başlangıç sayfası olarak atayabilir miyim?

Aradıklarınıza ulaşmak için çıkış noktası olabileceğini düşündüğünüz,

Mail hesabınızın ayarları aşağı yukarı bu örneklere benzer olmalıdır.

sayfasına dönebilirsiniz.

Netscape Navigator:

Kişisel araç çubuğu düzenlemek

Genellikle az sayıda web sayfası arasında dolaşıp duruyorum. Bu sayfalar arasındaki geçişi en hızlı nasıl sağlarım?

Bir web sayfasına gidebilmek için aynı menüleri defalarca kullanmak can sıkıcıdır. Netscape Navigator favoriniz olan web sayfalarını yerleştirebileceğiniz kişisel menüyü kullanmaya sunuyor. Bu sayede tek tıklamayla istenilen sayfaya ulaşıyorsunuz. Kişisel listenize eklemeler yapmanın yolu:

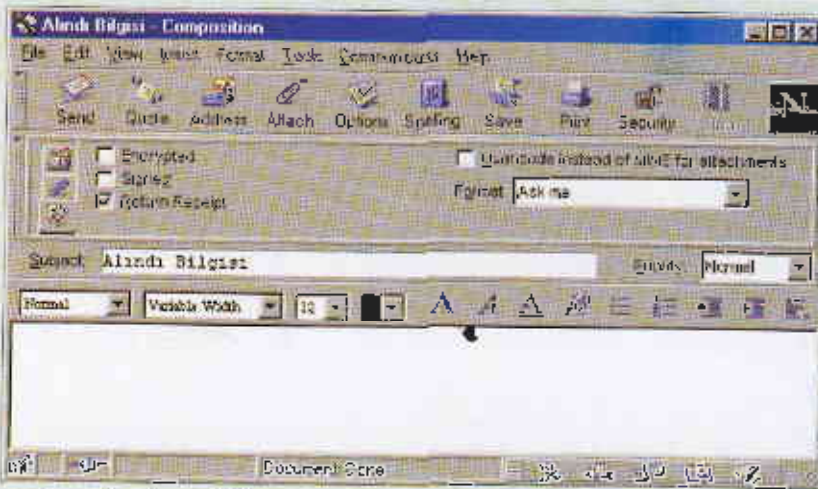
- 1 Netscape Navigator'u başlatın ve Adres satırına istenilen sitenin web adresini girin. Sayfayı yüklemek için Enter'a basın.
- 2 Bu sayfa açıldığında Communicator menüsünden Bookmarks ve Add Bookmark'a giderek sayfayı sık kullanılanlara ekleyin.
- 3 View Communicator menüsünden Bookmarks-Edit Bookmark'ı seçin.

TEMEL BİLGİLER

HTML (Hypertext Markup

Language): İnternet sayfalarının yazıldığı dil.

Başlangıç Sayfası: Bir başlangıç sayfası seçilmişse İnternet Explorer başlatıldığında otomatik olarak önceden belirlenen bu sayfa görüntülenecektir.

Netscape'de gönderdiğiniz mail'in alıcısına ulaşıp ulaşmadığını kontrol etmek için 'Return Receipt' seçeneğini işaretlemelisiniz.

lar'dan Seçenekler'i tıklayın

- 2 Ardından Gönder'e tıkladığınızda pencerenin alt kısmında e-mail gönderme formatıyla ilgili ayarları bulacaksınız. Buradaki ayarı "Düz Metin" olarak değiştirin ve Tamam'ı seçin.

Internet Explorer 5:

Daha hızlı sık kullanılanlar

İlgili Web sitelerini bookmark ediyorum. Bu işlemi nasıl daha hızlı yapılabirim?

Güncel web sitelerini Internet Explorer sayesinde Sık kullanılanlar-Sık kullanılanlara Ekle ile listenize alabilirsiniz. Açılan pencerede adresi hangi alt klasöre bookmark edeceğinizi belirtmelisiniz. Eğer söz konusu güncel şeyi mümkün olan en hızlı şekilde sık kullanılanların arasına katmak istiyor

dilediğiniz her sayfanın Explorer'ımızın başlangıç sayfası olmasını sağlayabilirsiniz. Bu bir arama motoru olabileceği gibi, haber sayfası vb. de olabilir. Dilerseniz Explorer bir başlangıç sayfası belirlenmeden de açılabilir.

- 1 Internet Explorer'ı başlatın ve araçlardan İnternet Seçenekleri'ni açın.
- 2 Genel'i seçin ve istenilen internet sitesinin konumunu Adres boşluğuna girin. Eğer o anda açık olan sayfanın başlangıç sayfası olmasını istiyorsanız Geçerli Olamı Kullan'ı seçin ve Tamam deyin.
- 3 Explorer'ın açılışa herhangi bir sayfaya yönlendirmesini istemiyorsanız adres kısmını boş bırakıp Boş Kullan'ı seçin.
- 4 İnternet oturumu sırasında Giriş simgesine tıklayıp her an başlangıç

● Buradan yeni eklediğiniz süreyi fare yardımıyla Personal Toolbar Folder'a taşıyın ve bırakın. Daha sonra pencereyi kapatın. Artık tek bir tıklamayla bookmark'ınıza ulaşabilirsiniz.

Netscape Mail: E-maillerinizin okunduğundan emin olun

Gönderdiğim mailerin okunup okunmadığını bilmek istiyorum. Mesajımın karşı tarafa ulaştığına dair bir rapor edinebilir miyim?

Yeni mesajlar gönderirken alındı bilgisi özelliğini aktif hale getirebilirsiniz. Bu sayede karşı tarafın e-mail'inizi alıp almadığını geri bildirimle öğrenebilirsiniz.

Bu alındı bilgisi direkt olarak karşı tarafın mail yazılımı tarafından gönderiliyor ve onun gönderdiğiniz e-mail'i okuyup okumadığı konusunda sizi bilgilendiriyor. Tabii ki bu raporun elinize ulaşması için karşı tarafın da rapor gönderimine hazır olması lazım.

Ayrıca bu her zaman e-mail'inizin okunup okunmadığına dair bir garanti de değil.

❶ Mesajınıza her zamanki gibi Netscape Messenger'da hazırlayın.

❷ Metni yazıldıktan sonra Options düğmesine tıklayın ve Return Receipt seçeneğini işaretledikten sonra her zamanki gibi Send komutuyla mail'i yollayın.

❸ Alıcı mesajı okuduğunda buna dair ikinci bir rapor alacaksınız.

Donanım

Her zaman için yazıcılarla ilgili bir takım problemler yaşanacaktır, lıpkı monitör ve tarayıcılarla olduğu gibi. Burada aygıtlarla ilgili en sık sorulan sorulardan bazılarını ve çıkış noktası olabilecek cevapları bulacaksınız.

Yazıcı: Dosyanın açılmadan doğrudan yazdırılması

Microsoft Word belgesi gibi bir dosyanın çıktısını almak istediğimde bu dosyayı önceden açmak zorunda mıyım, yoksa bunun daha kolay bir yol var mı?

Tabii ki var. Windows masaüstüne yazıcınızın kısayolunu yerleştirin.

● Bilgisayarını penceresini bu simgeye çift tıklayarak açın. Yazıcı simgesine de çift tıklayın. Açılan pencerede bilgisayarınıza kurulan tüm yazıcıların bir listesini göreceksiniz.

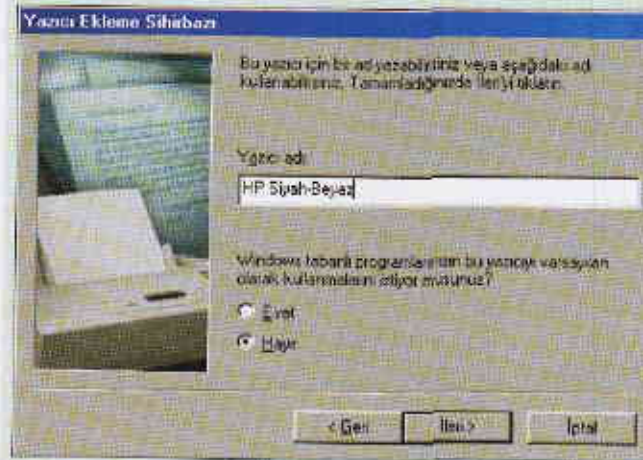
● Masaüstünde kısayolunu oluşturmak istediğiniz yazıcının simgesini seçin ve [Control]+E basılı tutarak simgeyi masaüstündeki boş bir yere bırakın. Orada Kısayol Yazıcı XYZ benzeri isimde yeni bir simge belirecek.

● Bir belge veya Excel tablosunu basmak istediğinizde önce bu programları çağırıp belgeleri açmak yerine Windows Gezgin'i'ni açın.

Çıktısını almak istediğiniz dosyayı farenin sol tuşuna basılı tutarak az önce oluşturduğumuz simgenin üzerine bırakın.

TEMEL BİLGİLER

SÜRÜCÜ: Windows gibi işletim sistemlerinin bilgisayarınızdaki donanımları doğru tanıması ve kullanabilmesi için gerekli, ufak programlara sürücü adı verilir. Sürücüler olmakla birlikte ses kartları, görüntü kartları veya yazıcılar çalışmazlar.

Yazıcı: Özellikleri çabucak değiştirebilmek

Siyah beyaz ve renkli çıktıları almak için sık sık mürekkep püskürtmeli yazıcının ayarlarıyla uğraşmak zorundayım. Her seferinde yazıcının konfigürasyon menüsüyle muhatap olmak çok vakit alıyor. Bu daha hızlı yapılmaz mı?

Bu problem için şık bir çözüm yazıcıyı farklı isimler altında iki kez kurmaktır. Bundan sonra tek yapmanız gereken uygun yazıcı özelliklerini seçerek çıktı almak. Böylece alt menülerden kurtulmuş olursunuz.

● Yeni bir yazıcı kurulumuna Başlat düğmesinden Ayarlar ve Yazıcılar başlatın. O ana kadar kurulmuş yazıcıların olduğu bir pencere açılacak. Yeni bir yazıcı kurmak için Yeni Yazıcı simgesine tıklayın. Böylece sonraki adımlarda yardımcı olacak kurulum sihirbazı açılır.

● İlk iki pencereyi Devam diyerek geçin. Üçüncü pencerede yazıcının üreti-

cisini ve modelini seçin. Eğer sürücüler Windows'ta yoksa beraberinde gelen diskellerden kurmak zorundasınız.

● Sihirbazın tavsiyelerine uyarak devam edin. İki pencere sonra sizden yazıcı için yeni bir isim girmeniz istenecek. "HP Siyah Beyaz" veya "HP Renkli" örneklerindeki gibi farklı kullanımlar için farklı kayıtlar yapın ve kurulumu sonlandırın.

● Kullandığınız programlarda yazıcı tiplerini bir defaya mahsus olmak üzere ayarlayın. Bundan sonra bir belge veya tabloyu basmak isterseniz, Yazdırma menüsünden Yazıcı Tipi'ni seçmek yeterli. Renkli veya siyah beyaz çıktıları almak istediğinizde ayar yapmak zorunda değilsiniz.

Yazıcı: Kağıdın tepelye doğru yerleştirilmesi

Sıkça uzun sayılabilecek belgelerin çıktısını alıyorum. Daskı kalitesi zaman

zaman değişiyor. Bunun nedeni ne olabilir?

Baskı kağıdının iki farklı yüzü vardır. Bu nedenle kağıdı yerleştirirken ters koymamaya dikkat etmelisiniz. Baskı yapılacak tarafın daha pürüzsüz olduğunu kolayca görebilir, elinizle dahi anlayabilirsiniz. Ayrıca bazı kağıt paketlerinde ne tarafın doğru yüz olduğunu gösteren bir ok bulunur.

Yazıcı: Mürekkebin kurumasını engellemek

Mürekkep püskürtmeli bir yazıcıda mürekkebin kolayca kuruyabileceğini

pencere kenarı yerine gölge bir yere koymalısınız.

Yazıcıyı uzun süre kullanmadığınızda da mürekkep kuruyabilir. En azından iki haftada bir, birkaç sayfa basmalısınız. Aynı derecede önemli bir diğer husus, yazıcının daima üzerindeki açma kapama düğmesinden kapatılması. Bu sayede mürekkep püskürtücü güvenli bir pozisyona gelecektir. Doğrudan fişten çektiğinizde yazıcı kafası dışarıda kalır ve mürekkep kurur.

Bazen de yazıcıdaki kafayı sıkıştıran liliğin üzerinde boya kuruyabilir. Eğer yazıcınızın yapısı buna müsaitse

SORU:

Mürekkep mi, Lazer mi?

Yazıcı satın almadan önce onu hangi amaçla kullanmak istediğinize karar vermelisiniz. Lazer yazıcıların fiyatları mürekkep püskürtmeli yazıcılara göre yüksek olabilir. Ama sayfa maliyetleri ve baskı kalitesi göz önüne alındığında durum değişiyor. Çok fazla çıktı almak istediğinizde lazer yazıcı daha iyi bir seçim. Bu yazıcıların tek kusuru var: Makul fiyatlı olanları sadece siyah-beyaz basabiliyor. Yani dijital fotoğraf veya renkli grafikler basmak istiyorsanız mürekkep püskürtmeli yazıcılara yönelmelisiniz.

● Görüntü simgesi grafik kontrollerinin yapıldığı yerdir. Görüntü yenileme frekansı ile ilgili değerleri Ayarlar'da bulacaksınız. Gelişmiş-Bağdaşurcu'ya tıklayın.

● Pencerenin alt kısmı yenileme oranı değerlerini değiştirebileceğiniz bölüm. Sağlıklı görüntü için en az 85 Hertz'i seçin ve Tamam'a tıklayın.

● Windows bundan sonraki aşamada yenilikleri Windows yeniden başlatılmadan uygulamak isteyip istemediğinizi soracak. Onaylayın. Yeni frekans ayarları sayesinde artık görüntünün titremediğini göreceksiniz.

Monitör: Doğru ekran

çözünürlüğü ve refresh ayarları

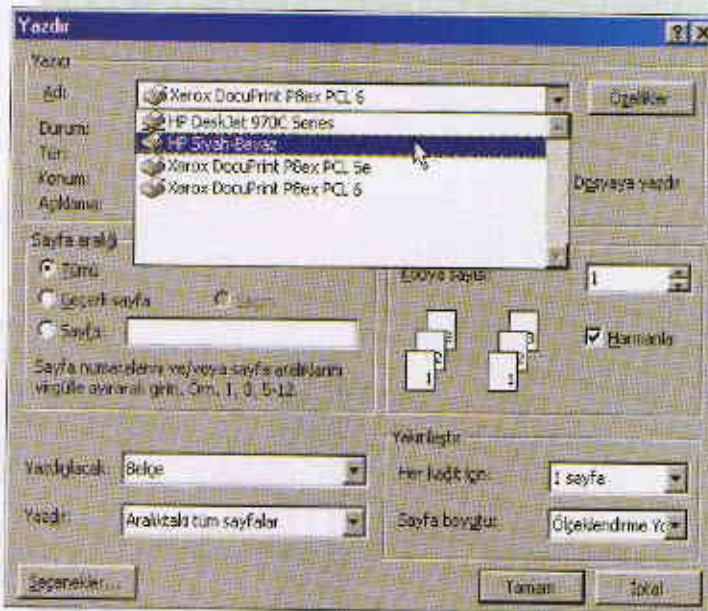
Yeni monitörüm satıcının bahsettiği özelliklerde çalışmıyor. Yüksek çözünürlükleri kullanamadığım gibi titreşimin de önüne geçemiyorum. Bunu nasıl düzeltebilirim?

Büyük ihtimalle monitörün sürücülerini yüklemeyi unuttunuz. Bunu şimdi yapmak için Denetim Masası'na baş vurmalsınız.

● Başlar-Ayarlar-Denetim Masası seçeneklerini takip ederek Görüntü simgesini çalıştırın. Ayarlar-Gelişmiş-Monitör menülerini takip edin.

● Şu anda kurulu monitör özelliklerini görüyorsunuz. Değiştir'e tıklayın. Kurulum sibirbaza yeni monitörü bilgisayara tanıtmakla yardımcı olacak.

● Mevcut sürücülerin listesine ulaşmaya kadar devam edin. Monitör mar-

Siyah beyaz çıktıları için Yazdırma penceresinden uygun modeli seçin.

duydum. Bunu engellemek için ne yapabiliriz?

Mürekkep püskürtücüler sıcağa fazla dayanmıyorlar. Şayet yazıcınız direk güneş gören bir yerde veya kaloriferin yakınıdaysa mürekkep hızla kuruyacaktır. Bu yüzden bu tip bir yazıcıyı

ıslak pamuk çubuklarıyla dikkatlice bakımını yapın.

Monitör: Ekrendaki yansıma ve titremeleri engellemek

Yeni bilgisayarımın görüntü titriyor. Bunu nasıl engelleyebilirim?

PC'nizin ekran yenileme hızı çok düşük seçilmiş olabilir. Titremeyen, yansısız bir resim için bir grafik kartı en azından 75 Hertz'i desteklemeli. Yani ekrandaki görüntü saniyede 75 kez yenilenmeli. Hassas gözlerimiz bu şekilde bile titremeleri algılamamıza yol açabilir. Dolayısıyla frekansı 85 Hertz'in üzerine çıkarmalıyız. Günümüzde kullanılan grafik kartları için bunlar yüksek değerler değildir.

● Görüntü yenileme sayısı Windows'un Denetim Masası'ndan ayarlanabilir. Bunun için Başlat düğmesine basın ve Ayarlar'a gelin. Buradan da Denetim Masası'nı seçin.

TEMEL BİLGİLER

Ekran tazeleme oranı: Bir saniyede ekrandaki görüntünün kaç kez yenileneceğini Hertz cinsinden verir. Burada görüntü yenileme oranı monitör çözünürlüğüne bağlıdır.

Boot: Bilgisayarın başlatılması işlemine Boot adı verilir. Bu sırada BIOS'taki temel ayarlamalar gerçekleştirilir ve işletim sisteminin sabit diskteki parçaları yüklenir.

kasını ve modelini seçerek kurulumu tamamlayabilirsiniz.

❶ Eğer monitör modeliniz bu listede yoksa, sürücüyü birlikte gelen disketten yüklemek durumundasınız. Sürücü disketine sahip değilseniz, monitörünüzün özelliklerine en yakın olanları birini seçin ve kurulumu bilgisayarı yeniden başlatarak tamamlayın. Artık yüksek çözünürlükler ve sağlıklı bir yenileme oranını tercih edebilirsiniz.

Monitör: Ekrandaki bozulmaları engellemek

Monitörünüzde bir süre önce renkli bir çizgi oluştu ve aynı zamanda ekranın kenarında bozulmalar var. Nedeni ne olabilir?

Renkli çizginin suçlusu ne monitör ne de grafik kartı. Suçlu tam oturmamış bir monitör kablosu. Grafik kartı ve monitör arasındaki kabloların düzgün bağlandığından emin olun. Ayrıca kabloların prizindeki dişlerden biri bükülmüş olabilir. Ekran kenarındaki bozulmaların sebebi genelde monitörün çok yakınında duran kolonlardır. Kolonların mıknatısları monitörün içindeki görüntünün oluşmasını sağlayan iletkenin sapmasına neden olur. Halojen lambalar ise görüntünün titreşmesine sebep olur. Bu yüzden kolonlar ve masa lambası monitöre fazla yaklaşmamlı.

TEMEL BİLGİLER

Monitör Çözünürlüğü

Çözünürlük, ekrandaki görüntünün kaç pikselden oluşacağını belirler. Bu değer monitörün büyüklüğüne bağlıdır:

15-inç: 800 x 600 piksel

17-inç: 1024 x 768 piksel

19-inç: 1152 x 864 piksel veya 1280 x 1024 piksel

Olası en yüksek görüntü yenileme oranı, grafik kartının ulaşabileceği satır sayısı ve dikey frekansa bağlıdır.

Örnek: 96 KHz dikey frekans ve 1024x768 çözünürlükte grafik kartı 125 Hz'lik bir yenileme oranına ulaşır. (96000 Hz / 768 = 125 Hz) Monitörünüz de uyumluysa bu çözünürlükte görüntüler sorun çıkarmaz.

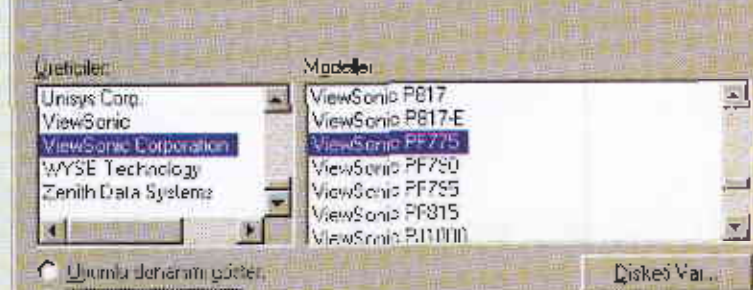
Monitör: Ayarlamaları geri alınabilir yapma

Çok yüksek bir monitör yenileme oranı belirdi. Bu yüzden Windows'un yeni bir siyah bir ekran aldı. Bu hatayı Windows'a yeniden kurmak zorunda kalmadan nasıl düzeltebiliriz?

Bu düzeltmeyi yapabilmek için Windows'u güvenli kipte başlatmalıyız. Boot işlemi sırasında tam Windows başlatılıyor yazısını gördüğünüzde [F8]'e basın ve güvenli kipi klavyedeki yön tuşlarının yardımıyla seçin. Bu menüde daha Windows başlatılmamış olduğundan fareyi kullanamazsınız.

Aygıt Sürücüsü Güncelleştirme Sihirbazı

Donanımınızın üreticisini ve modelini seçin. Eğer güncelleştirilmiş sürücüyü içeren disketiniz varsa Disketi Varı tıklanın. Güncelleştirilmiş sürücüyü yüklemek için Son'u tıklayın.

İstenilen yenileme oranı seçeneklerde yoksa monitörünüz doğru kurulmamış olabilir.

Windows her grafik kartının ulaşabileceği çok düşük bir çözünürlükte açılır. Daha önce titreşimleri engellediğimiz şekilde olduğu gibi yenileme oranını düzeltin. Monitörünüzün kitapçığında hangi yenileme oranının en uygun olduğu yazılıdır.

Monitör: Güç yönetimi özelliklerini düzeltmek

Bilgisayarımıza kullanılmayan çok kısa süre için bile olsa ana verdiğinde görüntü gidiyor ve geri gelmesi de birkaç saniye sürüyor. Bilgisayarımıza nasıl ayarlanabilir ki monitör bu kadar çabuk kapanmasın?

Bilgisayarımızın güç yönetimi özellikleri monitörün ne zaman bekleme konumuna geçmesi gerektiğini belirler.

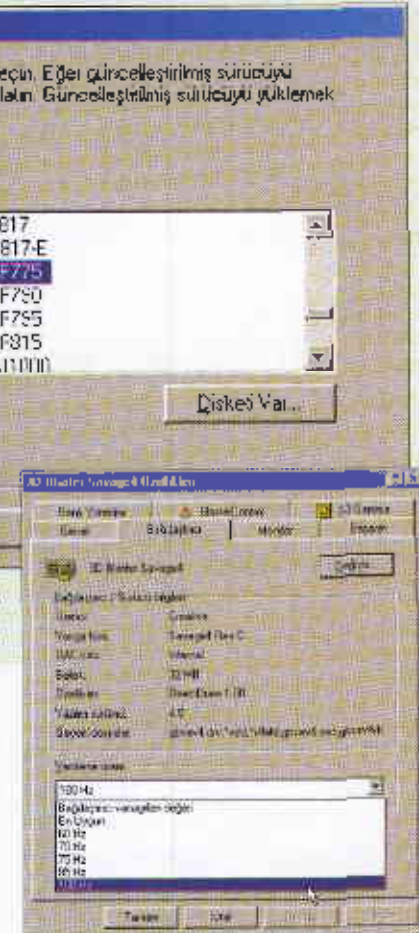
❶ Masaüstündeki herhangi bir başlığa sağ tıklayarak Arayla Özellikler-Ek-

ran Koruyucu-Ayarlar'ı seçin. Burada güç yönetimi özelliklerini bulacaksınız.

❷ Monitörü Kapat yazısının sağındaki kutucuktan monitörün kaç dakika sonra kapanması gerektiğini seçin ve Tamam'a tıklayın.

Tarayıcı: Tarama hızını artırmak için ne yapmalı?

Tarayıcı çok ama çok yavaş çalışıyor. Aynı model bir tarayıcı, arkadaşımın benzer özelliklere sahip bilgisayarında daha hızlı çalışıyor. Bunun nedeni ne olabilir?

İlk akla gelen kullandığınız sürücülerin farklı oluşu. İnternette üretici firmanın sitesinden sürücülerini ücretsiz olarak temin edebilirsiniz. Sürücüyü bilgisayarınıza indirdikten sonra kurulumla geçin.

❶ Başlat-Ayarlar-Denetim Masa-Sistem seçeneklerini arasıyla takip edin. Sistem Özellikleri'nden Aygıt Yöneticisi'ne gidin.

❷ Burada bağlı ve kurulu aygıtların tümünün listesini bulacaksınız. Tarayıcılar Görüntüleme Aygıtları başlığı altın-

da yer alır. Çift tıkladığınızda kurulu tarayıcıların listesi beliriyor. Sürücüsünü değiştirmek istediğiniz tarayıcıyı seçip Ayarlar menüsüne ulaşın.

● Buradaki Sürücü ve Sürücü Değiştir seçenekleri tüm kurulumu yönlendirecek bir başka sihirbazı başlatacak. Tek yapmanız gereken sürücülerin yer aldığı disket, sabit disk veya CD-ROM sürücüyü seçmek. Bilgisayarınız yeniden başlatıldığında yeni sürücü de yüklenmiş olacak.

Tarayıcı: Doğru planlamayla zaman kazanma

Tarayıcının tarama sırasında çok zaman harcıyor ve resim dosyaları sabit diskinde çok fazla yer kaplıyor. Hem zamandan hem de yerden kazanmanın bir yolu var mı?

Tarayıcı doğru bağlandığında ve en uygun sürücüler kurulduğunda farklı ayarlamalar yapmaya hiç gerek kalmaz. Fakat gerek sınırlarımızı korumak, gerekse zamanı boşa harcamamak için taramalar doğru planlanmalı. Yalnız bakmak için en yüksek çözünürlükte tarama yapmanın anlamı yok. 72 dpi bu iş için pekala yeterli.

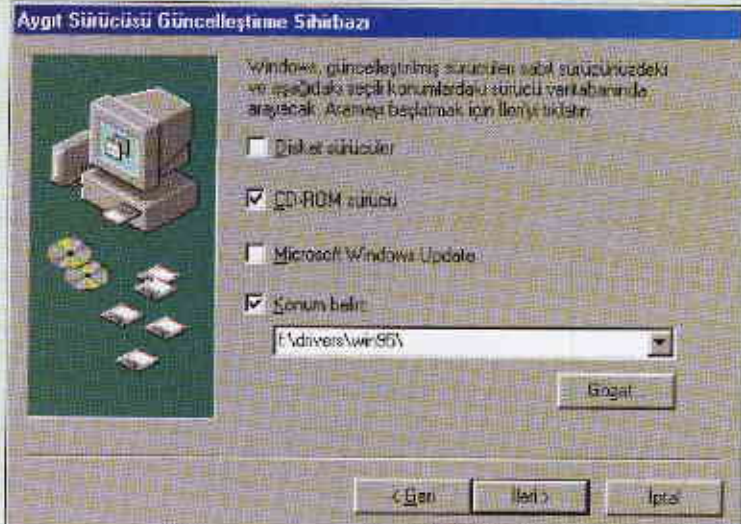
200-300 dpi, resimleri kağıda dökerseniz uygun olacaktır. Sadece çok kaliteli olması gereken baskılar için 600 dpi veya fazlası tercih edilmeli. Tarayıcınızın ulaşabildiği çözünürlük de önemli. En fazla 600 dpi'la tarayabilen bir ağıtla 1200 dpi'ı denemek mantıksız.

Çözünürlüğü 600 dpi'dan 300 dpi'ya indirince zaman kazandığınız gibi gerekli disk alanı da önce örneğin 100 megabyte'a sonradan 25 megabyte'a kadar iner. Çözünürlükte ilgili ayarlamalar tarayıcı programlarının tümünde menülerden yapılabilir.

TEMEL BİLGİLER

Dpi: Yazıcıların çözünürlüğünün ölçüldüğü birim. Yani "İnç başına düşen nokta sayısı"nın kısaltması. 600x600 dpi çözünürlükte bir inç kenar uzunluğundaki kareye 360.000 nokta düşer.

Renk Derinliği: Dijital bir donanımın gösterebileceği renk sayısını ifade eder. 8 bitlik bir renk derinliği 2 üzeri 8, yani 256 renktir. 24 bitse her üç temel renk için 8 bit kullanılmasıyla oluşur.

Tarayıcı yavaş mı çalışıyor? Eski sürücünüzden kurtulun. Dosyalar fazla mı yer kaplıyor? Bir kez de daha düşük çözünürlükte deneyin.

Tarayıcı: Renk derinliğini ayarlamak

Yeni tarayıcınızla taramadığım resimler monitör ekranında kalitesizleşiyor. Üreticiler bu model için yüksek çözünürlüklerden bahsediyorlar. Tarayıcımla arızalı olabilir mi?

Taradığınız resimlerin sonradan kalitesizleşmesinin nedeni tahminen kullandığınız renk derinliğinin yetersiz oluşu. Bu değeri yükselttiğinizde belediğiniz sonuçları alacaksınız.

● Başlat- Ayarlar-Denetim Masası seçeneklerine sırayla tıklayın. Buradan Görüntü menüsüne girin.

● Ayarlar başlığı altında Renkler kutucuğunu göreceksiniz. 16 bit (65.536 renk) ve 24 bit (16.78 milyon renk) arasında seçiminizi yapın. Dikkat: Renk sayısını ne kadar yüksek tutarsanız grafik kartınız o kadar fazla hafızaya ihtiyaç duyar. 24 bit için en az 8 Mb grafik kartı kullanmalısınız.

Tarayıcı: Camın temizliğine dikkat etmelisiniz

Taradığım resimlerde son zamanlarda sonradan rötuş yapmayı gerektiren çizik ve lekeler oluşmaya başladı. Sebep ne olabilir?

Muhtemelen tarayıcınızın ön camı kirlenmiştir. Kaliteli sonuçlar için hem kullandığınız resimlerin hem de tarayıcının camının temiz kalması önemlidir. Bu yüzden bu camı belirli aralıklarla te-

mizlemelisiniz. Ama sert yüzeyli temizleyicilerden uzak durun. Islak bir bez veya daha zor durumlarda birkaç damla Isopropylalkol kullanabilirsiniz.

Ozan Ali Dönmez (ozan@yahoo.com)

TARAMA ÇÖZÜNÜRLÜĞÜ

Etiket Kandırmacısı

Tarayıcı alırken göz önünde tutulacak kriterlerin en başında çözünürlük gelir. Bu değer taranılacak şeklin kaç pikselle gösterileceğini belirler. Rakamın yüksek olması kaliteyi artırır. Yine de bir çok üretici gerek reklamlarda gerekse ürün ambalajlarında optik çözünürlüğü vermez. Gerçek piksel sayısı yerine, programlar aracılığıyla matematiksel olarak hesaplanan, gerçek piksellerin arasının doldurulmasıyla oluşturulmuş yeni değer gösterilir. Söz konusu değer kaliteyi istenilen düzeye getirmez. Bu yüzden tarayıcı alırken optik çözünürlük değerlerini dikkate almalı ve ruzağa düşmemelisiniz.

Linux'ta mars_nwe emülatörünün kurulumu

Novell NetWare Yerine Linux

Evet başlığı yanlış okumadınız! Bu ay sizlere, binlerce dolar verip aldığınız üstelik birkaç kullanıcı ile sınırlı olan Novell NetWare sunucusu yerine Linux'unuzu nasıl yapılandıracağınızı anlatacağız. Hiçbir ücret vermeden Novell Netware ile tam uyumlu bir emülatör: mars_nwe.

■ Bu yapılandırmalar grafik arabirimi ile anlatılmaya çalışılacak. Bunun için sisteminizde GNOME'un kurulu olduğu varsayılıyor. Linux üzerinde bildiğiniz iki tane Novell NetWare sunucusu vardır, ancak sadece bir tanesi kullanılabilir düzeye çıkmıştır. Bu sunucu mars_nwe (Martin Stover NetWare Emulator) olarak adlandırılmıştır. Martin Stover tarafından geliştirilen bu sunucu en son NetWare 3.12 ile aynı özelliklere sahiptir. NetWare ile tam uyumlu ve kararlı bir sunucu olan mars_nwe, Linux'u yerel ağda kullanmak isteyenler için vazgeçilmezdir.

Daha önce sizlere Samba'yı tanıtmıştık, mars_nwe ise yepyeni bir kapı aralıyor. Kurduktan sonra eminiz ki vazgeçemeyeceğiniz bir sunucu olacaktır. NetWare ağlarının doğal protokolü IPX kullanıldığından oldukça hızlı bir sunucu olarak göze çarpıyor. Linware listesinden gelen test haberlerine göre aynı PC üzerinde mars_nwe Novell Netware 4.0'dan daha hızlı 3.12'den ise biraz daha yavaştır. Ancak kullanıcı sayısı arttığında mars_nwe'nin performansının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Adresini ileride vereceğiniz bu listeye üye olursanız, ağ yöneticilerinden ellerindeki NetWare sunucularını terk edip mars_nwe kurmaya yönelenlerin sayısının hızla arttığını göreceksiniz. Ülkemizde ise, yerel ağda en çok Samba kullanılmakta ve mars_nwe daha az tanınmaktadır.

Yerel ağlarda neden mars_nwe'yi tercih etmeliyim?

► Çünkü, NetWare ağları daha karardır. Bir sunucunun ortalıktan kaybolması ve görülmemesi gibi bir şey yaşanmaz.

► Çünkü, mars_nwe'nin yapılandırılması çok kolaydır.

► Çünkü, mars_nwe Samba'dan daha hızlıdır.

► Çünkü, mars_nwe'ye bir tek diske kuracağınız DOS istemci ile her makineden kolayca erişirsiniz.

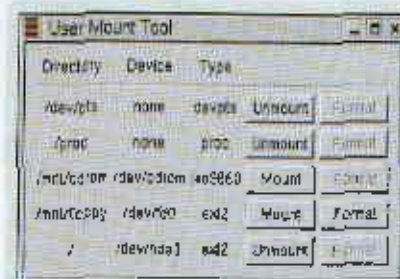
► Çünkü, NetWare ağlarında her makinenin bir adı olması gerektiğinden remoteboot (kızaktan yükleme) daha kolay ve elverişlidir.

mars_nwe'yi nasıl kuracağım? Bu sorunun cevabı çok kolay

Red Hat veya Türküaz kullanıyorsanız (ki öyle olduğunuzu düşünüyoruz) önce X-Windows'u GNOME ile başlatırsınız. Unutmayın bu yazımızda mümkün olduğu kadar grafik arabirimlerini kullanacağız. CD'nizi takın ve şu yolu izleyin:

Ayak (GNOME) = System + Disk Management

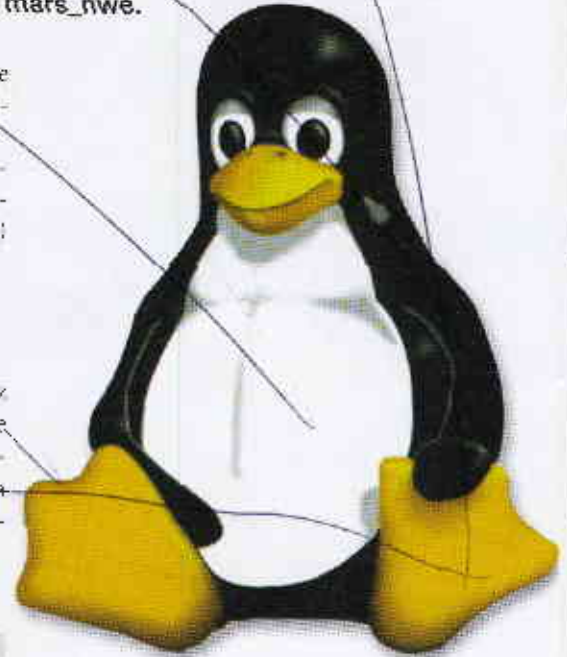
Karşınıza aşağıdaki gibi "Disk Yönetimi" penceresi çıkacak. /mnt/cdrom ile başlayan satırın sağındaki "Mount" düğmesine tıklayın. Ne yaptık biliyor-

User Mount Tool ile CD-ROM'unuzu bağlayabilirsiniz.

musunuz? CD-ROM'unuzu /mnt/cdrom dizini altına bağladık. Şimdi "Exit".

Şimdi şu GNOME File Manager (Dosya Yöneticisi) dediklerini çalıştırın ve /mnt/cdrom/RedHat/RPMS dizinine kadar yürüyelim (Nasıl olsa GNOME kullanıyoruz, he! he! "ayağı-mız" var). Buradan yanda gördüğünüz gibi, mars paketinin üzerine gelip fare-nizin sağ tuşuna tıklayın ve "install..." menüsünü seçin. Aynı şekilde Li-

nux'un IPX yapılandırmalarını yapabileceğiniz; ipx-utils paketi ile NetWare ağlarında kullanacağınız birçok araçtan oluşan ncfs paketini de kurun.

Şimdi Linux'unuza IPX yapılandırmasında, Yok korkmayın henüz siyah ekrana düşmeyeceğiz. Bunun için,

GNOME Ayak + System + Linux-Conf

yolunu takip ederek, tüm Linux yapılandırmalarınızı yapabileceğiniz şu muhteşem pencereyi açın. Soldaki menüden "IPX interface Setup" seçeneğine gelip tıklayın. İşte burası IPX'i Linux'a tanıtaacağınız yer. Aşağıda gördüğünüz gibi, "Config" sekmesinde sade-

GNOME File Manager'dan kurulumu başlatıyoruz.

tüm sisteminin kurulum dosyalarını istemcilerin yararlanması için koyarız. "i" seçeneği UNIX dosya isimleri küçük harf veya büyük harf içerse de istemcilerin görmesini sağlar. Eğer bu parametre verilmez ise, tüm dosya isimleri ve dizinler küçük harften oluşmalıdır.

2: İkinci bölüm sunucunuzun ismini koyar. Yapılandırma yapmaz iseniz, makinanızın uzun DNS ismi ağda görünür ki, pek hoş olması gerek. Sunucunun ismi, geliştirene saygı duyulması açısından MARS olarak bırakılır. Örnek:

```
2 MARS #Sunucunuzun ADI MARS
olacak
```

3: IPX iç ağ numarasını belirtir. "auto"da bırakacak olursanız, IP numaranıza ait olan sayı kullanılır. Fakat en iyisi kendiniz bir sayı tanımlayın. 8 haneli onalıklı bir sayıya kafadan atıp yazın. Örnek:

```
3 0x49a01010
```

4: mars_nwe sunucunuzun hangi ağ kartına bağlanacağını belirtir. Bunun anlamı tek bir Linux makinaya birden fazla ağ kartı takarak, birden fazla mars_nwe sunucusu çalıştırabilmenizdir. Her birinin ismi, fonksiyonu ve yapılandırma dosyası farklı olabilir. Hangi ağ kartına bağlanacağınızı ve hangi çerçeve tipini kullanacağınızı mutlaka belirtin. Bunlara "auto" dersanız ve makinanızda birden fazla ağ kartı var ise, otomatik olarak tanıyamayacak, çerçeve tipi ise sürekli taranacaktır. Gösterimi şu şekildedir:

```
< ot_numarası ag_kartı
çerçeve_tipi
```

Örnek:

```
4 0x10 eth0 ethernet_ii 1
```

6: Sunucunuzun ağda, Novell NetWare'in hangi sürümü olarak duyurulmasını sağlar. En iyisi 3.12'ye denk gelen 2 seçeneğini kullanmaktır. Böylelikle uzun dosya isimlerinde sıkıntı olmaz. Örnek:

```
6 2 0x0
```

10 ve 11: Novell NetWare sunucularını daha önce kullanmış iseniz, SYS:/login dizini daha sunucuya giriş yapılmadan fdiskine bağlanır. Böylelikle orada bulunan login.exe komutu kullanılarak sunucuya kullanıcı hesabı ile giriş yapılır. İşte yapılacak ilk bağlantıda hangi kullanıcı hesabı ve grubun etkili olmasını istiyorsanız onun numarasını sırayla bu iki bölüme yazıyorsunuz.

Genelde en az yetkiye sahip olan "nobody" kullanıcı ve grubu kullanılır. Ön tanımlı değerler, sizin sisteminizekine uymayabilir. Red Hat Linux sürümlerinde bunlar "99"dur. Örnek:

```
10 99
11 99
```

12: Supervisor kullanıcısı. Bu bölümde supervisor için hangi UNIX kullanıcısı ekleneceği ve geçici şifresi yazılır. Doğal olarak UNIX'te her yerkieye sahip olan "root" kullanıcısı "Supervisor" yöneticisine eşlenir. İstiyorsanız, mars_nwe'yi yönetecek olan kullanıcıya başka bir hesap açın. Yalnız bu hesabın paylaşılan dizinler üzerinde tam yetkili olmasına dikkat edin. Gösterimi:

```
12 SUPERVISOR UNIX
kullanıcısı
mars_geçici_sifre
```

Örnek:

```
13 SUPERVISOR root gizli
```

Dikkat ederseniz, SUPERVISOR yöneticisi "root" haklarına sahip ve şifresi "gizli"dir. Sunucumuzu başlatır başlatmaz buraya yazdığımız şifre ile sisteme girin ve hemen şifreyi değiştirin. Bundan sonra buraya yazdığımız şifreyi şifreleyebilirsiniz. Çünkü mars_nwe şifreleri kendisine ait özel (Novell NetWare'in kullandığı) bir veritabanında saklar.

15: Burası UNIX kullanıcılarının mars_nwe'de geçerli olup olmayacağını belirten bölümdür. Gösterimi şu şekildedir:

```
15 #Seçenek ön_tanımlı_sifre
```

üç seçeneğiniz var:

0: Her Linux kullanıcısının mars_nwe'ye bağlanmasına izin verilmez. Sadece 13. bölümdeki kullanıcılar mars_nwe için geçerli olur.

1: Her eski ve yeni kullanıcı, otomatik olarak mars_nwe kullanıcısı olur ve şifresi ön_tanımlı_sifre olur. Linux'ta açılan yeni kullanıcıların aktif hale gelmesi için mars_nwe'yi yeniden başlatmanız gerekir. En kullanışlı seçenek bu olsa gerek.

99: mars_nwe her çalıştırıldığında /etc/passwd dosyası okunur ve eski kullanıcılar bile tekrar açılır ve şifreleri ön_tanımlı_sifre olur. Hiç önermiyorum.

Örnek:

```
15 1 0x0
```

21: Yazıcı paylaşımları bölümü. /etc/printcap dosyanızda tanımlı yazıcıların mars_nwe istemcileri tarafın-

dan kullanılmasını sağlarsınız. Gösterimi:

```
21 psyaşım_ismi
kuyruk_dizini
UNIX_yazıcı_komutu
```

kuyruk_dizini, UNIX değil DOS kuyruk dizinidir.

Önce buraya alınız ve sonra uygun bir zamanda yazıcıya gönderilir. Ön tanımlı değeri "SYS:/system/yazıcı"dır. Bu dizin mars_nwe başlatıldığında otomatik olarak oluşturulur. Burayı kullanmamızı öneriyoruz. Bunun için kuyruk_dizini seçeneğine "-" karakteri getirin, kesinlikle "SYS:/system/yazıcı" yazmayın. Örnek:

```
21 RP6900 - ip= -lp0
```

Yukarıda önemli olan bölümleri açıkladık. /etc/mwserver.conf dosyasını açıklamalarımız doğrultusunda yapılandırın. Doğru yapıldığından eminse- niz, hemen sunucuyu başlatabiliriz.

RedHat-Turkuaz veya Caldera benzeri bir SYS V uyumlu initscripts paketi kullanılır:

```
/etc/rc.d/init.d/
mars-nwe start
```

veya

```
#mwserver
```

yazarak mars'ı çalıştırabiliriz. Bu komutu yazdıktan sonra ekranda aşağıdaki yazıyı görürseniz, sunucunuz doğru yapılandırılmış ve çalışıyor anlamındadır.

```
Starting NetWare emulator-
server:
mwserver
Mars nwe V0.99pl15 started
using /etc/mwserver.conf.
If you have problems, please
read mars_nwe/doc/BUGS.1
Errors/warnings will be
reported
in /var/log/mars_nwe.log
```

Şimdi de sunucuyu ağda görmek için sslist

komutunu çalıştırın. Bu komut ağdaki tüm Novell Netware sunucularının listesini verecektir. Biz çalıştırdığımızda ağımdaki tek Netware sunucusunun MARS olduğu görünüyordu:

```
Known NetWare File Servers
Network Node Address
-----
MARS
C0B1A601
```


EYLÜL 2000 **CHP** 311

Diğer araçlar: Mail ve yönetim araçlarının yüklenmesi

marx_nwe'de kullanıcı işlemleri için win3.x ve win9x'te çalışan nweadmin adlı bir grafik arayüzlü program vardır. Bu paketi

```
ftp://ftp.gwdg.de/pub/linux/  
misc/nwpe/  
ftp://sunsite.uuc.edu/pub/Linux/  
syscom/eltayabens/nwpe/
```

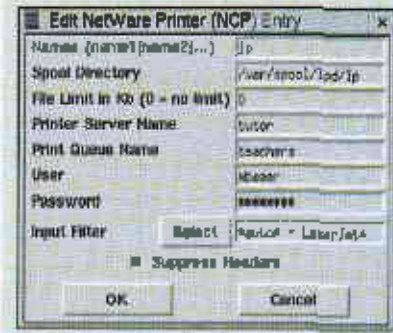
adreslerinden elde edebilirsiniz. Aynı adreslerde DOS istemci ve yönetici araçlarıyla oluşan marx_DOS paketi ile, marx_nwe'nin PegasusMail ile uyumluluğunu sağlayan marx_mail paketleri vardır.

Linware listecisinin adresi, list-

serv@sh.cvz.ut.cz'dir. Bu adrese mesaj kısmında "add linware" bulunan bir e-posta atmanız yeterli.

Linux'tan Novell NetWare yazıcılarına çıktı göndermek

Bir zamanlar baş belası olan bu konu artık kolaylaşmıştır. control-panel'i açtıktan sonra (control-panel'i çalıştırmak için komut satırından "control-panel" yazmanız yeterli) yazıcı simgesinin üzerine, ardından ekrana gelen pencerede "Add" düğmesine tıklayın. Yanda görüldüğü gibi "NetWare Printer"i seçin. "OK" deyin ve gelen uyarı yazısını da yine aynı şekilde geçin. Daha sonraki pencerede, kutucukları aşağıdaki gibi dol-

Control-panel'deki yazıcı simgesiyle NetWare yazıcıları eklenebilir.

durun ve onaylayın. Hepsi bu kadar.

Mualla Beyaz (mbayaz@linux.org.tr)

Gökrem Çetin (gokrem@gelecek.com.tr)

PHP'ye Giriş

PHP, serbest bir yazılımın internet ortamında ne kadar çok kullanılabildiğinin tipik bir göstergesi.

Karmaşık web uygulamaları geliştirmek için eşi bulunmaz bir kaftan olan PHP'ye, bu sayıdan başlamak üzere adım atacak, birlikte örnek programlar yazarak bu güzel dili pratik olarak öğrenebileceğiz.

■ Açık kaynak kodlu, sunucu tarafında işlenerek (Open-source server-side scripting language) dinamik web sayfaları yaratmanızı sağlayabilen dillerden biridir PHP. Web sayfaları diye kısaca kestirip atmamak biraz haksızlık olur PHP ve yapabildikleri için. Sayfanızı ziyaret edenlerin ayağından, sayfanız hakkında dıştuncelerini bulabilecekleri net defterlerine, alışveriş sitelerinden, güvenli bilgi alışverişi gerektiren üyelik uygulamalarına, veritabanı kaynaklı veya başka bir ortamdaki bilgiler ile işlem yapabilmemiz için birebir programı hazırlamanızda yardımcıdır PHP.

Basit ve yaygın program yazım teknikleri ile dinamik web sayfalarınız için en iyi çözümdür. HTML içerisine gömülü tabir edilen yazım şekli ve HTML'e olan uyumu ile programcılarımız hızlı ve rahat bir ortamda uygulama geliştirmelerine olanak sağlar. Komut ve yorumlama olarak C, Perl ile çok yakın benzerlikleri bulunduğu için dolayı bu diller üzerinde daha önceden orta seviyede deneyim sahibi olan programcılar

ın bile PHP kullanımı çocuk oyuncağı kadar kolay gelecek. Diğer dillere olan yakın benzerlikleri ve diğer dillerden gelen eksiklikleri kapatma konusundaki başarıları ile başka diller ile hazırlanmış olduğunuz uygulamalarınızı da PHP'ye çok rahat aktarabilirsiniz.

Açık kaynak kodlu (Open-Source) en büyük avantajından biri olan geniş geliştirici desteği sayesinde yeni kullanıcılara pek çok konuda sayısız örnek ve çalışma bırakılmaktadır. Zaten az olan sürüm hataları bu geniş kullanıcı ve geliştirici grupları tarafından tespit edilerek ortadan kalkıyor, zaman içerisinde geliştirilen diğer programlama teknikleri veya uygulama yapıları için ekstra düzenlemeleri sağlanarak PHP ile yola çıkan bir web geliştiricisinin yarı yolda kalmaması için her imkan sağlanır.

PHP'nin gelişimi ve günümüzdeki popülaritesi

1994 yılından bu yana geliştirilen PHP her geçen gün popülaritesini artırarak web tabanlı uygulamalar konusunda emin adımlar ile ilerlemesine devam etmiştir. Günümüzde Redhat, Mitsubishi, Mp3-Lycos, Ericsson, NASA gibi gerek içerdiği bilgi fazlalığı gerekse ziyaretçi yoğunluğu gibi bir sunum için en ağır şartlarda bile sorunsuz ve kusursuz hizmet sağlamaktadır.

Diğer dillerden ayrı özelliklerinden

bazıları da; hemen hemen tüm veritabanı sunucu sistemleri ile uyumlu olması (Oracle, Msq, Mysql, Sybase, Odbc ve diğer...) ve daha sonradan geliştirilebilecek farklı sunucu veya harici çalışan uygulamalar ile birebir uyumlu çalışabilmesi. Örneğin web geliştirici herhangi bir kaynaktan aldığı bilgileri PHP yardımı ile PDF formatına çevirebilir. Diğer web uygulama dilleri ASP, ColdFusion'dan farklı olarak açık kaynak kodlu olması ve her platform üzerinde hemen her konuda bir desteğinin bulunması sayesinde günümüzdeki en uygun geliştirme çözümlerini sunar.

PHP açık kaynak kod yapısının en doğal sonucu olarak Linux sistem üzerinde Apache web sunucusunda çalışması tavsiye edilen ve en uygun performans istğine cevap verebilecek kombinasyondur. Tabii sadece bu kadar değil (-) Diğer tüm Unix ve Windows platformları, üzerinde çalışan Netscape ve Microsoft Web sunucu sistemleri ile uyumludur. Hatta evinizde Windows üzerinde ücretsiz web sunucu programı Xitami, Windows için PHP ve yine Windows için Mysql ile birlikte PHP kullanımı hakkında fikir sahibi olabilirsiniz.

Desteklediği yapılarla başlamak gerekirse HTTP Session, Java connectivity, regular expression, SNMP, IMAP, ve Windows platformu için COM bun-

lardan sadece bir kaç:

```
<?
    Print "Kerem Dünya" ;
?>
<?
    If ($doğışkeni<1)
    {
        print "Doğışken 1 değil" ;
    }
?>
```

Ticari uygulamalarda PHP'nin kullanımı

Başta katalog ve alışveriş sistemleri olmak üzere PHP ticari veya kişisel tüm uygulamalarınızda hızlı ve güvenli çözümler sunmak için tasarlanmıştır. Yapmayı düşündüğünüz işlem içerisinde dinamik bir yapı, bir bilgi akışı, hız ve performans istiyorsanız PHP içerdiği çözümler ve düşük maliyeti sayesinde konusunda en önde yer almaktadır. Türkiye'de henüz az sayılabilecek uygulamalar olmasına karşın dünya genelinde baktığınızda on binlerce kullanıcı web siteleri, milyonlarca sayfa üzerinde tarama gerçekleştiren arama mekanizmaları, binlerce ürünün satılma satış merkezleri ile PHP bu alanlardaki üstünlüğünü yavaş yavaş göstermektedir. Dünya genelinde son 2 yıl içerisinde 2 milyondan fazla sunucu sistem üzerinde PHP kullanılmaya başlandı ve bu sayının artan bir ivme ile tırmanışa geçtiği düşünülürken önümüzdeki yıllarda PHP en yakın rakiplerine ciddi bir fark atacak gibi görünmektedir.

Türkiye'deki PHP uygulamaları

Türkiye'de hazırlanmakta olan PHP uygulamaları yavaş yavaş çoğalmakta, PHP tabanlı çözüm üreten kişi ve kuruluşların sayısı her geçen gün artmaktadır. Her geçen yazılarımızda Türkiye içerisinde desteklenen ve hazırlanan proje/web siteleri ile ilgili olarak bilgiler vermeye çalışacağız.

Genel olarak PHP hakkında söylenebilecekler

1. PHP hızlı ve özel web programlama çözümleri için biçilmiş kaftandır diyebiliriz.

2. Daha önceden Perl, ASP gibi diller ile geliştiğiniz uygulamaları kısa sürede ve hızlı bir şekilde PHP'ye çevirebilirsiniz.

3. Yazdığınız uygulamaları bugün

Microsoft IIS, ya da Netscape Web Server bir başka gün ise farklı bir işletim sistemi ve farklı bir web sunucusu üzerine sorunsuz ve hızlıca taşıyabilirsiniz.

4. Sunduğu geniş veritabanı sunucu sistem yelpazesi ile PHP her ortam ve her uygulama için bilgi işlemeye konusunda kusursuz hizmetiniz olacaktır. Desteklenen sunucu sistemlerinden bazıları Informix, MySQL, Oracle, Sybase, MySQL, MSOL, ODBC...

5. Kritik uygulamalar konusunda popüler çözümler sunar, kolay kullanımı ile size kazanç sağlar.

6. Açık kaynak kod yapısı sayesinde oluşabilecek hatalar çok hızlı bir şekilde temizlenir. Yeni yapıların uyumluluğu diğer geliştirme ortamlarına göre daha hızlı oluşturulur ve tüm bunlar için cebinizden hiç para ödemezsiniz.

Yeni başlayanlara tavsiyeler ve web adresleri

İlk olarak bilinmesi gereken adres <http://www.php.net> veya bunun Türkiye'ye yansıması olan <http://php.bilkent.edu.tr>. Bu adresler geçerli PHP bildirileri ve yenilikler konusunda en yetkili sayılabilir. Burada linkler bölümüne girerek PHP program örnekleri, kurulum şekilleri, kurulum ve diğer konularda hazırlanmış sitelerin adreslerine ulaşabilirsiniz. "Documentation" bölümünde ise PHP dili yazım kuralları, kullanılan fonksiyonlar, kurulum ve sık sorulan sorular hakkında bilgilere ulaşabilirsiniz.

<http://www.zend.com/codex.php> adresinde ise PHP ile hazırlanmış pek çok program örneği ve yine Zend firması tarafından hazırlanmış açıklama ve uygulamalara ulaşabilirsiniz.

<http://hotwired.lycos.com/webmonkey/programming/php/> adresinde ise PHP, Apache ve MySQL'in kurulumu ve birlikte kullanımı ayrıntılı olarak anlatılmış. Yeni başlayanlar için yararlı bir kaynak konumunda.

Yukarıdaki adresler ve bu adreslerde bulunan açıklamaların tamamının İngilizce olmasına karşın, orta seviye programlama ve Linux bilgisine sahip kullanıcıların anlayacağı kapasitede anlatımlar içermektedir.

Önümüzdeki sayılarda kurulum ve temel sayılabilecek örnekler ile php+apache+mysql+linux okyanusuna doğru yelkenlerimizi açacağız. ☐

Selçuk Sarıç (saric@bilisim.com.tr)

TURKUAZ BİLİŞİM

Acer

Acer Yetkili Satıcı

TURKUAZ

Authorized Acer Dealer

İsmail Hilmi, Abay Kuranbay Caddesi
No:5/5 Kavaklıdere/ANKARA

0 312 467 11 16 (pbx)

www.turkuazbilisim.com.tr

turkuaz@turkuazbilisim.com.tr

Bilgisayarda müzik yaratmak için kullanılan ve en popüler programlardan biri olan Cakewalk'da MIDI dosyalarının yaratılmasını ve ince ayarları açıklıyoruz.

314 | **ERIC** EYLÖL 2000

İlgili değerleri de, yine ilgili bölümlerin üzerine çift tıklayarak, ya manuel ya da hemen sağda beliren küçük oklarla artırıp azaltarak girebilirsiniz.

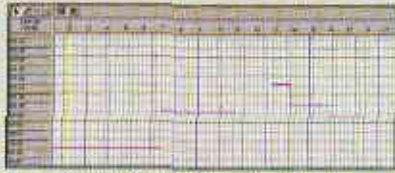
MIDI parçası üzerindeki tempo ayarları

Bir MIDI parçası oluştururken, ilk yapmanız gereken şeylerden biri de parçanın başlangıç temposunu belirtmektir. Parça boyunca tempoda değişiklikler yapılabilir, şarkının bir bölümünde tempo düşebilir ya da artabilir. Bu işlem sadece MIDI sinyallerine uygulandığı için, seslerin tınısında bir değişiklik olmaz, sadece parçanın trafiği hızlanır ya da yavaşlar.

Parçanın hangi tempoda çalışacağını rahatlıkla ayarlayabilirsiniz.

Parça içinde herhangi bir anda tempo değişikliği yapmak için, View menüsünden Tempo'yu seçmeniz ve çıkan ekranda da, artış veya azalış noktalarını işaretlemeniz gereklidir.

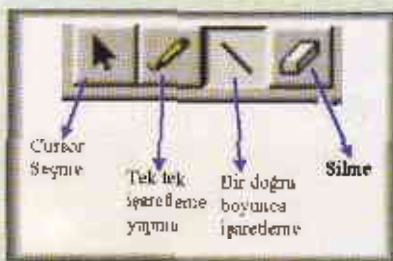

Parça içinde dilediğiniz noktada Tempo değişikliği yapabilirsiniz.

İşaretleme yapmak için, sol üstte görünen Kalem simgesine tıklayın ve dilediğiniz değişiklikleri yapın. Bu simgeyi kullanarak diğer sayfalardaki edit işlemlerini de yapabilirsiniz.

Müzik parçalarındaki 4/4'lük ölçü ayarları

Bildiğiniz gibi, müzik parçalarının tempo haricinde ölçüleri de vardır. Bu

Tüm editing sayfalarında kullanılan aletler.

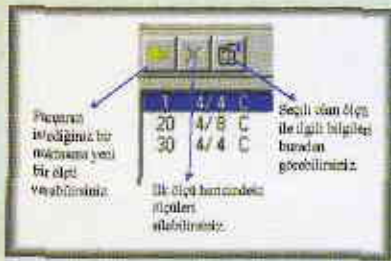
ölçü parçasının tarzına göre, parçanın metronomunu belirler. Örnek olarak, en çok kullanılan ölçü olan dört dörtlük (4/4 olarak gösterilir) ölçüyü verebiliriz. Ölçü, parça içerisinde, tamamen aranjörün isteğine bağlı olarak değiştirilebilir. Bu değişiklikleri MIDI dosyalarınızda da yapabiliriz. Ancak, parçalar ilk ölçüleri dikkate alınarak adlandırılır ve bu ilk ölçüyü parçanın başında

Parçanın ölçüsünü en baştan buldurmamız gerekir.

belirtmemiz gerekir.

Bunun için, menüden View > Meter/Key seçeneğini işaretleyin. Karşınıza çıkacak olan pencerede 4/4'lük görünen başlangıç ölçüsünü değiştirmek isterseniz '1 4/4 C' yazan yerin üzerine çift tıklayın. Açılan pencereden istediğiniz ölçüyü seçin. Biraz daha oyun havalarına yakına bir parça yapmak isterseniz, özellikle Arap ülkelerinde ve ülkemizde rağbet gören 9/8 (dokuz sekizlik) ölçüyü kullanabilirsiniz.

Ölçülerle ilgili ekleme, çıkarma ve ayar işlemleri bu sayıdan yapılabilir.

Bir kanal seçerek kayda başlayalım

Herhangi bir kanala kayda başlayabilmek için, her kanalda bulunan ve üzerine tıklayıldığında kırmızı renk alan R (Record=Kayıt) butonuna basmamız gerekiyor. Aynı anda birden fazla kanala kayıt yapma imkanımız da vardır. Bunun için tahmin edeceğimiz gibi, kayıt yapılacak her kanala ait olan Record

Kanalları Record=Kayıt, Solo=Tek Başına Çalıştırma, Mute=Kapalı konumlarına geçiren butonlar.

düğmesinin basılı olması gerekir.

Piyano sesi seçili olan ilk kanalımızda kayıt işine başlayalım. Önce, bu kanada ait olan Record düğmesine basın. Hemen ardından, kontrol panelinde bulunan Record butonuna, ya da program tarafından önceden atanmış olan klavyenizdeki R harfine basın.

Bu andan itibaren klavyenizde yaptığınız her dokunuş, aynı anda MIDI sinyalleri olarak bilgisayarınızda depolanmaya başlanacaktır. Geçen ay bahsettiğimiz gibi, eğer metronom ayarlarını bir ya da iki boş sayacak şekilde yapıyorsanız, kayda daha rahat girebilirsiniz.

Sağ kök ile çıkan bu menüden, pek çok edit fonksiyonuna ve sayılarına ulaşabilirsiniz.

Bu arada küçük bir tavsiye; her kanal için geçerli olmak üzere, kayıtlarınızı ikinci ya da üçüncü ölçüden başlatın. Yani oluşturacağınız parçanın başında bir parça boşluk olsun. Bunun yararını komplike bir MIDI sistemi ile çalışacak olanlar daha iyi göreceklerdir. Çünkü, birden fazla MIDI enstrümanının birbirine bağlı olduğu bir sistemde, MIDI trafiği yoğun olacağından parça ilk başlatıldığında, hemen başlangıçta, MIDI senkronizasyonunda sorunlar yaşanır ve bazı sesler biraz daha geç gelir. İşte bu boşluğu koyarak, sinyallerin bu boşluk içerisinde birbirlerini yakalamasını sağlarız ve oluşabilecek gecikme ve atlamalar, biz duymadan olup biterler.

Diyelim ki bir şeyler çaldınız ve kaydı ►

bitirip ne yaptığınızı duymak istiyorsunuz. Kontrol butonlarını ya da bilgisayar klavyenizdeki Space (boşluk) tuşunu kullanarak kayıttan çıkabilirsiniz. Space tuşunu, parçayı başlatmak için de kullanabileceğinizi hatırlatmak isteriz. Parçayı başa almak içinse, W tuşuna basmamız yeterli olacaktır. Şimdi tekrar Space tuşuna basarak, kaydettiğinizi dinlemeye başlayabilirsiniz.

Kayıtta sorun yoksa, aynı yöntemlerle diğer iki kanalınıza da kayıtlarınızı yapın. Böylece davul hariç üç kanaldan oluşan bir Midi dosyası elde etmiş olunuz.

Ne gibi hatalar oluşabilir ve bunları nasıl düzeltiriz?

Herkes hata yapabilir ve göreceksiniz ki, kaydınızda çalarken fark etmediğiniz hatalar oluşmuş. En çok oluşan hata, zamanlama sorunlarıyla ilgilidir. Çalarken bazı tuşlara geç ya da erken basmış olabilirsiniz. Bu hata en kolay düzeltilebilen hatadır ve çözümü hatalı kısmın seçilip, Quantize edilmesiyle rahatlıkla giderilebilir.

Belli yerler nasıl işaretlenir ve Quantize nasıl uygulanır?

Diyelim ki birinci kanalımızda, altıncı ve onuncu ölçüler arasında, düzeltmemiz gereken zamanlama hataları var. Bu bölümü nasıl seçeceğiz?

İlk kanalın hemen üzerinde, kaçınıcı ölçüde olduğunuzu gösteren sayılar göreceksiniz. Bu sayıların üzerine gelip sol tuşa tıkladığınızda, sayfayı diklemesine kesen ve Play ve Record sırasında ilerleyen çizginin işaretlediğiniz yere kaydığını göreceksiniz. Şimdi altı rakamı, yani altıncı ölçü üzerine gelerek, sol tuşa tıklayın. Ardından, birinci kanalın üzerine gelerek, aynı noktada sağ tuşa tıklayın. Çıkan menüden Split (ayırma) fonksiyonunu seçin. Kanalın seçtiğiniz noktadan (örnekte altıncı ölçü) kesilip geri kalan bölümden ayırdığını göreceksiniz. Aynı işlemi onuncu kanal üzerinde de tekrarlayın. Böylece, kanalımızın seçilen bölümü, parça bütününden ayrılıp, bağımsız olarak üzerinde değişiklik yapılabilir hale gelecektir.

Şimdi ayırdığımız bölümün üzerindeyken sol tuşa tıklayalım. Böylece bu bölümü seçmiş olacağız. Seçilen bölümün siyah bir renk aldığını göreceksiniz. Menüden Edit > Quantize seçeneğini işaretleyin. Karşınıza Quantize se-

çenekleri çıkacaktır. Parçanıza göre bu seçeneklerden birini seçip, ilgili ayarları yaptıktan sonra Ok'leyip çıktığınızda, hatalı bölümün düzeltilmiş olduğunu göreceksiniz. Ancak, bazı durumlarda, parçanızın ölçüsüne uygun olmayan bir Quantize değeri seçmiş iseniz, sonucun daha kötü olduğunu görebilirsiniz. Bu gibi durumlarda Undo işlemini gerçekleştirip, deneme-yanılmalar yaparak, en uygun düzeltmeyi yapabilirsiniz. Programın oldukça geniş hafızalı bir Undo fonksiyonu olduğunu, bu sayede dilediğiniz kadar hata ya da deneme yapıp, geri alabileceğinizi yeri gelmişken belirtmek isteriz.

Piano Roll sayfasında ince edit işlemleri

Diyelim ki az önce ayırdığımız bölümde elle düzeltmemiz gereken hatalar var ya da elle bir iki nokta ekleyip çıkaracağız. Bu bölüm üzerindeyken çift tıklayarak veya sağ tuşa tıklayarak, çıkacak olan menüden Piano Roll seçeneğini işaretleyerek açılacak olan sayfadan, bu gibi işlemleri rahatlıkla yapabilirsiniz.

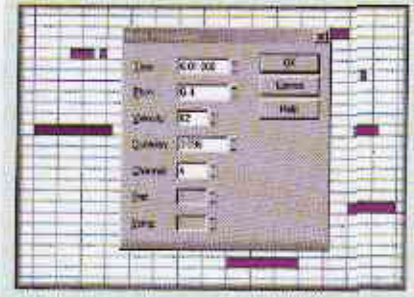
Kanallara elinizle nota ekleyebilir, çıkartabilir, notaların yer, uzunluk gibi ayarlarını yapabilirsiniz.

Bu sayfada gördüğünüz uzun-kısa, kare şeklindeki her çubuk bir notayı temsil etmektedir ve değişiklikleri, bu çubukları kullanarak yapabilirsiniz. Ayrıca:

► Belli bir alandaki notaları seçmek için, ok simgesini kullanarak, mouse'un sol tuşuna basıp, istenilen alanı kare içine alabilirsiniz.

► Kalem simgesini kullanarak, dilediğiniz yere nota ekleyebilirsiniz. Yine kalem seçiliyken, yukarıda görünen nota simgelerinden birini seçebilir ve kaçlık nota seçilmişse, o değerde bir notayı istenilen yere koyabilirsiniz.

► Slash (egik çizgi) simgesini kullanarak, notaların uzunluklarını ayarlayabilirsiniz, yerlerini yukarı-aşağı, sağa-sola şeklinde kaydırabilirsiniz. (Sığa-sola kaydırmak için çubukları sol baştan, uzatıp kısaltmak için sağ baştan tutma-

Notalar üzerinde sayısal değişiklikler yapabilirsiniz.

lısınız.)

► Silgi simgesini kullanarak, dilediğiniz notaları kaldırabilirsiniz.

► Hoparlör simgesini kullanarak, istediğiniz notanın üzerine gelip tıklayarak, o notaya ait olan sesi (kanalda hangi enstrüman seçili ise o sesle) duyabilirsiniz.

► Sol tarafta bulunan klavye tuşların basarak, o nota üzerindeki sesleri görebilirsiniz. Yine bu tuşların üzerindeyken, mouse'a basılı tutar ve oynatırsanız, belirlediğiniz nota aralığındaki tüm çubukları seçebilir ve gerekli işlemleri yapabilirsiniz.

► Herhangi bir çubuğun üzerindeyken sağ tuşa tıklarsanız, o notayla ilgili sayısal değerlere ulaşır, gerekli düzeltme ve değişiklikleri yapabilirsiniz. Bu alanda göreceğiniz Time (zaman), notanın tam olarak yerini, Pitch (tını) notanın değerini (C=do, D=re, E=mi, F=fa, G=sol, A=la, B=si, b=bemol, #=diyez) Velocity (kuvvet) tuşa vuruş hızını, Duration tuşun ne kadar basılı tutulduğunu, Channel ise o notanın hangi kanalda olduğunu gösterir.

Event List ile sayısal ayarlar yapmak

Seçtiğimiz kanal ya da kanallarda tam olarak nelerin olduğunu, sağ tuşa tıklayıp >Event List menüsüne girerek de görebiliriz. Burada Piano Roll'den farklı olarak sayısal değerlerin tümü, alt alta dizilmiştir.

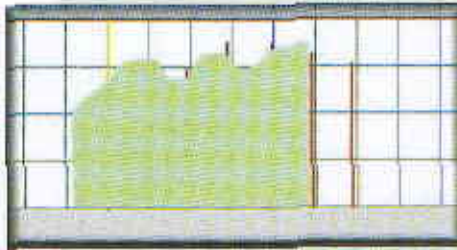
Üstte görünen başlıklardan Trk, notanın hangi kanalda olduğunu, HMSF, saat-dakika-saniye-salise cinsinden notanın yerini, MBT, notanın ölçü yerini, Ch, kanalı, Kind, o kısımda bulunan Midi sinyalinin cinsini (nota, aftertouch, control sinyalleri gibi), Data, nota ya da sinyallerin değerlerini belirtir. Farklı sinyal çeşitlerinin, farklı renklerle ifade edilebilir olması, ayırt etmek açısından size kolaylık sağlayacaktır. ►

320 | 卷五 五十年來台灣文學研究綜論 一九九〇—二〇一〇年

Ayrıca Slash ya da Kalem araçlarını kullanarak, ekranın en altında görünen pencereye çizerek, grafiksel olarak da değerlerle oynayabilirsiniz. Bu özelliği diğer enstrümanlara ait olan kanallarda da kullanabilirsiniz.

Notaların viraj hızlarıyla (volume) ilgili olan değerleri rahatlıkla dengeleyebilirsiniz.

Kalem aracını kullanarak, sayısal değerleri grafiksel olarak daha rahat görebilirsiniz.

Track View Options:

Kanalların görünüm ayarları

Dikkat ettiyseniz, oluşturduğunuz kanalların içlerinde siyah çizgiler görünüyor. Bu çizgiler kanalların içeriklerini simgelenmektedir. Herhangi bir şey çalmadan kayıt işlemi yaparsanız, kanal zemininde bu çizgiler belirmeyecektir. Sadece görsel açıdan kolaylık sağlayan bu simgeleri görmek istemeyebilirsiniz. Bunun için önce sağ tuşa >View Options seçeneğini, ardından da karşınıza çıkacak olan menüden Display Clip Contents seçeneğini işaretleyin. Bölüm isimlerini de görmek istemeyerseniz, Display Clip Names seçeneğini kaldırın. Bu arada yardım olabileceğini düşünerek, Display Vertical Rules seçeneğini işaretleyip ekranın dikey olarak bölünmesini sağlayabilirsiniz.

Midi Clips ve Audio Clips bölümlerinde ise, çift tıklama ile hangi pencere-

Kanalların içerik görüntülenmesi ile ilgili ayarları bu sayıdan yapabilirsiniz.

lerin açılacağını istediğiniz doğrultusunda seçebilirsiniz, böylelikle sık kullandığınız pencerelere daha hızlı ulaşabilirsiniz.

Console – Gerçek bir masaüstü mikserinden farklı olan kumanda masanız. Sağ tuşa tıklayarak Console seçene-

Tüm kanallara bu mikseri kullanarak ulaşabilirsiniz.

gini işaretlediğinizde, karşınıza çıkacak olan çıkıtkıyı kullanarak, pek çok ayarı gerçek bir mikser kullanıyormuşçasına yapabilirsiniz. Mikser kullanırken:

- Kanalların, ses karıı üzerindeki çıkış kapısını, kanalını seçebilir,
- Seçili enstrümanı ve ses bankasını değiştirebilir,
- Chorus-Reverb efektlerini verip, miktarlarını belirleyebilir,
- Kanalın sağ-sol ayarlarını yapabilir,
- Kanalı Solo-Mute-Record konumlarına getirebilir,
- Kanal ve genel volume değerleriyle oynayabilir,
- Kanallara bağımsız efektler uygulayabilir,
- Otomasyon yapabilirsiniz.

Birakın tüm ayarları otomasyon yapsın

Diyelim ki parça içinde, belirli yerlerde istediğiniz enstrümanların seslerinin azalıp-artmasını, pan'larının oynatmasını, efektlerinin azalıp-artmasını ve benzeri benzer ayarlamalar istiyorsunuz. Hepsinin aynı anda, tek başınıza yapmanızı sizden kimse bekleyemez. Burada imdadınıza otomasyon yetişir ve tüm bu saydıklarımızı ve fazlasını, sizin için yapar. Bunu için Console sayfasındayken, üzerinde kırmızı nokta olan butona (Record Automation) basın ve parçayı başlatın. Bu andan itibaren Mikser üzerinde yapacağınız her hareket kaydolacak ve parça çalarken aynen tekrarlanacak.

Önümüzdeki ay Cakewalk ProAudio9 programını kullanarak audio kayıt yapmayı, Midi ve Audio'yu birlikte kullanmayı öğreneceğiz. Bu arada siz de harikalar yaratmayı sürdürebilirsiniz. ☐

Murat Ay (aymurat@9ix.com)

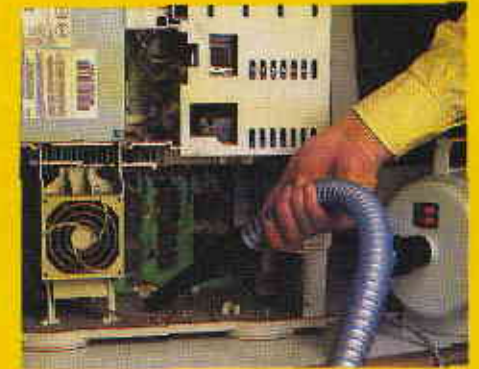
BİLGİSAYARINIZI

ÖLÜME

TERK ETMEYİN!

Vakum ve Basıncı Havanın Gerektiği Her Yerde...
Teknik Servis Elemanınız!

**VACUUM
COMPRESSOR**

Internet

Araştırma

Internet'in Hayatımızdaki Yeri

IBS, Internet'in kullanıcılarının yaşamı ve medya ile olan ilişkileri üzerindeki etkisini araştırdı ve bunun profilini çizdi.

IBS, Internet üzerinde kapsamlı bir araştırma gerçekleştirdi. Internet Sektör Analizi, Kurumsal Internet Kullanıcı Araştırması ve Bireysel Internet Kullanıcı Araştırması olarak 3 ayrı konuda oluşturulan araştırmada, Internet ve Yaşam Standartları konusuna da yer ayrıldı. Bu kapsamda, Internet'in kullanıcıların yaşamı üzerindeki etkisinin profili çizildi.

12-17, 18-34 ve 35 yaş üstü olmak üzere 3 ayrı yaş grubundan kadın ve erkekler üzerinde yapılan araştırmada, yüzde 38'lik bir kesim Internet'in hayatını etkilediğini, yüzde 14'lük bir kesim etkilemediğini, yüzde 35'lik bir kesim de ne etkilediğini ne etkilemediğini kaydetmiş. "Internet kullanmaya başladıkları sonra daha az TV seyrediyor oldum" di-

yenlerin yüzdesi 21. Bu gözlemler katılmayanlar ise yüzde 27'lik bir dilimi oluşturuyor. Internet kullanmaya başladıktan sonra daha az gazete okuduğunu belirten yüzde 18'lik kesim, gözlemlerinde, Internet kullanıcılarının yüzde 37'si katılmıyor. Dergi okuma, sinemaya gitme ve radyo dinleme alışkanlıkları konusunda ise çoğunluğun yanıtı değişiklik olmadı.

Internet Kullanmaya Başladıktan Sonra Daha Az TV Seyreder Oldum (%)

	Toplam	Erkek (A)	Kadın (B)	12-17 yaş (C)	18-34 yaş (D)	35+ yaş (E)
Kesinlikle katılmıyorum	14	14	16	16	12	16
Katılmıyorum	27	25	30	30	24	20
Ne katılıyor ne katılmıyorum	16	15	17	12	15	19
Katılıyorum	31	33	27	32	30	27
Kesinlikle katılıyorum	11	11	11	9	13	9

Internet Kullanmaya Başladıktan Sonra Daha Az Gazete Okur Oldum (%)

	Toplam	Erkek (A)	Kadın (B)	12-17 yaş (C)	18-34 yaş (D)	35+ yaş (E)
Kesinlikle katılmıyorum	20	21	18	23	19	20
Katılmıyorum	37	35	41	40	39	36
Ne katılıyor ne katılmıyorum	18	18	18	12	20	19
Katılıyorum	19	19	17	19	20	16
Kesinlikle katılıyorum	6	7	5	5	5	9

Internet Kullanmaya Başladıktan Sonra Daha Az Dergi Okur Oldum (%)

	Toplam	Erkek (A)	Kadın (B)	12-17 yaş (C)	18-34 yaş (D)	35+ yaş (E)
Kesinlikle katılmıyorum	20	21	20	26	18	21
Katılmıyorum	39	36	42	41	37	41
Ne katılıyor ne katılmıyorum	18	18	17	14	21	18
Katılıyorum	17	17	15	15	20	13
Kesinlikle katılıyorum	6	5	5	3	4	7

Internet'in hayatını etkilediğini söyleyenler ve ne etkiledi ne de etkilemedi diyenler hemen hemen aynı oranda.

Güvenlik Teknolojileri

Korunmak Ama Nereye Kadar?

Bireysel ve kurumsal çözümleriyle internette de güvenlik teknolojileri sağlayan Symantec sponsorluğunda Applied Marketing Research Inc. tarafından yapılan "Internet Güvenliği: Tüketici ve Teknoloji Profesyonelleri Karşılaştırması" başlıklı araştırmanın sonucunu göre, hack saldırıları ve finansal veri hırsızlıkları da dahil olmak üzere, tüm siber suçların öneminin farkında olmalarına rağmen, tüketicilerin sadece yüz-

de 10,5'i ve teknoloji profesyonellerinin yüzde 48,9'u kişisel firewall kullanıyor. Antivirüs yazılımı kullanımına bakıldığında ise elde edilen sonuçlar şöyle: teknoloji profesyonellerinin yüzde 34'ü ve tüketicilerin yüzde 27'si bilgisayarlarında antivirüs yazılımları kullanma alışkanlığına sahip. Bu araştırma New York şehrinde yapılmış ve katılımcılar da tüketici ve teknoloji profesyonellerinden oluşan 300 kişilik bir grup.

Symantec tüketici ürünleri bölümünden Steve Cullen araştırmanın sonucunda hem tüketicilerin hem de teknoloji profesyonellerinin virüs tehdidinden ve siber suçlardan haberdar olduğunu, ancak standart virüs koruması dışında her iki tip kullanıcının da kişisel firewall kullanımı da dahil olmak üzere daha ileri düzeyde internet güvenlik çözümleri kullanmaya başlamaları gerektiğini vurguladı.

İçindekiler

- 324** XML'le web sayfalarına canlılık
- 326** Unified Messaging sistemleri
- 328** A'dan Z'ye Macromedia Flash 5.0
- 334** Sörf yaparken para kazanmanın yolları
- 336** WAP'ın geleceği ve yeni iletişim teknolojileri
- 344** IRC serisi
- 338** Explorer 5.5'in getirdiği yenilikler

İLK E-SURE BELGESİ YKB'YE

Teleweb e-sure Belgesi Alındı

Tüm dünyada faaliyet gösteren müşavirlik şirketlerinden biri olan Arthur Andersen, internet bankacılığı uygulamalarında, güvenilirliğin göstergesi kabul edilen "e-sure" belgesini Yapı ve Kredi Bankası'nın Teleweb uygulamasına verdi. Yapı ve Kredi Bankası'nın Teleweb uygulaması dünyada e-sure belgesi alan ilk ve tek uygulama

nteliğinde. Yetkililer söz konusu belge ile Teleweb'in işlem ve bilgileri gizlilik, güvenilirlik ve korunması bakımından onaylanmış olduğunu belirtiyor.

Özellikle finans kesiminde, işlemlerin gizlilik, güvenilirlik ve bütünlüğü bu hizmetten yararlanmak isteyenler için ciddi bazı kısıtlamaları getirmekte idi. Bu engelin aşılması için American Institute of Certified Public Accountant's tarafından internet sitelerinde olması gereken nitelikler ve bu niteliklerin varlığının

Teleweb bölümün'de www.teleweb.com.tr adresinden girilebilir.

test edilmesine ilişkin olarak bir metodoloji geliştirildi. Arthur Andersen söz konusu metodolojiyi uygulayarak, Teleweb'in bilgi işlem gizlilik ve güvenilirliği test etmiş durumda.

Konuyla ilgili Arthur Andersen yetkilileri tarafından yapılan açıklama ise şöyle:

"Arthur Andersen'in Türkiye'deki ve yurtdışındaki uzmanları tarafından 2 aylık bir dönemde yürütülen çalışmalarda Teleweb'in işlemlerini yerine getirmekte uyguladığı yöntemler özellikle detaylı olarak incelenmiştir. Çalışma Arthur Andersen'in güvenlik sistemleri konusundaki uluslararası birikim ve deneyimi sonucu ortaya çıkan bir sistemle yürütülmüştür."

GMX Türkiye'de

E-mail ve Messaging Servisi GMX Türkiye'de ve Türkçe

Almanya ve hatta Avrupa'nın en büyük e-mail ve messaging servislerinden biri olan GMX Türkiye'de ve Türkçe hizmet verecek. Şu andaki kayıtlı üye sayısı Almanya'da 8 milyona yaklaşan servis şirketi yetkilileri bu sayının Almanya'daki internet kullanıcılarının yaklaşık yarısı anlamına geldiğini ifade ediyor. GMX'e her gün ortalama 17 bin kişi üye oluyor. 2000 yılı sonunda Avrupa'daki üye sayısının 7 milyonu bulması bekleniyor.

Başlangıçta yalnızca Almanya'da ve Almanca hizmet vermekte olan GMX, bu yılın başında başka dilleri ve bununla ilgili olarak başka ülkeleri de kapsama ya başladı. Bu diller, İngilizce, Fransızca, İtalyanca, İspanyolca, İsveççe, Portekizce ve Brezilya Portekizcesi.

GMX, geçtiğimiz aylarda da www.gmx.com.tr adıyla Türkiye'de Türkçe olarak hizmet vermeye başladı. Türkiye'de E-B GROUP bünyesinde yer alan gmx.com.tr'ye kaydolmuşuzda, kendi seçtiğiniz, dünyanın her yerinde geçerli, herhangi bir internet servis sağlayıcısından bağımsız, ömür boyu size ait olacak 12 e-mail adresine sahip oluyor-

sunuz. Üstelik bunun için ücret de ödemenize gerek yok.

Bu avantajlar arasında en önemlisi, servis sağlayıcıdan bağımsız olması. Çünkü kişi herhangi bir nedende servis sağlayıcısını değiştirdiğinde, e-mail adresi bir süre sonra geçersiz oluyor. Bu durumda yeni e-mail adresinin daha önce ilişkide bulunulan herkese bildirilmesi gerekiyor.

GMX, profesyonel düzeyde birçok farklı fonksiyonlardan yararlanmanızı sağlıyor. Örneğin, belirli bir süre için erişilemez olmak istiyorsanız, bir tür yazılı telesekreteri devreye sokabilirsiniz. Aynı e-maili birden fazla alıcıya göndermek istiyorsanız, 250 farklı adrese kadar dağıtım listesi oluşturabilirsiniz. İsterseniz belirli e-mail'lerin (SPAM ya da UCE) size erişmesini engelleyebilirsiniz.

filreler koyabiliyorsunuz. Gelişkin arama fonksiyonuyla sizde benzer dünya görüşünü taşıyan kişilerle ilişki kurabiliyorsunuz. Geniş kapasiteli bir adres defterine sahip oluyorsunuz. POP3 hizmeti sayesinde diğer adreslerinize gelen mail'lerinize erişebilirsiniz. Alarma fonksiyonu yardımıyla size gelen mail'leri başka adreslere aktarabilirsiniz. Mail'lerinizin altına kendi belirlediğiniz bir imza otomatik olarak yerleştirilebiliyorsunuz. Bütün bu hizmetlerin yanı sıra, gmx.com.tr size 10 MB'lık bir posta kutusu sunuyor. Bu posta kutusunda klasörler oluşturabiliyor, gelen mail'lerinizi filreler yardımıyla geldikleri anda tasnif edebilirsiniz. [Gmx.com.tr](http://gmx.com.tr), size gönderilen ekler için 10 MB, sizin göndereceğiniz ekler için de 5 MB'lık alan veriyor. GMX, Bilgi'nin 2000 Etkinlikleri ve Erişim 2000 A CeBIT Evi'nin sırasında ki-oskaları ziyaretçilerin hizmetinde olacak.

GMX'den hizmet almak için www.gmx.com.tr'yi ziyaret etmeniz yeterli.

Kısa Kısa

Computer Associates, 2000 Web Business 50/50 Ödülü'nü almaya hak kazandı. Sponsorluğunu CIO dergisinin yaptığı bu ödül programında, dünya genelindeki kuruluşların geliştirdiği yenilikçi Web girişimleri değerlendiriliyor. Bu yarışmada CIO, üstün teknoloji ve tasarıma sahip 50 en iyi Internet ve 50 en iyi Intranet sitesini ödüllendiriyor.

Superonline Internet konusunda merak edilen tüm bilgilerin yer aldığı İnternet Rehberi bölümünü kullanıcıların hizmetine sundu. Resimler ve soru cevaplar yardımıyla kolay anlaşılır bir dille anlatılan İnternet Rehberi, İnternetle Tanışın, Sörfçüler İçin, İnternet Cin'i Olun ve Download Köşesi bölümlerinden oluşuyor. Temel İnternet işlemlerinin nasıl yapılacağına adım adım anlatıldığı İnternetle Tanışın bölümünde, posta gönderme, sohbet etme, dosya yükleme, alışveriş yapma gibi temel işlemler anlatılıyor. Sörfçüler İçin bölümü İnternet hakkında daha detaylı bilgi almak isteyenler için ve İnternet Cin'i Olun ileri düzeyde İnternet kullanıma yönelik olarak hazırlanmış.

HP, İnternet iş çözümlerine yönelik yeni modeli "Kullandığın Kadar Öde E-hizmetler"i (E-Services-on-Tap) kullanıcılara sundu. HP yetkilileri, ASP (Uygulama Servis Sağlayıcı) modelini kurumlara açmak için girişimde bulunma stratejilerinin, Microsoft Exchange'in gerçek bir yan hizmet olarak kullanılmasının ilk örneği olan "Kullandığın Kadar Öde Mesajlaşma Servisi" ile başladığını ifade ediyorlar.

HTML ve XML Dilleri

Web Sayfalarına Canlılık

HTML öldü mü yoksa ölmedi mi? Gelecekte XML ve XSL'in yaratacağı seçeneklerle statik

HTML sayfalarından çok daha fazlasını yapmak mümkün olacak.

■ Internet yeni program çeşitlerinin bir aynasıdır, bu nedenle en yeni dil olan XML'in (Extensible Markup Language) örneklerini bir süreden beri artırarak sunmaya devam ediyor. Her şey SGML (Standard Generalized Markup Language) ile başladı, XML de bunun

Parser DTD'den (Document Type Definition) bu sınırlandırmayı nasıl anlayacağını ve metin elemanlarını nasıl göstereceğini öğretiyor.

HTML'in sınırları

ve platformdan bağımsızlık

HTML DTD'ye bağımlıdır. Bu şekillendirme tanımlarından beklenen, bir HTML sayfasının her bilgisayar ve her işlerin sistemi üzerinde aynı şekilde görüntülenmesini sağlamaları. Buna karşın büyük browser üreticileri böyle bir standartlaşmayı önlemek istiyorlar, çünkü browser'lerden bağımsız bir alternatif yaratma çabası oldukça yüksek. XML bu isteği/ihtiyacı göz önünde bulunduruyor, çünkü sayfa geliştiricileri bu dil (teorik olarak) sayesinde farklı browser platformları arasındaki uyumsuzlukları göz önünde bulundurmak zorunda kalmıyorlar.

relebilirler veya örneğin kolayca intranet üzerinde kullanılabilirler. Bir HTML sayfası metin ve resim bilgilerinin yanı sıra içeriklerin browser yazılımı tarafından nasıl gösterildiklerini de içerir. <H1>Başlık</H1> HTML satırı browser'ın <H1> TAG'ı içindeki metni başlık olarak şekillendirip göstermesini sağlar. XML kodunda ise HTML kodundaki şekillendirme komutlarının bir XML dokümanı içinde kullanılabiliyor olmasına rağmen esasen şekillendirmeye yönelik içerik ve komutlar aynı anda oluşturulmuyor.

XML içerikleri HTML kodundaki gibi bir TAG çifti tarafından sarılıyorlar. Bu arada her başlangıç TAG'ı (<<Örnek>>) bir bitiş TAG'ına (</Örnek>) sahip olmak zorunda. HTML'in aksine XML yazım hatalarına karşı çok hassas. Örneğin HTML büyük küçük yazımına hiç dikkat etmezken XML

XML nedir? XML'den türeyen diğer programlama dilleri

XML meta dili Şubat 1998'de World Wide Web konsorsiyumu (W3C, www.w3c.org) tarafından standart olarak belirlendi. XML meta dil olarak tanımlanıyor, çünkü XML bazı farklı dillerin gelişimine izin veriyor. Bu sayede günümüzde MathML (Mathematical Markup Language), SMIL (Synchronized Multimedia Integration Language), VML (Vector Markup Language) ve XHTML oluştu. SGML de bir meta dildir ve HTML SGML bazlı olarak geliştirildi.

XML ile ilk defa karşılaşanlar çoğunlukla kendi TAG'larını XML ile tanımlayabildikleri bilgisini edinirler. Bunun arkasında XML ve aynı şekilde SGML içeriklerini ve görüntülerini kesin olarak birbirinden ayırma imkanı gizlidir. Basitçe söylemek gerekirse, bir XML dokümanında içerikler belli bir örneğe göre yapılanmıştır. Bu örnek kendi tanımladığınız TAG'lardır ve bilinen HTML TAG'larıyla benzerler. Veriler bir XML dokümanında yapılanmışsa platformlar arasında değişti-

Internet Explorer 5, style sheet bilgisi olmayan basit bir XML dosyası geldiğinde TAG'ları ve içeriği böyle görünürlü.

kolaylaştırılmış bir sürümünü aslında. HTML de (Hypertext Markup Language) SGML'den doğmuştur. HTML belli tanımlarla sınırlıydı ve Jscript, Java Script ve VB Script gibi script dilleri ve Perl, PHP veya ASP'nin eklenmesiyle geliştirildi. XML dili ise HTML'in sınırlamalarına bir tepki olarak algılanmalıdır.

SGML ile metin

elemanları yeniden biçimleniyor

SGML Charles Goldfarb tarafından geliştirildi ve ISO-Norm 8879 olarak belirlendi. Goldfarb geliştirme sürecindeyken şekillenmiş metinlerin farklı sistemler üzerinde aynı görüntüye sahip olmaları üzerinde durdu. Metin elemanlarını TAG'lar içinde birleştirirken, metinler belli özelliklere göre sınıflandırılıyorlar. Daha sonra bir

INTERNET ADRESLERİ

www.w3.org/xml/

W3 konsorsiyumu XML'in tarihini, gelişimini ve geleceğini anlatıyor.

www.msdn.microsoft.com/xml/

Microsoft geliştiriciler için pek çok bilgi ve ipucu sağlıyor.

www.xml.com

XML konusunda bir internet portalı.

www.xmlinfo.com

Bilgi, ipuçları ve kitap önerileri.

www.xml.org

Programcılar ve XML profesyonelleri için.

www.ibm.com/developer/xml/

IBM XML konusunda kapsamlı bir platform sunuyor.

www.webdeveloper.com/xml/

XML ve bağlantılı konularda çok geniş seçenekler sunuyor.

members.aol.com/xmlidoku

İyi yapılmış bir XML'e giriş sayfası.

PDF dosyası olarak download etmek de mümkün.

wdvt.internet.com/Authoring/Languages/XML/XHTML

XHTML'e giriş

www.go4xml.com/index.shtml

HTML, XML, XHTML'e giriş kurları

başlangıç ve bitiş TAG'larındaki farklı yazım şekillerine hata mesajı vererek tepki gösteriyor. Ayrıca XML'de özellikler tek veya çift tırnak işareti içinde yazılmalıdır.

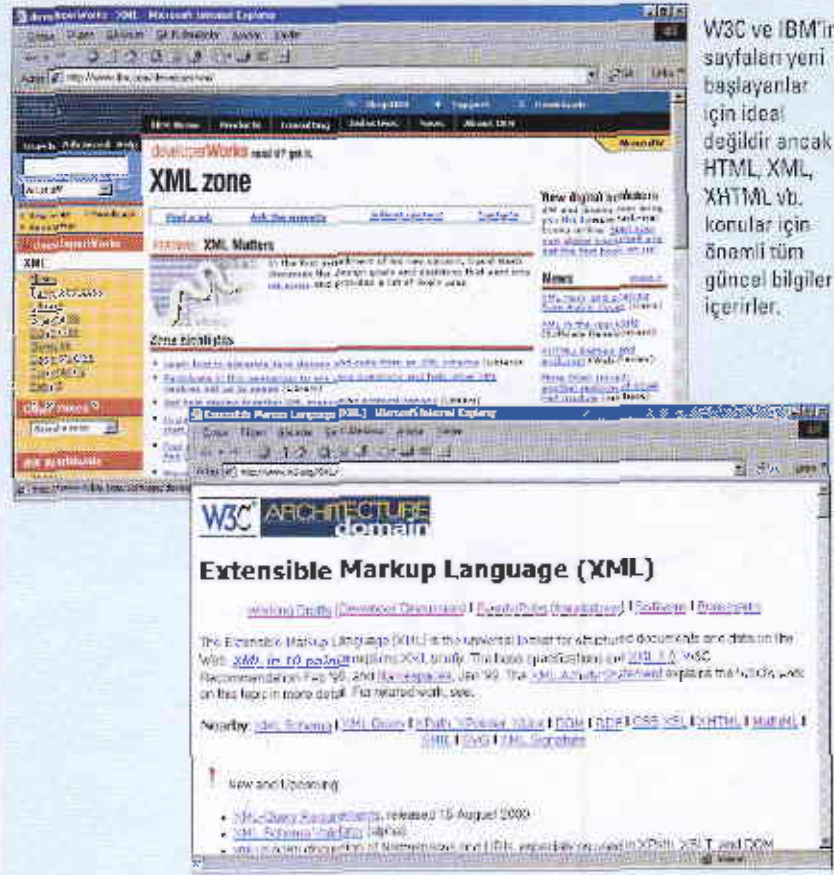
CSS'ye alternatif: Tarz XSL ile geliyor

XML içerik ve yapıları hazır bulundurduğundan XML içeriklerini yöneten başka bir bileşene ihtiyaç var. Burada XSL devreye giriyor. XSL (Extensible Stylesheet Language) tanınan ve XML ile sıkça kullanılan CSS'e (Cascading Stylesheets) bir alternatiftir. XSL bir dönüştürme dilidir. XML dokümanlarını web browser için anlaşılır HTML dokümanları haline dönüştürmek gibi kuralları belirler. Bir XML dosyasını (.xml uzantısı) HTML dosyası gibi kullanmak için XML dosyasında rapor edilen bir XSL dosyasına (.xsl) ihtiyaç var. XSL dosyası gerekli grafik tanımlarına sahiptir.

Bu iki dosyanın yanı sıra bir başkası da eklenebilir. Document Type tanımı. Bu DTD dosyası (.dtd uzantılı) hangi eleman ve özelliklerin XML dosyasında bulunacağını belirler. Aynı bir dosyaya kayıt yaptırmanın yanı sıra DTD'yi bir XML dokümanına birleştirme imkanı da var. Geniş dosyalarda bu yeni dilin önemli bir avantajı kayboluyor, çünkü ya teklenmiş DTD'li bir XML dokümanının yönetilmesi ve güncellenmesi entegre bir DTD dosyasınınkinden çok daha kolay.

HTML4'ün takipçisi XHTML geliştirilebiliyor

XHTML, 2000'in başından bu yana W3 konsorsiyumu tarafından belirlenen internet için yeni bir dil ve HTML4'ün takipçisi, diğer bir deyişle

W3C ve IBM'in sayfaları yeni başlayanlar için ideal değildir ancak HTML, XML, XHTML vb. konular için önemli tüm güncel bilgileri içerirler.

HTML'den XML'e geçiş olarak görülüyor. X "Extensible" anlamına geliyor ve geliştirilebilirlik özelliğini ifade ediyor. Bu geliştirilebilirlik yeni statik TAG'ların eklenmesini değil, programcıların HTML'e XML seçeneklerini geliştirebilmeleri anlamına geliyor.

Şu anki gelişmeler XHTML'i bir dizi yeni dilin takip edeceğini gösteriyor. Bunlar arasında cep telefonları veya PDA içerikler için kullanılacak olan HTML Basic veya FML ("Forms Markup Language") var.

Web programcıları HTML'in aksine yazım kurallarına uyarlıysa bu yeni

standarda uyumu sağlamak için zorluk çekmeyecekler. Büyük browser'ların yeni sürümleri XML destekli XHTML'i destekliyorlar bile.

Ali S. Sirmayyan (asirmayyan@yahoo.com)

ÇEŞİTLİ DİLLER

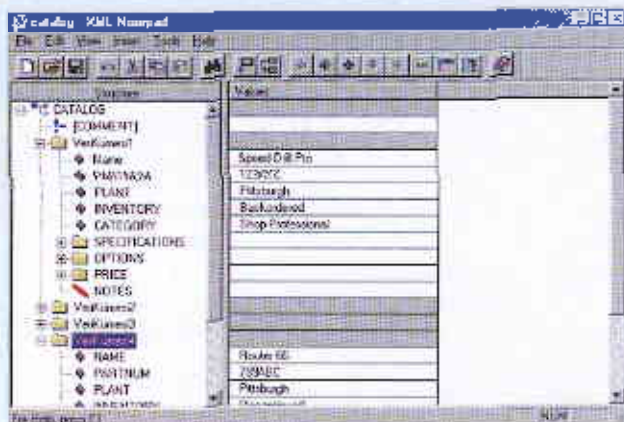
WML: "Wireless Markup Language" XML'den türemiş bir tanımlama dilidir, cep telefonları veya PDA'lar üzerinde internet/WAP içeriklerini oluşturmaya yarar.

VoiceXML: Dil yönetimli internet sorguları için.

VML, SVG, PGML: Bu üç markup language, internet sayfalarındaki vektör grafiklerini görüntülemek için alternatiflerdir. Vektör grafikleri yandırıyla resim görüntülerini katı kareler boyutundan büyütme imkânıdır.

CML, MathML: CML ve MathML, bilimsel amaçlar için geliştirilmiş dillerdir. CML iki ve üç boyutlu molekülleri oluşturmak için kendi TAG'larına sahiptir. MathML ile formül ve eşitlikler tanımlamak mümkündür.

XQL: Veri tabanlarını XML altında sorgulayabilmek için özel bir dile gerek var. XQL (XML Query Language) XML bazlı veri bankaları için gelişim sürecinde olan bir dil.

XML Notepad Microsoft'un ilk XML editörlerinden ve bir XML dokümanının yapısını oldukça açık gösteriyor.

Evrensel İletişim

Birisi Hepsini İçin

Pek çoğumuz için sıkça sözü geçen "erişilebilirlik" hayatımızı devam ettirmek için önemlidir ve erişilebilir olmak içinse değişik iletişim yöntemleri vardır. Farklı teknolojik ihtiyaçlar evrensel haber alışverişini bugüne kadar engelliyordu. Unified Messaging sistemleri bu sorunu ortadan kaldırıyorlar.

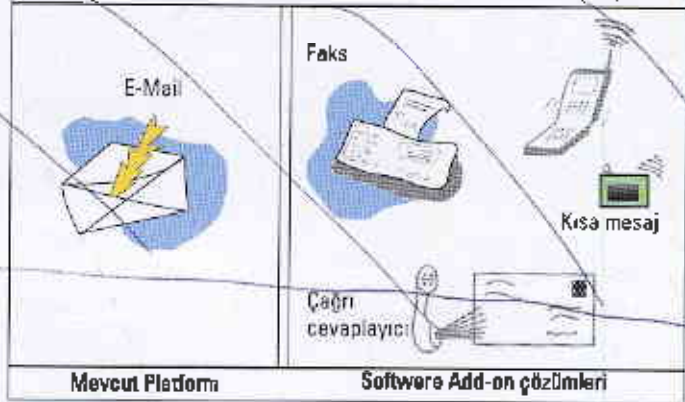
İletişimin yeni dünyasının bazı handikapları var. Gerçi telefon, cep telefonu, faks, e-mail ve SMS ile önemli haberleri kaçırmamız artık pek mümkün değil, ancak bu sayede bilgi toplumundaki yaşam çok kolaylaşmış da sayılmaz. Farklı iletişim yollarının koordinasyonu çok önemsenmeyecek miktarlarda da olsa belli bir masraf anlamına geliyor. Örneğin cep telefonu, e-mail hesabı ve bilgisayardaki farklı adres defterlerinizin bakımı ve düzenlenmesi belki de sınırlarınızı zorlayabilir. Bağlantıyı arayan kişinin de işi pek kolay değil. Çoğunlukla ulaşmak istediğiniz kişinin telefon, cep-telefonu veya faks numarasını ve e-mail adresini bulursunuz. Ancak ulaşmak istediğiniz kişiye bu numaraların hangisinden ulaşabileceğiniz hala bir soru.

Unified Messaging sistemleri bu iletişim karmaşasını bilinçli bir bilgi yönetimi doğrultusunda düzenleyecek. Farklı iletişim yöntemlerinin birleştirilmesiyle her tür haberin yönetildiği genel bir merkez oluşturulacak.

Gelen veri ve mesajların toplanma noktası

Modern iletişimin anlamı: Bir hedef için pek çok yol. E-mail'ler bilgisayar, fakslar faks cihazı, kısa haberler cep telefonu veya çağrı cihazı, konuşarak iletilecek haberler telefon üzerinden iletilir. Unified Messaging (UM) farklı haber

Örnek temel fonksiyonlar: Veri tabanları, indeks, adres defterleri, yönetim

çeşitlerini bir çatı altında yönetilmek üzere tüm bu yapıları toplar. Entegrasyon ve kullanılabilirlik verilerin dijital ortama taşınmasıyla sağlanır. Konuşarak iletilecek haberler örneğin WAV dosyaları veya resim dosyaları halinde faks haberleri haline dönüştürülür ve Internet üzerinden alıcıya gönderilir. İletişim şekillerinin farklı alt yapıları bilinen internet protokolleri üzerinde entegre edilir. Bir UM sistemi Unified Communication, Unified Access ve Unified Data Store olarak bölünür. Unified Communication telefon ağı, Internetin ve mobil ağı teknik gücünü kullanır. Bu üç ağı zamanla birbirini daha çok kapsar hale gelmesi yeni ve ağdan bağımsız bir uygulama gerçekleştirilmeye yarıyor.

Farklı son kullanıcı cihazları Unified

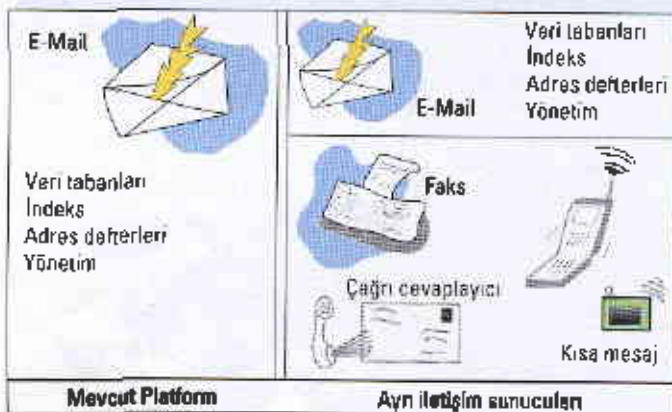
CHİPUÇLARI

Aramaların Kayıt Edilmesi

Unified Messaging Hizmeti telefonları kayıt etmeyi de sağlar. Bunun için bir telesekretere ve arayacağınız kişinin telefon numarasına ihtiyaç var. Konuşmanın kayıt edilmesi bütün kullanıcının özel posta kutusuna gönderilir. Kayıtan önce görüşmeyi iletmek istediğiniz kişinin bundan haberdar olması gerekir.

► **UM olarak ana bağlantı:** Ev bağlantısı da Unified Messaging servisi olarak yapılabilir. Yönlendirme masrafı, yönlendirmeyi yapan kişiden alınır. Maliyetlerinizi düşük tutmak istiyorsanız mesafenin kısa olmasına dikkat edin.

UM'nin özel çeki: Jfax'ın bu yıl Internet dünyasına tanıtılan UM hizmeti diğer rakipleri gibi web bazlı değil. Haberler doğrudan e-mail kurasına iletiliyor. Jfax faks göndermeyi ve dağıtıcı listelerinde sözlü mesajlaşmayı sağlıyor. Şu an için Almanya'nın üç şehrinde müşteriler, tüm özel faksları ve sözlü mesajları alabildikleri kendilerine ait bir numara alıyorlar. Bunlar veriler haline dönüştürülüyor ve sonra müşterinin e-mail adresine gönderiliyor. Ücretli olan bu hizmet tamamen iş dünyasından müşterilere yönelik.

Access üzerinden Unified Communication ile bağlantılı olarak uygulamalara erişilebiliyor. Unified Data Store'da bütün veriler topluca kaydedilir. Bu sayede Outlook ve Notes gibi programlar veya bir browser'la gelen tüm haberlerin ulaşılabilir olması sağlanır. Bu kayıt yeri sayesinde tekrarlar ve tek tek araçlardan kaynaklanan sorunlarla karşılaşılmaz.

UM sistemleri Internet üzerinden sağlanan tek bir girişten ve merkezi olarak yönetilen bir kayıt alanı ve klasörden oluşurlar. Son kullanıcı cihazı ile her tür habere erişilebilir. Ornak bir gazete tüm gelen ve giden haberleri eksiksiz kayıt eder.

Unified Messaging sistemler iki değişik şekilde yapılabilir. Birincisi tamamen yeni bir iletişim sunucusunun kurulumu. Ancak bu nadiren tercih edilir, çünkü var olan sistemlerin değiştirilmesi gerekir. Daha sık tercih edilen yol, var olan bilgisayar bazlı çözümler Add-on Software ile tamamlanır. Tek tek UM bileşenlerine, temel bilgiler bazlı toplu erişim, tekrar bilgileri engeller.

Unified Messaging'in mimari yapısı

UM sistemleri mimari yapılarıyla da farklılık gösterirler. Günümüzde Integrated Messaging ve gerçek UM sistemleri Unified Messaging adı altında pazarlanıyor. Veri tabanları kurulurken iki sistem farklı yöntemler kullanıyor. Integrated Messaging telefon, faks ve veri hizmetleri için ayrı veri bankaları kullanıyor. Tüm girişlere erişilebilir için tek tek veri bankaları ayrı bir veri bankasına bağlanmıştır. Bu veri bankası altı veri bankalarının girişlerini arar, tercüme eder ve alıcıya girilmiş olan bilgileri iletir. Gerçek Unified Messaging servisinde ise tüm bilgiler bir veri bankasında toplanır. Verilerin yönetimi ve kontrolü bu şekilde daha kolaydır çünkü, tek tek veri bankalarının senkronize edilmesi işlemi burada yoktur.

Unified Messaging ne sağlar, hangi hizmetleri sunar?

UM hizmetinin fonksiyonları çok kapsamlı olabilir. Sistemin ana yapı taşları e-mail yönetimi, SMS ve faks alımı-gönderimi, chat hizmetlerine erişim ve sanal çağrı cevaplamadır. Buna haber verme, uyandırma servisi, gazete, adres defteri, grup fonksiyonları ve SMTP erişimi gibi hizmetler ekleniyor. Güvenlik için SSL, S/MIME, spam filtresi, şifreleme sistemleri ve dijital imza kullanılıyor. Bazı sistemlere text-to-speech de entegre edilmiş. Unified Messaging yeni bir teknik olduğundan gelecekte fonksiyonları artabilir. Alıcı ve gönderici olarak PC'lerin yanı sıra cep telefonu, çağrı cihazı, ser-top kurulumları ve oyun cihazları da web erişimi için kullanılabilir.

venlik için SSL, S/MIME, spam filtresi, şifreleme sistemleri ve dijital imza kullanılıyor. Bazı sistemlere text-to-speech de entegre edilmiş. Unified Messaging yeni bir teknik olduğundan gelecekte fonksiyonları artabilir. Alıcı ve gönderici olarak PC'lerin yanı sıra cep telefonu, çağrı cihazı, ser-top kurulumları ve oyun cihazları da web erişimi için kullanılabilir.

Haberin e-mail ile ve konuşarak sorgulanması

Haberleri farklı şekillerde sorgulamak mümkün. Seçeneklerden biri Webbrowser üzerinden posta kurusuna girmek ve gelen haberleri okumak. İkinci bir erişim yolu POP3 erişimi olan bir e-mail client. Bu yöntemin avantajı haberlerin ağ üzerinden yüklenmesi ve offline çalışma imkanı verme seçeneği. Ancak bu durumda kendi bilgisayara erişim sağlayacak ve erişim genellikle şifrelenmiş olmayacak. Haber sorgulamasının en modern yöntemi konuşarak sorgulamak. Bu konuşma haberleri ve e-mail ve faksların konuşmaya dönüştürülüp okunması anlamına geliyor. İlk seçeneklerde tüm haberler e-mail ile sorgulanıyor.

Cep telefonu, faks ve e-mail'e rağmen halen erişilebilir sayılmaz. Ancak Unified Messaging ile her şey değişiyor.

Unified Messaging hizmetlerinin maliyeti

Erişilebilirliğin bir bedeli vardır. Sunucular için Unified Messaging hizmetini tüm fonksiyonları ile düzenlemenin bir maliyeti olduğundan bu hizmetin karşılığında da bir bedel alınması gerekiyor. Ancak sınırlı bir çerçevede bedava hizmet almak da mümkün. Örneğin kısıtlı kayıt alanı ve aylık kısa haber servisinin belli bir sayı ile sınırlandırılması. Maliyette göz önünde bulundurularak düşünülmeli gereken şey şu: Sürekli erişilebilir olmak; gerçekten bu kadar çabaya değer mi?

Ali Sirmoğan (asirmo@yahooc.com)

ÖNEMLİ KAVRAMLAR

Sözlük

IMAP4 (Internet Message Access Protocol): Haberleri ihtiyaç oldukça iletme amacıyla geliştirildi. Kullanıcı kendisine gönderilen verilerden isteyip istemediklerini seçebiliyor. Tüm önemli posta sunucuları IMAP'ı destekler.

Instant Messaging: Sistemler bilgi alışverişinin anlık olmasını sağlar. Bunun için özel bir yazılıma ihtiyaç var, örneğin ücretsiz olan MSN Messenger, ICQ veya Yahoo Messenger gibi. Kimi on-line olduğunu gösterip doğru iletişim imkanı sağlar.

Integrated Messaging: Kullanıcıya her iki sistemin avantajlarını sunabilmek için kullanıcı verileri ve mesajları ile iki farklı messaging sisteminin bir araya getirilmesi.

POP3 (Post Office Protocol): Web e-mail client'larının mesajlarını server üzerinden aldıkları standart protokol. IMAP'tan farklı olarak POP genel bir internet standardı. POP uyumlu e-mail client'ı POP server'a bağlantı kurar. Client daha sonra transferi bitirebilir.

POP3 server üzerinde mesajları siler veya bırakabilir. Ayrıca eskiden gelmiş olan mesajları server üzerinde doğrudan silebilir.

S/MIME (Secure Multipurpose Internet Mail Extensions): Elektronik mesajların güvenli olarak transfer edilme yöntemidir. RSA şifreleme tekniklerini kullanır.

SMS (Short Message Service): Bu hizmet ile metin formatındaki mesajları mobil telefonlar üzerinden göndermek mümkün. Maliyeti normal görüşmeye oranla daha düşük. Mesaj, alıcı telefonla görüşüyor olsa bile ulaşıyor. Bu kısa mesajlar en fazla 160 karakter olabilir.

SMTP (Simple Mail Transfer Protocol): E-mail göndermek için standart protokol. E-mail server'lar bu protokolü kendi aralarında konuşabilmek için kullanır.

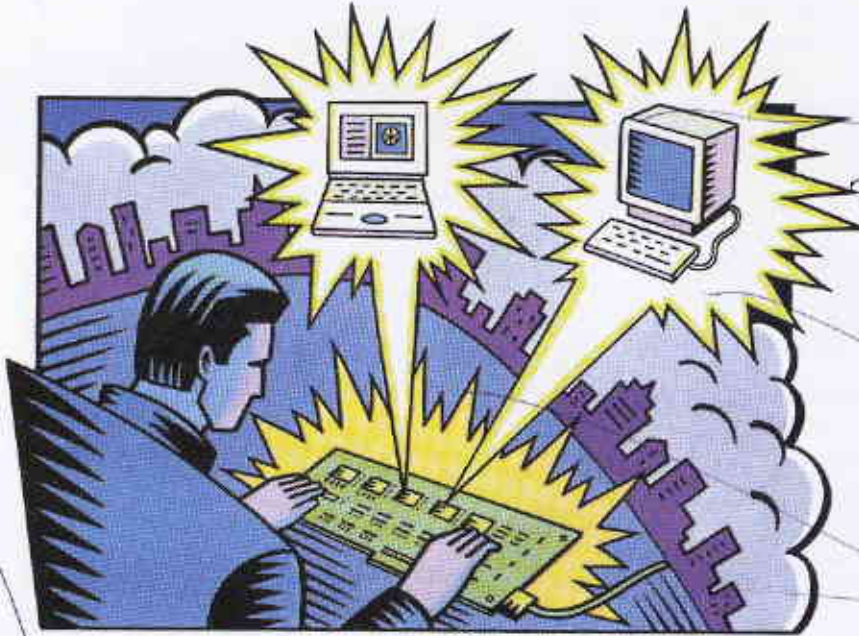
Spam (Send phenomenal amounts of mail): Reklam e-mail'leri için kullanılır, Junk Mail olarak da bilinir.

SSL (Secure Sockets Layer): Netscape tarafından tanımlanmış bilgi transferi protokolü. Şifreleme için bir public key yöntemi kullanır.

Flash 5 ile Internet

Artık Daha Aydınlık

Flash'ın bu yeni sürümü vektör grafiklerin keskinliği ve esnekliği ile resim, ses, animasyon ve gelişmiş etkileşimi birleştirip ziyaretçileri sileye çekecek ve bağlayacak görkemli ve etkili web sayfaları yaratabiliyor.

oldukça etkilidir.

Tamamen ayarlanabilir klavye kısayollarını daha önceden adanmış olduğunuz programlardakine benzer bir şekilde tekrar düzenleyerek çalışma hızınızı artırmaya olanak tanıyor. Ve programı kullanmayı öğrenmeniz de oldukça kolaylaşıyor. "Launcher Bar" olarak adlandırılan bir çubuk ise üzerinde çalıştığınız belge penceresinden ayrılmadan en sık çalıştığınız uygulamalara hızlı ulaşma sağlıyor. Uygulamalar arasında araç seçimi farkını ortadan kaldıran gerçekten istikrarlı araç düzeni ve gruplarının yanında menü yapısı ve alt menülerde ise eski ana yapı korunmuş. Bunun yanında uygulamaların genel görünüşü de çalışma şeklinize ayak uyduracak şekilde baştan tekrar düzenlenebiliyor. Flash, FreeHand ve Fireworks gibi Macromedia programlarındaki benzer araçların birbirleriyle tamamen aynı şekilde işlemesinin yanı sıra, programlar arası veri alışverişindeki gelişme de dikkat çekiyor.

Freehand'den Flash'a eksiksiz bilgi aktarımı

Macromedia'nın masaüstü yayıncılık dalında olduğu kadar web'de de popüler ürünü olan Freehand 9, sonafile

■ İnternet'te sörf yapmayı daha da zevkli bir hale getiren Flash teknolojisi, bölgesel canlandırılmış basit grafikler ile hazırlanmış sayfaların yerine gerçekten tam sayfa animasyonlar sunarak çok daha renkli ve canlı sörf imkanı sunabiliyor. Üstelik bu özelliğin kullanılmasındaki sonucunda ortaya çıkan web sayfalarının boyutu da diğerlerinden çok fazla oluyor. Bunun yanında Flash'ın bir başka artı yönü olan, yüksek oranda etkileşime izin verebilmesi ise onu sadece daha iyi grafikler hazırlayabilen bir tasarım programı olmaktan öteye götürüyor. Özellikle en yeni sürüm olan 5, zaten başarılı bir program olan Flash 4'tün üzerine bir o kadar daha yeni özellik ekliyor. Piyasaya önümüzdeki günlerde çıkması beklenen en yeni sürümün neler içereceğini ve neye benzeceğini merak ediyorsanız programla ilgili ön izlenimlerin yer aldığı bu yazıyı okumaya devam edin.

Her program için ayrı kullanıcı arabirimine son

Programı çalıştırdığınız zaman ilk etapta Macromedia'nın yeni kullanıcı arayüzü dikkatinizi çekiyor. Macromedia'nın, Flash'ın 5. sürümü ile kullan-

maya başladığı web yayıncılığı ürün yelpazesinin bu yeni arabirim standardı, firmanın diğer ürünlerinde yer alan tanıdık ve önemli özellikleri barındırdığı gibi aynı sektördeki diğer tasarım programlarından da birşeyler içeriyor. Web tasarımı ve geliştiricilerinin var olan çalışmalarına yeni Macromedia ürünlerini kolaylıkla adapte etmelerine de olanak tanıyan yeni arabirimin içerdiği özellikler ise gerçekten

İllüstrasyon araçları, zaman kazandıran özelliklerinin yanında Flash ile de çok sıkı bir uyum içinde çalışmaktaydı. Şimdi ise Macromedia Flash 5'de artık FreeHand 7, 8 ya da 9 belgelerini doğrudan açıp işleyebiliyor. Program bu dosyaları sürükleyip bırak yöntemi ile ya da "Import" diyalog kutusunun kullanılması ile alabileceği gibi kopyala yapıştır yöntemini de destekliyor. Böylelikle çok sayfalı FreeHand belgeleri Flash sahnelarına ya da bağımsız anahtar çerçeveleri kolaylıkla yerleştirilebiliyor. FreeHand katmanlarının da aynı şekilde Flash içine Flash katmanları, anahtar çerçeveler ya da sadece "Platten" edilmiş olarak alınması mümkün oluyor. Hatta züm ve saydamlık gibi lens efektleri hile Flash'daki benzer efektlerle aktarılırken, FreeHand kütüphanesindeki semboller hile Flash kütüphanesine aktarılabilir.

Gelişmiş dokümantasyon ve geniş eğitim desteği

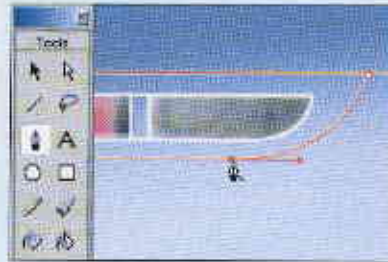
Profesyonellerin yanı sıra tasarıma yeni başlamış kullanıcıların da artık Flash kullanmasını hedefleyerek bir çok ek düzenleme yapan Macromedia bunun için program içinde yer alan dokümantasyonlarda ve eğitim yardımcılarında da gözle görülür bir gelişme gerçekleştirmiş. Flash 5 artık 800 sayfa uzunluğundaki etraflı dokümanlarını ve Online yardımın yanında "Using Macromedia Flash" ve "ActionScript Reference Guide" adlı iki kitabı da barındırıyor. Programın içinde yer alan dahili adını adını dersler ile kulla-

maı hemen bazı konuları öğrenmeye başlarken Flash 5 içinde bulunan ve dinamik olarak güncellenen bir film de, Macromedia ve diğer Flash geliştirme gruplarından en son Flash kaynaklarına ulaşmayı kolaylaştırıyor.

Flash 5'in diğer spesifik özelliklerine genel bir bakış

Flash 5 aslında kendi içinde birbirinden ilginç küçük büyüklü bir çok özellik ile geliyor. Bunların içinden gerçekten en çarpıcı yenilikler genelde arabicim farklılıkları yüzünden Flash kullanmayan kesimi programa çekmek için gerçekleştirilmiş.

Flash kullanan birçok tasarımcı, Flash içindeki araçları gerçekten takdir ederek kullanır. Ancak web tasarımına yeni başlayan birçok eski tasarımcı ise FreeHand'dekine benzer daha geleneksel teknik tasarım araçlarına alışkınlar ve çalışmak için bunlara benzer araçlara ihtiyaç duyarlar. İşte bunun için 5. sürümde Macromedia geleneksel tasarımcıların ihtiyaçları için yeni "Pen" ve

Pen aracı ile yapılan bir çizim. Sub-Selection adlı aracı kullanarak daha çizin aşamasında ya da çizildikten sonra müdahale etmek mümkün.

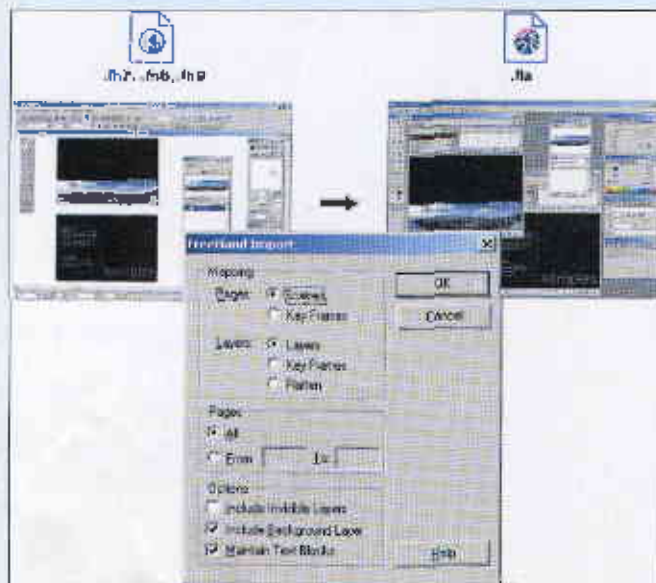

Yeni örnekler Macromedia Flash'i öğrenmek için en temel özellikleri içeriyor.

"Sub-Selection" araçlarını programa eklenmiş. Bu araçların kullanılması ile çizimlerin noktalar arasında eğriler kullanılarak çizilmesi artık mümkün oluyor ve bunun için yeni Pen aracı olduğu kadar diğer eski çizim araçları da kullanılabilir. Çeşitli kalem araçlarının davranışlarına yer veren "Multiple Pen" modları ise eski geleneksel tasarımcıların isteklerini karşılıyor.

Çok renkli tasarımlara olanak veren eski sürüm Flash'in belki de tek dezavantajı sayılabilecek olan yüksek dosya boyutları bazen yoğun animasyonların sunulduğu sayfalarda ortaya çıkabiliyordu. Ancak artık paylaşılabilen sembol kütüphaneleri ile bir proje üzerinde çalışan bir çok insanın belirli bir harici ana sembol kütüphanesinde depolanmış sembollere erişip projeye dahil etmesi mümkün olabiliyor. Böylelikle Flash ile yapılmış sayfalarda yer alan, farklı Flash filmleri içinde aynı olan nesneler tek bir kütüphaneden alınıp yüklenme süreleri de kısalabiliyor. Sonuç olarak paylaşılan kütüphaneler bir kere yükleneceğinden Flash sayfalarının açılması da daha önceki sürümlere oranla oldukça hızlanmış oluyor.

Ufak çaplı Flash filmleri ile uğraşanlar çok fazla yaşamazlar da, genelde birden fazla filme sahip olan büyük çaplı projelerde bunların yönetimi de gittikçe zorlaşıyor. Bunun için de Movie Explorer adlı bir yenilik de Flash 5'e eklenmiş. Organizasyon ve proje yapısı kontrolünü en üst düzeye çıkaran bu özellik sayesinde belgenin yapısal haritasından çıkış alınabildiği gibi metin, karakter tipi, ActionScript ve sembol

FreeHand belgeleri artık doğrudan Flash 5 içinden açılabilir. FreeHand Import aracı, kullanıcıların, sayfaların ve katmanların Flash içine nasıl aktarılacağını belirlemesine de izin veriyor.

isimlerinin aratılıp bulunması da oldukça kolaylaşıyor. Bu özellik ile çok sık kullanılan izleme filtreleri de kaydedilebiliyor.

Yeni tasarım programına yeni görüntüleyici gerekli mi?

Macromedia Flash ile hazırladığınız her türlü içeriğini neredeyse herkesçe izlenebileceğine emin olabilirsiniz. Çünkü browser'lar, işletim sistemleri ve sürücüler gibi hemen her tür ortam bu standarda destekliyor. Böylelikle online kullanıcıların yüzde 95'e yakınının herhangi bir oynatıcı indirmesine gerek kalmıyor. Macromedia Flash'ın 5. sürümü ile hazırlanan içeriğin ise web sayfalarına yerleştirilmesi de daha kolay oluyor ve daha önceki sürüm Flash oynatıcılarının bu dosyaları çalıştırmasında da bir problem oluşmuyor.

Geride döndük uyumlu içerikler yaratan 5. sürüm içinde yer alan araçlar ile filmlerin yayınlanması sırasında otomatik olarak HTML tanımlama Script'lerinin de sayfalara yerleştirilmesi mümkün oluyor. Böylelikle istenirse izleyicileri en son sürüm çalıcısı almak için de yönlendirebiliyorsunuz. Çalıcıda olduğu gibi yine tamamen ücretsiz olarak dağıtılan Flash Deployment SDK ise size Macromedia Dreamweaver nesneleri, örnek Flash filmler ve HTML/Javascript kodları gibi daha gelişmiş teknikler sunabiliyor.

ActionScript ile kod yazarken, action'ları otomatik olarak renklendiren Flash 5 size kodun hangi parçasının geriye doğru uyumlu olduğunu rahatlıkla görmeyi de olanak tanıyor.

Genel harici bir kütüphane'den yüklenen simgeler tasarımının işini kolaylaştırıyor gibi Flash filmini izleyenlerin de filme hızlı ulaşmasını sağlıyor.

Resimde soldaki örnek reklam banner'ı Web'de izlenirken boyut olarak sadece 13K iken yazdırıldığı zaman ise A4 boyutlarında tam sayfa ve mükemmel kalitede bir sonuç sağlanabiliyor.

Web grafiklerinden kusursuz kalitede baskılar elde etmek

Günümüzde web sayfaları içeriklerinden kaliteli grafikler çıkarabilmek hemen hemen imkansızdır. Sayfaların hızlı yüklenmesi için en düşük düzeyde tutulan grafik kalitesi açısından masafüflü yayıncılık ile web yayıncılığı birbirinden kesin bir çizgi ile ayrılır. Ancak Flash 5'in "Web-native" yazdırma özelliği bu sınırı ortadan kaldırıyor. WYP-INWYS (What You Print Is Not What You See) olarak adlandırılan ve "bastığımız gördüğümüz şey değildir" anlamına gelen özellik sayesinde yazdırılabilir içerik, sadece istenildiği zaman download edilebiliyor. Bu da kullanıcının daha hızlı sörf yapabilmesini sağlıyor. Sonuç olarak kullanıcı web sayfaları için uygun olan içeriği görürken bunu yazdırmak istediğinde ise aynı belgenin yazdırılmaya uygun olan tasarımına ulaşmış oluyor. Üstelik bunun için download'a da gerek kalmıyor. Çünkü Macromedia'nın Flash Player'ı, kullanıcıya düşük kaliteyi izlemek ve yüksek kaliteyi yazdırmak için gerekli tüm yazılımları sağlıyor.

Flash 5'den Quicktime ve RealPlayer'a tam destek

Apple Quicktime 4.0 filmlerini import ve export edilebilen ve oynatabilen Macromedia Flash 5, aynı zamanda da Apple tarafından lisanslanmış. Böylelikle QuickTime içine entegre edilmiş bir Flash oynatıcı ile QuickTime filmlerinin içine Flash grafiklerini, animasyonlarını ve etkileşimin dahil edilmesi de mümkün oluyor.

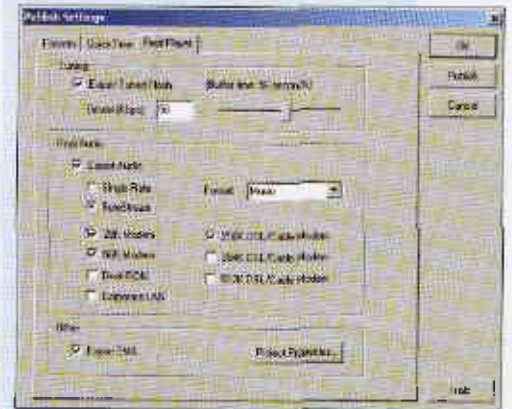
Dolayısıyla yüksek kalitede video üzerine Flash arabirimlerinin eklenmesi de web kullanıcılarına çok daha eğlenceli süreçlerin kapılarını açmış oluyor.

Tüm bunların yanında Flash 5, animatörlere ve geliştiricilere RealPlayer G2, RealPlayer 7 ve 8 için RealFlash içeriği yayınlamaya da olanak tanıyor. Böylece programcılar SMIL ayarlarını seçerek, bitrate, buffer time ve audio rate ayarlarını değiştirebildikleri gibi SureStream teknolojisini kullanarak farklı Network tipleri için en uygun oynatma oranlarını da belirleyebiliyorlar.

Tüm bunlara ek olarak RealPlayer 8 içinden de Flash 4 içeriğine tam destek sağlanıyor. Yani Flash geliştiricileri sadece RealFlash animasyonları değil aynı zamanda da e-commerce uygulamaları gerçekleştirebiliyor. Böylelikle de bir film izlerken filmde gördüğünüz herhangi bir ürünü doğrudan satın alma şansını da izleyicilere sunabiliyorsunuz.

JavaScript benzeri yeni dil ile yaratılan web uygulamaları

Karmaşık etkileşimli uygulamalar ilk defa Macromedia Flash'ın 4. sürümünde yer almıştı. Burada kullanılan arabi-

Macromedia Flash 5, hem RealPlayer hem de QuickTime forunderlarında yayına izin veriyor.

rim ya da hareketler tasarımcılar için erişilebilir olsa da ciddi anlamda programcılar için yetersiz kalıyordu. Bu şekilde sınırlı etkileşim ile yaratılan içerik ise gelişmişti ve web uygulamaları arabirimleri, oyunlar, matematiksel modelleme ve karmaşık kullanıcı arabirimlerinde kullanılıyordu.

Flash'ın 5. sürümü ise etkileşim için eskisine oldukça yakın bir arabirim sağlarken, web uygulama geliştirme araçlarının sayısını oldukça artırmış. Üstelik bu yeni araçlar geliştiricilere tekrar kullanabilecekleri etkileşimli bileşenler yaratmaya da olanak tanıyor.

Mehmet Karalioğlu mkaralio@chic.com.tr

Sörf Yaptıkça Para Kazanın

Para Kazanmak İster misiniz?

İnternet'te sörf yaptığınız sürece para kazanıp internet bağlantı masraflarının kendiliğinden karşılanması elinizde. Nasıl olduğunu merak ediyorsanız yazıya bir göz atın!

■ İnternet canavarları ve hayatının büyük çoğunluğunu sanal ortamlarda geçirenler bu tür servisleri mutlaka duymuşlardır. Ama duymayanlar için söyleyelim. İnternet üzerinde bazı firmalar size İnternet'e bağlı kaldığınız sürece para ödemekteler. İlginç öyle değil mi? Eğer siz de yeni bir gelir kapısı edinmek istiyorsanız işin en çok duyulmuş ePilot, AllAdvantage.com, GetPaid1, ve Surf2Web gibi 4 siteyi incelediğimiz bu yazımızı okumaya devam edin.

İnternet üzerinde bir firmamızın eğer herhangi bir ürün pazarlamıyorsa para kazanabilmesinin tek yolu reklam almaktan geçer. Reklam dünyasında ise ne kadar fazla kullanıcınız yani HIT sayınız varsa reklam almanız da o kadar kolaylaşır. Bundan dolayı bu tür firmaların kullanıcı sayılarını garanti etmeleri gerekir. İşte tüm bu servislerin çalışma prensibi de bu mantığa dayanır. Kullanıcılar servislere üye oldukça firmalar da bu kullanıcı rakamlarını reklam almak için kullanırlar. Herhale kazandıklarının bir miktarını kullanıcılara vermelerini de bu noktadan sonra garip karşılanmak gerekir.

Servislere üye olabilmek için download edeceğimiz programlar kuruldukları

zaman masaüstünüzün üzerine her zaman üstte kalacak şekilde ufak pencereler ya da tuşlar oluşturacaklardır. Servisim göre bunlar AllAdvantage'da olduğu gibi masaüstünüz genişliğinde olabileceği gibi, ePilot'da olduğu gibi Windows Başlat düğmesi gibi küçük boyutlarda da olabilir. Windows 95, 98 ve NT altında çalışabilen bu programcıkları üzerinde ise çeşitli reklamlar ve özel promosyonlar bulunur. Sonuç olarak internete ne kadar fazla bağlı kalırsanız, yani bu reklamları ne kadar fazla izlerseniz, o kadar da fazla para kazanacaksınız anlamına gelir.

ePilot

Para kazanmanın kılavuzu

Aslında incelenen tüm servisler içinde masaüstünüzde kalması en garanti olan ePilot olarak gözüküyor. Çünkü küçük boyutlu ve sıkıcı olmayan reklamları onu oldukça çekici yapıyor. Üstelik İnternet Explorer 4.0 ya da üstünü gerektiren ePilot sadece bir reklam kutusu da değil. Üzerinde yer alan tekrar düzenlenebilir bookmark'lar ile arama motoru da sörf yaparken işinizi kolaylaştırıyor. ePilot tuşuna tıkladığınız zaman karşınıza içinde haritalar, rehber, hava durumu,

alışveriş, haberler ve iletişim bağlantılarının yer aldığı bir liste geliyor. Aynı zamanda buradaki arama penceresi ile herhangi bir arama motoru sitesine girmeye gerek kalmadan arama da yapabiliyorsunuz. Haber menüsü anlık başlıkları Associated Press gibi önemli kuruluşlardan alıp size ulaştırıyor. İsterseniz daha sonradan ayarları kullanarak ilgi alanınıza göre 30 farklı başlık altından istediğiniz haberleri seçip diğerlerinden ayırmamız da mümkün oluyor. Aktif bir servis olan ePilot, sayesinde reklam ve reklamlar, ürünlerinin görüldüğünden de haberleri oluyor.

Her menünün üzerinde yer alan linkler asıl parayı getirdiği özel indirimlere ve promosyonlara açılıyor. Burada yer alan her özel menü ögesi birkaç cent'ten birkaç dolara kadar değişen yelpazede para kazandırabiliyor. Örneğin Tickets.com bağlantısına tıklayıp siteye ulaştığınızda sadece 0.07 dolar hesabınıza eklenirken butun yanında başka bir örnek olan Buyroses.com ise size 0.34 dolar kazandırıyor. ePilot, reklamları çok büyük miktarlarda kullanıcı gruplarına bulunduğu için sadece ePilot üyelerine özel imkanlarla karşılaşmak da mümkün olabiliyor. Programın tek kusuru çoklu programlar ile çalışırken fark

ePilot diğerlerinden farklı olarak sadece tıklanan reklamlar başına para ödüyor.

edilebilir derecede yavaşlaması. Gerçi bunun diğer programlara pek bir etkisi olmasa da kendini yenileme hızı biraz düşüyor. Bunun yanında CTRL-ALT-DEL dışında programdan başka bir şekilde çıkış şansı da bulunmuyor.

Bilgi için: <http://www.epilot.com/epilot/>
Fiyat: Ücretsiz

AllAdvantage

Tüm avantajlar artık sizin

AllAdvantage genel anlamda geleneksel izle ve kazan servislerinden biri olarak nitelendirilebilir. Basit anlamda servisin reklam gösterim penceresi olan izleme çubuğu bir kere kurulduktan sonra geriye başka bir ayar kalmıyor ve bu çubuk

AllAdvantage.com
The Rules Have Changed

Boylamasına tüm ekranı kaplayan izleme çubuğu dikkati çok dağıtıyor.

size bazı önemli e-commerce sitelerinden reklamları görüntülüyor. İzleme çubuğu ilk sefer çalışıldığında önce her türden karışık reklamlar size ulaşıyor. Ancak daha sonradan reklamlara ıtklanmaya başladıkça AllAdvantage, deneyiminize göre daha çok ilgi alanınıza giren reklamları size daha öncelikli olarak ulaştırıyor.

Asıl reklamları izlediğiniz bölümün dışında izleme çubuğu penceresinin üst sol köşesinde kullanıcının o an para kazanıp kazanmadığını gösterir bir durum çubuğu da sunuyor. Buradaki çubukların yeşil olması para kazandığınızı anlamına geliyor. İzleme çubuğunun hemen sağında yer alan ufak "Deal" tuşu ise eğer AllAdvantage kullanıcılarına özel imkanlar bulunuyorsa yeşil renk alarak bunu kullanıcıya bildiriyor. AllAdvantage, haftalık 25 saatten daha fazlasını ödemiyor. Yani saate 0.50 dolarıdan hesaplandığı zaman size para ödemesi için gerekli olan 20 dolar minimum rakama ulaşmak da neredeyse iki ayı buluyor. Bu rakama ulaştığınız zaman ise para bir çek ile size ulaştırılıyor.

Tabii ki eğer başka bir kullanıcıya referans olduysanız bu durumda para limitine ulaşmanız daha da kısa zaman alacaktır. Sizin referans verdiğiniz kişilerin internette geçirdikleri saat başına da 0.10 dolar kazanıyorsunuz. Diğer programda olan piramit yapı burada da olduğundan referans verdiğiniz kişilerin verdiği alt referanslar bile 0.05 dolarlık ufak bir rakamla çok fazla olmasa da size kazandırmaya devam ediyor. 20 ya da daha fazla kişiye referans verdiğinizde ise servisin AdvantagePlus programına katılma şansına da kavuşabiliyorsunuz. Bu size daha fazla kazanma potansiyeli ve sohbet olanaklarının kapılarını açıyor.

Genel anlamda bakıldığı zaman AllAdvantage servisler arasında en fazla dikkati dağıtan servis olma özelliğini de

elinde tutuyor. Ancak kazancın fazla olması bu açığı kapatıyor.

Bilgi için: <http://www.alladvantage.com>
Fiyat: Ücretsiz

GetPaid4

Para kazanmak için sörf yapın

AllAdvantage ile oldukça fazla benzerlikler içeren bu servis de ufak bir reklam çubuğunu ekranınızın alt kısmına yerleştiriyor. Ancak tabii ki öncelikle içinde özel kişisel bilgileriniz, yıllık geliriniz ve en sık ziyaret ettiğiniz sitelerin de yer aldığı oldukça detaylı bir kayıt formunun doldurulması gerekiyor. Benzerliklerin yanında GetPaid4, AllAdvantage'den biraz daha fazla ek özellik içeriyor. Kazandığınız parayı görüntüleyebileceğiniz web sayfasına doğrudan bağlantının yanı sıra daha gelişmiş bir arama motoru ile MP3 dosyaları, yazılımları ve haberleri de doğrudan arama şansınız oluyor.

Aynı zamanda White Page'lere bağlantının yanında her ne olursa olsun aradığınız ürünleri internet üzerinde en ucuza bulacağınız sitelere de buradan ulaşabiliyorsunuz. Servisin manüğü oldukça basit. Sadece reklamları izleyip onlara tıklayıyorsunuz. Diğer servislerde olduğu gibi burada da aylık bir kazanç sınırı bulunuyor. Buradaki sınır aylık 75 saat ve dolayısıyla saat başına 0.48 dolarıdan ayda en fazla 36 dolar kazanabiliyorsunuz. Ancak 15 dolarlık sınırı geçtiğiniz zaman firma size ödeme yapmaya başlıyor. Bir alt referansların size kazancı yüzde 10'ken onun da alt referansı size yüzde 7 daha fazladan kazandırıyor.

Bazen ana sonucuya bağlantı problemleri yaşansa da bu problem Beta sürüm olmasından kaynaklanıyor ve ileride düzeleceğini umuyoruz.

Bilgi için: <http://www.getpaid4.com/join.html>
Fiyat: Ücretsiz

İNCE DETAYLAR

Sörf Yapmayana Para Yok

Sörf yaptığınız süre içinde size para ödeyen hemen hemen tüm servislerden para kazanmak için gerçekten bilgisayar başında aktif halde bulunmanız gerekiyor. Bu yüzden eğer Kablo modem ya da Lease Line gibi direkt hattı olan kullanıcıların programı tüm gün ve gece boyunca açık bırakıp para kazanma gibi bir düşünceleri varsa bundan da vazgeçmeleri gerekiyor. Çünkü servise göre süre değişse de ortalama 5 dakika kadar bir zaman sonra browser'da aktif bir hareket olmadığında para kazanmanız da durduruluyor.

Tabii ki bunun için de çözümler bulunuyor. Shareware ya da freeware olarak bulabileceğiniz bazı programların kullanımı sizi sürekli bilgisayar başında sörf yapıyormuşsunuz gibi gösterip bu problemi çözebiliyor. Ancak bu doğru bir davranış olmayacağı gibi ahın yumurtlayan tavuğun kesilmesi anlamına da gelecektir. Çünkü bu tür programların kullanımın fazla olduğu ülkelere firmalar servis vermeyi kesiyorlar. Bu yüzden tümünü kaybetmektense alacağınıza razı olup bu tür hilelerden kaçınmak en iyisi olacaktır. Ne de olsa bunlar sizin geçim kaynağınız değil. İnternet masraflarınızı çıkarın yeter.

Reklamları dışında GetPaid4 birçok yararlı aracı da masaüstünüze getiriyor.

Şu an beta aşamasında olduğu için Surf2Web henüz para dağıtmıyor.

Surf2Web

En fazla kazandıran sörf

Getpaid4 gibi Surf2Web ile henüz Beta aşamasında bir program, ama sahip olduğu özelliklerle geleceği parlak gibi gözüküyor. Servisin kullandığı ViewBox, AllAdvantage'dakine oldukça benziyor ve reklamların yanında bazı özel avantajlar da kullanıma sunuluyor. Siteye üye olmadan önce bazı temel bilgilerin de belirtilmesi gerekiyor. Böylece servis sadece ona uygun olarak reklamları hazırlıyor. Daha sonra programı Download ederek kullanmaya başlanabiliyor.

Programın kurulumu sırasında bir DLL problemi ile karşılaşılsa da bunu es geçip kurulumu devam edebiliyorsunuz. Zaten bu problem, programın Help kısmında da geçmekte. Kurulumun hemen ardından ise üye olduğunuz sırada belirlediğiniz kullanıcı adı ve şifreyi girerek programı çalıştırabiliyorsunuz. Bir önceki tanıttığımız programda da olduğu gibi Beta olmasından dolayı bazen Surf2Web'in ana sunucusuna bağlantı problemleri yaşanabiliyor. Hatta bazen kullanıcı adı ve şifresinin uymadığı ya

da doğru olmadığı gibi hata mesajları da almak mümkün oluyor. Ancak bu problem herhalde asıl sürümde olmayacaktır.

Surf2Web'in bir Avustralya firması olmasından dolayı da maalesef tüm paralar bu ülkenin para birimi cinsinden ödeniyor. Beta aşamasında olan servis şu an ödeme yapmasa da gerçekten hizmet vermeye başladığı zaman sörfün dakikasına 1001 dolar ödenecek. Aynı AllAdvantage'de olduğu gibi referanslarınızdan da onların kazandıklarının yüzde 25'i kadar bir para kazanmanız mümkün olacak. Ancak bunun için hepsinin direkt sizin tarafınızdan verilmiş referans olması gerekiyor.

Teknik problemlerin dışında programın izleme çubuğunu istediğiniz zaman kapatabilmeniz gerçekten oldukça iyi bir özellik ve diğer hiçbir servise de bulunmuyor. Tüm problemleri düzeldikten sonra bu servis üst sıralarda yerini alacak gibi gözüküyor.

Bilgi için: <http://www.surf2web.com/>

Fiyat: Ücretsiz

EDİTÖRÜN YORUMU

Mahmut Karşioğlu
Internet ve
Yazılım Editörü
mkars@ehip.com.tr

Kısa Vadede Para Kazanmayı Unutun!

Kolay yoldan para kazanmaya alışmış halkımız için bu tür siteler bir cennet gibi gözükse de aslında bu servislerin herkes için olmadığı da bir gerçek. Çünkü neredeyse hemen hemen hepsinde üyelik için gerekli bilgiler arasında yer alan e-mail adresleri sonradan problem olarak size geri dönüyor. Her ne kadar adreslerinizin 3. şahıslara verilmeyeceği sözü verilse de sonradan bir anda mesaj bombardımanına tutulabiliyorsunuz. Bu yüzden Hotmail ya da

Yahoo gibi ücretsiz mail dağıtan bir yarden olduğunuz ve sık kullanmadığınız bir e-mail adresini vermeniz sizi büyük bir zahmetten kurtaracaktır. Ayrıca eğer bilgisayar ve internet üzerine çok fazla bilginiz yoksa da bu tür servislerden uzak durmanız yararınıza olacaktır. Özellikle daha fazla para için tüm servisleri birden kurmayı düşünüyorsanız bilgisayarınızdaki yavaşlamalara kadanahilecek kadar sabrınız ya da çökme durumunda bilgisayarınızı tekrar düzeltebilecek katlar da bilginiz olması gerekir.

Bunun yanı sıra üye olduktan sonra hemen zengin olmayı beklemek de büyük bir yanlış olacaktır. Size paranın ödenmesi için gerekecek minimum rakamlara ulaşmak için bile iki aya varan sürelerde bekleyeceğinizi düşünürseniz, gelecek parayla ilgili planlarınızı uzun vadeli yapmanız gerekebilir.

Kaan Bilgisayar Ltd.

Notebook'ta Kaan - Panya

www.kaannotebook.com

**MITAC
NOTEBOOK**

w	6133XN Cel.-500	1,299 \$
w	6133XN PIII-500	1,349 \$
w	6133XN PIII-650	1,549 \$
w	6133XN PIII-850	2,499 \$
.	7020 PIII-600	2,349 \$
.	6120N PIII-500	2,199 \$
.	Kaan-Panya	2.222 \$

**COMPAQ
NOTEBOOK**

n	E 500 PIII-600	2,249 \$
n	E 500 PIII-650	2,899 \$
n	E 500 PIII-700	3,599 \$
.	Kaan-Panya	2.222 \$

**IBM
NOTEBOOK**

k	Thinkpad	2,449 \$
.	Thinkpad	1,649 \$
.	Kaan-Panya	2.222 \$

**HP
NOTEBOOK**

c	XE2 F2051W	1,595 \$
.	XE2 F2053W	1,995 \$
.	XE2 F2055W	2,525 \$
m	Kaan-Panya	2.222 \$

info@kaannotebook.com

pckaan@kaannotebook.com

TEL : 0216 -347 8082

0216 -347 4096

Fax : 0216 -414 3902

Diğer Modeller Ve Kampanyalar için Arayınız.

Kırsılık + Tamir + 2.El + Takas (Deal Centre)
Fiyatlara KDV Dahil değildir.
Tüm ticari markalar ilgili firmaların Ticari markalarıdır.
Fiyatlarda değişiklik yapma hakkına sahiptir.
Notebook konfigürasyonlarını değiştirebilirsiniz.
Fiyatlar günlük değişmektedir. E Mail ile onay alınız.
Merkez Bankası Döviz efektif satış uygulanır.

Kablosuz İnternet Giderek Hızlanıyor

Wap ve GSM'in Geleceği

Geleceğin teknolojisi Wap ile iletişim daha da hızlanıyor. CHIP yeni teknolojileri, WAP'ın çalışma prensiplerini ve geleceğini sizler için inceledi.

Birkaç basit adımla cep telefonu ile İnternet'e bağlanıyoruz. Fakat bu sistemin nasıl işlediğini bilmekte fayda var. Bu yazıda CHIP sizlere kablosuz teknolojinin iç yüzünü anlatıyor.

ması (Ülkemizde Wap sürecine geçiş tamamlanana kadar bu sorun olmayacaktır ama sonrasında ilk kez internet ile tanıştığımız zamanki faturalarımız gibi yüksek miktarlarla karşılaşabiliriz.)

Wap nasıl çalışıyor? CHIP sizin için WAP protokollerini inceledi...

Kablosuz Uygulama Protokolü (WAP) sunucu - istemci bağlantısı kurar basit bir mantıkla çalışıyor. Mobil telefonda ki kısıtlı seçenekleri olan mikro tarayıcı sunucu ile aradaki iletişimi sağlıyor. Bu da Wap'ı ufak istemcilerde bilhassa telefonlarda ve cep bilgisayarlarına uygun kılıyor. Wap telefonlara düşük ve tam anlamını kazanmamış bir yapay zeka ile birlikte mikro tarayıcılar katıyor. Ayrıca sunucularda istemcilerin işlemleri kalıcı değil geçici olarak tutuluyor böylece sunucu ağır bir yük altında kalmamış oluyor.

Wap'ı aşağıdaki niteliklerle beraber kullanılabilmesi açısından geniş ve ölçeklenebilir bir protokol olarak düşünebiliriz:

- Tek satır bir ekranı olan her mobil telefon ile teorik olarak çalışabilir.
- SMS ve CSD, USSD ve GPRS ile beraber çalışabilir (uzun vadede düşünüldüğü takdirde her uygulama üreticisi ve network operatörü işlemlerini değişik protokollere taşımayı ister.)
- Code Division Multiple Access (CDMA), Global System for Mobiles (GSM), Universal Mobile Telephone

■ Gündelik hayatımızın, nerdeyse önemli bir parçası haline alan WAP hakkında önceki aylarda gerek kullanım alanları gerek kullanım yöntemleri hakkında bilgi vermiştik. Bu ayki yazıda ise sizlere daha çok teknik olarak WAP'ın nasıl işlediğinden ve yakın gelecekte WAP'ı belki de bambaşka bir boyuta sürükleyecek olan GSM teknolojilerinden bahsedeceğiz.

WAP neden bu kadar popüler? Artılar, eksiler...

Aslında Wap düşünüldüğü kadar kompleks biçimde işlemiyor. Wap ile internete ulaşmanız aslında telefonunuzdaki mikro browser'ın Mobil Telefon Ağı üzerinde kurulu bir sunucu aracılığıyla internete çıkmanıza ve bilgi transferi yapmanıza izin vermesinden ibaret. 6 aylık gelişim sürecinde olan ilginç olaylardan birisi ise tüm Nordik (İsveç, Finlandiya, Norveç...) ülkelerindeki telekomünikasyon şirketlerinin WAP Bölümü açma zorunluluğu getirilmesi. Artık bütün reklam/tanıtım şirketleri ve "dot.com" adıyla bilinen büyük siteler Wap sayfalarını da hizmete sektular. Peki wap neden bu kadar popüler?

► Dünyada şu an için en hızlı büyüyen teknoloji olması ve standart bir yöntem altında internet'e mobil telefonlardan çıkış sağlayabilmesi

► Kurucu ve üreticilerinin güvenilir ve büyük şirketler olması (Nokia, Ericsson, Motorola ve yeni kurulan Phone.Com

gibi)

► Wap Forum'un 120'ye yakın üyesi olması

Wap'ın yukardaki iyi nitelikleri yanında kötü niteliklerini kısaca saymak istersek aşağıdaki gibi bir liste oluşturabiliriz:

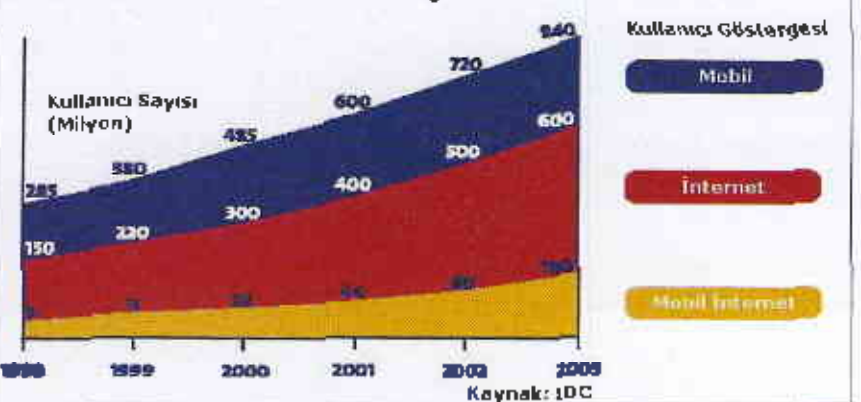
► Wap telefonlarını Wap ile internete çıkmak için ayarlanmanın çok zor olması, yaklaşık 20 parametre ile ayar yapılması kullanıcıları bir süre sonra bıktırabilir.

► Wap'ı destekleyen fazla telefon olmaması ve şirketlerin bu anı teknolojiyle biraz acemice yaklaşımları ve hızlı bir şekilde uygun telefonları piyasaya sürmemeleri

► Şu an için en üst seviyedeki GSM protokollerinin WAP'a optimize edilememesi (SMS, USSD, CSD gibi)

► Piyasalandırma standardının oluşma-

WAP Kullanımındaki Artış

System (UMTS) gibi mobil standartları ile beraber çalışabilir. Wap her tür hücresel standart ile çalışabilir ve zaten AT&T Wireless ve NTT DoCoMo gibi telekomünikasyon devleri tarafından destekleniyor.

► Çoklu giriş terminalleri (Klavye, avuç içi klavye, dokunmatik ekran gibi)

Wap geçmişte hazırlanmış kablosuz data protokollerini geliştiriyor ve aynı zamanda sorunsuz olarak çalışması dolayısıyla biraz da utandırıyor. Phone.Com standart HTML (Hyper Text Markup Language) formatının özel bir versiyonunu hazırladı ve bunu mobil ağ protokollerinde çalışabilir şekilde ayarladı. Kablosuz terminal-

ler HTML (Handheld Device Markup Language) mikro tarayıcı ile çalıştırıldı ve Phone.Com'un HDTP (Handheld Device Transport Protocol) ile terminali UPLink Sunucu suiteine bağlandı. UPLink Sunucu suitei zaten internete ve intranete bağlantısı olan bir sistem olup gelen istekleri karşılamaya yarıyor-

WAP sayfalarına web browser'dan gönderdiğimiz benzer istekler göndererek ulaşıyoruz.

du. Site içerikleri ise HTML ile yazıldı ve çalıştırıldı (mikro tarayıcılar üzerinde).

Wap-uyumlu bir telefonda mikro tarayıcı ile yapılan işlemleri sıraya koyarsak;

1. WML (Wireless Markup Language) ile bir istek yaratma. (WML, HTML tabanında geliştirilmiş kablosuz sistemler için olan bir dildir.)

2. Yaratılan istek Wap Geçidi'nden geçerek Internet üzerinden istenen bilgiye ulaşır ve hangi formatta olursa olsun (HTML ya da WML) bu bilgiyi alır. Wap Geçidi eğer alınan bilgi WML ise bu bilgi mikro tarayıcıya geri gönderir ve tarayıcı bu bilgiyi ekrana döker. Eğer istek HTML ise Wap Geçidi bunu kendi üzerinde WML'ye dönüştürmeye çalışır ve başarılı olursa telefona hatasız olarak geri gönderir.

Wap aşağıdaki diyagramda görebileceği-

niz gibi katmanlı bir mimariye sahiptir:

Wireless Application Environment (WAE)

Wireless Session Protocol (WSP)

Wireless Transaction Protocol (WTP)

Wireless Transport Layer Security (WTLS)

Wireless Datagram Protocol (WDP)

Data, SMS, USSD gibi taşıyıcılar

Wireless Application Environment (WAE): Kablosuz Uygulama Ortamı olarak adlandırabileceğimiz telefon üzerindeki kullanıcı arayüzünü tanımlayan ve taşıyıcıları destekleyen üretim servislerini ile birlikte çalışan uygulama üretim sistemidir. WAE bu ortamın oluşabilmesi için WML, WMLScript (Java Script benzerlik gösterir) ve WTA (Wireless Telephony Application) ile birlikte çalışmalıdır.

Wireless Session Protocol (WSP): Kablosuz Oturum Protokolü, WAE'yi iki ayrı oturuma taşır, birisi Wireless Transaction Protocol üzeri bağlantı temelli işlem diğeri ise Wireless Datagram Protocol üzeri bağlantısız servistir.

Wireless Transaction Protocol (WTP): Tüm Datagram servislerinin (User Datagram Protocol - UDP gibi) üzerinde çalışır. Standart TCP/IP protokollerinin bir parçası olup, düşük bant genişliğindeki mobil istasyonlarına hizmet verir. WTP temelde üç değişik iş görür, bunlar; güvensiz tek taraflı istek, güvenli tek taraflı istek ve güvenli çift taraflı istektir. Gönderilen mesajların sayısını en aza indirmek için Protocol Data Unit (PDU) desteklenir. Gereken istegi sadece gerçekten gerektiği zaman gönderir böylece hız arışı sağlanır.

Wireless Datagram Protocol (WDP): Temel taşıyıcının transport katmanını taşıyıcısız sisteme adapte etmeye yarayan bu sistem Wap protokol yığınıının üst katmanlarında istikrarlı bir veri formatının oluşmasını sağlar.

Short Message Service (SMS): 160 karakterlik sınırlamasına rağmen günümüzün en popüler iletişim metodlarından birisi olan SMS, kablosuz iletişim için pek de mantıklı bir taşıyıcı olamaz.

Protokolün ücretlendirmesinin yüksek olması ve 160 karakter limitinin basit işlemler dışında bir şey taşıyamaması taşıyıcı olması için büyük bir engel oluşturuyor. Şu an dünyada bu sistemi WAP'e entegre etmiş olan tek şirket Amerika'daki SBC.

Circuit Switched Data (CSD): Çoğu deneme amaçlı WAP tabanlı servislerde temel taşıyıcı olarak kullanılan CSD'nin henüz fazla kullanıcı yok fakat kullanımı ve trafiğin kontrolü bu protokol ile sağlanabilir. CSD'nin önemini azaltabilecek bir etken ise WAP istemcisi ile WAP sunucusu arasındaki bağlantının WAP telefonlarında V.110 dijital protokolünden yoksun olmaları dolayısıyla bağlantı sağlanmasının 10 saniyeden 30 saniye çıkması olabilir.

Unstructured Supplementary Services Data (USSD): GSM üzerinden bilgi ve talimat transferi yapmaya yarayan bu protokol SMS ile aynı özellikleri taşıyor. SMS ile aynı tip ağ sinyalleri gönderen USSD, SMS gibi kayır ve yönlendirme özelliği taşıyor. Ancak en büyük fark session özelliğine sahip olması, ki bu özellik sayesinde USSD servisi ile iletişim sağlayan kullanıcı, bağlantı kurulduğunda kendine özel bir oturum açıyor. USSD text mesajları 182 karakter uzunluğa kadar destek veriyor.

USSD'nin mobil ağlar üzerindeki servisler üzerinde bazı avantajları ve dezavantajlarını listelemek gerekirse;

► Interaktif uygulamalarda USSD'nin yanıtlanma süresi SMS'den daha kısa oluyor çünkü USSD session adı verilen oturum sistemi ile çalışıyor. Zaten SMS gibi bir depo ve iletim servisi olmayan USSD; Nokia'ya göre çift yönlü iletişimlerde SMS'den 7 kat daha hızlı.

► USSD servislerine ulaşmak için kullanıcıların bir menünün aracı olmasına ihtiyaçları yok. Mobil telefon oturumundan ulaşılabilir.

► USSD varolan tüm cep telefonları üzerinde çalışabilir.

► Hem SIM Uygulama Araç Kiti hem de Kablosuz İletişim Protokolü (WAP) USSD'yi destekliyor.

Yukarıdaki özellikler USSD'yi GSM ağları üzerinde ideal bir WAP taşıyıcısı yapmaya yeterli kılıyor.

Transfer protokollerinin gerçek anlamda getirileri neler ?

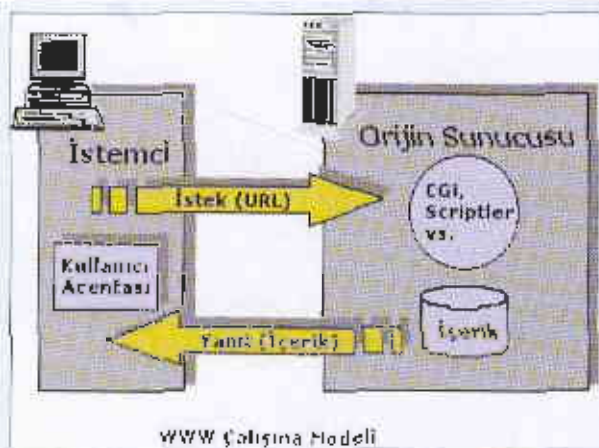
High Speed Circuit Switched Data (HSCSD): Şu ankinden daha yüksek ►

hızla internet ve diğer data servislerine ulaşım sağlayacak olan kablosuz protokol saniyede 38,4 kilobit hızına ulaşabiliyor. Kullanıcı başına 8 slot ayırabilen GSM şebekelerinde bu hızın kısmen artması da mümkün. HSCSD'nin hızı şu an kullanmaya alıştığımız modem'lerle yaklaşık olarak aynı. Günümüzde kullanılan servis hızı bildiğiniz gibi sadece 9,6 kb/sn. HSCSD ile günümüzün hızının 4 katına çıkabilmek mümkün.

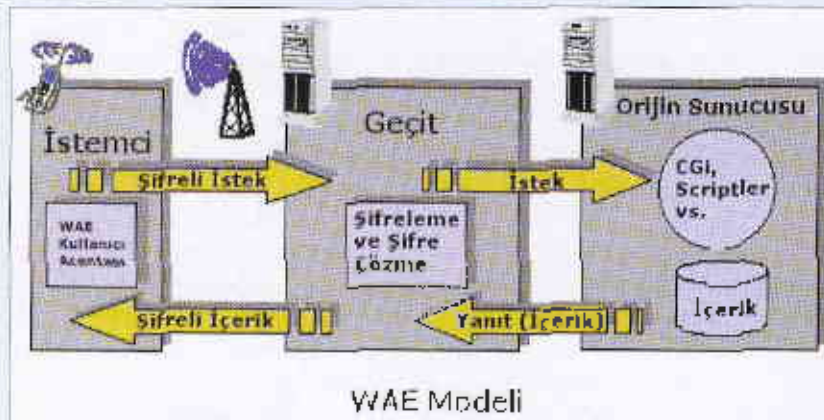
HSCSD gerçek zamanlı servislerle çalışmak için tasarlanmış bir protokoldür. Quality of Service (QoS) kullanarak vi-

caya sağladığı en büyük avantajı devamlı hatta kalmaya izin vermesi ve sadece transfer edilen veri başına ücretlendirme yapılmasıdır. Kullanıcılar kolayca 114 kb/sn gibi modemlerden daha üstün bir hız sahip olacaklardır.

Yüksek boyutta transferi kolaylaştırılan HSCSD protokollü için de 5 anlaşma yapıyor. Ericsson'un GPRS çözümleri geniş ağılar üzerinde kolayca çalışabilen ve intranet ya da ticari ağılar (LAN) üzerinde çalışmaya uygundur. Varolan ağılara eklenmesi kolay olduğundan birçok GSM şebekesi için bu protokollü benimsemek kolay ve çekici olacaktır.

WWW Çalışma Modeli

WAE Modeli

deo vb. yüklü dosyaları transfer edebilmek mümkündür.

General Packet Radio Services (GPRS): 2000 yılı itibarıyla tanıtılan ve yakında tüm GSM ve TDMA ağlarının üzeri taşıyıcısı olma niteliğini barındıran GPRS, hız limitlerini zorlayacak. Dial-up bağlantı gerektirmeden teorik olarak 114 kb/sn hızına ulaşmayı sağlayacak bir taşıyıcı olan GPRS, sanal bağlantıları da destekliyor. Bu protokol aynı zamanda GSM-IP olarak da biliniyor çünkü GSM şebekesi yerine kullanıcıların doğrudan ISS (Internet Servis Sağlayıcı)'e bağlanmasını sağlıyor. Kullanı-

Motorola ise GSM PLMN (Public Land Mobile Network)'ye bağlı iki nod altında çalışan çözümler sunuyor, SGSN ve GGSN.

SGSN ve GGSN'ye bağlanmak için yeni arabirimler üreten şirket hem GSM hemde GSM dışı ağlara global packet data servisi sunuyor. Güçlü bir IP routing şebekesi ile çalışan Motorola, operatörlerine ölçülebilir ve esneyebilir çözümler sunuyor, böyle ki şebeke kullanıcı artışına göre kendini ayarlayabiliyor.

SGSN, paket göndereceği mobil servisi yerleşimlerini takip ediyor, güvenlik

ve ulaşım kontrolü sağlıyor. GGSN ise Ulaşması gereken mobil terminaline ulaşması için external packet data network (PDN)'ler ile birlikte çalışıyor.

GGSN ile SGSN birbirlerine IP-tabanlı bir GPRS emurgasında bağlanıyor. PCU burda radyo ve GPRS ağ fonksiyonlarını yerine getiriyor. PCU aynı zamanda OMC-G adındaki ana merkez kontrol istasyonunu ve SGSN'yi kullanıyor.

(Not: 1999 yılı başında Motorola ve Cisco Systems Inc. stratejik bir anlaşma ile beraber çalışmaya başladılar. Bu anlaşmanın amacı kablosuz ağılar için internet çözümleri üretmekti. Yeni protokollerin habercisi olacak bu anlaşma günümüzde de yürürlükte ve hücrresel ağılar üzerinde açık, internet-tabanlı ve d/ses/görüntü transferi için çalışılıyor.)

Enhanced Data rate for GSM Evolution (EDGE): GPRS üzerine kurulu olan ve 3.jenerasyona geçişi sağlayacak olan bu protokol sayesinde GSM operatörleri ileişim için GSM radyo kanallarını kullanarak IP-tabanlı kablosuz ortama geçebilecekler. Protokol 384 kb/sn maximum hızı izin veriyor ve slot başına 48-69 kb/sn mümkün.

Üreticiler, EDGE'e geçişin "acısız bir ameliyart" olacağını söylüyor. Bu ağ domanyumunda ve yazılımında yapılacak ufak değişiklikler (TDMA yapısı, logic kanal, 200kHz taşıyıcıbant genişliği bulunmadan) ile EDGE'e geçişin mümkün olacağını gösteriyor.

EDGE, 3G WCDMA ile aynı anda varolacak ve bu sayede 2 Mb/sn gibi bugüne kadar ISS'ler için bile rahatlatıcı bir hız ulaşmak mümkün olacak. GPRS ile EDGE'i radyo tabanında çalıştırmak için her şirkette bir noktada 3G (3.jenerasyon) planlarını birleştirilmesi dahi söz konusu olabilir.

Universal Mobile Telephone Service (UMTS): 3. jenerasyon bir mobil sistemi olan UMTS, ETSI tarafından ITU'nun IMT-2000 çan yapısı ile üretilirdi. 2 Mb/sn hızına kadar çalışmaya izin vereldiren UMTS sayesinde cep telefonlarının bir gün video konferans cihazı haline dönüşmesinin hayal olmadığını kanıtıyor gibi.

UMTS tasarlanırken günümüzün mobil, kablosuz ve uydu teknolojilerine yüksek kapasiteli bir protokol kazandırmak amaçlandı. UMTS halihazırda bir çok büyük telekomünikasyon operatöründen ve üreticilerden destek al-

yor çünkü enformasyon dünyasında şu ana kadarki en büyük yenilik olarak görülüyor.

UMTS Spektrum: Yeni protokolün çalışacağı frekanslar

WRC'92 frekans alanını 1885-2025 MHz, gelecekteki IMT-2000 sistemleri için ise 2110-2200 MHz ve gelecekteki uydu sistemleri için ise 1980-2010 Mhz ve 2170-2200 MHz uygun buldu.

2002 yılında UMTS kullanıma hazır hale gelecek

Piyasanın tamamen buna hazır olması ve ürünün kullanılabilmesi 2002 yılını bekliyor. Yapılacak hazırlıklar ise aşağıda belirtiliyor.

- Uygun bir çatının oluşturulması
- Lisansların hazır olması
- Spektruma uygun operatörler seçilmesi
- UMTS'nin dünyadaki tüm standartlara uygun olması, böylece pazarı yerel olmaktan çıkartıp global bir hale getirmek

UMTS'in getirdikleri:

GSM'de üçüncü jenerasyon

Hızlı Ulaşım: UMTS 2.jenerasyonun ötesine 2Mb/sn hızına çıkarak geçti. IP desteği sayesinde interaktif multimedia servislerine ve geniş bant gerektiren video konferansları gibi hizmetlere uygun bir servis.

İsteğe bağlı paket ve data iletimi: Günümüzün sistemleri data için Circuit Switched teknoloji kullanırken UMTS aşağıdaki özelliklerle bu limiti kaldırıyor.

- Ağ'a her zaman sanal olarak bağlı kalması
- Alternatif ödeme şekilleri (transfere edilen bütçeden oturum, asimetrik veri iletimi gibi özelliklere bağlı olarak)

UMTS aynı zamanda isteğe bağlı olarak veri transfer oranı belirlenmesini de sağlıyor ve böylece istenirse daha makul bir iletim metodu haline geliyor.

Kullanıcı dostu ve istikrarlı servis: UMTS servisleri tüm radyo ve kullanıcı ortamlarının yeteneklerini başarıyla kullanır. Kendi ağımdan diğer UMTS operatörlerine geçerken, kullanıcı kendi ağında dolaşğını hissedebilir. UMTS global bir sistem olarak tasarlanmıştır, hem dünya içerisindeki servisler hem de uydulara bağlantı sağlayabilir. Şu anda işletmekte olan 2. jenerasyon (2G)

terminaller aracılığıyla (GSM 900 ve GSM 1800 gibi) bir çok UMTS servisine ulaşımı genişletecektir. Bu terminaller aracılığıyla kullanıcı yerel bir ağdan, pico ya da mikro hücreli şebekelere oradan da makro hücreli şebekelere (2G ağı gibi) geçecektir. Makro hücreli şebekelerden de uydu mobil istasyonlarını kullanacaktır ve bu iletişim esnasında kesintiler minimal olacaktır.

Tüm oturumlarda Radyo Teknolojisi: UMTS radyo arabirimi UTRA yüksek verimle ve servis kalitesiyle çalışacaktır. Pratikte, UMTS her zaman en yüksek veri hızına ulaşamayacaktır ancak tıka ve ağır işleyen ağlar üzerinde ya da me-

UMTS sayesinde cep telefonunuzdan, ev ya da ofisinizde hayal edemeyeceğiniz kadar yüksek hızda internete bağlanacaksınız.

saferin farkı olduğu ağlarda daha düşük hızları da desteklemektedir ve bu daha ekonomik bir çözüm oluşturur. Kullanıcıları her zaman kendi terminaline mahkum etmek yerine servisler değişik veri hızlarına hazır ve QoS (Quality of Service) parametrelerine uyumlu olarak gelecektir. Sistemin ilk yayılım zamanlarında UMTS limited kullanılacaktır.

UMTS Servisleri Uydular ile Global olacak: Uydu teknolojisi global servislerle ve UMTS'in yerini almasında büyük rol oynayacaktır. UMTS uydu ve yeryüzü sistemlerinde etkili ve esnek olmak için standartlaştırıldılar.

Yeni protokollere geçiş zor mu olacak, kolay mı?

Dünyada Wap yeni teknolojilerle ve protokollerle baş ederken, bir de ülkemizdeki GSM servisleri bu konuda neler yapmış bakalım;

Bildirdiğiniz gibi Türkiye'de henüz Turkcell ve Telsim olmak üzere 2 adet GSM şebekesi mevcut bulunuyor. Turkcell, ilk GPRS uygulaması testini Mayıs ayında gerçekleştirmişti. Telsim ise Mart ayında Motorola ile ortak bir GPRS testi yaptı. Türkiye'de henüz iki GSM şebekesinin olması bir dezavantaj dahi olsa, dünyada yapılan ilk GPRS testleri arasında 2 GSM şebekesi de bulundu. Fiyatlandırma sistemi konusunda GSM şebekelerinin yapıları açıklamada ise hatta kalınan süre yerine işlem yapılan sürenin baz alınacağını açıklamaları aboneleri sevindirdi.

İngiltere'de BTCellNet & Option International isimli bir donanım üreticisi avuç içi PDA cihazları ve dizüstü bilgisayarlar için GPRS iletişimi sağlayacak kart üretmeyi planladığını açıkladı. Kartın piyasaya sürülme tarihi olarak bu yılın son çeyreğini düşündüklerini açıklayan yetkililer, bu kartlar ile PDA'lara gerçek zamanlı iletişim olacağını daha da hızlı iletişim ile güçlendireceklerini belirttiler.

NPD Intellect'in yaptığı araştırmalara göre Amerika'daki cep telefonlarının yarısı internet erişimine uygun. Avuç içi cihazların fiyatlarında ise büyük düşüş gözleniyor. WAP piyasasına dev telekomünikasyon şirketleri olan AT&T, Verizon, Sprint PCS, Nextel ve Voicestream de girmeye hazırlanıyor. Wayport adındaki bir uçak şirketi, kablosuz ethernet kartı olanlara yapacakları bir anlaşma karşılığında uçuşlarda normal modemden ya da yerel bağlantılardan 50 ila 200 kat daha hızlı olacak bir bağlantı servisi sağlıyor. Almanya'da ise Wirtschaftswoche.de isimli bir haber servisinin yaptığı araştırma sonucu Kasım ayında Almanya'daki WAP kullanıcılarının sayısı 3,5 milyona yükselecek. Geçtiğimiz yılda Almanya'da mobil internet kullanıcı oranı her 3 Alman'a karşı 1'di. Bu sene sonunda ise %60 civarı bir rakama ulaşması muhtemel gözüküyor. Hattırlatmamız gereken en önemli şey ise sadece Mart ayından bu yana Almanya'da 400,000 WAP uyumlu handset satıldı. ☐

Aytem Çelindi (aytem@netcom.tr)

Saldırlardan Korunma

IRC'de Korunma Yöntemleri

Internet'te sohbet ederken birileri bilgisayarınızı içinden çıkılamayacak hallere sokabilir. CHIP bu ay sohbet ederken ne gibi tehlikelerle başbaşa kalabileceğinizi ve korunma yöntemlerini anlatıyor...

■ Yoğun bir işgünüden sonra evinize geldiniz, artık bilgisayarınızı kendi zevklerinize için kullanmak istiyorsunuz. Power düğmesine basınız ve sisteminizi açıldı. İhtiyaç sohbet programını çalıştırdınız ve favori sohbet sunucusuna bağlandınız. İşte bu noktadan sonra çoğu irc kullanıcısı sizin internet adresiniz olan IP'nize ulaşabilir ve kötü

Nuke Nabber 2.9:

Rahat bir sohbet için...

mIRC programının DDE adı verilen özelliği sayesinde Nuke adı ile genellenen ICMP saldırılarına karşı sizi koruyan bu programa <http://www.dynamisol.com/puppet/> adresinden ulaşabilirsiniz. Programı kurduğunuz zaman dikkat etmeniz gereken nokta mIRC'nin içerisindeki DDE Server ile Nuke Nabber'ın ayarlarındaki DDE Server'ın aynı ayarlara sahip olmasıdır, eğer bu ayarı doğru yapmazsanız programın hiç bir etkisi kalmaz. Ayarları yapmak için önce mIRC programında Options (Alt+O) menüsüne girin. Ekranı gelen pencerenin solundaki bölüme General özelliğinin altında Servers bölümü bulunmaktadır. Servers özelliğini seçtiğiniz zaman pencerenin sağ kısmında açılan DDE Server kısmında Enable DDE Server seçeneğinin yanına işaret koyunuz ve Service Name kısmına mIRC ya da dilediğiniz bir isim yazın. Şimdiki aynı ayarı Nuke Nabber programını açarak yapalım. Options menüsünde General bölümünü seçin ve karşınıza gelen IRC client kısmından mIRC'yi seçin ve hemen altındaki DDE Services kısmında yer alan mirc ibaresini Del seçeneğiyle silin ve yerine Add diyerek mIRC programına eklediğiniz DDE Server adını girin ve pencerenin sağ kısmındaki Enable DDE Link seçeneğini aktif hale getirin. Artık program kurulumunda gelen portlara karşı olan saldırıları engelleyecektir ve saldırının yapıldığı Internet adresini (IP) size bildirecektir.

Programda daha gelişmiş ayarlar da yapılması mümkün. Örneğin Advanced menüsü içerisinde ekli olan portlara yabancı bir paket geldiği zaman sizi bir sesle uyarması isterseniz General menüsünde Play Sound seçeneğini aktif hale getirip Browse ile sisteminizdeki bir sesi bu özellik için tanımlayabilirsiniz. Herhangi bir porta yapılan saldırıyı, o portu yoğun paket trafiğinden korumak amacıyla (0-60) saniye süresiyle kapatarak etkisiz hale getirebilirsiniz. Bunun için ise Disable Port for 60 se-

conds seçeneğini aktif hale getirmelisiniz. Port taramacı programlar ile o an listen (dinleme) halinde olan yani potansiyel saldırıya açık portlarınızın bulunmasını istemiyorsanız Block Port Scanners seçeneğini aktif hale getirmelisiniz. Belirli bir adresten yoğun bir saldırı altındaysanız bu adresten gelen paketleri sonsuza dek reddetmeniz gerekebilir. Reddetmek için Ignore menüsünden adresi yazabilir ve Add diyerek red listesine ekleyebilirsiniz.

Artık yanlış nick sıfırla girmek ya da IRC sunucularını birbirlerinden kopmaları (split) dışında sizi hiç bir güç IRC sunucusundan dışılamaz.

Conseal PC Firewall:

Hem ev hem ofisinizi korur

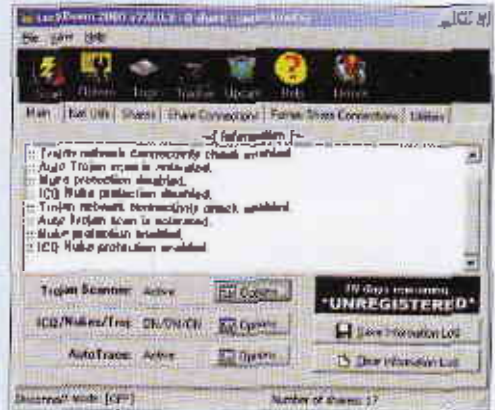
Eğer bilgisayarınızı ICMP yerine daha geniş bir kapsamda koruma altına almak istiyorsanız bu popüler firewall programını <http://www.signal9.com/> adresinden edinebilirsiniz. Aslında büyük sistemleri korumak amacıyla hazırlanmış bu program ev kullanıcılarına

NukeNabber DDE server ile Mirc'ye bağlandığında sizi ICMP saldırılarından koruyor.

niyetli kullanıcılar sizi hattan ya da sunucudan düşürmekten büyük zevk duyarlıdır. Genel olarak işletim sistemlerinin ya da kullanılan programların açıklarını kullanan kişiler bu programlar sayesinde sisteminizdeki en üst düzeydeki haklara sahip olacak ziyaret edebilir dolayısıyla sistem dosyalarınızı yokedebilir, kişisel bilgilerinize ulaşabilirler.

Bu tip saldırılara hedef olmamak için yapmanız gerekenler, sisteminizde internetle bağlantı sağlayan ve gerekli hissetmediğiniz programları kaldırmanız ya da sadece yerel ağınızda çalışır hale getirmek olabilir. İşletim sisteminiz için çıkan en son yamaları da sisteminize kurmalı ve sistemin açıklarının başkaları tarafından kullanılmasını da önlemelisiniz. İşletim sistemi yamalarını işletim sisteminizin sayfasından edinebilirsiniz ancak bunun dışında önülecek saldırılara karşı CHIP size aşağıdaki programları tavsiye ediyor.

Lockdown 2000 diğer programlara kullanırsanız daha etkili olabilir.

da hitap ediyor, bildiğiniz gibi günümüzde internet üzerinde AltaVista, Yahoo gibi büyük siteleri günlerce ulaşamaz hale gelmiş saldırı programlarına erişmek mümkün. dolayısıyla evinizdeki bilgisayarı da nispeten büyük saldırılara karşı korumak için firewall kullanmak iyi bir çözüm olacaktır.

Lockdown 2000: Hem Firewall hem Trojan temizleyici

<http://www.lockdown2000.com> adresinden edinebileceğiniz, firewall olarak pek fazla özelliği bulunmayan bu program trojan temizleyici ve network koruyucu özellikleri de taşıyor. Programın içerisinde whois, traceroute gibi taranma yapabileceğiniz özelliklerin yanında, yeni bir versiyon çıktığı anda internet sitesine bağlanarak kendi kendisini yenileme özelliği de bulunuyor. Programın koruyucu özelliğini harekete geçirmek için uygulama penceresinde sol alt kısmında bulunan icq/nukes/troj yazısını yanındaki Options düğmesine tıklayın ve karşınıza gelecek ekranda 3 seçeneği de işaretleyin. Program ilk seçenekleriyle bilgisayarınız açıldığı anda çalışmaya başlıyor ve trojanlara karşı sizi uyandırıyor. ICQ programına yapılan saldırıları da engelleyen programı tek başına yetersiz kalabilir ancak diğer programlarla birleştiği zaman etkisi artacaktır.

Zone Alarm:

Yerel ağı da kontrol edin

İşte gerçekten protokolleri ayırt edebilen ve sizi uyaran bir firewall programı. <http://www.zonelabs.com> adresinden edinebileceğiniz bu program evinizdeki sisteminizi yardımcı programa ihtiyaç duymadan koruyacaktır. Programı çalıştırdığınızda dikkat etmeniz gereken noktalar pencerenin üst kısmındaki kilit işaretinin "Unlocked" olması, eğer bu yazı "Locked" ise firewall tüm internete çıkışınızı kilitler. Bu işaretin hemen altındaki menüde 3 seçenek bulunuyor.

Alerts: Programı çalıştırdığınız anları

tribaren programın size yaptığı tüm uyarıları burada tek tek görebilir ve gözden kaçan uyarıları okuyabilirsiniz. Aşağıdaki Log Alerts to a txt file seçeneğinden bu uyarıları bir dosyaya kaydetmek de mümkündür.

Lock: Yukarıda anlattığımız internet'i kitleme ve açma opsiyonu daha detaylı bir şekilde bu menüde mevcut. İsterse bu menüden internete erişecek programları şifre ile çalıştırmayı mümkün.

Security: Bu menüde ise sisteminizde çalışan sunucuları ve yerel ağ korumasını ayarlayan Local ile internet bağlantısını ayarlayan Internet seçeneği mevcut. Her ikisine de 3'er koruma seviyesi mevcut.

Programs: Programlarınızın internet ve yerel ağa/sistem içine olan paket çıkışlarını şifrelemeniz ya da açmanız mümkündür.

Configure: Programı nerede yer alacağını belirlemek, açılışa başlamasını ayarlamak, ya da kendi sitesinden yeni versiyonlara yükseltme yapmak bu menüden ayarlanabiliyor.

Black Ice Defender:

Saldırıları grafiğe dönüştürün

LockDown 2000'e benzer olarak koruma anlamında önünüze fazla seçenek sunmayan Black Ice Defender'ın en büyük özelliği makinalara gelen paketlerin listesini önünüze sunması ve bu saldırıları seçerek hakkında bilgi sahibi olabilirsiniz. Programı <http://www.networkice.com> adresinden temin edebilirsiniz.

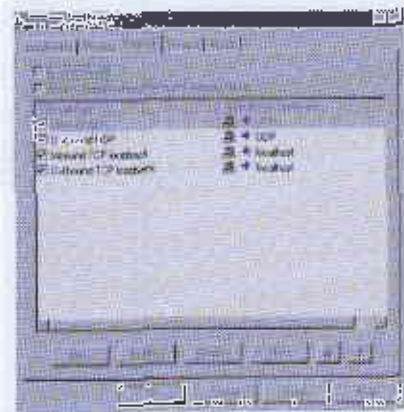
Firewall'ı çalıştırdığınızda, karşınıza gelecek ekrandaki Attacks seçeneğinden saldırı yapan adres, saldırı türü, boyutu ve zamanını görebilirsiniz. Intruders seçeneğinden saldırı yapan kişinin adresine tıkladığınızda o makineden size gönderilen tüm paketleri görebilirsiniz. History seçeneğinde makinalara gelen paketleri zamana göre grafik haline getirebilirsiniz. Information menüsü ise program hakkında bilgi sahibi olmanızı ve Run seçeneği ile lisanslı kullanıcı olmanızı sağlar. Programı ayarlamak için Tools menüsünden Edit BlackIce Settings seçeneğine tıklayın ve karşınıza gelen yeni bir ekran ve menüler olacak. Protection seçeneğinde 4 değişik seviye mevcut bulunuyor. Packer Logging seçeneğinde yapılan saldırıları bir log dosyasında saklamak ve sisteminizin başında olmadığınız anlarda yapılan saldırı-

ları incelemeniz mümkün kılınmış. Blocked Addresses ve Trusted Addresses seçeneklerinden istediğiniz IP adreslerini engellemiz ya da kısıtlamasız paket kabul etmeniz mümkün. Program tek başına çalıştığı zaman yeterli olmayacaktır dolayısıyla CHIP yanında iyi bir firewall programı kullanmanızı tavsiye ediyor.

AT Guard:

Sadece bir Firewall değil

<http://www.wrq.com> adresinden edinebileceğiniz bu firewall programı sizi internetten gelen tehlikelere karşı esnek ayarları ile koruyacaktır. Programı kurduktan sonra Settings özelliğini açın ve karşınıza gelen menüden ayarlamaları

AT Guard'ın internet sitesinden de blok edilebileceğini esnek ayarları sahip bir Firewall programı.

yapmaya başlayalım. Ad Blocker menüsünde çeşitli kısaltmaları içeren web adreslerini blok etmeye ayarlayabiliriz. Bu kısaltmalar içerisinde örneğin "/ad/" geçenleri blok ediyorsak birçok sitede karşımıza çıkan reklam pencereleri gelmeyecektir. Privacy menüsünde zararlı olabilecek çerezleri belirli kurallar ekleyerek zararsız hale getirebiliriz. Firewall menüsü ise adından da anlaşılacağı gibi bizi en çok ilgilendiren kısım. Enable Firewall seçeneğini işaretleyerek altta kullanıma açılacak kısımda kurallar eklememize olanak verecektir. General menüsünde firewall'ın çalışıp çalışmamasını belirleyebilir ve programa bir şifre atayabiliriz. About menüsünde ise programın kullandığı kaynakları, versiyon bilgisini bulabilir ve üreticinin sayfasını ziyaret edebilirsiniz.

Önümüzdeki ay yukarıda anlatılan programları CHIP CD içerisinde bulabilirsiniz...

Ayhan Celabi (ayhan@indirimcim.com.tr)

Zone Alarm tek başına bilgisayarınıza birçok tehlikeden koruyacaktır.

Microsoft'un Yeni Web Browser'ı

Internet Explorer 5.5

Windows Me işletim sistemi ile birlikte gelen ve ücretsiz olarak da download edilebilen web tarayıcısı pek fazla yeni özellik sunmuyor. Ancak Internet Explorer'in alışılmış kullanım rahatlığı ve düzenli yapısı 5.5 sürümünde de göze çarpıyor. CHIP yeni sürümün özelliklerini inceledi.

■ Uzun süren beta versiyon testlerinden sonra Microsoft son bombasını patlattı. Bizde boş durmayarak bu bombayı sizin için inceledik. Baştan bir uyarı yapalım! Explorer 5.5'in Türkçe versiyonu henüz çıkmadı.

Çıkardıkları sonra Explorer, 7.2 Mb kadar yer tuttu. İnternetten Explorer'ı bu bileşenler olmadan indirmesi 15 dakika kadar sürdü. Modemle bağlananlar için bu süre biraz daha fazla zaman alacaktır. Bir uyarı daha! İndirme işlemin-

de Getright, Godzilla, Download Accelerator gibi indirme programlarını kapatmanız gerekiyor. 5.5 versiyonunda

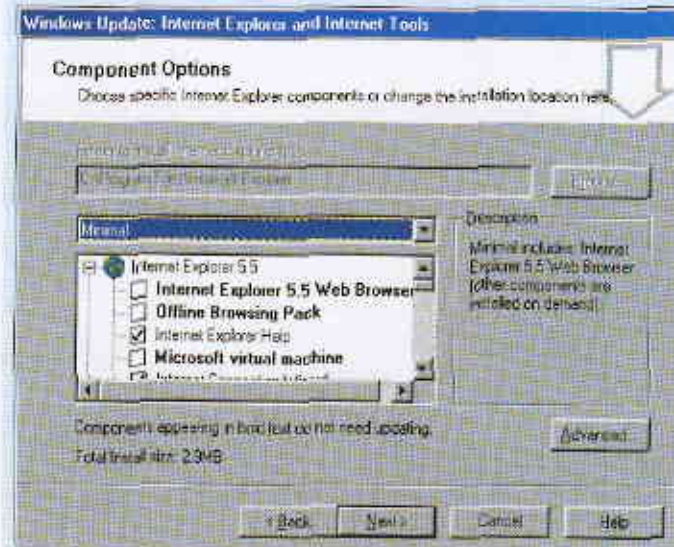
Outlook Express (v5.5), Windows Media Player (v6.1), Microsoft Wallet (v3.0), Microsoft Chat (v2.5), FrontPa-

Internet Explorer 5.5: Download ve kurulum

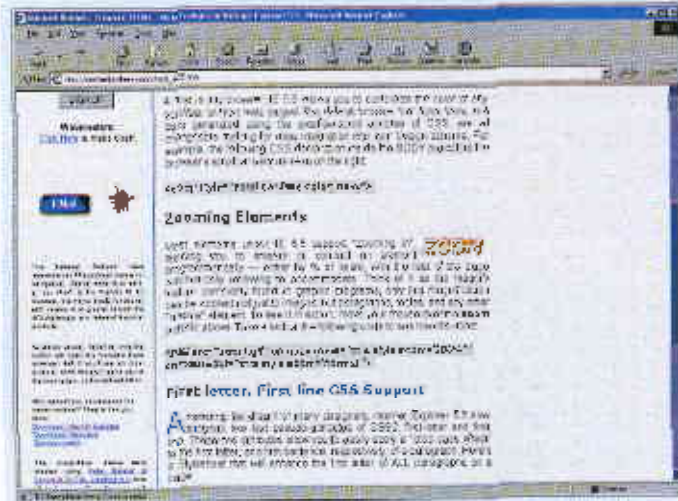
Internet Explorer 5.0/5.01'i internet üzerinden indirip kurulum için Explorer 5.5'i indirip kurmak hiç de zor olmayacak çünkü, her üç versiyon arasında bir fark yok.

Internet üzerinden kurulumda daha önceki Explorer versiyonlarında olduğu gibi yarım megabyte'lık bir program indirip çalıştırıyorsunuz. Bu program hem Explorer'ın indirilmesi için hem de altında gelen bileşenleri (Outlook Express/Media Player) seçmeniz için gerekli.

Biz ilk kurulumda Outlook Express, MSN Messenger, Java Sanal Makine gibi bileşenleri çıkardık. Bu bileşenleri

Internet Explorer 5.5'in kurulumunda bileşenleri seçebiliyorsunuz

Internet Explorer 5.5'te resimlere züm yapabilme ve Explorer çubuklarını değiştirilme özellikleri de mevcut.

ge Express (v2.0), NetMeeting (v3.0) ve geliştirilmiş Java Sanal Makine bileşenleri eklenmiş.

Print Preview: Yazdırmadan önce sayfaya gözetin

Internet Explorer'ın File (Dosya) menüsüne Print Preview (Baskı Önizleme) fonksiyonu eklendi. (Büyük yıldır Netscape'in File menüsü içinde Print Preview fonksiyonu var). Print Preview, internet üzerindeki sitelerdeki sayfaların yazıcıda nasıl basılacağını gösteren bir fonksiyondur. Bu fonksiyonun güzel bir yanı ise Header ve Footer (Üstbilgi ve Altbilgi) bölümleridir. Bu bölümlerde basılacak olan sayfanın üst ve alt kısmına sayfaya ilgili bilgiler yazabiliyorsunuz.

IntelliSense (zeki duyu) ile herşey otomatik

Explorer 5.5 daha önceki iki Explorer versiyonunda olduğu gibi IntelliSense fonksiyonunu taşıyor. İlk defa Office 97'de tanıştığımız IntelliSense fonksiyonunun içinde çokça auto (otomatik) kelimesini barındıran bu özellikleriyle, en çok sörf yaparken karşılaşacaksınız. Bu özellik içinde:

► AutoComplete (Otomatik Tamamlama): Otomatik tamamlama özelliği, girdiğiniz web adreslerini, e-mail adresleri ve şifreleri kaydeder. Bu alanlardan herhangi birisine bilgi yazıldığında otomatik tamamlama eşleşen karşılıkları önerir. Sizi tekrar tekrar adres yazma zahmetinden kurtarır.

► AutoInstall (Internet Explorer İstediginde Kur): İhtiyaç duyulduğunda internet tarayıcınızın bileşenlerini kurar bir özellik.

► AutoDetect (Otomatik Seçim): Otomatik olarak internete nasıl bağlı olduğunuzu (DialUp, LAN...) bulan ve buna göre kendi ayarlayan bir fonksiyon.

İkinci kuşak DHTML ile gelişmiş özelliklere destek

DHTML, HTML ve JavaScript dilinin birleşmesinden meydana gelen bir yazılım dilidir. DHTML, JavaScript'i gibi bir script dili değildir sadece tarayıcıya özellikler katan ve görsel açıdan dinamik bir yapıya sahip olmasını sağlayan bir dildir.

Kısaca DHTML ile yapılabilecekler; (Explorer 5.5'in DHTML yetenekleri) aşağıda sıralanmıştır.

- Resimlere züm yapabilme yeteneği.
- Explorer çubuklarını değiştirebilme yeteneği.
- Font etkisi yeteneği.

Bark Gülenler - gülenler@ppm.edu.tr

Baskı Önizleme penceresinin genel görünümü.

info@alpha.samtek-itc.com.tr
http://www.samtek-itc.com.tr

ZAMANI KAZANCA ÇEVİRİN!

Ayrıca çevirebilirsiniz...

ÇEVİRMEN

İngilizce'den Türkçe'ye
Bilgisayar Destekli Çeviri Sistemi

45.000 kelimelik kullanıcı tarafından genişletilebilir genel amaçlı sözlük

35.000 kelimelik kullanıcı tarafından genişletilebilir; teknik, tıp ve işletme amaçlı sözlük setleri

İlk yıl: Ücretsiz, kullanım ve güncelleştirme desteği

Scanner ve OCR yazılımı ilavesi ile komple çeviri seti

samtek-itc
İleri teknoloji merkezi a.ş.

Farabi Sk. 31/4 06690 Çankaya / ANKARA
Tel: 0312-467 45 25, Fax: 0312-467 45 24
19 Mayıs Mh. Esin Sk. 9/0 Erenköy
81090 Kozyatağı / İSTANBUL
Tel: 0216-467 51 41, Fax: 0216-302 89 52

CD ve Disket versiyonu

Magazin

Sanal Rehber

Turistler için Zaman Makinesi

Fraunhofer topluluğu bir kemer bilgisayar ve kafa monitörü ile önemli yapıların geçmişlerine sanal geziler düzenlemek istiyor.

Etten ve kemikten oluşan rehberler sert bir rakip ile karşı karşıyalar: Fraunhofer topluluğu tüm insan iş arkadaşları ile çalışabilecek, bilgisayar destekli bir turist bilgilendirme sistemi üzerinde çalışıyor.

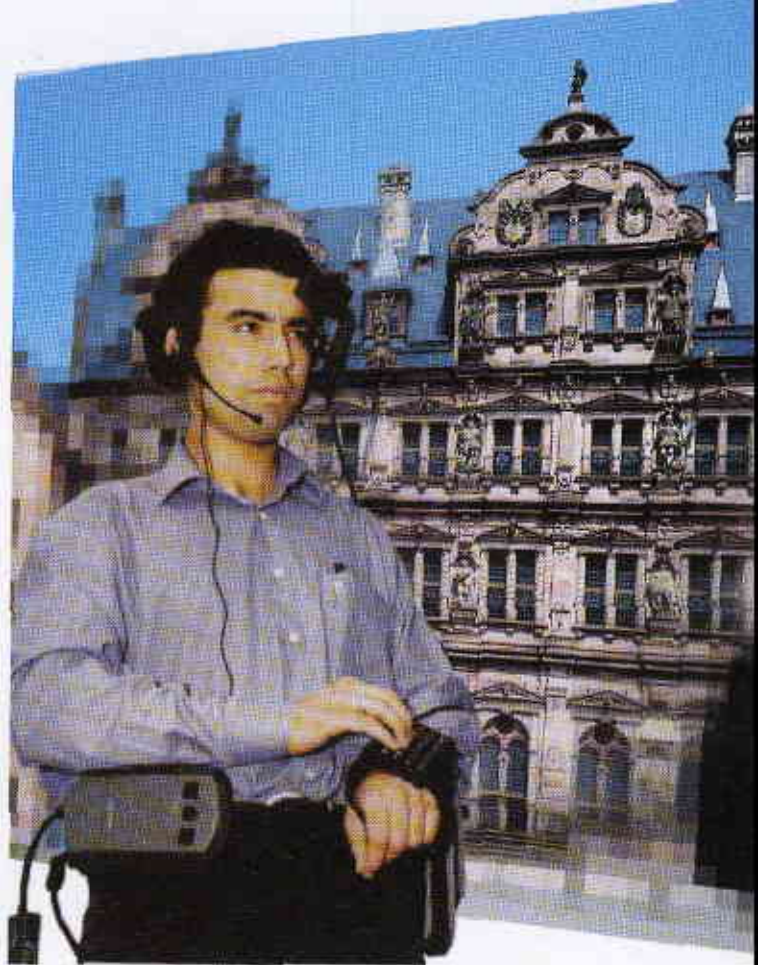
Sanal rehber, kullanıcılarına bir kafa monitörü (gözün önünde küçük bir monitör) ile yıkılmış veya zarar görmüş yapıların önceki durumlarını gösterecek.

Bu zaman makinesinin iki prototipi mevcut. İlk versiyonlar kemerde taşınan bir bilgisayardan ve kamera, mikrofön ve monitörden oluşan bir çerçeveden ibaret.

Pantolon üzerinde taşınan bu mini PC'nin şu anki ağırlığı sadece 900 gram. Buna bir pilin 500 gramlık ağırlığı dahil değil. Ancak Fraunhofer topluluğundan Uwe Jasnoch'un da garantisini verdiği üzere gelişim süreci içerisinde ağırlıkta anormal düşüşler meydana gelecektir.

Kamera, mikrofön ve monitörden oluşan bir yapı da kafa üzerinde taşınıyor. Kamera ile kullanıcının bakış açısı belirleniyor. Bu sayede bulunulan ortama uygun olarak, güncel bilgiler kesintisiz olarak ekrana aktarılacaktır. Bu bilgiler ileride internet yüklenebilir yapıda olacaklar. Göz önünde bulunan monitör VGA yapısında ve 80x480 çözünürlüğe sahip. Görüntü transparan olduğu için gerçek yapıları görmek de mümkün oluyor.

Mikrofön tüm sistemde ko-

Sanal göz: Kullanıcılar, kafa monitöründe Heidelberg şatosunun daha önceden nasıl olduğunu görebiliyorlar.

nuşma denetimini mümkün kılıyor. Aygıtın tüm donanım bileşenleri şu an kullanılabildiği için bu elektronik rehber video kamera veya diğer gezi aletleri için ek olarak elde edilebilir. Sadece

sistemler arasındaki bağlantı noktalarını eşitlemek yeterli olacaktır.

Bir yol planlayıcısı isteğe bağlı olarak bir otel odası da ayırabilir. Turist sadece "Brandenburg Kalesi'ne giden yolu göster" diyor ve şehir planı monitörde gösterilirken bilgisayar da anlatmaya başlıyor.

Tabii ki bu sadece sistem kayıtlı olan yerler için geçerli. Şu ana kadar sadece Heidelberg şatosu Byte'lar dünyasındaki yerini almış durumda. Bunun haricinde PC'de geliştirilmiş bir çok yapı mevcut. Ancak bunları transparan görünümde kullanmak mümkün değil, mak mümkün değil.

Bilgi için: www.igd.fhg.de

İçindekiler

350 Akıllı süzük eşelleri

354 10 soruda PC bileşenleri

358 Microsoft davası

363 Dijital TV teknolojisi

366 Arabirimler

Interaktif TV: Kullanıcılar Ne İstiyor?

Etkileşimli televizyon: Şu ana kadarki TV alışkanlıklarını değiştiren ve sunulan programları planlamayı sağlayan hizmetler daha çok ilgi görüyor.

Kaynak: Market Management Consulting

Torpillin Yerini Sertifikalar Aldı

Bu Sertifika Kabul Görüyor

Bebim MOUS
sertifikası için
eğitim veriyor

İşsizliğin her geçen gün arttığı ülkemizde ve dünyada, bilgisayar bilgisini kanıtlayan uluslararası geçerliliğe sahip sertifikalar iş başvurularında ön koşul sayılıyor. Bu sertifikalar arasında, masaüstü bilgisayar becerisine sahip olduğunu kanıtlayan MOUS (Microsoft Office User Specialist) sertifikası, uluslararası alanda kabul gördüğü için, işverenlerin öncelikli tercihleri arasında yer alıyor.

Araştırmalar, Fortune dergisinin belirttiği 500 büyük şirketin yüzde 90'ının Microsoft Office ürünleri kullandığını ortaya koyuyor. Bu şirketlerin de işe alımlar sırasında MOUS sertifikasına sahip olmayı tercih nedeni saydıkları belinili-

yor.

MOUS programı Word, Excel, Powerpoint gibi standart Microsoft Office ürünleri eğitimlerini kapsıyor.

MOUS programları ve sınavları Microsoft yetkili eğitim merkezleri tarafından veriliyor. BebiPEC bu merkezlerden biri. BebiPEC bünyesinde sunulan MOUS programının ardından, MOUS sertifikasını alabilmek için BebiPEC'te yapılan, uluslararası sınav merkezi Sylvan Prometric Testing Centre'nin düzenlediği MOUS sınavına girmek gerekiyor. Bu sınavı başarıyla verenler, dünyanın her yerinde geçerli olan MOUS sertifikasına sahip oluyorlar.

Bilgi için: www.bebim.com.tr

Eğitim Gençlere Bilişim Eğitimi

Global Vision, bilişim meslek edinmek isteyen gençler için özel bir eğitim programı başlatıyor. Artıkasyon2000 adı verilen programı alan kişiler destek personeli düzeyine geliyor ve bilişim şirketlerinde çalışabiliyor.

Eğitimin içeriğinde, ilk iki hafta günümüz mikrobilgisayarların tanıtımı yer alıyor. Bu aşamanın sonunda, teknisyonluğa adım atılmış oluyor. Son iki haftada ise, kablolarla teknolojilerinden başlayıp uzakları erişim teknolojilerine kadar konuların işlendiği network eğitimi yapılıyor.

Eğitim programını tamamlayanlar, TCP/IP networkü kullanan ya da RAS erişimleri olan LAN/WAN konfigürasyonlu bir şirkette rahatlıkla destek elemanı görevini görebilecek ve her türlü PC kuruluş ve onarım işlerini yapabilecek düzeye gelmiş oluyor. Bu bilgi düzeyi, daha ileri teknik eleman eğitimlerini alabilmek için gereken alt yapıyı da sağlıyor. İş saatleri dışında verilecek olan eğitim toplam iki hafta sürüyor.

Bilgi için: Global Vision
Tel: (212) 270 55 00

Kısa Kısa

Telebuddys

Kısa bir süre için bir başkasının vücudundan içeri girmek bilim kurgu için sevilen bir motif. Grafik veri düzenleme üzerine çalışan Dramstadt'dan bir grup araştırmacı geliştirdikleri aygıt Telebuddy ile Internet kullanıcılarının bu ilüzyona bir adım daha yaklaşmalarını sağlıyor. Prototipi oyuncak aygıt ve bebek kashine benzeyen aygıtın içi tamamen iğne tekniği ile oluşturulmuş. Hareketli kısım insanlar tarafından alınarak, sırt çantası gibi taşınıyor, omuzları üstünden taşıyıcının figürüne bakıyor ve onunla veya yoldan geçenlerle bağlantı kuruyor. Ancak Telebuddy Internet kullanıcıları tarafından kullanılıyor. Bu, onun sesi ile konuşulabilen, kulaqları ile duyulabilen, gözleri ile görülebilen bir anlam sunuyor. Telebuddy'de Webcam ve mikrofon video teknolojisi ile Internet haberleşmesi birleştirilmiş.

E-Printer

Amerikan televizyon yayıncısı televizyonlarını kullanarak e-postaların, haberlerin, fotoğrafların, haritaların ve diğer isteğe açılabilir interaktif programların yazıcı çıktıları alabiliyor. Hewlett Packard (HP) ve interaktif TV platformu AT&T direkt olarak televizyondan çıktı alabilen bir yazıcı üzerinde çalışıyor. Yazıcı, HP 600 mürekkep püskürtmeli modeli üzerine geliştiriliyor. Aygıt paralel ve USB bağlantılarını destekleyecek. Televizyon bağlantısı için de herhangi bir yazılıma gerek duyulmuyor. Dört yuva ile renkli veya siyah boyasız çıktı alınıyor. Yazıcı Internet üzerindeki düşük çözünürlükteki resimleri otomatik olarak yüksek çözünürlüğe çıkarıyor ve ayrıntıları görüntülüyor. Yazıcının rengi ise televizyon ve müzik sesinden oluşan ortamı uygun olarak yansıtmış.

Bu yıl içerisinde Amerika'da piyasaya sunulacak olan aygıt, Avrupa ve Türkiye'de interaktif televizyonlar çok yaygın olmduğundan dolayı, kullanmak için bir süre daha beklememiz gerekli.

Açmak ve Saklamak

Altın Bilgisayarı Hızlandırıyor

Bilgisayar chip'lerindeki en küçük devre elemanı yakın zamanda altın olabilir. Günümüzde chip'lerdeki en küçük birim olarak transistörler görünüyor. Ancak bunların bir Bit saklamak için 100 bin elektrona ihtiyaç duymaları ısının açığa çıkmasına ve enerji kaybına neden oluyor. Bir Gold 55 Cluster, yani 55 altın atomundan oluşan bir parça her bir devre işlemi için sadece bir elektrona ihtiyaç duyuyor.

Essen Üniversitesi'nden iki kimyager Gold 55 Cluster'ı, bilgisayar yapısı için önemli küçük bir elektron hafıza olarak uygun yapıda düzenledi. Araştırmacılar, yüzeyi özel bir madde ile kaplanmış bir tabakayı bir altın çözeltisi içinde tutmuşlar ve elektron mikroskop altında, bir kutu içerisinde-

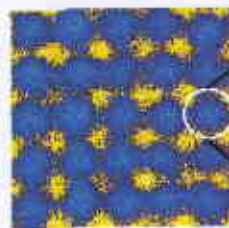
deki bilyeler gibi toplandıklarını gözlemişler. Burada önemli olan uygun materyalin seçilmesi.

Cluster, yeni haliza chip'leri yapısını oluşturabilir. Altın normalde elektrik akımını çok iyi iletir. Bu altın topları ne kadar küçük olurlarsa, Cluster'lar o kadar fazla elektrik hafıza görevi görecektir. Tek tek elektronları alabilir ve bir sonraki elektrik akımına kadar

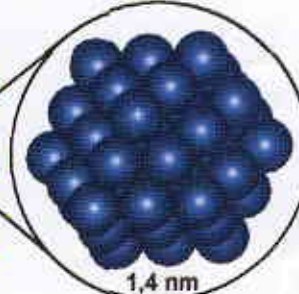
içindeki bilgileri saklayabilirler.

Nanometre büyüklüğündeki transistörler enerji ve yerden tasarruf ettikleri gibi yüksek performansı da mümkün kılıyorlar. Altın toparının düzenli dizilişi ve yapısı ile yeni tip bilgisayar hafızaları için fikirler sunuyor. Ancak bu şekilde basit olarak denetlenebilir ve teknik olarak kullanılabilirler.

55 Altın
atomu bir
Cluster
oluşturuyor
(sağda).
Elektron
mikroskobu
bir aranjman
görünümlü
Isolda.

10 nm

1,4 nm

MP3 Mücidinden: Akıllı Müzik Seti

Geleceğin Sesi

MP3'ün geliştiricisi tekrar dikkatleri üzerine çekiyor: Dr. Karlheinz Brandenburg Thüringen'de geleceğin müzik sistemlerini geliştirmek üzere kendi enstitüsünü yaratıyor.

✚ Bu adam kendi dalında bir efsane: Dr. Karlheinz Brandenburg, MP3'ün babası. Fraunhofer Enstitüsünde adını en popüler ses sıkıştırma buluşunun gerçekleştirilmesinde büyük başarılarla adını yazdırdı. Şimdi ise sırada geleceğin müzik sistemleri yer alıyor.

PC ve Internet bağlantılı Hi-Fi sistemleri

Bugünün müzik sistemleri stereo sistemlerinin gelişimiyle monoların gölgede kalması gibi çok yakında gölgede kalacaklar. Önümüzdeki senelerde gelişmiş bilgisayarla birlikte Meta dosyaları olarak tanımlanan müziklerin ya da çalgıların akıllı müzik sistemleri tarafından tanınması gerçek olacak. İnternet bağlantısı ise tamamen zorunlu

sayılacak.

Fraunhofer Enstitüsü Thüringen'deki Ilmenau'da Dr. Brandenburg tarafından yönetilecek ve elektronik medya teknolojileri üzerinde yoğunlaşacak bir grup oluşturuluyor. Üç yıl içerisinde ise buradan neredeyse yeni bir Fraunhofer Enstitüsü çıkabilir.

Brandenburg, iyi bir akustik ortama sahip olmak için prensip olarak sistemin eve göre kurulması gerektiğini belirtiyor. Çözüm ise gelecekte Ilmenau'da bilim adamlarının geliştireceği yeni müzik sistemleri olacak. Bunun için odanın akustikliği ölçülüyor ve bir nokta üzerinde duruluyor.

Bugünün müzik setlerinde küçük odalarda ses kirliyor ve en iyi duyma pozisyonundan uzaklaşmış oluyor ve

hoparlörlerin ses basıncı daha üstün tınıslıyor. Mobilyalar ve dekorasyon da buna uygun yapılmak zorunda kalıyor.

Şimdi ise sinemalarda görmeye alıştığımız çok yeni bir Surround-Sound ortamı odanıza giriyor. Kısmen bugüne kadar hiç uygulanmamış teorileri hayata geçirmek Ilmenau'daki bilim adamları için bir meydan okuma denetilir. Bugüne kadar oturma konumuna göre ses ayarlanması sadece otobuslarda denenmiş bir yöntemdi. Oturma odasında en iyi sesi oluşturma arayışı bilim dünyasının üzerinde durduğu konulardan biri. Birçok hoparlör bağımsız olarak arka arkaya dizilir ve programlanarak oda içerisinde gerçek anlamda doğru yönlendirilmiş bir ses ►

oluşturularak, doğru yer tespit edilir.

Müzik sanki duvarlar yerinde yokmuş gibi çalışıyor

Ses alanının simülasyonu sanal ses dalgalarının oda içerisinde ya da dışarısında gelişigüzel yönlendirilmesini mümkün kılıyor. Böylelikle örneğin duvarın arkasında sanal bir hoparlör yaratılabilir. Bu düzenleme oda içerisinde duvarlar yerinde değilmiş gibi ses basıncının da yaratılmasını sağlıyor. Böylelikle oturma odasında bir konser salonu sesi yaratılıyor.

Günümüz işlemcilerinin gelişimi ve beraberinde düşen fiyatlar mikroelektronik alanındaki geniş uygulama alanlarını, ses alanı sentezini ve düz hoparlörleri ev kullanımına kadar getirebiliyor. Eğlence endüstrisinin de girişimleriyle yeni prototipler çok yakında afaan testleriyle incelenecekler.

Bu testlerin bir bölümünde halı, mobilya ve perdelerin bulunduğu klasik oturma odaları benzeri test odaları

kullanılıyor. Ilmenau Teknik Üniversitesi ile yakın ilişkiler içerisinde mühendisler sanal stüdyoyu hayata geçirmeye çalışıyorlar. Yeni Fraunhofer çalışma grubu da Brandenburg'un elektronik medya tekniği kürsüsüne sahip olduğu bu teknik üniversite ile yakın çalışma içerisinde.

AEMT'de MP3 ve ses dosyalarını özetlenmesi konusu üzerinde tekrar duruldu ve Fraunhofer çalışmalarındaki ses sıkıştırma ile yeni bir proje bağlantısı kuruldu.

Mırıldanmak müzik parçalarının aranmasına yardımcı oluyor

Bu durum mırılda herkesin başına bir kez gelmiştir. Duyduğunuz bir şarkı dilinize dolanır ve uzun bir süre aklınızdan çıkmaz. Ve parçanın adı ya da şarkıcının kim olduğunu arar durursunuz?

Albüm satıcılarında ya da radyo istasyonlarında ise parçalar veritabanında saklanır ve klavye aracılığıyla giri-

len bilgilerle kolayca ulaşım sağlanır.

Oysa ki gelecekte ıslık, konuşma ya da şarkının söylenmesi ile arama yapıp sonuca ulaşabileceğimiz bir arşiv özellikle büyük bir on-line veri tabanı yaradımıza koşacaktır. Birkaç ölçünün ya da dörtlüğün mikrofona mırıldanması ile geri kalan bilgilerin sabit diskinize gönderilmesi gelecekte karşınıza çıkacak buluşlardan sadece biri.

Yeni ses gerçi halen uzak bir geleceğin müziği olarak karşımıza çıkıyor, ancak özellikle elektronik medya teknolojisi uzmanları bu konu üzerinde yoğun bir şekilde çalışıyorlar. Bilim adamları multimedya içeriklerine kişisel, ama evrensel olarak yorumlanabilecek açıklamalar (meta verileri deniliyor) eklemeyi sağlayacak yöntemler arıyorlar.

Multimedya dünyası büyük oranda sesler ve müzik tarafından belirleniyor. Bu alanda Fraunhofer'ın geliştiriciler uluslararası standardizasyon kurumları tarafından aranıp sorulan uzman-

Geleceğin Müzik Seti: Mükemmel Ses ve Konfor

Surround Sound en optimal sesle odanın her yerinde, en üst seviyede (sinema salonlarındaki gibi) dinleme zevki sağlayacak.

Hit düğmesi müzik hakkında bilgiler verebiliyor, bu müzik şifrelenmiş olarak meta verilerine gönderiliyor.

Mikrofon dizileri (array) oda içindeki akustik sağlıyorlar, böylece yabancı etkiler ses karışmıyor.

„Kalitedeki artış,
monodan stereoya
geçişteki gelişmeyle
karşılaştırılabilir“

MP3 geliştiricisi
Dr. Karlheinz Brandenburg

lar. Uzmanlar burada sıkça ortak çalışmalara imza atıyorlar ve birbirlerinin tecrübelerinden faydalanıyorlar.

Öncelikle ses içeriklerinin doğruluğu kontrol ediliyor. Mesela mikrofon üzerinden girilen verilerin bir veri tabanındaki verilerle benzerlikleri kontrol ediliyor. Bu esnada müziği kesin bir şekilde tanımlayan özellikler karşılaştırılıyor: ritim, frekans türü ve tempo, solistlerin sayısı ve cinsiyeti, müzik enstrümanlarının sayısı ve çeşidi, ilgili harmonilerle birlikte melodinin akış şekli. Bu karakteristik daha sonra bir meta dosyası yapısına ekleniyor, böylece her dosya kendine ait bir kayda sahip oluyor ve gerektiğinde içeriği hakkında bilgi elde edilebiliyor.

Geleceğin müzik setindeki bir diğer faydalı özellikse "Hit düğmesi". Mesela radyoda hoşunuza giden bir müzik çalındığında, ilgili parçanın bilgileri kaydediliyor ve daha sonra İnternet'te bulunla ilgili varolan bilgilerle karşılaştırılıyor. Kullanıcı böylece az önce ne dinlediğini dinlediği şarkıyı nereden satın alabileceğini ve aynı zamanda en uygun Download seçeneklerini de öğ-

renebiliyor.

İnternet'te sunulan müzikle MP3 de sıcak bir konu olmaya devam ediyor. Brandenburg, müzik üreticilerinin yüreklerine su serpecek şu açıklamada bulunuyor: "Müzik endüstrisinin en dışlanması gerek yok - MP3 sektörü teşvik etmeye ve geliştirmeye devam edecektir."

Beş yıl içinde herkes akıllı müzik setlerini alabilecek

Moving Pictures Expert Group'un (MPEG, daha doğrusu MPEG 7) en yeni çalışmaları ile uyumlu olan bu tip teknolojilerle, "akıllı müzik setleri" daha yakın bir gelecekte evlerimize girecek gibi görünüyor. Endüstri ortaklarıyla anlaşmalar ve görüşmeler sürüyor, henüz daha önümüzdeki yıl araştırma ve geliştirme sonuçları ilk ürünlerle meyvesini verecek gibi görünüyor.

Brandenburg, "Akıllı müzik setlerinin yüksek volümlerle pazara sürülmesi için daha en az beş altı yıl geçmesi gerekecek" tahmininde de bulunuyor.

MP3 Geliştiricisi Dr. Karlheinz Brandenburg

353

TEKSTİL BİLGİŞLEMCİLERİ !!

Yardım Konusu: İsviçre / NORSEL Tekstil Barkod Etiketleri

İçindekiler | Dizin | Bul

Dev işletim sistemlerinin minyatür arahtarı

- Boyamada - Kassarlamada - Yıkamada**
 - Hiçbir şekilde okunabilirliğini kaybetmeyen woven / non - woven özel barkod etiketleri
- Kumaşa kaynak yöntemiyle uygulanmasında**
 - Kolaylık
 - Dayanıklılık
 - Yapışmada sağlamlık
- Referanslarımızdan:**
 - Altınyıldız
 - Bahariye
 - Yünsa
 - Aksu
 - Can Tekstil

ETKİ
MATERİYAL TEST ÇÖZÜMLERİ

ETKİ Kalite Kontrol ve Test Çözümleri Dağıtım Ltd. Şti.
Tel: (0212) 221 78 31 Fax: (0212) 221 78 32
E-mail: info@etki.com.tr
Web: http://www.etki.com.tr

Kapat | Yardım | İptal

F1 'e basın...

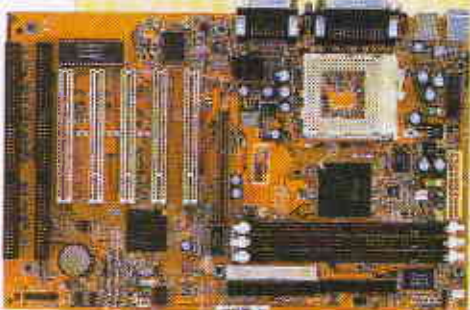
Temel Bilgiler

PC Bileşenleri Hakkında Herşey

Donanım hakkında en çok soru sorulan konular arasında, PC'rimdeki bileşenler hakkında bilmek istediklerinizi ve sorularınızın cevaplarını bu yazıda bulabilirsiniz.

1 Bilgisayarda anakart hangi fonksiyona sahip?

Anakart (motherboard veya mainboard olarak da adlandırılır) PC kasasına sabit olarak yerleştirilmiş, üzerinde sayısız elektronik parça bulunan bir plakadır. Anakart üzerinde merkezi işlemci (bkz. soru 2), hafıza (bkz. soru 3) ve ek aygıtlar için bağlantı noktaları (bkz. soru 4) yani muhtelif kart yuvaları bulunur. Bu nedenle ek kartların (ses veya ekran

Anakart üzerinde diğerlerinin haricinde işlemci, hafıza ve ek kartların takılabileceği yerler bulunur.

kartları gibi, bkz. soru 6, 7) kurulması için gerekli olan bir genişleme yuvası olarak işlev görür.

Günümüz ana kartları üzerinde üç tür kart yuvası bulunuyor. Bunlardan biri olan AGP yuvası (Accelerated Graphics Port) grafik kartları için tasarlanmıştır. Geri kalan geliştirme kartlarının çoğu ise PCI (Peripheral Component Interconnect) yuvasında kullanılır. ISA (Industry Standard Architecture) yuvaları ise öncelikle PC'den alınan eski kartlar için kullanılırlar.

2 Merkezi işlemcinin performansı nasıl ölçülür?

Merkezi işlemci, genellikle CPU (Central Processor Unit) olarak kullanılır, bilgisayarın beynidir. İşlemci en önemli

hesaplamaları yapar ve bu nedenle bilgisayarın performansını aslen o belirler. Modern bir merkezi işlemci mikroskobik büyüklükte milyonlarca devreyi bir araya getirir.

Merkezi işlemcinin hızı, yani saat frekansı, MegaHertz (MHz) olarak verilir. Bu birim ile merkezi işlemcinin saniyede kaç milyon program komutunu çalıştırabileceği bildirilir. Güncel işlemciler 350 ile 1000 MHz arasında çalışabiliyorlar.

Bir işlemcinin performansını belirlemede saat frekansının yanında, grafik ve çoklu ortam işlemleri için komut eklenmeleri ve First Level Cache'in (Birinci Seviye Hafıza) işlemci içerisine yerleştirilmesi gibi başka etkenler de göz önünde bulundurulur. Birinci seviye hafıza, erişimi özellikle oldukça hızlı olan bir veri hafızasıdır.

3 Ana hafıza neden "geçici hafıza" olarak kabul ediliyor?

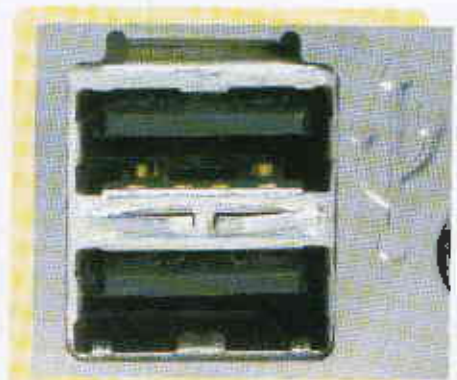
Ana hafıza, RAM (Random Access Memory) olarak da isimlendirilir, bilgisayarın kısa süreli belleğidir. Hafıza, merkezi işlemci veya ek kartların ihtiyaç duyacağı program ve verileri saklar. Sabit diskten farklı olarak ana hafızanın içeriği geçicidir. Bu, bilgisayar kapatıldığı za-

Merkezi işlemci en önemli hesaplamaları yerine getirir ve çalışmayı kontrol eder.

man üzerindeki verilerin kaybedileceği anlamına gelir. Büyüklük birimi olarak MegaByte (MB) kullanılan ana hafıza esasen bilgisayarın performansı konusunda önemli bir yer teşkil eder.

Rahat olarak çalışabilmek için bir

Bilgisayarlar, ek aygıtların bağlantısı için sadece USB bağlantı noktasını kullanacaklar.

Windows 98 bilgisayarının en azında 64 Mbyte ana hafıza ile donatılmış olması gereklidir. Windows 2000 içinse, 128 Mbyte veya daha yüksek olmalı.

4 PC'de neden farklı bağlantı noktaları bulunuyor?

İç veya dış aygıtları kullanabilmek için anakart üzerinde bir çok bağlantı noktası bulunur. Bunlardan en önemlileri iç bağlantı noktaları olan ve sabit disk ve CD-ROM sürücülerin kullanılması için gerekli olan iki IDE bağlantı noktasıdır.

Her iki IDE bağlantı noktası üzerinden de iki aygıt kullanılabilir. Böylece, PC'de 1'den 4'e kadar sabit disk veya CD-ROM sürücü bulunabilir.

Dış bağlantılar arasında klasik olarak paralel ve seri bağlantı noktaları bulunur. Paralel bağlantı noktası (LPT1 olarak da adlandı-

ılır) özellikle yazıcı bağlantısı için kullanılır. Genellikle ikili olarak bulunan (COM1 ve COM2) seri bağlantı noktasında normalde modem bağlıdır. Klavye ve fare ise yuvarlak olan PS/2 yuvalarına bağlıdır. Dış bağlantıların birçoğu günümüzde birçok bilgisayarda bulunan USB bağlantı noktası ile çözüme kavuşturulmuştur. Bu bağlantı noktası, bilgisayar çalışırken takılıp çıkartılabilen (Tak-Kı-Tak) birden 127'ye kadar aynı anda denetleyebilir.

5 Sabit disk büyük veri kümelerini nasıl kaydediyor?

Sabit disk, disket sürücüsüne kıyasla, bilgisayara bağlı olan en hızlı veri saklayıcısıdır. Sabit diskler genellikle, kendi eksenleri çevresinde saniyede binlerce kere dönebilen birden fazla diskten oluşurlar. Her bir disk üzerinde, içerisinde verilerin manyetik olarak saklandığı sayısız iz bulunur.

Disk yüzeyinde birbiri üzerinde bulunan izler hep birlikte bir silindire oluştururlar. Her bir disk yüzeyi, mekanik bir kol yardımıyla istenen veri izine ulaşmayı sağlayan kendi okuma-yazma kafasına sahiptir. Bir sabit diskin büyüklüğü GigaByte (GB) ile birimlendirilir. Güncel modelleri 10 ile 30 GigaByte saklama kapasitesi sunuyorlar.

6 Ses kartının bilgisayardaki görevi nedir?

Ses kartı, anakart üzerinde bulunan bir yuvaya takılan (bkz. soru 1) bir ek karttır. İdeal durumda bilgisayar bir müzik seti olarak kullanır. Sesler, bilgisayara takılan hoparlörler aracılığıyla duyulabilir. Bir çok ses kartı, müziği ve sesleri dijital olarak kaydetmeye izin veren bir dijital çevirici ile donatılmıştır. Bu nedenle müzik seti ve mikrofön için dış bağlantı noktaları sunar. Bulunan bir iç

giriş ile de CD-ROM sürücüsünde çalıştırılan bir müzik CD'sinin saklanması mümkündür.

7 PC'de ekran kartına neden ihtiyaç duyarız?

Ekran kartı, monitör içeriğini ekrana yansıtmak ile sorumludur. Kart, bilgisayar bilgilerini görülebilir harf, sayı veya resimlere çeviren kendi işlemcisine sahiptir. Bu işlemcinin varlığı, özellikle grafik ağırlık uygulamalarda, örneğin bilgisayar oyunları, merkezi işlemcinin (bkz. Soru 2) yükünü hafifleterek çalışma hızında belirgin bir artış sağlar. Bu etki, birçok ekran kartı tarafından üç boyutlu efektlerin görüntülenmesi için

Sabit disk, manyetik veri kaydı ile bilgisayarın uzun süreli hafızasıdır.

kullanılan özel fonksiyonlar ile artırılmıştır. Bu kartlar söz konusu özelliklerinden dolayı 3B hızlandırıcı olarak adlandırılıyor.

Grafik işlemciler, performanslarını kart üzerinde kullanacak yüksek hafıza ile yükseltebilirler. 3B oyunlarda kalite olarak yüksek düzeyde görüntü elde edebilmek için, en az 8 Megabyte ekran kartı hafızası tavsiye edilir. Bazı ekran kartlarında monitör bağlantısı haricinde video uygulamaları için de giriş çıkış noktaları bulunur.

8 LCD ile normal monitör arasındaki fark nedir?

Monitör, ekran kartından alınan bilgileri izlenebilir resimler olarak görüntüler. Birçok aygıt bunun için televizyonlarda da kullanılan klasik bir tüp kullanır. İstenilen birçok bilginin yeterli büyüklükte (ve tabii ki gözler için sağlıklı bir şekilde) görüntülenebilmesi için ekranın köşegeni en azından 43 santimetre (veya 17 inç) büyüklüğünde olmalı.

Bunun haricinde monitörün ekran tazeleme frekansı da en azından 75 Hz (bu, saniyede 75 resim anlamına gelir) olmalıdır. Bundan daha düşük bir değer, baş ağrısına veya görme sorunlarına

yol açabilecek olan titremelere (bkz. Çipucu: Ekranın titreşmesini engelle-yin) neden olacaktır.

Öncekiler resim tüplü monitörlere alternatif olarak akıcı kristal (LCD/Liquid Crystal Display) görüntü birimlerine sahip ince monitörler sunmaya başladılar. Bu aygıtlar titreşim etkilerine ve sağlığa zararlı ışınlara yabancı oldukları için fiyatları da üç veya dört kat daha yüksek.

9 CD, CD-R veya DVD'ler arasındaki fark nedir?

Bir CD-Rom sürücü günümüzde modern bir PC'nin standart donanımı arasında yer alıyor. CD-ROM sürücü, normal bir müzik CD'si ile aynı büyüklüğe ve görüntüye sahip, 650 MB'a kadar bilgi saklayabilen veri CD'lerini okuyabilir. Bu veri CD'lerinin ismi, COMPACT DISC gibi sadece okunabilir anlamına gelen CD-ROM. Bir CD-ROM üzerindeki veriler sabit oldukları için üzerine başka verilerin yazılması mümkün değildir.

İlk olarak CD-R (Compact Disc Recordable) ve CD-RW (Compact Disc Rewritable) veri CD'lerinin bir veya daha fazla kere yazılabilmesine izin veriyorlar. Ancak bunun için yazıcı olarak isimlendirilen özel bir sürücüye ihtiyaç duyulur.

Her gün daha fazla bilgisayar fabrika çıkışı olarak DVD sürücü ile donatılıyor. Bu tür sürücüler sadece CD-ROM'ları değil, aynı zamanda yeni DVD'leri de (Digital Versatile Disk) okuyabiliyor. DVD, üzerinde 17 GigaByte'a kadar veri taşıyabildiği için, örneğin sinema filmlerinin yüksek kalitede izlenmesini mümkün kılıyor.

10 Controller ne anlama geliyor?

İki tür Controller bulunur. İlk olarak merkezi işlemciyi çalışma anında destekleyen işlemciler bulunur, örneğin DMA Controller. Ancak Controller ifadesi daha çok denetim elemanları için geçerlidir. Önceleri sabit diskler, anakart ile sabit disk arasındaki bağlantıyı sağlamak için denetim kartlarına (Controller Cards) gereksinim duyuyorlardı. Günümüzde de bu tür denetim birimlerine gerek duyuluyor, ancak bunlar sabit disk üzerine yerleştirilmiş durumdalar. Geniş bir kablo üzerinde denetim komutları anakarta aktarılıyorlar. ■

LCD monitörler kesinlikle titreşimlere neden olmazlar ve zararlı ışınlar oluşturmazlar.

Bir Sonraki Raunda Kadar Microsoft Nakavt

Microsoft Bölünüyor mu?

Microsoft ikiye mi ayrılacak, yoksa henüz herşey bitmedi mi? Microsoft davasındaki kararın ABD dışındaki kullanıcılar için ne anlama geldiğini de bu yazıda bulacaksınız.

■ Dünyanın en zengin adamı ve dünya çapında öneme sahip yazılım işletmesi Microsoft' un kurucusu Bill Gates zaferlere alışkın; yenilgiler pek ona göre değil. Tekeller hukuku davasındaki dev kuruluşu karşı kararın üzerinden pek bir zaman geçmemişken, o şunları söylemekten kendini alamıyor: "Bu karar yazılım pazarına gereksiz ve haksız bir müdahaledir; üstelik bu öyle bir pazar ki, şimdiye kadar ABD ekonomisinin büyümesinde bir motor rolü oynamıştır."

Ve ardından duyuruyor: "Bu vakanın geriye kalan günlerinin ilk günüdür." Şunu kastediyor olsa gerek: Gates için (en azından henüz) kararın pek bir önemi yok. Yaşamını adadığı eserin parçalanmasına Microsoft'un patronu izin verecek gibi görünmüyor. Temyiz mahkemesi öncesi yeni bir inceleme ve kanıtların gözden geçirilmesi için başvuru yapılmış durumda. Üstelik bu süreç iki yıl ya da daha fazla sürebilir. O zaman da karar ne olursa olsun, Microsoft buna hazırlıklı olacak; isterse yargıç Thomas Penfield Jackson tarafından alınan şirketi bölme kararı bir kez daha onaylanmış olsun.

Microsoft:

Mağlup ve galip

Kendisini tanıyanlar Gates'in sözlerinin ardında yalnızca müteessirlik değil, aynı zamanda taktiksel düşüncelerin yattığını tahmin ediyorlar. Microsoft'un patronunun kendisini tehdit eden yenilgiye hazırlıklı olduğunu ve kendini kaybetmeden sonraki davalara gireceğini düşünüyorlar. Bunun için yeterince neden mevcut.

1. Hesap-kitap: Karar kimse için bir sürpriz niteliği taşımıyor; yargıç Jackson daha üç ay öncesinden bu karar yönünde imada bulunmuştu. Gates kararın olanaklı sonuçlarıyla uğraşmak için yeterince zamana sahipti. Ve karara karşı ilk tepkisi de temyiz süreci için başvuru oldu. Tabii ki Microsoft

bu süreçte daha ılımlı bir kararın beklentisi içinde; böylelikle olanaklı tazminat

davalarından da yakayı sıyırmış olacak. Ania Redmond'luların öncelikle istedikleri zaman kazanmak. Yargıç Jackson'un kararına göre Microsoft önümüzdeki birkaç ay içinde Windows kodunu açıklamak zorunda. Temyiz ile birlikte işletme bu baskıdan kurtulmuş oluyor. Bir sonraki dava sürdüğü sürece işletmenin parçalanması ve Windows sırlarının açıklanması önlenmiş oluyor. Sonuç: Microsoft şimdiye kadar çalıştığı gibi çalışmaya devam ediyor.

2. Rakipsizlik: ABD mahkemeleri Microsoft'u ikiye bölme kararı vermiş durumda. "Microsoft Nr.1" yalnızca Windows 98, Windows NT ve Windows CE gibi işletim sistemleriyle ilgilenecek. "Microsoft Nr.2" ise Word ya da Excel gibi Office programlarına, yani uygulamaya yazılımlarına adayacak kendini. Ayrıca Encarta sözlüğü ile Internet tarayıcısı Explorer da "Microsoft Nr.2" şirketinin faaliyet alanları içinde kalacak. Böylelikle Internet yazılımının gelecek-

teki kardeş firmasının Windows işletim sisteminden bağımsızlığı güvence altına alınmış olacak. Yine de başlangıçta Gates'in imparatorluğu Internet yazılımı alanındaki lider konumunu sürdürecektir. Çünkü rakip Netscape'in tarayıcısı Communicator ile aradaki fark çok büyük: Büyük müşteriler başta olmak üzere Microsoft belirgin bir biçimde daha büyük bir pazar payına sahip.

Office programlarında da durum pek farklı değil. Word&Co. için Star Office ile Lotus ve Corel gibi ABD'deki alternatif Office programlarının dünya pazarındaki konumları önemsiz denecek kadar zayıf. Gidilecek yönü ve tempoyu belirleyen Microsoft. Aynı durum işletim sistemleri için de geçerli. Gerçi Linux kullanıcılarının sayısı giderek artıyor, ancak yapılan tahminlere göre Microsoft'tan ayrılan her bir kişi başına iki yeni Windows kullanıcısı diñliyor.

MICROSOFT DAVASI

En Önemli Aşamalar

Haziran 1990: ABD Kartel Kurulu Microsoft'un işletim sistemleri alanında bir tekel oluşturduğu suçlamasıyla Microsoft'a karşı soruşturma başlatıyor.

Eylül 1994: Netscape kendi ilk Internet tarayıcısı olan Navigator'u piyasaya sürüyor.

Haziran 1995: Microsoft'un Netscape'e baskı uyguladığı ileri sürülüyor.

Kasım 1995: Microsoft kendi tarayıcısı olan Internet Explorer'ı kullanıma sunuyor.

Aralık 1997: Yargıç Jackson Windows ile Internet Explorer'ın birbirinden ayrı olması gerektiğini açıklıyor.

Mayıs 1998: Adalet Bakanlığı ve 20 kadar eyalet Microsoft'u rekabet yasasını ihlal ettiği gerekçeyle dava ediyor.

Kasım 1999: Jackson karardan önce anlaşma sağlanmasını talep ediyor.

Nisan 2000: Jackson Microsoft'u suçlu buluyor.

Haziran 2000: Karar açıklanıyor: Microsoft birbirinden bağımsız iki işletmeye bölünecek.

3. Yeni şanslar: Microsoft hissedarları kararı olumlu karşıladılar. Amerikan borsasında son aylarda yaşanan durgunluk yerini karardan kısa bir süre sonra Microsoft hisselerinin yükselmesine bıraktı. Ve borsa uzmanları daha da fazla yükseliş olacağı kehanetinde bulunuyor. Kararın olası bir onayla birlikte işletme gelecek yıllarda lider konumunu kısmen kaybetse bile, yeni iki Microsoft kardeş firma daha da fazla müşteri ihtiyaçlarına yönelik çalışmak zorunda kalacak. Hissedarların beklentisi hala rekabet konumunu koruyan işletmenin gelecek yıllarda daha güçlü bir rekabete maruz kalacağı. Bu da daha hızlı güncellemeler, yazılımda daha az yanlışlar ve her şeyden önce düşük fiyatlar anlamına geliyor. Ancak spekülasyonların uluslararası borsalarda kısa vadeli kazançlar beklentisinden vazgeçmeleri gerekiyor.

İş dünyası: Microsoft zemin kaybediyor

Özel kullanıcılar için işletim sistemleri ve Office paketleri tekeli hala Microsoft'un elinde bulunuyor. Ufukta ciddiye alınacak bir rakip görünmüyor. Internet tarayıcısının pazar payını büyütmesi için sirtını online dev AOL'a dayayan Netscape zemin kazanmakta güçlük çekiyor.

Düna karşılık Gates'in profesyonel kullanıcılara ve iş dünyasına yönelik yola çıkış noktası daha az elverişli. Ülkemizde pek tanınmayan Apache gibi işletmeler uluslararası planda sunucu yazılımı ile olay yaratıyor. Yine bunlardan biri veritabanı uzmanı Oracle ise, Microsoft'un süper bilgisayarlar için bir veritabanı yazılımı olan SQL-sunucuları safdışı bırakmak yolunda emin adımlarla ilerliyor. İşte en büyük ölçülerin da böylesi profesyonel çevrelerde yapıldığını da unutmamak gerekiyor.

Kararın ABD dışındaki ülkeler için anlamı

Kararın kısa vadede Microsoft'un yazılım ve fiyat politikasına bir etkide bulunması beklenmiyor. Gelecek günlerdeki temyiz sürecine istinaden Gates tekeli bölme kararına bağlayıcıymış gözüyle bakmıyor. Windows şirketi zorlu ve her şeyden önce uzun bir yargılama dönemine hazırlanıyor.

Uzun vadeli gelişmelerden şu an bahset-

mek spekülasyon olacaktır: Bill Gates imparatorluğunu iki yıl içinde ikiye bölmeye hazır mı acaba? Eğer hazırsa, her halükarda rekabet gücü için güçlü bir müttefik olan kullanıcıyı kendi saflarına çekmesi gerekiyor. Ürünlerin kalitesinin yükselmesi ve fiyatlarının düşmesi olanaklı olabilir.

Berni Arslançoğlu / iger@chic.com.tr

SORU:

Microsoft Davası ile İlgili 5 Soru

1. Microsoft gerçekten de iki ayrı işletmeye bölünecek mi?

Bu gerçi mümkün, ancak tabii ki kısa vadede değil. Microsoft ilan ettiği temyiz sürecini olabildiğince uzatmak için her türlü hukuki yoldan yararlanacak. Bu zaman içinde de Gates'in şirketi kendini hazırlayacak.

2. Pekli Microsoft şimdi liderlik konumunu yitirecek mi?

Bu olası görünmüyor. İşletmenin yapısı gelecekte ne olursa olsun, işletim sistemleri, Internet tarayıcıları ve Office paketleri pazarın lideri olmayı sürdürecektir.

3. Kararın Microsoft hissedarları açısından anlamı nedir?

Hisseler kararın üzerinden daha az bir zaman geçmesine rağmen hafif bir yükselme eğilimi gösterdiler. Bu eğilim süreceğe benziyor, çünkü hissedarlar daha iyi bir ürün politikası ve elverişli fiyatlar beklentisi içinde. Ancak kısa vadeli kazançlar beklemek yanlış olur.

4. Rakipler ne yapıyor?

Karar AOL, Netscape, Sun&Co. için öncelikle moral kazandıran bir zafer niteliği taşıyor. Ancak Microsoft kararın gereklerini yerine getirmek yerine sirtını tümüyle temyiz sürecine dayadığı içindir ki, şimdilik pazar paylarında bir değişiklik olmayacak.

5. Kullanıcılar açısından sonuçlar neler?

Microsoft ürünleri ucuzlayabilir. Lider konumda kalabilmek için Windows&Co.'nun kalitesinin de iyileştirilmesi gerekiyor.

Dijital TV'nin Getirdikleri

Artık TV Yayınları da Sayısal

Artık biz de çok daha kaliteli TV yayınları izleyebiliyoruz. Sinema kalitesinde dolby digital ses ve neredeyse 3 boyutlu gibi görüntüler artık kendi evimizin salonlarında, çerçerlerimiz de yanımızda.

■ Dijital yayıncılık tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizde de hızla yayılıyor. Uydı üzerinden yayın yapan dijital kanalların kablolu TV'den en büyük farkı, ses ve görüntü kalitesi. Bunun yanı sıra, dijital yayınların ileriye dönük farklı planları var. Interaktif hizmetler ve TV üzerinden surf imkanı bunlardan sadece birkaçı.

Şu anda ülkemizde halihazırda iki adet dijital yayın kuruluşu var. Bunlardan bir tanesi DigiTürk, diğeri de Star Digital. Her iki yayıncı da daha çok kısa bir zamandır sahnedeler ve ileriye dönük planlarıyla, biz izleyicilerin önüne geçiyorlar. Her ikisi de söz бүлүгі etmişçesine "interaktif" kelimelerini kullanıyorlar.

"Türkiye'nin Dijital Yayın Platformu DigiTürk" sloganıyla Nisan 2000 itibarıyla yayınlarına başlayan DigiTürk, Eutelsat W3 uydusu aracılığıyla yayın yapıyor ve Türkiye'den ve dünyadan 85

TV, radyo ve dijital müzik kanadını dijital yayın teknolojisiyle izleyicilere ulaştırıyor. DigiTürk, Türkiye'de ilk olarak, 6 adetli "Izle ve Öde" sistemiyle sunulan toplam 10 film kanalının yanı sıra, birçok yabancı TV yayını da "Orijinal-Türkçe" dil seçeneği ile ekranlara getiriyor.

Izle ve öde sistemi sayesinde izlediğiniz kadar ödeyin

DigiTürk Vizyon, Türkiye'de ilk kez DigiTürk üyelerine sunulan yeni bir teknoloji. "Izle ve Öde" sistemi sayesinde, DigiTürk Vizyon kanallarında yer alan 6 farklı sinema salonunda yakın dönemde gösterilmiş filmleri, konser, spor karşılaşmalarını ve diğer gösterimleri "Izle ve Öde" avantajıyla yani izlediğiniz programın bedeli kadar ödeme yaparak seyredebilirsiniz.

DigiTürk'ün kullanıcılarına evlerinden çıkmadan bir sinema ve eğlence

merkezinin keyfini yaşamak amacıyla sunduğu DigiTürk Vizyon'da yer alan ve "Salon" adı verilen 6 farklı kanalda en büyük avantaj ise tüm bu saydığımız yayın çeşitlerini değişik saatlerde, farklı salonlarda izleyebilme ayrıcalığı. Sinemaya gitme keyfini evinizde de yaşamayı sağlayan Vizyon salonlarında izlemek istediğiniz filmin saatini belirlemeniz yeterli oluyor.

DigiTürk üyelerine sunulan bu avantaja, DigiTürk yayın paketlerinden herhangi birini satın alarak sahip olmak mümkün.

Dijital yayınlar bir kulu aracılığıyla dönüştürülüyor.

Kanallar ister İngilizce, ister Türkçe...

DigiTurk ile tüm filmleri ve bazı yabancı kanalları ister Türkçe ister İngilizce olarak izleme imkanı mevcut. Bunun için yapmanız gereken tek şey, DigiKutu kumandasının dil tuşuna basarak izlediğiniz yayını istediğiniz seçeneğe getirmek.

DigiTurk'ün kullanıcılarına sunduğu, Standart ve Extra olarak adlandırılan 2 farklı yayın paketi mevcut. DigiTurk, bu yayın paketlerinde 10 yeni film kanalı sunuyor. Bunlar sadece DigiTurk'te yayınlanacak Hallmark, MovieMax, MovieMax2, SinemaTurk ve 6 adet "İzle ve Öde Kanalı". Bu kanallardan SinemaTurk ise DigiTurk ailesine

diğer program başladığında sizi uyararak birlikte başka bir kanalı seyrederken bile işaretlediğiniz kanalın ekrana gelmesini sağlar.

DigiTurk'ün kanal kilidi özelliği sayesinde sizin dışınızla diğerlerin veya çocuklarınızın izlemesini istemediğiniz programları, Kanal Kilidi özelliğiyle kilitleyebilirsiniz. Bunu yapmak için de size özel gelen şifrenizi kullanmanız yeterli olacaktır. Yapmanız gereken tek şey, kendi belirlediğiniz yeni şifrenizle şifre sorma özelliğini aktif duruma getirmek.

Geleceğin alışveriş ve bankacılık işlemleri Eylül itibarıyla DigiTurk'te Türk izleyicisinin kullanımına sunulacak. İzleyici dijital yayın teknolojisiyle televizyonunu izlerken, kumandasının bir tu-

versine Hazırlık Kanalı, MEF dershanesinin öğretim kadrosunu televizyonunuza getiriyor.

24 saat kesintisiz yayın yapan kanalın en önemli özelliği ise, ders kaçırma problemi olmaksızın tekrar yayınlarıyla adaylara öğrendiğinden emin oluncaya kadar bilgilerini tekrarlama şansını tanıması.

Diğer dijital yayını ise, Star Digital, "İletişim dünyasının yeni yıldızı Star Di-

NASIL ABONE OLACAĞIM?

Üyelik ve Fiyat Bilgileri

DigiTurk'e üye olmak için başlangıçla bir keraye mahsus olmak üzere 35 milyon lira ödenmektedir. Bireylerin özel kullanıma yönelik istakleri de DigiTurk tarafından değerlendiriliyor. Bunun dışında bir de üyeye verilen DigiKutu için ayda 3 milyon lira kira ödeniyor. DigiTurk'te 2 çeşit yayın paketi bulunuyor. Bunlardan birincisi standart paket. Bu paket için ise, ayda 5 milyon ödenmesi gerekmektedir. Tanıtım amacıyla standart paket almış olanlar birkaç ay ücret ödemediği ekstra paketteki yayınları da izleyebilecekler.

Izle ve Öde kanallarındaki (şu anda 6 adet salon var) filmleri izlemek istediğinizde de, film başına 2 milyon lira ödememiz gerekmektedir.

MEF Digital üyesi olup üniversiteye hazırlanmak isteyenler ise 2 tip paketen faydalanabilir. 1. paketin üyeliği için aylık ücret 7 milyon 500 bin lira iken, 2. tip paketin fiyatı ise 10 milyon lira olarak belirlenmiştir.

1. paket 9 adet ders kitabı, deneme sınavı ücreti ve DigiKutu kira ücreti ile birlikte 13 milyon 500 bin lira iken, 2. paket için toplam maliyet 16 milyon liraya çıkıyor.

Star Digital'da ise şu anda iki adet kampanya var. Üye olmak isteyen kişiler 259 milyon 900 bin lira ödedikleri takdirde 12 ay Star Digital ve DigiKutu kirasını, 12 aylık Telefon bedelini ödemiş oluyorlar. Bu durumda uydu anten sistemi geliyor ve üyeler ücretsiz montaj hakkından da faydalanabiliyorlar.

Eğer üye olma isteyen kişinin uydu anteni varsa, o zaman 12 ay Star Digital ve DigiKutu kirası ile 12 aylık Telefon bedeli için 229 milyon 900 bin lira ödüyor.

Star Digital'e üyelik hakkındaki bilgileri www.stardigital.com'den alabilirsiniz.

Temmuz ayında katılan yeni üye.

Televizyon, film ve müzik kanallarının yanı sıra, Türkiye'de ilk kez, bölgesel ve ülke çapında yayın yapan toplam 7 stereo radyo kanalı da dijital teknoloji sayesinde ses kalitesinden hiç bir şey kaybetmeden dinlenebiliyor.

Ayrıca DigiTurk, 24 saat boyunca kesintisiz yayın yapan yepyeni film kanallarının yanı sıra, sayısı sürekli artan, farklı temalardaki çok sayıda kanalı, DVD netliğinde görüntü ve CD kalitesinde ses yayınıyla izleyicilere ulaştırıyor.

DigiTurk'te kanallar ve programlarla ilgili tüm bilgilere E-Rehber'den ulaşmak mümkün. Çok yakında borsadan hava durumuna ve hatta günlük haberlere kadar hayatınızı kolaylaştıracak her türlü bilgiye yine E-Rehber aracılığıyla ulaşmak mümkün olacak.

DigiTurk'ün E-Rehber aracılığıyla sizlere sunduğu bir diğer yenilik ise her bir tarihte izleyeceğimiz programları E-Rehber'i kullanarak saprayabilmeye ayrıcalığı. Böylece televizyonunuz, işaretledi-

ğinizle evinden alışveriş yapabilecek, DigiTurk'ün interaktif bankacılık hizmeti sayesinde bankasıyla bağlantı kurarak yatırımlarını evinden çıkmadan yönlendirebilecek.

DigiTurk üyeleri her türlü bilgiye yine dijital teknolojinin en üstün avantajlarında interaktif hizmetler sayesinde ulaşabilecekler. DigiKutu'nun kumandasını kullanarak televizyonda oynayabileceğiniz pek çok oyun ise yine bu interaktif dünyanın eğlence ile birleştiği nokta olacak.

Üyeler, TV üzerinden DigiKutu kumandasını kullanarak oynayacakları çok sayıda bildik oyunun yanında dünyaca ünlü "strarepk oyunlara" da yine evlerindeki TV aracılığıyla ulaşacaklar.

Kuraa gitmeden Üniversiteye hazırlık

DigiTurk'ün yeni Üniversite Hazırlık kanalı sayesinde artık üniversite adayları dershaneyi evlerindeki televizyondan seyredecekler. Türkiye'nin her noktasına aynı anda ulaşan DigiTurk'ün Üni-

gital" sloganını kullanan Star Digital, sanal dünyayı televizyon ile evlere taşıyor. İnteraktif iletişimde TV dönemini başlatarak Star Digital ile izleyiciler dile-dikleri TV kanalı seyredebilecek, bilgisayar veya başka bir özel donanım gerektirmeden tüm interaktif hizmetlerden yararlanabilecekler.

Star Digital sisteminde, televizyona bağlanacak bir uydu receiver sayesinde interaktif video oyunları oynayabilmek, on-line alışveriş, borsa ve bankacılık işlemleri gerçekleştirebilmek. Telefon kanalı ile Türkiye Birinci Ligi futbol karşılaşmalarını izlemek ve film kanallarından dizilere, çocuklara yönelik televizyonlardan belgesel yayınlara, spora kadar çok geniş bir yayın yelpazesinden yararlanmak mümkün.

Dijital yayıncılık uydu aracılığı ile yapılan bir çalıştırma olduğu için DVD görüntü netliği ve CD kalitesindeki ses berraklığının yanı sıra, çağın en önemli ihtiyaçlarından biri olan bilgi iletişimine de çok geniş olanaklar tanıyor. Sis-

www.digiturk.gen.tr adresinde Digi Türk ile ilgili yenilikleri bulabilirsiniz.

tem, her izleyicinin zevkine uygun bir seçim yapabileceği, dünyadan ve Türkiye'den 100'e yakın TV yayını, televizyon kumandaları ile evlere taşıyor.

İnteraktif hizmetler de bundan sonra evinizde

Türk TV izleyicisine ilk kez sunulan dijital yayıncılık sistemi Star Digital, interaktif dijital yayıncılık ile seyirciye televizyon izlemenin ötesinde, TV ile iletişim ve üçüncü kuruluşları da araya ala-

rak çok fonksiyonlu iletişim sağlama kolaylığı sunuyor. Star Digital ayrıca, MTV, SKY NEWS, RTL 2, SAT 1, VH 1 gibi kanalları da uydu receiver ile seyretilme imkanı sağlıyor.

Gerekli olan yeni yasalar çıktıktan sonra, Star Digital interaktif hizmetler konusundaki çalışmalarını hızlandıracak. Kullanıcılar Star Digital üzerinden İnternet'e bağlanıp surf yapma imkanına da kavuşacak. ■

Rona Çamcıoğlu/Şişli Çiğdemli

SIKÇA SORULAN SORULAR

Merak Ettikleriniz

SORU: Dijital yayınları izlemek için mevcut televizyonumu kullanabilir miyim?

CEVAP: Evet, kullanabilirsiniz. Yayınları TV'nize uygun hale getiren kutu sayesinde yeni bir TV almanıza gerek yok. Fakat TV'nizin scart girişi varsa yayınları çok daha kaliteli izleyeceksiniz demektir.

SORU: Yerli kanallar analog yayın yapıyor. Dijital yayınlar gelince bu kanalları izleyebilecek miyim?

CEVAP: Elbette izleyebileceksiniz. Analog yayın yapan kanalların sinyalleri dijital hale getirilecek ve siz bu işlemin sonucunda izleyebileceksiniz.

SORU: Çanak anten radyasyon yayar mı?

CEVAP: Çanak antenin hiç bir zararı yoktur. Verici değil sadece alıcı bir antendir.

SORU: Günümüzde kullandığımız TV sistemini dijital olanıyla değiştirmek ne getirecek?

CEVAP: Tüm medya teknolojilerinde dijitalle dönüş yaşanıyor. Örneğin uydu üzerinden yayın yapan tüm kuruluşlar başından beri dijital hizmet veriyorlar. Fakat son zamanlarda televizyonların abalarının günde büyümesi ve tekno-

lojik açıdan çok daha gelişkin hale gelmeleri sonucunda, kısıtlı çözünürlük özellikleri ve renklerin net olmaması ciddi problemlere yol açmaya başladı.

Televizyon yayıncılığı endüstrisini geliştirmek için de dijital yayıncılığa geçmek gerekiyordu.

SORU: Dijital TV nedir?

CEVAP: Dijital TV uydu üzerinden yayın yapan televizyon sistemidir. Bu yayın türü bir ATSC (Advanced Television System Committee) standardı olan A/53'un üzerine temellendirilmiştir.

Dijital TV sayesinde yayın kuruluşları çok daha güçlü ve kaliteli yayınlar yapabilecekler. Çok daha geniş ekranlarda, çok daha yüksek çözünürlüklerde yayın izlemek mümkün olacak. Çok daha kaliteli renklerin yanı sıra, ses açısından da büyük gelişmeler kullanıcılar tarafından algılanıyor olacak. Kullanıcılar için birçok yeni servis de sırada bekliyor.

SORU: Dijital TV bu gelişmeleri nasıl sağlayacak?

CEVAP: Dijital TV sayesinde, televizyonunuzdaki görüntüler, ses ve yeni veriler analog sinyaller vasıtasıyla değil, dijital olarak yollanacak. Var olan televizyon kanallarının üzerinden veri transferini gerçekleştirmek için de dijital sıkıştırma tek-

nikleri kullanılıyor.

SORU: Transfer işlemi sırasında yayıncılar dijital TV yayını nasıl yapacaklar?

CEVAP: Bu işlemler sırasında televizyon istasyonları hem var olan analog kanalı hem de yeni bir dijital TV kullanıyor olacak. Analog kanal kullanıcıların eski TV sistemleriyle analog yayınları izlemelerine izin verecek. Dijital yayınları izlemek isteyenler ise, ya yeni dijital TV setlerini satın alacak ya da sistemle gelen dönüştürücü kutuları kullanacak.

SORU: Dijital yayınları izlemek için dışarıya takılacak bir antene ihtiyacım olacak mı? Şu anki televizyonumla kullandığım anten yeterli olacak mı?

CEVAP: Dijital yayınlar günümüzün analog yayınları gibi dışarıya takılan antenlerle çalışmaktadır. Eğer dışarıda bir anteniniz varsa ve bu anten UHF kanallarını alıyorsa, o zaman dijital TV ile de çalışacak demektir.

SORU: Var olan TV kanallarını da dijital TV seçimi kullanarak izleyebileceğimi mi?

CEVAP: Evet, dijital TV setleri analog TV programlarıyla da uyumlu olacak. Bu yeni dijital setler sayesinde, geleneksel TV seünlere izlediğiniz tüm programları ve dijital yayınları izleyebileceksiniz.

Alternatif Arabirimler

Bağlantı Aranıyor

Tarayıcı, CD yazıcı, DVD sürücü, sabit disk, yazıcı, harici kayıt üniteleri veya DVD cihazları; aslında bilgisayarınıza hangi ağırlıklı alırsanız alın en ideal arabirimi seçme sorunu her zaman karşınızdadır.

■ Sayıları yüksek ve uygulamaları çok yönlü. Burada sözü edilen farklı harici aygıtları bilgisayara bağlamak için gereken arabirimler. SCSI'den EIDE'ye, FireWire'den USB'ye ve paralel ve seri arabirimlere kadar pek çok seçenek sa-

yesinde bilgisayara ek cihazlar bağlamak mümkün oluyor. Arabirimler arasındaki performans farkı çok fazla değil, aynı şekilde cihazlar ve her arabirim tipinin denetleyicisi (controller) arasındaki fiyat farkı da öyle. İdeal arabirim sorusuna cevap ararken her tip arabirimin her amaca uygun olmadığı da unutulmamalı.

Paralel port artık eskidi, devir USB devri

Kısa bir süre öncesine kadar paralel arabirimler yerel yazıcılar için tek seçenektir. Hatta cihazlarını uzun süre SCSI arabirimini ile geliştiren scanner üreticileri bile birkaç yıl önce paralel porta geçiş yaptılar ve arabirim sayesinde düşen cihaz fiyatlarıyla büyük kitlelere hitap etmeye başladılar. LPT cihazlarını paralel arabirimlerin farklı işletim modlarına uyumlu hale getirme sırasında oluşan sayısız kurulum sorunu ve çoğu zaman iki cihazın rastgele bağlanmasıyla kötü çalışan döngü yapısı, paralel portun arabirim olarak görünmesinden çok destek çözüm olarak kullanılmamasına neden oldu. Ancak paralel portun da rakipçisi yola çıkmış durumda: USB. Pazar, USB'nin avantajlarını keşfettiğinden beri Universal Serial Bus'un standart arabirim olarak yerini alıp paralel portun hakimiyetini sona erdireceği netleşti. O nedenle daha şimdiden bir yazıcı veya scanner alırken paralel port yerine USB portu bağlantısı desteklemesinde yarar var. Burada var olduğu kabul edilen tek koşul işletim sisteminin USB destekli olması. Microsoft işletim sistemleri Windows 98 ve Windows 2000 (cihaz üreticisinin doğru sürücülerini kullandığı kabul edilirse) hiçbir sorun çıkarmıyor. Örneğin Linux gibi diğer işletim sistemlerinde kullanmak istediğiniz USB cihazı için uygun sürücü olup olmadığını ve Universal Serial Bus'un Root-Hub'unun sistem içine entegre edilip edilemediğini önceden öğrenmekte yarar var.

Yazıcı üreticileri kullanıcının karar vermesini kolaylaştırıyorlar. Her USB

USB'li modemler ek güç adaptörlerine ihtiyaç duymazlar

yazıcıyı paralel bir arabirim ile bir Centronics bağlantısının kullanımını sağlıyor. Böylece yazıcı host sisteme uygun arabirimle çalıştırılabilir.

Scanner'lar için durum farklı. Düşük fiyatlı cihazlar standart olarak tek bir arabirimle çalışıyor. Burada USB ve paralel port arasında seçim yapmak mümkün. Orta fiyatlı cihazlar için USB ve SCSI, LPT ve USB cihazları ile çift port çözümleri var.

USB 2.0 hızlandırıcısı ile yüksek transfer hızları

Şu an için USB (sürüm 1.1) paralel porta kıyasla sadece sınırlı performans avantajı sağlıyor. Üstelik paralel port teorik olarak ECP/PPP modunda USB'ye oranla daha hızlı olmalıyken pratikte USB'nin paralel arabirimleri geçtiği görülüyor. Şu an netleşmiş olan USB 2.0 özellikli cihazlar en geç önümüzdeki yıl pazara çıkacaklarında sağlam performans farkları ortaya çıkacak.

USB yazıcıları halen Centronics Paralel Portu arabirimini de kullanıyorlar.

TEMEL BİLGİLER

Fiber Kanal

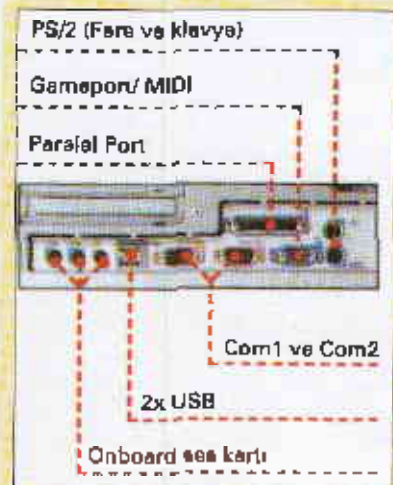
Fiber Kanal, SCSI'nin güçlü High-End rakibi olarak gelişecek. Fiber kanal özel olarak High-End-Server alanında uzun maksimum kablo uzunlukları ve bant genişliği ile SCSI'ye orantı önemli avantajlara sahip. Önümüzdeki yıllara bakıldığında fiber kanalın pazar payı cihaz, kontrol kartı ve kablo fiyatları nedeniyle artırılacak.

PS/2, COM ve LPT

PC'nin bugünkü şekliyle standart arabirimli günleri sayılı. Klavye ve fare, modem ve yazıcı ve bugüne kadar kullanılan diğer tüm standart arabirimler orta vadeli dönemde USB ile PC'ye bağlanacak. Burada kullanıcı memnuniyetinin artmasının yanı sıra USB'nin veri oranları da diğer standart arabirim tiplerini sönük bırakıyor. USB'ye hızlı geçişin tek aksayan yönü farklı işletim sistemlerindeki seri arabirimlerin entegrasyonu olabilir.

Donanım

Pazarda USB ve Ultra ATA-EIDE için eski ana kartlar üzerinde bile yeni arabirim tekniklerinin zevkini çıkarmanızı sağlayan sayısız PCI kontrol kartı var.

Bugünkü PC'lerin standart arabirimleri.

480 Mbit/s (60 MB/s) seri arabirimler için bant genişliği olacak. Bu sadece tarayıcıları hızlandırmak ve SCSI arabirimini bu ürün grubu için gereksiz kılmakla kalmayacak, aynı zamanda tüm harici (çıkartılabilir) kayıt cihazları pazarını da USB için açmış olacak. Eski USB 1.1 cihazlarının desteği, USB'nin şu an üzerinde çalışılan 2.0 adımıyla tam geriye uyumluluk ile garanti ediliyor. USB 2.0 aynı zamanda FireWire arabirimlerinin (IEEE1394) da pazar payını kapacak. Bunun nedeni: Yeni USB teknolojisi artan yaygınlığı ile sadece FireWire olarak görünmekle kalmayıp sürüm 2.0 ile birlikte tüm dijital video işlemeyle (DV) ilgili ürün grupları için de uygun olacak. Bugüne kadar bu ürün grubu hemen hemen FireWire'a endeksli olarak kullanıldı. Bu nedenle USB 2.0 kısa sürede FireWire'ın ölümcül düşmanı olabilir. Yüksek veri transfer oranı, harici bağlantı seçenekleri, desteklenen ve eş zamanlı çalıştırılabilen cihazların çokluğu ile masa üstü alanında da hala çok fazla avantajı olan SCSI arabirimi de USB Bus'un rekabetinden etkilenebilir. Masa üstü alanında SCSI için geçerli olan tüm argümanlar USB 2.0 ile çok daha güçlü. 60 MB/s, Hot-Plugging özelliği ve daha pek çok özelliklerle USB arabirim için birinci tercih olacak.

Disk bağlantısını arıyor: IDE artık SCSI'ye yetiştirildi

Daha bundan iki yıl önce yüksek ölçülebilirlik, performans ve SCSI sabit diskler için ideal bağlantıydı. Ancak bu

Ultra-ATA/66 protokolü ile birlikte değişti ve en geç Ultra-ATA/100 protokolünün pazara çıkmasıyla tarihe karışacak. Ultra-ATA/100 EIDE cihazları için saniyede 100 megabyte gibi bir bant genişliği sağlıyor. Ancak bu daha IDE'nin sonucu değil. Seri ATA hazır olarak bekliyor ve 2001 ortasından itibaren saniyede 150 megabyte gibi bir veri transfer oranıyla sınırlanmış insanları mest edecek. Seri IDE arabirimi için diğer iki geliştirme adımı maksimum veri transfer oranı konusunda sonraki yıllarda yeterince alan bırakıyor. Seri ATA'nın tam geriye uyumluluğu yeni arabirim tipinin pazara girmesini kolaylaştıracak ve bu IDE arabirimini çok daha heyecanlı hale getirecek.

Ancak bugün bile saniyede 100 megabyte'a ulaşan EIDE veri transfer oranlarıyla masaüstü alanında SCSI'yi tercih etmek için pek bir neden kalmadı. Giriş seviyesi sunucu (server) alanı bile uzun süredir yalnızca SCSI'de bulunduğunu artık EIDE'de de bulabiliyor; artırılmış performans ve veri güvenliği ile RAID (Redundant Array of Independent/Inexpensive Disks) çözümleri.

IDE arabiriminin her bir üst modeli için ek kontrol kartları, hızlı disklerin hatta eski anakartlar üzerinde de çalıştırılmasını ve eski anakartların yeni çok büyük disklerle yaşadığı BIOS sorunlarını bile ortadan kaldırmayı sağlıyor. Amerikan şirketi olan Promise (www.promise.com) her protokol tipi için PCI kontrol kartı ve PCI-RAID denetleyicisi sunan kaliteli IDE kontrol kartlarının pazar liderlerinden. SCSI

konusunda uzman Adaptec'in bile artık ürün katalogunda bir Ultra-DMA RAID çözümü var. Adaptec yaklaşık 400 dolarlık fiyatı ile hala SCSI kriterlerine bağlı,

Sonuç: USB ve EIDE
bugünün ve yarının yıldızları

USB ve FIDE bugünün, yarının ve önümüzdeki günlerin arabirimleri. Seri ve paralel ölüyor. SCSI ise ancak server'larda yaşayacak. ☐

Ali Shamsyan (es.am@yandex.com)

TEMEL BİLGİLER

Harici Sürücüler

Universal Serial Bus 2.0 sürümü hazır olana kadar SCSI arabirimi harici kayıt sürücülerini çalıştırmak için birinci tercih. IDE dahili kayıt sürücülerinin işletimi için ideal, ancak sınırlı kablo uzunluğundan dolayı dışarda kullanılmıyor ve harici cihazlar için cazip değil.

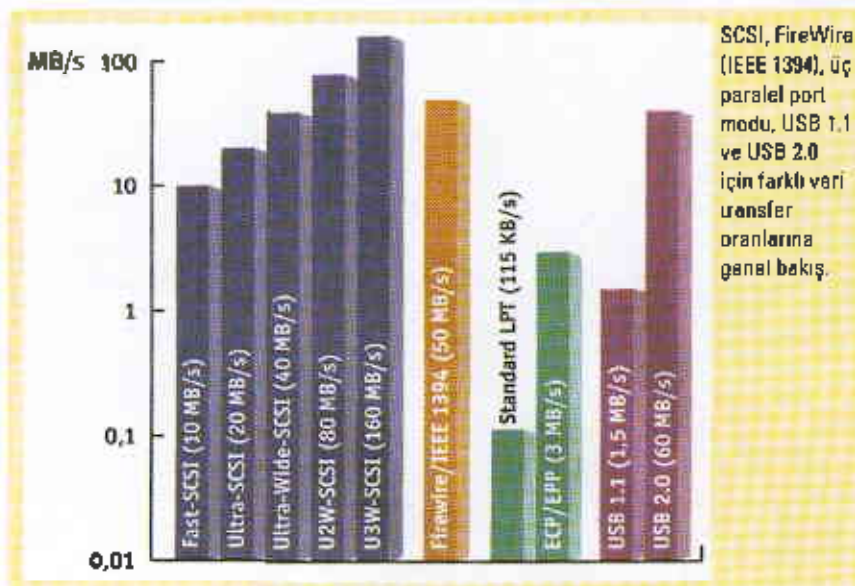
MO-sürücüler CD-ROM ve CD yazıcılar, Zip vb. gibi harici cihazlar bugün paralel port veya USB 1.1 arabirim ile satılıyor. Ancak bu sadece bir acil durum çözümü olarak görülmeli, çünkü paralel arabirim, USB ve paralel portta tüm sürücü ve kurulum sorunlarının yanı sıra 1MB/s'lik sınırlı veri oranı kullanılabiliyor. Pratikte maksimum veri oranı genellikle bu oranın daha da altında oluyor. Örneğin bir LPT veya USB yazıcısının maksimum yazma hızı dörttür.

Kontrol Listesi

Universal Serial Bus (USB)
Universal Serial Bus 1.1 sürümünde modem, yazıcı, tarayıcı, oyun denetleyicileri ve fare, klavye gibi veri girme cihazlarının işletimine uygundur. Diğer iletişim sistemlerinin ardan entegrasyonu ve sürüm 2.0 ile USB ihtiyacı da arıyor. Bant genişliği konusunda hassas DV ürünleri bile Universal Serial Bus ile FireWire'nin yanında bir arabirim bulabilecekler.

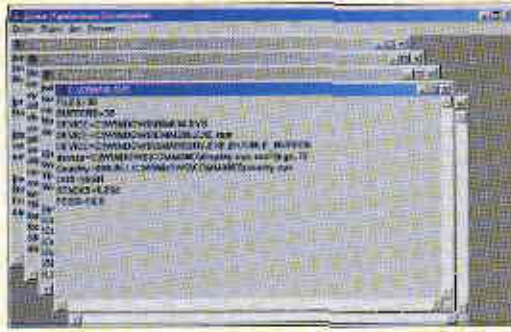
EIDE (Ultra-ATA, Serial ATA)

SCSI'ye kıyasla IDE cihazlarının daha düşük fiyatları ve performans farklarından dolayı SCSI arabirimi en azından masa üstü alanında son demlerine geldi. IDE son yıllardaki gelişmelerle SCSI'nin önüne geçti ve server alanında da pazar payını kapatacağı henzer.

Taşkhan'daki bazı programları kaldırdım ama bir işe yaramadı. Başarım Windows yeni açıldığında %80 civarında oluyor. Düşüğünde bazen mouse duymuyor veya bir şeyler seçiyor ve aniden ekranın başka bir kögesine zıplıyor. (Ben bu anda mouse'u kullanmıyorum) bundan önce kullandığım 200MMX makinemde de aynı sorunla karşılaşmışım. Birde internete gezinirken Windows SWAP dosyası açıyor. Bu dosya genellikle 315Mb civarında oluyor. Bu da gene makineyi yavaşlatı-

ekran kartı arasındaki trafik sırasında RAM'den kullandığı için sistemimizi yavaşlatmaktadır. Bu da veri transferindeki hızlardan dolayı oluşmaktadır. Bilgisayarımızın hızını yükseltmek için DOS işletim sistemindeki bazı komutlardan yararlanabiliriz. Örnek olarak CONFIG.SYS dosyamızdaki ufak birkaç değişiklikle bu başarım yüzdesini biraz daha arttırabilir ve sistemimizi rahatlatabiliriz. Bu işlemi yapabilmek için Başlat\Çalıştır\Sysedit yazdığımızda karşı-

Sistem Yapılandırma Yöneticisi'nden açılış dosyalarına ulaşp istediğiniz değişikliği gerçekleştirebilirsiniz.

yor. Bu başarımın düşmesinden kaynaklanıyor olabilir mi?

Diğer bir sorunuz da Hard diske ilgili; bazı klasörleri incelediğinizde makine geçici bir süre kilitleniyor. Sanki bir şeyi okuyamıyormuş gibi davranıyor, bir süre sonra normale dönüyor. Hard disk UDMA33 kipinde çalışıyor ve S.M.A.R.T. açık.

Yayın hayatınızda başarılar diler, ilginize teşekkür ederim.

CHIP Öncelikle işe RAM'lerinizden başlamayı düşünüyoruz. Çünkü verdiğiniz bilgilerde 96MB SDRAM olarak belirtmişsiniz. Bunu biz 64MB+32MB SDRAM olarak düşündük. Eğer 32MB'lık RAM'iniz 66MHz hızında ise ve 64MB'lık RAM'iniz de 100MHz hızında ise çoğu sistemde olduğu gibi saat hızlarının farklı olmasından dolayı bilgisayarınızı yavaşlatması ve sisteminizin bir yerden sonra kilitlenmesine yol açacaktır. Bu yüzden öncelikle bunları kontrol etmenizi öneriyoruz. Voodoo chipsetli bir kart ile

mıza Sistem Yapılandırma Düzenleyicisi açılacaktır. Buradan CONFIG.SYS dosyanızı editleyebiliriz. Aşağıda örnek bir CONFIG.SYS dosyası verilmiştir.

Bilgisayarınızda bulunan RAM haricinde, Windows işletim sistemi kendi bünyesinde bir geçici bellek oluşturmaktadır ki bu da SWAP bellek dediğimiz bir bellektir. Dosya (Win386swap) gibi görünmesine rağmen, HDD üzerindeki bir bellek olarak nitelendirilmemiz daha doğru olacaktır. Bu işlemin sisteminizin gerekli olduğunda kullanacağı bir bellek olup HDD üzerine yazılmaktadır. Ne kadar fazla program çalıştırırsak bellek boyutu o kadar artacaktır. Windows işletim sistemi RAM içerisindeki okumaları ve yazma işlemlerini buradan da yapmaktadır. Sabitdiskinizdeki sorunuz, ScanDisk veya Defrag yapmanız olmasından veya sabitdiskiniz üzerinde fiziksel hataların olabileme ihtimalinden kaynaklanıyordu.

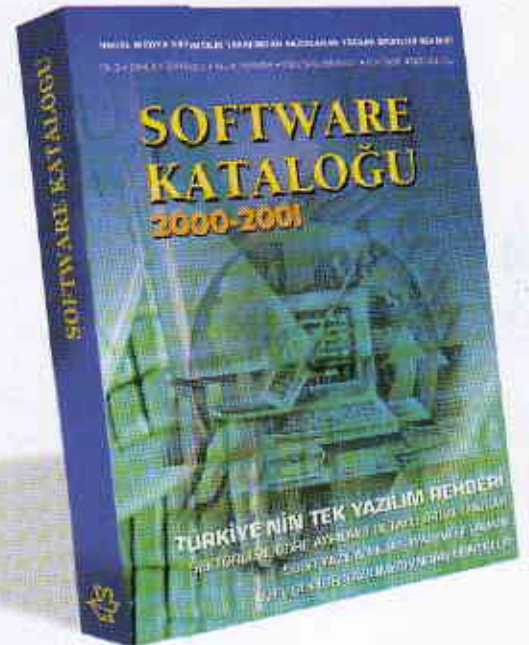
Software Kataloğu

Eğitim Yazılımlarından CadCam'e,
Karar Destek Yazılımlarından
Ticari Yazılımlara kadar; çeşitli sektörler için
hazırlanan programların ayrıntılı bilgileri...
Sektörlere göre ayrılmış detaylı ürün tanıtımı...

3. sayı Bilişim 2000'de

(9. Salon, No: 243)

Türkiye'nin tek yazılım rehberi,
konusunda en geniş kaynak!

Fuar süresince 4,5 milyon olan fiyatı
3.250.000.- TL

FORM

Adı / Soyadı

Şirket

Görevi

Adres

Tel

Faks

e-posta

ÖRNEK BİR CONFIG.SYS DOSYASI:

```

OS=EMM:1024k1 Bayt1ar
FILES=30
BUFFERS=30
DEVICE=C:\WINDOWS\
HIMEM.SYS
DEVICE=C:\
WINDOWS\EMM386.
EXE /RAM
DEVICE=C:\
WINDOWS\SMARTDRV.
EXE /DOUBLE BUFFER
device=c:\windows\
COMMAND:
display.sys con=(ega,,1)
Country=090,857,Cr
WINDOWS:
COMMAND country.sys
DOS=HIGH
STACKS=9,256
FCBS=16,0

```

Windows'da driver problemleri

Merhabalar, daha önce karşılaştığım Outlook sorununa çözümü bulduğunuz ve ilgilendığınız için teşekkür ederim. Benim aylardır çözemediğim bir problemim daha var, onunla da ilgilenirseniz sevinirim.

Bilgisayar konfigürasyonum: Pentium 233MMX, 4.3GB Seagate HDD, 52X Samsung CD-ROM, 64MB RAM, 2MB S3 ekran kartı (PCI), 16 Bit Yamaha Ses Kartı (ISA), radyo kartı (ISA) ve 56k Creative Voice modem (PCI).

Bilgisayarına Win95 işletim sistemi kurdüğümde ses kartını bir türlü tanıtmıyorum, fakat voice modemi çok iyi tanıyor. Eğer voice modemi sistem özelliklerinden devre dışı bırakırsam ses kartını tanıyor, ancak bilgisayarı açıp kapattığımda yine voice modemi tanıyor, ses kartının yanında ünlem işareti çıkıyor. Problemi bir türlü çözemedim, ne yapmalıyım? Acaba kartların birinin ISA, diğerinin PCI olması mı etkiliyor? Win98 işletim sistemiyle hiçbir problem çıkmıyor. İyi çalışmalar dilerim, Saygılarımla.

CHIP Kartların PCI ve ISA olmaları sadece biri 8 bitlik veri

transfer yolunu diğeri ise 16 bitlik transfer yolunu kullanmasına neden olur. Bu arada geçiş yaparken bazı kilitlenmelere ve çakışmalara yol açmaktadır. Ancak düzgün kurulmuş ve kartların sürücülerini de düzgün yüklenmemiş ise dediğiniz gibi soru işareti imgelerine rastlıyoruz. Bunları düzeltmek için de Bilgisayarını Denetim Masası\Yeni Donanım Ekle menüsünden, Soru işaretli imlecin üzerine gelip kartın sürücülerini güncelleyebiliriz.

Bilgisayar sektöründe her gün yeni bir ürün ve yeni bir kart çıktığı için, üretici firmalar da o anda kullanılan işletim sistemlerine uygun sürücüler üretiyorlar. İşletim sistemleri güncellendikçe üretici firmalar da bu sistemlere göre yeni sürücülerini vermektedir. Sizin kullandığınızda yeni çıkan bir kart ile Win95 işletim sistemi tam olarak tanıyamadığı için ve sürücüler yüklenirken düzgün yükleyemediğiniz için, Voice modeminiz ile çakışma yaratmaktadır. Bilgisayarınızın donanım profillerini incelerken tanıtılmış bir kartta dediğimiz gibi soru işaretli imgesi var ise kartta bir sorun olduğunun veya IRQ'larının çakıştığını göstergeci olarak tanımlanabilir. Ancak yeni kurdüğunuz Windows98 işletim sistemi çoğu eski ve yeni kartları tanığı, ve kurulum sırasında kendini konfigüre ettiği için bu tür ulak sorunları yaşamıyorsunuz.

BIOS Update'lerinde yaşanan hatalar

İyi çalışmalar; Benim Diamond Viper 550 Riva TNT 16 MB AGP kartım vardı. Update yaparken yanlışlıkla ekran kartı bios'unu sildim. Kart bir daha çalışmaz hale geldi. Akla bir fikir geldi. Acaba şu anda ki ekran kartımda (Winfast 3D S320 II ULTRA 32 MB AGP) bilgisayarımı açtıktan sonra DOS moduna geçtikten sonra ekran kartını çıkartıp bozuk olan kartı (Diamond Viper 550

Riva TNT) takıp tekrar flash bios'u update yaparsam. Bu mümkün mü, başarılı olabilir miyim? Acaba bilgisayar çalışır halde iken kartı çıkartırken anakarta zarar verir mi?

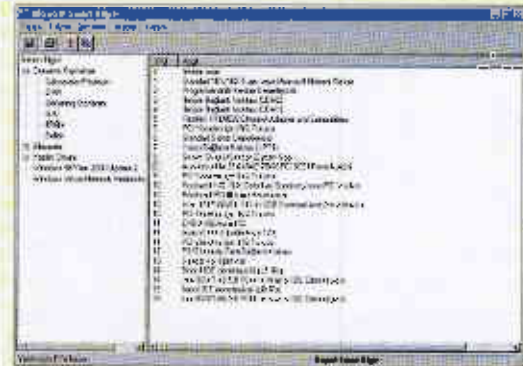
Lütfen sorunun cevabını en kısa zamanda verirseniz çok teşekkür ederim.

CHIP Her zaman belirttiğimiz gibi bir kartı Update ederken bazı dikkat edilmesi gereken kurallar vardır, ki en önemlisi uzman bir bilgisayarçı olmanızdır. Aksi takdirde bu gibi üzücü durumlar ile karşılaşabilmek zorunda kalabilirsiniz. Üzgünüz ki Türkiye'de BIOS tamirini yapan bir bilgisayar firması bulunmamaktadır veya BIOS'u tekrar yazabilen. Bu yüzden elinizdeki Diamond Viper 550 Riva TNT ekran kartınızı tekrar

bir şekilde dönmeye başlıyor ve ben çıkartana kadar durmuyor. Yahut herhangi bir oyundan veya uygulamadan çıkıp Windows'a döndüğümde aynı sorunu yaşıyorum. Bir tavsiye üzerine hard disk ve CD-Rom'u ayrı ide kablolarına bağladım, fakat bir faydasını görmedim. Bu konuda bir fikriniz var mı? Bana yardımcı olabilirseniz sevinirim.

İkinci bir sorunun da monitörümle 15" Hyundai 5870c model. Windows'da yalıtı herhangi bir uygulamada oyun vs. görüntü yatay düzlemde daralıp genişlemeye başlıyor ve birkaç kez tekrarlayıp duruyor. Masa üstü

çözünürlüğüm 1024x768x32bpp. Bu çözünürlük hem ekran kartım hem de monitörüm tarafından destekleniyor.

Microsoft
Sistem Bilgisi
panceresinden
sisteminize
bağlı olan
donanımların
IRQ ayarlarını
toplu halde
görebilirsiniz.

kullanılabilir hale getirmek imkansızdır.

Sizin belirttiğiniz olay daha tehlikeli ve daha büyük kalıcı hasarlara yol açabilir. Örnek olarak verirsek anakartınız veya RAM'lerinizi dahi yakma şansınız gayet büyüktür. Hiçbir zaman Power açıkken herhangi bir parça sökölüp takılmamalıdır.

CD-Rom sürücüm neden sessiz çalışmıyor?

Merhabalar, Benim sistemim: P-II 350, 40X Philips, Diamond Viper 550 AGP, 64RAM, 8.4 Quantum Fireball. İşletim sistemi: Windows 98.

CD-Rom sürücümde CD varken Windows'ta CD ile alakasız bir işlem yaparken gürültülü

Ayrıca manyetik bir etki yaratmasını diye hoparlörlerimi birbirinden uzağa ve monitörün iki yanında olmayacak şekilde yerleştirdim. Bu sorun Windows'ta bazı masa üstü simgelerinin ekran dışına kaymasına da sebep oluyor.

Şimdiden bana vakit ayırdığınız için teşekkürler.

Sizin çalışmalarınızda başarılar dilerim.

CHIP Bilgisayarınız açık iken herhangi bir sürücümüzde (CD-Rom veya HDD) neler olup olmadığını devamlı kontrol eder. Ancak bu işlem sırasında tüm sürücülerimiz kontrol edilirken normal bir okuma yapar. Eğer ki CD-Rom sürücümüzde CD var ise düzenli ola-

rak CD'nin değişip değişmediğini kontrol edecektir. Ancak bu okumayı yaparken CD-Rom sürücünüzün belirlenmiş kadar aşırı ses çıkartıyor olması gerekmemektedir. Bunun sebebi de CD-Rom sürücüsünün çok hızlı dönmesi veya vidalarının tam sıkılmadığından dolayı balans yaparak ses çıkartmasından kaynaklanır.

Ekran özelliklerinizden frekans ayarlarınızı yükseltürseniz (85 Hz) ve çözünürlüğü düşürürseniz (16bpp) sanıyoruz ki sorununuz halledilmiş olacaktır. Diğer bir taraftan da, oyunun maksimum çözünürlük ve piksel sayılarını bilmemiz gerekmektedir. Çoğu oyun 1024*768*32bpp desteklemeyen ve kendi çözünürlüğü olan 320*264*256bpp veya 640*480*16bpp oranlarında çalışmaktadır. Bazı DOS tabanlı oyunlarda sadece 640*480*256bpp kullanıldığını da sakın unutmamalıyız (Red Alert). Bu yüzden yüksek frekans ayarlarında bu tür sorunlar yaşanmamaktadır.

TV kartları ile Capture nasıl yapılıyor?

Sevgili SuperCHIPMan yeni bir bilgisayar aldım. Fakat bir kaç sorunun var.

1-Bilgisayarda televizyon kartından izlediğim bir programı veya bir filmi nasıl bilgisayarıma harddiskine kaydedebilirim?

2-Bilgisayarımı açtıktan 15-20 dakika sonra bana explorer hatası veriyor ve mecburen bilgisayarı baştan başlatıyorum. Baştan başlatınca Windows 98 ekranı geldikten sonra bana Windows koruma hatası veriyor. Acaba sorunun neden kaynaklanıyor?

3-Arkadaşımla bilgisayarları PC-Anywhere ile bağlamak istiyoruz. Fakat telefon faturası internet fiyatı üzerinden mi yazılır? Yardımlarınız için şimdiden teşekkürler.

Bilgisayarımın özellikleri:P-3 600/133 ,128 MB RAM (2 lane

64 Mb RAM), Gigabyte BXC anakart, Gigabyte 32 MB TNT2 M64 ekran kartı, 20 GB Maxtor

CHIP Öncelikle Ekran kartınızın özelliklerini bilmemiz size vereceğimiz bilgiler açısından daha yararlı olacaktır. Ancak TV kartınızın Capture özelliği olduğunu varsayarak yola çıkıyoruz.

1 - TV kartı ile beraber gelen yazılımlarda herhangi bir görüntüyü yakalayıp harddiskte kaydedebilme şansınız doğal olarak vardır. Ancak harddiskte çok fazla yer kaplayacağı için pek tavsiye edilmemektedir. Bir süre sonra yakalama hızı ve kayıt hızı düşeceği için görüntü-

nin ne olduğunu ise ancak sisteme yüklediğiniz ve daha sonra kaldırdığınız programları inceleyerek bulabilirsiniz. Explorer'ın verdiği hatayı bize yollanmış olsaydınız size bu konuda daha yeterli bilgi verebilirdik.

3 - PC-Anywhere programı hem direkt normal telefon, hem de internete bağlandığımız IP'ler üzerinden kullanılarak diğer bir bilgisayara bağlanmanızı sağlayabilmektedir. Kullanımı gayet kolay ve etkili olan programın her iki bilgisayarda da kurulu olması gerekmektedir. Normal telefon ile görüşme yapığımızda normal telefon ücreti üzerinden ödeme yaparsınız. Ancak inter-

net.

1.Sıkıştırmanın harddiskte sorun çıkaracağı doğru mu, veya ben sıkıştırma yapılmış bir harddiskteki değişiklikleri geri alıp eski haline döndürebilir miyim?Ayrıca ben bu sıkıştırma işleminden büyük bir fayda sağlar mıyım?

2,Leadtek Winfast GeForce2 MX ekran kartı "NSR"yi destekliyor mu ve aşağıda özelliklerini verdiğim sistemde 640x480 çözünürlükte yaklaşık 30-35 fps oranında hızlıca oyun oynayabilir miyim; bir sorun çıkarır mı?

3.Elimde Aopen CD-940E 40X CD-Rom sürücüsü var. Sürücüm altında tek çizik dahi olmayan CD'lerde sorun çıkarabiliyor, devirden düşüyor ya da hiç okumuyor. Oysa sizin yaptığınız 48x sürücünün testinde iyi bir hata düzeltme performansı verilmiş. Sizce sorun ne olabilir? Nasıl düzeltilirim?

Birde size bir önerim var. Derginizde bir çok test yapıyor ve birçok programdan bahsedip derginin içeriğinin sürekli güncel kalmasını sağlıyorsunuz. Ancak derginizde tanıtımı yaptığınız bu programların derginizi okuyan insanların da denemesine izin vermeli ve hiç değilse önemli olan işe yarayacak programların (özellikle overclock; soft fsb'nin yeni versiyonunu bulamadığımdan bahsettiğiniz hiç bir overclock'u yapamıyorum) demolarını CD'nizde vermelisiniz. Böylece okurların daha menanın olmasını sağlayabilirsiniz.

Umarım yazdığım anadolu destanından dolayı sıkılmamışsınızdır. Vereceğiniz cevaplar için şimdiden teşekkür eder çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Bilgisayarımın konfigürasyonu: Acer Aladdin anakart (Escort C, bunu nereden buldusanız!) Pentium MMX 200Mhz işlemci, 4MD Cirrus Logic TV özellikli ekran kartı, 16bit ESS 1869 radyo kartı, 32 MB RAM, 3 GB Western Caviar serisi

<http://wintune.winmag.com>
adresinden sisteminizi online olarak test edebilirsiniz.

ler düzensiz olarak kayıt edilecek ve kesilecektir. Bu kesilmeleri önlemek için encode (kodlanmış) gelen yayını, decode etmeniz gerekecektir. Bu şekilde kayıt etmenizi sağlayacak programlar zaten TV kartınız ile size verilen programların içerisinde bulunmaktadır. Daha sonra decode ettiğiniz bir kaydı çok rahatlıkla seyredebilirsiniz. Unutmamak gerekir ki kayıt yaparken sistemin duyacağı RAM miktarı da bayağı fazla olacaktır.

2 - Explorer hataları genelde sistemdeki kontrol sırasında eksik yüklenen bir bileşenden kaynaklanmaktadır. Bu bileşen-

net üzerinden bağlanacak olursanız internet ücretlendirilmesine göre ödeme yaparsınız. Bu yüzden internet üzerinden bağlantı kurmanız hem sizin açısından hem de karşı tarafıki kullanıcı açısından oldukça daha az ücret ödemeniz demektir.

Harddisk yedeklemesinde yaşanan sorunlar

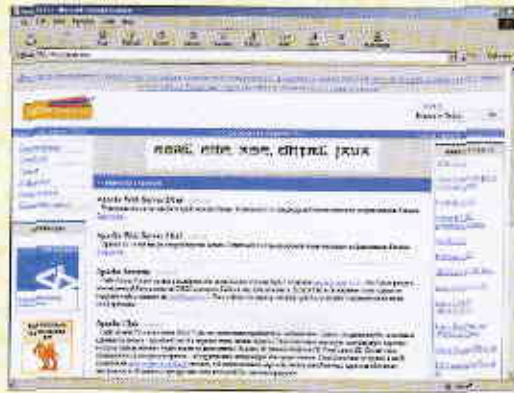
Merhaba SuperCHIPMan; Bilgisayarımın harddiskine yer yetmediği için sıkıştırma işlemi uygulamak istiyorum. Ancak bazı tanıdığım bilgisayarçı arkadaşlara sorduğumda bunun sorun çıkarabileceğini söylediler.

harddisk, 33.600 modem.

CHIP Bilgisayar dünyasında her yeni gün başka yenilikler ile doğduğu için, sizlerin bu yenilikleri yakalayabilmenizi sağlamak da biz bilgisayar dergileri editörlerinin görevleridir diyerek sorunlarınıza çözüm bulmaya devam ediyoruz.

1 - Microsoft işletim sistemlerinde, Backup özelliği çoğu zaman Recover komutu sırasında hatalar vermektedir. Bu yüzden çoğu data bilgilerini kaybedebilmekteyiz. Ancak sıkıştırma işlemlerini yapmadan önce sistemimizin yedeklerini alabilirsek, herhangi bir tekrar düzeltme sırasında problemler yaşamayacağımız kesindir.

bir sorun yaşamamaktadır. Ancak sisteminize baktığımız zaman yeni çıkan bir çok oyun minimum 32MB SDRAM demelerine rağmen, hız ve performans açısından CPU ve RAM'in daha yüksek olmasını tavsiye ettiklerini görüyoruz. Bunun sebepleri arasında da hız ve hafıza yükseldikçe oyun kalitesi de doğal olarak artmaktadır. Bu yüzden sisteminizin de yeni oyunlara adapte olabilmesi için upgrade etmeniz sizin açınızdan daha iyi olacaktır. Leadtek Winfast GeForce2 MX ekran kartı hakkında daha fazla bilgi almanızı sağlayacak adresi size veriyoruz. <http://www.leadtek.com/gf2mx1.htm>

<http://apache.com> adresinden Apache web server'ları için gerekli olan tüm programları bulabilirsiniz.

dan memnun değilseniz yetkili servisimize götürerek bakım yaptırmanızı tavsiye ediyoruz.

Öneriniz için gerçekten teşekkür ediyoruz. Ancak unutmamak gerekir ki CPU overclock işlemleri uzman kullanıcılar tarafından yapılmalıdır. Test için kullanılan programların da sadece deneme sürümlerini verebileceğimiz için tam detaylı bir test yapabilmemiz imkansızlaşmaktadır. Ancak internet üzerinden Benchmark programları vasıtası ile kendi sisteminizi test edebilirsiniz. Bunun için örnek olarak verebileceğimiz adres ise <http://wintune.winmag.com/DoTest.asp> adresinden sisteminizi test edebilirsiniz.

Bir WEB server kurulumu için ne gerekiyor?

1. Kendi WEB sayfamı kendi bilgisayarımdan nasıl yayınlatabilirim? (www.ismin.com gibi adresin var ve bunu kullanarak yapmak istiyorum). Eğer hızlı internet bağlantısına sahip olmam gerekiyorsa Kablo-Net'ten 2040/2040 kbps 'lik internetim var.

2. WEB Hosting şirketi açmamız için öncelikle bayağı iyi bir sistem konfigürasyonuna ve çok yüksek hızda bir internet erişimine sahip olmamız gerekmektedir. Sistemi dışarıdaki bir bilgisayara uygulayarak yaparsanız o zaman normal bir internet kullanıcısı hızı olması sizi etkilemez. Yapacağınız WEB sayfalarının kendi bilgisayarınızda olmasını isterseniz cüzitizdeki Dell PowerEdge 6100 bilgisayar size yeterli olacaktır.

3. ISDN Kartı almak istiyorum. Ucuz, kaliteli ve hızlı bir ISDN kartı önerebilir misiniz? (En az hızı 128/64kbps olması gerekiyor)

4. Apache Web Server'ı nereden download edebilirim ve nasıl kullanabilirim?

5. Yakında donanım grubu sitelerinin arasına Türk bir site koyacağım. Ama benim örneğin Abit firmasının anakartını test etmek istediğimde bunu alamam mı gerekiyor yoksa test cihazı olarak kendileri gönderiyor mu? Bu konu hakkında beni biraz bilgilendirir misiniz?

6. Sitemde sizin reklamınızı yapmak istesem bunu nasıl başarabilirim?

7. Kendi siteme nasıl sponsor bulurum?

CHIP Öncelikle merhabalar diyerek hızlı bir şekilde sorunlarınıza çözüm üretmeye başlıyoruz.

1 - Kullanmış olduğunuz işletim sistemine göre H17D'imizi bir WEB Server gibi gösterebilmekteyiz. Bunu sağlayabilmek için işletim sisteminizin özelliklerinden yararlanabiliriz. Örneğin bir Windows 98 kullanıcısı iseniz

Windows 98 kurulum CD'sinde yer alan WEBSHARE adlı program ile yapabilirsiniz. Eğer Windows 2000 kullanıcısı iseniz zaten istediğiniz bir alanı WEB'den paylaşma açabilmek özelliğine sahipsiniz. Bu arada unutmamak gerekir ki WEB serverları çok fazla sayıda insan ziyaret edeceği için de hızınızın yüksek olması sizin açınızdan ve kullanıcıları açısından daha rahatlık sağlar.

Almış olduğunuz Domain Name adresini bir IP'ye yönlendirdiğinizde, (bir WEB server kurulu bilgisayar da olabilir) belirtmiş olduğunuz adrese gideceği için herhangi bir sorun ile karşılaşmayacaksınız.

2 - WEB Hosting firması açmamız için öncelikle bayağı iyi bir sistem konfigürasyonuna ve çok yüksek hızda bir internet erişimine sahip olmamız gerekmektedir. Sistemi dışarıdaki bir bilgisayara uygulayarak yaparsanız o zaman normal bir internet kullanıcısı hızı olması sizi etkilemez. Yapacağınız WEB sayfalarının kendi bilgisayarınızda olmasını isterseniz cüzitizdeki Dell PowerEdge 6100 bilgisayar size yeterli olacaktır.

3 - ISDN hizmetini bildiğimiz kadarı ile şu an sadece Türk Telekom vermektedir. Sizin istediğiniz gibi ucuz bir ISDN kartı maalesef bulabileceğinizi zannetmiyoruz. Çünkü üzerinden geçen hatın yüksek olması ve bant genişliğinin düşmemesi için karlıların kaliteli olması gerekmektedir. Bu yüzden Türk Telekom'un teknik ekiplerinden yardım almanızı tavsiye ederiz.

Sıkıştırma işlemini ne amaçlı yapacağımızı her şeyden önce belirlememiz gerekmektedir. DATA sıkıştırmasını ise normal bir sıkıştırma programıyla da yaparak HDD'de büyük oranlarda yer açabiliriz. Ancak farklı bir yöntem kullanarak, örneğin sistemin komple sıkıştırılarak yedeğinin alınması ve tekrar bir sistem kurulumunda, önceki sıkıştırılmış olan sistemin üzerine yüklenmeye çalışılması istediğimiz sonucu almamızı sağlayamayacaktır.

2 - Leadtek Winfast GeForce2 MX ekran kartının özellikleri içerisinde ilk sırada belirtildiği gibi NVIDIA Shading Rasterizer (NSR) desteklemektedir. Hız frekansı 640x480 8/16/32 bit ve 60Hz ile 240Hz oranlarında olduğu için son çıkan oyunları oynamakta herhangi

3 - Elinizdeki Aopen CD-940E 40X CD-Rom sürücü ile Aopen 48X CD-Rom sürücülerini birbirine benzermemiz büyük hata olur. Bir sonraki hızlarda daima bir önceki hızda bulunan hatalar düzeltilerek yenileri çıkmaktadır. Ancak donanımsal olarak incelersek IDE1 üzerinden giden data kablosunun ve CD-Rom sürücüsünün Primary Slave oluşu hızı ve performansı düşürdüğü için öncelikle CD-Rom sürücünüzü Secondary Master yapmanızı ve IDE 2'ye bağlamanızı öneriyoruz. Aynı veriyolu kullanıldığı için hızı ve performansı da doğal olarak artacaktır. Diğer bir seçenek ise CD-Rom'unuzun optik okuyucusunun aşırı kirlenmesi de CD'leri okumasını engeller. Eğer bunlara rağmen hala CD-Rom'unuz-

4 - Apache WEB Serverlar, WindowsNT, Unix ve Linux (ve türevleri) gibi işletim sistemlerinde kurulduğu için öncelikle sisteminizde bu tür işletim sistemleri bulunması gerekmektedir. Red-Hat Linux işletim sistemi ile beraber verildiğini biliyoruz. Yine de size download edebileceğiniz adresler olarak <http://jakarta.apache.org/> ve <http://apache.ru/download/> örnek gösterilebilir.

5 - Eğer aktif olarak bir bilgisayar firmasında çalışıyorsanız elinize geldikçe yeni kartları test edebilme imkanına sahipsinizdir. Ancak çalışmıyorsanız bu sizin için çok zor olacaktır. ABIT, GIGABYTE, INTEL gibi firmalar kartlarını, test için ancak tanıtım amaçlı büyük bilgisayar firmalarına gönderiyorlar. Gene de kendileri ile irtibat kurmanızda fayda görüyoruz.

6 - Her şirkette olduğu gibi tüm bilgisayar dergilerinin de halkla ilişkiler ve reklam bölümleri vardır. Bu bölümlerde reklam konusunda daha detaylı bilgi alabilirsiniz.

7 - WEB sitelerinde sponsor bulmak için bir süre sitenizin devamlı olarak reklamını yapmalısınız. Veyahut yukarıda da belirttiğimiz gibi şirketlerin halkla ilişkiler veya reklam bölümleri ile irtibata geçtiğinizde size daha fazla bilgi sunacaklardır. Yapmış olduğunuz site de bir süre sonra üretici firmalarca takip altına alındığından, üretici firmalar size kendileri de gelebilir. Bunun için sitenizin içeriğini çok dikkatli seçmeniz gerekmektedir. Her gün güncellenen bir site ve ziyaretçi sayısı artmış ise bu tür sponsorların size ulaşabileceği sabit bir e-mail adresinizin olmasına lütfen dikkat ediniz.

Ekran kartlarındaki RAM arttırmaları

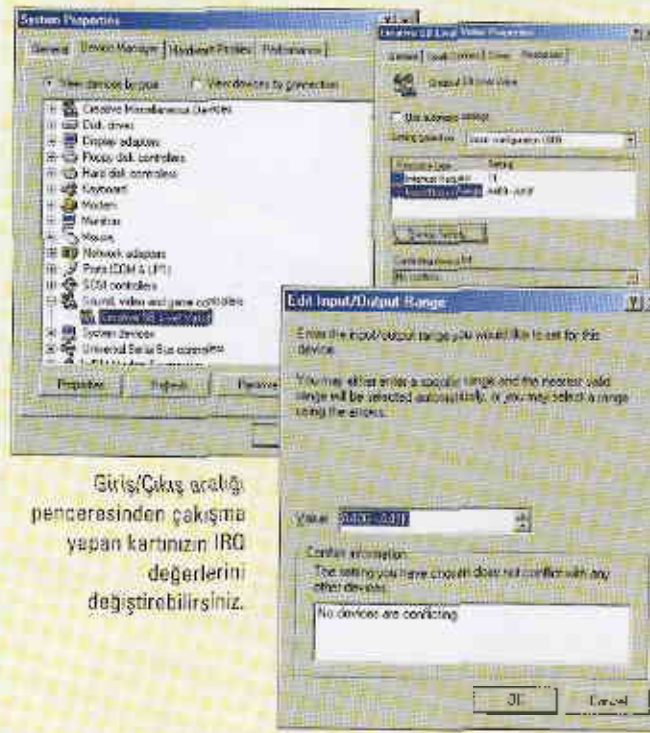
Merhabalar! Size sormayı gerekli gördüğüm birkaç sorum var. Birincisi; Test Drive 5 isimli bir oyun aldım. Fakat ekran kartımın yetersizliği (2 MB Di-

amond Sealih 3D) dolayısıyla oyunu açamadım (oyun 2 MB 'dan fazla bir ekran kartı RAM 'i istiyor). Derginizden BIOS 'taki ekran kartı ayarlamalarında bazı değişiklikler yapılarak ekran kartı RAM 'inin MB 'ının yükseltilebileceğini (ana-bellekten yararlanılarak--ram=32 MB) okudum. Buna nasıl yapabileceğimi anlatır mısınız? yoksa oyun oynamak için yeni bir ekran kartı mı almanızı gerekiyor?

İkinci sorum; kendime bir WEB sayfası hazırladım, fakat gerek Windows'un kendi WEB

daha detaylı vermiş olmasını istedik. Almış olduğumuz Test Driver oyunu, yüksek hız ve RAM'e sahip OpenGL ve 3D desteği olan kartlar için tasarlanmış bir oyundur. Bunun neticesinde ekran kartı özelliklerinizde bu tür prosedürleri desteklemediği için bu tür yoğun işlemci ve kart bızamı destekleyen oyunları oynayamazsınız. Sizin de belirttiğiniz gibi yeni bir kart almanız gerekecektir.

Ekran kartının RAM'lerini yükseltme olayına gelince, örnek olarak VIA veya SIS chip-

Giriş/Çıkış aralığı penceresinden çakışma yapan kartınızın IRQ değerlerini değiştirebilirsiniz.

yayını, gerek CuteFTP programının deneme sürümüne rağmen başarı sağlayamadım. Oluşturacağım WEB sayfasının ihtiyaç duyduğu tüm bileşenleri bir dosyada topluyorum. Aldığım WEB alanının şifresini yazıyorum. FTP kısmını seçiyorum. Tam upload etmeye başlayacağı sırada bir hata mesajı alıyorum (bir sunucu bağlantısı kurulamadı gibisinden...). WEB sayfamı sorunsuz biçimde nasıl upload edebilirim?

CHIP Sisteminiz hakkında gerekli bilgi ve konfigürasyonları

sizin şifrelerinizin yanlışlığından kaynaklanabilir.

Kartlar arasındaki IO çakışmaları

İyi çalışmalar! Benim bilgisayarımın özelliği,

P-II 350, Asus P2 BX, 64 MB Ram, 15 inç monitör, 4.3 GB hard disk, U.S.Robotics 56k V90, ATX kasa, Creative Sound Blaster PCI64, Windows 98 TR birinci sürüm, Award BIOS özellikli.

Yukarıda iki yıl oldu bilgisayarın topladığımı ve hiç bir soruna karşılaşmadım şimdiye kadar, geçelerde Windows 98 Türkçe birinci sürüm sildim yeniden kurdum, o da ne ses kartını tanıttığımda (Creative sb pci 64) çakışma yapıyor. 5. kesmeye kurmaya çalışıyor ama orada fax-modem var tabii ki çakışıyor. İnternet'ten sürücü güncellemesi yaptım yine de olmadı. Bu sorununmu çözerseniz çok sevinirim.

CHIP Bilgisayarımızdaki bir çok kart, aynı veri transfer yolunu kullandığı için IRQ (Interrupt Request Line) veya IO (Input - Output) aralıklarında çoğu zaman çakışmalar meydana gelmektedir. Çakışmalar sonucunda ise mevcut olan kartlarımızdan biri veya bir kaç kullanılamamaktadır. Sizin verdiğiniz örnekte de olduğu gibi Ses kartı ile fax-modem kartının çakışması gibi. Bu gibi durumlarda, çakışma yapan kartımızın veya donanımımızın Başlatı/Ayarlar/Denerim Masa-ı/Sistem simgelerini tıklayarak, hatalı olan kartımızın özelliklerini görebiliriz. Donanımsal çakışma yapan kartımızın özelliklerinden kaynaklar menüsünü Ayarları Değiştir kısmına girerek, Değerlerin bulunduğu bölümden el ile yapılandırduğumuzda boş bir kesme noktası aralığı bulabiliriz. Bu şekilde çakışma yapan kartımızın değerleri değiştirildiğinde, boş olan bir kesme aralığı olduğu için sorun ortadan kalkacaktır. **İ**

Her ay yeniden!

CHIPucu Katalogu

İşinizi görecektir bir makro mu arıyorsunuz?
İşletim sisteminizin derinliklerinde kayboldunuz
ve pratik çözümlere mi ihtiyacınız var?
O halde doğru yerdesiniz.

CHIPucu Kataloğunda Bu Ay

Windows	
1. Windows 95/98: Sürücü İsimlerine Simge Atamak	388
2. Windows 95/98: "Yeni" Alt Menüünü Düzenlemek	388
3. Windows 95/98: Nesne Menüleri Komutlarını Yeniden Adlandırmak	389
4. Windows 98/98: Programları Tamamen Kaldırmak	389
5. Windows 95/98: Kayıt Düzenleyicisi ile Sistem Düzenlemesi	390
6. Windows 95/98: Konfigurasyon Bilgilerini Değiştirmek	390
7. Windows 98: Araştır Penceresindeki Sütunları Düzenlemek	390
8. Windows 98: Sistem Özellikleri ile Basit Resim Veritabanı	391
9. Windows 95/98: Kayıt Düzenleyicisi'nde Bul ve Değiştir Komutları	391
10. Windows NT/2000: Uygulamaları Sorgu Penceresi Olmadan Kapatmak	392
11. Windows NT/2000: Çıkışta Bilgisayarın Otomatik Olarak Kapanması	392
12. Windows NT/2000: Fazla İşlemcileri İptal Etmek	393
13. Windows NT/2000: Durum Aç Penceresindeki Girdileri Saklamak	393
14. Windows NT/2000: Açılış ve Kapanışta Masaüstü Artaletleri'nin Değiştirmek	394
15. Windows NT/2000: Giriş Ekranı Artaletleri Rengini Değiştirmek	394
16. Windows NT: Klasörler için Kullanıcı Haklarını Yazdırmak	395
17. Windows NT: Windows NT için Yedek Sürücüler Bulmak	395
18. Windows NT/2000: BIOS'u Windows 2000 için Hazırlamak	395
Uygulamalar	
19. Excel 97/2000: Hücreleri Tarihe Göre Adreslemek	396
20. Excel 97: Atılabilir Satırda Dört Haneli Tarih	396
21. Outlook 97/98: Mail Klasörlerini İsteğe Göre Sıralamak	397
22. Paintshop Pro 6.0: Resimlerin Saklanması için Standart Biçim Belirlemek	397
23. Access 97: Raporlar için Akan Numaralar Oluşturmak	398
24. Access 97: Birincil Anahtar Alana İkincil Giriş Engellemek	398
25. Access 2000: Verileri Outlook İletilerine Aktarmak	399
26. Outlook 97/98: Lotus Notes'un Hatalı Eklerini Kurlarmak	399
27. Internet Explorer 4.5: Internet Explorer için Özel Logo Tasarlamak	400
28. Outlook Express 5: Görünürde Silinen Nesneleri Kurlarmak	401
29. Outlook Express 5: Silinmiş Ödele Klasörünü Sıkıştırmak	401
30. Communicator 4.7: FULLSOFT.DLL Modülündeki Hata'yı Gidermek	401
31. Communicator: Kullanıcı Profilini Otomatik Olarak Başlatmak	401
Donanım	
32. BIOS: Hatalı BIOS Update'i Güncellemek	402
33. Ekran Kartı: Bilgisayarı Televizyona Bağlamak	402
34. Yazıcı: Daha Hızlı Yazıcı Bağlantı Noktası	402

1 Windows 95/98

Sürücü İsimlerine Simge Atamak

Sistemde bulunan her bir sabit disk veya bölüm için ayrı bir simge atamak, birden fazla disk ile çalışanların işlerini oldukça kolaylaştıracaktır. Her bir sürücüye görevi veya konusuna göre ayrı bir isim vermenin haricinde istediğiniz bir simgeyi de atayabilirsiniz.

Oluşturulan AUTORUN.INF dosyası ile kullanılacak simge ve konumu belirlenebilir.

Normalde örneğin oyun CD'lerinde karşılaşılan bir durum olan, sürücüye simge atama işlemi için Windows'da özel bir fonksiyon bulunmaz. Ancak Windows kurulu bir sistemde, bir simge atamak istediğiniz sürücünün ana dizini içerisine, örneğin "C:", bir AUTORUN.INF dosyası oluşturabilir ve bu dosya içerisinde de kullanmak istediğiniz simge dosyasının ismini (ICO veya DLL dosyası olmalı) belirtilebilirsiniz.

AUTORUN.INF dosyasını oluştur-

mak için Not Defteri'ni (Başlat/Programlar/Donatılar/Not Defteri) çalıştırın ve aşağıdaki satırları girin:

```
[autorun]
icon=smiley.ico
```

Daha sonra hazırladığınız bu dosyayı, simge atamak istediğiniz sürücünün ana dizini içerisine AUTORUN.INF adı altında kaydedin. Dosyanın uzantısını ".INF" olarak değiştirmek için, Kayıt Türü "Tüm Dosyalar (*.*)" seçeneğini işaretleyebilirsiniz. Bu dosya içerisindeki "icon" ifadesinden sonra kullanılan "smiley.ico" ile sürücünün simgesi olarak SMILEY.ICO dosyasının kullanılacağı belirtilir. İsterseniz burada kendi oluşturduğunuz bir ikon dosyası ve SHELL32.DLL gibi içerisinde bir çok simge bulunduran farklı DLL dosyalarını da kullanabilirsiniz. Ancak SHELL32.DLL gibi bir dosya kullanıyorsanız, bu dosya içerisindeki hangi simgenin kullanılacağını da numarasını kullanarak belirtmelisiniz. Örneğin bunun gibi bir dosya içerisindeki, simgenin tanınması aşağıdaki şekilde yapılmaktadır:

Shell32.dll, 13

Bu şekilde sürücüye atattığınız simge tüm Windows kullanan sistemlerde aynı olacaktır. Sürücülere simge atamak için kullanılan bu yöntem bütün sürücü tipleri için geçerlidir. Not: Kullanılacak simgeler için ICO veya DLL dosyaları kullanmak yerine, sisteminizde yüklü bulunan

Kullanılan farklı simgeler ile sürücüler birbirlerinden rahatlıkla aydedilebilirler.

programların kullandıkları simgeleri kullanmak için söz konusu program dosyalarını da inceleyebilirsiniz.

2 Windows 95/98

"Yeni" Alt Menüsünü Düzenlemek

Sisteme kurulan programlar genelde kullanım amaçlarına bağlı olarak, kendilerini veya çeşitli fonksiyonların menülere eklerler. Örneğin Microsoft Office programı kurulduktan sonra, kurulan uygulamalara ait dosyaların daha hızlı bir şekilde oluşturulabilmeleri için "Yeni" menüsü (örneğin Windows Gezgini penceresindeki Dosya veya nesne menüsü içerisindeki Yeni/Microsoft Word Belgesi komutu) içerisine çeşitli bağlantılar ekler. Bu durumda nesne menüsünün, belki de hiç ihtiyac duyulmayacağı bir çok komut ile dolmasına neden olacaktır. "Yeni" menüsünü ihtiyaç duyulmayacağı komutlardan rahatlıkla kurtarabilirsiniz. Düzenli bir sistem hem hızlı çalışacak hem de kullanımı daha rahat olacaktır.

"Yeni" menüsünün içeriğini düzenlemek için ilk olarak Kayıt Düzenleyici-

si'ni (Başlat/Çalıştır/Regedit/Tamam) çalıştırın. Ekranı gelen pencere üzerindeki Düzen/Bul komutunu çalıştırın ve Bul penceresi üzerindeki aranan kutusuna "Shellnew" yazın. Bakılacaklar başlığı altındaki Anahtarlar, Değerler ve Veriler seçeneklerini işaretledikten sonra arama işlemi başlatın. Sol sütunda bulunan "Shellnew" anahtarının "Yeni" menüsü içerisinde bulunduğunu biliyor, ancak henüz hangisi olduğunu bil-

istemediğiniz komutları Kayıt Düzenleyicisindeki anahtarları silerek kaldırabilirsiniz.

miyorsunuz. Bunun için bir üst anahtara bakarak, dosyanın uzantısını öğrenebilirsiniz. Örneğin ".mdb"

Eğer bu da yeterli değilse sağ sütunda yer alan, anahtarın adı "(Varsayılan)" değerine bakarak, kullanılan uygulamanın ismini görebilirsiniz. Daha sonra buradaki "(Varsayılan)" değerini Kayıt Düzenleyicisi içerisinde aratın. Ancak bu sefer Bul penceresi üzerindeki seçeneklerden "Sadece tüm düzeyi eşleştir" ve "Anahtarlar"ı işaretledikten sonra arama işlemi başlatın. Bunun sonucunda bulunan anahtarın sağ sütundaki karşılığında, komunun "Yeni" menüsünde bulunduğu şekli ekrana gelecektir. Artık menü içerisinde çıkarmak istediğiniz komutu rahatlıkla kaldırabilirsiniz. Bunun için yapmanız gereken tek şey, en son bulduğunuz anahtar altındaki "Shellnew" anahtarını silmektir.

3 Windows 95/98

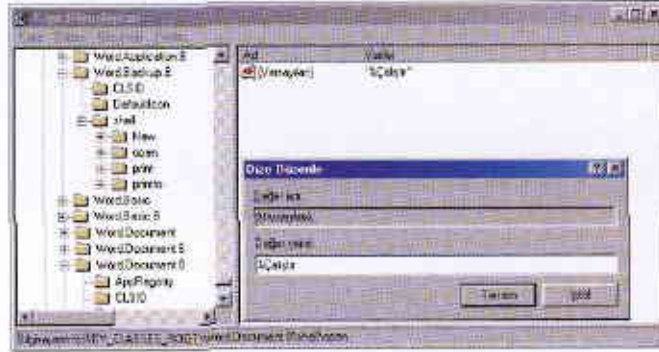
Nesne Menü Komutlarını Yeniden Adlandırmak

Farenin sağ tuşunun kullanarak tıklanması sonucundan açılan nesne menüsü üzerinde Windows'a ait standart menü komutlarının haricinde, çeşitli programlara ait özel komutlar da bulu-

ve ismini değiştirmek istediğiniz komutu bir kenara not edin. Eğer bu komutun isminde altı çizili bir harf bulunuyorsa, ismindeki altı çizili harften önce "&" işaretinin bulunduğu varsayılmalı-

mini aratın. Ancak bu sırada "Veriler" ve "Sadece tüm dizeyi eşleştir" seçeneklerinin işaretli olmasına dikkat edin. Şayet aradığınız komut, Windows'un kendisine ait değil, yani daha sonra kurulan bir programa aitse, aradığınız değeri birkaç saniye içerisinde pencerenin sağ tarafında görebilirsiniz. Bulunan değerin "(Varsayılan)" ifadesine iki kere tıklayın ve daha sonra kullanmak istediğiniz yeni ismi girin. Bu sırada "&" işaretini kullanarak hangi harfin altının çizileceğini belirleyebilirsiniz. Bunun sonucunda bir sonraki değeri aramak için [F3] tuşuna basın. Farklı dosya türleri için ayrı ayrı hazırlanan aynı komutların tümünü değiştirmelisiniz.

Bu nedenle standart olarak kullanılan "Aç" gibi komutların isimlerini değiştirmek, çok fazla sayıda bulundukları için oldukça fazla zamanınızı alacaktır. Bunun için verdiğiniz emeğe ise ancak Windows'u kendi isteğinize göre baştan düzenlemek istiyorsanız değecektir.

Adını değiştirmek istediğiniz komuta ait tüm anahtar değerlerinin tek tek değiştirilmesi gerekmektedir.

nur. Eklenen yeni komutların işletim sisteminden farklı bir dil kullanmaları ise çeşitli durumlarda sorunlara neden olabilir. Ancak buradaki komutların isimlerini değiştirerek, sistemde bir uyum sağlayabilirsiniz.

İlk olarak nesne menüsünde bulunan

dir. Örneğin menü üzerinde bulunan "Aç" komutundaki "A" harfinin altı çizili ise, bu komut Kayıt Düzenleyicisi'nde "&Aç" şeklinde bulunacaktır.

Daha sonra Kayıt Düzenleyicisi'ni çalıştırın ve Düzen/Bul komutunu kullanarak değiştirmek istediğiniz komut is-

4 Windows 95/98

Programları Tamamen Kaldırmak

Eğer bundan sonra kullanmak istemediğiniz bir programı normalde Denetim Masası/Program Ekle/Kaldır penceresi üzerindeki liste içerisinde seçip, Ekle/Kaldır düğmesine tıklayarak kaldırarak olursanız, kaldırma esnasında ve sonrasında herhangi bir sorun ortaya çıkmayacaktır. Nitekim Windows'a yapılabilecek en kötü davranış, yoldu uygulamalara ait program klasörlerini direkt olarak silmek olacaktır. Bu ve benzeri şekilde (Genelde kendi Uninstall programları kullanarak) yapılan kaldırma işlemleri sonucunda Program Ekle/Kaldır penceresi üzerindeki liste içerisinde, söz konusu uygulamaya ait girdi yerini koruyacaktır.

Liste içerisinde sadece ismi bulunan programları, Denetim Masası üzerinden kaldırmak isterseniz, programa ait dosyaların bulunmadığını veya kaldırma işleminin başansızlıkla sonuçlandığını bildiren hata mesajları ile karşılaşabilirsiniz. Eğer söz konusu programı kendi veya özel bir Uninstall programı kullanılarak kaldırıldıysa sistem üzerin-

deki tek etkisi, Program Ekle/Kaldır listesi içerisinde herhangi bir işlevi bulunmayan girdisi olacaktır. Bu durumda, programa ait bu etkisiz girdiyi ise manuel olarak silmelisiniz. İlk olarak liste içerisinde programa karşılık gelen ifadeyi bir kenara not edin ve daha sonra Kayıt Düzenleyicisi'ni çalıştırın. Kayıt Düzenleyicisi içerisinde arama işlemini gerçekleştirmek için, ekrana gelen pencere üzerinden Düzen/Bul komutunu çalıştırın ve "Veriler" ve "Sadece tüm dizeyi eşleştir" arama seçeneklerini işaretleyin. Program zaten daha önceden kaldırılmış olduğu için Kayıt Düzenleyicisi'nde programa ait çok az değer bulunacaktır. Bu nedenle arama işlemi çok çabuk sonuçlanacak ve aranan değer pencerenin sağında "DisplayName" girdisi altında ekrana gelecektir. Söz konusu programın girdisini Program Ekle/Kaldır listesinden çıkarmak için [Tab] tuşuna tıklayarak "Uninstall" anahtarı altında bulunan, programa ait anahtarı, örneğin "Adobe Photoshop 5.0", seçin ve son olarak [Del] tuşuna

basın. Bu yöntemi kullanarak başkaları tarafından liste içerisinde görünmesini veya silinmesini istemediğiniz tüm programları saklayabilirsiniz. Ancak her türlü ihmale karşın Kayıt Düzenleyicisi'nin çeşitli versiyonlarının devamlı olarak yedeğini almalısınız.

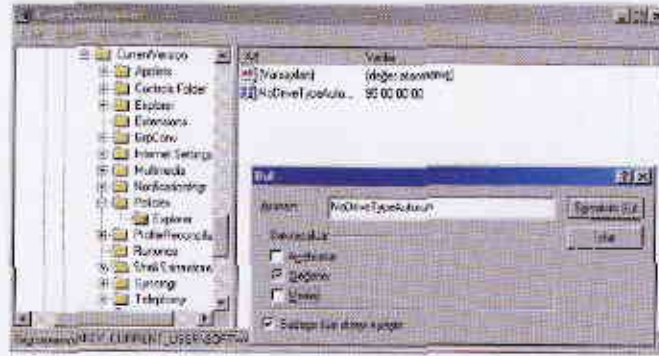
Program Ekle/Kaldır listesinde bulunan girdiler bazen yanıltıcı olabilirler.

5 Windows 95/98

Kayıt Düzenleyicisi ile Sistem Düzenlemesi

Windows Kayıt Düzenleyicisi ile hata giderme haricinde bir çok işlem yerine getirilebilir. Kayıt Düzenleyicisi içerisinde, normalde herhangi özel bir araç kullanılmadan Windows altından direk olarak ulaşılamayacak bir çok ayar bulundurmaktadır. Örneğin bir çok kullanıcı Başlat menüsü içindeki girdilerin sabit olduklarını yani değiştirilemeyeceklerini düşünür. Ancak hangi Kayıt Düzenleyicisi anahtarlarının değiştirmek için kullanıldığını bilenler, istedikleri komutların Başlat Menü'sünde görüntülenip görüntülenmemesini sağlayabilirler. Bu sayede başkalarının istediğiniz komutlara ulaşmalarını rahatlıkla engelleyebilirsiniz. Bu işlemi ise, ancak Kayıt Düzenleyicisi içerisinde değişiklik yaparak yerine getirebilirsiniz.

İlk olarak Kayıt Düzenleyicisi'ni ve açılan pencere üzerindeki Düzen/Bilgi komutunu çalıştırın. Ekrana gelen Bul penceresindeki Aranan kutusuna "NoDriveTypeAutoRun" yazın ve "Sadece tüm düzeyi eşleştir" ve Değerler arama seçeneklerini işaretleyin. Kısa bir arama işlemi sonunda aranan değer, Kayıt Düzenleyicisi penceresinin

Başlat menüsü içerisinde görünmesini istemediğiniz komutları Kayıt Düzenleyicisi'ni kullanarak gizleyebilirsiniz.

sağ tarafında ekrana gelecektir. Daha sonra aranan değer bulunduğu yere, faremin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve Yeni/Düze Değeri komutunu çalıştırın. Oluşturulan bu değere, örneğin "NoFind" gibi uygun bir isim verin. [Enter] tuşuna basarak yeni değere verdiğiniz ismi onaylayın ve bu değeri verisini değiştirmek için de tekrar [Enter] tuşuna basın. Bu sayede ekrana gelen pencere üzerindeki Düze Düzenle penceresi üzerindeki Değer Verisi kutusuna "1" yazın ve değişikliği tekrar onaylayın. Kayıt Düzenleyicisi kapatıldıktan ve Windows tekrar başlandıktan sonra, yapılan değişiklik etkisini gösterecek ve Find komutu bağ-

lat Menü'sünden kaldırılacaktır. Ancak isterseniz yapılan değişikliklerin Windows'u tekrar başlatmadan da çalışmasını sağlayabilirsiniz. Bunun için [Alt]+[Ctrl]+[Delete] tuş kombinasyonuna uygulayın ve açılan pencere üzerindeki listeden Explorer'ı seçtikten sonra Görevi Sonlandır düğmesine tıklayın. Bu işlem Windows'un kapatılması anlamına gelir... Eğer başka bir şey yapmayacak olursanız ekrana tekrar Görevi Sonlandır düğmesine tıklamanız gereken bir uyarı penceresi gelecektir. Bu sayede Windows'un tekrar başlatılmasına gerek kalmadan, Kayıt Düzenleyicisi'ndeki yeni girişleri okuması sağlanabilir.

6 Windows 95/98

Konfigürasyon Bilgilerini Değiştirmek

Kayıt Düzenleyicisi kullanılarak, örneğin çeşitli dosyalara ait yollar rahatlıkla görüntülenebilir veya değiştirilebilir. Örneğin ikinci bir sabit disk alınıp olup, kullandığı bazı programları bu yeni diske taşımak isteyenler söz konusu programları tanımlayan yolları birkaç işlem sonunda yeni diski belirtecek şekilde görüntüleyebilirler. Bu sayede söz konusu uygulamaları tekrar kurulumuna gerek kalmayacaktır.

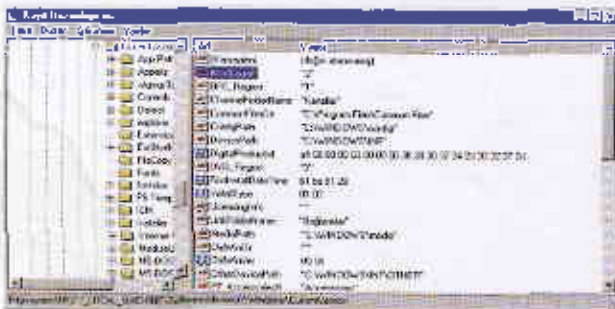
Kullandığınız işletim sisteminin konfigürasyon bilgilerine ulaşmak için ilk olarak Kayıt Düzenleyicisi'ni çalıştırın. "HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\Current Version" anahtarını aktif hale getirin. Pencerenin sağında görüntülen, aktif olan anahtara ait değerler Windows'a ait birkaç önemli konfigürasyon bilgisi temsil eder. Örneğin: BootCount, ChannelFolderName, CommonFilesDir, Con-

figPath, DevicePath, Burada bulunan "BootCount" değerinin verisini değiştirin. Örneğin Windows'un kurulumu sırasında girilmiş olduğunuz kullanıcı ismini burada bulunan "RegisteredOwner" değeri üzerinden değiştirebilirsiniz.

7 Windows 95/98

Sütunları Sıralama

Windows Gezgini veya Araştır penceresi üzerinde Ayrıntılar görünümünü kullanarak, dosyaları istediğiniz şekilde sıralayabilirsiniz. Ancak bu durumda size engel olabilecek tek şey sütunların dizilişi ile istediğiniz sütunun görünmesi veya yeterli yer kalmaması. Bunun için istediğiniz sütunun başlığına tıklayarak, faremin düğmesini istediğiniz yere taşıyabilirsiniz.

Windows'un temelini oluşturan Kayıt Düzenleyicisi ile sistem üzerinde birçok değişiklik yapılabilir.

8 Windows 98

Sistem Özellikleri ile Basit Resim Veritabanı

Windows 98 veya Internet Explorer 4'ün yüklü olduğu sistemlerde, klasörlerin içindeki resimlerin önizlemelerinin otomatik olarak ekrana gelmesi sağlanabilir. Ancak bunun için bir seferde sadece tek resmin görüntülene-

Bu seçenek işaretlenerek klasör içindeki resimlerin önizlemeleri görüntülenebilir.

bildiği Web Görünümü fonksiyonu kullanılmayacaktır. BMP veya GIF uzantılı dosyaların aratılması sonu-

cunda ancak sabit diskinizde bu türde kayıtlı bulunan kaç dosya olduğunu görüntüleyebilirsiniz. Bu arama sonucunda ekrana gelen listede sadece isimler ve özellikleri belirtileceğinden, resmin içeriği hakkında yorum yapmak mümkün değildir. Bu durumda dosyaların içerisinde bulunduğu bir klasörü resim galerisi olarak kullanarak, aradığınız resme rahatlıkla ulaşabilirsiniz.

Bu tür bir klasör oluşturmak için örneğin ilk olarak [Win]+[F] tuş kombinasyonunu kullanarak Bul penceresini açın ve Aranan kutusuna ulaşmak istediğiniz türdeki resimlerin uzantılarını "*.BMP *.GIF" girin. Eğer isterseniz farklı türdeki dosyaları da kullanabilirsiniz. Windows'un "Küçük resim görünümü" fonksiyonu en çok kullanılan dosya türlerini görüntüleyebilir. Bul penceresi üzerindeki Konum alanı üzerinden arama yapılacak yer olarak örneğin sabit diskinizi seçin ve Şimdi Bul düğmesine tıklayarak arama işlemi başlatın.

Arama işlemi sona erdikten ve bulunan tüm dosyalar bir liste içerisinde

gösterildikten sonra Düzen/Tümünü Seç komutunu kullanarak veya [Ctrl]+[A] tuş kombinasyonunu uygulayarak listenin tümünü seçin. Seçmiş olduğunuz listeyi ise Düzen/Kopyala veya [Ctrl]+[C] tuş kombinasyonunu kullanarak kopyalayın.

Daha sonra Resim Galerisi olarak kullanmak üzere oluşturduğunuz klasörü açın ve Düzen/Yapıştır veya [Ctrl]+[V] tuş kombinasyonunu kullanarak seçmiş olduğunuz resimleri klasör içerisine kopyalayın. Aynı dosyaların bulunduğu uyarısını ise, isimleri aynı ancak içerikleri farklı dosyalar olabileceğini göz önünde bulundurarak onaylayın. Söz konusu klasörü Resim Galerisi olarak kullanabilmek için üzerine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerindeki Özellikler komutunu çalıştırın. Özellikler penceresinin en altında bulunan "Küçük resim görünümünü etkinleştir" seçeneğini işaretleyin. Dikkat: Bu seçenek sadece Windows 98 ve Internet Explorer 4 yüklü sistemlerde bulunur. Son olarak Görünüm/Küçük Resimler komutunun çalıştırılması gereklidir.

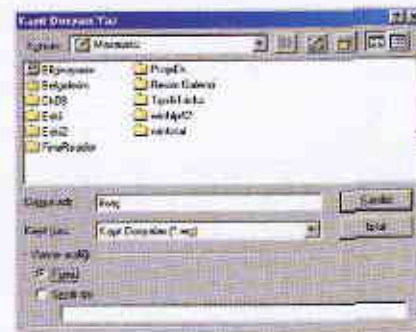
9 Windows 98

Kayıt Düzenleyicisinde Bul ve Değiştir Komutları

Normalde sadece Bul komutunun bulunduğu Kayıt Düzenleyicisi'nde Bul ve Değiştir komutlarını küçük bir hile ile aynı anda kullanabilirsiniz. Eğer Kayıt Düzenleyicisi'nde birden fazla bulunan bir değer üzerinde aynı değişikliği yapmak zorunda iseniz, bu işlem oldukça uzun sürecektir. Bunun için ilk olarak Düzen/Bul komutunu çalıştırarak istediğiniz ifadeyi aratmalı, bulunan ilk değeri değiştirmeli ve daha sonraki değerlerin aranması için [F3] tuşuna basmalısınız. Bu işlem, tüm değerler değiştirilene kadar devam edecektir. Ancak Kayıt Düzenleyicisi'nde Bul ve Değiştir fonksiyonlarının aynı anda bulunmamasının nedeni güvenlidir. Windows'un temelini oluşturan Registry içerisinde kullanılacak bu tür bir fonksiyon ile yapılacak global değişiklikler, aslında değiştirilmemesi gereken değerleri de etkileyerek bir takım sorun-

ların ortaya çıkmasına neden olabilir.

Buna rağmen yapacağı işlemin daha kısa sürmesini isteyenler ve bu değişikliklerden emin olanlar ilk olarak Kayıt Düzenleyicisi penceresindeki Kayıt/Kayıt Dosyası Ver komutunu çalıştırmalıdır. Ekrana gelen Kayıt Dosyası Yaz penceresi üzerinden Konum olarak

Registry dosyasını ihraç ederek başka bir editör altında değişiklikler yapılabilir.

Masaüstü'nü, Verme Aralığı olarak Tümünü seçin ve Dosya Adı olarak da "ihraç" yazın. Kaydet düğmesine tıkladıktan sonra tüm Kayıt Düzenleyicisi'nin bir yedeği masaüstüne kaydedilecektir.

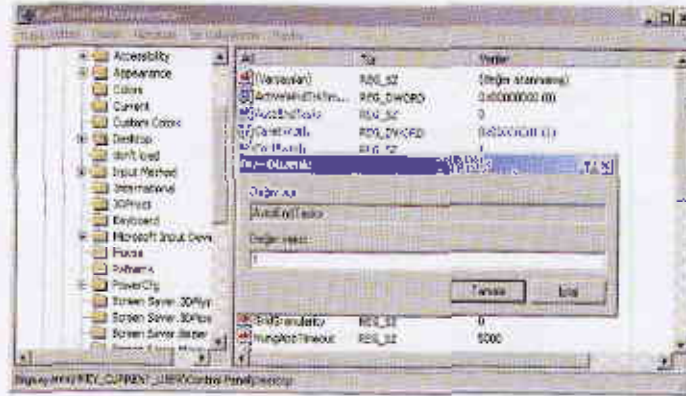
Artık bu masaüstünde bulunan bu dosyayı bir metin düzenleme programı ile açabilir ve içerisinde Bul ve Değiştir fonksiyonlarını kullanabilirsiniz. Bunun için REG uzantılı dosyanın

üzerine farenin sağ tuşunu kullanarak tıklamanız ve açılan nesne menüsü üzerindeki Düzenle komutunu çalıştırmanız yeterli olacaktır. Bunun sonucunda dosya WordPad kullanarak açılacaktır. Gerekli değişiklikleri yaptıktan dosyayı yeni bir isim altında ancak REG uzantılı olarak kaydedin. Bu yeni dosyayı Kayıt Düzenleyicisi ile birleştirerek olursanız yaptığınız değişiklikler otomatik olarak uygulanacaklardır.

Uygulamaları Sorgu Penceresi Olmadan Kapatmak

Örneğin kullandığımız bir DOS uygulamasını pencerenin sağ üst köşesinde yer alan Kapat düğmesine tıklayarak kapatmak isterseniz, ekrana programın konumunu belirten bir pencere gelecek ve kapatmak için Görevi Sonlandır düğmesine de tıklamak zorunda kalacağız. Eğer DOS uygulamaları ile birandan sonraki çalışmalarınızda söz konusu uyarı penceresinin ekrana gelmesini istemiyorsanız, Kayıt Düzenleyicisi içerisinde değişiklik yapmalısınız.

Kayıt Düzenleyicisi'ni açmak için ilk olarak Başlat/Çalıştır komutunu çalıştırın, ekrana gelen pencere üzerindeki Aç kutusuna Regedit yazdıktan sonra Tamam düğmesine tıklayın. Ekrana gelen Kayıt Defteri Düzenleyicisi penceresi üzerindeki "HKEY_CURRENT_USER\Control Panel\Desktop" anahtarını aktif hale getirin. Eğer bu anahtar altında "AutoEndTasks" adında bir Dize Değeri bulunmuyorsa, Düzen/Yeni/Dize Değeri komutunu kullanarak yeni bir Dize Değeri (REG_SZ) oluşturun ve ismi olarak "AutoEndTasks" kullanın ve bu girdinin değerini "1" olarak atayın... Eğer bu girdi mevcutsa ve değeri de "0" ise bu değeri "1" olarak değiştirin.

Sistem kapanırken açık program uyarısı ile karşılaşmak için Kayıt Düzenleyicisi altından sorgunun yapılması engellenebilir.

Yapılan bu değişiklik sonucunda, şayet bilgisayar kapatılacak olursa tüm uygulamaların da otomatik olarak kapatılacağını göz önünde bulundurmalısınız. Bu durumda tabii ki 16 bit'lik programlarda da veri kaybı ile karşılaşmak mümkün olacaktır.

Eğer bir uygulama kilitletir ve bir süre tepki vermezse, belirli bir süre sonunda NT tarafından bir başka uyarı penceresi daha ekrana gelecektir. Burada geçerli olan, Windows'un bekleme süresini de söz konusu bu anahtar altından değiştirmek mümkündür.

"Desktop" anahtarı altında bulunan "HungAppTimeout" Dize Değeri kullanılarak üzerinde bir hata uyarısının bulunduğu iletişim penceresinin ekrana

gelmesi için geçmesi gereken süre Milisaniye cinsinden belirlenebilir. Burada kullanılan standart değer ise 5000 Milisaniye'dir.

"Desktop" anahtarı altında bulunan başka bir Dize Değeri olan "WaitToKillAppTimeout" kullanılarak da, bir uygulamanın kapanma sırasında ne kadar süre sonunda otomatik olarak sonlandırılacağı belirlenebilir. Bu girdide kullanılan standart değer ise 20000 milisaniyedir. Bu süre sonunda "AutoEndTasks" girdisinde kullanılan parametreye bağli olarak açık olan programın kapatılması için, ya bir uyarı penceresi ekrana gelecek ya da program otomatik olarak kapatılacaktır.

Çıkışta Bilgisayarın Otomatik Olarak Kapanması

Normalde Windows 98'de gerçekleşmesine rağmen, ne Windows NT ne de Windows 2000 oturumu sonlandırılırken bilgisayar otomatik olarak kapanmaz. Ancak bunun nedeni söz konusu fonksiyonun Windows NT/2000'de bulunmaması veya donanımdan kaynaklanan bir sorun değildir. Ancak söz konusu fonksiyonun yerine getirilmesi için kullanılan donanımın desteklemesi gerekmektedir. Bunun için yeterli ve ge-

rekli tek şart ise anakartın ATX olmasıdır. Bunun için ilk olarak Kayıt Düzenleyicisi'ni çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki "HKEY_LOCAL_MACHINE\Software\Microsoft\Windows NT\CurrentVersion\Winlogon" anahtarını aktif hale getirin. Eğer oturum sonunda bilgisayar otomatik olarak kapanmıyorsa, bu anahtar altında bulunan "PowerDownAfterShutdown" Dize Değeri'nin varsayılan değeri "0" dir. Bu değeri "1" olarak değiştirerek, bilgisayarın kapanması için üzerine iki kere tıklayın

Windows 2000/NT'de bilgisayarın otomatik kapanma fonksiyonu kullanılabilir.

ve ekrana gelen pencere üzerindeki Dize Verisi kutusuna "1" yazın. Daha sonra Kayıt Düzenleyicisi'ni kapatın. Bundan böyle Windows oturumu sonlandırılırken bilgisayar da otomatik olarak kapanacaktır.

Dikkat: Eğer Windows NT ile çalışıyorsanız sistem dizini içerisinde yer alan HAL.DLL dosyasının daha güncel bir Service Pack dosyası içerisindeki dosya ile değiştirilmesinde fayda vardır. Bunun için kullanmak istediğiniz Service Pack'i "X" parametresini kullanarak açabilirsiniz. Daha sonra Service Pack içerisinde bulunan dosyalar arasından HAL.DLL.SOFTEX isimli dosyayı HAL.DLL adı altında, eski dosyanın bulunduğu sistem dizini içerisine kopyalaymalısınız.

12 Windows NT/2000

Fazla İşlemcileri İptal Etmek

Windows NT ve Windows 2000 işletim sistemleri daha yüksek performans ve daha yüksek güvenlik amaçları doğrultusunda geliştirilmişlerdir. Özellikle birden fazla işlemci destekleyen Windows 2000'de herhangi bir sorunla karşılaşıldığı zaman, bunun nedenini bulmak için donanımları test etmek gereği duyulabilir. Bu durumda işlemcilerden birini iptal etmek, çalışmasını durdurmak için bu işlemcinin bilgisayardan çıkartılmasına gerek yoktur. Bunun yerine Kayıt Düzenleyicisi veya BOOTINI dosyası içerisinde gerekli parametrelerin kullanılması yeterli olacaktır.

İlk olarak Kayıt Düzenleyicisi'nde değişiklik yapmak için Başlat/Çalıştır/Regedit/Tamam komutunu kullan-

mak yerine, normalde "WINNT" klasörü içerisinde bulunan REGEDT32 dosyasına sağ tuşla tıklayarak Masaüstü'ne taşıyabilir ve farenin düğmesi bırakıldığında ekrana gelen nesne menüsü üzerindeki Kısasol Oluştur komutunu kullanarak, Masaüstü'nde bir kısasol oluşturabilirsiniz. Bunun sonucunda sadece söz konusu simge üzerine iki kere tıklamanız yeterli olacaktır.

Kayıt Düzenleyicisi açıldıktan sonra, "HKEY_LOCAL_MACHINE\SYSTEM\CurrentControlSet\SessionManager\RegisteredProcessors" anahtarını aktif hale getirin. Bu anahtar altından Windows NT'nin kullandığı işlemci arısından seçim yapabilirsiniz. Eğer bu anahtarın değerini "1" olarak değiştirecek olursanız, NT bun-

dan sonraki açılıştan itibaren sadece ilk işlemciyi kullanacaktır. Burada kullanacağınız değer ise "LicensedProcessors" altındaki değer ile eşit veya küçük olmalı. Aksi takdirde açılıştan bir mavi ekran ile karşılaşabilirsiniz.

BOOTINI dosyası içerisinde kullanılan bir parametre ile de Windows'ın sadece bir işlemci kullanarak açılması sağlanabilir. Hangi işletim sisteminin açılacağını belirleyen BOOTINI normalde açılış partisi'ni üzerindeki ana dizinde gizlenmiş olarak saklanır. Windows 2000'den itibaren BOOTINI dosyası içerisinde kullanılabilen "/ONECPU" parametresi ile çok işlemcili sistemlerin sadece bir işlemci kullanılarak açılması ve diğer işlemcilerin işlem dışı bırakılması sağlanabilir.

13 Windows NT/2000

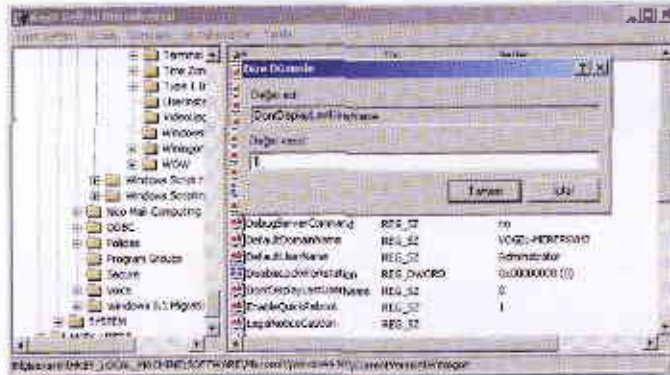
Oturum Aç Penceresindeki Girdileri Saklamak

Oturum Aç penceresi üzerinden, kişiye özel kullanıcı ismi ve parola kullanılarak sistemin açılması sağlanır. Bu sayede farklı haklara sahip kullanıcılar

nun için ilk olarak Kayıt Düzenleyicisi'ni açmalısınız.

Kayıt Düzenleyicisi'ni daha hızlı çalıştırmak için Masaüstü'nde bir kısasol

da bir süre beledikten daha sonra açılan Başlat Menü'si üzerindeki ikinci kısma taşıyın. Daha sonra Başlat Menü'si üzerinde oluşan bu yeni girdi üzerine sağ tuşla tıklayarak açılan nesne menüsü üzerindeki Özellikler komutunu kullanarak, uygulamanın çalışması veya menü üzerindeki görünümü ile ilgili ayarları değiştirebilirsiniz.

Sistemin güvenliğini yüzde yüz sağlamak için her türlü bilginin kullanıcılarından saklanması gereklidir.

oluşturularak, bir bilgisayar üzerinden birbirinden bağımsız olarak ve birbirini etkilemeden birden çok kullanıcının çalışması sağlanabilir. Ancak [Alt]+[Ctrl]+[Del] tuş kombinasyonu kullanılarak ekrana gelen Oturum Aç penceresi üzerinde, sistemi son olarak çalıştıran kullanıcının bilgilerini görünmemesi özellikle çok kullanıcı sistemlerde gerekli olabilir.

Oturum Aç penceresi üzerinde bilgilerin görünüp, görünmemesi ile ilgili ayarları ise Kayıt Düzenleyicisi'ni kullanarak rahatlıkla yapabilirsiniz. Bu-

anayabileceğiniz gibi, benzer şekilde Hızlı Başlat Çubuğu veya Başlat Menü'si içerisine de ekleyebilirsiniz. Bunun için REGEDT32 dosyasını fare'nin sağ düğmesini kullanarak Hızlı Başlat Çubuğu üzerine taşıyın ve istediğiniz konuma gelince fare'nin sağ düğmesini bırakın. Bunun sonucunda ekrana gelen nesne menüsü üzerindeki Burada Kısasol Oluştur komutunu kullanarak, Hızlı Başlat Çubuğu üzerinde bir kısasol oluşturabilirsiniz. Başlat Menü'si'ne eklemek için de aynı dosyayı ilk olarak Başlat düğmesi üzerine ve bura-

Açılan Kayıt Düzenleyicisi penceresi üzerindeki "HKEY_LOCAL_MACHINE\Software\Microsoft\WindowsNT\CurrentVersion\Winlogon" anahtarını aktif hale getirin ve burada bulunan "DoNotDisplayLastUserName" Dize Değeri'ni "1" olarak değiştirin. Bu girdi için kullanılabilecek "0" ve "1" olmak üzere toplam iki ayrı değer mevcuttur. Eğer "1" atanacak olursa, sistemi son olarak açın kişinin ismi görünmeyecek, "0" atanacak olursa söz konusu kişinin ismi görünecektir.

14 Windows NT/2000

Açılış ve Kapanışta Masaüstü Arta Alanını Değiştirmek

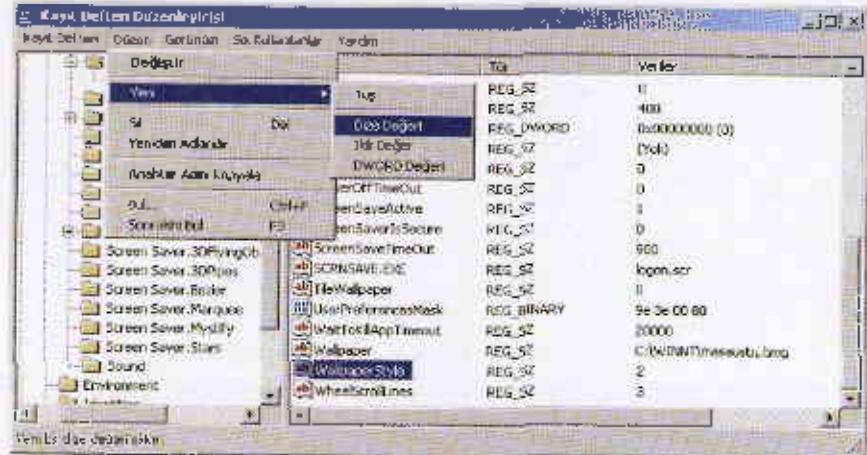
Eğer her açılış ve kapanışta masaüstü görünümünden sıkıldıysanız, işletim sisteminize bir değişiklik katmak veya kendi istediğiniz gibi görünmesini sağlamak istiyorsanız, buna ilk olarak masaüstünde değişiklik yaparak başlayabilirsiniz.

Sadece sistem açılış ve kapanış esnasında masaüstünde kullanılan artalanın değişmesi için ilk olarak BMP biçiminde bir resim dosyası oluşturun ve WINNT (Normalde C:\WINNT) klasörüne kaydedin. Burada dikkat etmeniz gereken tek nokta oluşturduğunuz dosyanın isminin 8 karakter uzunluğunda olmasıdır.

Daha sonra Kayıt Düzenleyicisi'ni çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki "HKEY_USERS \DEFAULT\Control Panel\Desktop" anahtarını aktif hale getirin. Eğer bu anahtar altında "Wallpaper" isimli bir girdi bulunmuyorsa, bu simi taşıyan bir dize değeri oluşturun. Daha sonra bu girdi değeri olarak da, oluşturduğumuz artalan dosyasının ismini ve bulunduğu konumu belirten tam yolu girin. Daha sonra "Wallpaper" girdisine bağlı olarak "TileWallpaper" Dize Değeri

leWallpaper" Dize Değeri kullanabilirsiniz. Eğer bu girdiye değer olarak "1" atanacak olursa artalan resmi, masaüstünü dolduracak şekilde çoğaltılacak ve eğer "0" değeri kullanılacak olursa da

sağlanabilir. Şayet "TileWallpaper" girdisi değeri "0" olarak atanırsa, "WallpaperOriginX" Dize Değeri kullanılarak ekranın solunda bırakılacak boşluk veya "WallpaperOriginY" Dize Değeri

Normalde Kayıt Düzenleyicisi içerisinde bulunmayan değerleri kullanıma uygun biçimde oluşturmak mümkün.

resim masaüstünde ortalı olarak görünecektir. "WallpaperStyle" Dize Değeri'ne "0" atılarak artalan resminin normal görünmesi veya "2" değeri atılarak resmin tüm ekranı kaplaması

kullanılarak da ekranın üstünde bırakılacak boşluk piksel olarak belirlenebilir. Bu artalanı kaldırmak için bu değerler silinmeli yani "Wallpaper" değeri sıfırlanmalıdır.

15 Windows NT/2000

Giriş Ekranı Arta Alanı Rengini Değiştirmek

Bir önceki "Açılış ve Kapanışta Masaüstü Arta Alanını Değiştirmek" isimli Chirpçü'da, sadece Windows NT oturumunu açılırken ve kapanırken, masaüstü artalanının nasıl değiştirilebileceği konusuna değinmiştik. Ama oturum açılırken yapabilecekleriniz, sadece artalanı değiştirmekle sınırlı değildir; masaüstü artalan rengini de benzer şekilde istediğinizde uygun olarak değiştirebilirsiniz. Bunun için Kayıt Düzenleyicisi'nde küçük bir değişiklik yapmanız yeterli olacaktır.

İlk olarak Kayıt Düzenleyicisi'ni açın ve ekrana gelen pencere üzerinden "HKEY_USERS\DEFAULT\Control Panel\Colors" anahtarını aktif hale getirin. Burada bulunan "Background" Dize Değeri'ni kullanarak masaüstü rengini rahatlıkla değiştirebilirsiniz. Bunun için Kayıt Düzenleyicisi'nde küçük bir değişiklik yapmanız yeterli olacaktır.

de 16'lık düzeyde belirlenebilir. Burada değeri tanımlamak için kullanılan harfler RGB renk modunda Kırmızı, Yeşil ve Mavi renklere denk geliyor. Burada "0", "FF" veya "255" gibi kesin renk değerleri kullanarak, ana renkleri veya karışımlarını kullanılabileceğiniz gibi karışık değerler kullanarak da istediğiniz tonu elde etmeniz mümkün.

İstediğiniz tonu Windows üzerinde deneme yaptırma yöntemiyle bulmaya çalışmak yerine, Paint Shop Pro gibi bir resim düzenleme programı veya Windows artalan rengini değiştirebileceğiniz sistem penceresini de kullanabilirsiniz. İstediğiniz renk tonunun RGB karşılığı sayısal değerini öğrenmek için, ilk olarak masaüstünde boş bir alana faremin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerindeki Properties komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerin-

deki Appearance kartını aktif hale getirin ve item listesi içerisinde Desktop seçili durundayken Color üzerine tıklayın. Açılan menü üzerindeki Other düğmesine tıklayın. Artık ekrana gelen Color penceresi üzerindeki renk paletini kullanarak istediğiniz tonu elde edebilir ve bu tonun RGB sayısal değerlerini rahatlıkla görebilirsiniz. Daha sonra bu değeri söz konusu Kayıt Düzenleyicisi girdisi üzerinde rahatlıkla kullanabilirsiniz.

KULLANILABİLECEK ÖRNEK RENK KODLARI

Renk	RR	GG	BB
Mavi	00	00	FF
Yurkcaz	00	FF	FF
Magenta	FF	00	FF
Kahverengi	A5	2A	2A
Beyaz	FF	FF	FF
Siyah	00	00	00

(FF=255, A5=155, 2A=40)

16 Windows NT

Windows NT için Yedek Sürücüler Bulmak

Windows 2000'in piyasaya çıkması ile beraber donanım üreticileri yeni işletim sistemine daha yoğun ilgi gösterdikleri için Windows NT 4.0 sürücülerini daha da zayıfladılar. Bu durumda NT kullanıcıları kendilerine yetmek zorundalar. İlk durak: Üretici Web sayfaları. Firmalar, sürücülerini genelde aygıt çıktıktan bir süre sonra programlıyorlar. Eğer gerekli sürücüyü firmanın uluslararası sayfalarında dahi bulamıyorsanız, üzerinde bir çok sürücü barındıran www.treiber.de veya www.worldowindows.com oldukça faydalı kaynaklardır.

Eğer herhangi bir şekilde sürücüyü

bulamıyorsanız, onun yerine bir yedek sürücü temin etmelisiniz. Bunun için Windows NT için sunulan ve aynı özelliklere sahip donanımlara ait sürücüler aramalıyız. Bu işlem özellikle yazıcılarda işe yarayabilir. Mesela Lazer yazıcılar Hewlett Packard'ın PCL yazıcı dilini kullanırlar. Eğer PCL5 kullanan bir yazıcı yüklediyseniz, bunun için Hewlett-Packard Laserjet 5'i yükleyebilirsiniz. Mürekkep püskürtmeli yazıcılar ise bir çok Deskjet modeli ile uyumludur. Monitörlerde ise aynı teknik özelliklere sahip aygıtlar, aynı ayarlara da sahip olabilirler. Burada önemli olan maksimum ekran tazeleme frekansdır. Bura-

da kullanılan tabii ki sadece yedek bir çözümdür ve donanımın gerçek özellikleri bire bir uyum sağlamayabilir. Ancak aygıt çalışacaktır. En zor durum ise başka bir seçenek kalmadığı zaman, bu yöntemin ekran kartları için kullanılmasıdır. Çünkü donanıma en yakın olarak geliştirilen sürücüler, ekran kartlarınınkidir. Bu nedenle bir üreticinin sürücüsü diğeri ile uyumlu olmayabilir. Bir TNT Chip'e sahip kart için aynı aileye üye olan diğer sürücülerin kontrol edilmesi gereklidir. Örneğin TNT kartları için genel bir sürücü. Eğer bu tür bir sürücü bulamazsanız, standart 3D ayarlardan vazgeçmelisiniz.

17 Windows NT

Klasörler için Kullanıcı Haklarını Yazdırmak

Windows 98'den farklı olarak Windows NT, belirli klasör ve dizinlere erişim haklarını düzenleyen yüksek güvenlikli bir sistem sunar. Klasörlerin ve dosyaların özellikleri içerisinde Access Control List (ACL) yer alır. Sadece söz konusu ACL içerisinde yer alan kullanıcılar, dosyalara erişebilirler. Maalesef NT, söz konusu bu erişim haklarının yazdırılabileceği bir seçeneğe sahip değildir.

Kullanıcıların dosyalar ve klasörler üzerinde hangi erişim haklarına sahip olduklarını belgelemek isteyenler, bunun için yardımcı bir araç kullanabilirler.

Bu araç Windows NT Resource Kit CD üzerinde, "PLATFORM\NETADMIN" klasörü altında bulunur. İlk olarak XCACLS.EXE isimli dosyayı, üzerindeki erişim haklarını yazdırmak istediğiniz klasör içerisine kopyalayabilirsiniz. Daha sonra komut satırını (Start/Programs/Command Prompt) çalıştırın ve komut satırında aracı kopyaladığınız klasörü aktif hale getirin. Daha sonra aşağıdaki komutu çalıştırın:

```
xcacls *.* > c:\dosyaismi.txt
```

Bu komut içerisinde kullanılan "C" harfi, sürücü ismini ve daha sonrasında kullanılan "dosyaismi" ifadesi de

klasör üzerindeki erişim haklarının yazdırılacağı metin dosyası ismini belirtir. Dikkat: Bu komut yardımıyla sadece o an içerisinde bulunan, aktif

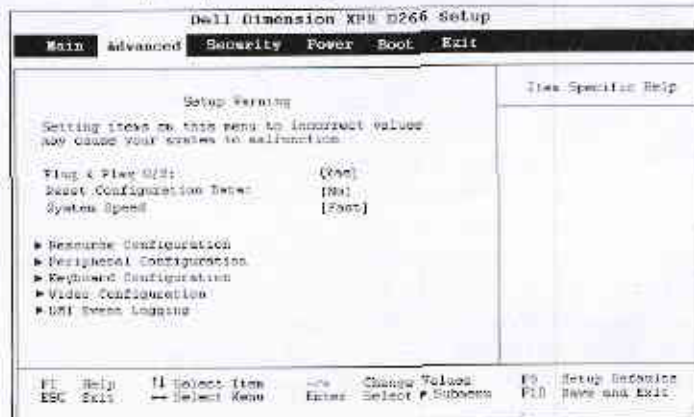
klasör üzerindeki erişim hakları dosya içerisine yazdırılabilir. Bu klasöre ait alt klasörler için de aynı komutun tek tek uygulanması gereklidir.

18 Windows 2000

BIOS'u Windows 2000 için Hazırlamak

Windows 2000 Denetim Masası üzerinden gerekli donanım ayarlarına ulaşabilmek için PC'nizi uygun şekilde düzenlemelisiniz. Bilgisayarınız açıldığında "Press [Del] to Enter Setup" veya benzeri bir mesaj ekrana gelecektir. Bu tuşu kullanarak bilgisayarınızın BIOS'una ulaşabilirsiniz. Burada önemli olan, bilgisayarınızın da donanım olarak desteklediği, Windows 2000'in donanım konfigürasyonu ile ilgilenebil-

mesine izin veren bir seçenektir. Bu seçenek "Plug and Play OS"dir. Bu seçenekte değer olarak "Enabled" veya "Yes" seçili olmalıdır. Eğer bu seçenek sisteminizde mevcut değilse, en azından alt menüler yardımıyla Plug&Play donanımlarınız tarafından kullanılmayan donanım parametrelerini rezerve edebilirsiniz. Bu seçenek ancak Windows'un donanımınızı denetleyemediği zamanlar için geçerlidir.

Windows 2000 Denetim Masası'nı kullanarak tüm donanım ayarlarına ulaşabilmek için BIOS'ta uygun ayarların yapılması gereklidir.

Hücreleri Tarihe Göre Adreslemek

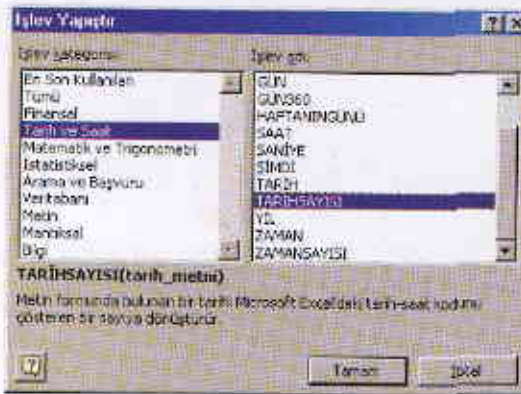
Mevsim normallerinin üzerinde sıcaklarla karşı karşıya kaldığımız son günlerde yeni bir hobi ile ilgilenmeye başlayabilirsiniz: Hava Tahmini. Bunun için elinizde düzenli tutulmuş istatistiksel

çalıştırın ve Makro Adı kutusuna bir isim girdikten sonra Yarat düğmesine tıklayarak makroyu oluşturun. Ekranı gelen VBA Düzenleyicisi penceresine kutu içerisindeki makro kaynak kodunu girin. Daha sonra Dosya/Kapat ve Microsoft Excel Uygulamasına Geri Dön komutunu çalıştırın.

Makro çalışmasının açıklaması: İlk satırda gerekli olan değişkenler tanımlanır. İkinci satırda, Sayfa 1'de B2 adresindeki hücrenin içeriği "Değer" içerisine atanır. İkinci satırda ise yine Sayfa 1'deki A2 hücresinin içeriği "Tarih" değişkenine atanır. Bu örnekte A2 ve B2 hücreleri bilgi girişi için form alanları olarak kullanılmışlardır. Bir sonraki satır

lanın satırın ilk iki sütununa yazdırır.

Çok sık kullanacağımız bu makro için çalışma sayfasında bir düğme oluşturabilir ve makroyu buna atayabilirsiniz. Bunun için Görünüm/Araç Çubukları/Formlar komutunu çalıştırın ve ekrana gelen çubuk üzerindeki Düğme simgesine tıklayın. Daha sonra düğmeyi istediğiniz yeri ve büyüklüğü fare kullanılarak belirleyin. Bunun sonucunda ekrana gelen Makro Ata penceresi üzerindeki listeden çalıştırmak istediğiniz makronun ismini, yani HücreAdresleme'yi seçin ve Tamam düğmesine tıklayın. Son olarak düğmenin ismini ve görünümünü istediğiniz şekilde değiştirebilirsiniz. Düğme ile işiniz sona erdikten sonra sadece üzerine bir kere tıklayarak, verileri tablonun aşağısında sıralayabilirsiniz.

Başlangıç tarihini sayı olarak belirtmek için Excel'in TARİHSAYISI fonksiyonu kullanılabilir.

verilerin bulunması gereklidir. Bu bilgilerin saklanması için en uygun ortamı ise Excel sunar. Örneğin düzenli olarak elde ettiğiniz hava bilgilerini bir Excel çalışma sayfasında saklayabilirsiniz. Ancak bilgiler girilirken aynı zamanda tablonun 21. Satırından itibaren aşağıya doğru her defasında haftalık olarak özetlenmesi de gereklidir. Bunun için bütün bilgileri ilk kere girmeniz gerekir.

Söz konusu hava bilgilerini tek bir kere girmek içinse, elde ettiği sonuca göre başka bir hücreyi gösteren bir formül ya da makro kullanılabilir. Bunun için Araçlar/Makro/Makrolar komutunu

biçimlendirilmiş tarihin aktarılması için gereklidir. Bir sonraki komut ise giriş için kullanılan hücrenin başlangıç tarihine olan mesafesini hesaplıyor. Burada kullanılan başlangıç tarihi "36000"dir ve bu rakam "24.07.1998" tarihine karşılık geliyor. İstedığınız başlangıç tarih değerini ise "=TARİHSAYISI(24.07.1998)" formülünü kullanarak elde edebilirsiniz. Bu değer yediye bölünmesi ile de liste içerisinde haftalık girdiler elde edilir. Yirmi ile toplanması ile de çalışma sayfasındaki başlangıç satırları atlanır. Son iki satır ise biçimlendirilmiş tarihi ve verilen değeri, hesap-

```
Sub HücreAdresleme()  
Dim Satır As Integer, Tarih As  
Long  
Değer = Worksheets("Sayfa1").  
Cells(2, 2).Value  
Tarih = Worksheets("Sayfa1").  
Cells(2, 1).Value  
Tar$ = Worksheets("Sayfa1").  
Cells(2, 1).Value  
Satır = (Tarih - 36000) / 7 + 20  
Worksheets("Sayfa1").Cells  
(Satır, 1).Value = Tar$  
Worksheets("Sayfa1").Cells  
(Satır, 2).Value = Değer  
End Sub
```

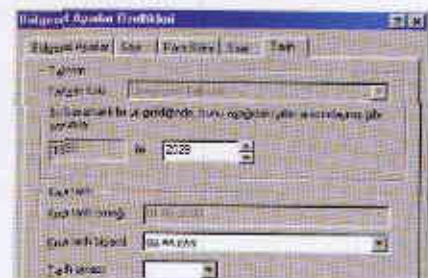
Altbilgi Satırında Dört Haneli Tarih

Daha önce Excel'in Alt ve Üst bilgi satırlarında dört haneli tarih kullanma konusuna değinmiştik. Ancak aynı şekilde dört haneli tarih bilgisi kullanmanın daha farklı yolları da mevcuttur. İşte bunlardan uygulaması en kolay olanı: Windows'un Denetim Masası'nı açın ve içerisinde bulunan Bölgesel Ayarlar simgesine iki kere tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerindeki Tarih kartını aktif hale getirin. Burada bulunan Kısa Tarih Biçimi kutusunda sistem tarihinin gösterileceği şablon bulunur. Burada kullanılan "GG.AA.YY" ifade-

sinde yılı temsil eden "Y" harflerinin yanına iki tane daha ekleyerek sayısını dörde çıkartın. Bunun sonucunda ifade "GG.AA.YYYY" şeklinde görünmeli. Excel tarih bilgisini buradan alacağı için tüm çalışma sayfalarında otomatik olarak dört haneli tarih biçimini kullanacaktır.

Ayrıca: Burada yapılan değişikliğin bazı yan etkileri olabilir. Ancak bu durum bir çok kullanıcı için olumlu olacaktır. Çünkü tarih bilgisini direkt olarak sistemden alan Word veya Access gibi programlar da dört haneli tarih biçimi

mini kullanacaklar, yani "00" ifadesi yerine "2000" göstereceklerdir.

Dört Haneli Tarih: Uygun Bölgesel Ayarlar kullanılarak tarih biçimi değiştirilebilir.

21 Outlook 97/98

Mail Klasörlerini İsteğe Göre Sıralamak

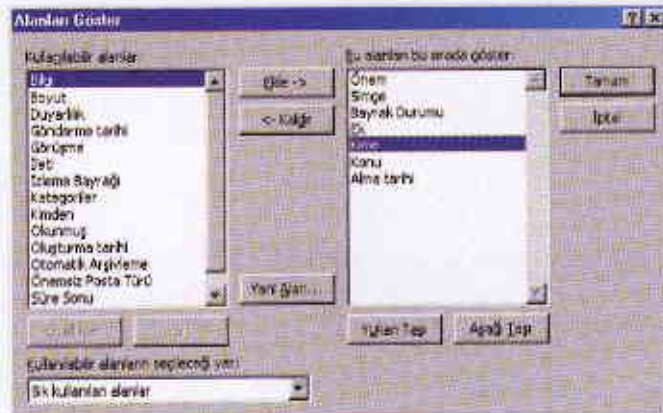
Outlook kullanarak aldığımız ve gönderdiğimiz e-posta'ları, Gelen Kutusu veya altı klasörlerini kullanarak yönetmek istediğinizde, Outlook örneğin gönderilen e-posta'ların bulunduğu klasörde iletinin gönderildiği kişiyi değil de göndereni, yani sizi görüntüleyebilir. Burada gönderilen kişinin görüntülenmesi için Outlook görünüm ayarlarında değişiklik yapmalısınız.

Outlook, bilgi listelerinin görüntülenmesi için belirlenen alanları kullanır. Bu listelerde varsayılan ayarlar bulunur. Örneğin Gelen Kutusu veya aynı şekilde altı klasörlerinde ilk önce standart olarak iletinin kim tarafından gönderildiği görüntülenir. Ancak bu görünümü istediğiniz zaman değiştirmeniz mümkündür.

Gelen Kutusu altında sadece gönderilen iletilerin saklanması için özel bir klasör ayarlamak için söz konusu klasörü açın ve farenin sağ düğmesini kullanarak alan açıklamalarını bulduğunuz sütun başlığına, örneğin "Kimden" tıklayın. Daha sonra açılan nesne menüsü üzerindeki Alan Seçicisi komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen aynı isimli iletişim penceresi üzerinde aktif görünüm için kullandabile-

cek tüm alanların bir listesi ekrana gelecektir. Bu alanları Sürükle&Bırak yöntemini kullanarak liste görünümündeki başlık saucına taşıyabilir ve istediğiniz yere yerleştirebilirsiniz. Kullanmak istemediğiniz alanları da liste içerisinden çıkarabilirsiniz. Bunun için görünmesini istemediğiniz alanları Sür-

ükle&Bırak yöntemi için yukarıda anlatılan yöntem alternatif olarak Görünüm/Geçerli Görünüm/Geçerli Görünümü Özelleştir komutunu çalıştırarak açılan pencere üzerindeki Alanlar düğmesine tıklayabilirsiniz. Bunun sonucunda üzerinde "Kullanılabilir Alanlar" ve kullanılan alanların listelerinin bu-

Örnek: Outlook'un liste görünümünün istediğiniz göre düzenleyebilirsiniz.

rukle&Bırak yöntemini kullanarak Alan Seçicisi penceresindeki listeye taşıyın. Bu örnekte "Kime" alanını başlık satırına taşıırken, başlık satırında görünen "Kimden" alanını da liste içerisine taşımamız.

Açık olan bir klasörün liste görünü-

lunduğu Alanları Göster iletişim penceresi ekrana gelecektir. Ekle ve Kaldır düğmelerini kullanarak istediğiniz düzenlemeleri yapabilirsiniz. Liste içerisindeki görünüm sırasını da Sürükle&Bırak yöntemini kullanarak değiştirebilirsiniz.

22 Paintshop Pro 6.0

Resimlerin Saklanması için Standart Biçim Belirlemek

Resim düzenleme programı Paintshop Pro 6.0 yeni bir resmin kaydedilmesi esnasında Kayıt Türü için standart olarak "Paint Shop Pro Image (*.psp)"'yi tavsiye eder. Eğer grafik programlarının, örneğin Layer'lar gibi özel fonksiyonlarından faydalanıyorsanız bu kayıt

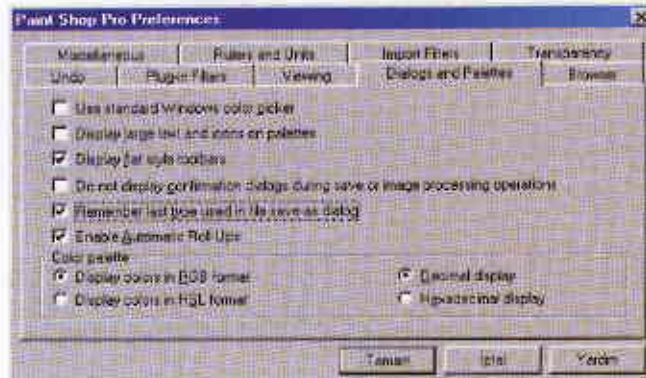
türü mantıklıdır. Ancak bir çok durumda genellikle TIFF, GIF veya JPEG gibi resim saklama yöntemleri kullanılır.

Örneğin eğer siz bir resmi TIFF biçiminde saklayacak olursanız, bundan sonra yapacağınız bütün kaydetme iş-

lemlerinde dosya türünü değiştirmek zorunda kalmazsanız, Paintshop Pro sizin kaydederken hangi dosya türünü kullandığınıza dikkat eder ve son olarak hangi dosya türünü kullandıysanız bir sonraki işlemde bu dosya türünü önerir. Paintshop Pro 6.0'un bu fonksiyonunu aktif hale getirmek için ilk olarak File menüsünü açın ve Preferences/General Program Preferences komutunu çalıştırın.

Ekrana gelen Paint Shop Pro Preferences penceresi üzerinde bulunan Dialogs and Palettes kartını üzerine tıklayarak aktif hale getirin.

Burada bulunan "Remember last type used in file save-as dialog" seçeneğini işaretleyin. Daha sonra Tamam düğmesine tıklayarak yaptığımız değişikliği onaylayın.

Standart Belirlemek: Bu seçeneği kullanarak, Paintshop'un hangi dosya biçimini kullanacağını belirleyebilirsiniz.

23 Access 97

Raporlar için Akan Numaralar Oluşturmak

Oluşturulan bir Access uygulamasında en çok kullanılan bileşenlerden birisi, eğer veritabanının verileri bir arada tutmak ve birleştirmek görevi olduğu göz önünde bulundurulursa, raporlardır. Örneğin bir okul için geliştirilen uygulamada "bir sınıftaki tüm erkek öğrenciler"i listeleyen bir sorgu hazırlanarak, oluşturulan rapor içerisindeki verilerin 1'den başlayarak yukarı doğru numaralandırılması sağlanabilir. Ancak eğer bu liste içerisindeki girdilerden bir kaçını silinecek olursa, Access numaralandırmayı yenilemediği için sayılar arasında boşluklar oluşacaktır. Access'in numaralandırmayı yeniden yapmamasının nedeni, tablonun oluşturulması esnasında veri türü olarak seçilen Otomatik Sayı'nın, bir veri gubunu girilirken sadece bir kere otomatik olarak belirlenmesidir. Bu değeri daha sonra değiştiremezsiniz. Bu nedenle sizin isteklerinize cevap veremeyecektir.

Bu tür bir durumda kaynak kodu kutu içerisinde bulunan VBA fonksiyonu, "currentRecordNr()" size yardımcı olabilir. Bu fonksiyon sayesinde o anda rapor içerisinde görüntülenen verilerin grup içerisindeki pozisyonları be-

lirlenebilir.

Fonksiyonu kullanabilmek için ilk olarak veritabanınızda, tasarım görünümünde bir Modül açın ve Ekle/Yordam komutunu kullanarak "currentRecordNr" fonksiyonunu oluşturun. Fonksiyon sahasını "Genel" olarak belirledikten sonra VBA kaynak kodunu girin.

VBA kodu içerisinde kullanılan "ReportName" karakter katarı parametresi ile aktif olan raporun ismi fonksiyona verilir. Bu da verilen isimdeki raporu işaret eden "rpt" nesnesini oluşturu-

rur. Rapor nesnesinin "CurrentRecord" özelliğini kullanarak aktif olan rapor nesnesi kullanılarak görüntülen verinin grup içerisindeki yeri belirlenir. Artık sadece raporun ayrıntılar alanına geri dönüş değerini yazdırabilirsiniz. Yeni bir Metin Kutusu oluşturun ve Özellikler penceresini açın. Ekrana gelen pencere üzerindeki Tüm kartında bulunan Denetim Kaynağı kutusuna "=currentRecordNr('RptName')" yazın. Bunun sonucunda "RptName" ile raporunuzun ismi yer değiştirecektir.

CURRENTRECORDNR FONKSİYONU KAYNAK KODU

```
Public Function
CurrentRecordNr( ReportName As String) As Long
On Error Goto
Err_currentRecordNr
Dim rpt as report
Set rpt= (Reports(ReportName)
CurrentRecordNr=rpt.CurrentRecord

Exit_currentRecordNr:
Exit Function

Err_currentRecordNr:
MsgBox Err.Description
Resume Exit_currentRecordNr
End Function
```

24 Access 97

Birincil Anahtar Alana İkincil Girişi Engellemek

Birincil anahtara ikinci bir değer girilmesini engellemek için küçük bir makro kullanılabilir. VBA prosedürü, anahtar değerinin girişi esnasında tablo içerisinde aynı anahtara sahip başka bir değer olup olmadığını sorgulayacak ve eğer aynı değerden başka bir tane daha varsa bir uyarı penceresini ekrana getirecektir. Veri girişi için kullandığımız formu Tasarım Görünümünde açın ve ardından, Birincil Anahtar için kullandığımız alan üzerine faremin sağ düğmesiyle tıklanması sonucunda açılan nesne menüsü üzerindeki Özellikler komutunu çalıştırın. Özellikler penceresinde bulunan Olay kartını aktif hale getirin ve Güncelleştirme Öncesinde seçeneği yanındaki üzerinde üç nokta bulunan düğmeye tıklayın. Ekrana gelen Oluşturucu Seç penceresi üzerinden Kod Oluşturucu'yu

seçin ve Tamam düğmesine tıklayın. Access bu işlem sonunda içerisine VBA kodunun yazılacağı boş bir prosedür oluşturacaktır. Kutu içerisinde bulunan kaynak kodu girin. Kod, İsim tablosu içeri-

sinde Birincil Anahtar olarak tanımlanan Soyad alanını kullanıyor. Form üzerindeki giriş alanı ise "GirSoyad" adında. VBA prosedürü "Me![GirSoyad]" ile bu alanı sorguluyor.

BİRİNCİL ANAHTAR SORGUSU KAYNAK KODU

```
Private Sub GirSoyad_BeforeUpdate
(Cancel As Integer)
Dim dbs As Database
Dim rst As RecordSet
Set dbs = CurrentDb
Set rst = dbs.OpenRecordset("İsim", dbOpenDynaset)
rst.Findfirst "[Soyad] = '" & Me![GirSoyad] & "'"
If Not rst.NoMatch Then
MsgBox "Bu değer daha önceden kullanılmış Lütfen başka bir tane seçin..."
End If
rst.Close
Set dbs=Nothing
End Sub
```


25 Access 2000

Verileri Outlook İletilerine Aktarmak

Access 2000 içerisinde saklanan verileri Word gibi bir metin düzenleme programına rahatlıkla gönderebilirsiniz. Ancak verileri Outlook'a aktarmak ve uygun bir Konu başlığı belirlenen adreslere göndermek için, küçük bir yardımcıya ihtiyacınız olacak.

Örneğin "E-PostaGönder" adında bir formun oluşturulduğu bir veritabanı tasarlayalım. Bu form üzerinde bulunan Adres ve Konu alanları ile alınan bilgi de Outlook'a aktarılabilir, otomatik olarak alıcıya gönderilsin. Bu form üzerine eklenecek bir "E-Posta Gönder" düğmesi ile de Outlook'un Adres alanından alıcının adresini ve Konu alanından iletinin konusunu alarak otomatik olarak bir ileti oluşturmaya ve ardından göndermesi sağlansın.

Otomatik olarak e-posta oluşturmak için kullanılan formu tasarlayalım: Bir form oluşturun ve Adres ve Konu alanları için Metin Kutuları ve Etiketlerini yerleştirdikten ve düzenledikten sonra bir düğme ekleyerek ismini "E-posta Gönder" olarak atayın. Daha sonra bu düğme üzerine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve Özellikler komutunu çalıştırın. Olay kartı üzerinde bulunan "Tıklanıldığında" özelliğinin yanında, üzerinde üç nokta bulunan düğmeye tıklayın. Ekranı gelen Oluşturucu Seç penceresi üzerindeki Kod Oluşturucusu seçeneğini işaretleyin ve Tamam düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda VBA Düzenleyicisi açılacak ve "E-Posta_Gönder_Click()" yordamı ekrana gelecektir.

Outlook 2000 nesne ve fonksiyonlarına ulaşabilmek için, ilk olarak Outlook Nesne Kütüphanesi'ne bağlantı oluşturulmalıdır. Bunun için VBA Düzenleyicisi penceresindeki Tools/References komutunu çalıştırın ve ekrana gelen liste içerisinde "Microsoft Outlook Object

VBA İÇİNDEKİ ÖNEMLİ İLETİ ÖZELLİKLERİ

Özellik/Method

"Attachments" – Özellik

"BCC" – Özellik

"Recipients" –

"Body" – Özellik

"CC" – Özellik

"SenderName" – Özellik

"Subject" – Özellik

"To" – Özellik

Geri Dönen Değer

Metotlarımız aracılığıyla ileti eklerine ulaşma imkanı sunuyor

BCC isimleri ile nesnesi için geri döndürür Metot Metotları aracılığıyla tüm alıcılara erişim imkanı sunuyor

Bununla e-posta'nın şifrelenmemiş ileti metnine ulaşabilirsiniz.

CC isimleri ile nesnesi için geri döndürür

Gönderen ismini e-posta'ya geri döndürür.

E-posta'nın konu satırına direkt erişim imkanı sunuyor

Noktalı virgülle ayrılan, E-posta alıcı isimlerinin listesini verir.

Library" seçeneğini işaretleyin. Tamam düğmesine tıklayın ve daha sonra kutu içerisindeki makro kaynak kodunu girin. Kod içerisinde kullanılan "Display" metodu, içerisine metin girilebilmesi için iletiyi açar. Eğer bunun yerine "Send" metodunu kullanacak olursanız,

Outlook iletiyi otomatik olarak gönderecektir.

Bunun haricinde bir e-posta'nın tüm özelliklerini VBA yardımıyla belirleyebilirsiniz. Kullanabileceğiniz en önemli özellikleri "VBA İçindeki Önemli İleti Özellikleri" kutusunda bulabilirsiniz.

26 Outlook 97/98

Lotus Notes'un Hatalı Eklerini Kurtarmak

Eğer Outlook iletilerinde, örneğin Lotus Notes'dan cc:Mail ile gönderilmiş bir ileti bulunmuyorsa, genellikle ileti penceresindeki dosya eklentileri hatalı olarak görüntüler. Örneğin, dosya ismi yanlış, bağlantılı olduğu uygulamanın simgesi doğru gösterilmez, dosyayı açmak üzere simgenin üzerine iki kere tıklanacak olursa bir hata mesajı ekrana gelir. Ancak küçük bir hile ile bu hatalı görünen eklentileri de kurtarmak mümkündür. Ekleri görünürde zarar görmüş olan iletiyi açın ve ileti penceresindeki Dosya/Ekleri kaydet komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda eğer iletide birden çok ek varsa liste halinde ekrana gelecek veya tek bir ek varsa direkt olarak ek kaydetme seçeneği ekrana gelecektir. Birden fazla ekin bulunması durumunda ekrana gelen liste içerisindeki ekleri tek tek kaydetmelisiniz. Bir çok durumda, bu şekilde kaydedilmiş ek dosyaları direkt olarak Windows Gezgini'ni kullanarak çalıştırabilirsiniz. Dosyalarda herhangi bir hata oluşmayacaktır. Ancak eğer hata rağmen dosyalar kullanılmıyorsa, gerçek bir hata vardır anlamına

gelir ve bu durumda söz konusu ekleri gönderenden tekrar istemekten başka çareniz yoktur.

Bu sorun özel olarak birden fazla dosyanın da ek olarak gönderilmesinden kaynaklanabilir. Bu gibi bir durumda ya dosyaları tek tek göndermeli ya da bir dosya içerisine sıkıştırarak, örneğin ZIP dosyası, göndermelisiniz.

Yardım: Hatalı olarak görünen Outlook iletilerindeki ek dosyaları, sorunsuz olarak kaydedebilirsiniz.

YORDAM KAYNAK KODU

```
Dim dbs As Database
Dim App As New
Outlook.Application
Dim Mail As Outlook.MailItem
Set Mail = App.CreateItem
(olMailItem)
Mail.To = Me!Adres
Mail.Subject = Me!Konu
Mail.Display
```


27 Internet Explorer 4.5

Internet Explorer için Özel Logo Tasarlamak

Internet Explorer penceresinin sağ üst köşesinde yer alan özel logo yerine kendi istediğiniz veya oluşturduğunuz farklı bir logo kullanabilirsiniz. Bunun için iki farklı yöntem vardır.

İlk olarak eğer isterseniz Internet Explorer Administration Kit'i (IEAK) Microsoft'un Internet sayfasından yükleyebilirsiniz. Bu aracı kullanarak tüm Internet Explorer'ı, Sak Kullanıcılar'ı, başlangıç sayfası ve logosunu düzenleyebilirsiniz.

Bir diğer yöntem ise Windows Kayıt

Düzenleyicisi içerisinde değişiklik yapmaktır. Bunun için ilk olarak Internet Explorer logosu yerine kullanmak istediğiniz iki simge oluşturmalsınız. Bunlardan birinin büyüklüğü 38x38 ve diğerinin büyüklüğü de 22x22 piksel olmalıdır. Bu dosyaların saklanacakları dosya türü olarak da BMP kullanmalısınız. Logo dosyalarını oluşturduktan sonra Kayıt Düzenleyicisini çalıştırın. (Başlat/Çalıştır/Regedit/Tamam) ve "HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Internet Explorer\Tool-

bar" anahtarını aktif hale getirin. Bu anahtar altında "BigBimap" ve "SmallBimap" adlarında iki Dize Değeri (Düzen/Yeni/Dize Değeri) oluşturun. "BigBimap" e değer verisi olarak büyük logonun bulunduğu konumu, "SmallBimap" e ise 22x22 piksel büyüklüğündeki versiyonun konumunu girin. Kayıt Düzenleyicisi'ni kapatın ve Internet Explorer'ı çalıştırın. İster küçük ister büyük logo kullanmış olun, Internet Explorer oluşturduğunuz yeni simgeyi gösterecektir.

28 Internet Explorer 4.5

Görünürde Silinen Nesneleri Kurtarmak

Outlook Express'de bulunan Gelen Kutusu, Giden Kutusu, Taslaklar gibi standart klasörlerin haricinde, aldığınız iletileri konularına göre farklı konumlarda saklamak üzere yeni klasörler oluşturabilirsiniz. Ancak bu durumda dikkat edilmesi gereken bir nokta vardır: Çalışma ortamı dağınık ve kalabalık olduğu sürece hata çıkma olasılığı daha da artacaktır. Örneğin bir iletiyi silmek yerine o tür iletilerin bulunduğu klasörün silinmemesine dikkat edilmelidir. Aynı şekilde oluşturulan kurallara da oldukça dikkat edilmelidir. Kopyala yerine Sil seçeneğinin işaretlenmesi de, iletileri düzenlemek yerine kaybetmenize neden olacaktır.

Aynen büyük kardeşi Outlook'da ol-

duğu gibi Outlook Express'de de silinen öğelerin hemen kaybedilmemesi için silme işlemi birkaç adımdan oluşuyor.

Silmiş olduğunuz nesneler ilk adımda, Outlook Express tarafından direkt olarak özel bir klasör olan "Silinmiş Öğeler" içerisine taşınır. Bu klasör Windows'un Geri Dönüşüm Kuruşu'na benzer ve içerisindeki klasör veya iletiler rahatlıkla kurtarılabilir.

Eğer aradığınız nesne burada yoksa Silinmiş Öğeler klasörünü daha önceden boşaltmış olmalısınız.

Bunun için Silinmiş Öğeler klasörüne sağ tuşla tıklanmalı ve açılan nesne menüsü üzerindeki "Silinmiş Öğeler" klasörünü boşalt" komutu çalıştırılmalıdır.

Şayet bu nesneler Silinmiş Öğeler klasöründe iseler rahatlıkla kurtarabilirsiniz. Klasörler çubuğu üzerindeki Silinmiş Öğeler klasörüne tıklayın. Bunun sonucunda pencerenin solunda, Silinmiş Öğeler klasörü içinde bulunan tüm klasör ve iletileri görebilirsiniz. Buradaki nesneleri Sürükle&Bırak yöntemini kullanarak başka bir klasör içerisine taşıyabilirsiniz.

Eğer bir klasör silindiyse, bu klasörün Silinmiş Öğeler klasörü içindeki simgesi yanına bir artı işaretli ekrana gelecektir. Bu artı işaretine tıklayarak silinmiş klasörün içeriğini görüntüleyebilirsiniz. Artık silmiş olduğunuz klasörü yine Sürükle&Bırak yöntemini kullanarak Yerel Klasörler altındaki es-

Outlook Express Yerel Klasörler'i altında oluşturacağınız yeni klasörler ile gelen iletileri kolaylıkla düzenleyebilirsiniz.

ki yerine taşıyabilirsiniz.

Outlook Express'in standart ayarlarına göre Silinmiş Öğeler klasörü programın kapatılması esnasında temizlenir. Bu tür bir hata sonucunda tüm verilerinizi kaybetmemek için bu seçeneği işlem dışı bırakmalısınız.

Bunun için Araçlar/Seçenekler komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki Bakım kartını aktif hale getirin. Bu kart üzerinde bulunan "Çıkışta Silinmiş Öğeler" klasöründeki iletileri sil" seçeneğindeki işaretli kaldırın. Bundan böyle siz manuel olarak boşaltmadığınız sürece, silinen nesneler Silinmiş Öğeler klasörü içerisinde birikecektir.

Sildiğiniz nesnelerin geri dönüşümünü kolaylaştırmak için Silinmiş Klasörü'nü sadece manuel olarak boşaltmalısınız.

29 Outlook Express 5

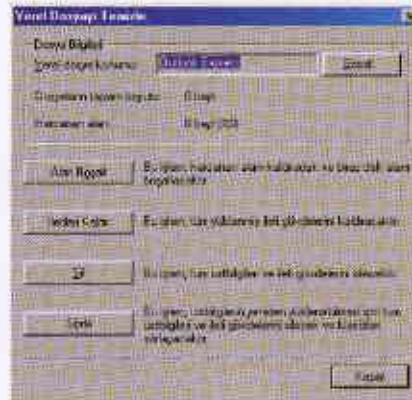
Silinmiş Öğeler Klasörünü Sıkıştırmak

Outlook Express Bakım ayarlarından "Çıkışta "Silinmiş Öğeler" klasöründeki iletileri sil", "IMAP klasörlerinden ayrılırken silinmiş iletileri temizle" ve "İletileri arka planda sıkıştır" seçeneklerini işaretlemiş olmanıza rağmen SILINMIŞ ÖĞELER.DBX veritabanı dosyası küçüleceği yerde büyümeye devam ediyor olabilir. Bunun önüne geçmek içinse yapılacak en iyi şey, söz konusu veritabanı dosyasını sıkıştırmaktır.

Eğer Outlook Express altında "Silinmiş Öğeler" klasörünü boşaltacak olursanız, aslında içerisindeki iletileri veritabanından çıkarmış oluyorsunuz. Bu iletiler sadece silinmiş olarak işaretlenir ve aslında DBX dosyası içerisinde tutulmaya devam edilmelerine rağmen görünülmezler.

SILINMIŞ ÖĞELER.DBX dosyasını Outlook Express otomatik olarak sıkış-

tırabilir. Ancak bunun için Araçlar/Seçenekler penceresindeki Bakım kartı üzerindeki "İletileri arka planda sıkıştır" seçeneğinin işaretlenmesi gereklidir. Ancak burada önemli olan tek şey

Eğer hiçbir seçenek sonuç vermezse sıkıştırma işlemi manuel olarak yapılmalı.

bu seçeneğin işaretlenmesi değil, gerekli ayarların eksiksiz olarak yapılmasıdır. Burada x'in değişken olarak kullanıldığı "Haber gruplarındaki okunmuş iletileri sil", "Yüklenmiş haber iletilerini x gün sonra sil" ve "Yüzde x alan harcandığında, iletileri sıkıştır" seçenekleri bulunur. Ancak son seçeneğin işaretlenmesi sıkıştırma işleminin istenildiği kadar sık yapılamayacağı anlamına gelir.

Eğer bu da bir sonuç vermezse sıkıştırma işlemi Dosya/Klasör/Sıkıştır komutunu kullanarak manuel olarak yerine getirmelisiniz. Buna alternatif olarak Araçlar/Seçenekler/Bakım kartı üzerinde bulunan Şimdi Temizle düğmesini de kullanabilirsiniz. Bunun sonucunda ekrana gelen Yerel Dosyayı Temizle penceresi üzerindeki Alan Boşalt düğmesine tıklanmalıdır.

30 Communicator 4.7

FULLSOFT.DLL Modülündeki Hatayı Gidermek

Netscape Communicator 4.7'yi kurduktan sonra her açılışta Netscape'in FULLSOFT.DLL modülündeki izinsiz bir alana ulaşmaya çalıştığını bildiren bir hata mesajı ekrana geldikten sonra Netscape tekrar kapanabilir. Ancak bu sorun Netscape 4.5'den beri mevcut ve direkt olarak, Netscape Quality Feedback Agent'in bir parçası olan FULLSOFT.DLL ile alakalı. Bu sayede Communicator'da meydana gelen tüm çökmeler direkt olarak Netscape'e rapor edilebiliyor ve böylece programdaki sorun rahatlıkla çözülebiliyor.

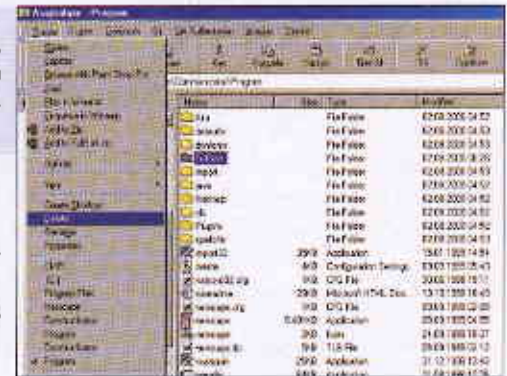
İlk olarak bu programı kapatmaya çalışın. Bunun için Windows Başlat menüsü içerisinde yer alan Başlat/Programlar/Netscape Communicator/Utilities/Netscape Quality Feedback Agent komutunu çalıştırın. Netscape Quality Feedback Agent'i kapatmak için ekrana gelen pencere üzerindeki Settings/Turn Agent Off komutunu çalıştırın.

Eğer problem bir kez daha ortaya çıkacak olursa Windows Gezgini'ni başlatın ve C:\Program Files\Netscape\Communicator\Program klasörünü açın. Daha sonra FULLSOFT.DLL

Sık karşılaşılan FULLSOFT.DLL hatasına onadan kaldırmak için FULLSOFT klasörü silinebilir.

dosyasını seçin ve ismini FULLSOFT.OLD olarak değiştirin.

Şayet sorun 4.7 sürümünün yüklenmesinden kaynaklanıyorsa, "Fullsoft" klasörünü Windows Gezgini penceresi üzerinden silmelisiniz.

31 Communicator

Kullanıcı Profilini Otomatik Başlatmak

Communicator'da kullanıcı profilleri oluşturulabilir. Programın açılışında profilin seçilmesi için bir pencere ekrana gelir. Çok az bilinen "-P" isimli parametresini kullanarak program açılışında hangi profilin kullanılacağını otomatik olarak belirleyebilirsiniz.

Communicator'ın masaüstünde bulunan kısayoluna faremin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve nesne menüsü üzerindeki Özellikler komutunu ça-

lıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki Kısayol kartını aktif hale getirin ve Hedef kutusuna "-P"ProfileName" ifadesini ekleyin. "P"yi büyük harfle yazmaya dikkat edin.

Daha sonra Özellikler penceresini Tamamı düğmesine tıklayarak kapatın. Bu kısayolu kullanarak Communicator'ı bir kez daha çalıştıracak olursanız, burada belirtilen profil otomatik olarak aktif olacaktır.

32 BIOS

Hatalı BIOS Update'i Güncellemek

Hatalı BIOS Update'i Güncellemek
Başarılı bir BIOS güncellemesinde bilgisayar yeniden başlatıldığı zaman yeni BIOS versiyonu ekrana yazdırılacaktır. Şayet güncelleme esnasında sistem çökecek olursa ekran kararacaktır. Artık BIOS'unuzu tamir etmek için ikinci bir bilgisayara ihtiyacınız olacaktır.

BIOS içerisinde güncelleme esnasında üzerine yazılmayan 4 Kbyte'lık bir Boot Clock Modus bulunur. Bu modun disket sürücüyü ulaşmak ve bir ISA grafik kartı üzerinden ekrana görüntü almak için kullanılır. Eğer görüntü almak mümkün değilse gerekli olan fonksiyonların ekran kullanmadan da çalıştırabilirsiniz.

Eğer AMI-BIOS ile çalışıyorsanız daha önceki bir diskete yedeklediğiniz eski BIOS dosyasını başka bir bilgisayara AMIBOOTROM olarak yeniden adlandırmanız. Daha sonra bu disketi sürücüye yerleştirin ve bilgisayarı yeniden başlatın. Sistemin açılışı esnasında [Ctrl]+[??Pos1] tuş kombinasyonunu uygulayın. Bu işlem sonunda BIOS yedek kopyası ile kullanılarak güncellenecektir.

Eğer Award BIOS ile çalışıyorsanız, açılış diskinde bir Flash programı ve eski BIOS dosyasını Not Defteri gibi bir editör kullanarak AUTOEXEC.BAT dosyası oluşturmak için, ikinci bir bilgisayara ihtiyacınız olacak. Bu dosya-

nın içeriği aşağıdaki şekilde olmalı:

```
NAME.EXE NAME.BIN /ay /sc
```

"NAME.EXE" yerine Flash programının ismini ve "NAME.BIN" yerine de eski BIOS dosyanızın ismini girin. Burada kullanılan "/py" parametresi "Program BIOS: yes" ve "/sn" parametresi de "Security Copy No" anlamına geliyor.

Bu dosya yardımıyla BIOS'u geri yüklemek herhangi bir tuş kombinasyonu uygulanmaya gerek yoktur. Her iki kurtarma işleminin sona erdiği, disket sürücünün ışığının sönmelerinden anlaşılabilmektedir.

33 Ekran Kartı

Bilgisayarı Televizyona Bağlamak

Yüksek kaliteli DVD filmlerini, bilgisayarın monitörüne sıkışık bir şekilde seyretmek yerine, özellikle büyük ekran bir televizyona keyfini çıkartarak izleyebilirsiniz. Ancak bunun için özel bir DVD Player almak yerine zaten varolan bilgisayarınıza bir DVD sürücü olarak düşük maddiyette DVD zevkini yaşatabilirsiniz.

Normalde bir PC, televizyona direkt olarak bağlanamaz. Gerekli olan tek şey VGA girişi, örneğin Grundig gibi aygıt-

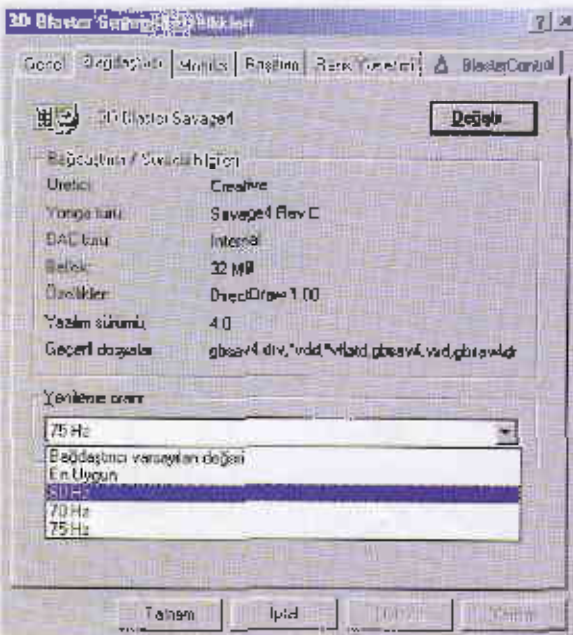
lardır. Normal televizyonlar kurulu olan alıcı için ya anten sinyalini ya da Scart girişi üzerinden basit Super VHS Video'yu kabul eder.

Bilgisayarlarda kullanılan ekran kartı ise bir analog RGB sinyali her ne yüksek frekanslarda ergonomik görünüm için iki tane de senkron sinyali sunar. Sadece çok az modern televizyon bu sinyaller ile çalışabilir.

VGA sinyalini Video girişine uydurabilmek için bir çok yol bulunur. Bazı

(Çıkış) ve profesyonel aygıtlarda ekstradan bir tane de PC-Monitör için (Çıkış) bağlantı noktası bulunur.

Eğer yüksek çözünürlüklerde ergonomik bir ekran tazeleme oranı ile çalışıyorsanız, bilgisayarınıza TV'de kullanabilmek için frenlemelisiniz. Çünkü bir çok dönüştürücü ve televizyon 640x480 çözünürlükte 60 Hz'den daha yüksek değerler ile çalışmıyorlar. Ancak bu oyunlar ve Video'ların seyredilmesi için uygun bir değerdir.

grafik kartlarının (örneğin ATI) Video çıkışları bulunur. Aslında bu bir şart. Normalde televizyon ile bilgisayar çıkışı bir VGA -TV dönüştürücü kullanarak bağlanabilir. Bu tür dönüştürücüler ilgili mağazalarda bulabilirsiniz. Bu dönüştürücü üzerinde PC için bir bağlantı (Giriş), bir tane televizyon için

El Freni: Bir bilgisayarın televizyona bağlanmadan önce ekran tazeleme oranını düşürmek zorundasınız.

34 Yazıcı

Daha Hızlı Yazıcı Bağlantı Noktası

LPT 2'ye bağlı yazıcınızla Office uygulamaları altında gerçekleştirilen yazdırma işlemlerinde sistemi yavaşlıyor ve BIOS'da bu port için yanlış bir değer varsa, bu yavaşlamanın nedeni LPT2 hız ayarlarının yeterli olmamasıdır. Bunun için ikinci yazıcı bağlantı noktasının ECP özelliklerine uyup uymadığını kontrol edin. Mümkünse bağlantı noktası kartı üzerinde Jumper ayarları ile oynamalısınız. Eğer bu da mümkün değilse yazıcınızı LPT1'e takın. Mümkünse bu bağlantı noktasının da BIOS'tan ECP moduna açmalısınız. ☐

Copyright by CHIP, VOGEL INTERNATIONAL
VERLAGSGES. mbH, Würzburg, DEUTSCHLAND - ISSN: 1300-9410

VOGEL

Yayınlar Ltd. Şti.

Genel Yayın Yönetmeni (Sorumlu):

Gökhan Sungurtekin gokhan@chip.com.tr

Yazın İşleri Müdürü:

Uluk Yamankılıçoğlu yamankilic@chip.com.tr

Yazın İşleri:

Mahmut Karşılıoğlu mahmut@chip.com.trSevda Kılıç sevda@chip.com.trKadir Tuztaş kadir@chip.com.trBaru Cengiz baru@chip.com.trAslıhan Bozkurt aslihan@chip.com.tr

Test Merkezi:

Şahin Eksioğlu sahin@chip.com.trEcevit Bikitim ecevit@chip.com.tr

CHIP CD:

Korcan Moysan korcan@chip.com.tr

Kaliteli Bakımların:

Gökrem Çetin, Metin Kadeşer, Alis Sıramoğlu,

Mustafa Baser, T. Honig (TH), Timo Honig (TH), Jan

Kleinert (JK), Martin Michl (MM), Henriette Struss (HS),

Michael Suck (MS), Ingo Böhme (IB), Artur Hoffman

(AH), Manfred Föhr (MF), Marco Thorbrügge (MT)

Grafik Tasarım:

Gökhan Koç gokhan@chip.com.tr

Grafik Asistanı:

Dilek Kırcan

VOGEL Satış Müdürlüğü:

Gönül Morgül gonul@vogel.com.tr

CHIP Reklam Koordinatörü:

Şebnem Karabiyik shebnem@vogel.com.tr

CHIP Reklamı Müdürü:

Sevil Santay sevil@vogel.com.tr

CHIP Reklamı Sorumlusu:

Yeliz Koyun, Nurihan Bağcı, Neşrin Aslan, Murat Yıldırım

Reklam Trafikçi:

Aynur Kına

Pazarlama ve Pazarlama İlgili Müdürü:

Güler Okumus

Pazarlama Birimleri:

Özlem Çenker, Ayten Çar

Abdullah Bülent Satış Müdürü:

Nur Geçili

Abdullah Serdar

Ebru Çinek, Ayten Akgüne, Ayfer Karaslıoğlu

Dağıtım Sorumlusu:

Nebi Danacı

Dağıtım Departmanı:

Mehmet Çili, Cem Çenker

Üretim Koordinatörü:

Turgay Tekatan

VOGEL Yayınları Ltd. Şti. Adına Şehit:

Gökhan Sungurtekin

Genel Müdür Yardımcısı:

Beste Özerdem

VOGEL Yayınları Ltd. Şti. Genel Müdürü:

Hermann W. Paul

Reklam Ayrılmaları: Çıkış ve Başlı:

ASIR Matbaacılık Ltd. Şti.

Tel: (212) 283-6438

Dağıtım:

BIRYAY A.Ş.

VOGEL Yayınları:

Piyalepaşa Bulvarı ZorluKanyon'da, Ümit Merkezi

2013 Katmanlı STANBUL

CHIP Tel: (212) 297-1724 (Pbx)

Fax: (212) 297-1733

Abone Faks: (212) 296-7343

Yayıncıların Faks: (212) 296-7350

Yayıncıların E-Mail adresi: chip@vogel.com.trAbone E-Mail: abone@vogel.com.trinternet: <http://www.chip.com.tr>

VOGEL Ankara Temsilcisi:

Ölek Özgen

VOGEL Ankara Müşteri Temsilcisi:

Sema Turhan

Ankara Büro:

Mehmet Sok. 204 Aşağısıyranı - Ankara

Tel: (312) 467 0350

Faks: (312) 467 0350

e-mail: vogel@chip.com.tr

REKLAM İNDEKSİ

MICROSOFT	Ö.K.I.3	ESCORT ENERJİ	135	OSMANLI	119,269
3M	41	ETKİ	353	ÖLÇSAN	249
4K	83,161	FİDA FİLM	212,213	ÖZ EL	299
ABT	297	GENPACOM	109,125,341,267	PAMPA	243,317
AKADEMİ	307	GENPAZ	321	PAMUKBANK	17
AK-FA	277	GOLD	47,49	PANCOM	289
AIRBAYRAK	279	GSL	281	PASİFİK	209
ALBİM	103,105	GÜVEN	149	PHILIPS	9
ALTINDAĞ	147	HESMAK	247	RAKS	231
APC	65	HP	25	RNM	184,185
ARC	10,11,13,15,120,121,155,153	İHLAS/ACER	211	ROMAR	217
ATAK	77	İNSELBERG	116,117	SAMTEK	347
AVS	253	İTERAKTİF	293	SARAR	71,73
BAMNET	295	İTERPRO	180,181	SEÇKİN	245
BEBİM	137	İŞNET	199,233	SENALP	133
BEE BİLİŞİM	319	KAAN	337	SETA	201
BİLDEN	335	KAMEL	43	SEVCOM	273
BİLGİTAŞ	110,111	KNC/ONE	215	SIEMENS/EBIS	207
BİLSAG	311	KONT	127	SKY	167,291
BOGAZİÇİ	A.K.187	KOYUNCU	57,59	SMAU	257
BYTE	157	LEADTEK	287	SUN	63
COMPEX	203	MAGIC	189	SUPERONLINE	123
COSMOSTECH	251	MAKRO	237	SYMANTEC	79
ÇİZGİ ELEK.	193	MASK	315	TEST	271
ÇÖZÜM	165	MASKOM	329	TRANSDATA	89
DARFILM	275	MBS	195	TURANLI	A.K.I
DATAGATE	85	MEDYA	68,69	TURKCELL	94,95
DELL	29,31	MEGABYTE	177	TURKUVAZ	313
DİĞİLİNE	107	MEGAVİZYON	219	UFOTEK	227,301
DOS	303	MERPA	145	VEGA	5
ECECOM	191	MICROSOFT MULTİMEDYA	141	VEKTRON	331
EKİN	221	MICROSOFT OPEN LİSANS	75	VICTORIA	158
EKSEN	44,45	MIKROBETA	225	VISIONS	67
EMEK	87	MOSS	171,173,175	MARKET	404,405,406,407,408,
EMN	255	MULTİMEDYA	51,53,55		409,410,411,412,413,414,
EMPA	18,19,60,61	NEBİM	143		415,416,417,418,419,
ERICSSON	138,139	NET TECHNIC	115		420,421,422,423,424
ERİŞİM	205	NUN	403		
ERPA	239	ONLINE	131		

Ekim 2000 Sayısında Neler Var?

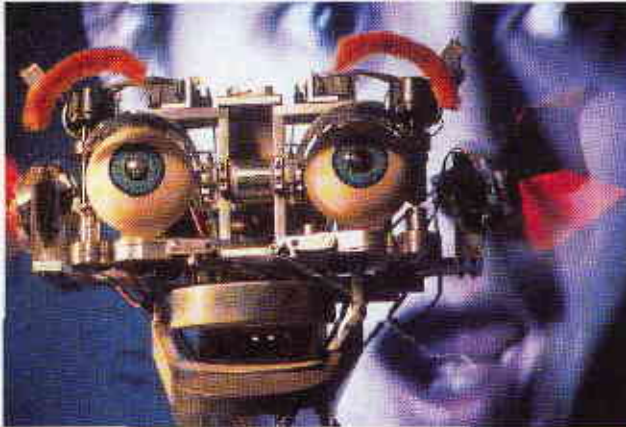
PC'nize İlk Yardım

Sistem kilitlenmelerine ve diğer donanım problemlerine karşı en iyi çözümler

Massachusetts Institute of Technology

Dünyanın En Çılgın Üniversitesi

Dünyanın en iyi teknik yüksek okulu Massachusetts Institute of Technology (MIT) büyüteç altında.

Diğerleri:

- Adım Adım BIOS Ayarları
- Güvenli Sörf İçin...
- Oyunlar için Emülatörler

Yazılarda güncel gelişmelerden kaynaklanan değişiklikler yapılabilir.

Test

Dijital Kameralar ve Fotoğraf

En yeni dijital kameralar testle, dijital fotoğraf çekimi ve resim işleme için en iyi chipuvarları.

Bedava MP3 ve Video

Internet Paylaşım Araçları

Internet değiş-tokuş borsaları tesna, bedava MP3 ve video download'u için ipuçları.

